دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
مرکز انتشارات

فهرست نسخه‌های خطی

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

جلد بیست و پنجم

۷۰۰۱-۷۵۰۰

با همکاری

کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

به کوشش

علی صدرائی خوئی

نظارت

عبدالحسین حائری

مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی

فهرست نسخه‌های خطی

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

صدرایی خویی، علی، ۱۳۴۲ -
فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی / علی صدرایی خویی، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی؛ کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی. -قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیّهٔ قم، مرکز انتشارات، ۱۳۷۶.
ج. -(دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیّهٔ قم، مرکز انتشارات؛ ۴۹۴: آثار مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی؛ ۶۳)
جلدهای اوّل تا بیست و چهارم این مجموعه توسط کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی به چاپ رسیده است.
۱. نسخه های خطی-فهرستها. ۲. نسخه های خطی فارسی -فهرستها.
۳. نسخه های خطی عربی - فهرستها. ۴. نسخه های خطی - ایران - تهران - فهرستها.
الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیّهٔ قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی.
ب. مجلس شورای اسلامی. کتابخانه و مرکز اسناد. ج. عنوان.
۹ف۴ص /Z ۶۶۲۱ ۰۱۱/۳۱

فهرست نویسی پیش از انتشار توسط مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی

شابک ۹ _ ۲۴۵ _ ۴۲۴ _ ۹۶۴ ISBN 964 - 424 - 245 - 9

دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیهٔ قم
مرکز انتشارات

نام کتاب: فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی / ج۲۵
تهیه و تنظیم: مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی
تحقیق: علی صدرایی خویی
با نظارت: استاد عبدالحسین حائری
ناشر: مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانهٔ دفتر تبلیغات اسلامی
نوبت چاپ: اوّل / بهار ۱۳۷۶
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۱۵۰۰ تومان

نشانی: قم، خیابان شهدا (صفائیه) مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیّهٔ قم،
ص پ ۹۱۷، تلفن: ۷ـ ۷۴۲۱۵۵، نمابر: ۷۴۲۱۵۴، پخش: ۷۴۳۴۲۶

Printed in the Islamic Republic of Iran

کسانیکه در تألیف و تنظیم این فهرست همکاری نموده اند آقایان:

۱ـ رمضانعلی انتظاری: مراجعه به مصادر و نمونه خوانی چاپی و پی‌گیری امور اداری.

۲ـ ابوالفضل حافظیان: تنظیم برگه های کتابشناسی و نمونه خوانی چاپی

۳ـ قاسم شیر جعفری: نمونه خوانی چاپی

۴ـ محمّد کاظمی: مراجعه به مصادر و نمونه خوانی چاپی

۵ـ محمّدعلی کوشا: تنظیم برگه های نسخه شناسی

۶ـ اسماعیل محمّدی: مراجعه به مصادر

۷ـ رضا محمّدی: تنظیم برگه های نسخه شناسی و نمونه خوانی چاپی و کنترل برگه های کتابشناسی و نسخه شناسی

بسم الله الرحمن الرحیم

بسمه تعالی

کتابت واستنساخ در فرهنگ اسلامی نه تنها به عنوان یک فن و هنر، که از دیر باز به عنوان عبادت تلقی شده و مرکب عالمان و دانشی مردان برتر از خون شهیدان به شمار آمده است. این نگرش به کتابت و «سوگند به قلم و آنچه بدان می‌نگارد»، در قرآن کریم، نهضت عظیم کتابت را در سده‌های آغازین هجری پدید آورد و سنتی ماندگار پی ریخت؛ سنتی که همچنان ادامه دارد و آثار آن در هر زمان و هر جا جلوه‌گر می‌شود. «در شبه جزیرهٔ عربستان، قرآن کریم برای نخستین بار فرهنگ کتابت را جایگزین فرهنگ شفاهی عرب‌ها کرد».

(The Oxford Encylopedia of the Modern Islamic Word, VOL 3 P 2)

و بدین ترتیب فرهنگ اسلامی با کتاب شناخته و منتشر شد. در قرن چهارم هجری که اوج شکوفایی تمدن اسلامی بود، شهرهای بزرگ سرزمین پهناور اسلامی با کتابخانه‌ها و موجودی خود شناخته می‌شدند و دانشمندان برای

بهره‌گیری از این میراث سترگ از این شهر به آن شهر راه می‌سپردند و در خوابگاه‌های وابسته به این کتابخانه‌ها رحل اقامت می‌افکندند و بی دغدغهٔ مسائل مادّی به تحقیق و تتبع می‌پرداختند.

به همان نسبت که کتاب ارزنده بود و مورد توجّه، آسیب پذیر نیز بود و عوامل طبیعی و جنگ‌ها موجب تباهی آن. کوشش برای حفظ این میراث دینی، بخش شکوهمند مجاهدت‌های مسلمانان به شمار می‌رود. لیکن با این حال طی قرون، نسخه‌های بسیاری بر اثر آفات طبیعی و جدل‌های فرقه‌ای دستخوش فنا گشت و آنچه باقی ماند نیز غالباً در جاهایی ناشناخته نهان و به تدریج وجودشان به محاق فراموشی سپرده شد.

کوشش در جهت بازشناسی میراث مکتوب ما اینک از برکت انقلاب اسلامی و تقدیس کتابت، شکل تازه‌ای، به خود گرفته است و آثار مبارکی به عرصهٔ ظهور رسیده است. انتشار کتاب شناسی‌های بزرگ و فهارس مخطوطات، بخشی از این جهاد علمی به شمار می‌رود.

مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی که یکی از اهداف خود را شناساندن میراث شیعی می‌داند، در این راه گام‌هایی برداشته است که از جملهٔ آن فهرست حاضر است. این کتاب که بیست و پنجمین جلد فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی به شمار می‌رود، نخستین کار مشترک مرکز مطالعات و خانهٔ ملّت است. پیش گامان این همکاری فرخنده حجة الاسلام و المسلمین ناطق نوری رئیس محترم مجلس و حجة الاسلام و المسلمین سیّد رضا تقوی ریاست محترم کمیسیون فرهنگ و ارشاد مجلس و آقایان عبدالحسین حائری و فدائی عراقی هستند که زمینه و امکانات این حرکت را فراهم ساختند، اگر چه بخش عمدهٔ کار به دوش محقّقان زحمتکش و فضلای حوزهٔ علمیه بوده است که زندگی خود را وقف احیای تراث کرده‌اند.

بی گمان این حرکت آغاز خوبی برای همکاری‌های بیشتر در دیگر عرصه‌ها و زمینه ساز بازکاوی ارزشهای فراموش شده است. در این جا بر خود لازم می‌دانم از همهٔ عزیزانی که در فراهم آوردن این مجموعه، بی دریغ از خود مایه گذاشتند و دشواری کار را بر خود هموار ساختند، به ویژه حجج اسلام آقایان ناطقی مسئول واحد احیاء التراث و صدرائی نیا مسئول فهرست نگاری و دیگر همکاران تشکر کنم.

محمد مهدی فقیهی

مسئول مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی «پژوهشگاه»

بسمه تعالی

مقدمه

علاقه، شناخت ومعرفی نسخ خطی در جهان و نیز جهان اسلام رو به تزاید است. ملتها در پی کسب و یا بازکاوی هویت خویش به میراث فرهنگی خود بهای بیشتری می‌دهند. میراث مکتوب هرکشور و تاریخ هرکشور نمایش‌گر سهم مردم آن در تجدید و یا استحکام بنای تمدن بشری است. جهان اسلام اگر چه مدت ها از این نکته غافل بود، ولی اکنون خیزشی به سوی شناخت مواریث خویش برداشته است. به قولی حدود سه میلیون نسخهٔ خطی در طول چهارده قرن تاریخ اسلامی بر جای مانده که بخش عظیمی از آنها ناشناخته درگوشه وکنار و در بیش از صد کشور جهان [1] پراکنده و بسیاری از آنها در دست نا اهلان و در شرایط نامطلوب در حال از

World survey of Islmic manuscripts, ed. by Geoffrey roper, london, Islamic Heritage foundation,I992.

بین رفتن است و بسیاری دیگر وسیلهٔ امرار معاش و ارتزاق دلالان و سوداگران به ظاهر فرهنگی راهی این کشور و آن کشور و این کتابخانه و آن کتابخانه شده‌اند.

فهرست کردن، اولین گام در جهت شناسایی نسخ خطی است و در این راه فهرست نویسان دو دسته‌اند:

پاره‌ای از متقدمان و پیش کسوتان این فن معتقدند که فهرست نگار باید همچون غواص به قعر دریای ژرف علوم گذشته رفته و از درون نسخه‌ها، دُرها را بیرون آورد و ظرایف و لطایف آن را به رشتهٔ تحریر کشد و خوانندهٔ مشتاق را از اطلاعات نسخه‌ها آگاه نماید؛ همچنان که خود به هنگام فهرست غرق در مطالعه و تحقیق می‌شود.

دستهٔ دوم را عقیده بر آن است که فهرست نویسی و فهرست نگاری غیر از غور و بررسی و مطالعهٔ عمیق نسخه‌هاست. فهرست، فهرست است و فقط باید مشخصات اولیه و اصلی نسخه‌ها را هر چه سریع‌تر معین کند و به علاقه مندان معرفی نماید. بدون شک هر یک از دو روش محسنات و معایبی دارد. حسن روش اول این است که فهرست یک کتاب، راهنمای صرف نیست که فقط حاوی آدرس و ویژگی‌های ظاهری یک نسخه باشد، بلکه علاوه بر آن به دایرة المعارفی می‌ماند که شخص می‌تواند علاوه بر شناخت ظاهری کتاب به سبک و سیاق نگارش و نوع نگرش و برداشت مؤلف یا کتاب آشنا شود و طبعاً در این روش ممکن است علاقه مندی جستجوگران برای مطالعه، تصحیح و تنقیح افزون و رغبت راغبان برای پژوهشهای بعدی بیشتر شود.

اما عیب این کار این است که با توجه به شمار اندک فهرست نویسان نسخ خطی که خود جزء مواریث‌اند سال‌ها طول خواهد کشید تا از کل مجموعهٔ نسخ خطی یک کتابخانه فهرست تهیه گردد و علاقه مندان از وجود ذخایر آن مطلع شوند. هم اکنون شمار کتابهای خطی فهرست نشده نسبت به آنچه در فهارس معرفی شده

است، مبین این قضیه است. تازه روز به روز بر تعداد این کتب افزوده می‌شود، و عده‌ای علاقه‌مند کتاب‌های خطی خود را به کتابخانه‌ها چه به صورت اهدا و یا فروش عرضه می‌کنند.

حسن روش دوم این است که به سرعت، اطلاعات اولیهٔ نسخ به علاقه‌مندان و پژوهشگران عرضه می‌شود و چه بسا در این روش نیز رغبت راغبان تحریک و علاقه‌مندی آنها برای پژوهش افزون شود واگر به دیدهٔ فهرست به این کتاب‌ها نگریسته شود، عیبی هم بر آن مترتب نیست، بلکه راه را برای شناخت عمیق‌تر نسخ برای جمع بیشتری هموار می‌کند. گفتنی است که کار به روش دوم نیز نیاز به تبحر، تخصص و آشنایی کافی به اطلاعات علمی، تاریخی، اسلامی وایرانی دارد و فهرست نگار برای کشف اطلاعات نسخه شناختی و کتاب شناسی گاه مجبور است، مدت‌ها وقت صرف کند که طبعاً احاطهٔ علمی او در این زمینه راهگشا است واین موضوع در کتابخانهٔ مجلس نیز مطرح و مدت‌ها مورد بحث بود و سرانجام علی‌رغم قبول محسنات برای شیوهٔ اول، روش دوم نیز به عنوان تجربه‌ای نو انتخاب گردید، و قرار بر این شد که برای معرفی هر چه سریعتر نسخ موجود در کتابخانه که حدود نیمی از آن هنوز به سلک نشر در نیامده است، اقدامی سریع صورت گیرد. در عوض مطالب جالب اضافی توسط فهرست نویسان و محققان و پژوهشگران در فصلنامه‌ای جداگانه که امید است، به زودی مجلس محترم اجازهٔ نشر آن را صادرکند درج و منتشر شود.

کتاب حاضر، که اولین تجربه به روش دوم است، پس از انتشار جلد بیست و دوم که حاصل تلاش بیست ساله بود و به تازگی منتشر شده است به فاصلهٔ حدود شش ماه منتشر می‌شود. از مدتها پیش، عده‌ای از دوستداران و پژوهشگران نسخ خطی وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی قم با رهنمود ریاست محترم مجلس شورای اسلامی اظهار علاقه نمودند که زیر نظر جناب آقای حائری به تهیهٔ فهارس نسخ

خطی کتابخانهٔ مجلس به روش دوم بپردازند و سریعاً فهارس را آمادهٔ چاپ و انتشار کنند. این موضوع پس از جلساتی به توافق رسید و قراردادی مبنی بر تدوین شش جلد فهرست در مدت دو سال تهیه و تنظیم و کار در کتابخانهٔ مجلس و دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیهٔ قم همزمان پی‌گیری شد. و روحانیان پژوهشگر با هفته‌ای دو روز حضور در کتابخانهٔ مجلس و با رؤیت نسخ، کار نسخه شناسی را تکمیل و برای جمع آوری اطلاعات کتاب شناسی در قم به‌کار ادامه دادند. جناب آقای حائری هم چه در مرحلهٔ تهیهٔ نسخه شناسی و چه پس از تکمیل اطلاعات کتاب شناسی بر کار نظارت داشتند. بدیهی است که به خاطر اصرار بر انجام سریع کار و انتشار فهرست، فرصت لازم برای غور عمیق آن چنان که خود میل داشته‌اند نبوده‌است، ولی در حد میسور تذکرات داده شده و اصلاحات اعمال گردیده است.

جلد بیست و پنجم فهرست نسخ خطی، شامل حدود پانصد کتاب است که برخی از آن‌ها مجموعه است و از شمارهٔ ۷۰۰۱ تا ۷۵۰۰ را شامل می‌شود که امید است مجلدات بعدی نیز به سرعت منتشر شود.

از ویژگیهای این فهرست این است که در آن نسخ نادر و ارزشمندی معرفی شده که بر تارک میراث فرهنگی کشور می‌درخشد. نمونه‌هایی از این نسخ عبارتند از:

ـ کلیات شرعی شیرازی از قرن یازدهم که نسخه‌ای یگانه و منحصر به فرد است. (ص ۱۴ فهرست).

ـ «فکوک» از پسر جار بردی که پاسخی است به کتاب «شکوک» تألیف پدرش که نقد شافیهٔ ابن جاجب است. این نسخه نیز از قرن نهم هجری است (ص ۴۲ فهرست).

ـ نسخهٔ دیگر، «سلوة الشیعه» از ابوالحسن علی بن احمد فنجگردی نیشابوری (م ـ۵۱۲) از کتاب‌هایی است که از مستندات مهم شیعه است و در آن اشعاری منسوب به امیر

المؤمنین علی علیه السلام گرد اوری شده و مؤلف ان از شخصیت‌های بزرگ شیعه و از معاصران زمخشری بوده و «میدانی» کتاب «السامی فی الاسامی» را به نام اوتألیف کرده است. نسخهٔ این کتاب از باز یافته‌هایی است که در کتابخانهٔ مجلس حفظ می‌شود. تاریخ این نسخه ۷۱۶ هجری است.

- یکی دیگر از نسخ معرفی شده در این کتاب رسالهٔ «فضل الشبان و تقدمهم علی کثیر من ذوی الاسنان» است. مؤلف که این کتاب را برای المقتدر بالله عباسی نوشته به مواردی در تاریخ اسلامی که به جوانان مسئولیت واگذار شده و آنان به خوبی از عهدهٔ انجام آن بر آمده‌اند، اشاره می‌کند و نیز تعدادی از جوانانی که از طرف رسول خدا صلی الله علیه و آله علی‌رغم وجود افراد مسن مأموریت یافته‌اند، بیان می‌کند. این نسخه نیز از نسخ یگانه و ممتاز از قرن هفتم است. (ص ۳۶۴)

در خاتمه از جناب آقای حائری که با حوصلهٔ فراوان و علی‌رغم اشتغال شدید به کار تدوین جلد بیست و سوم فهرست (ادامه مجموعهٔ طباطبائی) به نظارت و ارشاد پرداختند و نیز گروه پژوهشگران دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیهٔ قم به سرپرستی حجة الاسلام جناب آقای صدرائی‌نیا که با دقت و صبر، کار فهرست را پی‌گیری کردند و نیز دفتر تبلیغات اسلامی که مصرّاً به دنبال نشر این فهارس است، صمیمانه سپاسگزاری می‌کنم. امید است که به زودی شاهد انتشار مجلدات بعدی باشیم.

غلامرضا فدائی عراقی

رئیس کتابخانه، موزه و مرکز اسناد

مجلس شورای اسلامی

۱۳۷۵/۵/۳۱

بسم الله الرحمن الرحیم

مقدمه مؤلف

الحمدلله رب العالمین والصلاة والسلام علی أشرف الأنبیاء و المرسلین محمد و آله الطیبین الطاهرین.

با ظهور آفتاب جهان تاب اسلام در جزیرة العرب، افقهای تازه‌ای در اندیشه و دانش بشری گشوده شد که تا آن زمان بی سابقه بود. پس از آن علم و معرفت در مرحلهٔ جدیدی قرارگرفت. که آثار آن تا به حال بر تارک علم و اندیشه می درخشد.

فرایند نفوذ و گسترش دین اسلام در خاور میانه، رشد علوم و فنون در این نواحی و پس از آن در آسیای میانه و آسیای شرقی گردید. و در قرنهای بعدی علم و دانش مسلمین افکار خفتهٔ فرنگیان را از جهالت و عقب ماندگی بیدار ساخت که رنسانس علمی را در اروپا به دنبال داشت.

وجود آثار بی شمار وکتاب‌های تدوین شده از سوی دانشمندان مسلمان بیانگر پیشرفت تمدن در سرزمین‌های اسلامی است. گر چه بسیاری از این آثار در تند باد

حوادث و در دست دشمنان از بین رفته و نابود شده‌اند.

نسخه‌های خطی یکی از گویاترین آثار برجای مانده از تمدن سترگ اسلامی است که اندیشه و علوم مسلمانان در ضمن آن‌ها حفظ گردیده و به ما رسیده است. و امروزه این آثار پربها درکتابخانه‌هاي سرتاسر جهان نگهداری می‌شوند.

سهم کشور اسلامی ایران از میراث علمی اندیشمندان اسلامی نسبت به سایر کشورها در سطح بسیار بالایی قرار دارد. و به همین سبب فهارس منتشره در ایران - با توجه به کثرت کمی و کیفی قابل توجه آن‌ها نسبت به سایر کشورها - نسبت به حجم موجود از این ذخایر در ایران، اندک می‌نماید.

کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی یکی از مراکز مهم در ایران است که بخشی از این آثار علمی در آن نگهداری می‌شود. حجم این آثار درکتابخانهٔ مذکور از لحاظ کیفی و کمی اهمیت به سزا دارد. که تعداد آن از ۱۶۵۰۰ نسخه افزون است.

فهرست نویسی نسخه‌های خطی مجلس از سال ۱۳۰۵ ش شروع شده و تا به حال ۲۲ جلد منتشر شده است.

این مجلدات به دو سبک (انفرادی وگروهی) فهرست نویسی گردیده، که بخش عمدهٔ آن به صورت انفرادی تهیه و تنظیم شده‌اند.

اولین فهرست نویسی جمعی درکتابخانهٔ مجلس در سال ۱۳۴۴ ش. به سرپرستی آقایان ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه و علی‌نقی منزوی انجام گرفته است، که طی آن با همکاری هفت نفر ۱۵۴۰ نسخه، شناسایی شده و در جلدهای ۱۱ تا ۱۶ منتشر شده است.

در سال گذشته (۱۳۷۴ ش) بنا به توافق به عمل آمده بین مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیه قم وکتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی، فهرست نویسی بخشی از نسخ خطی فهرست نشدهٔ کتابخانهٔ مجلس به این‌جانب سپرده شد. که پس از بررسی‌های لازم طرح فهرست

نویسی گروهی تهیه و به مرکز تحقیقات ارائه شد.

پس از آن بر اساس طرح تنظیمی، دو روز در هفته سروران همکار روحانی در کتابخانهٔ مجلس حاضر شده و فرم‌های نسخه‌شناسی و کتاب‌شناسی را تنظیم نمودند، و در قم نیز تکمیل فرم‌ها با مراجعه به منابع و مصادر انجام گرفت. بدین وسیله در مرحلهٔ بررسی نسخه ، هر نسخه حداقل دوبار مورد بررسی و بازبینی قرار گرفته و اطلاعات لازم استخراج گردید. همچنین فرم‌ها پس از تکمیل دوبار مورد کنترل و بازنگری قرار گرفتند.

در مرحلهٔ حروف چینی نیز فرم‌ها به استاد حائری ارائه گردید تا ایشان نظریات خود را ارائه نمایند که اصلاحات ایشان در متن فهرست اعمال گردید.

بدین ترتیب با عنایت همکاران گرامی تا به حال ۱۵۰۰ نسخه در سه جلد تهیه و آمادهٔ چاپ و نشر شده است.

کتاب حاضر جلد اول از این سری فهرست می‌باشد که معرفی پانصد نسخه از نسخهٔ شمارهٔ ۷۰۰۱ تا ۷۵۰۰ را شامل است، و دو جلد بعدی به زودی منتشر خواهد گردید.

در این فهرست سعی شده که موضوع آن فقط معرفی نسخه‌ها و محتوای آنها باشد. لذا از پرداختن به شرح تفصیلی در مورد پدید آورندگان کتاب‌ها، جز در موارد اندک که مورد نیاز بوده، خودداری شده و به مصادر مربوط ارجاع داده شده است.

همچنین برای حجیم نشدن کتاب از توضیح پیرامون کتاب‌های معروف و شناخته شده که در کتاب‌شناسی‌ها و مجلدات قبلی فهرست مجلس در مورد آن‌ها توضیح داده شده، صرف نظر شده و به مصادر مربوط ارجاع داده شده است.

همچنان که قبل از این ذکر شده تا به حال ۲۲ جلد فهرست از طرف کتابخانه مجلس منتشر شده است. تعدادی از این مجلّدها ویژهٔ شِناساندن مجموعه‌های اهدایی است و بقیه به معرفی کتب خریداری شده و کتب اهدائی تکی اختصاص

یافته است. جلد حاضر نیز از قسم دوم است.

گفتنی است که نسخ خطی خریداری شده بعد از ثبت، در مخزن به ترتیب شماره گذاری می‌شود. همچنین مجموعه‌های اهدایی[1] هر کدام شماره مسلسل جداگانه و مستقل از این کتابها دارند.

تفصیل فهارس منتشره کتابخانه مجلس با ذکر مؤلف هرکدام و تعداد نسخه‌های معرفی شده در هر جلد، بدین قرار است:

جلد اول: یوسف اعتصامی (اعتصام الملک)، چاپخانه مجلس، ۱۳۰۵. ش، ۷ + ۳۶۷ صفحه.

این جلد در سه بخش تنظیم شده (نسخه‌های خطی،کتابهای چاپی وکتابهای خارجی) در بخش اول که به نسخه‌های خطی مربوط است ۲۶۷ نسخه به ترتیب شماره مسلسل از «۱ ـ ۲۶۷» معرفی شده‌اند. همهٔ این نسخه‌ها در جلد دوم فهرست نیز معرفی شده‌اند.

جلد دوم: مؤلف پیشین، چاپخانهٔ مجلس، ۱۳۱۱. ش، ۵۳۹ صفحه.

در این جلد نسخه‌های خطی از شمارهٔ ۱ تا ۷۸۸ معرفی شده‌اند و ۲۶۷ نسخهٔ خطی که در جلد اول معرفی شده، مجدداً شناسانده شده است. در این جلد سعی شده تا نسخه‌های مربوط به یک موضوع درکنار هم قرارگیرد. و به همین سبب در مجموعه‌هایی که حاوی چند رساله در موضوعات گوناگون بوده است، رساله اول در موضوع مربوط ذکر شده و بقیه رساله‌ها معرفی نشده‌اند.

جلد سوم: ابن یوسف شیرازی، چاپخانهٔ مجلس، ۱۳۱۸. ش، ۱۱ + ۸۱۴ صفحه.

---

۱. برای اطلاع از مجموعه‌های اهدایی به کتابخانه مجلس و اشخاص اهدا کننده، ر.ک: «تاریخچهٔ کتابخانهٔ مجلس» ص ۴۳ ـ ۷۰.

در این جلد نسخه‌های شماره ۷۸۹ تا ۱۲۰۵ شناسانده شده است و چون بنا بوده که نسخه‌ها به صورت موضوعی معرفی شود، لذا ترتیب مسلسل نسخه‌ها ملاحظه نشده است. این جلد توسط استاد عبدالحسین حائری با اصلاح و تکمیل و تحقیق و افزودن دو بخش به آخر کتاب، در مهر ماه ۱۳۵۳. ش در ۷۸۲ صفحه مجدداً به چاپ رسیده است. دو بخش الحاقی عبارتند از:

الف: استدراک شماره‌هایی که در چاپ اول به جای شمارهٔ فرعی به اجزای مجموعه‌ها داده شده بود که در این چاپ حذف شده و به جای آنها ۳۸ نسخه جدید معرفی شده است.

ب: معرفی رساله‌هایی که در ضمن مجموعه‌ها بوده و به دلیل متناسب نبودن با موضوعی که مجموعه در ذیل آن موضوع معرفی شده، معرفی نشده‌اند. همچنین در پایان این دو بخش تعلیقاتی بر مطالب کتاب در چند صفحه آمده است.

جلد چهارم: استاد عبدالحسین حائری، چاپخانهٔ مجلس، ۱۳۳۵ ش، ۷ + ۴۷۹ صفحه.

در این جلد نسخه‌های شمارهٔ ۱۲۰۶ تا ۱۶۸۴ به ترتیب شمارهٔ مسلسل و موضوعی معرفی شده‌اند. برخی شماره‌ها در این جلد در جای خود معرفی نشده ولذا در صفحه ۴۱۱ ـ ۴۲۳ معرفی شده‌اند.

جلد پنجم: مؤلف پیشین، کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۵ ش، ۶۱۲ صفحه.

در این جلد نسخه‌های شمارهٔ۱۶۸۵ تا ۲۰۰۰ به ترتیب شماره و موضوعی شناسانده شده. موضوع این جلد کلام، اصول عقاید، فلسفه و منطق است و در پایان آن رسایل فارسی که در ضمن مجموعه‌های جلد چهارم موجود بوده و در آن جلد شناسانده نشده، در صفحات ۴۹۶ ـ ۵۰۶ معرفی شده است. لازم به توضیح است که کتاب هایی از مجموعه‌های این جلد معرفی نشده که در جلد نهم فهرست [ص ۲۳۱ تا ۷۰۵] معرفی شده‌اند.

جلد ششم: سعید نفیسی، کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۴ ش، ۱+۳۳۱صفحه.

در این جلد نسخه‌های شماره ۲۰۰۱ تا ۲۳۱۶ به ترتیب شمارهٔ مسلسل و موضوعی شناسانده شده است.

جلد هفتم: مجموعه اهدایی امام جمعه خوئی، استاد عبدالحسین حائری، کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۶. ش، ۴+۶۳۴ ص. در این جلد کتب اهدایی امام جمعه خوئی[1] شامل ۲۶۰ نسخه خطی و ۳۳۸کتاب چاپی معرفی شده است.

جلد هشتم: فخری رستگار، کتابخانهٔ مجلس ۱۳۴۷. ش، ۲+۵۶۴ ص.

در این جلد نسخه‌های شمارهٔ ۲۳۱۷ تا ۲۷۰۰ در موضوع آثار فارسی منظوم معرفی شده‌اند.

جلد نهم: استاد عبدالحسین حائری، دارای دو بخش:

بخش اول: کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۶ ش، ۴۲+۴۵۰ صفحه

بخش دوم: کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۷ ش، صفحه ۴۵۱ ـ ۹۵۸.

در جلد نهم نخست نسخه‌های شماره‌های ۲۷۰۱ تا ۲۷۸۰ به ترتیب شماره مسلسل معرفی گردیده‌اند. پس از آن از صفحهٔ ۲۳۱ تا ۹۵۸ به رساله‌های مجموعه‌هایی که در جلد پنجم معرفی نشده‌اند، اختصاص دارد. بدین ترتیب که در جلد پنجم به دلیل این که کتاب های فلسفی و کلامی و منطقی معرفی شده، لذا درنسخه‌هایی که در آن چند کتاب قرار داشته (مجموعه‌ها) فقط رساله مربوط به آن موضوعات شناسانده شده و باقی رساله‌ها معرفی نشده‌اند. لذا در این جلد آن

---

۱. آیةالله حاج میرزا یحیی بن اسدالله خوئی (۱۲۳۹ ـ ۱۳۲۴ ش) مشهور به امام جمعه خوئی، یکی از صحنه گردانان سیاسی کشور درسالهای ۱۳۲۴ ق تا ۱۳۳۳ ق در تهران بود و سه دوره نمایندگی مجلس شورای ملی را به عهده داشت. برای اطلاع بیشتر ر.ک:
تاریخچهٔ کتابخانهٔ مجلس ص۵۹؛ سیمای خوی ص ۱۴۲ ـ ۱۴۸ مجله وحید ش ۲۳۶ و ۲۳۷ و ۲۳۸ و ۲۳۹، مقالهٔ «خاندان امامی خوئی».

رساله‌ها شناسانده شده است.

جلد دهم: مؤلف پیشین، این جلد چهار بخش دارد و هرکدام در یک جلد؛ بدین ترتیب: بخش اول: کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۷ ش، ۲+۵۵۵ صفحه.

در این بخش نسخه‌های شمارهٔ ۲۷۸۱ - ۳۰۵۹ به ترتیب شمارهٔ مسلسل معرفی شده‌اند.

بخش دوم: کتابخانه مجلس، ۱۳۴۷. ش، (ص ۵۵۶ - ۱۰۷۷)

در آغاز این بخش ده شماره از بخش اوّل، یعنی شماره‌های (۳۰۲۹ - ۳۰۳۹) که در بخش اول معرفی نشده‌اند، شناسانده شده است، پس از آن نسخه‌های شمارهٔ ۳۰۶۰ تا ۳۳۲۲ معرفی شده‌اند.

بخش سوم: کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۸. ش، (ص ۱۰۸۱ - ۱۶۷۵).

در این بخش نسخه‌های شمارهٔ ۳۳۲۳ تا ۳۷۰۵ معرفی شده‌اند و در پایان آن شماره‌هایی که در جای خود معرفی نشده از ص ۱۶۱۵ تا ۱۶۲۱ معرفی شده است.

بخش چهارم: کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۵۲ ش، (ص ۱۶۷۷ - ۲۳۳۰).

این بخش به معرفی نسخه‌های خطی اهدایی مرحوم میرزا طاهر تنکابنی[1] اختصاص دارد.

در نسخه‌های این مجموعهٔ اهدایی شمارهٔ اختصاصی مجموعه‌های اهدایی وجود ندارد و از شمارهٔ ۳۷۰۶ تا ۴۰۰۰ را در بر می‌گیرد.

جلد یازدهم: زیر نظر ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، علینقی منزوی، تحریر و چاپ و فهرست توسط احمد منزوی، کتابخانهٔ مجلس ۱۳۴۶. ش،۲+۴۵۹ صفحه.

---

۱. برای شرح حال ایشان به مقدمه همان جلد فهرست مراجعه شود. همچنین«ر.ک: مقدمهٔ جلد۱۸ فهرست مجلس و تاریخچهٔ کتابخانهٔ مجلس ص۶۳ و گلزار جاویدان ۲/۵۷۰».

در این جلد نسخه‌های ۴۰۰۱ تا ۴۳۰۵ معرفی شده است.

جلد دوازدهم: مؤلفان پیشین، کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۶. ش، ۲+۴۳۹ صفحه.

در این جلد نسخه‌های شماره ۴۳۰۵ - ۴۶۰۷ به ترتیب شماره مسلسل معرفی گردیده‌اند.

جلد سیزدهم: مؤلفان پیشین، کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۶. ش، ۲+۴۳۸ صفحه.

در این جلد نسخه‌های شمارهٔ ۴۶۰۸ - ۴۸۷۰ به ترتیب شمارهٔ مسلسل معرفی شده‌اند.

جلد چهاردهم: مؤلفان پیشین، کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۷. ش، ۲+۴۴۷ صنحه.

در این جلد نسخه‌های شمارهٔ ۴۸۷۱ - ۵۰۳۴ به ترتیب شمارهٔ مسلسل معرفی شده‌اند.

جلد پانزدهم: مؤلفان پیشین، کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۷. ش، ۲+۳۸۷ صفحه.

در این جلد نسخه‌های شمارهٔ ۵۰۳۵ - ۵۱۸۲ به ترتیب شمارهٔ مسلسل معرفی شده‌اند.

جلد شانزدهم: مؤلفان پیشین، کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۸ ش، ۴+۴۷۶ صفحه.

در این جلد نسخه‌های شمارهٔ ۵۱۸۳ - ۵۵۴۰ به ترتیب شمارهٔ مسلسل معرفی شده‌اند.

جلد هفدهم: استاد عبدالحسین حائری، کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۴۸ ش، ۲+۴۲۴ صفحه.

در این جلد نسخه‌های شماره ۵۵۴۱ - ۶۰۰۰ به ترتیب شمارهٔ مسلسل معرفی شده‌اند.

جلد هجدهم: مجموعهٔ اهدایی رهی معیری[1]، فخری رستگار، کتابخانهٔ مجلس،

۱- محمد حسن رهی معیری، متخلص به رهی (۱۲۸۸ - ۱۳۴۷. ش) از شاعران غزل سرای

۱۳۴۸ ش، ۲۶+۱۶۴.

در این جلد فهرست مجموعه اهدایی رهی معیری شامل ۲۳ نسخهٔ خطی و ۱۶۶۲ کتاب چاپی درج شده است.

جلد نوزدهم: استاد عبدالحسین حائری، کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۵۰. ش، ۲+۶۴۶ صفحه.

در این جلد نسخه‌های شماره ۶۰۰۱ - ۶۴۱۰ به ترتیب شماره مسلسل و در موضوع ریاضی و طب معرفی شده‌اند.

X **جلد بیستم:** این جلد تا به حال منتشر نشده است و قرار است نسخه‌هایی را که موضوع آنها ریاضی و پزشکی است شامل باشد و شماره‌های مسلسل ۶۴۱۱ تا ۷۰۰۰ به آنها اختصاص یابد.

جلد بیست و یکم: مجموعه اهدایی مجید فیروز ناصرالدوله فرمانفرما[1]، استاد عبدالحسین حائری، کتابخانهٔ مجلس ۱۳۵۷ ش، ۴+۴۹۶ صفحه.

در این جلد نسخه‌های خطی مجموعه اهدایی مجید فیروز، شامل ۳۶۸ نسخه معرفی و شناسانده شده است. کتابها به ترتیب الفبایی عنوان کتاب معرفی شده‌اند و ترتیب شماره مسلسل لحاظ نشده است. در پایان این جلد در صفحات (۳۴۸ - ۳۵۴) نیز استدراکی برای معرفی نسخه‌هایی که در جای خود معرفی نشده‌اند آمده است.

جلد بیست و دوم: مجموعه اهدایی سید محمد صادق طباطبائی[2]، مؤلف

نامی «رک: مقدمه جلد ۱۸ فهرست مجلس و تاریخچه کتابخانهٔ مجلس ص ۶۳ و گلزار جاویدان ۵۷۰/۲».

۱ - به مقدمه جلد ۲۱ فهرست مجلس و تاریخچه کتابخانهٔ مجلس ص ۵۶ - ۵۷ رجوع شود.

۲. آیة‌الله سید محمد بن صادق طباطبائی، معروف به سنگلجی (۱۲۵۸ ق - ۱۲۹۹ ش) از رهبران نهضت مشروطه در ایران «ر. ک: تاریخچهٔ کتابخانهٔ مجلس ص۴۹ و رهبران مشروطه

پیشین، کتابخانهٔ مجلس، ۱۳۷۴ ش، ۶+۵۱۶ صفحه.

در این جلد تعداد ۱۴۵ مجموعه از نسخه‌های خطی مجموعهٔ اهدایی سید محمد صادق طباطبائی معرفی شده است. و در مقدمهٔ آن وعده داده شده که در جلد ۲۳ باقی مجموعه‌ها و در جلد ۲۴ کتابهای تکی این مجموعهٔ اهدایی معرفی گردد.

بدین ترتیب از مجموعه‌های اهدایی مجلس تاکنون ۷۹۶ نسخه و از نسخه‌های خریداری شده ۶۴۱۰ نسخه و روی هم ۷۲۰۶ نسخه از نسخ خطی مجلس فهرست شده است.

اسلوب به کار رفته در فهرست حاضر

در این فهارس بنابر این است که در هر جلد پانصد نسخه به ترتیب شماره مسلسل نسخه‌ها معرفی گردد، و بدین ترتیب مجلدات ۲۵و۲۶ شامل هزار نسخه از شماره ۷۰۰۱ تا ۸۰۰۰ تقدیم می‌گردد. و بعد از آن مجلدات ۳۴ به بعد حاوی نسخه‌های شمارهٔ ۱۲۰۰۱ به بعد منتشر خواهد شد.

اسلوب به‌کارگرفته شده در معرفی نسخه‌ها در این جلد و مجلدات بعدی بدین ترتیب است:

در آغاز معرفی هر نسخهٔ در وسط صفحه شمارهٔ مسلسل نسخه ذکر شده و با این شماره می توان کتاب را ازکتابخانه درخواست نمود. پس از آن اطلاعات مربوط به هر نسخه در دو بخش کتابشناسی و نسخه شناسی بدین ترتیب قرارگرفته است:

اطلاعات مربوط به کتابشناسی

۱ ـ عنوان کتاب، در این بخش سعی شده نامی که مؤلف برای کتاب خود

۲۰۷/۱ ـ ۲۲۰ و دائرة المعارف فارسی ۱۶۱۳/۲».

انتخاب نموده، ذکر شود. و بعد از آن عناوین دوم یا مشهور با قرار دادن علامت(=) پس از عنوان اصلی ذکر شده است. در مواردی که عنوان رساله مجهول بوده و ما عنوانی برای آن انتخاب نموده‌ایم. عنوان انتخاب شده داخل [] قرار داده شده است.

۲ ـ روبه روی عنوان کتاب، موضوع و لغت کتاب در داخل پرانتز ذکر شده است.

۳ ـ نام مؤلف و نام پدر وی و لقب مشهور او و سال وفات به هجری قمری. در مواردی که مؤلف کتابی تشخیص داده نشده باشد به جای مؤلف علامت (؟) گذاشته شده است.

همچنین در مواردی که سال فوت مؤلف در دست نبوده، قرنی را که در آن زندگی می‌کرده، ذکر شده است و اگر حتی قرنی که مؤلف در آن زندگی می‌کرده مشخص نبود جلو نام وی خالی از هرگونه تاریخ است.

۴ ـ توضیحات کوتاهی پیرامون محتوای کتاب، شاملِ تعداد ابواب و فصول کتاب، تاریخ تألیف، به چه کسی تقدیم شده و...

اگر کتابی در مجلدات قبلی فهارس مجلس و یا در جلد حاضر قبل از این شماره معرفی شده باشد. از درج توضیحات پیرامون آن خودداری شده و فقط به ذکر آدرس معرفی آن در مجلدات یا شماره‌های قبلی اکتفا شده است.

۵ ـ ذکر افتادگی های نسخه و آسیب های وارده به آن و قسمت هایی را که نسخهٔ حاضر شامل آن است. اگر نسخه شامل تمامی کتاب است، توضیحی در این بخش ذکر نمی‌گردد.

۶ ـ ذکر قسمتی از آغاز و انجام کتاب، مقصود از آن ذکر سطر یا سطوری است که مؤلف با آنها کتاب خود را آغاز و پایان داده است. در غیر این صورت اگر نسخه از آغاز یا انجام افتادگی داشته باشد یا نسخه، جلد میانی کتاب باشد بخشی از آغاز و

انجام آن با قید «آغاز نسخه»، «انجام نسخه» درج می‌شود، اما در مورد آغاز و انجام کتاب از آوردن لفظ کتاب خودداری شده است.

اطلاعات مربوط به نسخه شناسی

۷ـ نوع خط نسخه.

۸ ـ نام کاتب و تاریخ و محل کتابت.

۹ ـ خصوصیات نسخه، مانند رنگ عناوین کتاب، تملکها، واقف، مهرها و نقش آنها، تزیین ها، و سایر نوشته‌های مهم که خارج از مطالب کتاب در نسخه نوشته شده است.

۱۰ ـ ذکر حواشی، اگر نسخه حاشیه نویسی داشته باشد و نام کسانی که به کتاب حاشیه نوشته‌اند و نیز ذکر مقابله و تصحیح کتاب اگر کتاب به وسیلهٔ کاتب یا دیگران تصحیح و مقابله شده باشد.

۱۱ ـ مطالب مربوط به جلد نسخه شامل: جنس، رنگ، نوع ساخت، تزیینات روی جلد و پشت آن.

۱۲ ـ تعداد برگهای نسخه، اندازهٔ طول و عرض نسخه، تعداد سطور هر صفحه.

چند یادآوری:

الف: در مواردی که یک نسخه شامل چند کتاب بوده، تحت عنوان مجموعه آمده و به ترتیب، کتاب شناسی هر کتاب ذکر شده و در آخر، نسخه شناسی مجموعه ذکر گردیده است.

ب: برای سهولت دسترسی خوانندگان به مطالب پیرامون کتاب بعد از ذکر خصوصیات کتاب اگر در مورد کتاب در منابع یا مصادری توضیح داده شده، آدرس آنها ذکر شده است. همچنین در مورد نشان دادن چاپ یک کتاب به کتاب های

«مشار، فارسی و مشار، عربی و معجم مطبوعات العربیه سرکیس» که مخصوص کتاب های چاپی هستند آدرس داده شده و در موردی که کتاب در این منابع نبوده، و ما از چاپ آن اطلاع داشتیم خصوصیات چاپ آن ذکر شده است.

ج: برای اختصار، نام برخی از منابع و مصادر به طور اجمال در متن ذکر شده که توضیح آنها در پایان کتاب ذکر شده است.

د: در مجموعه‌ها تعداد برگ های هر کتاب در مقابل عنوان کتاب داخل «» ذکر شده و اگر کتاب از روی برگ شروع می‌شد علامت «ر» و اگر از پشت برگ شروع شده علامت«پ» قرار داده شده است.

قدردانی و تشکر

تهیه و تنظیم این جلد و مجلدات بعدی، مرهون تلاش همکارانی است که اسامی آنان در صفحهٔ پنج آمده است.

علاوه بر همکاران، سروران ذیل نیز به نحوی در شکل گیری و آماده سازی این فهارس دخیل بوده‌اند ما ضمن سپاس و تشکر از تک تک سروران اسامی آنان را جهت زینت این فهرست در این جا می‌آوریم:

۱ ـ استاد کتاب شناس و علامهٔ خبیر سید عبدالعزیز طباطبائی (قدس سره) که مشوق اصلی حقیر برای تهیه این فهرست و سایر فهارس نسخ خطی بوده، و متأسفانه این فهرست زمانی منتشر می‌گردد که آن استاد دلسوز در بین ما نیست. روحش شاد و روانش با اجداد طاهرینش محشور باد.

۲ ـ استاد گرامی عبدالحسین حائری که این کار در زمانی که ایشان ریاست کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی را بعهده داشتند با عنایت و حسن نظرشان شروع گردید. و ما در تهیه این فهرست همیشه از راهنمایی‌های سودمند ایشان، بهره‌مند بودیم. همچنین با کمال بزرگواری بعد از حروفچینی فهارس را از اول تا آخر مطالعه

نمودند و تذکراتی را یادداشت فرمودند که تماماً در فهرست درج شده است؛ ریاست محترم کتابخانهٔ مجلس جناب آقای فدائی عراقی که زمینهٔ مناسب را برای ادامهٔ این کار فراهم نمودند؛ جناب آقای امیری که کمال همکاری را در هنگام مراجعه و بررسی نسخه‌های خطی داشتند و همچنین سایر کارکنان محترم کتابخانهٔ مجلس که در این رابطه زحماتی را متقبل شدند.

۳ ـ مسئول محترم مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی حجة الاسلام والمسلمین آقای فقیهی که پیوسته برای پیشبرد این مهم ساعی و کوشا بودند. و سرور گرامی حجةالاسلام والمسلمین شیخ علی اوسط ناطقی، مسئول محترم واحد احیای تراث که تمامی امور مربوط به فهرست نگاری را در مرکز تحقیقات و در تهران با نهایت جدیت و تلاش پی گیر بودند.

۴ ـ واحد موتوری و رانندگان زحمت کش آن واحد، نیروهای خدماتی مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی «پژوهشگاه»، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیهٔ قم، حروفچینی کوثر، که در مورد تهیه و تنظیم این فهارس زحماتی را متقبل شدند.

و آخر دعوانا ان الحمدلله رب العالمین

حوزه علمیه قم ـ علی صدرائی خوئی

ربیع الاول ۱۴۱۷ / مرداد ۱۳۷۵

بسم‌الله الرّحمن الرّحیم

﴿۷۰۰۱﴾

مجموعه

۱ - ترتیب السعادات«ص ۱ - ۳۵» **(فلسفهٔ عملی - عربی)**

از: ابن مسکویه ابوعلی احمدبن محمد رازی (۴۲۱ ق)

مختصری است پیرامون تعریف سعادت بر مذهب حکما و بیان طرق رسیدن به سعادت و مراتب آن، که به درخواست بزرگی نگاشته شده است. عنوان کتاب در نسخهٔ ما «المسعدة» می‌باشد.این کتاب در حاشیهٔ «مکارم الاخلاق» طبرسی و «مبدء و معاد» ملاصدرای شیرازی به چاپ رسیده است.

[الذریعه۴/۶۶ و ۳۶۹/۱۶؛ مرعشی ۲۷۵/۱۵؛ مشار، عربی ۱۸۰].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله الّذی عمّ خلقه بنعمه و خصّ اولیائه بخصائص قسمه... و بعد فحقیق علیٰ من خصّه الله بالهمّة‌العلیّة».

انجام نسخه: «فاذا تصوّرت النفس بحقایق الامور عقلها عقلاً تامّاً فاذا عقلها تصوّرت».

۲ - ترجمةالعقائد «ص ۳۶ - ۶۱» **(اعتقادات - فارسی)**

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

[مجلس ۲۴۱/۲۲؛ الذریعه ۱۱۷/۴؛ منزوی ۹۲۰/۲؛ مرعشی ۳۶۷/۱۱؛ ش ۴۳۶۷؛ مشار؛ فارسی ۱۲۹۹/۱].

نسخهٔ حاضر از اول و وسط افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «تو نبودی و پیدا شدی و یقین میدانی که خودت را خود از نیست به هست نیاوردی چرا که در حال نیستی خود نبودی پس چگونه نقش خود نمودی».

انجام:

گر تو زشراب می‌شوی مست　　　ما را ساقی برباید از دست

۳ - منهاج النجاة «ص ۶۲ - ۹۴» **(اخلاق - عربی)**

از: مؤلف پیشین.

مختصری است در اصول دین و اقسام طاعتها، مشتمل بر دو مقصد و هر مقصد دارای پنج باب.

[مجلس ۸۲/۱۴؛ الذریعه ۱۹۹/۲۳ با عنوان «منهج النجاة»؛ مرعشی ۲۹۳/۲؛ مشار، عربی ۹۲۸].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله الذّی هدانا للدّین القویم و النهج المستقیم و الصلوة علیٰ من بعثه بالملة البیضاء و الحنفیّة السّهلة السّمحاء و علی آله هداة الناس و المطهّرین عن الارجاس، امّا بعد فیقول...».

انجام نسخه: «و اغلب حظوظ النّفس الأکل و الوقاع و قصد الخیر بهما غیر ممتنع لمن غلب علی قلبه همّ الآخرة».

نسخ؛ رسالهٔ اوّل و سوم بی‌کا، بی‌تا؛ رسالهٔ دوم بی‌کا، یکشنبه دهم ربیع‌الاول ۱۱۳۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملکی با مهر بیضوی به سجع «عبده محمد هادی بن عبدالکریم حسینی» در نجف اشرف صفر المظفر ۱۲۹۴؛ جلد: تیماج، سرخ.

۴۹ برگ؛ ۱۰/۵×۱۶/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ - ۱۵ سطر؛ [ثبت ۱۴۳۱۹].

«۷۰۰۲»

مجموعه

۱ - الفهرست «۱ پ - ۱۹ ر» **(رجال - عربی)**

از: منتجب الدین علی بن عبیدالله بابویه رازی(پس از ۵۸۵ ق)

[الذریعه ۳۹۵/۱۶؛ مرعشی ۳۳۸/۸؛ مشار، عربی ۶۸۷ و همچنین در قم توسط انتشارات دارالذخایر در سال ۱۳۶۸ ش به چاپ رسیده].

آغاز:«الحمد لله الّذی تفرّد بالقدرة و السّناء و توحّد بالعزّة و البهاء تطول لسبوغ النّعماء و تفضل بجزیل العطاء حمداً نستوجب به رضوانه».

انجام: «السید بهاءالدین یحیی بن محمّد الحسینی القمی واعظ فاضل، السیّد ابوالحسین یحیی بن الحسین بن اسمعیل الحسنی الحافظ ثقة الاجل، نجم الدین یعقوب بن محمّد بن داود الهمدانی فاضل صالح».

۲ - التحریر الطاووسی «۱۹ ر - ۱۲۷پ» **(رجال - عربی)**

از: ابو منصور حسن بن زین‌الدین عاملی(۱۰۱۱ ق)

انتخابی است ازکتاب «حل الاشکال فی معرفة الرجال» سید احمدبن موسی بن طاووس (۶۷۳ ق) که قسم «تحریر اختیار رجال الکشی» را از آن کتاب انتخاب و با

اضافاتی تحریر نموده است. این کتاب دو بار در قم به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۳۸۵/۳؛ مرعشی ۲۴۶/۴].

آغاز:« الحمد لله رب العالمین و صلواته علی نبیّه محمّد المصطفی و عترته الطّاهرین، أمّا بعد فیقول الفقیر الی عفو الله تعالی و کرمه حسن بن زین‌الدین اوزعه الله شکر نعمه: هذا تحریر کتاب الاختیار».

انجام: «فکتب الیهما فهمت کما ذکرتما فاصمدا فی دینکما علی مسن فی حبّنا و کل کثیر التقدم فی امرنا، فانّهم کافوکما...»».

نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۶۳ برگ؛ ۱۴/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۱۴۲۶۷].

«۷۰۰۳»

مجموعه

۱ - المقنع فی الفقه« ۱ پ - ۷۷ ر» **(فقه - عربی)**

از: شیخ صدوق محمدبن علی بن بابویه قمی(۳۸۱ ق)

[مجلس ۹۷/۴؛ الذریعه ۱۲۳/۲۲؛ مرعشی ۲۰۸/۶؛ مشار، عربی ۸۹۴].

آغاز: «قال محمدبن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه: ان أحق ما بدیء الکتاب به حمدالله بجمیع محامده و الثناء علیه بما هو اهله... انی صنفت کتابی هذا و سمیته کتاب المقنع لقنوع من یقرء بما فیه و حذفت الاسناد منه لئلا یثقل حمله و لا یصعب حفظه و لا یمله قاریه».

انجام: «وروی اذا طال العبد سجوده قال ابلیس ویله طاعوا و عصیت و سجدوا و ابیت و اذا اشتکی احدکم عینه فلیقرء آیة الکرسی و یضمر فی قلبه».

۲ - المراسم‌العلوية فی‌الفقه والأحكام‌النبوية«۷۸ پ - ۱۵۰ پ» **(فقه ـ عربی)**

از: ابویعلی سلاربن عبدالعزیز دیلمی (۴۶۳ ق)

[مجلس ۳۴۱/۷؛ الذریعه ۲۹۸/۲۰؛ مشار، عربی ۲۷ با عنوان «الاحكام النبوية و المراسم العلوية»؛ مرعشی ۳۶/۲].

آغاز: «الحمد لله ذی القدرة و السلطان و الكرم و الاحسان و العرش المجيد المبدیء المعيد الّذی أسّس مبانی الشريعة و ينهی عن الخديعة و أمربالعلم و العمل و ينهی عن الخطل و الذلل... و قد عزمت علی جمع كتاب مختصر مجمع كلّ رسم و يحوی كلّ حتم من الشّريعة».

انجام: «باب ذكر الأمر بالمعروف و النهی عن المنكر و اقامة الحدود والجهاد عن الدين كل من امكنه انكار منكر وجب عليه و الامر بالمعروف ينقسم الی واجب و ندب... و الله سبحانه يوفقنا و اياكم للصالحات و يجعل عاقبتنا اجمعين الی الجنان انه جواد كريم رحيم».

نسخ؛ رساله اوّل بی‌کا، شنبه ۱۲۴۱؛ رسالهٔ دوّم بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل و آخر نسخه تملکی با مهر مربعی به سجع «ابوالقاسم بن نصرالله الشريف»؛ تملکی با مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی اسد الله بن محمد باقر موسوی» و تملکی با مهر بیضوی به سجع «ابراهيم بن اسماعيل موسوی»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، شمسه با سر.

۱۵۰ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۱۴۲۸۱].

﴿۷۰۰۴﴾

حاشية الروضة البهية (فقه - عربی)

از: قاضی شیخ جعفر بن عبدالله حویزی کمری اصفهانی (۱۱۱۵ ق)

حاشیه‌ای مختصر بر «الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية» شهید ثانی است.

[مجلس ۹۰/۷؛ الذریعه ۹۲/۶؛ سپهسالار ۳۹۴/۱].

آغاز: «نحمدک یا الهی و نصلّی علیٰ نبیک الهادی و آله الهداة و نستعین بک علی الامور و نستقبل الیک قوله فی الحاشیة الظرف المستقر ما کان متعلقه عاماً أی من الافعال العامّة التی قلما ینفک فعل عنها کالحصول و الکون و الاستقرار».

انجام نسخه: «نعم یرد علی هذا أنه یلزم جواز السلف فی ما صرّحوا بعدم الجواز فیه کاللآلی الکبار و النبل المنحوت بأن یشاهد ثلثة لآلی متقاربة الاوصاف و یشتری لؤلؤاً موصوفاً بشرط الایفاء منها الا أن یقال مرادهم بعدم الجواز، عدم الجواز بدون المشاهدة».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در آغاز نسخه مهر مربعی بزرگ کتابخانهٔ شهید شیخ فضل الله نوری به سجع «این کتاب از متملکات و جزو کتابخانهٔ احقر فضل‌الله النوریست ۱۳۱۱»؛جلد: تیماج، سرخ.

۱۰۷ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۵۰۷۸۱].

﴿۷۰۰۵﴾

بديع الإنشاء والصفات من المكاتبات والمراسلات (نامه‌نگاری - عربی)

از: مرعی بن یوسف بن ابی‌بکر کرمی مقدسی (۱۰۳۲ ق)

آداب نامه‌نگاری را مفصلاً در ۱۴ باب بحث نموده و نمونه‌هایی از منشآت متقدمین

و معاصرین خود را آورده است.

[کشف الظنون ۱۷۱/۳؛ سرکیس ۱۷۳۸/۲].

فهرست ابواب کتاب چنین است:

الباب الاول: في معرفة طريقة المكاتبة

الباب الثانى: فى الفاظ السلام و صدور المكاتبات

الباب الثالث: فى مكاتبات الملوک و الوزراء و من فى مقالهم

الباب الرابع: فى ذكر الأوصاف و الألقاب

الباب الخامس: فى ذكر الأدعية

الباب السادس: فى رسائل الاشواق

الباب السابع: فى رسائل العتاب

الباب الثامن: فى رسائل التهانى(شعر)

الباب التاسع: فى التعزية

الباب العاشر: الشفاعات زكاة المروات

الباب الحادى عشر: فى الكتب المنقذة مع الهدية

الباب الثانى عشر: فى الحث علىٰ المواعيد و شكوى الحال

الباب الثالث عشر: فيأجوبة الكتب و الرسائل

الباب الرابع عشر: في المواعظ و النصايح و التوبيخ غير المستقيم.

آغاز: «الحمدالله الذى اكرم الانسان و حلاه بحلية النطق و البيان... و بعد فهذه اشارات يسيرة وعبارات قصيرة وضعتها فى المكاتبات و هذّبتها فى المراسلات، يحتاج اليه ارباب الفضايل خصوصاً من ابتلىٰ بكثرة الرسايل».

انجام: «ثم نادى بالمسير للجهاد ففتک بالنصارىٰ و قتل و أسر و خرب من ديارهم ما لا يُحصى ثم عاد الى بغداد مؤيداً منصوراً...».

نسخ؛بی‌کا، ۱۰۶۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک

محمدعلی بن صالح شیرازی به تاریخ ۱۰۶۷ و تملک ملا ولی الله مازندرانی و مطالعهٔ رجب قادری به تاریخ ۱۰۶۵؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، شمسه با نقش گل و پرونده.

۶۹ برگ؛ ۱۳/۵×۱۹/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۱۴۴۴۸].

﴿۷۰۰۶﴾

مجموعه

۱ - رفع‌الفتنة «۱پ - ۹ر» **(اخلاق - فارسی)**

از: ملامحسن بن مرتضی فیض کاشانی(۱۰۹۱ ق)

مصنف جهت رد بعضی از منسوبان به اهل علم، رسالهٔ حاضر را در سه مقصد:

۱ - در حقیقت حال علم و علما و اصناف ایشان

۲ - ذکر شمّه‌ای در معنی زهد و عبادت درویشان

۳ - منع و قدح و طعن عامه از اهل اسلام تألیف نموده و آنرا به شاه عباس دوّم صفوی تقدیم نموده است.[مرعشی ۱۰۲/۱].

آغاز: «منت خدای را عزوجل که راه حق روشن و احکام شریعت غرا مبیّن است... اما بعد چون شنیده می‌شود که بعضی از منسوبان به اهل علم که ایشان را از معرفت اسرار دین...».

انجام:

هیچ دانستی چه آمد رفته رفته بر زبان
آنچه اخفا خواستش اظهارش خاموش شو
خواست تا رمزی بگوید شد عنان از دست فیض
گفتمش ناگفتنی بسیارش خاموش شو

۲ - دیوان عنقا«۹پ - ۳۱ پ» **(شعر - فارسی)**

از: جلال الدین ابوالفضل بن علی طالقانی (۱۳۳۳ ق)

قسمتی از غزلیات شاعر با تخلص «عنقا» می‌باشد.

[الذریعه ۷۷۴/۹؛ فرهنگ سخنوران ۴۱۰؛ نشریه، دفتر پنجم ۷۴۶ - ۷۵۵ «آثار جلال‌الدین علی میرابوالفضل عنقا»].

نسخهٔ حاضر از اوّل افتادگی دارد.

آغاز نسخه:

ساقی بیا و ساغر ما پر شراب کن — نوش بهار و فصل گل آمد شتاب کن

آمد بهارهان زکرم سر زخم بگیر — آبی بر آتش همهٔ شیخ و شاب کن

عنقاز خویش بگذر و در کوی نیستی — بگزین مقام و هست ابد انتخاب کن

۳ - شرح حال حسین قلی خان سلطانی«۹۱ پ - ۱۰۰» **(تراجم - فارسی)**

از: محمد باقر بن مصطفی قلی خان دیوان بیگی کرمانشاهانی [1] (۱۳۰۳ق)

شرح حالی است که مؤلف در حالات برادر خود «حسینقلی خان» متخلص به «سلطانی» نگاشته است. او می‌گوید که رضا قلی خان هدایت در «مجمع الفصحاء» شرح حال برادرش را آورده؛ لکن به جهت اختصار آن، او این کتاب را پرداخته و در ۲۲ محرم ۱۳۱۷ به پایان برده است.

[فرهنگ‌سخنوران ۲۷۴؛ مجمع‌الفصحاء ۱۵۲/۲ و ۱۵۶؛ مجلهٔ‌ارمغان، سال هفدهم، مقاله «سلطانی کرمانشاهی و آثار او»؛ حدیقة‌الشعراء ۸۹ - ۹۳و ۲۸۲-۲۸۳].

آغاز: «الحمدلله... اما بعد چنین گوید حقیر سراپا تقصیر محمدباقر کلهر

---

۱. حسین قلی خان نام استاد کلهر، استاد خط نستعلیق است در قرن سیزدهم. چند کتاب به خط او به چاپ رسیده و ترجمهٔ او در خوشنویسان دکتر بیان آمده: روزنامه شرف، مرآة السفر، اردوی همایونی،دیوان محمد حسین فروغی، سفرنامه ناصرالدین شاه به خراسان.

کرامانشاهانی بن مرحوم مغفور مصطفی قلی خان دیوان بیگی طاب ثراه شرحی مختصر از احوال برادر کهتر خود مرحوم حسینقلی خان المتخلص بسلطانی اگر چه مرحوم مغفور جنت مکان رضاقلی خان هدایت طاب ثراه».

انجام: «بندگان اجل اکرم آقایی آقای اقبال الدوله روحی فداه برقرار».

نسخهٔ حاضر علاوه بر رسایل مذکور، شامل مطالب متفرقهٔ دیگری می‌باشد که فهرست آنها چنین است:

قصیدهٔ در مدح مقرب الخاقان غلامحسین خان؛ قصیدهٔ در مرثیه میرزا حسین بن معزالدین غفّاری متخلص به مشرقی، سرودهٔ حاجی میرزا ابوالحسن خان زرین قلم کرمانی متخلص به خرّم به خط خودش به تاریخ ۱۳۲۰ «برگ ۴۸».

اشعاری از: ابوالقاسم خان لاهوتی، شاطر عباس قمی، سید محمدرضا بادرودی، عباس فاطمی نسب به خط وی به تاریخ ۱۳۲۲، سید مهدی به خط خودش در ساوه به تاریخ ۱۳۳۶، محمود قمی به خط خودش به تاریخ ۱۳۳۲ «برگ ۷۹ - ۸۰».

قطعه‌ای از میرزا نیّر شاعر مازندرانی در توصیف مشهدی قنبر «برگ ۱۰۱»؛ شعری از غلام حسین کاشانی (رضوان)؛ اشعار امینی.

نستعلیق؛ بی‌کا (به خطهای مختلف و بعضی از اشعار به خط خود شاعر)، رسالهٔ اوّل ۴ ربیع‌المولود ۱۲۹۵، رسالهٔ دوّم و سوّم بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۰۶ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۶۱۹۹۵].

﴿۷۰۰۷﴾

جُنگ **(ادبیات - فارسی)**

از: خان محمد (قرن ۱۲ ق)

جنگ بسیار مهمی است شامل مطالب و اشعار متفرقه و بعضی رسائل، بعضی از اشعار را شعرا به خط خود نوشته‌اند. مؤلف در صفحهٔ ۴۴۷، فوت پدر خود را در ۲۸ جمادی الآخر ۱۰۷۲ نقل می‌کند. وی مکرراً از ذخیرهٔ خوارزمشاهی نقل مطلب می‌نماید. در این جنگ دو رساله درج شده که عبارتند از:

۱ - [اصطلاحات صوفیه]«ص۲۱۸ - ۲۲۰» **(عرفان - فارسی)**

از: محمد حسین

نامه‌ای است که محمد حسین، در بیان اصطلاحات صوفیه به یاران خود نوشته است. در صفحهٔ ۳۲۹ همین جنگ گزیده‌ای از اربعین ملاحسین آمده که ظاهراً مقصود، همین مؤلف است.

آغاز:«الحمدلله، اما بعد نامه‌ای است از محمدحسین به یاران و دوستانش از سالکان راه و طالبان الله در بیان اصطلاحات فرقه ناجیه صوفیه و آنچه بر زبان ایشان جاری است بدانکه تصوف تصفیه قلب است از کدورات قالب؛ دنیا عبارت است از آنچه بنده را از خدا باز دارد».

انجام: «پاکبازی عبارت از توجه خالص است؛ نه در اعمال صواب خواهد، نه در مآل علو مرتبه؛ بلکه خدای را خواهد».

۲-ترجمة الصلاة=آداب الصلاة=آداب نماز«ص۳۹۷-۴۱۱» **(فقه- فارسی)**

از: علامه محمد باقر بن محمدتقی مجلسی(۱۱۱۱ق)

مختصری در مورد آداب و واجبات نماز است.

[الذریعه ۲۱/۱ و ۱۱۳/۴؛ مرعشی ۲۰۵/۱؛ کتابشناسی علامه مجلسی ۶۷؛ مرعشی ۲۰۵/۱].

نسخهٔ حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز:«الحمدلله رب العالمین... و بعد چنین گوید أحقر عبادالله... که چون نماز عمدهٔ ارکان ایمان است میباید بندهٔ مؤمن شرایط و آداب آن را بداند».

انجام نسخه:«پیش از فرو رفتن، این دعا را بخواند الحمدالله الذی یفعل ما یشاء و لا یفعل ما یشاء غیره».

فهرست مطالب جنگ علاوه بر دو رسالهٔ مذکور چنین است:

مطلبی در استخاره؛ عید غدیر؛ فواید تفسیری؛ در خمر؛ قطعه شعری در تعریف مازندارن«ص ۱۰۰»؛ نامه به کدخدائی «ص ۱۱۳»؛ بیان اغسال واجب به نظم«ص ۲۰۱»؛ تاریخ وفیات علما«ص ۲۲۷»؛ مطالب طبی.

نامهٔ عرفانی از میرزا قاسم گونابادی«ص ۲۷۵ - ۲۷۶».

اشعاری از صائب به خط خودش که در اصفهان سنهٔ ۱۰۵۱ مرقوم شده «ص ۳۲۹ - ۳۳۱».

اشعاری از: شکوهی همدانی، میرزا جلال، نصیبی گیلانی، نظیری نیشابوری، اوحدی، حاجی سبزواری، زکی همدانی، محمدطالب آملی، ظهوری ترشیزی، میر غروری کاشی، میرزا فصیحی هروی، ملک فطرت کاشی، حاجی محمدخان قدسی مشهدی، قمری قزوینی، مولوی معنوی، کمال سبزواری، محتشم کاشی، میرزا ملک، ملا مظفر حسبی کاشی، لطفای تبریزی، میرزا صایبا، اسعدالدین محمد، کوکبی، طبسی، سعدی، حکیم اسدی، رضی نیشابوری، طالب حکیم، فغانی شیرازی، خسروی دهلوی، خواجوی کرمانی، خاقانی، سلمان ساوجی، حکیم زلالی، میر صیدی، اختری یزدی، غزالی، شرف‌الدین علی نقی، میر عطاءالله حکیم، علی رضا عطری، میرابوالحسن، کمال اسماعیل، شیخ فیضی، میرزا نظام دست غیب، طرزی اعجمی، عبید زاکانی، میرزا عیسی یزدی، سوزنی، حسن وهمی، میر عبدالغنی قرشی، حکیم رشدی، آقا باقر، میر معصوم، ابوتراب بیک، حسین بیک شکر اعلی؛ احمد میرک صوفی، کرمی، مردمی، میرزا طاهر، قاضی

نورا اصفهانی، شیخ نجم الدین کبری، ملا وفای هروی، بابا افضل کاشی، رضا کاشی، مطلبی از محمد باقر لاهیجی، محمد ابراهیم اردوبادی، بابا طاهر، احمد اطعمه، شعوری، اوجی، عبدالرزاق آگاه، شیدا، میرزا فخرا حائری، کاتبی تبریزی، قضا و قدر محمد قلی سلیم، عرفی، شفایی، میرزا عبدالله.

آغاز:«توحید حق، فقرات متفرقه، نثر سبحانه و تعالی حمدی که از نهایت شایستگی منزّه‌دار شائبه یقین و تخصیص آمده اجمال آن...».

انجام:

اعضای تو هر یکی گرفت اقلیمی   القصه به یک هفته جهانگیر شدی

نستعلیق و تحریری؛ بی‌کا، ۱۱۵۱؛ جلد: تیماج،مشکی، سوخت، ترنج با سر.

۳۳۰ برگ؛ ۱۵×۲۸ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛[ثبت ۱۴۲۵۷].

«۷۰۰۸»

تاریخ امیر تیمور گورکان = روزنامهٔ غزوات هندوستان

(تاریخ - فارسی)

از: غیاث الدین علی بن جمال الاسلام یزدی(قرن۸ ق)

مؤلف پس از آنکه دو رساله به عربی و فارسی تألیف نموده و به تیمور عرضه کرده، به دستور تیمور گورکانی وقایع فتوحات وی را در جنگهای هندوستان در کتاب حاضر تحریر نموده است.

نثر آن ادیبانه و پر تکلف برگزار شده است.

[الذریعه ۲۷۰/۱۱؛ مجله یغما، ش۳۶۴، سال ۳۱، دی ۱۳۷۵، مقالهٔ ایرج افشار با نام «خاندان جمال الاسلام یزدی»؛ ملک ۷۸/۷ که نسخه‌ای از آن را در تاشکند

مورخ ۱۰۱۵ به شمارهٔ ۱۵۲۰/۲ برگ ۸ پ - ۱۵۳ پ (۵۵/۱ش ۱۱۶) و نسخهٔ دیگر را در فهرست شیرانی (۵۴/۱) مورخه ۹۳۹ (ش ۵۴۹۱/۱۵۴۱) نشان داده و اظهار نظر شده که نسخهٔ حاضر کهن‌ترین و نفیس‌ترین نسخهٔ کتاب می‌باشد. و همچنین از همین مؤلّف کتاب دیگری به نام «همایون نامه» شناسانده شده است.]

آغاز: «سپاس و ستایش خداوند عالم را عزّ اسمه و جلّ ذکره که درین عهد همایون گوی زمین را در خم چوگان قدرت...».

انجام: «و بلاد و عباد خویش را از جور جبابرهٔ ستمکار و قهار غدار نگاه‌دار یا ربّ العالمین و یا ارحم الراحمین و یا اکرم الاکرمین».

نستعلیق خوش؛ محمدبن علاءالدین عبدالعزیز التبریزی، جمادی الآخر ۸۶۸ یزد؛ تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحهٔ اوّل سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج باسر ولچکی با نقش گل و بوته.

۱۲۷ برگ؛ ۱۲×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۱۶۳۹۲].

«۷۰۰۹»

کلیات شرعی شیرازی (شعر - فارسی)

از: ملا شرعی شیرازی (قرن ۱۱ق)

مجموعهٔ اشعار شاعر است که به شرعی تخلص می‌نموده و بعد از او جمع آوری شده است. جامع اشعار مقدمه‌ای به نثر بر آن اضافه کرده است. این دیوان شامل مدایح، مراثی، غزلیات و رباعیات می‌باشد و در آخر آن دو مثنوی از شاعر با عناوین «مفتاح الفوائد» و «اعجاز الخیال» ذکر شده که مستقلاً معرفی می‌شوند.

تفصیل مطالب و عناوین اشعار این دیوان به شرح ذیل می‌باشد:

فی نعت النبوی؛فی منقبت علی بن ابی طالب؛ مدح امام حسن؛ مدح امام زین‌العابدین؛ مدح امام جعفر صادق؛ مدح امام موسی کاظم؛ مدح امام رضا؛ مدح امام محمدتقی؛ مدح امام زمان؛ مدح شاه چراغ؛ مدح شاه عباس ماضی؛ مدح شاه صفی؛ مدح شاه عباس ثانی؛ مدح شاه سلیمان صفوی؛ مدح سلطان مراد بخش؛ مدح امامقلیخان؛ مدح صفی قلیخان والد امامقلی‌خان؛ مدح میرزا معین الدین وزیر سابق فارس؛ مدح غیاث الدین؛ مدح علی مراد خان؛ مدح جعفر خان؛ مدح ظفر خان؛ قصیدهٔ تنبیه الغافلین؛ قصیدهٔ فخریه؛ قصیده در اشکال قمر؛ مخمسات؛ مستزاد؛ ترجیع بند؛ مقطعات.

تاریخ نزول حاکم کشمیر، تاریخ بنای حمام؛ تاریخ شهادت میرزا رسول؛ تاریخ وفات مسیح ولد ملانویدی؛ تاریخ وفات طالبای کلیم؛ تاریخ بنای آیینه خانه‌ای که علی مرادخان درکابل ساخته؛ تاریخ اغرلوبیک؛ بنای تالار؛ تاریخ مرقع لشکرخان؛ قصیدهٔ مصنوع در مدح میر مرتضی؛ در مدح جعفرخان وزیر اعظم؛ مدح صالح خان؛ مدح مرتضی قلیخان؛ تاریخ تولد شاهزاده ممتاز شکوه.

نسخهٔ حاضر بعد از صفحهٔ اوّل چند برگ افتادگی دارد. و غزلیات و رباعیات آن به ترتیب الفبائی حروف آخر قوافی تنظیم شده است.

آغاز قصائد:

ای قادری که بیتو کس نیست رهنما بنما مرا رهی بسوی کشور ثنا
باز است دیدهٔ همه بر دست جود تو در سر حد وجود اگر شاه اگر گدا

آغاز غزلیات:

خداوندا بحمدت آشنا گردان زبانم را
ز لطف خویشتن یارب حلاوت ده بیانم را
تمام عمر در راه معاصی تا ختم مرکب
ز راه معصیت خواهم که برتابی عنانم را

آغاز رباعیات:

ای توحید تو زینت دیوانها ذکر تو بود حلاوت ایمانها

مردان که نهاده‌اند در راه تو پای کردند فدای تو سر و سامانها

۱ - اعجاز الخیال« ۴۱۰ پ - ۴۲۴ ر» **(شعر - فارسی)**

از: شاعر پیشین

مثنویی است شامل توحید، مدح پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمهٔ اطهار علیهم السلام و موعظه؛ سپس داستانی را به صورت نظم آورده است.

آغاز:

ای شده هر سود زفیض تو باز آمده دل در بر فیض توباز

در دل شب دیدهٔ نیکان ترست گر بود از بیم تو نیک آن ترست

انجام:

شرعی از این بحر بر آورد کرد رستم از این وادی پر درد کرد

یا رب از الطاف خود این ساز عام خون کن از غم دل غمّاز عام

۲ - مفتاح الفوائد« ۴۲۶ ر - ۴۳۵ پ» **(شعر - فارسی)**

از: شاعر پیشین

مثنویی است شامل مناجات و نعت حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمهٔ اطهار علیهم السلام و بعد از آن حکایتی در زمینهٔ پند و اندرز آمده است.

آغاز:

بسم الله الرحمن الرحیم عقده گشایندهٔ امیدوبیم

مشعله افروز ره بخردی قافله سالار دیار هدی

انجام:

شکـرکه شـرعی زغـلامان اوست　　محتشم ...

هـر کـه نشـد پـیرو ایـن خـاندان　　بر سر...

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشـانیها شـنگرف؛ تـمامی صـفحات مـجدول مذهب، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مذهب، صفحهٔ دوم نقاشی پـیر و مرید؛ تملک عیسی انوری به تاریخ ۱۳۵۵؛ جلد: تیماج، سبز، شمسه با نقش گل و بوته.

۴۳۷ برگ؛ ۲۰×۳۳سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۸۵۷۵۲].

«۷۰۱۰»

مجموعه

۱ - الوجیزة«ص ۱ - ۵۰»　　**(رجال - عربی)**

از: ملا محمد باقر بن محمدتقی مجلسی(۱۱۱۱ ق)

[مـجلس ۳۹۳/۷ و ۳۳۱/۱۹؛ کـتابشناسی مـجلسی ۳۰۹؛ الذریـعه ۴۷/۲۵؛ مرعشی ۸۳/۱؛ مشار، عربی ۹۸۴].

آغاز:«الحمدلله الّذی رفع منازل الرّجال علی معارج الکمال علی قدر روایتهم عن النبی الکریم المفضال... امّا بعد فیقول فقیر عفو ربّه الغـافر مـحمدبن مـحمد التـقی المدعوّ بباقر».

انجام: «و کان ذلک فی ایّام معدودات فـی طـریق خـراسان عـند تـوجّهنا الی اصفهان فی شهر رجب المرجّب من شهور سنة ۱۰۸۶».

۲ - عقد نکاح«ص ۵۲ - ۵۹» **(فقه - فارسی)**

از: ؟

چگونگی اجرای صیغهٔ عقد نکاح به صورت کوتاه به نقل از محقق کرکی ذکر شده است.

[الذریعه ۲۹۹/۲۴ رسالهٔ حاضر احتمالاً ترجمهٔ فارسی رسالهٔ مذکور در الذریعه است].

آغاز:«الحمدلله رب العالمین... اما بعد چون خواهد که میانه دو کس نکاح کند بهتر آن است که اوّل، مهر را تعیین کند به نوعی که هیچ پوشیدگی نماند».

انجام:«وکیل مرد گوید: قبلت منک هذا النکاح مدة معلومة علی الصّداق المذکور لأجل موکلّی فلان بن فلان».

۳ - رسالة فی تحریم ذبائح أهل الکتاب«ص ۶۱ - ۷۱» **(فقه - عربی)**

از:شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی(۱۰۳۱ ق)

[الذریعه ۳/۱۰ با عنوان«الذبیحیة» و ۱۸۶/۱۱ با عنوان«رسالة فی ذبائح اهل الکتاب»؛ مرعشی ۱۹۵/۳، ش ۱۰۰۳ با عنوان «ذبائح اهل الکتاب»].

آغاز:«الحمد لله علی جزیل افضاله... و بعد فیقول الفقیر الی عفو الله محمّد المشتهر ببهاء الدین العاملی».

انجام: «هذا ما جریٰ به قلم الارتجال مع ضیق المجال و الله سبحانه اعلم بحقایق الاحوال، حرّره اقلّ العباد محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی الحارثی اصلح الله شأنه».

۴ - الحدیقة الهلالیة«ص ۷۳ - ۱۴۶» **(شرح دعا- عربی)**

از:مؤلّف پیشین

[مجلس ۳۴۸/۱۰؛ الذریعه ۲۸۷/۶ - ۲۸۹؛ مرعشی ۲۳۷/۱۱؛ دانشگاه ۹۹/۱- ۱۰۱].

آغاز:«نحمدک یا من اطلّع فی فلک الهدایة شمس النبوّة و قمر الولایة و... و بعد فیقول اقل‌الخلایق محمدالمشتهر ببهاء الدین العاملی عامله الله بأحسانه».

انجام:«تمّ تألیف الحدیقة الهلالیة من کتاب حدایق الصالحین و یتولها بعون الله الحدیقة الصومیة و هی شرح دعائه عند دخول شهر رمضان و اتفق الفراغ منها فی الجانب الغربی من دار السلام ببغداد».

تحریری؛ رسالهٔ دوّم بی‌کا، بی‌تا؛ بقیّهٔ رسایل فخرالدّین محمود حسینی بن عبدالوکیل، ۱۰۹۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ رسالهٔ اوّل مقابله شده؛ در آخر نسخه مهر مربعی به سجع«عبده محمد علی الحسینی»؛ جلد: تیماج،سبز.

۷۴ برگ، ۹×۱۶/۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۱۵۲۴۹].

«۷۰۱۱»

دیوان ثانی (۱) (شعر - ترکی)

از: ثانی صفوی یا ثانی تکلو(قرن ۱۱ق)

دیوان غزلیات شاعر است که به «ثانی» تخلص می‌نموده و به ترتیب حروف الفبایی آخر ابیات تنظیم شده است. در آخر نسخهٔ حاضر برخی از رباعیات و معمیات شاعر نیز درج شده است. [فرهنگ سخنوران ۱۲۲؛ الذریعه ۱۸۳/۹].

نسخهٔ حاضر از ابتدا افتادگی دارد.

آغاز نسخه:

فریب طوطی شیرین کلام دور لعلیک   که بارچه قوش تیلی جزایر ور او اسپندا

انجام:

گنج حسن اوّل دلبر صرّاف ایرور   به ایکی یوز تنکه نیم یـانیدا دور

نستعلیق؛ محمدصالح بن عبدالکریم ایکوتمور، بی‌تا، «ترکیه بلد بکر»؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، با شمسه.

۸۴ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۱۳۹۱۸].

«۷۰۱۲»

دیوان غریبی منتشأ (اشعار - ترکی)

از: غریبی (معاصر شاه اسماعیل صفوی) (قرن ۱۰ ق)

کلیات آثار شاعر است که شامل قصاید در مدایح پیامبر اکرمﷺ و ائمهٔ اطهارعلیهم‌السلام، ترجمهٔ ترکی رسالهٔ یوحنا، تذکرهٔ شعرای روم. شاعر از علویان آسیای صغیر و معاصر شاه اسماعیل و شاه طهماسب صفوی بوده و قصایدی در مدح وی سروده و گاه‌گاه به سلاطین عثمانی حمله می‌نماید.

در بین اشعار شاعر چند بیت فارسی نیز به چشم می‌خورد.

آغاز:

بسم ربی خـالق و رزاق اصـناف الوری   مالک ملک و ملک رب سموات العلی

انجام:

بوتا جیله تخت اورزه سر افراز اولیه دایم

تـا قـصر جـهان اولا ثـرادەن بـه ثـریّا

نستعلیق؛ مختار بن میرزا زکی مراغی، چهارشنبه ربیع‌الاول ۹۹۸؛ عناوین شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۸۵ برگ؛ ۱۵×۲۳ سانتی‌متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۱۳۹۰۸].

«۷۰۱۳»

جُنگ **(متفرقه - فارسی)**

از: عبدالرحمن بن عبدالکریم عباسی برهانپوری(قرن ۱۱ ق)

جامع جنگ اشعار مختلفی را از شعرا جمع‌آوری نموده است. در ضمن جنگ مؤلف کتاب زیر را نیز از خود آورده است.

مفتاح الاخلاق«ص ۱۰۰ - ۱۷۴» **(ادبیات - فارسی)**

از: عبدالرحمن بن عبدالکریم عباسی برهانپوری(قرن ۱۱ق)

لغات و مندرجات کتاب«اخلاق ناصری» خواجه نصیرالدین طوسی را شرح و تفسیر کرده است.[الذریعه ۳۱۵/۲۱]. تألیف آن در سال ۱۰۸۵ و در نوزدهمین سال سلطنت اورنگ زیب صورت گرفته است.

آغاز:«حمد حکیمی را که اکثر اماثل آدم و فواضل بنی‌آدم...»

اسامی شعرایی که شعرشان در جنگ حاضر آمده چنین است:

آذر، آذر بیگدلی، شیخ ابراهیم جیلانی، میرزا ابوالحسن تمنّا، ابوالفرج، میرزا ابوالمعالی مشهدی، سید احمد هاتف، اسیر، افراسیاب خان، بابا طاهر عریان، میرزا باقر تفاجی زاده، میرزا بدیع اصفهانی، برهان، بیدل، تجلّی، جامی، شیخ جلیل طالقانی، حاجب، مولی حبیب‌اللّٰه ساکن عباس آباد اصفهان، میرزا حسن غیور، حیرت، حیرتی، خالص، خلعتی، خیام،

دارالمشکوة، میرزا داود، دلاورخان، دیوانه، میرزا رضا اصفهانی متخلص به عیسی، رفیع خان بازل، میرزا زاهد علی، سخائی لاری، سرخوش، سعدی، ملاّ سعید اشرف، میرزا شرف خلف میرزا عبدالحبیب صبیه زاده میر محمّد باقر داماد، شنیعا

اثر شیرازی، شوکت بخارائی، صائب، میرزا صادق تفریشی، مولی صدرالدین گیلانی، صفا، صفر قلیخان، صفی قلی، طالب آملی، میرزای طوفان،
عاشق، عاصفی، عبدالخلیل، میر عبدالغنی تفریشی، میرعبدالله حالی، علی، میرزا علیخان گلپایگانی، عوض خان، غنی، غنیمت، میرزا غیاث‌الدین محمّد برادرزاده میرزا شرف و خلف میرزا صدرالدین،فصیحی، فطرت، شاه قاسم انوار، سیّد قاسم یزدجردی، قدسی، قدیم، قرةالعین، قوام‌الدین حسنی قزوینی، کلیم، کمال‌الدین حسین فسائی، گلشن، لطفعلی بیگ جامی،
قاضی مجدالدین دزفولی، میرزا محسن اصفهانی، میرزا محمّد امین برادر میرزا مهدی، محمّدرضا متخلص به صابر، حکیم محمّدتقی شیرازی، حکیم محمّدرضا عشرت یزدجردی، محمّد شوشتری متخلص به بیضا، محمّد شوشتری متخلص به خطا، حاجی محمد صادق صامت اصفهانی، میرزا محمّد طاهر وحید، محمّد علی کاکی، محمّد قلی سلیم، میرزا محمد مؤمن ذوالقدر، میرزا محمّد مخلص کاشی، محمّد مسیح کاشانی، میرزا محمّد مهدی طبیب، میرزا محمّد نصیر اصفهانی، مولی محمّد هادی، سیّد مرتضی عاملی، میر معصوم اصیل، حکیم شاه معصوم لاری، مفید، مشتاق، مکتوبی، میرزا مهدی خلف میرزا محمّد شفیع حسینی، میرزا مهدی عالی مشهدی، میر سیدی، میر نجات، نجابت، نزیه، قاضی نظام الدین خوانساری، نظام الملک، نورالدین محمّد کاشی، نوعی، واعظ، وحدت، وحشی، هاتفی، میرزا هاشم همدانی، هجری تفریشی، یکتا و بعضی شعرای دیگر؛ به علاوهٔ:
طریقهٔ مراسلات که به پدر و بزرگتر نویسند؛ یک نامهٔ منثور در پاسخ محبوب؛ شرح منثوری در سختی فراق؛ چند قطعهٔ رباعی در تسلیت به بازماندگان متوفی؛ قصایدی در مدح رسول خدا ﷺ و حضرت علی علیه‌السلام و دیباچهٔ ملاّ عبدالرحمن جامی بر دو بیت از کتاب مثنوی ملاّی رومی.

آغاز:

از دل زار من آن شکل و شمایل نرود | گر رفتی ز نظر یاد تو از دل نرود
از سرکوی تو مایل نه همین من رفتم | کس نباشد که ترا بیند و مایل نرود

انجام:

ای دیدها ندیدها چون تو یاری | بی‌روی تو دیده‌ها اشک باری

نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در اول نسخه دستخط سید محمدعلی گلریز بن سید آقا بن سید علی بن میرسید علی نقی قزوینی برادر زاده سید حسین که زمانی مالک جُنگ بوده؛ جلد: تیماج،سرخ.

۱۶۱ برگ؛ ۱۴×۲۷ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۹۷۵].

«۷۰۱۴»

تذکرة العارفین (اخلاق - فارسی)

از: محمد جعفر بن علی عقدائی یزدی(قرن ۱۳ ق)

دارای سی محفل و یک خاتمه است، شروع تألیف در سال ۱۲۳۷ ق بوده و کتاب مشتمل بر دو جلد و هر یک دارای خطبه‌ای جداگانه می‌باشد.

[الذریعه ۳۹/۴؛ سپهسالار ۳۹۰/۳ که آغازش با نسخهٔ ما همسان است؛ الهیات ۲۵/۱؛ منزوی ۱۵۶۷/۲؛ مرعشی ۱۸۴/۹ ش ۳۳۹۹ که جلد اول آن است و آغازش با نسخهٔ ما تفاوت دارد].

آغاز:«حمد خداوندیرا سزاست که ایجاد کرد انسان را و گردانیده او را افضل انواع اکوان».

انجام:«...امید از مطالعه کنندگان این کتاب آنکه هر خطائی و سهوی مطلع شوند باصلاح آن کوشیده مزد خود را از خداوند طلب فرمایند».

نسخ؛ سید هاشم بن محمدعلی موسوی یزدی، ۱۲۴۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملک حاج میرزا لطف الله صدر الواعظین؛ در اوّل نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی عبدالکریم»؛ در برگ آخر چند تاریخ تولد از قرن سیزدهم؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر با نقش گل و بوته.

۳۵۱ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت۷۸۸۹۷].

«۷۰۱۵»

مجموعه

۱ - انوار البصائر في معرفة الکبائر«ص ۱ - ۲۰۷» **(اخلاق - فارسی)**

از: آقا اسدالله بن عبدالله بن محمد جعفر کرمانشاهی[1] (قرن۱۴ ق)

مؤلف بعد از آنکه از تألیف کتاب«تزکیة الاعمال» و کتاب توحید که جلد اوّل از مجلدات پنج‌گانهٔ «شمس الظلام في عقاید الاسلام» است و مجلد اوّل«ینابیع البکاء» فارغ شد، کتاب حاضر را پرداخت. این کتاب حاصل منبرهای مؤلف بوده که در ماه رمضان ۱۲۹۲ پیرامون گناهان کبیره ایراد نموده و به در خواست دوستانش آنها را تحریر کرده است.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله مکفّر صغائر الذّنوب من عباده باجتنابهم عن کبائر المعاصی».

انجام نسخه:«و این دو اندیشه از فکرت یک خاطر هرگز نمی‌تراود چنانچه مصداق این معنی و برهان این دعوی...».

---

۱. نقباء البشر، ج۱،ص۱۳۹.

۲ - **ینابیع البکاء**«ص۲۰۸ - ۳۳۴» **(مقتل - فارسی)**

از: مؤلف پیشین

مقتلی است پیرامون ماجرای حضرت سیدالشهداعليه‌السلام و واقعهٔ جانگداز کربلا که مؤلف به طور مفصل و مشروح با استناد به کتب مقتل تنظیم نموده است.

نسخهٔ حاضر از اوّل و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«ملعون امارت حاج را به عمرو بن سید الاشراق داده بود و سی هزار کس را با او تعیین کرده بود با چهل تن از رؤسای بنی‌امیه».

انجام نسخه: «هر ملائکه ملکوت آسمانها و تمام مؤمنان جن و انس از وقوع آن بر سر و سینه می‌زنند و سیلاب خون از دیدگان گشایند»

نستعلیق شکسته؛ ظاهراً به خط مؤلف، بی‌تا؛ در اوّل نسخه وقف خاص از مؤلف «مجتهد الزمان آقای آقا اسدالله امام جمعه سلطان العلماء» جمادی الآخر ۱۳۰۳؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۶۷ برگ؛۱۴×۲۳ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۸۵۸۰۵].

«۷۰۱۶»

الأربعون حدیثاً **(حدیث - عربی)**

از: ابو عبدالله محمد بن مسلم بن ابی الفوارس رازی

چهل حدیث در فضایل حضرت علیعليه‌السلام را نقل کرده و در اوّل هر حدیث سندش را ذکر نموده است.

[الذریعه ۱/ ۴۲۷].

آغاز: «کتابٌ فیه الاربعون حدیثاً في مناقب امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب صلوات الله علیه و سلامه اخرجها العبد الضعیف المحتاج الی عفو الله و رحمته

محمد بن ابی الفوارس قال اخرج الرجال الثقات».

انجام:«فقال ربّ العزّة یقول کتبت ما تحبّ لا اله الاّ الله و علیّ کتب ما یحبّ محمّد رسول الله و انا کتبت ما احب علیّ ولیّ الله».

نسخ؛ مرتضی قلی بن محمد یوسف افشار، چهارشنبه ۱۲ ربیع‌الاول ۱۱۰۸؛ در اوّل نسخه تملّک محمد باقر بن محمد تقی و خرید کتاب از زوجهٔ مرحوم آخوند ملامحسن ذی حجه ۱۲۸۷ با مهر مدور ناخوانا و تملک شیخ محمد علی واعظ تلواسکانی به تاریخ ۱۳۰۴؛ جلد: تیماج، زیتونی.

۳۹ برگ؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۱۴۷۸۸].

«۷۰۱۷»

مجموعه

۱ -الفوائدالملّیة بشرح‌الرسالة النفلیة«۱پ - ۱۴۶ پ» (فقه - عربی)

از: شهید ثانی زین‌الدین بن علی عاملی(۹۶۶ ق)

شرحی مزجی است بر کتاب«النفلیة» شهید اول که روز پنجشنبه پانزدهم صفر ۹۵۵ به پایان رسیده است.

[الذریعه ۱۶/۳۶۰؛ مرعشی ۱۱۷/۷ ش ۲۵۳۱].

آغاز:«الحمد لله الّذی شرع لنا معالم دینه الفرضیة و النفلیّة و شرح صدورنا بلمعة من بیان دروس الاحکام التکلیفیة».

انجام:«و قال: النعیم التوکل و الجحیم الحرص؛ و قیل: النعیم الاشتغال بالله و الجحیم الاشتغال بغیر الله».

۲ -المقاصد العلیة في شرح الألفیة«۱۴۸ پ - ۲۹۴ پ» **(فقه - عربی)**

از: مؤلّف پیشین

شرحی مزجی است بر«الألفیة» شهید اوّل که در نوزدهم ربیع‌الثانی ۹۵۰ به پایان رسیده است.[مرعشی ۳۳۱/۷ ش ۲۷۷۳؛ الذریعه ۳۸۲/۲۱].

آغاز:«الحمدلله الذی شرع فرایض الصلوة و جعلها بعدالایمان افضل طاعات العالمین».

انجام: «اللّهم حقّق بالنا بحقایق المعارف و نوّر قلوبنا بانوار لطائف‌العوارف و اقطع عندنا ما یبعدنا عن جوار قدسک من المجازات و الصّوارف».

نستعلیق شکسته؛ رسالهٔ اوّل بی‌کا، دوشنبه ۲۶ ربیع‌الثانی ۱۰۶۴؛رسالهٔ دوّم بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف و مشکی؛ در اول نسخه‌نوشته‌ای مبنی برخرید نسخه از شیخ عبدالله با مهر بیضوی به سجع«عبدالرزاق» و تملک شیخ سلمان عاملی و جعفر بن شیخ یعقوب اسعدی به تاریخ ۱۰۲۲؛جلد:تیماج، قهوه‌ای.

۲۹۴ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۱۴۳۸۱].

«۷۰۱۸»

ترجمة تاریخ الیمینی = تاریخ العتبی **(تاریخ - عربی)**

از: ابو نصر محمود بن عبدالجبار عتبی (۴۲۷ق)

[مجلس ۲۰۶/۱۷؛الذریعه ۲۵۶/۳ با عنوان «تاریخ سبکتکین غزنوی» و «تاریخ آل سبکتکین»؛منزوی ۴۲۲۱/۶ و ۴۲۹۴؛ برگل ۷۳۶/۲؛ مشار، فارسی ۱۲۸۰/۱؛ کشف الظنون ۶۶۰/۲؛ سرکیس ۱۳۰۵/۱].

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«و يندبهم العقاب و لم يقتصر على ما اقامه من الحجة و اوضحه من المحجة»

انجام:«و قبح الله من نقص عمره على زيادة الآثام و مساءة الانام وجيادة الملام و يرحم الله عبداً قال آمينا الحمد لله رب العالمين و الصلوة على خير خلقه محمد المصطفى و آله الطاهرين».

نسخ؛ مفرد الرستانی بن زین‌الدین محمد بن ابی‌بکر بن محمد بن سلمان، ۲۲ ربیع‌الاول ۶۶۳؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته و پرنده.

۱۰۷ برگ؛ ۱۸/۵×۲۹ سانتی‌متر؛ ۲۱ - ۲۲ سطر؛[ثبت ۱۴۴۵۰].

«۷۰۱۹»

الدوائر الرجالية (رجال - عربی)

از: ؟

مؤلف برای سهولت فهم طبقات روات شیعه، آنها را به صورت دوایری رسم نموده است. وی برای هر طبقه یک دایره و جمعاً در هر صفحه هشت دایرهٔ تو در تو رسم کرده، سپس روات هر طبقه را به ترتیب حروف الفبا در طبقهٔ خود نوشته و در طرف محیط کسانی را که وی از آنها روایت می‌کند تا ائمه علیهم السلام و در طرف مرکز کسانی که از وی روایت می‌کنند، ذکر نموده است.[احتمالاً همان تقویم الرجال محمدبن عبدالنبی اخباری باشد که در کتاب رجالش از آن نام برده است. ر.ک: الذریعه ۳۹۶/۴ و مصفی المقال ۴۲۸].

آغاز:

«علی الله فی کل الامور توکل و بالخمسة اصحاب العباء توسل

اصحاب الاصول فی هذه الصفحة باب الالف...».

انجام:« و روی الکشی احادیث حسنة تدل علی صحة عقیدة هذا الرجل و الذی اعتمد علیه قبول روایته صه و فی ست له کتاب و فی ظم ثقة له کتب و فی ضا ثقة له کتاب من جم. تم الکتاب بعون الله سبحانه».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛تمامی صفحات مجدول با دوایر شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای ، ضربی، ترنج با نقش گل و بوته و پرنده.

۲۳ برگ؛ ۱۹/۵×۲۹ سانتی‌متر؛ به صورت دوایر ترسیم شده و سطر ندارد؛ [ثبت ۱۴۴۵۱].

﴿۷۰۲۰﴾

تبصرة الصالحین (فقه - عربی)

از: سید محمدباقر بن محمد تقی حسینی طبری مازندرانی (قرن ۱۳ ق)

چون به نظر مؤلف کتابهای فقهی متداول مفصل بوده، لذا کتاب حاضر را خالی از حشو و زواید فقهی شامل مسائل مورد نیاز عموم مکلفین، با توجه به اخبار تألیف نموده و در هر بحث فقط یک روایت را که به نظر وی صحیح بوده آورده است. این کتاب به مسائل طهارت و نماز در چند باب و هر باب شامل چند فصل پرداخته و در آن از «وسائل الشیعة» شیخ حر عاملی و «بحارالانوار» علامهٔ مجلسی نقل نموده است.

در الذریعه [ج ۱۱ ص ۹۶ رقم ۵۹۰] رساله‌ای به نام «رسالة فی اعمال الاسابیع» به فارسی آمده که احتمالاً از همین مؤلف می‌باشد.

آغاز:«الحمد لله الملهم عباده حمده و فاطرهم علی معرفة ربوبیته... اما بعد فیقول الواثق بالله الغنی عبده محمدباقر بن محمد تقی الحسینی المازندرانی عفی عنهما أن المطلوب الأهم لنیل السعادة الأبدیة بعد معرفة الله و الرسول و اولی الامر طاعتهم... و هذا الذی دعانی الیٰ تألیف کتاب فی الفروع ینطق بالحق من آیات الفرقانیة و اخبار النبویة و آله الطاهرین... خال عن الحشو و الزواید من المسائل الفرضیة النادرة الوقوع التی لا تزید فارضها للحکم بها برایه الا خساراً، مقتصداً عن الاطناب الممل و الایجاز المخل بذکرخبر واحد من الاخبار الواردة فی الباب اذا لم اجد له معارضاً او کان موافقاً للمشهورمع التعرض للجمع او الطرح الا اذا کان الخبر الذی اعتمد علیه مخالفاً لما ذهب الیه الجمهور فحینئذ ابسط الکلام بسطاً یرفع به الحجاب عن عین الیقین تبصرة للصالحین و سمیته به والله هو المعین. کتاب الطهارة و فیه ثمانیة ابواب، الباب الاول: في المطهرات و فیه فصول، الفصل الاول: فی الماء المطلق و هو الذی یصح اطلاق...».

انجام:« و من اذا اصاب خیراً قال الحمد لله ربّ العالمین و من اذا اصاب خطیئة قال استغفر الله و اتوب الیه».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۱۳]؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی.

۱۷۱ برگ؛۱۷×۲۴ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۱۴۳۹۴].

«۷۰۲۱»

المنح المکیة = افضل القری **(مناقب پیامبرﷺ - عربی)**

از: شهاب الدین احمد بن محمد معروف به ابن حجر هیثمی مکی(۹۷۳ق)

شرحی است بر«القصیدة الهمزیة في المدائح النبویة» شرف‌الدین ابی عبدالله

محمد دولاصی بوصیری.[کشف الظنون ۱۳۴۷/۲]. مؤلف ابتدا نام شرحش را «المنح المکیة» نهاده ولی بعداً به «افضل القریٰ» تغییر داده است.[قاهره، فؤاد سید ۱۲۱/۳].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز:«الحمد لله الذی اختصّ نبیّنا محمداً صلی الله علیه و آله بکتاب اخرس الفصحاء».

انجام نسخه:« و بما مرّ أن الخارق لا یسمّیٰ کرامة إلّا أن ظهر علی ید من مرّ یعلم أن الکرامة لا تشتبه بالسّحر اصلاً لانا ننظر».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن دهم]؛عناوین شنگرف؛ در اوّل نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده محمد علی بن محمد الموسوی»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج و لچکی با نقش گل و بوته.

۱۲۴ برگ؛ ۲۱×۳۱ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛[ثبت ۱۴۳۹۱].

﴿۷۰۲۲﴾

تحریر الاحکام الشرعیّة (فقه - عربی)

از: علامه حلّی حسن بن یوسف بن مطهر(۷۲۶ق)

[مجلس ۹۱/۱۳؛ الذریعه ۳۷/۳؛ مرعشی ۳۰۱/۱]

نسخهٔ حاضراز «القاعدة الثانیة في العقود» تا آخر عبادات را شامل است.

آغاز نسخه:«القاعدة الثانیة؛ في العقود، و فیها کُتب، کتاب المتاجر و فیه مقدمة و مقاصد».

نسخ؛ بی‌کا، ۸ رمضان ۷۲۸؛ نشانیها شنگرف؛ با حواشی توضیحی و انتقادی به امضاء«ن»؛ به وسیلهٔ علی بن طراد تصحیح و قرائة مقابله شده به تاریخ ۷۳۲؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی، ترنج و لچکی با نقش

گل و بوته.

۱۴۹ برگ؛ ۱۶×۲۴ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۱۴۴۰۳].

«۷۰۲۳»

شرح اللباب فی النحو (نحو - عربی)

از: قطب الدین محمد بن مسعود بن سیرافی فالی(قرن۸ ق)

شرحی بر کتاب «اللباب» تاج الدین محمد بن محمد اسفراینی(۶۸۴ ق) است.

[مجلس ۱۹۵/۱۱ و ۲۷۶؛ مرعشی ۱۳۷/۲، ش ۵۳۱؛ کشف الظنون ۱۵۴۴/۲].

آغاز:«الحمد لله الذی هدانا الی معرفة إعجاز القرآن و نصب لنا دلیلاً علیها».

انجام:«الاسم و وجود عوامل الجزم فی الفعل، فقوله لهذا یشتمل الأمرین یستلزمان اختصاص الجرّ بالاسم و الجزم».

نسخ؛ حاجی محمد بن احمد جامی، پنجشنبه ۱۴ محرم ۸۳۷ هرات؛ نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملکی بامهر مربعی به سجع «امام محمد تقی»؛ جلد: تیماج، سرخ.

۳۲۴ برگ؛۱۶×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۱۴۴۴۴].

«۷۰۲۴»

نزهة الناظر و تنبیه الخواطر = مجموعهٔ ورّام (حدیث - عربی)

از: ابوالحسین ورّام بن ابی فراس بن حمدان(۶۰۵ ق)

مجموعه‌ای است مشتمل بر پند، اندرز و نصیحتهایی که در احادیث و اخبار ائمهٔ اطهار علیهم السلام آمده است و از کلمات و گفته‌های حکما و فلاسفهٔ قبل از اسلام و

پس از آن و پیغمبران گذشته و کتابهای آسمانی نیز نقل می‌نماید.

[الذریعه ۱۲۷/۲؛ مرعشی ۱۷۱/۲ ش۵۷۶؛ مشار، عربی ۹۵۲].

نسخهٔ حاضراز آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله الاوّل بلا ابتداء و الآخر بلا انتهاء... و اشهد أن محمداً عبده و رسوله صلی الله علیه و آله تسلیماً عن النبي صلی الله علیه و آله یا علي العقل ما اکتسبت به الجنة و طلبت به رضاه».

انجام نسخه: «قال ضرب رجل من أصحاب السلطان رجلاً فأوجعه فقال له الرجل أصلحك»

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۱۳]؛ در اوّل نسخه مهر مربعی به سجع «محمد باقر»؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۹۱ برگ؛ ۱۱×۲۲ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛[ثبت۱۴۴۱۳].

﴿۷۰۲۵﴾

سبیل‌الرشاد فی‌النحو والصرف والأصول وأحکام العبادات

(فقه واصول - عربی)

از: خلف بن سید عبدالمطلب موسوی حویزی مشعشعی(۱۰۷۴ ق)

مؤلف،اصول‌نحووصرف و اصول فقه‌وعبادات‌را در این کتاب بیان نموده است.

نسخهٔ حاضر بخش فقه را شامل است و مصنف در آن مباحث فقهی را از اول طهارت تا اواخر زکات به طور مبسوط و استدلالی بحث کرده است و در «ص ۴۹» از شیخ بهائی روایتی را نقل کرده و در ضمن آن ذکر کرده که شیخ بهائی در سال ۱۰۱۵ به وی اجازهٔ نقل روایت اعطا نموده است.[الذریعه ۱۳۸/۱۲].

نسخهٔ حاضر از «المقدمة الثالثة فی تمهید قواعد الاستنباط» تا آخر کتاب زکات را

شامل است.

آغاز نسخه: «المقدّمة الثالثة فی تمهید قواعد الاستنباط و المرجع فی ذلك الیٰ مواد الاحکام».

انجام:«و أومی بیده الیٰ حلقة باب الله علیه عزّوجلّ، قال: ثمّ نزل فکانت آخر خطبة خطبها رسول الله حتی لحق بالله عزوجل».

نسخ؛ ظاهراً به خط مؤلف، صبح چهارشنبه ۱۲ شعبان ۱۰۱۵ مشهد؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۹۹برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۱۴۴۲۵].

﴿۷۰۲۶﴾

إحیاء علوم الدین (تصوّف - عربی)

از: ابو حامد محمد بن محمد غزالی(۵۰۵ ق)

[مجلس ۱۰۴/۱۲ و ۲۸۲؛ مرعشی ۲۹۹/۱؛ ش ۲۶۹؛ مشار، عربی۲۸].

نسخهٔ حاضر از کتاب آداب الکسب و المعاشرة تا کتاب الامر بالمعروف و النهی عن المنکر را شامل است.

آغاز نسخه: «نحمد الله حمد المحق فی توحیده ما سویٰ الواحد الحق و تلاشیٰ و نمجده تمجید من یصرّح بأن کل شیء ما سوی الله باطل و لا یتحاشی».

انجام نسخه:«فنسأل الله تعالی أن یوفقنا للإقتداء به فی الأخلاق و الأفعال و الأقوال بمنّه و سعة جوده».

نسخ؛ بی‌کا، جمعه آخر محرم ۸۳۶؛ عناوین شنگرف و زرنگار، جلد: تیماج، مشکی، عطف تیماج سرخ.

۱۶۶ برگ؛ ۱۷×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر[ثبت ۱۴۷۲۸].

«۷۰۲۷»

تحفة الحبیب (تذکره - فارسی)

از: سلطان محمد بن امیری هراتی متخلص به فخری (قرن ۱۰ ق)

جنگی است که جامع، اشعار و غزلیات شعرای مختلف را در آن جمع‌آوری نموده و در اثنا اشعاری را از خود با تلخص فخری آورده است.

این تذکره با «بوستان خیال» بکتاش قلی ابدال رومی که در شمارهٔ [۷۰۴۶] همین فهرست معرفی خواهد شد اشتباه گرفته شده است.

نسخهٔ حاضر ازاول و آخر افتادگی دارد. و در آغاز نسخه شرح حال مختصری از مؤلف درج شده است. برای اطلاع بیشتر رجوع کنید به: [تاریخ تذکره‌های فارسی ۴۱۹/۱؛ سپهسالار ۳۵۸/۳].

فهرست شعرایی که شعرشان در این جُنگ آمده چنین است:

اهلی، امیر خسرو، عبدالرحمن جامی، آگهی، خواجه میرم، خواجه افضل، عالم، امیر شیخم سهیلی، اصلی، هلالی، آصفی، امیر محمد صالح، حافظ، حالی، محوی، حکیم نزاری، سید نسیمی، امیر قاسم انوار، شیخ آذری، همام تبریزی، خیالی، علی فیضی، ملک باخزری، حیرتی، بساطی، حسن، کمال، کاتبی، طوسی، جلال رفیعی، امیر سلطان ابراهیم صدر، ابو طاهر کاتب، هجری، سلمان، ممکن، حسن شاه، جمشید، ابوالبرکه، خیری، اصیلی، سفی، آهی، دیوانهٔ نیشابوری، هلاکی، فانی، ثانی، امیر شاهی، عبدالمؤمن مزاری، جمشید معمایی، خرّمی، جانی، ریاضی، بدر نیشابوری،امیر علی شیر، مسیّب، عابدی، دایمی،نظمی، علمی قانونی، حقیری، سعدی، محمود تبریزی، عماد فقیه، اشرفی خیابانی، میرزا یعقوب، کامی، میر حاج(انسی)، خلیل کوهی، میر مفلس، بدخشی، ناظری، ابوطاهر، اسیری، خسروی، سلطان حسین میرزا، فیض، هاشمی، واقفی، سائلی،

بدیعی، میرغیاث سرخ.

آغاز نسخه:

دل داد جان و آن لب شکر فشان گرفت

جان تمام در عوض نیم جان گرفت

انجام نسخه:

رشتهٔ جنبش و سکون همه　　　در خم حلقه ارادت بست

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۱۳]؛ نام شاعران شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۶۶ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۲ سطر؛[ثبت ۷۸۹۶۹].

‹۷۰۲۸›

[رسائل صلواتیة] **(دعا - عربی)**

از: علم الهدی محمد بن مولی محسن فیض کاشانی(۱۱۱۵ ق)

چهار رساله است که مصنف در صلوات و سلام بر حضرت پیامبر و آل طاهرینش انشاد نموده و هر کدام را به اسم خاصی نامیده است. نسخهٔ دیگری از این مجموعه به شمارهٔ ۲۷۲۰ در همین کتابخانه موجود است که در جلد نهم بخش اول فهرست مجلس معرفی شده است. نسخهٔ دیگری از مجموعهٔ صلواتیه‌های علم‌الهدی درکتابخانهٔ ملک ش۶۱۳ موجود است که در جلد ۶ صفحه ۶۴ فهرست آن کتابخانه معرفی شده است.

۱ - جامع الدرر«ص ۱ - ۴۷»

در فهرست مجلس جلد ۹ بخش ۱ ص ۴۵ عنوان این کتاب «حلیة الاهتداء فی

الصلوة علی اهل بیت الاصطفاء» آمده ولی در نسخهٔ ما عنوان فوق ذکر شده است.

آغاز: «اللّهم یا من لا یحیط به فحص العقول و لا یحویه غوص الفکر».

انجام:«... واثقاً بکفایته منیباً الیٰ عنایته فی کل صغیر و کبیر مستطر».

۲ - وسیلة القبول فی الصلوة علیٰ آل الرسول «ص۴۸ - ۶۲»

آغاز:«اللهم یا من فطر الأرض و السماء و جعل الظلمة و الضیاء».

انجام:«صلی الله علیهم صلوة دائمة بدوام التحیة و الثناء باقیة ببقاء المحبة و الولاء».

۳ - بهجة المهج فی الصلوة علی الحجج «ص ۶۶ - ۱۳۲».

آغاز: «اللهم یا مَن حسرت عن إدراک سبحات جماله طروف عیون الناظرین».

انجام: «... و فی کل طرفة عین و رجعة بصر و فی کل حین محمد المدعو علم الهدیٰ... ببلدة قاسان المعروفة بدار المؤمنین سبحان ربک رب العزة عما یصفون و سلام علیٰ المرسلین و الحمد لله رب العالمین».

۴ - عصمة الکرام فی الصلوة علی اهل بیت النبوة و الامام «ص ۱۳۳ - ۱۵۲»

آغاز: «اللهم باری النسم و سابغ النعم و یا ولی الاحسان و الکرم».

انجام:«و علی اهل بیته التی هی اقوم صلوة دائمة بدوام الاحسان و الکرم».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۱۳]؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ در جای جای نسخه نوشته‌هایی به خط«علم الهدی» با مهر بیضوی به سجع «محمد علم الهدی»؛ جلد: تیماج، مشکی.

۷۷ برگ؛ ۲۰×۱۲ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۱۴۷۲۷].

«٧٠٢٩»

معتصم الشیعة فی احکام الشریعة (فقه - عربی)

از: مولی محسن بن مرتضی فیض کاشانی (١٠٩١ ق)

[مجلس ٥٦/٧؛ الذریعه ٢١٠/٢١؛ مرعشی ٢٤٦/١، ش ٢١٧].

نسخهٔ حاضر شامل «کتاب الصلاة» می‌باشد.

آغاز نسخه: «اللهم اهدنا لما اختلف فیه من الحق بإذنک إنّک تهدی من تشاء الی صراط مستقیم. کتاب الصلاة، قال الله تبارک و تعالی «إن الصلوة کانت علی المؤمنین کتاباً موقوتاً».

انجام نسخه: «هذا آخر الکلام فی المجلد الأول من کتاب معتصم الشیعة فی أحکام الشریعة ویتلوه فی المجلد الثانی ان شاءالله تعالی کتاب الزکوة و الحجّ و الصیّام».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ١١]؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی مؤلف به امضاء «منه سلمه الله»؛ در اوّل نسخه تملک محمد باقر بن محمد مهدی به تاریخ ١١٧٢ و تملک سید حسین بن سید حسن موسوی در دارالسلطنهٔ اصفهان به تاریخ ١١٨٧ و تملک کتابخانهٔ شاهوردی خان بیگلربیگی لرستان شعبان ١٠٩٧ و ٢٢ جمادی‌الآخر ١١٠٥؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

٢٧٣ برگ؛ ١٣×٢٥ سانتی‌متر؛ ٢٣ سطر؛ [ثبت ١٤٧٢٣].

«٧٠٣٠»

الوافیة فی شرح الکافیة (نحو - عربی)

از: رکن الدین حسن بن محمد بن شرفشاه استرآبادی (٧١٧ ق)

شرحی بر کتاب «الکافیة» ابن حاجب (۶۴۶ ق) است.

[الذریعه ۲۵/۲۵؛ مرعشی ۱۱۷/۱۱ ش ۴۱۰۱].

آغاز:«أحمد الله علی عظمة جلاله حمد غریق بمطالعة جماله و أشکر بجزیل نواله».

انجام: «فی الوقف لو یعلم أنه بدل عن النون المحذوف المردود...».

نسخ؛بی‌کا، بی‌تا[قرن۱۲]؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک محمد صالح مازندرانی با مهر مربعی به سجع «عبده صالح»؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۵۷ برگ؛ ۱۲×۲۲ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛[ثبت ۱۴۷۸۰].

«۷۰۳۱»

الفکوک فی شرح الشکوک (نحو - عربی)

از: ابراهیم بن احمد بن حسن جاربردی تبریزی(۷۱۲ ق)

جاربردی کتابی دارد به نام «شکوک علی الحاجبیة»[1] که در آن سؤالاتی بر «الشافیة» ابن حاجب وارد نموده و سپس خود جواب داده است. بعد از وی فرزندش ابراهیم، کتاب پدرش را شرح نموده که کتاب حاضر می‌باشد. تألیف آن در سرزمین «گاوباری» در حالی که کتابی همراه مؤلف نبوده صورت گرفته است.

نسخهٔ حاضر از اوّل افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«فإن العلوم کلها لا یختفی فخامتها ولا یحتبی جلالها و نباهتها سیما النحو فإنه من الشرف من ذروة السنام ... و سمیته بکتاب الفکوک فی شرح

---

۱. نسخه‌ای از این کتاب در کتابخانه خدیویه مصر به شمارهٔ[ن خ ۱۶۲ ن ع ۳۷۶۴] موجود است که در جلد چهارم فهرست آن کتابخانه ص۷۸ معرفی شده است.

الشکوک» و جعلته المصعد الی هذا الجناب و الله الملهم للصواب قال روح الله روحه الکلمة الی آخره إن قیل اللام للجنس و التاء للوحدة و هو محال هذه إیرادات خمسة علی الکلمة وحدها ثلث منها من حیث اللفظ و إثنان منها من حیث المعنی و ذکر أوّلاً الأولی و رتّب علیها الباقین الإیراد الأول أن اللام لکونها للجنس إذ لا معهود. فتعین الحمل علیه دلت علی الکثرة».

انجام:«فإن اطلاقه علیه بطریق المجاز و التعریف لیس من هذا الوجه بل اذا دخل إختل لأنه لیس منه حقیقة و الله محق الحق بتحقیقه و هادی الخلق بتوفیقه و الحمد لله حق حمده والصلوة علی من لا نبی بعده و علیٰ آله الاطهار و صحبه الأخیار».

نسخ؛ عبدالله بن اسعد بن جعفر، بی‌تا[احتمالاً قرن۹]؛ متن شکوک شنگرف؛ صفحهٔ اول تملکی با مهر بیضوی به سجع «الراجی احمد بن محمد رضا حسینی» به تاریخ ۱۳۳۹؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۲۷ برگ؛ ۱۱/۵×۱۸ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۴۷۸۱].

«۷۰۳۲»

فلکناز و خورشید آفرین = سرو و گل (شعر - فارسی)

از: یعقوب بن مسعود متخلص به تسکین (قرن ۱۲ ق)

منظومه‌ای به بحر هزج بوده و تخلص شاعر آن تسکین می‌باشد.

او خود را از خاندان یعقوب و عرب‌زاده و از شهر قطیف می‌داند. این مثنوی را در ۱۱۸۹ سروده و آن را از روی تقریر دوست خود، میرزا شرف، ساخته و کاری را که ضیائی آغاز کرده بود به پایان برده است. این منظومه پیرامون داستان فلکناز و شروانشاه می‌باشد.

[الذریعه ۳۱۳/۱۶؛ دانشگاه ۴۱۳۸/۱۵].

نسخهٔ حاضر از اوّل و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه:

فرود آمد ز مرکب آن جهاندار   نمود از شاد کامی شکر جبّار

انجام نسخه:

ز اجماع پری و خیل انبوه   ز ما چین آمدند تا دامن کوه

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۱۳]؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۶۰ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۵۰].

«۷۰۳۳»

تذکرهٔ دلگشا (تذکره - فارسی)

از: میرزا علی اکبر بن علی نواب شیرازی متخلص به بسمل (۱۲۶۳ ق)

تذکره‌ای مشتمل بر شرح احوال و آثار و اشعار شاعران معاصر مؤلف در قرن سیزدهم هجری، به انضمام احوال پادشاه و شاهزادگان قاجار است. کتاب پس از مقدمه به دو بوستان و یک گلزار و چند گلبن تقسیم شده و بوستان اوّل در شرح احوال فتحعلی شاه قاجار و شاهزادگان و بوستان دوم در احوال و اشعار شعرای معاصر مؤلف به ترتیب حروف تهجی آخر نام شاعران می‌باشد.[1]

آغاز:

این روضهٔ دلگشاست باغی ز جنان   از فضل خدای اکبر ایمن ز خزان

---

۱. این کتاب به تصحیح دکتر منصور رستگار فسائی توسط انتشارات نوید شیراز در سال ۱۳۷۱ ش به چاپ رسیده است.

انجام:

زبـانم بـذکر تـو پـیوسته گـویا　　　بغیر از رضایت دهم باد مسـد

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۱۳]؛ عناوین شنگرف؛ در صفحهٔ آخـر تـملک موسی بن میرزا معصوم سـلماسی بـه تـاریخ ۱۲۸۴؛ جـلد: تـیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۶۶ برگ؛۲۱×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۷۸۷۷۱].

«۷۰۳۴»

سفینة النّجاة (دعا و زیارت - عربی و فارسی)

از: ملا علی اصغر بن محمد یوسف قزوینی (قرن۱۲ ق)

در آداب دعا و دعاهای روزها و هفته‌ها و ماه‌ها و اعـمال ایـام سـال و اوراد مختلف و زیارتهای معصومین علیهم السلام مشتمل بر پنج مقاله و هر کدام در یک جلد.

[الذریعه ۱۹۹/۱۲؛ مرعشی ۲۶۱/۱۱ ش ۴۲۶۰].

آغاز: «شکر و سپاس کریمی را سزد که مناجات را سبب انجام حاجات و انتظام امر نجات گردانید و دعا را باعث علوّ درجات و محو سیّئات ساخت».

انجام:«وَ مُدَّ فی أعمارهم و زِد فی آجالهم و بلّغهم اقصیٰ آمالهم دیناً و دنیا و آخرةً إنّک علیٰ کلّ شیءٍ قدیر و مطالب خود از الله تعالی بطلب».

نسخ و نستعلیق(عبارات عربی معرب)؛ محمد صالح بـن مـلا جـلال کاتب، ربیع‌الاول ۱۱۲۲؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرر مذهب، برگ اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع، صـفحهٔ اوّل و دوّم طلا اندازی دندان موشی بین سطور؛ دارای علامت بلاغ؛ فهرست کتاب در اوّل نسخه در چند صفحه در جداول مـذهب آمـده؛ جـلد:

تیماج، قهوه‌ای.

۳۵۴ برگ؛ ۱۷×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۰۴].

«۷۰۳۵»

تحفة‌المحتاج لشرح المنهاج (فقه - عربی)

از: ابن حجر احمد بن محمد مکی هیثمی (۹۷۴ ق)

شرح مفصل مزجی و استدلالی است بر کتاب «منهاج‌الطالبین» ابو زکریا محیی‌الدین نووی شافعی (۶۷۶ ق). [سرکیس ۸۲/۶].

نسخهٔ حاضر از کتاب الجراح تا آخر کتاب الشهادات را شامل است.

آغاز نسخه:«کتاب الجراح: جمع جراحة غابت لأنها اکثر طرق الزهوق و أعم منها الجنایة».

انجام نسخه: «و زعم النسخ هنا مشکل جداً إلا علی القول المردود أنه ینفد باطناً و إن لم یکن باطن کظاهره فإن لم یورخا کذلک تعارضنا نظیر ما هو في البیّنتین أیضاً. فصل فی القائف».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ مقابله و تصحیح شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۸۳ برگ؛ ۲۰×۲۹ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛[ثبت ۸۵۸۰۳].

«۷۰۳۶»

جُنگ (متفرقه - فارسی و عربی)

از: ؟

کشکولی شامل مطالب متفرقه می‌باشد. در این جنگ اشعاری از شعرای مختلف در موضوعات گوناگون جمع‌آوری شده است. این نسخه نا مرتب بوده و سواد مؤلف می‌باشد. مؤلف مطالب آن را در «جنگ بزرگ» خود نقل نموده و روی مطالب آن خط کشیده و نوشته‌ها بصورت جدولهایی در صفحات مشجر آمده است.

تحریری؛ به خط جامع جنگ، بی‌تا؛ جلد: روغنی، اسلیمی، عطف تیماج.

۹۷ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۵۸۱۲].

«۷۰۳۷»

مجموعه

۱ - سلافة العصر فی محاسن أعیان العصر **(تراجم - عربی)**

از: سید علی خان بن احمد حسینی مدنی شیرازی (۱۱۲۰ ق)

[الذریعه ۲۱۲/۱۲؛ مرعشی ۱۸۷/۷، ش ۲۶۰۶].

آغاز: «یا من أودع جواهر الکلم حقاق الشفاء فنظمت منها الألسن بحمده تقاصیر و عقوداً».

انجام: «و أعرضوا عمن عنف و لام صلاة و سلاماً یعنقان الالف و اللام».

۲ - تذییل سلافة العصر **(تراجم - عربی)**

از: مؤلّف پیشین

شرح حال شش تن از علما و شعراست که از مؤلّف فوت شده و بعداً به کتابش اضافه نموده است.[الذریعه ۵۵/۴] اسامی اشخاص اضافه شده عبارتند از:

۱ - شیخ جمال الدین محمد بن عیدالنجفی المالکی من أولاد مالک الأشتر.

۲ - بدرالدین محمد بن سلیمان ابو فاضل الرهبی الیمنی.

۳ - الأدیب صارم الدین ابراهیم بن صالح المهتدی الهندی الیمنی.

۴ - السیّد محمد بن وفا بن زین العابدین الحسینی المصری.

۵ - شیخ داود الأنطاکی المصری الحکم المشهور بالبصیر.

۶ - السیّد شهاب بن سعیدی الموسوی الحویزیّ.

آغاز: «بسمله الشیخ جمال الدین محمد بن عیدالنجفی المالکی بن اولاد مالک اشتر ذو النسب الاشتری و الأدب البحتری سماء فضل مشرقة البروج».

انجام:

فکنّ باسمی و لا تصریح   و قل اصاب الردی فلانا

نسخ؛ عیسی بن علی، ۱۲۷۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرر، در اوّل نسخه مالک نسخه دو صفحه توضیح پیرامون کتاب حاضر و مؤلفش آورده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر،لچکی با نقش گل و بوته.

۶۴۷ برگ؛ ۱۷×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت۸۵۸۲۴].

«۷۰۳۸»

أطباق الذّهب (اخلاق و حکم - عربی و فارسی)

از: شرف الدین عبدالمؤمن بن هبة الله مغربی (۵۹۸ ق)

صد مقاله در وعظ به روش«اطواق الذهب» زمخشری است که به دستور استادش ظهیرالدین احمد بن محمود بن علی خویی تألیف نموده است.

[کشف الظنون ۱۱۶/۱؛ مرعشی ۶۷/۳، ش ۸۸۰].

مطالب کتاب درلابلای سطوربه صورت تحت اللفظی به فارسی ترجمه شده است.

آغاز:«اللّهم إنا نحمدک علی ما أسبلت علینا من جلابیب کرمک و سیّلت من شبابیب نعمک».

انجام:«و طیور فصاح تفرّقت اجزاؤها علی جبال القدس فضمّهنّ، و اذا ابتلی ابراهیم ربّه بکلمات فاتمّهنّ والله أعلم بالصواب، تمّ کتاب أطباق الذهب بحمد الله و حسن توفیقه».

نسخ؛ بی‌کا، سه شنبه ۷ صفر ۷۲۸، عناوین مقالات و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملکی با مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی اسد الله بن سید محمد باقر موسوی» به تاریخ ۱۳۲۵، در آخر نسخه تملکی به تاریخ ۹۲۸؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۷۷ برگ؛ ۱۵×۲۳/۵ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۱۴۷۲۸].

«۷۰۳۹»

صحیفة الصفا فی ذکر أهل الاجتباء و الاصطفاء (رجال - عربی)

از: ابو احمد محمد بن عبدالنبی اخباری نیشابوری (۱۲۳۲ ق)

مباحث رجالی را در دو جلد (جلد اول در درایه و جلد دوم در اسامی و کنی و القاب) بطور مختصر بیان نموده است.

[مجلس ۱۵۲/۱۰؛ الذریعه ۲۲/۱۵؛ مصفی المقال ۴۲۸].

نسخهٔ حاضر شامل جلد دوم است و از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«المثنی و ابو عبدالله محمد بن سلام البصری و فضالة بن ایوب و محمد بن سعید بن ابی نصر».

انجام: «و ما أردت الا الاصلاح ما استطعت و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه أنیب و کان الفراغ لیلة الاربعاء العشرین من شهر رجب الاصب من سنة کان

تاریخها مظفرة فی زاویة الری ایام لبثی بها».

نسخ؛ آقا بابا بن ملا محمد مهدی شهمیرزادی، چهارشنبه ۱۹ رجب ۱۲۶۷؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی از مؤلف به امضاء «منه دام ظله العالی» و«منه عفی عنه»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج، باسر، لچکی با نقش گل و بوته.

۳۶۷ برگ؛ ۱۶×۲۶/۵ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛[ثبت ۱۴۷۵۶].

«۷۰۴۰»

شرح مختصر شیخ خلیل (فقه مالکی - عربی)

از: ابو عبدالله محمد بن علی خوشی مالکی (۱۱۰۲ ق)

شرحی مزجی و مفصل بر «المختصر» شیخ خلیل بن اسحاق جندی مالکی (۷۶۷ق) است. [کشف الظنون ۱۶۲۸/۲].

نسخهٔ حاضر شامل جزء سوم و چهارم می‌باشد و از ابتدای جزء سوم افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «باب ذکر فیه الاجارة وکراء الدّواب و... والدور و الارض و ما یتعلق بذیله».

انجام نسخه: «... أنه الاجارة مبنیّة علی... بخلاف المساقات و الله تعالی أعلم».

نسخ؛ محمد بن قاسم بن عبدالله الشعشوی، جزء اول ظهر یکشنبه ذی‌قعدهٔ ۱۰۲۳ و جزء دوم پنجشنبه(؟)؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی زیاد؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، شمسه.

۱۸۵ برگ؛ ۲۱×۳۰ سانتی‌متر؛ ۳۶ سطر؛[ثبت ۸۵۸۲۱].

«۷۰۴۱»

نزهة‌الخاطروسرورالناظر=غریب‌القرآن (لغات قرآن - عربی به عربی)

از: شیخ فخرالدین بن محمد علی طریحی (۱۰۸۷ ق)

غرایب قرآن و الفاظی که احتیاج به توضیح دارد را به ترتیب حروف آخر کلمه‌ها در ابواب و به ترتیب آغاز کلمه‌ها در هر باب، ترتیب داده است. در آن از غریب القرآن سجستانی استفاده شده و به سال ۱۰۵۱ق به پایان رسیده است. این کتاب «ربیع الاخوان الموضح لکلمات القرآن» نیز نامیده شده است.

[الذریعه ۴۹/۱۶ و ۱۱۵/۲۴؛ مرعشی ۳۶۷/۱۳، ش ۵۱۶۰؛ مشار، عربی ۹۵۰].

آغاز: الحمد لله الذی جعل القرآن وسیلة لنا الی اشرف منازل الکرامة و سلّماً نعرج فیه الی محل السلامة».

انجام: «یجوز أن یکون الیاس و الیاسین یس أی علی آل محمدﷺ».

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛عناوین شنگرف؛ در آخر نسخه تملک آخوند ملا لطفعلی ارساد آبادی الاصل؛ جلد: تیماج، سرخ.

۱۲۲ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۴۷۶۱].

«۷۰۴۲»

مجموعه

۱ -کفایة‌الطالب‌فی مناقب أمیرالمؤمنین علی‌بن‌ابی‌طالب‌علیه‌السلام (تاریخ - عربی)

از:ابو عبدالله محمد بن یوسف بن محمد گنجی شافعی (۶۵۸ ق)

[مجلس ۶۶/۹؛ مرعشی ۱۳۵/۷، ش ۲۵۵۳؛ مشار، عربی ۷۴۶].

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«قليلاً و يحبّ الذاكرين و لا يذكر الّا قليلاًو يحب المتصدقين».

انـــجام:«هـذا المختار عندى من الروايات تمت مناقب سيّدنا و مولانا أميرالمؤمنين على بن ابى طالب عليه السلام و يتلوه ذكر الإمام المهدى عليه السلام في كتاب مفرد و سمّه بالبيان فى أخبار صاحب الزمان».

۲ - البيان عن أخبار صاحب الزمان **(تاريخ - عربى)**

از: مؤلّف پيشين

روايات و احاديثى است كه دربارهٔ حضرت مهدى موعود(عج) از طريق اهل سنت وارد شده و بيست و پنج باب مى‌باشد و به غياث الدوله تقديم شده است.

[مرعشى ۱۳۶/۷؛ ش۲۵۵۳؛ مشار، عربى ۱۳۶].

آغاز: «أما بعد حمد الله الذى هو فاتحة كل كتاب و خاتمة كل خطاب».

انجام:« و اذا كان بقاء الدّجال ممكناً على الوجه المذكور من غير أحد يقوم بطعامه و شرابه فكذلک المهدى صلوات الله و سلامه عليه هذا آخر ابواب الكتاب».

نسخ؛ بی‌کا؛ ۱۲۸۴؛ عناوين و نشانيها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک احمد ملقب به بيان ۲۳ شوّال ۱۳۵۰؛ جلد: تيماج، مشكى.

۱۶۰ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتى‌متر؛ ۱۹ سطر؛[ثبت ۱۴۷۵۰].

«۷۰۴۳»

شرح الصحيفة السجادية **(شرح دعا - عربى)**

از: شيخ على بن زين‌العابدين عاملى معروف‌به شيخ‌على كوچک (قرن ۱۲ ق)

شرح مبسوطى است بر «الصحيفة السجاديّة» امام زين العابدين عليه السلام ابتدا قسمتى از دعا را آورده و سپس در سه قسمت «لغت، اعراب و معنى» شرح مى‌دهد.

[الذریعه ۳۵۳/۱۳،ش ۱۳۱۲].

آغاز: «بحمدک اللهم و بشکرک هدیتنا و بعظمتک و جلالک عن الغوایة وقیتنا».

انجام: «ملتمساً منه إیضاح البرهان و مجانیة الجدل و الله الموفق و هو حسبی و نعم الوکیل».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۱۳]؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی.

۴۲۷ برگ؛ ۱۲×۱۹ سانتی‌متر؛۱۶ سطر؛ [ثبت ۱۴۷۵۴].

«۷۰۴۴»

محبوب القلوب **(تاریخ حکما - عربی)**

از: قطب الدین محمد بن علی دیلمی لاهیجی(قرن۱۲ ق)

تاریخ مفصلی است در شرح حالات حکما و فلاسفه تا عصر مؤلف و مشتمل بر مقدمه و سه مقاله و یک خاتمه به ترتیب ذیل می‌باشد:

المقدمة: فی حقیقة الفلسفة و منشأها و مبدأ سائر العلوم

المقالة الأولی: فی أحوال الحکماء من لدن آدم علی نبیّنا و علیه السلام الی بدایة الإسلام

المقالة الثانیة: فی أحوال المتفلسفین من الإسلام و علماء الکلام؛و در ذیل آن احوال عرفا آمده

المقالة الثالثة: فی أحوال أئمتنا الأخیار و سادتنا الأبرار؛ در ذیل آن أحوال تابعین از شیعه را آورده

الخاتمة: فی ذکر أحوال المؤلف و آبائه الأسلاف.

[الذریعه ۱۴۱/۲۰؛ دانشگاه ۳۹۴۰/۱۴ - ۳۹۵۳، ش ۴۸۸۹؛ سپهسالار ۵۱۹/۵ - ۵۲۰؛ مشار، عربی ۸۱۰[1]].

---

۱. **که** فقط مقدمه و مقالهٔ اول آن به چاپ رسیده است.

آغاز: «الحمد لله الذی لیس بینه وبین خلقه حجاب مع أنه کشف به عن وجهه الکریم نقاب الارتیاب

رخ دلدار را نقاب تویی   جهت یار را حجاب تویی»

انجام:

فلا الویل مسموع و لا الحرّ نافع   ولا الوصل موجود و لا الحبّ تذهب

نسخ؛ حاج محمد ابراهیم بن حاج حسینعلی شیرازی، محرم ۱۲۷۳ یزد؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول محرر؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در صفحات آخر اشعاری از قول ادیب ادریس تلمسانی و اشعار دیگری که در دارالسلطنه اصفهان و به تاریخ ۱۲۷۷ نوشته شده آمده؛ جلد: تیماج، زرد.

۵۲۳ برگ؛ ۱۷/۵×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۱۴۴۰۹].

«۷۰۴۵»

الإرشادفی أحوال‌الصاحب الکافی‌اسماعیل بن‌عباد (تراجم - عربی)

از: احمد بن محمد حسنی حسینی قوبائی اصفهانی(قرن۱۳ق)

شرح حال صاحب بن عباد طالقانی(۳۸۵ ق) است که مشتمل بر چهارده باب می‌باشد و در اول ربیع‌الاول ۱۲۵۹ تألیف آن پایان یافته است.

[مشار، عربی ۴۱؛ مرعشی ۸۰/۵، ش۱۶۸۵].

آغاز: «الحمد لله الذی جعل العلماء علماً و مناراً لدار القرار و الجنة مستقراً للمتقین و الابرار».

انجام:«و لا تنس نصیبی لا یُنسی نصیبک فإنک یا بن آدم کما تدین تدان».

نستعلیق؛ بی‌کا، اول ربیع‌الاول ۱۲۵۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در

حاشیه تصحیح شده؛ جلد: تیماج، سرخ.

۷۴ برگ؛ ۱۱×۱۷ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۱۴۷۷۷].

«۷۰۴۶»

بوستان خیال (تذکره - فارسی)

از: بکتاش قلی ابدال رومی (قرن ۱۰ ق)

جنگ اشعار نفیسی است که در آن مؤلف از تک بیتی‌های شعرای مختلف غزلیاتی هم وزن ساخته و بعد از آن غزلها را به ترتیب حروف آخر قوافی تنظیم نموده است. مؤلف دیباچه‌ای کوتاه به نثر ایراد نموده و بعد از آن ده بیت، به نظم پیرامون وجه تسمیهٔ کتاب و سبب تألیف و تاریخ آن آورده است.

نسخهٔ حاضر دیباچهٔ نثر مؤلف را فاقد است.

اسامی شعرایی که شعرشان در این تذکره آمده در «فهرست نسخه‌های خطی دانشگاه تهران ۳۱۶۸/۱۳» ذکر شده لذا از تکرار آن صرف نظر می‌گردد.

این تذکره را عده‌ای اشتباهاً به سلطان محمد فخری هراتی نسبت داده‌اند که تذکره‌ای به همین نام دارد اما تذکرهٔ وی غیر از این کتاب می‌باشد. در اول نسخهٔ حاضر نیز آنرا به وی نسبت داده‌اند.

[تاریخ تذکره‌های فارسی ۴۲۱/۱؛ منزوی ۲۶۶۸/۴؛ حقوق ۱۱۰؛ مجلهٔ دانشکدهٔ ادبیات مشهد ۵۰۷/۲ - ۵۴۰؛ تذکره نویسی فارسی در هند و پاکستان ۷۸۷ که گفته در هند به چاپ رسیده است].

آغاز:

در آمد به خاطر مرا این خیال   که نظمی کنم جمع ز ارباب حال

کنم جمع از صدق و اخلاص جمع   که باشد ببزم بزرگان چو شمع

انجام:

هر چیز که زیر فلک از زشت و نکوست
یکـــذره اگـــر مـــیل دلت جـــانب اوست
از پـــــرتو خـــــورشید جـــــمالش دوری
آن ذره حـــجابست مـــیان تـــو و دوست

نستعلیق؛ بی‌کا، اواخر محرم ۹۸۲ (دو برگ آخر نسخه نو نویس و به خط سعید نفیسی)؛ اسامی شعرا شنگرف، تمامی صـفحات مـجدول مذهب، صـفحهٔ اوّل کـتیبهٔ مـرصع مـذهّب؛ در اوّل نسـخه تـملک و دستخطی از حسن بن حسین موسوی کاشانی به تاریخ ۱۱۳۰؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۶۶ برگ؛ ۱۲×۱۷/۵ سانتی‌متر؛ ۱۲ سطر؛[ثبت ۸۵۷۸۷].

«۷۰۴۷»

المحصول فی اصول الفقه (اصول فقه - عربی)

از: فخر الدین محمد بن عمر رازی(۶۰۶ ق)

[کشف الظنون ۱۶۱۵/۲؛ قاهره، فؤاد سید ۲۲/۳].

در آغاز نسخهٔ حاضر فهرست ابواب کتاب آمده است.

آغاز:«الحمد لله رب العالمین ... قال مولانا الصدرالإمام الأجل فخر الملّةو الدّین ناصر الإسلام و المسلمین ... ابو عبدالله محمد بن عمر بن الحسین الرازی ... الکلام فی المقدمات و فیه فصول، الفصل الاول فی تفسیر اصول الفقه».

انجام:«و لمّا اوصل الی هذه الموضع فلنقطع الکلام حامدین لله و مصلّین علیٰ انبیائه و رسله و نسأل الله حسن العاقبة».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۰۰۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک ابی الحسن اصفهانی و تملک حسین بن ابی جعفر الموسوی العاملی پنجشنبه ۴ شوال ۱۳۳۴ و عاریه گرفتن سید محسن محمد از سید صدرالدین به تاریخ ۱۲۱۵؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۰۸ برگ؛ ۲۰/۵×۳۱ سانتی‌متر؛ ۳۰ سطر؛[ثبت ۱۴۷۴۵].

«۷۰۴۸»

الحاوی (طب - عربی)

از: محمد بن زکریا رازی(۳۱۱ ق) - [الذریعه ۳۲۰ ق]

آنچه را که پزشکان به آن احتیاج دارند، از قواعد کلّی طبی و حفظ الصحه و چگونگی درمان بیماریها شامل می‌باشد.[سرکیس ۹۱۴/۱؛ مرعشی ۲۸۱/۱۱، ش ۴۲۸۱؛ الذریعه ۲۳۵/۶؛ مشار، عربی ۳۰۱].

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«لذع فهو لذلک بدمل القروح المزمنة،«جعدة» لها قوة تشفی القروح الردیة».

انجام: «قال ذیمقراطیس ان وقعت مرآة لها وجهان بحیال السحابة التی تکون فیها البرد حادت عنه و عن المکان الذی هی فیه».

نسخ؛ علی بن عثمان بن احمد بن عثمان المعروف بابن ابی الحوافر، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۱۳ برگ؛ ۱۷×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۱۴۷۷۱].

«۷۰۴۹»

مجموعهٔ رسایل طبرسی

از: محمد بن جعفر بن نبی معروف به حسن طبرسی (قرن ۱۳ ق)

مجموعهٔ رسایل فقهی و اصولی و ادبی مؤلف است که اغلب به خط خودش می‌باشد.

فهرست رسایل به شرح ذیل است:

۱ - کاشف‌الأصول فی شرح زبدة الفحول «۱پ - ۳۴ پ» **(اصول فقه - عربی)**

شرح مزجی و مختصری است برزبدة الاصول شیخ بهایی (۱۰۳۱ق) که تألیف آن در مشهد مقدس صورت گرفته و از آخر ناتمام مانده است. دارای حواشی به امضاء «منه وفقه الله» می‌باشد.

آغاز: «نحمدک اللّهم جلّ جلاله و عمّ نواله و ظهر امره و جلی نهیه و عظم شأنه و خفی مکره الذی غلب علیٰ غضبه رحمته».

انجام نسخه: «فلا جرم یتأخر حتیٰ یکون الترقي الی الأصعب من الأسهل و عبارته(ره) یحتمل التحمل لذلک أیضاً».

۲ - محقق‌الأصول فی ترجیح‌أقوال‌الفحول «۳۵پ - ۴۷پ» **(اصول‌فقه - عربی)**

مباحثی است پیرامون علم اصول که مؤلف آنرا «محقق الأصول في ترجیح أقوال الفحول» نامیده است. عناوین فصول آن «مرآة، درّ، یاقوت، تذنیب، عقیق، زمرد، درٌّ مکنون، ضمیر، فیروزج، و...» می‌باشد. مؤلف از صاحب قوانین نقل قول نموده و اقوال وی را رد کرده است. تألیف رساله ناتمام مانده است.

آغاز: «بسملة، مرآة: المشهور أن الشرط ما یکون ذا أدوات الشرط و محتمل

الوقوع و الصفة ما تکون...»

انجام نسخه:«یمکن أن یکون متابعة صاحب القوانین له لدفع اعتراضه و علیٰ ای تقدیر لا یکون عبادته خالیة من تسامح تذکر المقدمة الثانیة».

۳- شرح معالم الدین«۴۸ پ - ۹۵ ر» **(اصول فقه - عربی)**

شرحی مزجی مبسوطی است بر«معالم الدین و ملاذ المجتهدین» حسن بن زین الدین عاملی که تألیف آن ناتمام مانده است.

آغاز:«قوله الفقه فی اللغة الفهم انما تصدی لتعریف الفقه دون اصول الفقه المقصود بالذات فی هذا الکتاب».

انجام نسخه:«البحث الثالث فی المشترک غرّة قد عرفت وقوعه فی‌العربیة».

۴ـ کاشف الأصول «۹۸ ر ـ ۱۰۰ پ» **(اصول فقه - عربی)**

مکرر رسالهٔ اول میباشد.

۵ - [شکوائیه]«۱۰۱پ - ۱۰۴ پ» **(سیاسی - عربی)**

در این رسالهٔ کوتاه مؤلّف از آزار و اذیّت بعضی مردمان لاهیجان شکوه و گلایه می‌کند.

آغاز: «ربنا افتح بیننا و بین قومنا بالحق و انت خیر الفاتحین الحمد لله الذی یحق الحق بکلماته و یزیل الباطل بالحجة و آیاته».

انجام:«ان نظر الینا بعین الله لا بعین التعصب و العناد و منه المبدأ والیه المعاد و حسبی الله و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر و هو بالاجابة جدیر و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً».

۶ - شرح الهدایة فی النحو« ۱۰۵ پ - ۱۲۰ پ» **(نحو - عربی)**

شرح مختصر بر «الهدایة فی النحو» می‌باشد که به صورت مزجی برگزار شده و از آخر ناتمام مانده است.

آغاز: «الحمد لله افتتحت بحمد الله و لا یخفی علیک انّها ابتدأت بخیر الکلام بحدیث خیر الانام ﷺ».

انجام نسخه:«لانّ المسند قدّم علیه قلنا هو مؤخّر تقدیراً و تقدیمه کلا تقدیمه و ان کان».

۷ - سؤال و جواب« ۱۲۱ ر - ۱۲۸ پ» **(فقه - فارسی)**

شامل چند سؤال و جواب فقهی است.

آغاز:«سؤال - چه می‌فرمایند علمای امامیه رضوان الله علیهم در خصوص این مسئله که زید ملکی به عمرو فروخته وجه با برادر بایع دست گردان شده».

انجام:«ولی مال صغیر را باید مجتهد قیّمی قرار دهد تا محافظت نمایند و صرفه را منظور داشته با تحصیل منفعت و هکذا و الله اعلم».

۸ - ضوابط تقویمیه« ۱۲۹ ر - ۱۲۹ پ »

گفتاری کوتاه در دستور تقویم است.

۹ - الایضاح فی علم الاصول « ۱۳۱ ر - ۱۵۷ ر» **(اصول فقه - عربی)**

مؤلف منظومه‌ای در علم اصول به نام «المبانی» انشاء نموده و سپس در کتاب حاضر آنرا به صورت مزجی شرح و تفسیر کرده و نام آن را«الذخائر المرضیة» نهاده و بعد به «الایضاح» تغییر نام داده است. تألیف آن ناتمام مانده است.

آغاز منظومه:

الحـــمد لله البـــديع الاكـــبر	اول قـــول الحسـن بـن جـعفر
ثـم عـلى النـبى صـلى فـالولى	و ولده النـواب بـالنص الجـلى
و بعد فاعلم ان هذا المختصر	مبنى دليـل الفـقه فـيه انـتشر
ســـميته الاســـم بـــالمبانى	والله حســـبى و هــو كـفانى

آغاز شرح:«الحمد لله الهادى الى الاصول و الفروع و الجامع بينهما و بـين طب الائمة و العقل المتبوع... و بعد فهذه فى بيان ما استرته فى كلماتى السابقة و غطيته فى نظماتى الماضية فى علم الاصول العملية و قد كنت سميتها بـالذخائر المـرضية فان تم بيانها الذى انا فيه يليق بان يسمى بالايضاح».

نستعليق؛ بعضى از رسائل به خط مؤلف، بی‌تا؛ با حواشى از مؤلف به امضاء«منه وفقه الله»؛ در برگ اول مهر بيضوى به سـجع«يـا حسـين روحى فداک ۱۲۲۶» و عبارت «بيست و سوم شهر رمضان المبارک ۱۲۵۱ اول ناخوشى والده كه نماز نكرد»؛ جلد: گالینگور، مشکی.

۱۵۷ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۳۳ سطر؛[ثبت ۸۵۸۰۶].

﴿۷۰۵۰﴾

فرحة الغرى بصرحة الغرى (تاريخ - عربى)

از: سيد غياث الدين عبدالكريم بن احمد بن طاووس حلّى (۶۹۲ ق)

در تـعيين جـاى قـبر حـضرت اميرالمـؤمنين عليه‌السلام بـا اسـتناد بـه روايـات ائـمهٔ معصومين عليهم‌السلام بحث نموده و مشتمل بر دو مقدمه و پانزده باب مى‌باشد.

[الذريعه ۱۵۹/۱۶؛ مرعشى ۲۹۴/۱۲؛ مشار، عربى ۶۶۲].

آغاز:«الحمد لله مظهر الحق و مـبديه و مـدحض البـاطل و مـرحـيه و مسـدّد

للصّواب و مسدیه».

انجام: «و نسأله ان یجازینا بالصفح عن الحوب و النح للمراد المصلح و المطلوب و یجعل مالنا خیر مال و یصرف عنا کل اغفال و اهمال».

نسخ؛ بی‌کا، ۹۴۷ نجف اشرف؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملک محمدبن رضی الدین هروی و تملکی به تاریخ ۱۰۹۳ و تملک دیگری به تاریخ ۱۱۴۱؛ در آخر نسخه دستخط علی کرکی که در ۲۶ ذیقعده ۹۵۲ کتاب را مقابله نموده؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر، لچکی با نقش گل و بوته، لولادار.

۱۱۰ برگ؛ ۱۲×۲۲ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۱۴۷۹۴].

«۷۰۵۱»

مجموعه

۱ - الفوائد الحائریة القدیمة«ص ۱ - ۱۱۴ **(اصول فقه - عربی)**

از: مولی محمد باقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی(۱۲۰۶ ق)

شامل سی و شش فائدهٔ فقهی می‌باشد.[مجلس ۲۳۰/۷ و ۱۰۲/۱۴؛ الذریعه ۳۳۰/۱۶؛ مرعشی ۶۰/۲، ش۴۵۸؛ سپهسالار ۵۹۸/۱ - ۵۹۹؛ مشار، عربی ۶۸۲ با عنوان «الفوائد العتیقة»].

آغاز:«الحمد لله رب العالمین حمداً لا یقوی علی احصائه الّا هو ربّنا و الصلوة علی محمد و آله الطاهرین صلوة یرضون بها عنّا».

انجام:«مع ان تهذیب الاخلاق من اوجب الاشیاء کما لا یخفیٰ و الله الهادی الی طریقه و لا یحصل الهدایة إلا بارشاده و توفیقه».

۲ - الفوائد الحائرية الجديدة«ص ۱۱۷ - ۱۹۵» **(فقه و اصول - عربی)**

از: مؤلف پیشین

شامل سی و چهار فایده در فقه و اصول است. [مجلس ۱۸/۱۲؛ الذریعه ۳۲۹/۱۶؛ مرعشی ۶۰/۲، ش ۴۵۸؛ مشار، عربی ۶۷۹].

آغاز:«الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين رب وفّق و ايّد و انفع فائدة اذا ظهر من فعل الشارع او قوله المطلق».

انجام:«مع انّ الادلة الفقهية ربما يكون بعضها غير واف بجميع المطلوب بل لابد من ثبوت الحكم بالادلة كيف كان».

۳ -[وجيزة فى تحقيق العدالة]«ص ۲۰۱ - ۲۷۶» **(فقه - عربی)**

از: ؟

رسالهٔ مفصلی پیرامون تحقیق عدالت از جهت فقهی؛ با رد و استدلال فراوان است و شامل پنج مقام و چند تذنیب می‌باشد. [الذریعه ۴۷/۲۵، ش ۲۳۶].

نسخهٔ حاضر از آخر ناتمام است.

آغاز:«الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله اجمعين اما بعد هذه وجيزة فى تحقيق العدالة. كتبتها تذكرة لنفسى و لمن اراد التذكر منها... فنقول العدالة لغة على ما ذكره جماعة من الاصحاب الاستواء و الاستقامة».

انجام نسخه:«وقوله فى صحيفة ابن ابى يعفور...وكونه اصيلا لانه القدر المتقين منها».

۴ ـ اصالة الصحة «ص ۲۷۷ ـ ۲۷۸» **(فقه - عربی)**

از: ؟

رساله کوتاهی است در بیان جریان «اصالة الصحة» در تصرفات مسلمان وکارهای آنان.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله اجمعین، قاعدة: الاصل فی تصرفات المسلمین وافعالهم الصحة».

۵ ـ فائده فی معرفة الصحابی «ص ۲۸۱»

توضیحی است در ۵ سطر در مورد لفظ صحابه وتعریف آن.

۶ـ موالید المعصومین عليهم السلام «ص ۲۸۱ - ۲۸۴»

از کتاب کافی کلینی «باب التاریخ»، در مورد تاریخ تولد و وفات ائمه عليهم السلام نقل شده است.

۷ ـ کنیه‌ها واسماء مشترک وخاص معصومین عليهم السلام «ص ۲۸۴ - ۲۸۵»

۸ ـ باب من کثرت عنهم الروایة من الرجال ولا ذکر لهم فی کتب الجرح والتعدیل «ص ۲۸۵ - ۲۸۶»

۹ ـ باب فی معرفة من اجتمعت العصابة علی تصدیقهم (اصحاب اجماع) «ص ۲۸۶»

۱۰ ـ ضوابط الاسماء واللواحق «ص ۲۸۶ - ۳۱۱» **(رجال - عربی)**

از: شیخ فخرالدین بن محمد علی طریحی (۱۰۸۷ ق)

رساله کوتاهی است در رجال شامل سه بخش:

۱ـ اسماء رجال به ترتیب حروف الفبائی

۲ـ الحاقیهٔ اول در انساب به ترتیب حروف الفبائی

۳ـ الحاقیهٔ دوم در القاب به ترتیب حروف الفبائی

[الذریعه ۱۱۹/۱۵؛ مرعشی ۳۳۹/۸، ش ۳۱۱۲، مشار، عربی ۵۹۹].

نسخهٔ حاضر الحاقیهٔ اول ودوم را شامل است.

آغاز نسخه: «باب فی بیان اصل النسب ومعرفة الانساب ونبذ من الألقاب التی یحصل بها کثیراً التمییز بین رواة الاخبار ونقله الآثار».

انجام: «اشهد بصدقه الاعتبار فی ممارسة الاخبار و تتبّع الآثار و من جاهد فانّما یجاهد لنفسه و الله غنی من العالمین».

۱۱ - رسالة فی وجوب ترتیب الغسل «ص ۳۱۳ - ۳۴۰» **(فقه - عربی)**

از: محمد رضا بن محمد علی جرفادقانی (قرن ۱۳ ق)

رسالهٔ مختصری است در «لزوم ترتیب در غسل» که به در خواست محمد جعفر فارسی نگاشته شده است.

آغاز: «الحمد لله الذی طهّرنا عن دنس الشرک بنور هدایته و غسلنا بافتتاح باب التوبة».

انجام: «ینظرون الی ما قیل لاٰ الی من قال والتمس منه مدظله ایضاً التعجیل فی ملاحظة هذه الوریقات وقد اتفق الفراغ من تألیفه من العبد الذلیل الغریق فی بحار انواع المعاصی ابن محمد علی محمدرضا الاسفرنجانی الجرفادقانی تجاوز الله عن سیئاتهما فی شهر رجب المرجب من سنة سبع وخمسین ومأتین بعد الالف من الهجرة النبویة المصطفویة والحمدلله رب العالمین تم».

۱۲ ـ رسالة فی جواز اخذ الارش من غیر النقدین «ص ۳۴۱-۳۵۸» **(فقه - عربی)**

از: ؟

آغاز: «الحمدلله الذی تفرد بالبرائة عن النقص والعیب وتجلل بالتنزه عن الشک والریب وتفضل علی عباده بارش العطاء والسیب وتحنن علیهم بالتوفیق للتشرف

بالایمان بالغیب ... فلما رایت مسئله جواز اخذ الارش من غیر النقدین بعد التفرق فیما اذا تصادفا وظهر فی احد العوضین عیب من جنسه وکان بازائه مخالف من غوامض الفروع التی خفی امرها علی جماعة ممن تأخر من علمائنا رضوان الله علیهم اردت ان افردها برسالة ...».

انجام:«و به صحّ ما ذکروه من الحکم بالبطلان و سقوطه اذا اخذ من النقدین بعد التفرق دون غیرهما».

نسخ؛ رسالهٔ اوّل علی بن سید ابوالقاسم موسوی، سه شنبه ۱۲ رجب ۱۲۰۶؛ رسالهٔ دوم علی بن محمد، چهارشنبه ربیع‌الثانی ۱۲۶۷؛ رسالهٔ دوازدهم ظاهراً به خط مؤلّف، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک عبدالجواد بن محمد تقی خوانساری با مهر بیضوی به سجع«عبده محمد تقی موسوی» به تاریخ ۱۳۲۴؛ جلد: تیماج، مشکی، ضربی.

۱۷۹ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۱۴۷۹۳].

«۷۰۵۲»

کتاب الغیبة **(حدیث - عربی)**

از: ابن ابی زینب ابو عبدالله محمد بن ابراهیم نعمانی(قرن ۴ ق)

کتاب مشهوری است در «غیبت» که مکرراً به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۷۹/۱۶؛ مشار، عربی ۷۳۱].

آغاز:«حدّثنا الشیخ ابوالفرج محمد بن علی بن یعقوب بن ابی قرة القتابی ﷺ».

انجام: «و ان یهب من لدنه رحمةً انه کریم وهاب والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملکی با مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی اسدالله بن محمد باقر موسوی» و تملکی به تاریخ ۱۲۹۸؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر با نقش گل و بوته.

۱۷۰ برگ؛ ۱۴×۲۴ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۱۴۸۰۵].

«۷۰۵۳»

الهدایة = اصل حسین بن حمدان جنبلانی (حدیث - عربی)

از: ابو عبدالله حسین بن حمدان جنبلانی خصیبی (۳۳۴ ق)

یکی از اصول حدیثی شیعه است که پیرامون حالات و تاریخ زندگی حضرت پیامبر ﷺ و ائمهٔ معصومین علیهم‌السلام و ذکر پاره‌ای از معجزات آنان می‌باشد و مشتمل بر دو جلد است:

جلد اول: حالات حضرت پیامبر ﷺ و حضرت علی علیه‌السلام

جلد دوم: حالات باقی ائمه علیهم‌السلام.

[الذریعه ۲۱۶/۴ و ۱۶۴/۲۵؛ در بیروت در سال ۱۴۱۱ با عنوان «الهدایة الکبری» در ۴۳۷ صفحه به چاپ رسیده است؛ پیرامون حالات مؤلف آن رجوع شود به: معجم رجال الحدیث، خوئی ۲۲۴/۵].

آغاز: «و سماه کتاب الهدایة یشتمل علی اسماء النبی ﷺ و امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب صلوات الله علیه بالهندی و العبرانی و العربی و اکثر الصفات المختلفة و فاطمة الزهراء بنت رسول الله ﷺ و الائمة الراشدین الحسن و الحسین ابنی علی بن أبی طالب و علی بن الحسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمد بن علی و علی بن محمد و الحسن بن علی و الخلف

الحجة و اسمائهم وكناهم الخاص منها و العام و القابهم و اسماء امهاتهم و مواليدهم و اولادهم و براهينهم و مدة اعمارهم واوقات وفاتهم و مشاهدهم وابوابهم و النص و الدلالة عليهم من كتاب الله عزوجل و الاخبار المتواترة و الاسانيد الموثقة بها و فضل شيعتهم نفعنا الله بهم و اياهم اجمعين انه على كل شيء قدير جعفر بن محمد بن مالک البزاز الفزاری الكوفی قال حدثنی عبدالله بن يونس السبيعی قال حدثنی المفضل بن عمر الجعفی عن سيدنا ابی عبدالله جعفر بن محمد الصادق قال الحسين بن حمدان بن حمدان حدثنی محمد بن المفضل الحسن عن سيدنا العسكری قال الحسين بن حمدان حدثنی منصور بن ظفر قال حدثنی ابوبكر احمد بن محمد العريضی الخطيب ببيت المقدس لعشر بقين من جمادی الاول سنة ثلثمائة قال حدثنی نصر بن الجهضی قال سالت سيّدنا الرضا علی بن موسی عليه‌السلام قال الرضا عليه‌السلام حدّثنی ابی عن ابيه جعفربن محمّد عن ابيه علی بن ابيطالب روی عن جعفر بن محمد عن يونس السبيعی عن المفضل بن عمر قال و رواه محمد بن موسی الحسينی عن ابی محمد الحسن بن علی الحادی عشر عليهما‌السلام قال قالوا جميعاً: مضی رسول الله صلی‌الله‌عليه‌وآله وله ثلث و ستون سنة».

انجام:« باختيار الله تعالی و مشيته و ارادته التی لا يبلغها الا هو ثم يوم القيمة و ما وصفه الله عزوجل فی كتابه».

نسخ؛ احمد بن محمد باقر موسوی حسينی، ۱۳۱۹؛ عناوين و نشانيها شنگرف؛ در آخر نسخه تملک سيد محمد باقر حسينی با مهر مدور به سجع« محمد باقر بن احمد موسوی حسينی»؛ جلد: تيماج، سرخ، ضربی.

۱۸۷ برگ؛ ۱۶×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۱۴۷۹۵].

«۷۰۵۴»

بهر الانصاب = بحر الانساب (انساب - فارسی)

منسوب به: لوط بن یحیی مخنف ازدی کوفی(ابو مخنف) (۱۵۷ق)

نسبهای اولاد ائمهٔ طاهرین علیهم‌السلام و شیعیان و اصحاب ائمه علیهم‌السلام را ذکر نموده است. در صحت این کتاب تردید وجود دارد. این کتاب در سال ۱۲۶۸ ق در ایران به چاپ رسیده است.[الذریعه ۱۶۴/۳؛ منزوی ۴۴۱۷/۶؛ مشار، فارسی ۶۸۹/۱ با عنوان «بحر الانساب و ریاض الانساب و مجمع الالقاب»].

آغاز:«اما بعد مصنف این کتاب ابو مخنف بن لوط بن یحیی خزاعی این کتاب را بهره انصاب نام کرد و کاتب این کتاب امام صادق علیه‌السلام ...» .

انجام: «وامّا اسفندیار وسهراب وصادق از بغداد رو بولایت دارالحرز جیلان نهادند چون بکوه پایه اشکور در موضع مسیح رسیدند وطن ساختند و زریّات ایشان بسیار شد بالقاب مسیح رحمت الله علیه وسلّم وصلّی الله علی محمد واله اجمعین یا ربّ العالمین».

نسخ؛ بی‌کا، اوّل ذیتعدهٔ ۱۲۰۸؛ در اوّل نسخه وقف توسط شعبان بن محمد مقیم به تاریخ ۱۲۲۰؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۴۳ برگ؛ ۱۴×۱۹ سانتی‌متر؛ ۱۵ - ۱۴ سطر؛[ثبت ۸۷۹۷۶].

«۷۰۵۵»

ریاض الافکار (ادبیات - فارسی)

از: یار علی بن عبدالله تبریزی شیرازی(قرن ۱۰ ق)

گفتگوی ادبی در وصف خزان و بهار می‌باشد و به نام سلطان سلیم عثمانی و

وزیرش مصطفی پاشا ساخته شده است.

[مجلس ۳۷۴/۲، ش ۶۲۱ که تاریخ تألیف را سال ۹۲۶ در شهر بورسه ذکرنموده است؛ مرعشی ۱۱۴/۹، ش۳۳۳۷ که تاریخ تألیف را سال ۱۰۲۶ معادل کلمهٔ «فیض‌الله» در شهر بورسه ذکر کرده است؛ منزوی ۳۵۷۶/۵].

آغاز:

«برگ و بال نهال باغ کلام   حمد حقست و شکر ذی الانعام

محامد گهربار و مدایح درر نثاربعدد قطرات امطار و اوراق و اثمار اشجار...».

انجام:«اوراق این مجموعه خیال نیز مقبول نظر اولی الابصار گردد بالنبی المختار و آله الابرار و صحبه الاخیار».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین زر؛ در اوّل نسخه تملک عبدالله بن حاج حسین مظفری با مهر بیضوی به سجع«عبدالله» و تملک یحیی بن محمد و محمد بن مولی یحیی بن محمد؛ در اوّل نسخه این دستخط آمده: محرر این کتاب المحتاج الی عفو ربه العلی ابن عبدالله یار علی الشهیر بالتبریزی؛ در آخر نسخه مادهٔ تاریخ وفات جامی آمده؛جلد: مقوائی، آبی، عطف تیماج.

۶۰ برگ؛ ۱۱×۱۷ سانتی‌متر؛ ۱۱ سطر؛[ثبت ۷۸۸۵۳].

«۷۰۵۶»

فوبلاس = ترجمهٔ تاریخ زندگانی فوبلاس   (تاریخ - فارسی)

مترجم: علی بخش بن اسکندر قاجار(قرن۱۳ ق)

ترجمهٔ کتاب زندگانی «فوبلاس» فرانسوی است و اصل کتاب به قلم خودش می‌باشد. این کتاب دوبار به فارسی ترجمه شده که ترجمهٔ حاضر با نام «فوبلاس بزرگ» به چاپ رسیده است.

[مرعشی ۱۷/۷، ش ۲۴۱۸؛ مشار، فارسی ۳۷۹۳/۳].

آغاز: «ترجمه تاریخ فوبلاس به طریق زبان فرانسه، اتفاقاتی که در مدت یک سال به فوبلاس روی داده است. به من گفته که اجداد تو در وطن خود همیشه با عزّت و نعمت بوده‌اند».

انجام: «و هر جا که این نشان است «؟» علامت سؤال است که متکلم از مستمع سؤال نموده؛ اللهم اغفر لی و لمن طالع کتابی بحق محمد و آله علیهم السلام».

نستعلیق شکسته؛ ظاهراً به خط مترجم، ۱۳۰۶؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج با سر با نقش گل و بوته مذهب.

۲۳۹ برگ؛ ۱۷×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر [ثبت ۶۱۳۵۹].

«۷۰۵۷»

جنگ **(شعر - فارسی)**

از: محمد خلیل بن محمد حسین بیرجندی متخلص به صهبا (قرن ۱۳ ق)

منتخبی از دیوان شعرا است که به ترتیب نام آنها در ذیل آمده است:

قضایی یزدی، قاآنی، ملا هادی سبزواری، یغما، هما شیرازی، وصال، زرگر اصفهانی، رفیق اصفهانی، عاشق اصفهانی، ملا محمد باقر (حکیم ریاضی هراتی)، میرزا بهار شیروانی، امیر اعلم خان حشمت الملک واشعاری هم از جامع جنگ (صهبا).

آغاز:

بـه نـام آنکـه ز دربـانی عـلوّ عـلا   نه منتهی به درش راه جست و نه مبدأ

انجام:

حق را نتوان به چشم سر دیـد مگـر   در روی علی که آئینه مـنجلی است

نستعلیق؛ محمد خلیل بن محمد حسین، دو شنبه ۹ جـمادی الآخـر ۱۲۸۲ (برای حیدر علی خان نوشته شده)؛ عناوین شـنگرف؛ جـلد: روغنی دورو، مشکی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول مذهب.

۳۷۵ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت۸۵۷۹۸].

﴿۷۰۵۸﴾

فتح المعین بشرح قرة العین بمهمات الدین (فقه شافعی - عربی)

از: عبدالعزیز بن زین‌الدین بن علی ملیباری[۱] (قرن ۱۰ ق)

مؤلف ابتدا کتابی به نام «قرة العین بمهمات الدین» شامل یکدورهٔ فشردهٔ فقه شافعی نگاشته، سپس کتاب خودش را شرح کرده و نامش را «فتح المعین بشرح قرة العین بمهمات الدین» نهاده که کتاب حاضر می‌باشد. این شرح به صورت مزجی برگزار شده و تألیف آن در روز جمعه ۲۴ رمضان ۹۸۲ به پایان رسیده است.

نسخهٔ حاضر از آغاز دو صفحه نو نویس بوده واز آخر آن صفحاتی افتاده است.

آغاز:«الحمد لله الفتاح الجواد المعین علی التفقه فی الدین من اختاره من العباد فهذا شرح مفید علی کتابی المسمی بقرة العین بمهمّات الدین تـبین المـراد و یـتم المفاد».

انجام نسخه:« یقول المؤلف عفی الله تعالی عنه و عن آبائه و مشـایخه... یـوم

---

۱. هدیة العارفین ۵۸۴/۱، معجم المؤلفین، عمر رضا کحاله ۱۶۰/۲.

الجمعة الرابع و العشرين من شهر رمضان».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ متن قرة العین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با نقش گل و بوته.

۲۲۵ برگ؛ ۱۷×۲۳ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۴۸۰۶].

«۷۰۵۹»

شرح الفیة ابن مالک = شرح ابن ناظم (نحو - عربی)

از: بدرالدین ابو عبدالله محمد بن محمد بن مالک الطائی (۶۸۶ ق)

شرحی است که شارح بر ارجوزهٔ «الخلاصة فی النحو» پدرش نگاشته است.

[مجلس ۱۸۴/۲؛ کشف الظنون ۱۵۱/۱؛ مرعشی ۵/۲، ش ۴۰۵؛ مشار،عربی ۵۴۲].

آغاز:«حمداً لله سبحانه بماله من المحامد علی ما أسبغ من نعمه البوادی و العوائد و الصلاة علی نبیه محمد المرسل رحمة للعالمین».

انجام:«فاعلم انه قد انتهی غرضه من هذا النظم و انه قد اشتمل علی اعظم المهمات من علم العربیة ثم ختم الکلام بحمد الله تعالی و بالصلوة علی نبیّه محمد صلی الله علیه و آله».

نسخ؛ محمد بن حسن بن علی بن محمد، دههٔ اول رجب ۱۰۴۹؛ متن اشعار شنگرف، کلیهٔ صفحات مجدول، وقف در اوّل نسخه؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی.

۲۹۰ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۱۴۸۱۰].

«۷۰۶۰»

ارشاد الاذهان الی احکام الایمان (فقه - عربی)

از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلی(۷۲۶ ق)

[مجلس ۶۲/۴ و ۲۱۸/۱۰ و ۱۴۲۶؛ الذریعه ۵۱۰/۱؛ مرعشی ۵۳/۳، ش ۹۶۱].

دارای حواشی شهید ثانی و محقق کرکی می‌باشد. حواشی شهید مرتب و با عنوان«قوله - اقول» در حاشیه نوشته شده است و در بعضی از موارد بر اثر فرسودگی ناخوانا می‌باشد.

آغاز:«الحمد لله المتفرد بالقدم و الدوام المتنزه عن مشابهة الاعراض و الاجسام».

انجام:«و من اراد التوسط فعلیه بما افدناه فی التحریر او تذکرة الفقهاء او قواعد الاحکام او غیر ذلک من کتبنا و الله الموفق لکل خیر والحمدلله رب العالمین».

نسخ؛ محمود بن الحسن بی علی بن الحسن الحلی الرامهرمزی، شنبه ۱۶ ذیحجهٔ ۷۵۲ حلّه؛ عناوین و نشانیها و حواشی شنگرف؛ با حواشی به امضاء«ظ»؛ وقف آخوند ملا علی کنی شنبه ۸ رجب المرجب ۱۲۶۷ با مهر بیضوی به سجع«المحتاج الی الله الغنی علی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، با ترنج.

۲۰۹ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۱۴۸۷۹].

«۷۰۶۱»

محاکمات الاصول بین القوانین و الفصول (اصول - عربی)

از: مولی احمد بن حسین تفریشی(۱۳۰۸ ق)

محاکمه‌ای بین کتاب «الفصول الغروية» شیخ محمد حسین اصفهانی (۱۲۵۵ ق) و«القوانين المحكمة» میرزا ابوالقاسم قمی (۱۲۳۱ ق) می‌باشد. بنابر قول الذریعه [۱۳۱/۲۰] این کتاب در ایران با نام «مقاييس الاصول» چاپ شده است.

نسخهٔ حاضر از اول کتاب تا آخر باب مشتق را شامل است و از آخر نا تمام مانده است.

آغاز:«احمدک يا من شرح صدورنا بانوار اصول الايمان و اشرف قلوبنا بأشعة بروق لوامع الايقان».

انجام نسخه:«المتنازع فيها هي الاوامر النفسية المقدمية لقيام قرينة عامة على كونها توصلية فتأمل».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۱۳]؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی.

۱۷۲ برگ؛ ۱۵/۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۸۵۸۱۷].

«۷۰۶۲»

مجموعه

۱ - الانوار البهية فی شرح الجزائرية« ۱ پ - ۵۴ ر» **(اعتقادات - عربی)**

از: محمد بن احمد بن حسن مشهور به جوهری صغیر (۱۲۱۵ ق).

شرحی بر قصیدهٔ لامیهٔ«الجزائرية» ابی العباس احمد بن عبدالله جزائری است. این قصیده در توحید می‌باشد.[قاهره، فؤاد سید ۲۱/۲].

آغاز: «الحمد لله الواحد القديم الباقی القائم بذاته المخالف لخلقه الواقی الحی القادر المريد العليم».

انجام:« ولا ياتی الفرح الا من خرم الابرة فهذا من العبر».

۲ - الزّبد = ارجوزة الالفیة. «۵۴ پ - ۱۰۵» **(فقه اهل سنت - عربی)**

از: احمدبن حسین بن حسن بن رسلان رملی شافعی مشهوربه ابن رسلان (۸۴۴ ق)

منظومه‌ای در فقه شافعی است. [قاهره، فؤاد سید ۴۴۹/۱؛ کحاله ۳۳۶/۱].

آغاز:

الحــمد لله ذی الجــلال	و شــارع الحـرام و الحـلال
ثــم صـلاة الله مـع سـلامی	علی النبی المصطفی التهامی

انجام:

ثــم الصـلاة و السـلام ابـدا	عـلی النـبی الهـاشمی احـمدا
و الآل و الصحب و من لهم قفا	و حســبنا الله تـعالی و کـفی

نسخ؛ رسالهٔ اوّل عبد الرحمن بن حمزه عباسی زمزمی، جمعه ۱۹ شوال ۱۲۱۲؛ رسالهٔ دوّم بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ رسالهٔ اوّل با حواشی به امضاء «تقریر جوهری حفظه الله تعالی»؛ در اوّل نسخه تملکی با مهر بیضوی به سجع «عبده محمد علی بن محمد حسین» و تملکی از عبدالرحمن بن حمزه عباس؛ جلد: مقوایی، آبی، عطف تیماج.

۱۰۵ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۱۴۷۸۹].

«۷۰۶۳»

مجموعه

۱ - نتائج الأفکار فی شرح إظهار الاسرار «۱ پ - ۱۴۴ ر» **(نحو - عربی)**

از: مصطفی بن حمزة بن ابراهیم رومی مشهور به آطه وی (قرن ۱۱ ق)

شرحی بر کتاب «اظهار الاسرار فی النحو» محمد بن بیرعلی برکلی (۹۸۱ ق) است. [کشف الظنون ۱۱۷/۱].

این شرح قبل از سال ۱۰۸۵ نگاشته شده است.

[ایضاح المکنون ۶۲۰/۲؛ کحاله ۲۴۹/۱۲؛ قاهره، النحو ۵۲۳].

آغاز:«الحمد لله الّذی جعل الالفاظ قوالب المعانی و فضلّهما علی ساتر الاصوات».

انجام:«قد وقع الفراغ من تسوید شرح ا ظهار الاسرار بعون الله الملک العزیز الغفّار علی ید اضعف الوری الشیخ مصطفی فی الفحوة الکبریٰ».

۲ - [عدد الحروف] «۱۴۴ پ - ۱۴۶ پ» **(نحو و لغت - عربی)**

از: ؟

رسالهٔ موجز و مختصری است که مؤلف در آن حروف را، به ترتیب الفبائی مرتب نموده و سپس انواع هر حرف و معانی هر یک را از نظر نحوی فقط نام برده است.

آغاز: «الالفات فی کلام العرب اثنا و عشرین الفاً الف الاصل و الف الفصل و الف القطع».

انجام:«و یاء النسبة مثل قربتی مسلمین و به الجمع مثل رأیت المسلمین».

نسخ؛ عمر بن سلیمان، سه شنبه ۱۶ ربیع‌الآخر ۱۱۸۴؛ نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحهٔ اوّل سر لوح مزدوج مرصع مذهب؛ با حواشی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته،لولادار.

۱۴۶ برگ؛ ۱۲×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۰۱].

«۷۰۶۴»

غاية البادی فی شرح المبادی = شرح مبادی الوصول = نهاية البادی
(اصول فقه - عربی)

از: شیخ محمد بن علی بن محمد جرجانی غروی (قرن ۸ ق)

شرحی است با عناوین «قال دام ظله - اقول» بر کتاب «مبادی الوصول فی علم الاصول» علامهٔ حلی که در عصر روز چهارشنبه ۱۹ شوال ۶۹۷ خاتمه یافته و به عمیدالدین ابوطالب عبدالمطلب بن شمس الدین علی بن مختار علوی حسینی تقدیم شده است.

در مورد مؤلف این شرح اختلاف وجود دارد. افندی در ریاض العلما به عمیدالدین عبدالمطلب بن محمد اعرج (۷۴۵ ق) نسبت داده؛ لکن اغلب آنرا از تألیفات جرجانی می‌دانند.

[مجلس ۵۳/۱۷ با عنوان «نهاية البادی»؛ مرعشی ۲۱۷/۱۵، ش ۵۸۳۳ با عنوان «غاية البادی»؛ الذريعه ۵۳/۴ و ۱۰/۱۶ با عنوان «غاية البادی» و ۳۹۶/۲۴ با عنوان «نهاية البادی»؛ دانشگاه ۳۵۲/۱۶ و ۲۸۱/۱۷ با عنوان «غاية البادی»].

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «هاشم بقوله و ما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه و وجه الاستدلال بها انها دالة علی ان البعثة مسبوقة».

انجام: « فهو فرع القول بالقياس و قد تبين بطلان القياس فيما تقدم و الآن حيث و فينا بما و عدنا به جاز ان نقطع الكلام حامدين لله تعالی علیٰ آلائه و مصلين علی اشرف انبيائه و اصفيائه».

نسخ؛ حسن بن الناصر بن عبدالله المجاور بالغری [نجف]، دوشنبه سوّم ذی حجه ۷۱۷؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای

۱۲۴ برگ؛ ۱۲×۱۶/۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۱۴۸۸۱].

«۷۰۶۵»

توزک تیموری (سیاسی - فارسی)

منسوب به: امیر تیمور گورکانی (۸۰۷ ق)

در این کتاب سیاست جنگی و امور کشور داری و جهانگیری و لشکرکشی‌ها و نبردهای امیر تیمور بیان شده است.

ابوطالب حسینی ادعا کرده که اصل این کتاب به ترکی و منسوب به امیر تیمور بوده و حسینی آن را به فارسی ترجمه نموده است.

این کتاب به عنوانهای گوناگون نامیده شده؛ مانند:

«تیمور نامه»،«تزوکات»،«نصایح الملوک»،«تدابیر الملوک»،«واقعات تیموری» و «ملفوظات تیمور».

این کتاب چند بار در ایران و هند و اکسفورد به چاپ رسیده است.

[مجلس ۵۲/۱۷؛ منزوی ۱۵۸۰/۲ و ۴۲۹۵/۶؛ ادبیات ۱۲۶؛ حقوق ۵۲؛ مشار، فارسی ۱۴۲۱/۲ و ۱۴۵۵].

آغاز:«مقالت اول فی تدبیرات و کنکاشها و کنکاش امور ملک‌گیری و جهانداری و لشکرکشی و دشمن را به رام آوردن و دوست ساختن مخالفان...».

انجام:«فوج امیرزاده فوج خویشاوندان قول بیست و هشت اویماق که به تمغا رسیده بودند».

نستعلیق شکسته؛ محمد حسن شریف مشهور به کاتب سرکاری ۱۷ جمادی الاولی ۱۲۷۹؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع دو صفحهٔ اول طلا اندازی دندان موشی بین سطور؛ جلد: تیماج،مشکی، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، پشت جلد اسلیمی.

۴۴ برگ؛ ۲۲/۵×۱۲/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۱۵۰۰۵].

«۷۰۶۶»

اساس البلاغة (لغت - عربی به عربی)

از: جار الله محمود بن عمر زمخشری(۵۳۸ ق)

[مرعشی ۱۷۶/۲، ش۵۸۳، کشف الظنون ۷۴/۱].

آغاز:«العلامة الاستاد الدنيا... خیر منطوق به امام کل کلام و افضل مصدر به کل کتاب حمد الله تعالی و مدحه بما تمدح به فی کتابه الکریم و قرآنه المجید من صفاته المجراة».

انجام: «و علی جمیع الانبیاء والمرسلین و رضی الله تعالی عن اصحاب رسول‌الله اجمعین و عن جمیع المؤمنین و المؤمنات».

نسخ؛ بی‌کا،بی‌تا[قرن ۱۰]؛ عناوین شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته مذهب، لولادار؛ پشت جلد اسلیمی.

۴۸۹ برگ؛ ۱۴×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۱۵۰۰۹].

«۷۰۶۷»

مجموعه

۱-تحفة‌الخاقان=دوائرالعلوم وجداول الرسوم (دایرةالمعارف - عربی)

منسوب به: میرزا محمد بن عبدالنبی نیشابوری اخباری(۱۲۳۳ ق)

دایرة المعارفی است شامل علوم گوناگون که هرکدام به صورت دوایری تو در تو بیان شده‌اند. این کتاب در قم به سال ۱۴۰۲ ق توسط انتشارات ارومیه‌ای بصورت

افست از روی نسخهٔ خطی آن منتشر گردیده است.

مؤلف را کتاب دیگری است به نام «ذخیرة الالباب و بغیة الاصحاب الی کل علم فیه باب» که با کتاب مذکور همگون و به احتمال زیاد نام دیگری برای همین کتاب است.[الذریعه ۱۰/۱۴].

نسبت این کتاب به محمد اخباری مورد تردید است؛ چون نسخی که از این کتاب در دست است کتابتشان قبل از زمان مؤلف می‌باشد از جمله نسخهٔ حاضر که در سال ۱۰۸۱ کتابت شده است.

آغاز: «الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی، اما بعد فهذه هدیة النملة الی حضرت سلیمان الموسومة بتحفة الخاقان».

۲ - تاریخ مشجر **(تاریخ - عربی)**

از: یوسف بن حسن عبدالهادی حنبلی (۸۸۰ ق)

شجرهٔ نسب حضرت پیامبر ﷺ و اسماء منسوبین به آن حضرت از قبیل: اولاد، ازواج، عمات، غلامان و... به صورت مشجّر رسم شده است.

این کتاب همراه کتاب سابق بصورت افست از روی نسخهٔ خطی در قم در سال ۱۴۰۲ ق توسط انتشارات ارومیه‌ای منتشر شده است.[هدیة العارفین ۱/۵۶۰].

نسخ؛ بی‌کا، ۱۰۸۱، تمامی صفحات مجدول با نقوش هندسی دایره و مثلث و غیره؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۵۱ برگ؛ ۲۲/۵×۳۷ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۱۵۰۱۷].

«۷۰۶۸»

بحار الانوار (حدیث - عربی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق).

دایرة المعارف احادیث شیعهٔ اثنی عشریه می‌باشد که مؤلف از تمام کتب حدیثی موجود در نزد خود سود برده و آن را در ۲۵ جلد ترتیب داده است. چاپ سنگی آن در ۲۵ جلد و چاپ حروفی آن در ۱۱۰ جلد صورت گرفته است.

[مجلس ۶/۹؛ الذریعه ۱۶/۳-۲۷؛ مرعشی ۱۰۷/۱، ش۸۷؛ مشار، عربی ۱۱۴].

نسخهٔ حاضر کتاب السماء و العالم می‌باشد.

آغاز نسخه:«الحمد لله خالق الارضین و السموات و سامک المسموکات و داحی المدحوات و مخرج عباده الی النّور من الظلمات».

انجام نسخه:«و الأصهب بعيرٌ ليس بشديد البياض و شعر يخالط بياضه حمرة تمّ الباب النادر و يتلوه ان شاء الله فی المجلد الذی بعده ابواب الطّبّ».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۱۳]؛ در حاشیهٔ «برگ ۳۷۳ پ» آمده: «بلغ سماعاً عنی بفضل الله ربی جل جلاله و عم نواله فی سلخ شهر رجب سنه ۱۲۳۰»؛ جلد: تیماج، مشکی.

۳۹۵ برگ؛ ۲۰×۳۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛[ثبت ۲۲۴۸۷].

«۷۰۶۹»

اصداف الدرر (شرح حدیث - فارسی)

از: عبدالکریم بن محمد یحیی قزوینی(قرن ۱۲ ق)

ترجمهٔ کتاب«غرر الحکم و درر الکلم» آمدی است. مؤلف بعد از این کتاب، شرح و ترجمهٔ دیگری بر«غرر الحکم و درر الکلم» موسوم به «نظم الغرر و نضد الدرر» در پنج جلد نگاشته و به شاه سلطان حسین صفوی تقدیم نموده است.

این کتاب در سال ۱۳۴۴ ش در شیراز به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۱۲۱/۴ با عنوان«ترجمة الغرر و الدرر» و ۸۲/۱۱ با عنوان «رسالة

اصداف الدرر»؛ وزیری یزد ۴۹۳/۲؛ ش۵۸۹؛ منزوی ۱۷۰۹/۲،ش ۱۶۹۷۱ که آن را جلد چهارم «نظم الغرر و نضد الدرر» دانسته است].

برای اطلاع بیشتر از کتاب «نظم الغرر و نضد الدرر» رجوع کنید به:[الذریعه ۱۳۳/۱۴ و ۲۱۸/۲۴؛ سپهسالار ۱۰۵/۲ - ۱۱۲؛ مرعشی ۳۰۳/۴ - ۳۰۵، ش۱۴۹۹ و ۱۵۰۰].

برای اطلاع از شرح حال مؤلف رجوع کنید به:[طبقات اعلام الشیعه، الکواکب المنتشرة ۴۴۶].

آغاز:« غرر و درر حمد و ثنایی که چون حلقه بندگی زینت گوش غیب نیوش مستمعان ملأ اعلی را شاید و عوالی لآلی ستایش و نیایشی که چون قلادهٔ عبودیت پیرایهٔ بر و دوش...».

انجام:«... سلطنت ظلم نماید با وصف علم فاجر باشد از کمال شقاوت و بدبختی خواهد بود و الله تعالی یعلم».

نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها و ترجمهٔ احادیث شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مرصع مذهب؛ در صفحهٔ اول نوشته‌ای به تاریخ ۲۵ جمادی الاولی ۱۲۰۹؛جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای.

۲۹۳ برگ؛ ۱۶×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۶۰۳۶].

«۷۰۷۰»

جامع الحکایات = ترجمهٔ الفرج بعد الشدة (حکایت - فارسی)

از: حسین بن اسعد دهستانی مؤیدی رهبانی

[مجلس ۴۵/۲۱؛ منزوی ۳۶۶۴/۵].

آغاز:«حمد و ثنا قیّومی را که عجز عقول ذرّیات آدم از ادراک کنه ذات بیچون او چون آیات صنعش در ایجاد عالم ظاهر است».

انجام:«قوّت روح است داستان فرج، گذشته‌اند به رفعت زنیرّان فلک نجوم ثابته اوج آسمان فرج».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا،عناوین شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک محمد جعفر بن محمد علی الاشرفی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.
۴۵۳ برگ؛ ۱۶/۵×۲۶/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۱۵۰۲۵].

«۷۰۷۱»

ترجمهٔ تاریخ سلاطین عثمانی (تاریخ - فارسی)

مترجم: میرزا زکی خان بن حاج میرزا مقیم طبری علی‌آبادی مازندرانی سر تیپ (قرن ۱۳ ق)

ترجمه‌ای است از کتاب«تاریخ سلاطین عثمانی» تألیف ژزف دو هامر مورخ آلمانی (۱۸۵۶م).[مجلس ۲۳۵/۶ و ۲۳۶].

نسخهٔ حاضردر مقدمه شرحی دربارهٔ طوایف ترک آورده؛ سپس تاریخ سلاطین آل عثمان را از اول سلطنت عثمان تا سلطنت ایلدرم با یزید ذکر کرده و از آخر افتادگی دارد.

آغاز:«طایفهٔ ترک از طوایف قدیمه‌اند و از آن منشعب شده است شعبهٔ سلاطین عثمانلو و ترکی که عثمانلوها اصل خود را بدو منسوب میدارند».

انجام نسخه:«آنچه از این قبیل اخبار باو میرسید جمیعاً را در دفاتر خود یادداشت میکرد و در نقشهائی که در پیش چشمش علی الدوام حاضر بودند نشان میگذاشت».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا[ظاهراً قرن ۱۳]؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، بنفش.

۸۰ برگ؛ ۲۲×۳۵ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۲۲۴۱۰].

«۷۰۷۲»

المستقصی فی امثال العرب (امثال - عربی)

از: جار الله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

امثال و حکم مستعمله در عرب را به ترتیب حروف معجم گردآوری نموده است. [مجلس ۲۵۶/۱۳؛ کشف الظنون ۱۶۷۴/۲].

آغاز: «الحمد لله علی ما اثلج به صدورنا من برد الیقین و کساه اعطافنا من تشریف الاسلام».

انجام: «کعجیج نسوتنا غداة الارنب یوهی و لا یرقع یُضرب لمن یُفسد و لا یُصلح».

نسخ زیبا؛ علی اکبر، ۲۳ شوال ۱۲۸۷ (برای امیرزاده نادر میرزا نوشته شده)؛ عناوین و امثال شنگرف؛ با حواشی به امضاء «نادر»؛ فهرست مطالب کتاب در اوّل آن آمده؛ در صفحهٔ اوّل تملک نادر میرزا با عبارت «نادر بن بدیع الزمان معروف به صاحب اختیار قاجار قوینلو»؛ جلد: تیماج، مشکی.

۳۰۵ برگ؛ ۱۸×۲۹/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۲۳۱۰۸].

«۷۰۷۳»

شرح القصیدة الهمزیة (ادبیات - عربی)

از: علی بن یوسف بن مصطفی تونسی (قرن ۱۲ ق)

شرحی است بر قصیدهٔ همزیهٔ بوصیری که به نام «قصیدة ام القری» مشهور می‌باشد.[کشف الظنون ۱۳۴۹/۲]. این شرح در سال ۱۱۶۶ق تألیف شده است.

آغاز:«الحمد لله الذی نزّه فی سعة البلاغة عقول اهل الآداب و زیّن باشراف شمس المشاهد».

انجام:«عند اقامتی بالمدرسة الشماعیة من تونس الخضر فی طلب العلم سنة ست و ستّین و مأة و الف من الهجرة غفر الله لنا و لوالدنیا».

خط مغربی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در ابتدای نسخه تاریخ ۱۱۷۳ آمده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت،ترنج با نقش گل و بوته، لولادار.

۹۳ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۸۵۸۱۶].

«۷۰۷۴»

مجموعه

۱ـ منتخب التواریخ ناصری «ص ۱ ـ ۷۳» **(تاریخ - فارسی)**

از: میرزا ابراهیم خان مستوفی شیبانی ملقب به صدیق الممالک (۱۳۲۷ ق)

یک دوره تاریخ عمومی است مشتمل بر پنج قسم وهر قسم شامل چند فصل بدین ترتیب:

قسم اول: در بیان احوال حضرت رسول صلی الله علیه و آله، دو فصل.

قسم دوم: در پادشاهان قبل از اسلام، چهار فصل.

قسم سوم: در ذکر جمعی که بعد از اسلام حکومت داشتند، سه مقاله و دو باب.

قسم چهارم: در ذکر ملوک وطوایفی که بعد از مغول در ایران حکومت کردند، پنج فصل ودو باب.

قسم پنجم: در ذکر سلطنت صفویه وغیره، چهار فصل.

این کتاب سه بار تدوین وتکمیل شده ودر سال ۱۳۱۵ق که برای چاپ آماده شده، مؤلف آن را به نام مظفرالدین شاه نموده است.

[الذریعه ۳۹۱/۲۲؛ فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های عمومی اصفهان ۱۶۱/۱، ش ۱۱۵۳۱؛ منزوی ۴۳۹۱/۶؛ مشار، فارسی ۴۹۷۸/۴].

نسخهٔ حاضر از آغاز دو قسم اول وسه مقاله اول قسم سوم را ندارد.

آغاز نسخه: «کتاب منتخب التواریخ ناصری نسب شریف جناب پیغمبر ﷺ از این قرار است: محمد بن عبدالله بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف».

انجام: «تاریخ تولد بنات سلطنت کبری، فخرالملوک تولد ۱۲۶۳، ایران الملوک تولد ۱۲۹۸، اختر الدوله ۱۲۹۸».

۲ ـ اخبار جاهلیت «ص ۷۵ ـ ۱۵۲» **(تاریخ - فارسی)**

مختصری است از حالات واحوال ملوک وقبایل قبل از اسلام که از کتب تاریخ انتخاب وبه فارسی ترجمه شده است.

آغاز: «جُذَیمه پسر مالک بن فهم است که در مملکت حیره سلطنت داشت وبواسطه برصی که داشت عرب از خوف او را مبروص نمی‌خواندند».

انجام: «گفتند خدا فرمود چگونه دانستید وکجا امر کرد شما را که این صورت را سجده کنید آنها مهلت برای جواب خواستند وبعد از سه روز تمام آن مردم ایمان آوردند وجملگی بیست وپنج تن بودند».

۳ ـ جام جم، گزیده «ص ۱۵۳ ـ ۲۹۲» **(جغرافیا - فارسی)**

برگزیده‌ای است ازکتاب «جام جم» فرهاد میرزا معتمد الدوله قاجار (۱۳۰۵ ق)

[الذریعه ۲۴/۵؛ مشار، فارسی ۱۴۸۴/۲].

آغاز: «بسم الله تعالی در شرح پاره‌ای الفاظ مصطلحه جغرافیا که مربوط باشند به

قسمت طبیعی زمین بر آب وخاک، صفحه زمین مرکب است از آب وخاک».

انجام: «پس بنابراین دوایر که بر دو قطب گذرد دایره نخواهد بود بلکه شکل بیضی خواهد بود وقطر اعظم آن همان قطر زمین است ودر سطح استوا واقع است وقطر اقصر شکل بیضی محور زمین است والسلام خیر ختام».

نستعلیق شکسته؛ رسالهٔ اول بی‌کا، ۱۳۰۷؛ عناوین شنگرف؛ جلد: گالینگور.

۱۵۰ برگ؛ ۱۶×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛[ثبت ۸۵۶۳۸].

«۷۰۷۵»

نهج البلاغة **(حدیث - عربی)**

از: شریف رضی محمد بن حسین موسوی(۴۰۶ ق)

[مجلس ۲۰/۴ و ۱۲۴۲/۱۰ و ۱۵۵/۱۱ و ۲۲۰؛ الذریعه ۴۱۲/۲۴؛ سپهسالار ۱۱۳/۲ - ۱۵۹ دانشگاه ۲۹۵/۲ - ۳۲۲؛ سلسلهٔ مقالات«فی رحاب نهج البلاغة» از علامه سید عبدالعزیز طباطبائی در مجلهٔ تراثنا].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز:«اما بعد حمدالله الذی جعل الحمد ثمناً لنعمائه و معاذاً من بلائه و وسیلةً الی جنانه».

انجام نسخه:«یکشف عنک اغطیة الامور و تنتصف منک».

نسخ معرّب؛ محمد بن علی العلوی الحسنی المامطیری، دوشنبه ذی قعدهٔ ۶۰۴؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی توضیحی برگرفته از کتب لغت و شروح نهج‌البلاغه؛ در اوّل نسخه تملک فرهاد بن ولیعهد در دارالتعلیم شیراز که در ۱۱ جمادی الآخر ۱۲۹۶ خریده؛ دستخطی از

جمال بن شاه محمد فسوی ۱۰۵۳؛ به تاریخ ۱۰۴۰ تعمیر شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۳۶ برگ؛ ۱۲/۵×۱۷ سانتی‌متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۵۶].

﴿۷۰۷۶﴾

شرح الشافیة (صرف - عربی)

از: میرزا کمالا محمد بن معین الدین فسوی(قرن ۱۲ ق)

شرح مزجی مختصری است بر کتاب «الشافیة» ابن حاجب که در آخر رمضان سال ۱۱۰۸ پایان یافته است.[الذریعه ۳۱۴/۱۳؛ مرعشی ۱۰۹/۱،ش ۹۰].

آغاز:«رب اشرح لی صدری و یسر لی امری... اما بعد فیقول افقر المذنبین الی عفو ربه و رحمته و شفاعته».

انجام:«خاتمها خاتمة شهر رمضان المبارک من السنةالثامنة من المائة الثانیة من الالف من الهجرة و الحمد لله المحمود فی افعاله و الصلوة علی سید رسله محمد و آله الامجاد».

نسخ؛ علی البروجردی، پنجشنبه ۱۲ ربیع‌الثانی ۱۲۷۳؛ عناوین و نشانیهای متن شافیه شنگرف؛ با حواشی از «مؤلف» و «میرزا هادی»؛ تصحیح و مقابله شده؛ در برگ دوّم و آخر مهر تملک به سجع«عبده الراجی ابوطالب»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، مجدول.

۲۲۰ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر؛[ثبت ۱۵۰۶۵].

﴿۷۰۷۷﴾

هزار و یک شب = ترجمهٔ الف لیلة و لیلة (داستان - فارسی)

از: میرزا عبداللطیف طسوجی تبریزی(قرن ۱۳ ق)

این متن از افسانه‌های بنام عربی است و مؤلف آن معلوم نیست. میرزا عبداللطیف طسوجی در سال ۱۲۹۵ق آن را از عربی به فارسی ترجمه نموده است. سروده‌های فارسی مندرج در این ترجمه ازسروش اصفهانی می‌باشد[مجلس ۱۳/۲۱؛ منزوی ۳۶۵۹/۵؛ الذریعه ۲۲۰/۲۵ مشار، فارسی ۵۴۸۶/۵]. نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد و صفحاتی در وسط سفید مانده است.

آغاز:«الحمد لله الذی جعل سیر الماضین عبرةً لمن اعتبر و تذکرةً لمن اراد ان یذکر و الصّلوة و السّلام علی خیر البشر و آله شفعاء المحشر چنین گویند که یکی از ملوک آل ساسان پادشاهی جزایرهند و چین داشت او را دو پسر بود دلیر و دانشمند».

انجام‌نسخه:« گفت آن دریاست که چون موسی با عصای خود بزد دریا منشق شد و آفتاب برو تابید دیگر تا قیامت بدانجا نخواهد تابید چون قصه بدینجا رسید بامدادش و شهرزاد لب از داستان فرو بست چون».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن۱۳]؛ مهر بیضوی به سجع«سلطان خیبر»؛

جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۷۹ برگ؛ ۱۹/۵×۳۳/۵ سانتی‌متر؛ ۳۰ سطر؛[ثبت ۲۲۶۶۵].

«۷۰۷۸»

جنگ اشعار (شعر- فارسی)

از: ؟

این جنگ شامل اشعارگوناگون در حکایات و قصص و پندیات از شعرای گوناگون است. مؤلف در اول کتاب و همچنین در حواشی برخی صفحات چند نامهٔ

خود را آورده و یکی از این نامه‌ها را به نام«نور الدین حاج محمد» نگاشته است.

اسامی شعرائی که شعرشان در این جنگ آمده، عبارتند از:

جامی، مولوی، حافظ، سعدی، سهیلی، اصلی، هلالی، آصفی، مؤمن، خسرو دهلوی، امینی، بنایی، صالح، امیر شاهی، مسیح آزری، کاتبی، امیری، آهی، صبوری، معزی، شفایی، خواجه شهاب الدین بن عماد، خواجه عصمت بخاری، حیرتی، یقینی هروی، کاکلی عرب، محمد مؤمن میرزا، شرف یزدی، عماد کرمانی، خیالی، جمال،عبدالله انصاری، علی شهاب، موسوی، فراقی، غریبی، خواجه اشرف، خواجوی کرمانی، خواجه کمال، مفلیسی، اویسی، نثاری، ابن یمین، رقیب، حامی، امیر حسین، حسن قندهاری، مشهدی، انیسی، میر هاشم، نادری، صبحی، بایسنقر میرزا، اسیری، ریاضی، صنیعی، صانعی، فصیح‌الدین، شیخ نجم، هاتفی، حسن میرک، نرگسی، غاری، سلطان قلیخان، ابن حسام، قاضی سبحان، مغری خردوی، خواجه ظهیر، جمال‌الدین سلمان، حکیم انوری.

آغاز:«بعد از صحایف انشای محمدت الحمد لله الذی انزل، علی عبده الکتاب».

انجام:

ای دم بدم بخون هلالی کشیده تیغ　　مسکین چه کرد موجب چندین ملال

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و جداول صفحات شنگرف؛ مهر بیضوی به سجع« باقر الحسینی» و مهر بیضوی به سجع«افوض امری الی الله عبده محمد کاظم الخادم الشریف ۱۱۴۸»؛ چندین نامه در صفحات میانی آمده؛ جلد: تیماج، زرد.

۲۰۶ برگ؛ ۱۱×۱۹ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۸۵۷۸۲].

«۷۰۷۹»

مجموعه

۱ - الاثنا عشرية فی الصلوة«۱پ - ۵۱ پ» **(فقه - عربی)**

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی(۱۰۳۱ ق)

[مجلس ۵۹/۴ و ۶۴۶/۹ و ۷۳۴/۱۰؛ الذریعه ۱۱۷/۱، ش۵۶۳؛ مرعشی ۸۷/۱،ش ۷۵].

آغاز:«الحمد لله الذی وفقنا للاهتداء لشریعة اشرف المرسلین و سید الاولین و الاخرین».

انجام:«و لا تکون قاعداً علی الارض فتکون انّما قعد بعضک علی بعض فلا تصبر للتشهد و الدعاء».

۲ - الاثنا عشرية فی الصوم«۵۲ پ - ۷۳ ر» **(فقه - عربی)**

از: مؤلّف پیشین

رسالهٔ چهارم از«اثنا عشریات» است و دارای هشت فصل می‌باشد.[مجلس ۶۰/۴ و ۶۴۶/۹ و ۷۳۵/۱۰؛ الذریعه ۱۱۷/۱؛ مرعشی ۳۴/۱، ش ۲۲؛ مشار، عربی ۱۸].

آغاز:«الحمد لله الذی جعل الصوم جنة من النار و الصلاة علی اشرف الخلایق محمد و آله الاطهار».

انجام:«ان ثواب تلاوة آیة واحدة فیه کتلاوة ختم القرآن فی غیره».

۳ - الاثنا عشرية فی الحج «۷۴پ - ۹۵ ر» **(فقه - عربی)**

از: مؤلّف پیشین

[مجلس ۷۳۵/۱۰؛ الذریعه ۱۱۵/۱؛ مرعشی ۲۸۱/۱۲، ش ۴۶۹۶].

آغاز:«الحمد لله علی آلائه و الصلوة علی اشرف انبیائه و اولیائه... هذه رسالة اثنا عشریة نتلو علیک مناسک حج التمتع».

انجام:«فإن ذلک راجع الی تعظیم صاحب البقعة، و الحمد لله رب العالمین».

۴ - مناسک الحج «۹۶ پ - ۱۰۳ر» **(فقه - عربی)**

از: نورالدین علی بن عبدالعالی محقق کرکی (۹۴۰ ق)

مختصری است در اعمال و واجبات حج که به درخواست بعضی از دوستان در یک مقدمه و دو فصل و یک خاتمه به ترتیب ذیل تألیف شده است:

المقدمة: فی تعریف الحج و أنواعه

الفصل الاوّل: فی افعال عمرة التمتع (دارای چهار مبحث)

الفصل الثانی: فی افعال الحج (دارای شش مبحث)

الخاتمة: فی مستحبات الحج و الکفارات (دارای دو مبحث).

[الذریعه ۲۶۳/۲۲ رقم ۶۹۸۵ که اشتباهاً به شهید ثانی نسبت داده شده است، مرعشی ۸۷/۹، ش ۳۳۰۷ که اشتباهاً در آن به شهید ثانی نسبت داده شده است و ۱۳۲/۱۳، ش ۴۹۳۳، رسائل المحقق الکرکی ۱۴۷/۲ - ۱۶۵].

آغاز:«الحمد لله علی سوابغ نعمه الغزار والصلوة والسلام علی نبیه و آله الاطهار اما بعد فهذه جملة تشتمل علی ما لابد منه من بیان مناسک حج بیت الله الحرام و زیارة رسوله و آله علیه و علیهم السلام».

انجام:«احرام العمرة و ان کانت متعة فلا یقال ان عمرة التمتع جزء من الحج مما وقع فیها من الجنایة ففی منی ان کان من احرام الحج و لیکن هذا آخر الرسالة».

۵ - مصباح المبتدی و هدایة المقتدی « ۱۰۳ پ - ۱۱۲ پ» **(فقه - عربی)**

از: شیخ ابوالعباس احمد بن محمد بن فهد حلّی (۸۴۱ ق)

مختصری است حاوی فتاوی مؤلّف در واجبات و مستحبات نماز که مشتمل بر سه باب به تفصیل ذیل می‌باشد:

الباب الاوّل: فی المقدمات (یازده مقدمه)

الباب الثانی: فی أفعال الصلاة

الباب الثالث: فی الخلل الواقعه فی الصلاة.

[الذریعه ۱۱۷/۲۱؛ مرعشی ۹۰/۱۱، ش ۴۰۷۹].

آغاز: «الحمد لله مانح التوفیق و موضح الطریق و مزیل التعویق و ملهم التحقیق و الصلاة علی سیدنا محمد».

انجام: « لوجوبها قربة الی الله ثم یقول اللهم صل علی محمد و آل محمد و ان اتی بالتشهد من اوله کان احوط و لا تجب ضم التسلیم هذا آخر ما اوردنا فی هذه المقدمة و الحمد لله رب العالمین».

۶ - لباب ادب الکاتب «۱۱۳ پ - ۱۱۴ پ» **(ادبیات - عربی)**

از: ؟

مختصر و موجزی از «ادب الکاتب» ابی عبدالله محمد بن یحیی الصولی الکاتب (۳۳۵ ق) می‌باشد. در آغاز کتاب نام آن «مختصر لباب ادب الکاتب» و در انجام «لباب ادب الکاتب» آمده است. [کشف الظنون ۴۸/۱].

آغاز: «سألت نفعک الله بالعلم و حفظه و الادب و فهمه تتبع ادب الکاتب عن الصولی و اختصاره و انتخاب خالصة و اختیاره فاخرجت عیونه و ان قلّت و اثبت فصوصه و ان خفّت».

انجام: «فقال عبدالله ما احسن ماسکا امره بین اضعاف مدحه وقضی حاجاته».

نسخ؛ محمد بن منصور احسائی، اواخر جمادی الاولی ۱۰۲۴ اصفهان قریب جامع کبیر؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ رسائل شیخ بهایی با حواشی به امضاء«منه دام ظله» و «منه سلمه الله تعالی»؛ در اول کتاب فهرست رسائل آمده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۱۵ برگ؛ ۱۳/۵×۱۹ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛[ثبت ۲۲۵۴۰].

«۷۰۸۰»

مجموعه

۱- عنوان الشرف الوافی «۱ ر - ۹۹ پ» **(ادبیات - عربی)**

از: شرف الدین اسماعیل بن ابی بکر یمنی(ابن مقری)(۸۳۷ ق)

مشتمل بر هفت علم که به ترتیب خاصی نگارش یافته است.

[مجلس ۱۲۳۹/۱۰؛ مرعشی ۸۰/۲۰، ش ۷۶۹۹؛ کشف الظنون ۱۱۷۵/۲؛ قاهره،فؤاد سید ۱۴۴/۲].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «بدیعة بلیغة منها نبذة من تاریخ الدولة الرسولیة وشئ من الکلام فی معانی العربیة».

انجام:«... النسب و صلی الله علی محمد و آله وسلّم غایة التسلیم الموجب للکرامة فی دار النعیم».

۲ - انوار حکمت = نصایح یوسفی«۱۰۰ ر - ۱۰۲ پ» **(عرفان - فارسی)**

از:یوسف بن محمد بن یوسف یوسفی هروی(۹۵۰ ق)

اخلاق عرفانی است با عنوانهای کلمه، نکته و پند که در ربیع الاول ۹۱۹ به پایان

رسیده است.

[مجلس ۲۹۵/۹ و ۱۴۰۰/۱۰؛ مرعشی ۱۳۹/۵، ش ۱۷۵۶].

آغاز:«الحمد لله الذی نور مصابیح القلوب... الهی بعزت آنها که رخش همت در ساحت میدان فنا تاختهاند».

انجام:«نادان را هیچ چیز به از خاموشی نیست و اگر این معنی دانستی نادان نبودی».

نسخ؛ محمد حسین بن ملا احمد بن شیخ الشیوخ شیخ ابی بکر بن شیخ صدرالدین؛ بی‌تا؛ حواشی و جداول صفحات شنگرف؛ در برگ اول تملک عبدالصمد عزالدوله به تاریخ ۱۲۸۴ در شهر همدان با مهر بیضوی به سجع«عزالدوله ۱۲۷۸»؛ در برگ دوّم تاریخ وفات سلطانعلی در ظهر پنجشنبه هشتم ذی قعده ۱۲۸۴ در دارالخلافه؛ جلد: تیماج، سرخ.

۱۰۳ برگ؛ ۲۱×۱۶ سانتی‌متر؛ ۱۳ سطر؛[ثبت ۱۵۰۷۸].

«۷۰۸۱»

دیوان البُحتری (شعر - عربی)

از: ابو عباده ولید بن عبید بحتری(۲۸۶ ق)

[مجلس ۲۹۵/۱۱؛ الذریعه ۱۲۵/۹؛ سزگین ۵۶۰/۲ - ۵۶۵].

نسخهٔ حاضر از اوّل افتادگی دارد.

آغاز نسخه:« بسمله قافیه الزای من شعر ابی عباده الولید بن عبید البحتری و قال فی عبدالله بن المعز».

انجام:«ثم ان الفتح اخذ القصیدة من ید البحتری ولم یتم انشادها و حمل ما کان

امر به المتوکل من ماله و الله اعلم و بالله التوفیق».

نسخ قدیم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تملک و مطالعه در سال ۱۰۷۱؛ عناوین شنگرف؛ در برگ اول تملک عبدالصمد ملقب به عزالدوله به تاریخ ۱۲۸۴ در همدان و مهر مربعی به سجع« عزالدوله سنه ۱۲۸۳» و مهر بیضوی به سجع«عز الدوله ۱۲۷۸»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، مجدول.

۲۳۲ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۱۵۰۷۶].

«۷۰۸۲»

دیوان قوسی تبریزی (اشعار - ترکی)

از: ملا قوسی تبریزی[۱] (قرن ۱۱ ق)

دیوان اشعار شاعر است که به قوسی تخلص می‌کند و شامل غزلیات وی به ترتیب حروف معجم آخر قوافی و رباعیات می‌باشد.

[منزوی ۲۴۸۸/۳؛ الذریعه ۸۹۲/۹].

آغاز:

ای ایتمش مد بسم الله دن طغرای دین پیدا

اننک بر نقطه سی ضمننده قرآن مبین پیدا

انجام:

اولسنک بنای دولت جاویدنک استوار آسوده ظل معدلتنکده دیارلر

نستعلیق؛ نظام الدین محمد بن حاج محمد صالح دهخوارقانی، ۱۰ جمادی‌الآخر ۱۱۴۱ قصبه دهخوارقان؛ صفحات مجدول شنگرف؛ در

---

۱. پیرامون شرح حال شاعر رک: [الذریعه ۸۹۲/۹؛ فرهنگ سخنوران ۴۷۷].

صفحه اول مهر بیضوی به سجع«و رفعناه مکاناً علیاً»؛ جلد: تیماج، مشکی، ضربی، ترنج، مجدول.

۱۷۷ برگ؛ ۱۴×۱۹ سانتی‌متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۱۵۰۸۸].

«۷۰۸۳»

فهرست الکافی (فهرست - عربی)

از: محمد جعفر بن محمد صفی آباده‌ای(قرن۱۳ ق)

فهرست بسیار کوتاهی از مطالب و موضوعات کتاب«الکافی» ثقةالاسلام کلینی است. عناوین بابها را مانند اصل آورده و موضوعات روایات را ذکر می‌کند.[الذریعه ۳۸۶/۱۶؛ مرعشی ۱۱/۹، ش ۳۰۲۸].

آغاز:«الحمد لله الذی جعل العقل حجة لدروس قواعد الجاهلیة و صفسقة قواعد کفایة الاسلام».

انجام:«حتی یبعث الله رجلا منا اهل البیت یعمل بکتاب الله لا یری فیکم منکراً الا انکره تم کتاب الروضة».

نسخ زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی مؤلف به امضاء«منه مد ظله»؛ جلد: تیماج، قرمز، سوخت، مجدول.

۱۱۷ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۱۵۲۴۴].

«۷۰۸۴»

حبیب السیر فی اخبار افراد البشر (تاریخ - فارسی)

از:غیاث‌الدین محمدبن همام‌الدین شیرازی معروف به خواندمیر (۹۴۱ یا ۹۴۲ ق)

[مجلس ۷۳/۹؛ منزوی ۴۱۳۷/۶؛ الذریعه ۲۴۴/۶؛ مرعشی ۸۳/۱۶، ش ۶۰۸۰].

آغاز:«لطایف اخبار لآلی نثار انبیاء عالیمقدار و شرایف آثار معالی دثار سلاطین ذوی الاقتدار حمید الاثر و حبیب السّیر وقتی تواند بود که موشح باشد».

انجام:«اخبار مشاهیر انبیای بزرگوار و زواهیر آثار جماهیر حکمای عالی مقدار در سلک انظام انتظام داشت و خامهٔ پسندیده ارقام بقدر امکان در تصحیح و تنقیح این روایات صحت آیات اهتمام نموده عنان بیان بصوب دیگر تافت...».

نستعلیق؛ بی‌کا، ۲۶ شوال ۱۲۱۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، زیتونی.

۱۳۳ برگ؛ ۲۰/۵×۳۰ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر؛[ثبت ۱۵۲۵۴].

«۷۰۸۵»

مجموعه

۱ - تهذیب الاحکام«۱پ - ۲۹۶ ر» **(حدیث - عربی)**

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

[مجلس ۵۶/۷؛ الذریعه ۵۰۴/۴؛ مشار، عربی ۲۲۸؛ مرعشی ۲۵۴/۱، ش ۲۲۹].

نسخهٔ حاضر از اوّل کتاب الدیون و الکفالات تا آخر تهذیب را در بر دارد.

آغاز نسخه:«کتاب الدیون و الکفالات و الحوالات و الضمانات و الوکالات، باب الدیون و احکامها، سهل بن زیاد عن جعفر بن محمد الاشعری عن ابن ابی القداح عن ابی عبدالله».

۲ -نفایس الفنون فی عرایس‌العیون«۲۹۶ پ - ۳۱۲ پ»

(دایرة المعارف - فارسی)

از: شمس الدین محمد بن محمود آملی (قرن ۸ ق)

[مجلس ۱۵۷/۶ و ۵۲/۱۶؛ منزوی ۶۹۱/۱؛ مشار، فارسی ۱۵۹۰/۵؛ مرعشی ۳۳۰/۱۱، ش۴۳۳۹].

نسخهٔ حاضر تنها از ابتدای کتاب تا فایدهٔ ششم از مقالهٔ دوم را در بر دارد.

آغاز:«**حمد و ثنا و شکر بی انتها حضرت پادشاهی را که افکار ازکیا و انظار عقلا در بیدای عظمت و معرفت**».

انجام نسخه:«**فائده ششم در بیان معرفت معانی و الفاظ هر لفظی از فارسی و ترکی یا غیر آن که چون از معنی لفظی پرسند در جواب گفته**».

نسخ؛ رسالهٔ اوّل، محمد مراد بن مهدی علی کشمیری، سه‌شنبه ۱۲ ذی حجهٔ ۱۰۷۲ اصفهان مدرسهٔ شفیعیه؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ قبالاً و سماعاً مقابله شده؛ در اوّل نسخه تملک بهاءالدین بن محمد العینائی با مهر بیضوی به سجع«بهاء الدین بن محمد علی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۳۱۲ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۲۲۴۶۸].

﴿۷۰۸۶﴾

روبنسون کروزئه **(سفرنامه - فارسی)**

از: دانیل دیفو

ترجمه‌ای است ازکتاب دانیل دیفو انگلیسی که توسط امیل زلا به فرانسوی ترجمه شده و از فرانسوی توسط عنایت الله بن میرزا احمد رشتی امین الاطباء در

سال ۱۳۱۶ ق به فارسی ترجمه شده است.

این کتاب داستان مردی است به نام روبنسون که به دنبال طوفان زندگی در جزیره‌ای دور افتاده سرگردان شده است. نگارنده در آن زندگی فردی و دور از جمع را نشان داده است. [منزوی ۳۷۱۹/۵؛ مشار، فارسی ۲۴۱۶/۲].

آغاز: «حمد بیحصر وحدّ و ثنای افزون از شماره و عدد واحد احدی را سزاست که عالم کون را بامر کُن بخلعت وجود آراست».

انجام: «ثانیاً قفس طوطی که مدّت زمانی انیس و همزبان من بود ثالثاً کلاه و چتر و طبر و لباسهای پوستی که در جزیره داشتم».

نستعلیق؛ محمّد علی بن مرحوم میرزا خلیل تبریزی، ۵ ذیقعدهٔ ۱۳۱۷؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر، دو صفحهٔ اوّل طلا اندازی دندان موشی بین سطور با نقش گل و بوته، صفحهٔ اوّل سرلوح مزدوج مرصع مذهب، دارای ۱۹ قطعه نقاشی؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۰۱ برگ؛ ۲۰/۵×۳۴ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۵۹۸۳].

﴿۷۰۸۷﴾

المصباح فی شرح المفتاح (بلاغت - عربی)

از: سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ ق)

شرحی است بر قسم سوم از کتاب «مفتاح العلوم» سکاکی (۶۲۶ ق) که در نیمهٔ شوال ۸۰۳ به پایان رسیده است. [مجلس ۶۳۶/۱۰ و ۲۶۷/۱۷؛ کشف الظنون ۱۷۶۴/۲؛ مرعشی ۲۰۷/۷، ش ۲۶۳۴].

آغاز: «نحمدک اللهم علی ما هدیتنا الیه من دقائق المعانی ببدایع البیان».

انجام:«لزمنا ان لا نضمّن بشیء هو من جملته و ان نستمدّ الله التوفیق فی تکملته تم القسم الثالث من کتاب مفتاح العلوم بالخیر و التوفیق».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در حاشیهٔ بسیاری از صفحات متن مفتاح العلوم آورده شده، با حواشی مؤلف به امضاء «منه رحمه الله»؛ در برگ سوم تملک محمد بن محمد فصیح مراغی به تاریخ ۱۲۰۹ با مهر بیضوی به سجع صلوات و تملک محمد تقی بن محمد علی مراغی ۲۴ رجب ۱۲۵۰؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج.
۱۹۶ برگ؛ ۱۸×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر. [ثبت ۱۶۰۳۶].

﴿۷۰۸۸﴾

ارتشاف الضرب فی لسان العرب (نحو - عربی)

از: ابو حیان اثیرالدین محمد بن یوسف غرناطی اندلسی[۱] (۷۴۵ ق)

مؤلف قبلاً شرحی بر«تسهیل الفواید» ابن مالک با شرح و بسط و استدلال نگاشته و درکتاب حاضر از استدلالات صرف نظر نموده و مجرد احکام را ذکرکرده است و آنرا در دو جمله قرار داده:

الجملة الاولی: فی احکام الکلم قبل التركیب؛ الجملة الثانیة: فی احکام الکلم حالة التركیب.[کشف الظنون ۶۱/۱؛ ظاهریه، نحو ۳].

نسخهٔ حاضر از جملهٔ اولی تا آخر منصوبات را شامل است.

آغاز:«بسمله قال سیدنا ... اثیر الدین ابوحیان محمد بن یوسف بن علی بن حیان الاندلسی الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فان علم النحو صعب المرام».

انجام نسخه:«فلو قدمت زیداً علی ضرب غلامه منعها الکسایی و الفرّاء و

---

۱. کحاله ۱۳۰/۲؛ بروکلمان ۱۰۹/۲.

اجازها هشام و المبرّد غفرالله لمکمله و لوالدیه و لاولاده و لمن اعان علی ذلک و یتلوه ان شاء الله باب المنصوبات و لمن نظر فیه و دعا لهم بالمغفرة و لجمیع المسلمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۹]؛ در اوّل نسخه تملک حاجی محمد ابراهیم قزوینی و محمد علی طبری طهرانی به تاریخ شنبه ۹ جمادی الاولی ۱۳۲۴، در برگ ۲ تملکی به تاریخ ۱۲۲۲، در برگ ۳ تملک محمد طاهر طبرسی به تاریخ ۱۳۲۶؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، شمسه. ۱۸۹ برگ؛ ۲۰×۲۸/۵ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛[ثبت ۲۳۱۱۰].

﴿۷۰۸۹﴾

حاشية الفوائد الضيائية (نحو - عربی)

از: مولی عصام الدین ابراهیم بن محمد بن عرب شاه اسفراینی(۹۴۳ ق)

حاشیه‌ای مفصل با عناوین«قوله - قوله» بر کتاب«الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة» نور الدین جامی(۸۹۸ ق) است.

[مجلس ۸۱۵/۱۰؛ کشف الظنون ۱۳۷۰/۲؛ مرعشی ۱۶/۹، ش ۳۳۴۰].

آغاز: «یا هادیاً لسالک مسالک محامدک و یا سامعاً لجامع مسایل حامدک اهدنا الصراط المستقیم هدایة کافیة لتسهیل جمل مشکلاتنا».

انجام:«و تکتب الفا اذا انفتح ما قبلها فکتابتها علی خلاف القیاس اللهم اشکر نعمائک علی قدر الائک...».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در برگ اول تملک مصطفی بن حسین بن کمال الدین بن حمزة حنفی دمشقی

به تاریخ ۱۰۸۵ و عبدالقادر عمری و محمد بن ناصرالدین جلد: تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با گل و بوته، لچکی.
۲۳۸ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۱۶۰۸۹].

«۷۰۹۰»

نزهة الناظر و تنبیه الخواطر = مجموعهٔ ورّام (اخلاق - عربی)

از: ابوالحسن ورّام بن ابی فراس نخعی(۶۰۵ ق)
به شمارهٔ [۷۰۲۴] مراجعه شود.

نسخ؛ محمد بار فروشدهی، ۲۰ صفر ۱۰۷۶؛عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملک محمد بحرانی پنجشنبه ۱۹ ذی‌حجهٔ ۱۳۰۹ اصفهان؛جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج، با سر با نقش گل و بوته.
۳۶۹ برگ؛ ۱۵×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۱۶۰۹۳].

«۷۰۹۱»

شرح الکافیة (نحو - عربی)

از: رضی الدین محمد بن حسن استرآبادی(۶۸۶ ق)
شرح مفصل بسیار مهمی است با عناوین «قوله - قوله» بر رسالهٔ« الکافیة» ابن حاجب نحوی(۶۴۶ ق) که در شوال ۶۸۳ بپایان رسیده است.[مجلس ۳۳۸/۴؛ مرعشی ۵۴/۵، ش۱۶۵۷].

آغاز:«الحمد لله الذی جلّت آلاؤه عن ان تحاط بعدّ، و تعالت کبریاؤه عن ان تشتمل بحدّ، تاهت فی مَوامی معرفته سابلة الافهام، و غرقت فی بحار عزّته سابحةٌ

الاوهام».

انجام:«ولا تلی هذه الزیادة هاء السکت بخلاف زیادة الانکار لان هذه انما تزاد اذا لم یقصد الوقف و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب».

نسخ؛ آدم بن عبد الله السغناقی، ۱۵ رمضان المبارک ۸۴۶ در مدرسهٔ والدة السلطان المرحوم سلطان ابراهیم؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ برگ ۱۳ - ۱ مجدول مذهب، در صفحهٔ اوّل کتیبه مرصع و داخل کتیبه«بسملهٔ»؛ با حواشی مؤلف به امضاء«منه»؛ در اوّل نسخه تملک حسین بن محمد شریف خوانساری و تملک میرزا رحیم اشرفی که به ابوالفضل ساروی بخشیده با مهر بیضوی به سجع«عبده ابوالفضل» و تملک امین الدین محمد بن سیف الله بن کمال الدین بن محمد الشریف لغازه بیابانکی و در برگ ۲ همین تملک آمده، در آخر نسخه تملک محمد بن زین‌العابدین بن باقر الحسینی به تاریخ ۹۴۶؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۹۲ برگ؛ ۱۷×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛[ثبت ۱۶۰۹۲].

«۷۰۹۲»

منهج الاجتهاد (فقه - عربی)

از: محمد تقی بن محمد برغانی ساوجبلاغی قزوینی(قرن۱۳ ق)

شرح استدلالی مفصلی است در بیست و چهار جلد بر کتاب «شرایع الاسلام» محقق حلی با عناوین «قوله - قوله» که در ذی حجهٔ ۱۲۲۶ در ساوجبلاغ، تألیف آن شروع شده است.[الذریعه ۱۸۲/۲۳ - ۱۸۳؛ مرعشی ۷/۷ ش ۲۴۰۶].

نسخهٔ حاضر شامل کتاب الصلاة می‌باشد.

آغاز نسخه:«... قوله کتاب الصلوة اعلم انّ الصلوة لغة هو الدّعا ذکره الجماعة من اهلها و شرعا العبادة المخصوصة بالکیفیة المعهوده».

انجام نسخه:«... و مقتضی الاصل و ان کان تقییدا للاطلاقات بنحو هذه لکونها خاصة و لکن المکافؤة علی الظاهر مفقودة فالاحوط بل الاظهر هو الثانی فتدبر».

نسخ؛ عبدالصمد بن محمد باقر انصاری، دوشنبه دوم ذی قعدهٔ ۱۲۴۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه»؛ در اوّل نسخه تملک مهدی بن محسن حسینی به تاریخ ۱۳۳۷ که در دار الخلافهٔ طهران به سی تومان خریداری نموده؛ در برگ ۲ مهر بیضوی به سجع«عطاء الله حسینی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج باسر و لچکی با نقش گل و بوته.

۲۲۰ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۱۶۰۹۴].

﴿۷۰۹۳﴾

منهج الاجتهاد (فقه - عربی)

از: مؤلّف پیشین

به شمارهٔ [۷۰۹۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از «الرکن الثالث من کتاب الطهارة» تا پایان کتاب طهارت را شامل است و تاریخ اتمام جلد حاضر عصر دوشنبه ۲۶ صفر ۱۲۲۸ می‌باشد.

آغاز نسخه:«الحمد لله... قوله الرکن الثالث فی کتاب الطهارة الترابیة المسماة بالطهارة الاضطراریة فی مقابلة الطهارة الاختیاریة التی هی الطهارة المائیة و هی التیمم و معناه لغة القصد».

انجام نسخه:«هو الاهم فی الاحکام الواجبة فی المسائل الفرعیة بالادلة

التفصیلیة الحمد لله الذی وفقنی لاتمام کتاب الطهارة فی کمال البسط فی الفروعات مع الادلة و مرجو منه...».

نسخ؛ یار علی از طایفهٔ مافی، یکشنبه ۱۹ صفر ۱۲۵۵؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی.

۱۷۴ برگ؛ ۲۱×۳۱ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۱۶۰۹۵].

«۷۰۹۴»

منهج الاجتهاد **(فقه - عربی)**

از: مؤلّف پیشین

به شمارهٔ [۷۰۹۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر مجلد هفتم می‌باشد وکتاب خمس و زکوة و صوم را شامل است.

آغاز نسخه: «قوله کتاب الخمس و هو حق مالی یثبت لبنی هاشم بالاصل عوض الزکوة».

انجام نسخه: «بما هو الاهم و الاعم نفعا من المسائل الضروریة هذا آخر الکلام فی المجلد السابع من کتاب منهج الاجتهاد فی شرح شرایع الاحکام».

نسخ؛ عبدالصمد بن محمد باقر انصاری، صفر ۱۲۵۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۸۶ برگ؛ ۲۰/۵×۳۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۱۶۰۹۴].

«۷۰۹۵»

منهج الاجتهاد **(فقه - عربی)**

از: مؤلّف پیشین

به شمارهٔ [۷۰۹۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر کتاب حج را شامل است.

نسخ؛ عبدالصمد بن محمد باقر انصاری، لیلهٔ خامس عشر ذی قعدهٔ ۱۲۵۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملک شیخ محمد اخوی مرحوم رئیس الاسلام شیخ عبدالحسین طهرانی، جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۷۶ برگ؛ ۲۱×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۶ سطر؛[ثبت ۱۶۰۹۷].

﴿۷۰۹۶﴾

منهج الاجتهاد **(فقه - عربی)**

از: مؤلّف پیشین

به شمارهٔ [۷۰۹۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر ازکتاب الوکالة تا پایان کتاب الوصیة را شامل است.

نسخ؛ محمد هاشم بن محمد قاسم، جمادی الاولی ۱۲۵۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در برگ ۲ مهر بیضوی به سجع «عطاء الله حسینی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۲۴ برگ؛ ۲۱/۵×۳۱ سانتی‌متر؛ ۳۳ سطر؛ [ثبت ۱۶۰۹۸].

﴿۷۰۹۷﴾

منهج الاجتهاد **(فقه - عربی)**

از: مؤلّف پیشین

به شمارهٔ[۷۰۹۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد هجدهم کتاب می‌باشد و از قسم ثانی(الایقاعات) از کتاب الطلاق تا نذر را در بر دارد.

نسخ؛ عبد الصمد بن محمد باقر انصاری ساکن قریهٔ ابراهیم آباد بوئین زهرا من محال قزوین ربیع الثانی ۱۲۵۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در برگ اول مهر بیضوی به سجع «عطاء الله حسینی»؛جلد تیماج، قهوه‌ای، ضربی.

۲۷۱ برگ؛ ۲۰/۵×۳۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛[ثبت ۱۶۰۹۹].

﴿۷۰۹۸﴾

شرح منهاج الوصول الی علم الاصول (اصول فقه - عربی)

از: سید برهان الدین عبدالله بن محمد فرغانی(۷۴۳ ق)

شرح مختصری با عناوین«قال - اقول» بر «منهاج الوصول» قاضی بیضاوی می‌باشد. این شرح را مؤلف برای وزیر شمس الدین محمد حسینی یزدی نگاشته است.[مجلس ۱۸۶۳/۱۰، کشف الظنون ۵۵۴/۲؛ دانشگاه ۲۲۵/۱۶؛ حقوق ۳۸۹].

نسخهٔ حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«المخجل البحر الخضم ببضله و العادیات ببرّه و سخائه فلنخضع السادات دون سریره کخضوع وجه الارض دون سمائه».

انجام نسخه:«و قیل لو کان حکم الله فی الواقعة قبل الاجتهاد معیّناً لم یکن جمیع المجتهدین فیها مصیباً اذالحاکم بما عدا ذلك الحکم لا یکون مصیباً».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی توضیحی عربی و موارد

کمی به فارسی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج.

۲۰۶ برگ؛ ۱۲×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۱۶۱۰۳].

«۷۰۹۹»

مجموعه

۱ - شرح المعلقات السبع«ص ۱ - ۲۳۲» **(ادبیات - عربی)**

از: ابو عبدالله حسین بن احمد بن حسین زوزنی(۴۸۶ ق)

شرح ادبی و لغوی بر هفت قصیدهٔ مشهور شاعران عرب(امرؤ القیس، طرفة بن العبد، زهیر بن ابی سلمی، لبید بن ربیعه، عنترة بن شداد، شکری، عمرو بن کلثوم) است.[مجلس ۱۰/۱۲۵۹؛ سرکیس ۱/۹۸۲؛ مشار، عربی ۵۶۴؛ مرعشی ۶/۶۹،ش ۲۰۵۸].

آغاز:«قال القاضی الامام ابو عبدالله الحسین بن احمد الزوزنی هذا شرح القصاید السبع املیته علی حد الایجاز».

انجام:«یرید عمرو بن هند و إنه شهد غناهم هذا الیوم».

۲ ـ بخشی از لوامع البینات «ص ۲۳۵»

از: فخر الدین محمد بن عمر رازی (۶۰۶ق)

آغاز: «قال مولانا فخرالدین رازی فی ذکر المضمرات اما ذات وهو ...».

۳ - مقصورة ابن درید«ص ۲۳۶ - ۲۴۷» **(شعر - عربی)**

از: ابوبکر محمد بن حسن بن درید أزدی(۳۲۱ ق)

قصیده‌ای است در دویست و بیست و نه بیت، در مدح و تاریخ آل مکیال.

[مرعشی ۶۷/۱، ش۷۸؛ کشف الظنون ۱۸۰۷/۲]:

آغاز:

اذا هــوی فــی حــثة غــادرها   من بعد ما کانت خساً و هی زکـا

انجام:

او ان اری مختضعا لنکـبة   او لابهتاج فرجاً او مزدهی

۴ - سلوة الشیعة = تاج الاشعار«ص۲۴۸ - ۲۵۸»   **(شعر - عربی)**

از: ابوالحسن علی بن احمد فنجگردی[۱] نیشابوری[۲] (۵۱۲ ق)

ابیاتی از اشعار منسوب به امیرالمؤمنین علی عليه‌السلام را جمع‌آوری و مرتب نموده و دویست بیت می‌باشد.

[الذریعه ۲۰۵/۳ و ۱۰۱/۹ و ۲۲۳/۱۲، سپهسالار ۴۴۷/۲ و ۱۱۶/۵ - ۱۱۸؛ معالم العلما ۷۱؛ دانشگاه ۱۱۱۱/۵ - ۱۱۱۴ و ۸۸۴/۹، ش۲۲۰۳].

آغاز:«قال الشیخ الامام ابوالحسن علی بن احمد الفنجکردی أمّا بعد حمدالله عزّ اسمه علی تمام نعمته و الصلوة علی نبیّه محمدٍ شفیع اُمّته فانّ هذا مأتا بـیت فـی الحکمة و الموعظة و الفخر و السماحة و الشجاعة و التـذکیر والتـبصیر وقـع عـلیها اختیاری من الاشعار المنسوبة الی امام المتقین و امیرالمؤمنین علی بن ابی طـالب رضی الله عنه الماخوذة من ألسنة العلماء الاکابر الملتقطة من مُودعات الدفاتر منها ابیاتٌ اوردها محمد بن اسحق بن بشاد فی مغازیه و هو الثقة فیما یـحکیه الامـین علی... و یدویه فان ارتاب فی صحتها فاضل فدعه و ما یریبه و لکن من الحـدیث طیّبه و سمیته بسلوة الشیعة و الله المعین علی نسخها و نـقلها و المـوفق لفـهمها و

---

۱. فنجگرد: یکی از روستای اطراف نیشابور می‌باشد. [کشف الحجب ۳۱۲].

۲. طبقات‌اعلام الشیعه، الثقـات العیـون فی سادس القرون ۱۸۱ ودانشگاه ۱۱۱۱/۵ - ۱۱۱۴.

حفظها فنبدأ منها بما سار مسیر الشمس و القمر و انشده اولوا الفضل فی البدر الحصر:

رضیت بما قسم الله لی	و فوضت امری الی خالقی
لقد احسن الله فیما مضی	کذلک یحسن فیما بقی
محمد النبی اخی و صهری	و حمزة سید الشهداء عمّی
و جعفر الذی یضحی و یمسی	یطیر مع الملائکة ابن امی

انجام:

افاطم هاک السیف غیر ذمیم	فلست به عدیل و لا ملیم
لعمری لقد اعذرت فی نصر احمد	و طاعة رب بالعباد علیم

۵ - دیوان متنبی«ص ۲۵۹ - ۳۲۷ » **(شعر - عربی)**

از: ابو الطیب احمد بن حسین جعفی معروف به متنبی(۳۵۴ ق)

بخشی از اشعار متنبی می‌باشد که در مدح امرا گفته است.[مجلس ۹۸/۲۱].

آغاز نسخه:«قال المتنبی بمدح سیف الدوله:

فدیناک من ربع و ان زدتنا کربا   فانک کنت الشرق للشمس و الغربا».

انجام نسخه:

ابا شجاع بفارس عضد الدولة	فنا حسراً شهنشاها

۶ ـ قصیده‌ای غریب در لغز «ص ۳۲۸ ـ ۳۳۰»

از: ابوالعباس محمد بن صالح کلبی، پنجاه وسه بیت است هر بیت لغزیست با قافیهٔ استثنایی در پایان قصیده به حساب عقود انامل نیز اشارت دارد.

آغاز:

ومــحبّر أنشــا يــقول تـعجُّبا لمّــا رای شــعراً قــوافـيه هـو
هذا ابـوالعـباس قـال قـصيدة فيها عويص ليس يدری ماهو
شـــعراً اوايــله آوابِـدَ كـلها واواخــر الابــيات مـنه مـاهو

انجام:

كم تسعة فـی تسـعة مـضروبة فی تسعة اخری بحقک كم هـو
وثــــلثة وثــــلثة فـــی مــثلها وثلاثتان فی نصف ذلک كم هو
وغــريبة مــالوفة قــد صــفتها ســتين قـافية نـظمت فـما هـو

۷ ـ شرح مشكلات اشعار متنبی «ص ۳۳۱»

۸ - القلائد«ص ۳۳۲ - ۳۵۰» **(صرف منظوم - عربی)**

از: ؟

منظومه‌ای مختصر در بیان قواعد صرف در ۲۵ باب است. مؤلف آن را در بخارا در سال ۶۶۵ق به نظم در آورده است.

آغاز:

اليـه وفـود حـمدی بـالتوالی علی افضاله الواهـی العـزالی
و شمل تحيتی ابدأً الی مـن بدا كالبدر فـی ظـلم الليالی
و اصــحاب له زهــر كــرام اولی شـرف و آل خـير آل

انجام:

فرايد الدرر فـی ذا البـاب تـنتظم للجيد من رودة حسـناء لا الكـلم
لقـد تـهيأ فـی خـمس و سـتمائة عــام و ســتين للـمظلوم مـختتم
نــظمته بــبخارا و هـو يـنشر مـا يذری بـما لنـحور الحـور يـنتظم

ثم الصلوة علی من روض شرعته ازهاره کالحسان الهیف تبتسم
ماطرب الغصن اوراق صوافق فی ایک ورقّصه من طیرها نغم

۹ ـ قصیدة بانت سعاد «ص ۳۵۱ ـ ۳۵۳»

أغاز:

بانت سعاد فقلبی الیوم متبول متیّم اثرها لم یُجْزَ مکبول

۱۰ ـ النجاح «ص ۳۵۴ ـ ۳۷۶» **(صرف - عربی)**

از: حسین بن علی بن حجاج بن علی سعناقی(۷۱۰ق)

مختصری در قواعد علم صرف است که شامل هفت باب می‌باشد:

الباب الاول: فی الصحیح

الباب الثانی: فی المضاعف

الباب الثالث: فی المثال

الباب الرابع: فی الاجوف

الباب الخامس: فی الناقص

الباب السادس: فی اللفیف

الباب السابع: فی المهموز:[کشف الظنون ۱۹۲۹/۲].

أغاز:«الحمد لله الذی جعل تصریف الکلمات العربیة للتدبر کما انه جعل تصریف آیات القرآن العربیة للتذکر».

انجام:«نقول اختیر بالکسر الخالص و اخیر بالاتمام و اختور خالصه».

۱۱ ـ شرح قصیدة المتنبی فی مدح سیف الدوله بعد دخول ملک الروم علیه«ص ۳۷۷»

نسخ؛ محمد شاه بن محمد ناعمری مریبانی(برای حسام الدین حسین بن علی صغناقی مؤلف نجاح نوشته شده)، رسالهٔ اوّل اواسط ذی حجهٔ ۷۱۶ مدرسهٔ طاهریه، رسالهٔ سوم اواسط جمادی الاولی همان سال در

همان مدرسه، رسالة آخر ظهر جمعه ربیع‌الاول ۷۱۵؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی توضیحی به فارسی و عربی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۸۹ برگ؛ ۱۶×۲۴ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۱۶۱۰۰].

«۷۱۰۰»

تلخیص المقال فی تحقیق احوال الرجال (رجال - عربی)

از: میرزا محمد بن علی بن ابراهیم حسینی استرآبادی(۱۰۲۸ ق)

دومین کتاب از سه کتاب رجالی مؤلّف می‌باشد که به «رجال وسیط» مشهور است و در دهم جمادی الآخر ۹۸۹ تالیف آن پایان یافته است.[مجلس ۵۳/۷ و ۱۶۹/۱۲؛ مرعشی ۱۴۴/۱، ش ۱۲۰، الذریعه ۴۲۰/۴؛ مصفی المقال ۴۳۰].

آغاز:«الحمد لله و الصلوة علی الذین اصطفی امّا بعد فهذا کتاب تلخیص المقال فی احوال تحقیق الرجال قد اثبت فیه الاسماء علی ترتیب الحروف المعجم».

انجام:«و عنه ما ذکره الی المشایخ رضی الله عنهم و جزاهم عن الاسلام و اهله خیر الجزاء بمحمد و آله الطیبین الطاهرین».

نسخ؛ ابوطالب بن احمد کرمانی، سه شنبه ۵ ذی حجه ۱۲۳۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۰۳ برگ؛ ۱۶×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۴ سطر؛[ثبت ۲۲۶۷۹].

«۷۱۰۱»

المستصفی (اصول فقه - عربی)

از: ابو حامد محمد بن محمد طوسی غزالی(۵۰۵ ق)

تألیف آن در ششم محرم سال ۵۰۳ ق خاتمه یافته است.

[مجلس ۳۴۶/۱۷؛ کشف الظنون ۱۶۷۳/۲؛ سرکیس ۱۴۱۴/۲ با عنوان «المستضیء من علم الاصول»؛ مرعشی ۲۸۴/۱۲، ش ۴۶۹۸].

نسخهٔ حاضر، جلد دوّم کتاب می‌باشد.

آغاز نسخه:«الحمد لله القوی القادر الولی الناصر اللطیف القاهر المنتقم الغافر الباطن الظاهر».

انجام:«هذا تمام القول فی القطب الرابع و به وقع الفراغ من الاقطاب الاربعة التی علیها مدار اصول الفقه و بالله التوفیق».

ثلث؛«علی بن احمد بن علی بن الحسین» معروف به ابن طافق، اوّل ربیع‌الثانی ۶۹۲؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ تملک اسماعیل بن رالوسی و زید بن محمد بن الحسین بن امیرالمؤمنین محرم ۱۱۱۲ و محمد علی بن عبدالکریم و حسام الدین الحسن بن زید بن محمد و محمد بن ابراهیم الظفاری و محمد بن سالم بن احمد بن وصال الاحساء الشافعی الاشعری به تاریخ ۱۱۲۶؛ مهر وقف کتاب به سجع«عبده الراجی محمد صادق»؛ جلد:تیماج، قهوه‌ای، ضربی، مجدول.

۱۲۱ برگ؛ ۲۲×۲۹/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[ثبت ۱۵۰۲۱].

«۷۱۰۲»

الفوائد المدنیة فی الردّ علی من قال بالاجتهاد و التقلید فی الاحکام

(اخباریگری - عربی)

از:میرزا محمد امین بن محمد شریف استرآبادی(۱۰۳۳ یا ۱۰۳۶ ق)

در ردّ اصولیون نوشته شده و مشتمل بر یک مقدمه و دوازده فصل و خاتمه می‌باشد. تألیف آن در ربیع الاول سال ۱۰۳۱ ق در مکه اتمام یافته است.

[مجلس ۹/۹؛ الذریعه ۳۵۸/۱۶؛ مرعشی ۲۸/۲، ش۴۲۳].

آغاز:«اما بعد حمد الله باعث النبیین و ناصب المعصومین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین و علی اصحاب سرّه».

انجام:«تمکن عادة ان یقع فیها غفلة او زلة و ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۲۲۳ مکة معظمه؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج باسر با نقش گل و بوته.

۲۴۵ برگ؛ ۱۲×۱۹ سانتی‌متر؛ ۱۷ - ۱۸ سطر؛[ثبت ۱۶۲۲۸].

«۷۱۰۳»

نزهة الناظر و تنبیه الخواطر = مجموعهٔ ورّام **(اخلاق - عربی)**

از:ابوالحسین ورّام بن ابی فراس نخعی(۶۰۵ ق)

به شمارهٔ [۷۰۲۴] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[احتمالاً قرن۱۲]؛ نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملک مرتضی طالقانی؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای.

۲۳۰ برگ؛ ۱۵×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر. [ثبت ۱۶۲۲۶].

«۷۱۰۴»

مجموعه

۱ - رسالة فی تعارض الیدین «۲ ر - ۳ پ» **(فقه - عربی)**

از ؟

مؤلف در این رساله به بیان تعارض ید سابق و یدلاحق و اینکه کدامیک مقدّم بر دیگری است، پرداخته است.[احتمالاً همان رسالهٔ مذکور در الذریعه ۱۱/۱۵۰، ش ۹۴۶ باشد].

آغاز:«بسمله الذی یظهر من کلام علمائنا الامامیة(رض) و فتاویهم و ادلّتهم ان التّصرف و الید دلیل الملک و لا یطالبون ذا الید بوجه الانتقال اذا ادعی الملکیة».

انجام:«و یظهر من جماعة من علمائنا تخصیص جواز الشهادة هنا بالنفی بالبیّنة الکاملة اعنی المطلقة علی بواطن احوال المشهود علیه و الله اعلم».

۲ - رسالة فی فضائل أمیرالمؤمنینعلیه السلام «۳پ - ۵پ» **(حدیث - عربی)**

از: ؟

مؤلّف از کتب معروف عامه، از جمله مناقب خطیب خوارزمی، الاربعین حافظ ابونعیم، وسیلة المتعبدین و کفایة الطالب، مناقب و فضایل امیرالمؤمنین علیه السلام را نقل کرده است.

نسخهٔ حاضر از ابتدا ناقص است.

آغاز نسخه:«فتلک حروف علیّات یشم منه السّعید شمّة من علوّ درجات امیرالمؤمنین و امام الغرّ المحجّلین علیه زاکیات الصّلوة و نامیات التّحیات».

انجام:«و لو مات الذی رضی عزل نصیب الآخر من ترکة المیت و تربّص الحیّ فان بلغ و انکر بطل العقد و لا میراث و ان اجاز صحّ و اُحلِف انه لم تدعه الی الرّضا الرّغبة فی المیراث تمّ و صلی الله علی محمد و آله».

۳ - بدایة الهدایة «۸ پ - ۸۹ ر» **(فقه - عربی)**

از: محمد بن حسن حر عاملی (۱۱۰۴ ق)

واجبات و محرمات منصوصه در روایات معصومین علیهم السلام را به ترتیب کتب فقهی

از طهارت تا دیات بیان نموده است. این کتاب را مؤلّف از کتاب خود«هدایة الامة الی احکام الائمة» اختصار نموده و مجموع واجبات ذکر شده ۱۵۳۵ و مجموع محرمات ۱۴۴۸ عدد می‌باشد. تألیف آن در سال ۱۰۹۱ق به پایان رسیده است.

[الذریعه ۵۹/۳؛ مرعشی ۳۳/۲، ش ۴۲۹].

آغاز:«و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی محمد بن الحسن الحرّ العاملی قد التمس منی جماعة من الاخوان المؤمنین الطالبین للحق الیقین ان اجمع لهم ما اقدر علی جمعه من منصوص الواجبات والمحرمات».

انجام:«و استغفر الله من السهو والنسیان و التقصیر و قد جمعت هنا مع الاختصار ما لم یجمعه کثیر من الکتب الکبار و من اراد الاطلاع علی ادلتها فلیرجع الی کتابنا المذکور فی اوّلها و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین».

نسخ؛ رسالهٔ اوّل بی‌کا، بی‌تا؛ رسالهٔ دوّم عبدالله بن حاجی بن هاشم الحسینی الاحسائی، دوّم شوال ۱۱۰۸؛ رسالهٔ سوم همو، دوشنبه ۲۱ شوال ۱۱۰۸، کرمان مدرسهٔ محمودا؛ عناوین شنگرف؛ رسالهٔ سوّم مقابله شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج.

۹۰ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛[ثبت ۲۲۴۷۵].

«۷۱۰۵»

شرح دیوان الحماسة = شرح ابن فارس (شعر - عربی)

از:ابوالحسین احمد بن فارس قزوینی مشهور به ابن فارس(۳۹۵ ق)

شرح متوسطی است بر کتاب«الحماسة» ابو تمام طائی، و در آن بیشتر به مواد لغات و مباحث ادبی توجه شده است.

[سزگین ۶۹/۲؛ دایرة المعارف بزرگ اسلامی ۳۶۸/۴].

آغاز:«قال الشیخ الامام ابوالحسین بـن فـارس بـن زکـریا(ره) سألت اتـاک الله سؤلک و سهّل الی کل خیر سبیلک».

انجام:«کانّما لَبِست او التبست فَنکاً فقلصت من حواشیه عن السوق...».

نسخ؛ اسدالله حائری بروجردی، جمادی الاولیٰ ۱۲۸۶ تهران؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در حاشیه تفسیر لغات مشکل از صحاح اللغة، با حواشی «علی اکبر فراهانی»؛ در اول نسخه تملک علی اکبر حسینی فراهانی اوّل شهر الله ۱۲۹۲ که در تهران خریداری نموده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۷۲ برگ؛ ۱۴/۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛[ثبت ۱۶۲۵۳].

﴿۷۱۰۶﴾

بحر المسائل (فقه - عربی)

از: محمد رسول بن عبدالعزیز کاشانی (قرن۱۳ ق)

بحثهای مفصل و مبسوط فقهی با رد و استدلالهای بسیار است. نسخهٔ حاضر جلد چهارم کتاب می‌باشد و مؤلف از تألیف این جلد در روز یکشنبه ۲۶ ذی قعده ۱۲۳۸ ق فارغ شده است.

در آن از شرح مفاتیح ملا هادی تهرانی و علم الهدی و صاحب ریاض نقل قول می‌کند.

در پایان این نسخه اجازه نامه ملا احمد نراقی به مؤلف، به خط مجیز آمده است.

نسخهٔ حاضر جلد چهارم کتاب و از اوّل کتاب الصلاة تا آخر لباس المصلی را شامل است.

[الذریعه ۱۶/۲۶ که همین نسخه را گزارش نموده است].

آغاز اجازه نامه:«الحمد لله الذی کرمنا بمتابعة سید الانام و فضلنا بمحبة آله... و حیث کان العالم المؤید و الفاضل المسدد البارع التقی و الفطن المتقی المولی محمد رسول زاد الله فی علمه».

انجام اجازه نامه:«و ان لا ینسانی من الدعاء فی الخلوات و شرایف الاوقات و یتفقدنی بالترحم عقیب الصلوات و مظان الاستجابات».

آغاز نسخه:«الحمد لله رب العالمین... کتاب الصلوة، الصلوة فی اصل اللغة الدعاء علی ما صرح به جمع کثیر و جم غفیر قال الله تعالی و صلّ علیهم ان صلوتک سکن لهم».

انجام نسخه:«التاسع المعتمد أن الواجب إنما هو ستر لون بشرة العورة خاصة و اما ستر الحجم فلیس بواجب مطلقا وفاقاً».

نسخ؛ به خطّ مؤلف، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ با حواشی از جمله تعلیقاتی از فرزند مؤلّف«محمّد بن محمّد رسول»؛ در اوّل نسخه تملّک مؤلّف ۱۵ جمادی الآخر ۱۲۴۷ با مهر مربّعی به سجع«محمّد رسول الله» و اجازهٔ اجتهاد استادِ مؤلّف «محمّد تقی بن عبدالحیّ حسینی کاشانی» به مؤلّف ربیع الاوّل ۱۲۵۸ با مهر بیضوی به سجعُ «عبده محمّد تقی بن عبدالحی حسینی» و در آخر نسخه اجازهٔ روایتی ملا احمد بن مهدی نراقی به مؤلف کتاب به خط ملا احمد نراقی با مهر بیضوی به سجع«عبده احمد بن محمد مهدی» در ۷ صفحه؛جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۴۵ برگ؛ ۱۸×۲۳ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛[ثبت ۸۵۸۳۲].

«۷۱۰۷»

مجموعه

۱ - غرر الحکم و درر الکلم«۱پ - ۲۰۱ پ» **(حدیث - عربی)**

از: عبدالواحد بن محمد بن عبدالواحد آمدی(۵۱۰ق)

کلمات کوتاه امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب‌علیه‌السلام را به ترتیب حروف معجم جمع آوری کرده است.[مجلس ۲۳۸/۱۶؛ الذریعه ۳۸/۱۶؛ مرعشی ۲۵۴/۱، ش۲۲۷؛ مشار، عربی ۶۴۹].

آغاز:«قال الشیخ الامام الاجل السید ناصر الله ابوالفتح عبدالواحد بن محمد بن عبدالواحد رحمة الله تعالی علیه الحمد لله الذی هدانا بتوفیقه الی جادة طریقه و فضلنا بتوحیده علی کافة عبیده».

انجام:«و صلة الرحم مناً و العبادة استطالة علی الناس».

۲ - نثر اللئالی = الدّر المکنون«۲۰۳ پ - ۲۱۰ پ» **(حدیث - عربی)**

از: ابو علی فضل بن حسن بن فضل طبرسی (۵۴۸ یا ۵۵۲ق)

کلمات کوتاه حضرت علی‌علیه‌السلام به ترتیب حروف معجم گردآوری شده و برای هر حرف، حدود ده حدیث و مجموعاً حدود سیصد حدیث ذکر شده است.

[مجلس ۶۹۴/۱۰ و ۷۷۹؛ الذریعه ۷۳/۸ و ۵۳/۲۴؛ سپهسالار ۱۰۲/۲؛ دانشگاه ۲۹۰/۲ - ۲۹۴].

آغاز:«الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه اجمعین و بعد فهذه کلمات من کلام امام المتقین و وصی رسول رب العالمین امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب کرم الله وجهه علی حروف المعجم و هی «الدر المکنون» نفع الله عزوجل بها المسلمین آمین، حرف الالف: ایمان المرء یعرف

بأيمانه، اخوک من واساک فی الشدة، اظهار الغنی من الشکر»

انجام:«حرف الياء... يبلغ المرؤ بالصدق منازل الکبار، يسود المرؤ قومه بالاحسان اليهم، يأس القلب راحة النفس، يسعد الرجل بمصاحبة السعيد تم الکتاب»

۳ - مأة کلمة = صد کلمه «۲۱۲ پ - ۲۱۳پ» **(حديث - عربی)**

از: ابو عثمان عمرو بن بحر الجاحظ (۲۵۵ ق)

صد کلمه کوتاه از گفتار حضرت اميرالمؤمنين علیه السلام را که در نهايت بلاغت و فصاحت ميباشد جمع‌آوری نموده و گفته می‌شود جاحظ گردآورنده آنهاست. اين کلمات چندين بار به نثر و شعر فارسی ترجمه شده است.[مجلس ۲۳۲/۱۴ و ۳۱۴؛ الذريعه ۳۰/۱۵ و ۱/۱۹ و ۲؛ مرعشی ۱۹۵/۲، ش۶۰۲].

آغاز:«الحمد لله... هذه الکلمات تسمّی مأة جوهرة من کلام اميرالمؤمنين علی بن ابی طالب کرم الله وجهه: قيمة کل امرىء ما يحسنه. المرء مخبوء تحت لسانه. بالبر يستعبد الحرّ. لو کشف الغطاء ما ازددت يقيناً».

انجام:«البخيل يستعجل الفقر يعيش فی الدنيا عيش الفقراء و يحاسب فی الآخرة حساب الاغنياء تمت المأة جوهرة».

نسخ قديم؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن ۱۰]؛عناوين و نشانيها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک درويش الياس ادهمی ساکن قريهٔ شيک به تاريخ ۹۰۴، و تملک درويش جمال ادهمی ساکن زاويه بابا حاجی علی بالصحری ۲۰ جمادی الآخر ۹۰۹ و تملک محمد صالح خلخالی و تملک فضل الله نعمت‌اللهی به تاريخ ۱۳۱۵ با مهر مربعی به سجع«ذلک من فضل الله يؤتيه من يشاء»؛ جلد: تيماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با لچکی با نقش گل و بوته مذهب.

۲۱۰ برگ؛ ۱۷×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۱۵۰۶۹].

﴿۷۱۰۸﴾

احسن القصص و دافع الغصص (تاریخ - فارسی)

از: احمد بن ابوالفتح شریف اصفهانی حائری(قرن ۱۳ ق)

تاریخ عمومی است برگرفته ازکتابهای: «تحفة الابرار» محمد جعفر بن محمد علی بهبهانی [الذریعه ۴۰۴/۳؛ دانشگاه ۲۵۰۱/۱۱] و «احسن القصص و دافع الغصص» احمد بن نصر الله دبیلی تتوی سندی[منزوی ۴۰۹۳/۶؛ الذریعه ۲۸۸/۱؛ دانشگاه ۲۴۴۲/۶] و روضة الصفا و مطلع السعدین و غیره. تألیف آن برای میرزا فرج الله اردلان وزیرکردستان و سنندج در سال ۱۲۴۹ صورت گرفته است.

[منزوی ۴۰۹۱/۶ - ۴۰۹۳؛ دانشگاه ۱۶۱۹/۱۰].

آغاز:

«بیا و بنگر اگر چشم خورده بین داری

که سنگ ریزه بطحا عقیق و مرجان است

العبد الراجی احمد بن ابوالفتح الشریف الحائری الاصفهانی معروض میدارد که نظر به شوق بسیار به مطالعه سیر و تواریخ».

انجام:«هر یک از شاهزادگان عظام تصنیف شود بطریقی که گلشن محمود ورقی از آن گلستان باشد. انّ فی قصصهم عبرة لاولی الالباب».

ثلث؛ بی‌کا، ۱۲۴۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه مهر بیضوی به سجع«عبده محمد جعفر بن محمد علی ۱۲۲۲»؛ (به احتمال زیاد مهر محمد جعفربن محمد علی بهبهانی صاحب تحفة الابرار است که این کتاب مقتبس از آن می‌باشد)؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج با سر یا نقش گل و بوته، مجدول.

۳۰۸ برگ؛ ۱۸×۲۸/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۲۳۱۳۰].

«۷۱۰۹»

الخصال **(حدیث - عربی)**

از: شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱ ق)

[الذریعه ۱۶۲/۷؛ مرعشی ۱۰۶/۱، ش ۸۶].

آغاز:«الحمد لله الذی توحد بالوحدانیة و تفرد بالالهیة و فطر العباد علی معرفته وکلّ الالسن عن مدحته».

انجام:«و الف الف آدم انت فی آخر تلک العوالم و اولئک الآدمیین».

نستعلیق؛ ابو علی بن کمال الدین حسینی تمیجانی، چهار شنبه ۲۲ محرم ۱۰۹۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملک محمد حسین بن مهر علی ۱۲۰۸؛ در آخر نسخه نوشته‌ای از محمدرضا بن المبرور محمد باقر به تاریخ ۱۱۷۰ با دو مهر مربعی به سجع«محمد رضا» و «یاامام رضا»؛جلد: تیماج، قهوه‌ای، لولادار.

۳۰۲ برگ؛ ۱۰×۱۶ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۱۶۲۶۱].

«۷۱۱۰»

منهج السالکین = نهج السالکین **(اخلاق - عربی)**

از: سید عبدالله بن محمد رضا حسینی شبّر(۱۲۴۲ ق)

مسائل اخلاقی را از کتب روائی و اخلاقی در یک مقدمه و چهارده باب و هر بابی در چند فصل، جمع‌آوری نموده و از تألیف آن در روز چهارشنبه ۲۴ ربیع الاول ۱۲۲۵ ق فارغ شده است.[الذریعه ۱۸۹/۲۳ و ۴۱۷/۲۴].

آغاز:«الحمد لله الذی خلق الانسان و فطره علی صبغة الاسلام و الایمان و علمه

المعارف و البیان».

انجام:«نسأل الله ان یحسن عملنا و یقصر املنا و یخرج حب الدنیا عن قلبنا و یحبب الینا لقائه و یوفقنا للاعمال الصالحة بحمد الله و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا».

نسخ؛ حسن کاتب نجفی، پنج شنبه ۱۶ ذی قعده ۱۲۳۹؛ نشانیها شنگرف؛ در آخر نسخه تملک شیخ محمد علی واعظ تلاسکانی به تاریخ ۱۳۴۰ و مهر بیضوی به سجع«افوض امری الی الله عبده محمد علی»؛ جلد: گالینگور، قرمز.

۸۶ برگ؛ ۱۳×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛[ثبت: ۱۶۲۶۷].

﴿۷۱۱۱﴾

مجموعه

۱ - الخصال **(حدیث - عربی)**

از: شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱ ق)

به شمارهٔ [۷۱۰۹] مراجعه شود.

۲ - ثواب الاعمال و عقاب الاعمال **(حدیث - عربی)**

از: مؤلّف پیشین

[مجلس ۱۴۸/۱۳؛ الذریعه ۱۸/۵؛ مرعشی ۲۱/۱۵، ش ۵۶۲۰].

آغاز:« الحمد لله الواحد القدیم الازلی لا یوصف بحدّ و لا نهایة و لا تأخذه سنة و لا نوم الذی لا ابتداء لکونه و لا غایة لبقائه».

انجام:«اومی بیده الی حلقة باب الله تاب الله علیه قال ثم نزل وکان آخرخطبة خطبها

رسول الله ﷺ حتی لحق بالله عزّوجل».

نسخ؛ محمد کاظم بن محمد جعفر، رسالهٔ اوّل ۱۰ جمادی الآخر ۱۰۹۳، رسالهٔ دوّم ۱۸ ذی قعده ۱۰۹۳ مشهد مقدّس؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملک فرهاد بن ولیعهد ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۹۷؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۷۱ برگ؛ ۱۸/۵×۲۴ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۲۲۴۸۴].

«۷۱۱۲»

الأمالی = المجالس (حدیث - عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

[الذریعه ۳۰۹/۲ و ۳۱۳؛ مرعشی ۳۶۴/۶ ش ۲۳۸۳].

آغاز:«علی الله توکلّت فی الاتمام و الانتفاع به أملی علینا ابو عبدالله محمد بن محمد بن النّعمان قال حدثنا ابو الطیّب ».

انجام:«من اراد عزّاً بلا عشیرة و هیبة من غیر سلطان و غنی من غیر مال و طاعة من غیر بذل فلیتحوّل من ذلّ معصیة الله إلی عزّ طاعته فانه یجد ذلک کلّه».

نسخ؛ محمّد مؤمن الابهری الحیّ اصفهانی بن محمّد بن میرزا علی، سه شنبه ۲۲ شعبان ۱۰۷۵؛ در حاشیه تصحیح شده و برخی صفحات توسط علم الهدی کاشانی حاشیه نویسی شده؛ در اوّل و آخر نسخه تملک علم الهدی محمد بن مولی محسن فیض کاشانی به تاریخ ۱۰۷۵ در محروسهٔ اصفهان؛ در برگ اول مهرهای بیضوی به سجع«عبدالباقی بن صدر الدین محمد الفیضی ۱۲۳۱» و « محمد علم الهدی ۱۰۷۲» و «ابوتراب الفیضی ۱۱۲۲» و «صدرالدین بن ابی تراب الفیضی»

و«عبدالباقی ۱۲۱۷» و «عبده مرتضی الحسینی ۱۱۳۰»؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول، مذهب.

۱۸۰ برگ؛ ۱۵×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[ثبت ۲۲۴۷۴].

«۷۱۱۳»

مختصر ابراز المعانی من حرز الامانی (تجوید - عربی)

از: شیخ ابوشامه عبدالرحمن بن اسماعیل دمشقی(۶۶۵ ق)

مؤلف ابتدا شرحی بر قصیدهٔ «حرز الامانی و وجه التهانی» مشهور به«شاطبیه» قاسم بن فیرّه شاطبی نگاشته و نام آنرا«ابراز المعانی من حرز الامانی» نهاده و سپس درکتاب حاضر آنرا تلخیص نموده است.[کشف الظنون ۶۴۷/۱].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «بسمله باب فرش الحروف و هو الکلام علی کل حرف فی موضعه علی ترتیب السورة».

انجام نسخه:

و یرسل فارفع مع فیوحی مسکنا   ابانا و ان کنتم بکسر شذا العلا

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا(اشعار به خط جلی نوشته شده)؛ عناوین شنگرف؛در حاشیه تصحیح شده؛ جلد: تیماج، سبز.

۲۳۲ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛[ثبت ۱۶۲۸۲].

«۷۱۱۴»

البیان فی الفقه (فقه - عربی)

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی(۷۸۶ ق)

مسائل مهم فقهی را به ترتیب معهود کتب فقهی شیعه به صورت استدلالی و اجتهادی بحث نموده است. مؤلف تا اوایل کتاب صوم را موفق به تألیف شده و بقیهٔ کتاب ناتمام مانده است.

[الذریعه ۱۷۴/۳؛ مرعشی ۷۸/۱، ش ۶۷؛ مشار، عربی ۱۳۷].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین حمداً یستدر أخلاف کرمه و یستمر شابیب نعمه حمداً... امّا بعد فانّ الادلّة العقلیة و النقلیة متطابقة علی شرف العلوم».

انجام نسخه: «الفصل الثانی فی الامساک و فیه مطالب، الاوّل فیما یمسک عنه و هو اقسام، القسم الاول».

نسخ؛ عماد بن علی استرآبادی، سه شنبه ۵ شعبان ۸۶۱؛ در اوّل نسخه تملک محمد رضا حسینی کاشانی بن امیر محمد صفی با مهر مربعی به سجع «محمد رضا بن محمد صفی حسینی» و تملک سید محمد بن جمال الدین حسینی مازندرانی؛ تملک محمد صادق بن ملا حسین گیلانی؛ جلد: تیماج، مشکی.

۴۹ برگ؛ ۱۷/۵×۲۶/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۱۶۲۷۹].

«۷۱۱۵»

انوار البلاغة (معانی و بیان و بدیع - فارسی)

از: محمد هادی بن محمد صالح مازندرانی (۱۱۲۰ ق)

ترجمه و تحریری از «مختصر المعانی» سعد الدین تفتازانی در یک مقدمه و سه فن است.

فن اول: علم معانی در هفت باب

فن دوم: علم بیان در سه باب

فن سوم: علم بدیع در پنج باب.

[الذریعه ۲/۴۲۰؛ منزوی ۳/۲۱۲۵؛ دانشگاه ۱۳/۳۲۴۲؛ مرعشی ۱۳/۱۰۶، ش ۴۹۱۹].

آغاز:«الحمد لله... امّا بعد چون همگی همت بندگان سموّ المکانی منیع الشأن...».

انجام:«یعنی مقطع کلام یعنی باید که آخر کلام در نظم و نثر مشتمل بر عقایت حسن و بلاغت باشد به اعتبار آنکه آخر چیزی است که به گوش سامع می‌رسد».

نستعلیق؛ بی‌کا،شب شنبه اول ماه رجب (؟)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی زیاد از مؤلف؛ در برگ اول تملکی به تاریخ ۱۳۰۰؛ در برگ دوم مهربیضوی به سجع «یا جواد»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت.

۱۶۴ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر؛[ثبت ۸۵۸۱۱].

«۷۱۱۶»

حاشیة شرح مختصر الاصول عضدی (اصول فقه - عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی(۷۹۳ ق)

حاشیهٔ مهمی با عنوان «قوله - قوله» بر شرح قاضی عضدالدین ایجی بر مختصر ابن حاجب است.[مرعشی ۱/۸۹، ش۷۷].

آغاز:« الحمد لله الذی وفقنا للوصول الی منتهی الشریعة الغراء... و بعد فکما ان المختصر...».

انجام:« و هذا معنی قوله و فیما ذکر ارشاد لذلک و الله الهادی سبیل الارشاد و المسئول لنبل العصمة و السداد و هو حسبی و نعم الوکیل و الحمد لله رب العالمین».

نسخ؛ شیخ محمد بن شیخ فرید، یکشنبه ۱۰ جمادی الآخر(؟) حیدر آباد؛ عناوین شنگرف؛ در حواشی تصحیح شده؛ در برگ اول تملک محمد باقر بن حاجی مراد خان خسرو شاهی با مهر مربعی به سجع«محمد باقر العلوم» و مهر تملک عبد الله بن حکیم اسماعیل به سجع «یا ابا عبدالله» و مهر مربعی به سجع«محمد جعفر بن محمد باقر» و وقف مولانا عبدالعظیم خوانساری با مهر بیضوی به سجع«سبحان ربی العظیم و بحمده»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۲۹ برگ؛ ۱۴×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۱۶۲۷۷].

«۷۱۱۷»

شرح الفية ابن مالک (نحو - عربی)

از: شیخ بدرالدین ابو علی حسن بن شیخ قاسم بن عبدالله بن علی مرادی نحوی مالکی (۷۴۹ ق)

شرح متوسط و مزجی بر ارجوزه « الخلاصة» معروف به «الفیه ابن مالک» است.
[کشف الظنون ۱۵۱/۱ - ۱۵۲؛ مرعشی ۶۶/۴، ش ۱۲۶۱].

آغاز:«... و بعد فهذا توضیح مختصر لمقاصد الفية ابن مالک (رحمه الله) تجلو معانيها و تظهر محاسنها سألنيه بعض حفاظها المعتنين باستنباط فوايدها من الفاظها».

انجام نسخه:« الياء و هی اوسع حروف الابدال ذکروا أنها أبدلت من ثمانية عشر حرفا و هو الالف نحو...».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، زرد.

۲۱۳ برگ؛ ۱۷×۲۴ سانتی‌متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۳۲].

«۷۱۱۸»

مجموعه

۱ - واجبات الطهارة«۱پ - ۴۴ ر» **(فقه - عربی)**

از: ؟

مسائل طهارت به طور مختصر و موجز در چند فصل شرح و بحث و توضیح داده شده است.

مؤلف کتاب را برای سید محمد باقر حسینی (احتمالاً همان میرزا محمد باقر حسینی صدر خاصه که سبط شاه سلطان حسین بوده. اعیان الشیعه ۱۸۵/۹) نگاشته و در آن به کتاب دیگر خود به نام کعبیه ارجاع داده است، با این عبارت:« کما بینا فی رسالتنا الکعبیة الموسومة بحق الیقین فی الرد علی الغاسلین». همچنین از رسالهٔ استادش «رسالة فی الطهارة والصلوة» نقل می‌کند که احتمالاً منظورش سلیمان بن عبدالله ماحوزی بحرانی [الذریعه ۱۹۱/۱۵] می‌باشد.

نسخهٔ حاضر حواشی دارد از مؤلف با امضاء « منه عفی منه»

آغاز:« الحمد لله الذی امطر علینا سحائب افضاله و اسبغ علینا بمنّه طیّبات نعمائه»

انجام:«طغی به القلم او زل به القدم إنه شکور حلیم غفور رحیم».

۲ - الجعفریة«۴۵ر - ۷۵ پ» **(فقه - عربی)**

از: نور الدین علی بن عبدالعالی کرکی (۹۴۰ ق)

در واجبات و مندوبات نماز بوده و مشتمل بر یک مقدمه و چهار باب و خاتمه می‌باشد.[مجلس ۶۷۴/۱۰؛ الذریعه ۱۱۰/۵؛ مرعشی ۵۳/۱، ش ۴۱].

آغاز:«الحمد لله... و بعد فانّ التماس من اجابته من افضل الطاعات و اسعافه بقضاء حاجته من اقرب القربات».

انجام:« و کل من النوافل رکعتان بتشهد و تسلیم الا الوتر فانها رکعة و صلوة الاعرابی فانها اربع و لیکن هذا آخر ما اوردناه فی هذه الرسالة».

۳ - حاشیة الفیة الشهید «۷۶ پ - ۱۱۴ ر» **(فقه - عربی)**

از: سید حسین بن سید محمد عاملی (صاحب مدارک)(۱۰۶۹ ق)

حاشیه‌ای مهم و استدلالی بر «الفیه» شهید اول(۷۸۶ ق) می‌باشد. این حاشیه به چاپ رسیده است.[الذریعه ۲۲/۶].

آغاز:«الحمد لله رب العالمین هو الثناء باللّسان علی الجمیل من نعمه و غیرها و قیل...».

انجام:«و کذا الکلام فی سایر الواجبات الموسعة و الله الموفق هذا آخر ما اردنا املاءه».

۴ - اجازه نامه **(اجازه نامه - عربی)**

از: صدرالدین بن شمس الدین کاشانی (قرن ۱۰ ق)

اجازه‌نامهٔ روایتی صدر الدین بن شمس الدین کاشانی [الروضة النضرة ۲۹۲] به شیخ حسن بن محمد بن الجامع است که به سال ۹۳۰ق در سبزوار نوشته است.

این اجازه‌نامه در پایان رسالهٔ دوّم نسخهٔ حاضر(الجعفریة) آمده است.

نسخ؛ رسالهٔ اوّل، بی‌کا، ۱۲ رمضان ۱۱۱۶؛ رسالهٔ دوّم صدرالدین بن شمس‌الدین‌کاشانی، ۹۳۰ سبزوار؛ رسالهٔ سوم عبدالرضا حسین بن محمود

فیروز آبادی، ۱۷ ذی حجهٔ ۱۰۱۶ (از روی نسخهٔ شارح نوشته شده)؛ رسالهٔ دوم تمامی صفحات مجدول مذهب، برگ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع؛ تملک محمد موسوی جزایری و توضیحاتی از او دربارهٔ رسایل نسخهٔ حاضر؛ جلد: مقوایی، سرخ، عطف تیماج.

۱۱۴ برگ؛ ۱۱×۱۷/۵ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛[ثبت ۸۵۸۵۴]

«۷۱۱۹»

تخمیس دیوان مصری افندی (شعر - ترکی)

از: درویش عذبی

دیوان مصری افندی را از اوّل تا آخر تخمیس نموده است.

آغاز دیوان مصری افندی:

ای کوکل غید بدن گیچ عشقه ایله اقتدا زمرهٔ اهل حقیقت آنی قلمش مقتدا

زیرا عشقک اولینه بولمیله ابتدا بوسیدن دیدیلر کم عشقه قوقدرانتها

آغاز تخمیس:

اولدی نقطه با بسم اللهده کنز خدا

ظاهر و باطندن چک پوقلق اوله و ارسکا

قید عقاون فنا دون یوزک نیدن یکا

ای کوکل کل غیریدن گچ عشقه ایله اقتدا

زمرهٔ اهل حقیقت آنی قلمش مقتدا

انجام: «... آنکچون آه وزرا اولور همین هم سایه سی».

نستعلیق؛ بی‌کا، ۱۲۳۳؛ عناوین و اشعار متن شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ جلد: روغنی، زیتونی، لولادار.

۱۱۳ برگ؛ ۱۴/۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۸۵۷۹۴].

«۷۱۲۰»

جنگ اشعار (شعر - فارسی)

از: ؟

اشعار مختلفی را در موضوعات گوناگون از سعدی، مولوی، یغما و قاآنی جمع‌آوری نموده است.

نسخهٔ حاضر از اوّل و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«چرا بدون سبب با منت سرو کین است...».

انجام نسخه:

داده جابر گرد عارض   جای خطشان مورمار

نستعلیق چلیپایی، بی‌کا، ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۸۲؛ تمامی صفحات مجدول؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۳۴ برگ؛ ۱۰/۵×۱۶ سانتی‌متر؛ ۶ سطر؛[ثبت ۸۵۷۷۷].

«۷۱۲۱»

شرح مختصر الاصول (اصول فقه - عربی)

از: قاضی عضدالدین عبدالرحمن بن احمد ایجی(۷۵۶ ق)

شرحی مهم و مشهور بر«مختصر الاصول» ابن حاجب (۶۴۶ ق) است. این شرح

با عناوین«قال - اقول» برگزار شده است.

[مجلس ۴۸/۱۱؛ کشف الظنون ۱۵۸۳/۲؛ مرعشی ۲۴/۳، ش ۸۲۳].

از ابتدای نسخهٔ حاضر یک ورق افتاده است.

آغاز نسخه:«نقل ان مالکاً سئل عن اربعین مسألة فقال فی ستّ و ثلاثون منها لا ادری».

انجام:«و زادنا من فضله الله انه المستعان و علیه خیرالکلام و الرحمة و الغفران برحمتک یا رب العالمین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۹۳ برگ؛ ۱۳×۲۳ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۲۲۴۸۲].

«۷۱۲۲»

شرح الکافی (شرح حدیث - عربی)

از: مولی محمد صالح بن احمد مازندرانی(۱۰۶۸ ق)

شرحی مختصر با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب«الکافی» ثقة الاسلام کلینی است. این شرح ناتمام مانده و فقط قسمت اصول و روضه وکتاب صوم و خمس از فروع را شرح نموده است.

[مجلس ۱۶۸/۷؛ الذریعه ۲۷/۱۴؛ مرعشی ۲۸۷/۷ ، ش ۲۷۲۴].

نسخهٔ حاضر شرح کتاب الحجة را شامل است.

آغاز نسخه:«... و بعد فیقول المفتقر الی رحمة ربه الغنی محمد صالح الطبری إنی بعد ما شرحت ما تقدم من الکافی شرحاً اقبل علیه العالمون».

انجام نسخه:«دلّ ظاهراً علی أنّ من احلّ له الامام ایضاً مسئول و هو بعید جدّاً

و لا یبعد تخصیص السؤال بما عداه و الله اعلم».

ثلث؛ بی‌کا؛ بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در آخر نسخه علامت بلاغ و مقابله‌ای است که توسط نورالدین محمد(فرزند شارح) از روی نسخهٔ اصل انجام گرفته؛ تملک همو در اوّل نسخه به نام «نورالدین محمد بن محمد صالح مازندرانی» با مهر بیضوی به سجع«افوض امری عبده نورالدین محمد طبرسی» و تملک فرهاد بن ولیعهد ۱۶ رمضان ۱۲۸۳ با مهر بیضوی به سجع«معتمد الدوله»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، پشت جلد اسلیمی.

۲۱۰ برگ؛ ۱۸/۵×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۸۵].

«۷۱۲۳»

مجموعه

۱ ـ سرّ الادب فی مجاری کلام العرب« ۱ پ – ۴۷ پ » **(ادبیات – عربی)**

از:ابو منصور عبدالملک بن محمد بن اسماعیل ثعالبی(۴۲۹ ق)

اسرار لغت عرب و خصایص و قواعد و رسوم آن را در سی باب و هر باب در چند فصل بیان نموده است.

[مجلس ۲۷۴/۲ و ۳۱۴/۱۶؛ کشف الظنون ۹۸۵/۲؛ مشار، عربی ۵۱۷].

آغاز:«بسمله اما بعد حمد الله علی آلائه و الصلوة علی محمد و آله فانّ من احبّ الله عز اسمه احب رسوله و من احبّ الرسول احبّ العرب و من احبّ العرب احبّ اللغة العربیة».

انجام:«و کان ابن عبّاد یقول اذا سمع قول یحیی بن اکثم للمأمون و قد سأله عن شیء فقال لا و ایدّ الله امیرالمؤمنین هذه الواو احسن من واوات الاصداغ فی خدود المرء و الملاح».

۲ - دُرّة الغوّاص فی اوهام الخواص«۴۸ پ - ۱۰۲ ر» **(ادبیات - عربی)**

از: ابو محمد قاسم بن علی حریری(صاحب مقامات حریری)(۵۱۶ ق)

مؤلف برخی از الفاظ و عبارات نادرستی را که در نوشتهٔ دانشمندان دیده گردآورده و صحیح آنها را با ذکر ادله و شواهد ذکر نموده است.

[مجلس ۳۸۰/۱۰؛ کشف الظنون ۴۸۴/۱؛ دانشگاه ۱۶۵/۱۰؛ سپهسالار ۱۹/۲؛ ش۱۴۰۹؛ مرعشی ۱۹۱/۴، سرکیس ۷۴۸/۱].

آغاز:«قال الشیخ الرئیس ابو محمد القاسم بن علی بن محمد بن عثمان الحریری البصریّ اما بعد حمد الله الذی عمّ عباده بوظائف العوارف».

انجام:«للفعّال المجتلب حسن الاثابة انه بکرمه ولیّ الاجابة تمّ کتاب درّة الغوّاص فی اوهام الخواص بحضرة جملة من احبّة الاشخاص».

۳ - کتاب الالفاظ «۱۰۲ پ - ۱۳۰ ر» **(ادبیات - عربی)**

از: عبدالرحمن بن عیسی بن حمّاد همدانی(۳۲۷ ق)

مؤلف برای اینکه کُتّاب و صاحبان دفاتر و مصنّفین، به معانی اصطلاحات بلاغی و ادبی و وجوه استعمال آنها آشنا شوند، این اصطلاحات را در چند باب به صورت موضوعی تنظیم نموده و سپس وجوه معانی هر یک را توضیح داده است.

این کتاب«معرفة رسوم الرسائل و المکاتبات» نیز نامیده شده و در استانبول با نام«الفاظ الاشباه و النظائر» و در بیروت با نام «کتاب الکلام» به چاپ رسیده است.

[سزگین ۳۴۴/۸، ش۱۹۳ که تاریخ فوت مؤلف را سال ۳۲۰ ق ذکر نموده؛ هدیة العارفین ۵۱۳/۵؛ کحاله ۱۶۳/۵ - ۱۶۴؛ سرکیس ۱۱۶۷/۲ با عنوان «الالفاظ الکتابیة» و ۱۸۹۷/۲ با همان عنوان و عنوان «کتاب الفاظ الاشباه و النظائر» و انتساب کتاب را به عبدالرحمن انباری از طرف نعمان آلوسی مورد تردید قرار داده].

آغاز:«الحمد لله الّذی جعل توفیقنا بحمده نعمة مضافة منه لنا الی سایرنعمه و

منه و... و قال عبدالرحمن بن عیسی بن حمّاد: الصناعات مختلفات و لها درجات مختلفات متفاوتات فمنها ما یرفع اهله و یشرفهم».

انجام:«و تالدها بمطرفها و قدیمها بحدیثها و مؤتلفها بمؤثفها و بوادیها بعوایدها و هوادیها باعجازها و سوابقها بلواحقها و بادیها بتالیها».

نسخ؛ محمد بن محمد صادق، چهارشنبه صفر(؟)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در برگ«۴۶ ر» دستخط محمد باقر که رسالهٔ اوّل رابه دستور احتشام الملک به تاریخ شعبان ۱۲۹۰ تصحیح نموده؛ در اوّل نسخه تملک احتشام الملک که در قصبهٔ خوانسار به تاریخ ۱۲۸۹ خریده؛ در اوّل نسخه نوشته‌ای است که از هبة الله بروجردی در مورد خوانین خوانسار که در آن خوانسار را با این عبارات مذّمت نموده: «دارالاشرار، دار الاحتکار، دار الافتقار، دار الاجبار»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۳۰ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۲۲۴۸۶].

«۷۱۲۴»

من لا یحضره الامام یا فهرست وسائل الشیعة (فهرست - عربی)

از: شیخ محمد بن حسن حر عاملی(۱۱۰۴ ق)

فهرست مفصلی است که مؤلف برای عناوین و عدد احادیث کتاب خود (وسائل الشیعة) فراهم آورده و دارای مقدمه‌ای مشتمل بر نام مصادر و خاتمه‌ای مشتمل بر دوازده فائده است.

[الذریعه ۳۹۹/۱۶، مرعشی ۱۷۶/۲۰، ش ۷۸۲۲].

آغاز: «الحمد لله الّذی سهّل لنا تحصیل علوم الدّین و یسّر لنا معرفة احکام

الشرع المبين».

انجام:«و فيما اوردته كفاية لمن اراد العمل باحكامهم عليهم السلام و الحمد لله ربّ العالمين.»

نسخ؛ محمد اشرف بن محمد هاشم مشهدی، ۷ صفر ۱۱۲۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر بالچکی با نقش گل و بوته.

۲۵۵ برگ؛ ۱۷×۲۴ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛[ثبت ۱۶۳۱۰].

«۷۱۲۵»

شرفنامه = تاریخ حفیظ الله خانی **(تاریخ هند - فارسی)**

از: محمد اولیا نایطی شافعی قادری(قرن۱۳ ق)

تاریخ ملوک هند می‌باشد که برای محمد حفیظ خان بهادر فرزند محمد حسین (متولد ۱۰۲۴ ق) اتالیق نواب اعظم جاه بهادر نوشته شده و به همین مناسبت به «تاریخ حفیظ الله خانی» مشهور است. مؤلف در آن سرگذشت امیران کرناتک، از نواب عظیم الدوله تا نواب غلام محمد غوث خان را نگاشته و در آغاز کتاب سرگذشت خود و پدرش را نیز آورده است.

[منزوی ۴۶۶۸/۶؛ آصفیه ۲۱۷/۱].

آغاز:«حمد بی حدّ اعظم السلاطین لا ریب و احکم الحاکمین بی‌عیب را سزد که مملکتش مصون از صدمهٔ زوال است».

انجام:

بضاعت نیاوردم الّا امید — خدایا زعفوم مکن نا امید
هزاران درود و هزاران سلام — زما بر محمّد علیه السّلام

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در اوّل نسخه تملک حسام الملک ۵ ربیع‌الاول ۱۲۵۳؛ با نسخهٔ اصل مقابله شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۳۲ برگ؛ ۱۶×۲۴ سانتی‌متر؛ ۱۳ سطر؛[ثبت ۱۶۳۸۱].

﴿۷۱۲۶﴾

تهذیب الأسماء و اللّغات (لغت - عربی)

از: محیی الدین یحیی بن شرف نووی نخشبی(۶۷۶ ق)

مؤلف اسماء و لغات را از شش کتاب مشهور لغوی(مختصر مزنی، المهذّب، الوسیط، التنبیه، الوجیز و الروضه) جمع‌آوری نموده و الفاظی را که مورد نیاز و رجوع بوده و در آن کتابها نیامده، اضافه نموده است.[کشف الظنون ۵۱۴/۱].

آغاز:«فصل ابط الابط معروف بکسر الهمزة و اسکان الباء و فیه لغتان».

انجام:«و قد ذکرت هذا في الروضة... هنا اکمالا لهذا الکتاب و الله اعلم بالصواب و الله المرجع و المآب».

نسخ قدیم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک فرهاد میرزا بن ولیعهد ۱۸ ربیع‌الاول ۱۳۰۴؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۳۲ برگ؛ ۱۹×۲۷ سانتی‌متر؛ ۳۳ سطر؛[ثبت ۲۲۵۷۲].

﴿۷۱۲۷﴾

کنز المعانی فی شرح حرز الامانی و وجه التهانی (تجوید - عربی)

از: برهان الدین ابراهیم بن عمر الجعبری خلیلی(۷۳۲ ق)

شرحی بر قصیدهٔ«حرز الامانی و وجه التهانی» مشهور به«قصیده شاطبیه» است.[قاهره فؤاد سید ۲/۲۶۶؛ کشف الظنون ۱/۶۴۶].

آغاز:«الحمد لله مبدی الامم و منشی الرحم الّذی علّم بالقلم علّم الانسان ما لم یعلم تنزه عن الاضداد».

انجام:«و هذا آخر ما یسّر الله لی من الکلام فی شرح الشاطبیة و اناسال الناظر فیه ان یذکرنی فی صالح دعواته و سلّم تسلیماً کثیراً الی یوم الدین».

نسخ؛ حسن بن ابی یزید بن حسن، امام بجامع اصفهان، شنبه ۱۵ صفر ۸۹۴ اصفهان؛ عناوین شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک علی بن حسن مدعو به علی القاری با مهر بیضوی به سجع«انا مدینة العلم و علی بابها»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته.

۳۳۷ برگ؛ ۱۷×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر، [ثبت ۲۳۰۸۴].

«۷۱۲۸»

نقد الرّجال (رجال - عربی)

از: مصطفی بن حسین حسینی تفرشی(قرن ۱۱ ق)

معجم رجالی متوسطی است که راویان شیعه را به ترتیب حروف الفبائی اول اسماء آنها جمع‌آوری و در پایان، شش فائده نیز ضمیمه نموده است. تاریخ تألیف آن سال ۱۰۱۵ ق می‌باشد.

[الذریعه ۲۴/۲۷۴؛ مجلس ۴/۳۲۲؛ مرعشی ۱/۱۴۲، ش۱۴۳].

آغاز:«الحمد لله... امّا بعد فیقول الفقیر المحتاج الی رحمة الله الغنی مصطفی بن الحسین الحسینی التفرشی انه لا شکّ و لا ارتیاب...».

انجام:«من الشیخین الاجلین الشیخ فخرالدین و السید عمیدالدّین عن الشیخ

الامام العلامة جمال الدین الحسن بن یوسف بن مطهّر الحلی الحمد لله وحده».

نسخ؛ عبدالله بن محمّد سعید، جمعه ۱۰ جمادی الاولی ۱۲۴۶ قصبه خوانسار؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع محرر، دو برگ اوّل طلا اندازی دندان موشی بین سطور،برگ اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع با نقش گل و بوته؛ در اول و آخر نسخه فواید متفرقهٔ رجالی آمده؛ جلد: تیماج دورو، مشکی.

۱۹۷ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[ثبت ۱۶۳۰۵].

«۷۱۲۹»

غنیة النُّزوع الی علمی الاصول و الفروع (اصول فقه - عربی)

از: عزالدین حمزة بن علی بن زهره حلبی(۵۸۵ ق)

[مجلس ۱۶۲۰/۱۰؛ الذریعه ۶۸/۱۶؛ مرعشی ۳۵/۲، ش ۴۳۲].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «و الکلام فی اصول الفقه لما کان الکلام فی فروع الفقه مبنیّا علی اصوله له...».

انجام نسخه: «و قد زالت الرویة و بین اعتقاد ان نقطع علی کون غیره فیها».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در آخر نسخه تملک محمد مؤمن بن شمس الدین محمد اصفهانی با مهر مدور به سجع «المتوکل علی الله الغنی محمد مؤمن بن شمس الدین محمد اصفهانی»؛ در اوّل نسخه تملک محمد صادق حسینی و مهر بیضوی به سجع«ولد میرزا ابو سعید سیف محمد ۱۱۸۳»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت.

۸۹ برگ؛ ۲۰×۲۵ سانتی‌متر؛ ۱۳ سطر؛[ثبت ۱۶۳۰۴].

«۷۱۳۰»

المهذب البارع فی شرح المختصر النافع (فقه - عربی)

از: شیخ احمد بن محمّد بن فهد حلّی (۸۴۱ ق)

شرحی بر «المختصر النافع» محقق حلّی، با عناوین «قال - اقوال» می‌باشد.

[الذریعه ۲۹۲/۲۳؛ مرعشی ۳۰۴/۱، ش ۲۷۵].

آغاز: «الحمد لله المتفرد بالقدم و الکمال المتوحد بالعظمة و الجلال المتعالی عن مقایسة الاشباه و الامثال».

انجام: «الثانی ام ولد و للشیخ فیها قولان احدهما تعلق جنایتها برقبتها... هذا آخر ما نورده فی هذا الکتاب مما سمحت به القریحة... لنقطع الکلام حامدین لله رب العالمین و [مصلین علی سید المرسلین و اشرف الاولین و] الآخرین محمد خاتم النبیین و علی آله الغر المیامین».

نسخ؛ عبدالرحمن بن محمد نجفی، ۲۵ ذی حجهٔ ۹۸۰ نجف؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ مقابله و تصحیح شده؛ این نسخه از نظر حجةالاسلام شفتی گذشته و حواشی مختصری به خط خود به امضاء «محمد باقر موسوی» نوشته‌اند، با حواشی مفصل مرحوم «سید حسن مدرس اصفهانی» به خط ایشان؛ در اوّل نسخه تملک شجاع بن علی حسینی ۴ شوال ۹۸۴ و تملک حجةالاسلام شفتی با مهر بیضوی به سجع «محمد باقر بن محمد نقی الموسوی»؛ جلد: تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر.

۲۶۶ برگ؛ ۲۱/۵×۳۱/۵ سانتی‌متر؛ ۳۳ سطر؛ [ثبت ۱۶۳۱۴].

﴿۷۱۳۱﴾

تحفة الکرام **(تاریخ - فارسی)**

از: میر علی شیر قانع تتوی(۱۲۰۳ق)

شامل سه جلد میباشد:

جلد اوّل: در یک مقدمه و سه دفتر، در آفرینش بلاد و تاریخ پیامبران و پادشاهان و حکیمان و تاریخ پیامبر اسلام و تاریخ خلفا وامویان و عباسیان

جلد دوّم: احوال و تاریخ مختصر بلاد و قرای جهان

جلد سوّم: در تاریخ سند.

نسخهٔ حاضر جلد سوّم کتاب می‌باشد و فهرست مطالب آن در اوّل نسخه آمده است.[الذریعه ۴۶۲/۳؛ منزوی ۴۱۲۳/۶؛ گنج‌بخش ۲۰۳۶/۴].

آغاز نسخه:«بعد حمد احد بیچون تعالی شانه عمّا یقولون این هیچمدان خوشه‌چین ارباب:...».

انجام:«ایزد تعالی این محروسهٔ مسلمین را به شرف ایالت اهل اسلام فائز سازاد بمنّه و کمال کرمه تمت این کتاب بعون الملک الوهّاب».

نستعلیق؛ قاضی گل محمد، چهارشنبه ۱۱ رمضان ۱۲۶۵؛ عناوین شنگرف؛ جلد: روغنی، سرخ، عطف تیماج قهوه‌ای روشن.

۱۲۰ برگ؛ ۱۵/۵×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۲۲۶۲۰].

﴿۷۱۳۲﴾

مجموعه

۱ - مشارق انوار الیقین«ص ۱ - ۱۶۱» **(مناقب ائمه علیهم السلام - عربی)**

از: حافظ رجب بن محمد بن رجب برسی حلّی(قرن ۹ ق)

[مجلس ۸۶/۱۲؛ الذریعه ۳۴/۲۱؛ مرعشی ۱۶۳/۵، ش ۱۷۸۱ با عنوان «مشارق الامان و لباب حقائق الایمان»؛ مشار، عربی ۵۴۵].

آغاز:«الحمد لله المتفرّد بالازل و الأبد و الصلوة علی اوّل العدد... و بعد فیقول الواثق بالفرد الصمد رجب الحافظ البرسی اعاذه الله من الحسد و آمنه یوم یفر الوالد من الولد».

انجام:« و الی هذا الختام انتهی امد الکلام من کتاب مشارق انوار الیقین فی حقایق اسرار امیر المؤمنین علیه افضل الصلوة و السلام و الحمد لله ربّ العالمین».

۲ - الجواهر السنیة فی الاحادیث القدسیة «ص ۱۶۵-۳۲۱» **(حدیث - عربی)**

از: محمد بن حسن حرّ عاملی (۱۱۰۴ ق)

[مجلس ۲۵۱/۱۲؛ الذریعه ۲۷۱/۵؛ مشار، عربی ۲۶۰].

آغاز:«الحمد لله... امّا بعد فلا یخفی ما لکلام الله سبحانه من المزیة علی کل کلام فمنه تظهر انوار الرشاد ظهور الانوار من الاکمام و به تجلّت شمس الهدی».

انجام:«حامداً لله جلّ جلاله علی الانعام شاکراً له علی التوفیق للإتمام مبتهلاً الیه بنبیّه و حججه علیهم السلام ان یختم لنا بمغفرته فهی احسن الختام و الحمد لله وحده و صلّی الله علی محمد و آله».

۳ - مختصر بصائر الدرجات «ص ۳۲۵ - ۳۷۶» **(حدیث - عربی)**

از: شیخ حسن بن سلیمان بن خالد حلّی (قرن ۸ ق)

گزیده‌ای از کتاب «بصائر الدرجات» سعد بن عبدالله اشعری قمی است. در مورد نام تلخیص کننده اختلاف وجود دارد. [الذریعه ۱۸۲/۲۰].

آغاز:«نقلت من کتاب مختصر البصایر تألیف سعد بن عبدالله بن ابی خلف القمی (رحمه الله) عن محمد بن خالد البرقی عن محمد بن سنان او غیره عن بشیر

الدّهان».

انجام:«قال یکون بعد القایم‌ؑ اثنی عشر مهدّیاً من ولد الحسین ؑ و الله اعلم بحقیقة المقال و الحمد لله ربّ العالمین. تمت».

نسخ؛ رسالهٔ اول بی‌کا، بی‌تا، رسالهٔ دوّم محمد امین یزدی، چهارشنبه ۱۵ جمادی الآخر ۱۰۷۱(از روی نسخهٔ مؤلف نوشته شده)؛ عناوین شنگرف؛ رسالهٔ دوم در سال ۱۰۷۱ مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ رساله سوم بی‌کا، بی‌تا، در آخر نسخه تملک محمد مجید مشرب بن محمد نصیر با مهر بیضوی به سجع «ق والقرآن المجید ۱۰۹۲» در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «محمد باقر بن محمد تقی موسوی» و مهر مربعی به سجع «محمد جعفر بن علی نقی ۱۲۷۷» و مهر بیضوی به سجع«عبده بهاء الدین محمد طباطبائی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لولادار.

۱۸۸ برگ؛ ۱۸×۳۰ سانتی‌متر؛ ۳۰ سطر؛[ثبت ۱۶۳۵۵].

«۷۱۳۳»

عنوان‌الشرف‌الوافی فی الفقه و النحو و التاریخ و العروض و القوافی

(دایرة المعارف - عربی)

از: شرف الدین اسماعیل بن ابی‌بکر یمنی مشهور به ابن مقری(۸۳۷ ق)

به شمارهٔ [۷۰۸۰] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، شمسه.

۶۶ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۱۶۳۵۷].

«۷۱۳۴»

مجموعه

۱ - الفوائد العلية فی شرح الجعفرية«ص ۱ - ۴۲۱» **(فقه - عربی)**

از: شیخ جواد بن سعید کاظمی مشهور به فاضل جواد(قرن ۱۱ ق)

شرح مشهوری بر رسالهٔ«الجعفرية» محقق کرکی است. شارح در روز پنج شنبه ۸ ربیع‌الثانی ۱۰۳۲ ق درکاظمین از شرح آن فارغ شده است.

[الذریعه ۱۷۴/۱۳ و ۳۵۰/۱۶].

آغاز:«الحمد الله علی انعامه العمیم... وبعد فیقول المفتاق الی رحمة ربه الجواد بن سعد بن جواد اصلح الله احواله یوم التناد».

انجام:«و لآية الكرسی و الجحد مرّة الحديث و قد روی السيد السعيد رضی الدّين بن طاووس فی نهايته صلوة اخری قريبة من ذلک».

۲ - جوابات المسائل المهنّائية الاولی«۴۲۲ - ۴۷۹» **(فقه - عربی)**

از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلّی(۷۲۶ ق)

علّامهٔ حلّی سؤالاتی را که سیّد مهنّا بن سنان جعفری عبدلی حسینی از وی نموده، پاسخ گفته است. سپس سیّد مسائل دیگری از علامه پرسیده و علامه جواب گفته و به همین جهت این سؤال و جوابهای اوّل به«جوابات المسائل المهنائية الاولی» و بعدی به«جوابات المسائل المهنائية الثانية» مشهور شده‌اند.

[الذریعه ۹۲/۲ و ۲۳۶/۵؛ مرعشی ۱۸۷/۴ ش ۱۴۰۹].

آغاز:«هذه مسائل و رسائل من العبد الفقير الی رحمة ربه مهنّا بن سنان بن عبدالوهّاب الحسينی... الی الشيخ الامام... الحسن بن يوسف بن علی المطهّر الحلّی... مسئلة ما يقول سيدنا الامام العلّامة احسن الله اليه و اسبغ نعمته عليه فی

المؤمن هل تجوز ان يكفر العياذ بالله من بعد إيمانه أم لا يجوز».

انجام:«و فی کونه دلیلاً علی خلاف او بطریق القیاس المنصوص العلّة کما قلنا فی الرطب و لیس شیء من هذا الانواع بقیاس فلا تتوهم أما تعدی الحکم من صورة الی أُخری [لا یکون] الّا لأحد هذه الانواع، فلا یثبت الینا العمل بالقیاس».

۳ - اجازه نامهٔ علّامه حلّی به سید مهنّا«ص ۴۷۹ - ۴۸۱»

اجازه نامه‌ای است که علّامهٔ حلّی به نجم الدین سیّد مهنّا بن سنان علوی حسینی داده و در آن اجازهٔ نقل تمامی کتب خود را به وی اعطاء کرده است.

[الذریعه ۱۷۸/۱ رقم ۹۱۰].

۴ - جوابات مسائل سید مهنّا«۴۸۱ - ۴۸۷» **(فقه - عربی)**

از: فخر المحققین محمد بن حسن حلّی(۷۷۱ ق)

جوابهایی است که فخرالمحققین به سؤالات مهنّا بن سنان علوی حسینی داده است. این سؤالها و جوابها مختصر برگزار شده است.[الذریعه ۹۲/۲ با عنوان «الاسئلة المهنّائیة»؛ مرعشی ۱۸۹/۴ ش۱۴۰۹ با عنوان «اجوبة المسائل المهنّائیة»].

آغاز:«لله الحمد تأمل العبد الفقیر الی الله تعالی محمد بن الحسن بن یوسف بن علی بن مطهر المسایل التی افادها مولانا... مهنا بن سنان».

انجام:«الجواب الاقرب ان حکمه حکم الجامدات فی تنجیس ما لاقی النجاسة خاصة. تمت».

نسخ؛ عبدالعلی بن عبدالرضا طرفی، رسالهٔ اوّل چهارشنبه ۱۴ جمادی الآخر ۱۰۹۴؛ رساله‌های دیگر ۵ رجب ۱۰۹۴؛ نشانیها مشکی؛ در آخر نسخه شکیات نماز بر اساس فتوای محقق کرکی بصورت مشجر

رسم شده؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۴۵ برگ؛ ۱۹/۵×۲۹ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛[ثبت ۸۵۸۲۹].

«۷۱۳۵»

اکونومی پلیتیک **(اقتصاد - فارسی)**

مترجم: محمد علی بن ذکاء الملک فروغی(قرن ۱۴ ق)

ترجمه‌ای است از متن انگلیسی که زیر نظر دکتر بازیل، معلّم علوم طبّیّه و زبان انگلیسی مدرسهٔ دارالفنون صورت گرفته است. در آن پیرامون اصول اقتصادی و معاملات و تجارت در چند فصل به صورت مفصل بحث شده است.

این ترجمه برای ارائه به مظفرالدین شاه قاجار صورت گرفته است.

آغاز:«این کتاب اکونومی پلیتیک برای تقدیم آستان سپهر نشان اعلیحضرت قوی شوکت اقدس همایون شاهنشاه کارآگاه شهریار عادل... مظفرالدین شاه...».

انجام:«مگر اینکه چارهٔ کار را از سرچشمه بکنند و جهت این خرابی و مسکنت را معلوم نمایند و در رفع آن بکوشند تمت الکتاب بعون الملک الوهاب».

نستعلیق؛ بی‌کا، جمادی الآخر ۱۳۱۵؛ عناوین شنگرف؛ صفحهٔ اوّل سر لوح مزدوج، تمامی صفحات مجدول محرر؛ جلد: گالینگور.

۲۷۱ برگ؛ ۱۵×۲۲/۵ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر، [ثبت ۲۳۶۰۶].

«۷۱۳۶»

حل العقال = الفرج بعد الشدة **(داستان - عربی)**

از: سید عبدالله بن محمد حجازی مشهور به ابن قضیب البان(۱۰۹۶ ق)

داستانهایی است که مؤلف جمع‌آوری نموده و پیرامون شداید و سختیها، و الطاف الهی در گشایش آنها می‌باشد. این کتاب به چاپ رسیده است.

[سرکیس ۲۱۵/۱؛ ذیل کشف الظنون ۴۱۷/۳؛ قاهره فؤاد سید ۲۸۳/۱].

آغاز:«الحمد لله جالی ظلم الشّدائد بانوار الفرج و مونس القلوب المکتبیة من وحشة الضّیق... و بعد فیقول العبد الخایض...».

انجام:

اصبر لدهر نال منک	فهکذا مضت الدّهور
فرج و خرت مرة	لا الحزن دام و لاالسّرور

نسخ جلی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۳۸ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛[ثبت ۱۶۲۵۴].

«۷۱۳۷»

مجموعه

۱ - تفسیر فرات الکوفی«۱پ - ۱۵۸ پ» **(تفسیر - عربی)**

از: فرات بن ابراهیم کوفی (قرن۳ ق)

تفسیر مهم و مشهوری است که روایات مروی از ائمهٔ معصومین علیهم‌السلام پیرامون تفسیر آیات در آن جمع‌آوری شده و مکرّراً به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۲۹۸/۴؛ مشار، عربی ۲۰۶].

آغاز:«الحمد لله غافر الذنوب... قال امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه‌السلام و التحیة و الاکرام انزل القرآن علی اربعة ارباع اخبرنا ابوالخیر مقداد بن علی الحجازی... عن علی علیه‌السلام قال القرآن اربعة ارباع ربع فینا و ربع فی عدونا و ربع فی فرایض و احکام و

ربع فی حلال و حرام».

انجام:«...وان شهد ان لااله‌الاالله الخبر بتمامه و کماله صدق رسول‌الله ﷺ».

۲ - تفسیر آیة الکرسی«۱۶۰ ر - ۱۷۶ پ» **(تفسیر - عربی)**

از: شمس الدین محمد بن احمد خفری(۹۴۲ یا ۹۵۷ ق)

در تفسیر و بیان بعضی از لطایف آیة‌الکرسی و چگونگی استدلال بر توحید از آیهٔ کریمه، در یک مقدمه و دو مقصد و یک خاتمه نگاشته شده است.

[الذریعه ۳۳۱/۴؛ مرعشی ۱۱۶/۷، ش ۲۵۲۹].

آغاز:«تبارک الله سلطانه ما اعظم شأنه و اظهر برهانه هو ذوالعرش الاعلی».

انجام:«... فی الحال و فی الثانی فی النفی فی الاستقبال علی ما مرّ تفصیله و الحمد لله ربّ العالمین».

۳ - نزهة‌القلوب‌وفرحة‌المکروب«۱۷۹پ - ۲۲۹» **(لغات‌قرآن-عربی‌به‌عربی)**

از: ابوبکر محمد بن عبدالعزیز سجستانی (۳۳۰ ق)

فرهنگ مختصری پیرامون لغات قرآن‌کریم بترتیب حروف الفبایی اوایل کلمات می‌باشد. این کتاب«غرایب القرآن» و «تفسیرغرایب‌القرآن» نیز نامیده شده است.

[مجلس ۱۷/۳؛ الذریعه ۱۲۲/۲۴؛ مرعشی ۳۷۱/۶، ش ۲۳۸۹].

آغاز:«اخبرنا الشیخ الامام الحافظ الاوحد سراج السنة... بعد فهذا تفسیر غرائب القرآن الف علی ترتیب حروف الهجاء».

انجام:«باب الیاء المکسورة قیل لیس فی العربیة کلمة اوّلها یاء المکسورة...».

نسخ؛ محمد مهدی بن علی حسینی طباطبایی، رسالهٔ اول ۱۳۱۸ کربلا(از روی نسخهٔ ابراهیم بن عبدالله احسائی جبلی مولداً و شیرازی مسکناً که به تاریخ سه شنبه ۲۲ ربیع‌الثانی ۱۰۸۳ در مکه نوشته شد:)،

رسالهٔ دوم ۱۳۱۹، رسالهٔ سوم بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه مهر مربعی کاتب به سجع «مهدی بن علی حسینی»، مهر بیضوی به سجع «حسین طباطبائی»؛ جلد: تیماج، سرخ؛ پشت جلد اسلیمی.

۲۲۹ برگ؛ ۱۴×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[ثبت ۱۶۳۷۳].

«۷۱۳۸»

عوالم‌العلوم و المعارف والاحوال من الآیات و الاخبار و الاقوال

(حدیث - عربی)

از: شیخ عبدالله بن نور الله بحرانی(قرن ۱۲ ق)

[مجلس ۴۴/۴؛ الذریعه ۳۵۶/۱۵؛ مرعشی ۳۶۷/۱، ش ۳۳۲].

نسخهٔ حاضر جزء سوّم از جلد پنجاه و یکم، در احوال پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله می‌باشد.

آغاز نسخه:«الحمد لله... و بعد فهذا الجزء الثالث من احوال نبیّنا صلی الله علیه و آله من کتاب عوالم العلوم و المعارف و الاحوال من الآیات و الاخبار و الاقوال».

انجام نسخه:«من تصانیف اقل عباد الله عبدالله بن نور الله و یتلوه الجزو الرابع فی معجزاته صلی الله علیه و آله کثیراً و الحمد لله رب العالمین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین».

نستعلیق؛ محمد مهدی بن محمد اشرف، جمعه ۲۵ ربیع الاول ۱۲۲۹ (برای عبدالرحیم خان نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۱۱ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۱۶۳۷۴].

﴿۷۱۳۹﴾

عوالم‌العلوم و المعارف و الاحوال من الآیات والاخبارو الاقوال

(حدیث - عربی)

از: شیخ عبدالله بن نور الله بحرانی(قرن ۱۲ق)

به شمارهٔ[۷۱۳۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جزء ثالث از«کتاب الامامة» شامل ۱۰۲ باب، و جزء رابع از«کتاب الامامة» شامل ۱۹۲ باب را در بر دارد و در اول نسخه فهرست جلد حاضر آمده است.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۱۳]؛ عناوین شنگرف؛ نشانیها شنگرف و مشکی؛ در اوّل نسخه تملک کاظم بن قاسم حسینی شیرازی با مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی محمد کاظم الحسینی» و تملک حسین بن محمد بن الحسن التبریزی الممقانی به تاریخ ۱۲۷۸، تملک یوسف بن شیخ حسن نجل شیخ احمد بن زین الدین با مهر مربعی به سجع «معتصم المبین یوسف نجل حسن» به تاریخ ۱۲۴۶، تملک مهدی بن علی اصغر؛جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۹۳ برگ؛ ۱۹×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛[ثبت ۱۶۳۷۵].

﴿۷۱۴۰﴾

خیر الجلیس و المصاحب الانیس **(متفرقه - عربی)**

از:محمد مسیح بن خلف نجفی غطاوی(قرن ۱۲ ق)

مؤلف برای آشنایی محصلین و دانش‌اندوزان با اصطلاحات رایجهٔ بین علمای

هر رشتهٔ علمی، کتاب حاضر را نگاشته است و در آن حکم و قصص و مواعظ زیادی در هر مورد نقل نموده و کتاب را در یک مقدمه و ده باب و یک خاتمه قرار داده است.

تألیف این کتاب به نام شیخ حسین بن شیخ عبدالله بن شیخ ابدال نجفی مالکی اشتری صورت گرفته است. در پایان کتاب آمده:«تم کتاب المجموع» و لکن در مقدمهٔ کتاب نام آن همان عنوان فوق ذکر شده است.

فهرست عناوین ابواب کتاب چنین است:

آغاز:«الحمد لله الذی لیس لماهیّته حدّ... امّا بعد... انّی لمّا وقفت علی مزیّة العلوم الواضحة...».

انجام:

انّــنی هــایم و ربّ البــرایا	بک یا منیتی و ودّی مـقیما
لیت روحی و العالمین رقود	نحوجتی تسعی لتلقی نـعیما

نسخ؛ به خط مؤلف، ۸ رجب ۱۱۱۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر؛ پشت جلد اسلیمی.

۳۰۳ برگ؛ ۱۴×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۱۶۲۲۱].

«۷۱۴۱»

ابو مسلم نامه **(تاریخ - فارسی)**

از: ابو طاهر بن حسین بن علی بن موسی طرطوسی(قرن ۸ ق)

داستانی افسانه‌ای دربارهٔ ابو مسلم خراسانی(۱۳۷ق) است. تحریرهای این داستان گوناگون می‌باشد.

[الذریعه ۱۵۰/۴؛ منزوی ۳۶۵۴/۵؛ مجلهٔ سخن سال ۱۰، ش ۳، ص ۲۸۲].

نسخهٔ حاضر تا آخر دفتر دهم را شامل است. در لابلای نسخه اوراقی سفید مانده است.

آغاز نسخه:«مروان را ولی عهد خود ساخت و وصیت نامه نوشت و مهر کرد و از دار فنا به دار جزا رحلت نمود».

انجام نسخه:«... نیزه را بر سینه او که از پشت او بدر رفت و چهل و یک خوارج را کشت نصر سیار را قهر فرمود قاسم».

نسخ؛ مظفر حسین بن درویش محمد قصه خوان سمرقندی، بی‌تا؛ در اول و وسط و آخر نسخه صفحات زیادی سفید مانده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج.

۳۰۲ برگ؛ ۱۵×۲۴ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۱۶۳۸۲].

«۷۱۴۲»

سرّ الادب فی مجاری کلام العرب (ادبیات - عربی)

از: ابو منصور عبد الملک محمد بن اسماعیل ثعالبی(۴۲۹ ق)

به شمارهٔ[۷۱۲۳] مراجعه شود.

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف و زر؛ اهدایی محسن امینی مجدی به کتابخانهٔ مجلس آذر ماه ۱۳۱۸ ش ؛ جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر و لچکی با نقش گل و بوته.

۱۱۱برگ؛ ۱۵/۵×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۲۳۶۰۵].

«۷۱۴۳»

غایة التحقیق (نحو - عربی)

از: صفی بن نصیر

شرحی مزجی بر«الکافیة» ابن حاجب است. مؤلف در مقدمه از حواشی استادش شهاب بن شمس بن عمر دولت آبادی هندی بر کافیه یاد نموده و آن را ستوده است.[کشف الظنون ۱۳۷۵/۲].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز:«الحمد لله الذی انعم علینا بنعمه العظام و تفضل علینا بمننه الجسام و بعد فیقول العبد الحقیر صفی بن نصیر نصره بعیوب نفسه و جعل یومه خیراً من امسه».

انجام نسخه:«بحذف الواو کما فی اغزوا الجیش و اغزی الجیش و لو لا کان النون کالمنفصل لکان».

نستعلیق؛ بی‌کا،بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک محمد باقر حسینی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۳۷۵ برگ؛ ۱۸/۵×۱۲/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۲۲۱۸۷].

«۷۱۴۴»

التفسیر الوسیط **(تفسیر - عربی)**

از: ابوالحسن علی بن احمد نیشابوری مشهور به واحدی (۴۶۴ ق)

واحدی سه تفسیر به نامهای«البسیط»،«الوسیط»، «الوجیز» بر قرآن کریم نگاشته است که نسخهٔ حاضر «التفسیر الوسیط» وی می‌باشد.

[مجلس ۱۸۷/۹؛ الذریعه ۷۳/۵؛ نشریه ۴۲۲/۶؛ ملک ش ۵۲۱۴؛ کحاله ۲۶/۷].

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ انعام تا آخر قرآن را شامل است.

آغاز نسخه:«سورة الانعام ابو سعید محمد بن علی الخفاف اخ ابو عمرو محمد بن جعفر بن مطرح بن ابراهیم بن شریک عن یونس...».

انجام:«و لو انها اذا احست شیئاً اخذت کفاً من ماء فنضحته فی عینها و قرأت قل هو الله احد و قل اعوذ بربّ الفلق و قل اعوذ بربّ الناس سکن».

نستعلیق؛ ابراهیم بن عبدالله سلطانی، دوشنبه اوّل ذی حجهٔ ۸۹۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک آقا باقر خراسانی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، شمسه، لچکی.

۲۷۹ برگ؛ ۲۹×۲۲/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۱۶۳۶۹].

«۷۱۴۵»

تنقیح الرایع لمختصر الشرایع (فقه - عربی)

از: فاضل مقداد بن عبدالله سیوری حلّی (۸۲۶ ق)

شرحی است مهم بر کتاب «المختصر النافع» محقق حلّی که در ۹ ربیع الاوّل ۸۱۸ ق نگارش آن پایان پذیرفته است. [مجلس ۵۴/۷؛ الذریعه ۴۶۳/۴].

نسخهٔ حاضر از اوّل افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «او فعلاً ام تقدیراً هذا فی البنویة و اما الأمّیة فکذلک الا مع احتمال التقیة».

انجام: «و الاظهر بین الاصحاب خلاف ذلک. هذا و لنقطع الکلام...».

نسخ؛ جلد اول محمد یوسف تنکابنی، ۲۸ جمادی الآخر ۱۱۲۸؛ جلد دوم علی اصغر قزوینی، ۱۶ محرم ۱۱۲۵؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۴۹۸ برگ؛ ۱۷×۲۴ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۱۶۵۱۹].

«۷۱۴۶»

عیون اخبار الرضا علیه السلام (حدیث - عربی)

از: شیخ صدوق ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱ ق)

[مجلس ۲۶۳/۱۱؛ الذریعه ۳۷۵/۱۵].

آغاز: «الحمد لله الواحد القهار العزیز الجبار... قال ابو جعفر محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه الفقیه مصنف هذا الکتاب رحمة الله علیه ...».

انجام: «ذلک التولی قد ظهر لی من امر هذا المشهد ما صحّ لی به یقینی و قد

آلیت علی نفسی ان لا افارق هذا المشهد ما بقیت».

نسخ؛ زین العابدین بن محمد علی خطیب، ۲۴ صفر ۱۱۱۸(برای ابوالقاسم بن عبدالله رضوی نوشته شده)؛ عناوین زر، تمامی صفحات مجدول مذهب، برگ اول کتیبهٔ مذهب مرصع؛ در اوّل نسخه تملک ابوالقاسم بن عبدالله رضوی با مهر مربعی به سجع«ابوالقاسم رضوی»، تملک محمدعلی رضوی با مهر مربعی به سجع«الواثق بالله الغنی محمد علی رضوی» و تملکی با مهر بیضوی به سجع«محمد حسین رازی»؛

جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۴۲ برگ؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۱۶۵۱۸].

«۷۱۴۷»

منهاج الوصول الی علم الاصول (اصول - عربی)

از: قاضی ناصر الدین عبدالله بن عمر بیضاوی(قرن ۷ ق)

قواعد اصول فقه را بطور بسیار مختصر در یک مقدمه و هفت کتاب(مباحث کتاب، سنت، اجماع، قیاس، ادله، تعادل و تراجیح و اجتهاد و تقلید) مورد بحث و بررسی قرار داده است.[مجلس ۱۱۹/۴؛ الذریعه ۱۷۸/۲۳].

آغاز:«تقدّس من تمجّد بالعظمة و الجلال و تنزّه من تفرّد بالقدم و الکمال... و بعد فان اولی ما تهم به الهمم العوالی».

انجام:«الثالثة انما یجوز فی الفروع و قد اختلف فی الاصول و لنا فیه نظر و لیکن هذا آخر کلامنا و الله الموفق و الهادی تم».

نسخ؛ بی‌کا، یکشنبه ۱۰ ربیع الثانی ۷۸۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛

جلد:تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۳۰ برگ؛ ۱۵×۲۳ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۱۶۵۲۲].

«۷۱۴۸»

نیروی ایرانیان **(تاریخ - فارسی)**

مترجم: حبیب الله بن محمد حسن نوبخت شیرازی[۱] (بعد از ۱۳۱۰ش)

ترجمه‌ای است ازکتاب دکتر احمد رفاعی به نام «قوهٔ پارسیان» که در آن پیرامون قدرت فرهنگی و سیاسی ایرانیان در روزگار امویان و عباسیان بحث شده است.

نسخهٔ حاضر جلد اول و شامل روزگار امویان می‌باشد.

فهرست هر جلد بدین ترتیب است.

فهرست جلد اوّل:

فهرست جلد دوّم:

---

۱. مشار، مؤلفین ۴۸۰/۲؛ تاریخ جراید و مجلات ۲۳/۲.

فصل هشتم: هارون الرشید «ص ۶۲»؛

فصل نهم: دانش و دانشوران«ص ۱۴۰»؛

فصل دهم: ادبیات در آغاز دورهٔ عباسی«ص ۱۵۰».

آغاز:«گشایش و فتوحات خلفا اوضاع مادّی و اجتماعی و سیاسی مسلمانان را دگرگون ساخته وضعیتی ایجاد کرد که نتائج و آثار آن یکی پس از دیگری پدیدار گشت».

انجام نسخه:«این مختصر را که بمنزله مقدّمه بود با شرح و بسط و آنچه موضوع تاریخ ماست بآخر رسانیده ما را به راه راست هدایت فرماید و در پیچ و خم این راه سخت و معوج سرگردان و گمراه نگذارد».

نستلعیق؛ به خط مترجم، ۱۳۱۰ ش؛ با تصحیح و حواشی وی که به در خواست شاهرخ رئیس مباشرت مجلس شورای ملی نوشته شده؛ جلد: گالینگور، مشکی، عطف تیماج زیتونی.

۴۴ برگ؛ ۲۰×۳۳ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛[ثبت ۱۶۴۰۹].

«۷۱۴۹»

نیروی ایرانیان (تاریخ - فارسی)

مترجم: حبیب الله بن محمد حسن نوبخت شیرازی(بعد از ۱۳۱۰ ش)

به شمارهٔ [۷۱۴۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد دوم و شامل روزگار عباسیان می‌باشد. فهرست هر دو جلد در پایان جلد دوم آمده است.

آغاز نسخه:«در ضمن تاریخ دورهٔ اموی اسباب ضعف و انحطاط خلفا کاملاً مبرهن گردید کین خواستن قبایل عرب...».

انجام:«جز آنچه ذکر شد مباحث دیگری از قبیل توصیف، داستانسرائی و مغازله با خوبرویان و شاهدان ماهرو از شعراء بازمانده است توفیق مقام ما را از ایراد آنها باز می‌دارد».

نستعلیق؛ به خط مترجم، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، سبز، عطف پارچه.

۹۹ برگ؛ ۲۰×۳۳ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۱۶۴۱۰].

«۷۱۵۰»

حاشیة المطوّل (ادبیات - عربی)

از: میرشریف علی بن محمد جرجانی (۸۲۵ ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله ـ قوله» بر «شرح تلخیص المفتاح» تفتازانی که به «مطوّل» مشهور می‌باشد. [مجلس ۵۶۸/۹؛ سپهسالار ۴۱۳/۲؛ مرعشی ۱۱۸/۱، ش ۱۰۰؛ سرکیس ۶۷۹/۱].

آغاز: «الحمدلله رب العالمین... وبعد فهذه حواش علی الشرح المشهور لتلخیص المفتاح کنت قد قیّدتها علیه مجملة حال ما قواه علیّ...».

انجام: «وقال صاحب العین ارض محواة قیل والحق قول سیبویه و مصنف کتاب العین مجهول».

نسخ؛ خسروبن ولی خان طالقانی، جمعه ۱۷ ذی قعدهٔ ۱۲۸۶ کردستان؛ عناوین شنگرف؛ تملک عبدالعلی ۲۶ ذی قعدهٔ ۱۲۸۶ با مهر بیضوی به سجع «عبدالعلی»؛ جلد: تیماج، آبی، ضربی، ترنج با سر با نقش گل.

۱۳۵ برگ؛ ۱۲/۵ × ۲۰ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۲۷].

«۷۱۵۱»

مفتاح العلوم (دایرةالمعارف ـ عربی)

از: ابویعقوب یوسف بن بکر سکّاکی (۶۲۶ ق)

کتاب بسیار مهم و مشهوری در علم صرف و نحو و معانی و بیان و بدیع و استدلال و عروض و قافیه است. این کتاب منقسم به سه قسم می‌باشد: اوّل در صرف؛ دوّم در نحو؛ سوّم در معانی و بیان؛ و در علوم دیگر به طور ضمنی بحث کرده است [مجلس ۲۷۵/۱۱ و ۳۸۸/۱۶؛ مرعشی ۱۵۵/۳، ش ۹۶۵].

آغاز: «احقّ کلام ان تلهج به الالسنة وان لایطوی منشوره علی توالی الازمنة کلام لایفرغ الا فی قالب الصدق».

انجام: «وتجری لذلک القرآن مجری الخالی عن الشعر قیقال بناء علی مقتضی البلاغة و ما علّمناه الشعر و علی هذا المحمل کیف یلزم شیء مما ذکرتم...»

نسخ؛ بدر بن عالم‌زاده بن شرف‌الدین النوکناکی، یکشنبه اواخر رمضان ۷۳۰ خوارزم؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، شمسه، لچکی.

۳۸۹ برگ؛ ۱۶×۲۴ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۶۵۲۱].

«۷۱۵۲»

ترجمهٔ المسالک و الممالک (جغرافیا ـ فارسی)

مترجم: ابوالمحاسن محمد بن سعید بن محمد نخجوانی معروف به ابن ساوجی (قرن ۸ ق)

ترجمه‌ای مشهور از کتاب «المسالک و الممالک» ابواسحاق ابراهیم بن محمد

کرخی معروف به اصطخری (۳۴۶ق) است. [الذریعه ۱۵/۹۶؛ منزوی ۳۹۸۳/۶].

در نسخهٔ حاضر اتمام ترجمه در روز جمعه چهارم محرم ۷۲۶ق در اصفهان ذکر شده است.

آغاز: «الحمدلله مبتدی النعم... اما بعد چنین گوید خداوند سخن که مراد ما از تصنیف این کتاب آن است که اقلیم‌های روی زمین یاد کنیم».

انجام: «این است حدود مسالک و اقالیم در ممالک اسلامی کی یاد کردیم و الله اعلم»

نستعلیق؛ قنبر علی بن میرزا عباس افشار ارومیه‌ای، اوّل جمادی الآخر ۱۳۱۶؛ عناوین ونشانیها شنگرف؛ در آخر نسخه آمده: «به تاریخ محرم ۱۳۱۶ علیخان حکمران اردبیل مشکین و حاجی میرزا کاظم ملک التجار کل ممالک محروسهٔ ایران و میرزا حسین خان قوام دفتر به بقعهٔ شیخ صفی رفته بودند و این کتاب را در کتابخانهٔ آن بزرگوار دیدند» و حسب الامر حکمران مذکور، نسخهٔ حاضر کتابت شده است؛ به ضمیمهٔ بیست نقشهٔ جغرافیائی کشورها به رنگهای لاجوردی و شنگرف؛ جلد: پارچه‌ای، مشکی.

۹۶ برگ؛ ۲۱×۳۲ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۶۵۱۵].

«۷۱۵۳»

تحف العقول عن آل الرسول (حدیث - عربی)

از: ابومحمّد حسن بن علی بن شعبه حرّانی (قرن ۵ ق)

[مجلس ۳۲۳/۱۷؛ الذریعه ۴۰۰/۳؛ مشار، عربی ۱۶۷؛ مرعشی ۱۵۱/۱۶، ش ۶۱۵۲]. نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله الذّی جعل الحمد له من غیر حاجة منه الی حمد الحامدین».

انجام نسخه: «فقال الرضا هم الآل فقالت العلماء فهذا رسول اللّه یوثر».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛نشانی‌ها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۴۰۰ برگ؛ ۱۵/۵×۱۰/۵ سانتی‌متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۳۶].

«۷۱۵۴»

لطائف الظرائف و طرائف المعارف (مواعظ ـ عربی)

از: محمّد مؤمن بن حاج محمّد قاسم شیرازی (قرن ۱۲ ق)

مؤلف کتابی در هفت مجلس با عنوان «مجالس الاخبار و مجالس الاخیار» به ترتیب زیر تنظیم کرده است:

مجلس اوّل: در تاریخ انبیا به نام «معارج القدس»

مجلس دوّم: در مناقب ائمه علیهم‌السلام به نام «تحفة الابرار»

مجلس سوّم: در احوال پادشاهان به نام «بحر المعارف»

مجلس چهارم: در احوال اولیا و علما و شعرا به نام «ربیع الابرار»

مجلس پنجم: در حالات خود مؤلف به نام «زهرة الحیاة الدنیا»

مجلس ششم: در شرح سیصد حدیث به نام «روح الجنان»

مجلس هفتم: در فوائد متفرقه از انواع علوم و فنون به نام «لطائف الظرائف

نسخهٔ حاضر مجلس هفتم است که شامل احادیث و اخبار و مواعظ در موضوعات متفرقه به صورت «فصل» می‌باشد. تألیف این جلد در ۶ رجب ۱۱۰۹ ق در قصبهٔ بکر از توابع تتر از بلاد سند صورت گرفته است.

[الذریعه ۳۵۷/۱۹ و ۳۱۶/۱۸؛ فهرست نسخ خطی مدرسهٔ صدر بابل ۱۰۱].

آغاز: «الحمدلله علی الحکیم المؤمن... و بعد فیقول العبد الآثم، محمّد مؤمن بن

الحاج محمّد قاسم الجزایری زاد اللّه یقینها... نصیحة: هذه الدنیا المذمومة المهلکة هی بعینها المزرعة».

انجام: «بکر من توابع تتر من البلاد السندیه لاامنحت ریاضها مخضرة ندیة وکانت تألیف جمیع المجلدات سبع سنین، والحمدللّه علی نعمة الاتمام والصلوة و السلام علی محمّد و آله و السلام».

نستعلیق؛ محمّد بن جمشید مراغی، ۲۸ رجب سال ۱۲۴۰ عناوین شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک عبداللّه بن محسن بن عبداللّه اردبیلی با مهر بیضوی به سجع «یا ابا عبد اللّه» و تملک آقا میرزا آقا بن مرحوم منجم باشی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۴۹ برگ؛ ۱۰/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۵۵۴۳].

«۷۱۵۵»

مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب (نحو ـ عربی)

از: جمال الدین عبداللّه بن یوسف معروف به ابن هشام (۷۶۲ ق)

کتاب مشهوری است درعلم نحو که قواعد این علم را به صورت استدلالی و مفصل در هشت باب مورد بحث و بررسی قرار داده است.

تألیف آن در مکّه در ذیقعدهٔ ۵۷۶ ق پایان پذیرفته است.

[مجلس ۳۵۵/۴؛ کشف الظنون ۱۷۵۱/۲؛ ظاهریه، نحو ۴۷۴].

نسخهٔ حاضر جلد اوّل کتاب را شامل است.

آغاز:«امّا بعد حمد الله علی افضاله و الصلوة و السّلام علی سیّدنا محمّد و آله فانّ اولی ما تقترحه القرایح و اعلی ما تجنح الی تحصیله الجوانح...».

انجام نسخه:«فهی للنداء لکثرة وقوع النداء قبلهما نحو یا آدم اسکن یا نوح

اهبط و نحو یا مالک لیقض علینا و الا فهی للتنبیه و الله سبحانه و تعالی اعلم».

نسخ؛ بی‌کا، دوشنبه ۸ شعبان ۱۲۷۲؛ عناوین و نشانی‌ها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۷۴ برگ؛ ۱۴×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۲۲۴۴۸].

﴿۷۱۵۶﴾

شرح توحید الصدوق (شرح حدیث - عربی)

از: قاضی محمد سعید بن محمد مفید قمی (۱۱۳۰ ق)

شرح مهمّی بر کتاب«التوحید» شیخ صدوق است. این شرح به روش فلسفی و عرفانی برگزار شده و شامل چهار جلد می‌باشد: جلد اوّل آن در سال ۱۴۱۴ق به چاپ رسیده است. [مجلس ۱۷۲/۱۲؛ الذریعه ۱۵۳/۱۳].

نسخهٔ حاضر جلد سوم کتاب و از«باب نفی المکان و الزمان و... عن الله عزّوجلّ» تا آخر«فصل و اما الهواء و الکرسی و العرش» را شامل است.

آغاز نسخه:«الحمد لله... و بعد هذا بعون الله و توفیقه هو المجلّد الثالث من شرح کتاب التوحید لشیخنا الصدوق رضی الله عنه».

انجام نسخه:«... لاثبات الصانع تعالی و الحمد لله ولی الهدایة و الصلوة علی شارع الطریقة المستقیمة و علی اهل بیت الحکمة و الولایة».

نسخ؛ هادی بن محمّد تقی ساکن قمشهٔ اصفهان، ۲۵ رمضان ۱۲۳۰؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۸۴ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛[ثبت ۲۲۴۴۹].

«۷۱۵۷»

شرح اللمع فی النحو (نحو - عربی)

از: اسعد بن نصر بن اسعد العوتی (العبوتی)

شرحی است کوتاه و مهم بر کتاب «اللمع فی النحو» ابوالفتح عثمان بن جنی موصلی (۳۹۲ ق).

[کشف الظنون ۱۵۶۲/۲؛ قاهره، نحو ۳۵۶؛ فهرس المخطوطات العربیة بالمکتبة الملکیة فی برلین ۱۳/۵، ش ۶۴۶۷].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز:«الکلام کلّه ثلاثة اضرب اسم و فعل و حرف...».

انجام نسخه:«لانّها قویت لمّا نابت عن الفعل آیْ ادعو وانادی و کذلک الاسماء الموغلة فی شبه الحروف نحو اذا و لدی و علی».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ سه بار مقابله و تصحیح شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج.

۸۷ برگ؛ ۱۳/۵×۱۹/۵ سانتی‌متر؛ ۱۱ سطر؛[ثبت ۱۶۶۳۵].

«۷۱۵۸»

منیة المرید فی آداب المفید و المستفید (اخلاق - عربی)

از:شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی(۹۶۶ ق)

آداب تعلیم و تعلم و روش استادی و شاگردی و درس خواندن را با استفاده از آیات و روایات و سخنان بزرگان، در یک مقدّمه و چهار باب و یک خاتمه بیان نموده و از تألیف آن در روز پنج شنبه بیستم ربیع‌الاوّل ۹۵۴ ق فارغ شده است.

[مجلس ۴۰۹/۴ و ۴۶/۱۲؛ الذریعه ۲۰۹/۲۳]

آغاز:«الحمد لله الذی علّم بالقلم... و بعد فان کمال الانسان انّما هو بالعلم الذی یضاهی به ملائکة السماء».

نسخ معرب؛ حسن بن علی بن حسن بن علی بن رشدقم الحسینی المدنی، ۲۷ شوال ۹۹۱ در بلدهٔ احمد آباد؛ عناوین و نشانی‌ها شنگرف؛ مقابله و تصحیح شده؛ در اوّل نسخه تملک حسن بن علی بن رشدقم الحسینی المدنی رمضان ۹۹۲؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر، لچکی، با نقش گل و بوته.

۳۳۴ برگ؛ ۱۲/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۹ سطر؛[ثبت ۱۶۶۳۶].

«۷۱۵۹»

ترجمهٔ دیوان امیرالمؤمنین علیه‌السلام (شعر - عربی و فارسی)

از: شوقی بغدادی(قرن ۹ ق)

ترجمه‌ای فارسی به صورت نظم از دیوان امیرالمؤمنین علیه‌السلام است که در ابتدای آن نیز دیباچه‌ای به نظم آمده و بعد از آن هر بیت عربی را با یک بیت فارسی ترجمه نموده و در سال ۸۷۵ ق به اتمام رسیده است.

[الذریعه ۵۴۹/۹؛ منزوی ۲۷۲۲/۴ که همین نسخه را دیده؛ فرهنگ سخنوران ۳۱۵].

آغاز دیباچه:«الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه...».

نامه گشایم به ثنای خدا	حمد سرایم ولی الحمد را
خالق نه قبّهٔ عالی سریر	عالم اسرار علی کبیر
شوقی ازین گنج که دادی گشاد	در ره دین توشه راه تو باد

آغاز دیوان:

النـاس مـن جـهة التـمثال اکـفاء ابـــوهم آدم و الامّ حـــواء

آدمـی از ره تـمثال بـهم مـی‌مانند که پدر آدم و حوّا همه را شد مانند

نسخ و نستعلیق؛ محمّد قاسم بن کمال الدین الاصفهانی نسباً الاشعری معتقداً الشافعی مذهباً، ۸ محرّم الحرام ۱۰۱۰؛ عـناوین و نشـانی‌ها شنگرف؛ اوّل نسخه تملک مـلّاعلی و مـحمّد شـفیع؛ جـلد: تـیماج، قهوه‌ای.

۱۳۱ برگ؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتی‌متر؛ ۱۲ سطر؛[ثبت ۸۵۸۸۲].

﴿۷۱۶۰﴾

کشف الآیات **(فهرست - عربی)**

از: میرزا محمّدرضا بن عبد الحسین نصیری طوسی(حدود ۱۱۰۰ ق)

[مجلس ۱۶/۴ - ۱۷ و ۱۲۵/۱۲؛ الذریعه ۳/۱۸].

آغاز:«کشف قناع عذار عذراء المقال با بسم الله الکبیر المتعال...».

انجام:«یدیها: بقره۶ من۷؛ یدیّ من‌التوریه: آل عمران ۱۰ من۵، صف۶ من۱».

نسخ و نستعلیق؛ حاجی محمّدرضا بن حاجی درویش شهمیرزادی، جمادی الاولی ۱۱۹۹؛ عناوین و نشانی‌ها شـنگرف؛ جـلد: روغـنی، سرخ، عطف تیماج.

۳۳۵ برگ؛ ۱۵×۲۲/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۱۶۸۴۰].

﴿۷۱۶۱﴾

علم الیقین فی اصول الدین (اعتقادات - عربی)

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

مباحث مفصلی است پیرامون اعتقادات که شامل چهار مقصد (علم به خدا، علم به ملائکه، علم به کتب و پیامبران و علم به روز جزا و رستاخیز) می‌باشد.

تألیف آن در سال ۱۰۴۲ ق صورت گرفته است.

[مجلس ۹۸۹/۱۰؛ الذریعه ۳۲۶/۱۵].

آغاز: «نحمدک اللهم یا مبدی یا معید و الحمد من نعمائک و نشکرک یا فعالاً لما یرید».

انجام: «فاذاکان یوم‌القیامةاکملهابهذه‌الرحمة مائة. هذا آخرالکلام فی‌المعارف».

نسخ زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول مذهب؛ نسخه در نزد پسر مؤلف(علم الهدی) توسط معین الدین احمد مقابله و تصحیح شده است؛ در اوّل نسخه تملک محمد علی بن محمد رضا سارئی مازندرانی با مهر مربعی به سجع«عبده محمد علی» به تاریخ ۱۱۶۵ و تملک یحیی بن محمد علی بن محمدرضا به تاریخ ۱۲۱۴؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول، مذهب، لولادار.

۱۵۲ برگ، ۱۳/۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛[ثبت ۲۲۴۴۱]

﴿۷۱۶۲﴾

شورش (رمان - فارسی)

از: کازمیر تتمایر لهستانی

رمانی است خارجی که اصل آن به روسی نوشته شده و بصورت فیلمنامه تحریر شده و توسط مهدی دیبا به فارسی ترجمه شده است. عنوان یکی از چهره‌های این فیلمنامه «شاگرد دارالفنون» می‌باشد که احتمالاً این عنوان را مترجم انتخاب نموده است.

آغاز:«جزیره، صبح بهار. دریا با منظر نامحدود. ساحل سنگلاخی، کوهها درختها و نباتات گرم سیری فراوان و با شکوه...».

انجام:«... معلم با واپسین توانائی، مرگ من... چیزی نیست... باید آغاز شود زندگانی نو!».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ به تاریخ ۱۳۱۷/۲/۱۰ ش توسط علی سعادت کتابچی جلد شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، شمسه.

۱۰۷ برگ؛ ۱۴/۵×۱۹ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۱۷۸۱۰].

«۷۱۶۳»

لوامع الانوار العرشیة فی شرح الصحیفة الکاملة السجادیة

(شرح صحیفه - عربی)

از: سید محمد باقر بن محمد موسوی حسینی شیرازی(قرن ۱۳ ق)

شرحی مبسوط بر صحیفهٔ سجادیه می‌باشد. مؤلف برای هر دعا خطبه‌ای جداگانه آورده و جلد دوم کتاب را در دوازدهم شعبان ۱۲۳۲ به پایان رسانده است.

این کتاب «اللوامع العرشیة» نیز نامیده شده است.

[الذریعه ۳۴۷/۱۳ و ۳۶۲/۱۸].

آغاز: «هذا الکتاب شرح سند الصحیفة الشریفة السجادیة علیه و علی آبائه و ابنائه الف السّلام و التحیة، الحمدلله الذی کان مخفیا فی غیب الهویة فی مرتبة

الاحدیّة... و بعد فیقول العبد المفتقر... محمد بن السّید محمّد...».

انجام: « و علی الله نلتجأمن الغباوة و علیه التوکّل فی البدایـة و النـهایة و مـنه التوفیق و الهدایة و الحمد لله ربّ العالمین».

نسخ؛ علی البهبهانی بن محمّد طاهر، جمعه ۱۵ شوال ۱۲۳۲؛ نشانی‌ها شنگرف؛ تملک فرهاد بن ولیعهد اوّل شعبان ۱۳۰۱؛ جـلد: تـیماج، مشکی.

۵۶۰ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۲۲۶۹۹].

«۷۱۶۴»

النّهایة فی غریب الحدیث (لغت - عربی)

از: ابوالسعادات مبارک بن محمد معروف به ابن اثیر جزری (۶۰۶ ق)

فرهنگی است حاوی غریب الفاظ احادیث که مؤلف آن را از دو کتاب«غریب الحدیث» هروی و «غریب الحدیث» ابو موسی اصفهانی جمع‌آوری نموده است.

[مجلس ۳۲۲/۱۴؛ کشف الظنون ۱۹۸۹/۲].

آغاز: «الحمد الله علی نعمه بجمیع محامده و اثنی علیه بآلائه فی بادی الامـر... امّا بعد فلا خلاف بین اولی الالباب و العقول و لا ارتیاب عند ذوی المعارف...».

انجام: « و منه حدیث قُسٍ کُلُّ یَهماءَ یقصُرُ الطّرفُ عنها اَرقَلْتها قِلاصُنا اِرقالاً».

نسخ؛ محمّد حیدر هروی بن محمد مالک، ۱۱۰۳؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحهٔ اول سرلوح مـزدوج مـذهّب مرصع؛ جلد: روغنی، قهوه‌ای.

۵۷۲ برگ؛ ۱۸×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۱۸۳۶۷].

«۷۱۶۵»

دیوان شاعر شاه جهانی (شعر - فارسی)

از: گل محمد معنی یاب پنجابی شاهجهانی متخلص به شاعر(قرن ۱۳ ق)

دیوان اشعار شاعر است شامل قصاید و غزلیات وی که در مدح و رثای اهل بیت علیهم‌السلام و پادشاهان سروده است. تخلّص وی «شاعر» می‌باشد و در حاشیه اشعاری را به خطّ خود اضافه نموده است. وی معاصر نادرشاه افشار می‌باشد.

[الذریعه ۴۹۲/۹؛ منزوی ۲۵۳۹/۳ که همین نسخه را دیده است؛ فرهنگ سخنوران ۲۸۶].

نسخهٔ حاضر از اوّل و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه:

دور خط هم عقده از کار عاشق وانکرد
تیره بختانرا چه سود از سایه بال هما

گفت ضعف دست و پا در روشنان تأثیر کرد
آه دل چون جاده هرگز بر نمیخیزد زجا

از جنون شاعر زبس فیض گشایش دیده‌ایم
بهر ما چاک گویبانست صبح دلگشا

انجام نسخه:

نگه ز شعله رخسار یار میسوزد چو آن فتیله که کس از چراغ افروزد

چه دور خواجهٔ زردار خودنما امروز بر وی کیسه چو ماهی اگر درم دوزد

مخواه کرمی از افسرده خاطران«شاعر» که دست ز آتش رنگ حنا نمیسوزد

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن ۱۲]؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی به خط شاعر؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۹۲ برگ؛ ۱۷×۲۷ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۸۵۹۲۵].

«۷۱۶۶»

رسالهای در تربیت بدنی (تربیت بدنی - فرانسه)

از: ی . فرانکه آنورس

رساله‌ای است در تربیت بدنی، شامل روش استفاده از شمشیر، خنجر، باتوم Batom، عصا و آموزش شکار که در سال ۱۸۸۹ م به فرانسوی نوشته شده و به یکی از پادشاهان ایران تقدیم شده است.

آغاز: [Se Low oiret lov lamie monreiture ...]

انجام: [...Ol ery yipele que low appalle Coup de doleil]

خط فرانسوی؛ به خط مؤلف، ۱۸۸۹ م؛ جلد: گالینگور، سرخ.

۹۵ برگ؛ ۱۴×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۴۱۷۶۶].

«۷۱۶۷»

تسلیة القلوب الحزینة الجاری مجری الکشکول والسفینة (متفرقه-عربی)

از: میرزا محمد بن عبدالنبی نیشابوری اخباری (۱۲۳۲ ق)

منتخبات بسیاری است از احادیث و اخبار و مسائل تفسیری و اعتقادی و فقهی که مؤلّف آنها را از کتابهای مختلف، بدون ترتیب مخصوص، نقل کرده و به دنبال بعضی از آنها توضیحات و بحثهائی آورده است. این کتاب دارای ده یا دوازده جلد می‌باشد. نسخهٔ حاضر یکی از مجلدات این کشکول است و تألیف این جلد در روز شنبه ۳ شوال ۱۲۲۸ ق شروع و در روز جمعه ۲۴ رجب ۱۲۳۱ ق به پایان رسیده است. عناوین فصول در جلد حاضر «نفث، نفث» می‌باشد.

[مجلس ۲۴/۴ - ۲۵؛ الذریعه ۱۷۹/۴؛ مرعشی ۲۸۳/۱۷، ش ۶۷۲۹].

آغاز:«الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی اما بعد فهذا هو... من کتاب تسلیة القلوب الحزینة الجاری مجری الکشکول و السفینة...».

نسخ؛ احمد شریف، ۲ رجب ۱۲۵۰؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی.

۲۵۹ برگ؛ ۱۸/۵×۲۸/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۱۷۹۹۶].

﴿۷۱۶۸﴾

تاریخ جوک = هربنش نامه (رمان - فارسی)

از: فیض محمد

ترجمهٔ کتاب «تاریخ جوک» است. اصل کتاب به زبان هندی و ترجمهٔ آن در سال ۹۸۵ ق در کلکته صورت گرفته است.[۱]

رمانی است که قصّهٔ هربنس یکی از برهمن‌های هندی را بیان می‌کند. در اوّل آن چنین آمده است.

«و می‌گویم وقتی در نیم کهار سونک نام برهمنی بود بزرگ از پرسوت پرسید و گفت شما با من سخنان شیرین داستانهای اولاد بهرت و قصه‌های دیوتها و دانو و کند هرت و مار دراجهس و دیلت و سده و کشجک گفتید درس اعمال ایشان نیز بتفصیل فرمودید و ابتدای خلقت کوران از شما شنیدم ولیکن از پیدا شدن خانوادهٔ جادونان بمن نگفته‌اید بگوئید بعد از آن یسر سرت گفت که چندان ثواب که در صد جک اسمیده و صد جک راج سوی و قصد جک باج پی است هرکس این کتاب هربنس را بشنود یا بخواند یا بنویسید... و این کتاب را چنانچه بی سیتا بن باراخه ختمچه گفته بود من با تو می‌گویم بشنو...». و بعد از آن تاریخ آنان را به صورت رمان

---

۱. منزوی ۳۷۵۳/۵ با عنوان «هربنس بوران» و ۱۴۸۸/۲ با عنوان «هربنش الهند»؛ دانشگاه ۵۱۸/۳ با عنوان «نامهٔ هربنش».

افسانه‌ای منفصل تا آخر کتاب آورده است.

آغاز:« اول نویس دارالعیار معانی حقیقت نگار که میزان پرکار محاسبه حواس را که صاحب توجه دفتر خانه وجود نمود کریمی که ارباب مناصب عرفان را هر روزه ... ».

انجام:«و هر کس خیراتی که در هربنس گفته شد بدهد ثواب جک اسمید بیاید این سخن را بپاس گفته است تمّت».

نستعلیق؛ ظاهراً دستخط مترجم، ۹۸۵ در کلکته؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر با نقش گل و بوته.

۲۵۸ برگ؛ ۱۷×۲۸ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر؛[ثبت ۱۸۶۱۷].

«۷۱۶۹»

تجزیة الامصار و تزجیة الاعصار = تاریخ وصّاف (تاریخ - فارسی)

از: وصّاف الحضره شهاب الدین عبدالله بن فضل‌الله یزدی(۷۳۰ ق)

[مجلس ۹۱/۱۱؛ منزوی ۴۲۸۰/۶؛ الذریعه ۳۵۸/۳؛ مرعشی ۲۰۲/۸، ش ۳۱۰۲].

آغاز:«حمد و ستایش که انوار اخلاصش آفاق و انفس را چون فاتحهٔ صبح صادق متلألی سازد و شکر و سپاس که در موقع شایستگی...».

انجام:«لا یزال روزگار دولتیار مخدوم جهانیان را کرامت باد شعر:

وهــذا دعــاءٌ لو سکت کـفیتُه لانی سألت الله فیک و قد فعل

و الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة علی رسول الله و آله الطاهرین».

نستعلیق؛ عنایت الله بـن محب علی، ۲۴ رمضان ۱۰۷۹؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر، صفحهٔ اوّل سرلوح

مزدوج مذهب مرصع؛ در اوّل نسخه تملک عنایت الله بن محب علی در بلدۀ شاه جهان آباد و تملک سیّد علی حکاک به تاریخ ۱۲۷۲ با مهر بیضوی به سجع«عبده الراجی اردشیر»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۳۰۶ برگ؛ ۱۶×۲۷/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[ثبت ۱۸۶۲۰].

«۷۱۷۰»

زینة المجالس (تاریخ - فارسی)

از: مجدالدین محمد حسینی مجدی (قرن ۱۱ ق)

[مجلس ۱۱۸/۲۱؛ الذریعه ۹۴/۱۲؛ منزوی ۴۱۷۷/۶].

آغاز:«آراستگی و آرایش فهرست نسخ موجودات علوی و پیراستگی و نمایش دیباچۀ کتب مخلوقات موجودات سفلی حمد و ثنای مالک الملکی است».

انجام:«دیگر سرتراشی سر خواجه می‌تراشید، ناگاه دستش لرزید سر خواجه را برید، خواجه فریاد بر آورد که ای مرد چرا سر مرا بریدی. حجّام گفت خاموش که سر بریده سخن نگوید. تمّت الکتاب».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۲۵۱ **ق**؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: گالینگور، مشکی.

۳۶۱ برگ؛ ۱۶×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[ثبت ۱۸۶۲۳].

«۷۱۷۱»

نزهة القلوب (تاریخ و جغرافیا - فارسی)

از: حمد الله بن ابی‌بکر مستوفی قزوینی (۷۵۰ ق)

[مجلس ۲/۴۴۰ و ۴۲۳/۱۰؛ الذریعه ۱۲۰/۲۴؛ مشار، فارسی ۱۵۷۶].

آغاز:«چون واهب مواهب بی علّت علت کلمته که مبدع مخترعات است...».

انجام:« و ارزقنا لقائك یا ذیالجلال و الاکرام بحرمة محمّد و عترته علیهم السلام، نختم الکتاب و الحمد لله اوّلاً و آخراً و ظاهراً و باطناً».

نستعلیق؛ لطف الله، سه شنبه ۲۰ رجب ۱۰۹۲ (حسب فرمان طالب خان ملک نوشته شده)؛ عناوین شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک محمود پهلوی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۵۳ برگ؛ ۱۸/۵×۲۷/۵ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۱۸۶۲۷].

«۷۱۷۲»

عالم آرای عباسی (تاریخ - فارسی)

از: اسکندر بیک ترکمان منشی(۱۰۴۳ ق)

[مجلس ۱۴۹/۲ و ۱۳۵/۱۷؛ الذریعه ۲۶۳/۳ و ۲۰۶/۱۵؛ منزوی ۴۳۵۵/۶ - ۴۳۶۰؛ نشریه ۲۹۹/۶ - ۳۰۸].

نسخهٔ حاضر جلد نخست کتاب است.

آغاز:«چون نشر محامد کبریای الهی که بیرون از دایرهٔ عقول و افهام است درخور رتبه و حالت بشر و مدرک انسان نیست».

انجام نسخه:

«که باقی بود از ثناگستران   همی در جهان نام نام‌آوران

و السّلام علی من اتبع الهدی».

نستعلیق؛ محمّد شریف، اوّل ذی قعدهٔ ۱۰۵۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ در آخر نسخه مهر مدور به سجع«بنده ولایت سالار خان»؛ جلد: گالینگور، سرخ، عطف تیماج.

۲۷۹ برگ؛ ۱۸×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۱۸۶۴۸].

«۷۱۷۳»

کشف اللثام و الابهام عن کتاب قواعد الاحکام (فقه - عربی)

از: بهاءالدین محمّد بن حسن اصفهانی مشهور به فاضل هندی(۱۱۳۷ ق)
[مجلس ۱۴۲۲/۱۰؛ الذریعه ۲۳/۱۴ و ۵۶/۱۸؛ مشار، عربی ۷۴۲].

نسخهٔ حاضر از اوّل کتاب النکاح تا آخر کتاب الایمان را شامل است و تألیف این جلد در ۱۸ رجب ۱۰۹۸ به پایان رسیده است.

آغاز:« رب اشرح لی صدری... کتاب النکاح اللغة الوطی علی الاشهر و حکی الاجماع علیه فی المختلف و انما یطلق علی العقد اطلاقاً».

انجام نسخه: « و الثانی انه کرمضان و قیل بالتفصیل و قد مضی جمع ذلك مع الادلة».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، مشکی.
۴۵۸ برگ؛ ۱۸×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۱۸۵۷۶].

«۷۱۷۴»

کلیات مدهوش گلپایگانی (ادبیات - فارسی)

از: محمّد صادق گلپایگانی متخلص به مدهوش(بعد از ۱۲۳۹ ق)
آثار منظوم و منثور شاعر به ترتیب ذیل می‌باشد:

۱ - **منشآت**« ۱ - ۲۹ پ»[منزوی ۱۸۹۳/۳ و ۳۶۳۸/۵].

آغاز: «سبحانک اللهم یا ذا الجود و الکرم الذی علّم بالقلم و علّم الانسان ما لم یعلم حمداً علی آلائه».

۲ - مثنوی« ۳۰ ر - ۵۳ پ»

مثنویی شامل پنج باب(فی المتقابلات، التنبیهات، مراتب العشق، الصفات المحمودة و الذمائم) با مقدمه‌ای در توحید است.[منزوی ۳۱۳۴/۴].

آغاز:

بسمله آغاز همه کارها	بلکه کلید همه اسرارها
چون در رحمت برخم باز به	زان پسم از حمدله آغاز به

۳ - سرّالعزیز«۵۳ پ - ۷۰ پ» **(موعظه - فارسی)**

رساله‌ای است در پند و اندرز که مؤلّف به در خواست یکی از دوستان با عناوین«نکته - نکته» نگاشته و با نثری ادبی و شیوا برگزار شده است.

[منزوی ۱۶۳۲/۲ و ۳۵۷۹/۵؛ ملک، ش ۵۰۵۶].

آغاز:«بنده‌ام خداوندی را که جان داد و روان پرورید، دانش آموخت و بینش... امّا بعد این رساله‌ایست مختصر مشتمل بر چند نکته دلپذیر».

۴ - قصائد« ۷۱ ر - ۱۱۰ پ»

۵ - غزلیات و رباعیات« ۱۱۱ ر - ۱۵۸ پ»

نستعلیق؛ بی‌کا، ۱۲۶۴؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۵۸ برگ؛ ۲۱×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۷۹۰۴۴].

«۷۱۷۵»

تجزیة الامصار و تزجیة الاعصار = تاریخ وصّاف (تاریخ - فارسی)

از: وصّاف الحضره شهاب الدّین عبدالله بن فضل الله یزدی(۷۳۰ ق)

به شمارهٔ [۷۱۶۹] مراجعه شود.

نسخ؛ عبدالغفار شیرازی بن زین العابدین، چهارشنبه ۱۵ ذی حجهٔ ۱۲۴۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر، صفحهٔ اوّل سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۴۷۴ برگ؛ ۱۸×۲۸ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۱۸۶۳۵].

«۷۱۷۶»

صد خطابه (سیاسی - فارسی)

از: عبدالحسین خان معروف به میرزا آقا کرمانی(۱۳۱۴ ق)

خطابه‌های مؤلّف با اسم مستعار«کمال الدوله دهلوی» به شخص خیالی و ساختگی، به نام «نوّاب الدوله شاهزاده ایران» است. مؤلّف فقط چهل و دو خطابه از صد خطابه را که قرار بود بنویسید، انشا نموده است. او در عصر قاجاریه تحت تأثیر افکار روشنفکری و غرب گرایانه قرار گرفته و به فرهنگ دینی و ملّی خود به دیدهٔ تحقیر می‌نگرد و به همین خاطر در خطابه‌های فوق، مظاهر فرهنگ دینی را سخت مورد انتقاد قرار می‌دهد.

[مجلس ۱۳۴/۲۱؛ الذریعه ۲۷/۱۵ و ۱۲۹/۲۲؛ مشار، فارسی ۳۳۷۹/۳؛ رجال بامداد ۲۵۳/۲ - ۲۵۷].

آغاز:«دوست عزیز من جلال الدوله، عاقبت سخن تو را نشنیده، در مراجعت از فرنگستان از راه تبریز به خاک اندوهناک ایران وارد شدم».

انجام:«... و فرقه دیگر غالی، دسته دیگر خارجی، گروهی دیگر رافعی».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: مقوا، قهوه‌ای، عطف تیماج.

۱۴۰ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۱۸۵۵۷].

«۷۱۷۷»

مجمع البیان لعلوم القرآن (تفسیر- عربی)

از: ابوعلی فضل بن حسن طبرسی (۵۴۸ ق)،

[مجلس ۲۵۹/۷؛ الذریعه ۲۴/۲۰؛ مشار، عربی ۷۸۹].

نسخهٔ حاضر ابتدای قرآن مجید تا آخر سورهٔ آل عمران را شامل است.

آغاز: «الحمدلله الذی ارتفعت عن مطارح الفکر جلالته و جلّت عن مطامح الفهم عزّته».

نسخ زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، برگ اوّل سرلوح مزدوج مرصع مذهب، دو صفحهٔ اوّل طلا اندازی دندان موشی بین سطور؛ در اوّل نسخه تملک محمّد اصفهانی بن عبدالرحیم قزوینی ۲۲ شعبان ۱۲۶۹؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، سوخت ، روی جلد و پشت آن ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۹۹ برگ؛ ۲۱×۳۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۲۱۹۸۲].

«۷۱۷۸»

مجمع البیان لعلوم القرآن (تفسیر - عربی)

از: ابوعلی فضل بن حسن طبرسی(۵۴۸ ق)

به شمارهٔ [۷۱۷۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر شامل تفسیر سوره‌های نساء و مائده و انعام و اعراف و انفال می‌باشد.

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، دو صفحهٔ اوّل طلا اندازی دندان موشی بین سطور، صفحهٔ اوّل سر لوح مزدوج مرصع مذهب؛ در اوّل نسخه تملک محمّد اصفهانی بن عبدالرحیم قزوینی ۲۲ شعبان ۱۲۶۹؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، سوخت، روی جلد و پشت آن ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۹۲ برگ؛ ۲۱×۳۴/۵ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۲۱۹۸۳].

«۷۱۷۹»

مجمع البیان لعلوم القرآن **(تفسیر - عربی)**

از: ابوعلی فضل بن حسن طبرسی(۵۴۸ ق)

به شمارهٔ [۷۱۷۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سوره‌های توبه، یونس، هود، یوسف، رعد، ابراهیم، حجر و نحل را شامل است.

نسخ؛ بی‌کا، ۱۰۶۲؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، دو صفحهٔ اوّل طلا اندازی دندان موشی بین سطور، صفحهٔ اوّل سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ جلد: تیماج دورو، مشکی.

۲۸۰ برگ؛ ۲۱×۳۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۲۱۹۸۴].

«۷۱۸۰»

مجمع البیان لعلوم القرآن **(تفسیر - عربی)**

از: ابو علی فضل بن حسن طبرسی(۵۴۸ ق)

به شمارهٔ [۷۱۷۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ طه تا سورهٔ مؤمن را شامل می‌باشد.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف، صفحات مجدول مذهب، دو صفحهٔ اوّل طلااندازی دندان موشی بین سطور، صفحهٔ اوّل سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ در اوّل نسخه تملک عبدالرحیم قزوینی به تاریخ ۱۲۶۹؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۳۰۰ برگ؛ ۲۱×۳۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۲۱۹۸۵].

‹۷۱۸۱›

مجمع البیان لعلوم القرآن (تفسیر – عربی)

از: ابو علی فضل بن حسن طبرسی (۵۴۸ ق)

به شمارهٔ [۷۱۷۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر شامل تفسیر سورهٔ سجده تا آخر قرآن کریم می‌باشد.

نسخ جلی: بی‌کا، بی‌تا؛ تمامی صفحات مجدول مذهب، دو صفحهٔ اوّل سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ در اوّل نسخه تملک محمّد اصفهانی ۲۲ شعبان ۱۲۶۹؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۳۲۴ برگ؛ ۲۱×۳۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۲۱۹۸۶].

«۷۱۸۲»

تحریر الاحکام الشرعیة (فقه - عربی)

از: علامهٔ حلّی حسن بن یوسف بن مطهّر(۷۲۶ ق)

به شمارهٔ[۷۰۲۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضرنصف اخیرکتاب است که از«کتاب الفراق» تا آخر تحریرالاحکام را شامل می‌باشد و از آخر چند برگ افتاده است.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۹]؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملکی با مهر مربعی به سجع«افوض امری الی الله عبد الواسع» جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج.

۱۵۴ برگ؛ ۱۶×۲۳/۵ سانتی‌متر؛ ۲۸ سطر؛[۲۱۹۷۶].

«۷۱۸۳»

شرح رباعیات خیام نیشابوری (ادبیات - فارسی)

از: ابراهیم زنجانی(حدود ۱۳۶۸ ق)

میرزا حسین خان دانش قزوینی در ایام اقامت خود در اسلامبول، رباعیات منسوب به عمر خیام نیشابوری را به ترکی ترجمه و شرح نموده است و در آغاز شرح حال خیام را به صورت گسترده نگاشته است.

[الذریعه ۳۱۷/۹، ش ۱۸۷۸؛ مشار، مؤلفین ۵۸/۱].

زنجانی درکتاب حاضر، شرح مذکور را به فارسی ترجمه نموده و خود مقدمه‌ای در هفت صفحه بر آن افزوده است. او در این مقدمه از عقب ماندگی ملت ایران و عدم توجه به سرگذشت علما شکایت می‌کند.

این ترجمه در ۱۶ محرم ۱۳۴۴ ق به پایان رسیده و مقدمهٔ مؤلف در نسخهٔ حاضر تا صفحهٔ ۲۶۴ ادامه یافته و بعد از آن رباعیات به ترتیب شمارهٔ مسلسل شرح شده است.

آغاز:«الحمد لله و الصلوة علی رسول الله این بنده ابراهیم زنجانی پس از اینکه در عمر خود و عوالمی که در وطن من سیر آن ممکن بود سیر کرده و از قضا...».

انجام:«ارباب فضل ایران لازم دانسته این اقدام را کردم و شایسته است که آن را با صورتهایی که در کتاب مطبوع ترکی است به طبع رساند ختم فی ۱۶ محرم الحرام ۱۳۴۴ هجری».

نستعلیق؛ تقی خاتمی، ۱۷ اردیبهشت ۱۳۱۱؛ تقی خاتمی در اوّل نسخه آورده که زنجانی طبع این کتاب را به وی سپرده؛ جلد: گالینگور، آبی.

۱۴۶ برگ؛ ۱۷×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛[ثبت ۲۱۸۸۹].

«۷۱۸۴»

شرح بدایة الهدایة (فقه - عربی)

از: شیخ عبدالحسین بن احمد اصبعی بحرانی الاولی الموالی (قرن ۱۳ق)

شرحی مزجی بر «بدایة الهدایة» شیخ محمد بن حسن حر عاملی(۱۱۰۴ ق) است.تألیف این شرح در سال ۱۱۹۸ ق به پایان رسیده است.[الذریعه ۵۹/۳].

نسخهٔ حاضر از اوّل یک برگ افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«الواجبات من اضافة الصّفة الی موصوفها و المحرّمات عطف علی سابقه و لادخل معها یعنی مجموع القسمین الّا الیسیر من المستحبّات و المکروهات».

انجام:«و الظاهر انها اکثر من ذلک کما یشعر الیه کلامه فیما بعد تقریبا لا تحقیقا لان فی بعض ما اخذت فی ذکره تکرارا یسیرا و لاشک فی ذلک لمن اطلع علی هنالک و الحمد لله رب العالمین و صلّی اللّه علی محمد و آله الطاهرین و السلام علی من اتبع الهدی».

نسخ؛ ابراهیم بن صالح، عصر شنبه اوّل شعبان ۱۲۰۱(به در خواست مؤلف نوشته شده)؛ نشانیها شنگرف و مشکی؛ مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ در اوّل نسخه تاریخ تولد ملا محمد خلف ملّا اسماعیل مندانی به تاریخ لیل جمعه ۱۴ ذی قعدهٔ ۱۲۵۶؛ جلد: تیماج، مشکی.
۳۶۲ برگ؛ ۱۴/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛[ثبت ۸۵۸۴۸].

«۷۱۸۵»

تلخیص المفتاح (معانی و بیان عربی)

از: جلال الدین محمّد بن عبدالله قزوینی معروف به خطیب دمشقی (۷۳۹ ق)
تلخیصی است از قسم سوّم «مفتاح العلوم» ابو یعقوب یوسف بن ابی بکر سکاکی (۶۲۶ ق) که مشتمل بر یک مقدمه و سه فن است.

آغاز:«الحمد لله علی ما انعم... امّا بعد فلّما کان علم البلاغة و توابعها من اجلّ العلوم قدراً و ادقّها سرّاً...».

انجام:«و جمیع فواتح السور و خواتمها وارادة علی احسن الوجوه و اکملها و یظهر ذلک بالتأمل مع التذکر لما تقدّم و الله الموفق و هو حسبنا و نعم الوکیل».

نسخ؛ مهدی بن محمد مهلا، ۲۶ شعبان ۱۰۴۶؛ عناوین شنگرف.
تمامی صفحات مجدول، جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، پشت جلد اسلیمی.
۶۰ برگ؛ ۱۴×۱۹ سانتی‌متر؛ ۱۳ سطر؛[ثبت ۲۲۳۶۳].

«۷۱۸۶»

شرح الشافية (صرف - عربی)

از: نظام الدين حسن بن محمّد قمی نيشابوری (۸۲۸ ق)

شرح مزجی مشهوری بر «الشافية» ابن حاجب است.

[مجلس ۴/۳۴۰؛ الذريعه ۱۰۸/۴].

آغاز: «احمدک اللّهم علی ان وفقّتنی لصرف ريعان الشباب فی اقتناء العلوم و الآداب».

انجام: «و جواز امالته مؤذّن بأن اصله ياء لأن الكسرة لاتمال لها الف ثالثةعن واو و امّا الحروف فلم يكتب منها بالباء غير بلی و ذلک لمجیء الامالة فيه و الی و علی لقولهم اليک».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۲۶۰؛ عناوين و نشانيها شنگرف؛ در اوّل و آخر نسخه مهر بيضوی به سجع «ميرزا بابا»؛ جلد: تيماج، قهوه‌ای، سوخت. ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۵۹ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۲۲۳۶۴].

«۷۱۸۷»

العوامل المائة (نحو - عربی)

از: شيخ عبدالقاهر بن عبدالرحمن جرجانی (۴۷۱ ق)

[مجلس ۲۸۰/۱۰؛ الذريعه ۳۵۹/۱۵].

نسخهٔ حاضر از اوّل افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «منها عددان فالجملة مأة عامل و تتنوّع السماعيّة منها علی ثلاثة

عشر نوعاً النوع الاوّل...».

انجام:«بکون العامل فی المتبوع فهو العامل فی التابع و الله اعلم فاحکم فهذه مأة عامل و لا یستغنی الکبیر و الصغیر و الرفیع و الوضیع عن معرفتها و من حفظها تمّت».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۴ ربیع الاول ۱۲۱۸؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک ملا جواد؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۴ برگ؛ ۱۵×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۲ سطر؛[۲۲۳۶۶].

«۷۱۸۸»

عالم آرای عباسی (تاریخ - فارسی)

از: اسکندر بیک ترکمان منشی(۱۰۴۳ق)

به شمارهٔ[۷۱۷۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب می‌باشد.

آغاز جلد دوم:«بعد از سپاس خالق آسمان و زمین و ستایش و نیایش دادار...امّا بعد به رای زرّین خردمندان‌سخن سنج، که‌نکته نگاران صحایف دانش و معنی...».

انجام:«امید که این شگرف نامه اقبال از اغراض بوالفضولانه ارباب حقد و حسد دور بوده، اگر به سهو و خطایی مطلّع گردند در اصلاح آن کوشند و چشم عیب از آن پوشند».

نستعلیق؛ بی‌کا، پنجشنبه ۸ رجب ۱۲۹۴؛ نشانیهاشنگرف، تمامی صفحات مجدول؛ جلد: تیماج، سرخ، پشت جلد اسلیمی.

۱۷۷ برگ؛ ۱۵/۵×۲۹ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛[ثبت ۲۲۳۷۴].

«۷۱۸۹»

منهج الفاضلین فی معرفة الائمة الکاملین (اعتقادات - فارسی)

از: فاضل الدین محمّد بن اسحاق بن محمد حموی ابهری(قرن ۱۰ ق)

در اثبات امامت، به روش اعتقادی شیعه، بر پایه‌های عقلی و با استفاده از آیات و احادیث، بخصوص اخباری که از طریق اهل سنت رسیده و به نام شاه طهماسب صفوی نگاشته شده و به سال ۹۳۷ ق پایان یافته است. این کتاب مشتمل بر یک مقدمه و پنج باب(و هر باب دارای مناهج و مباحث و فصول) و یک خاتمه به تفصیل ذیل می‌باشد:

مقدمه: در معتقد امامیه و اشاعره بر سبیل اجمال

باب اول: در آنکه مذهب امامیه واجب الاتباع است

باب دوم: در ادلهٔ امامت حضرت امیر علیه السلام

باب سوم: در ادلهٔ امامت باقی ائمّه علیهم السلام

باب چهارم: در بیعت با ابی بکرو مطاعن

باب پنجم: در ادلّهٔ مخالفان بر خلافت ابی بکر

خاتمه: در ردّ روایت عشرة مبشرة.

درآن مؤلف ازکتاب دیگرش به نام«انیس المؤمنین» در حالات ائمهٔ طاهرین علیهم السلام نام برده که مشتمل بر دوازده فصل است و در باب هشتم آن فصلی منصّل در شرح حالات ابومسلم خراسانی و بیان کفر وی نوشته و از کتاب «المطاعن المجرمیة» استادش شیخ علی بن عبد العالی کرکی نقل نموده است.

[الذریعه ۱۹۴/۲۳؛ مرعشی ۱۳۲/۱۰].

آغاز:«الحمد لله ذی اللطف و الاحسان و الفضل و الامتنان و... بعد چون معرفت ائـمّهٔ مـعصومین صلوات الله عـلیهم بـه ادله و بـراهـین بـر ذمـم هـمم و جـمیع

مؤمنین‌و...».

انجام: «در روز قیامت حضرت امیر بر کنار صراط بایستد و گوید یا نار خذی هذا فآنه من اعدائی و ذری ذاک فانه من احبّائی و دشمنان خود را به دوزخ فرستد و دوستان را به بهشت».

نستعلیق؛ ملاّ میرزا جان بن نیاز رودشتی، شنبه ۱۰۰۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی از مؤلف؛ در آخر نسخه مطالعهٔ خادم الشریعه محمّد علی جان به تاریخ ۱۳۶۹؛ جلد: تیماج، مشکی.
۱۸۲ برگ؛ ۱۵×۲۷/۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۸۵۸۳۱].

«۷۱۹۰»

زهرة الحیاة الدنیا (متفرقه - عربی)

از: محمد مؤمن بن حاج محمد قاسم شیرازی(قرن ۱۲ ق).

به شمارهٔ[۷۱۵۴]رجوع شود.

نسخهٔ حاضر مجلس پنجم از«مجالس الاخبار و مجالس الاخبار» می‌باشد که مؤلّف آنرا«زهرة الحیاة الدنیا» نامیده است.

[الذریعة ۷۳/۱۲ و ۳۵۷/۱۹۰؛ فهرست نسخ خطی مدرسهٔ صدر بابل ۱۰۱. ش ۱۴۹].در این مجلس مؤلّف حالات خود را در یک مقدّمه و هشت جنّت و یک خاتمه بدین تفصیل بیان کرده است:

مقدّمه: در احوال مؤلّف

جنّت اول: قصاید مؤلّف

جنّت دوم: در ذکر ابیاتی که کمتر از نه بیت می‌باشد.

جنّت سوم: در اُحاجی و ابیات مشکله

جنّت چهارم: الغاز و امثال و اقران

جنّت پنجم: در مغالطات

جنّت ششم: مراسلات

جنّت هفتم: در برخی لطایف و ظرایف

جنّت هشتم: سوانح موهبیهٔ مؤلّف

خاتمه: در ایراد نصایح.

نسخهٔ حاضر از اوّل و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«قصیدتی المسمّاة بمعراج الشوق، لمّا بارانی الدّهر الخَوْن بامطار المحن و الشحون...».

انجام نسخه:«و قال رسول الله صلی الله علیه و آله قال الله تعالی یا بن آدم اذکرنی بعد الغداة ساعة و بعد العصر ساعة اکفک ما اهمک و علیکم بالصدقة و الانفاق قال الله عزّوجلّ انّ الله یحبّ المتصدّقین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ؛ پشت جلد اسلیمی.

۱۹۲ برگ؛ ۱۵×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۲۳۳۸۲].

«۷۱۹۱»

المقامات (ادبیات - عربی)

از: ابو محمد قاسم بن علی حریری (۵۱۶ ق)

[مجلس ۲۶۷/۱۲؛ مشار، عربی ۸۸۷].

آغاز:«اللّهم انا نحمدک علی ما علمت من البیان و الهمت من التبیان کما نحمدک علی ما اسبغت من العطاء و اسبلت من الغطاء... المقامة الاولی حکی

الحارث بن همّام قال لمّا اقتعدتُ غارب الاغتراب...».

انجام:«هذا اخر المقامات التی انشأتها بالاغترار و املیتها بلسان الاضطرار و قد الجئتُ الی ان ارصدتها للاستعراض و نادیت علیها فی سوق الاعتراض هذا مع معرفتی بأنّها من سقط المتاع».

نسخ معرب؛ غلامرضا بن اسماعیل الیزدی، ۱۷ رجب ۱۲۵۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل و آخر نسخه تملک با مهر بیضوی به سجع «احتشام الملک» و «احتشام الدوله» ربیع الثانی ۱۲۸۰؛ جلد: تیماج. مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۱۵ برگ؛ ۱۸/۵×۳۰ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۲۲۳۸۳].

«۷۱۹۲»

حاشیة الفوائد الضیائیّة (نحو - عربی)

از: عبدالغفور لاری(۹۱۲ ق)

حاشیه‌ای بر«الفوائد الضیائیّة» عبد الرحمن جامی است که با عناوین «قوله - قوله» برگزار شده است.

[کشف الظنون ۱۳۷۲/۲؛ مرعشی ۱۹۵/۱۲].

آغاز:«قوله الحمد مصدر معلوم واللام للجنس او الاستغراق ای کل حمد من الازل الی الابد من ای حامد کان ...».

انجام:«و ان کان مرتجلاً حملوا علی المنقول لانّه اکثر من غیره قوله وجه الاکثرین الخ و ان وجه النبأ فی ذی الراء قصد الامالة اذ... امر مستحسن».

نسخ؛ بی‌کا، ۲۰ رمضان ۱۰۰۰؛ عناوین شنگرف؛ در سال کتابت (۱۰۰۰) تصحیح شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۶۰ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛[ثبت ۲۲۳۸۸].

﴿۷۱۹۳﴾

تهذیب الاحکام (حدیث - عربی)

از: شیخ الطایفه محمّد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

به شمارهٔ [۷۰۸۵] مراجعه شود.

نسخ زیبا؛ محمّدجعفر بن حاج حسین قهپایی، اواخر ربیع‌الاوّل ۱۰۹۱ اصفهان؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع، در ابتدای هر کتاب سر لوح مزدوج مرصع مذهب؛ در اوّل نسخه تملک فرهاد میرزا ۲۵ محرم ۱۲۸۵ با مهر بیضوی به سجع «معتمد الدوله»؛ مهر مربعی به سجع «لا اله الاّ الله الملک الحقّ المبین عبده نوروز» و مهر مربعی به سجع« الواثق بالله الغنی عبده علی»؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج با سر با لچکی با نقش گل و بوته.

۶۰۰ برگ؛ ۲۱×۳۴ سانتی‌متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۲۲۳۹۲].

﴿۷۱۹۴﴾

صحاح اللغة (لغت - عربی)

از: ابو نصر اسماعیل بن حمّاد نیشابوری مشهور به جوهری (۳۹۳ ق)

[مجلس ۲۹۳/۴ و ۱۷۶/۷؛ کشف الظنون ۱۰۷۱/۲؛ مرعشی ۶۴/۲، ش ۴۱۹؛ مشار، عربی ۵۸۵؛ سرکیس ۷۲۳/۱].

نسخهٔ حاضر جلد اوّل و تا باب العین را شامل است.

آغاز:«ربّ انعمت فزد و تمّم بالخیر الحمد لله شکرا علی نواله و الصّلوة علی محمّد و آله أما بعد فانی قد اودعت هذا الکتاب ما صح عندی من هذة اللغة التی

شرف الله منزلتها».

انجام نسخه:«بيع، بعتُ الشيء شريتُه ابيعُه بيعاً و مبيعاً و هو شاذّ و قياسه مَباعاً و بعتُه ايضاً... و هو من الاضداد قال الفرزدق».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا(۳۴ برگ اوّل نونویس)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک درویش محمّد بن محمود سبزواری به تاریخ ۱۰۱۶ و وقف همو بر طلاب علوم از شیعهٔ اثنی عشریه به تولیت حسن علی بن عبدالله بن حسین موسوی؛ جلد: تیماج، زرد، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۸۶ برگ؛ ۱۹×۳۰/۵ سانتی‌متر؛ ۳۳ سطر؛[۲۲۳۹۳].

«۷۱۹۵»

المفصل فی صنعة الاعراب (نحو - عربی)

از: جار الله محمود بن عمر زمخشری(۵۳۸ ق)

مؤلّف قواعد نحو را در چهار قسم اسماء، افعال، حروف و قواعد مشترک بین آنها بیان می‌نماید و هر قسم دارای چند فصل می‌باشد. تألیف آن در اواخر سال ۵۱۵ ق به پایان رسیده است.

[کشف الظنون ۱۷۷۴/۲؛ مرعشی ۲۲۰/۷، ش ۲۶۲۴].

در ظهر برگ اوّل نسخهٔ حاضر چنین آمده است:

«ولد مصنف هذا الکتاب بقریة زمخشر قریة من قری خوارزم الاربعاء السابع و العشرین من سنة سبع و ستین و اربعمائة[وتوفی] لیلة عرفة سنة ثمان و ثلاثین و خمسمأة و شرع فی تصنیفه فی غرة رمضان سنة ثلاث عشرة و خمسمائة و فرغ منه... المختتم من سنة خمس عشر و کان قد اصابه برد».

آغاز:«الله احمد علی أن جعلنی من علماء العربیة... وَ لَعَلَّ الّـذینَ یَـفُضُّونَ مـن العربیة و یضعفون...».

انجام:«و اذا کانوا مّمن یحذفون مع امکان الادغام فی یتسع و یبقی فهم مع عدم امکان الحذف تمّت الکتاب».

نسخ معرب؛ محمّد بن هدیة بن محمود الاشنهی، جـمعه ۱۵ رجب ۶۲۹؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۸۸ برگ؛ ۱۸×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[ثبت ۸۵۹۴۳].

«۷۱۹۶»

مجمع الامثال (ادبیات - عربی)

از: ابوالفضل احمد بن محمّد میدانی نیشابوری(۵۱۸ ق)

[مجلس ۱۷۳/۲؛ الذریعه ۱۸/۲۰؛ مرعشی ۱۵۷/۱۱].

آغاز:«ان احسن ما یوشح به صدر الکلام و اجمل ما یفصل به عقد النظام حمد الله ذی الجلال و الاکرام و الافضال و الانعام».

انجام:«ثمرة الادب العقل الراجح و ثمرة العلم العمل الصالح، جهد العقل خیر من عذر المخل، الانقیاد لاوامر الهمم المنیفة من نتایج الاخلاق الشریفة».

نسخ؛ علی بن محمّد حمون حنفی، ۲۰ جمادی الآخره ۱۱۰۰؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول، صفحهٔ اوّل سر لوح مرصع مذهب؛ در اوّل نسخه تملک فرهاد میرزا با مهر بیضوی به سجع«نایب الایاله» صفر ۱۲۶۰؛ در آخر نسخه فوایدی در دو صفحه به خط فرهاد میرزا و مهر بیضوی به سجع«عبده علاء بن محمّد»؛ جـلد: تـیماج، قـهوه‌ای،

سوخت، شمسه، لولادار؛ پشت جلد اسلیمی.

۲۸۶ برگ؛ ۱۵×۲۴ سانتی‌متر؛ ۳۱ سطر؛[ثبت ۲۲۳۹۵].

«۷۱۹۷»

تهذیب الاحکام (حدیث - عربی)

از: شیخ الطائفه محمّد بن حسن طوسی(۴۶۰ ق)

به شمارهٔ [۷۰۸۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از کتاب المزار تا پایان تهذیب الاحکام را شامل است.

نسخ؛ رشید بن شمس الدین محمّد الحسینی الدزفولی، ذی حجهٔ ۱۰۳۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، شمسه با سر.

۳۸۳ برگ؛ ۱۹×۳۲ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۲۲۳۹۹].

«۷۱۹۸»

ترجمهٔ معارج النبوة (تاریخ حضرت پیامبرﷺ - ترکی)

مترجم: ؟

ترجمهٔ ترکی«معارج النبوة» معین الدین محمّد مسکین فراهی (۹۰۷ ق) است. برگل، دو ترجمهٔ ترکی از «معارج النبوة» ذکر نموده که نسخهٔ حاضر یکی از آنها می‌باشد ولی به جهت افتادگی آغاز نسخه تعیین آن میسّر نشد. [برگل ۸۰۸/۲].

نسخهٔ حاضر از اوّل افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«دورد نجی - رکن - حضرة پیغمبر ﷺ مکّهِ مُکرّمدن مدینهٔ

منورّجه هجرتک بیاننده در و بوکنده هجرتدن ایّام رحلته دک اولان واقعاتی ذکر اون ایکی باب مشتملدر».

انجام:«الهی محبّتکی و حبیب الله ﷺ محبّتی قلیلر یمزده ثابت ایله تاکیم حین انتزاعده و یوم حسابده نجاتمزه سبب اوله بحرمة الانبیاء و المرسلین و بمحمد و آله و اصحابه اجمعین هذا آخر الکتاب و تمام الخطاب و الحمد لله ربّ العالمین».

نسخ؛ احمد بن محمّد بن محمّد، ذی حجهٔ ۱۰۹۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی سلطان سنجر»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۷۷ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی‌متر؛ ۳۱ سطر؛[ثبت ۲۲۴۱۱].

«۷۱۹۹»

احقاق الحق و ازهاق الباطل (اعتقادات - عربی)

از: قاضی نور الله بن محمّد شریف شوشتری(۱۰۱۹ ق)

[مجلس ۶۱/۱۷؛ الذریعه ۲۹۰/۱؛ مرعشی ۲۱/۲].

آغاز:«الحمد لله الذّی جعل مقام شیعة الحق علیّا و صیّرهم مع نبیّه ابراهیم فی ذلك الاسم سمیّاً و رقاهُم الی طور الطاعة بخفض جناح الاطاعة».

انجام:«... و سمنا علی حاعرة الاشاعرة القاصرین و الناصبة الفاجرة الخاسرین فانتقمنا من الّذین اجرموا و کان حقّاً علینا نصر المؤمنین و الله الناصر و المعین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحهٔ اوّل سر لوح مزدوج مذهب مرصع؛ در اوّل نسخه تملک فرهاد بن ولیعهد ۱۳ رجب ۱۲۹۱ در قریهٔ تجریش شمیران تهران با مهر بیضوی به سجع«معتمد الدوله»؛ در آخر نسخه مهر بیضوی به

سجع«المذنب محمّد علی بن محمّد سعید» و مهر بیضوی به سجع«المتوکل علی الله الولی محمّد علی»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۵۱۸ برگ؛ ۲۱×۳۶ سانتی‌متر؛ ۳۰ سطر؛[ثبت ۲۲۴۱۴].

«۷۲۰۰»

ترجمهٔ توحید مفضل (اعتقادات ـ فارسی)

از: ملا محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

[الذریعه ۹۱/۴؛ مرعشی ۲۱۰/۱، ش ۱۸۷]

آغاز: « الحمدلله الذی هدینا الی توحیده بصفوته محمّد المفضّل علی عبیده و عترته الاکرمین ... بر الواح ضمائر خجسته سرائر برادران ایمانی می‌نگارد».

انجام: « ... فطوبیٰ لهم ثمّ له منّت خدایی را که با توفیق او به اتمام رسید ترجمه این حدیث ...» .

نسخ؛ بی‌کا، دوشنبه ذی قعدهٔ ۱۲۴۳؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۴۵ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۱۶].

«۷۲۰۱»

الکافی (حدیث ـ عربی)

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ ق)

یکی از چهار کتاب حدیثی معتبر نزد شیعهٔ اثنی عشریه است که دارای سی و

چهار کتاب در سیصد و بیست و شش باب بوده و مجموعاً شامل شانزده هزار حدیث است و منقسم بر سه قسم: اصول، فروع و روضه می‌باشد.

[مجلس ۲۲۳/۷ و ۳۰۸/۱۰؛ الذریعه ۳۰۲/۱۱ و ۲۴۵/۱۷].

نسخهٔ حاضر بخش فروع و از اول باب النکاح تا آخر کتاب الایمان و النذور را شامل است.

آغاز نسخه: «باب حبّ النّساء علی بن ابراهیم بن هاشم عن ابیه عن محمد بن ابی عمیر عن اسحق بن عمّار قال قال ابو عبدالله علیه السلام من اخلاق الانبیاء حبّ النساء».

انجام نسخه: «فقال ابوالحسن انّ الله عزّوجلّ یقول لقد نصرکم الله فی مواطن کثیرة فعددنا تلک المواطن فکانت ثمانین، هذا آخر کتاب الایمان و النذور و الکفارات، و الحمد لله ربّ العالمین».

نسخ؛ محمد بن حسن بن حاجی بن محمد حافظ اسیری، ۲۱ محرم ۱۰۹۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع؛ جلد: تیماج، مشکی.

۳۶۱ برگ؛ ۱۵×۲۸ سانتی متر؛ ۲۸ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۱۷].

«۷۲۰۲»

مجموعه

۱ ـ گنجینه «ار ـ ۱۵ پ» **(شعر - فارسی)**

از: لطفعلی بیگ آذر بیگدلی قمی (۱۱۹۵ ق)

مثنویی است که مؤلّف به تقلید از «بوستان سعدی» در مواعظ و حکم سروده است. مؤلف در مقدمه از مدح پادشاهان بیزاری جسته و به فردوسی استشهاد

نموده که چهل سال رنج بیهوده برده؛ ولی بعد از آن خود شروع به مدح پادشاه عصر خود نموده و پس از آن حکایاتی در مواعظ و حکم آورده است.

[دایرةالمعارف بزرگ اسلامی ۲۴۵/۱].

از اول نسخهٔ حاضر یک برگ افتاده است.

آغاز نسخه:

دی سفت گاو بزه گوش شد / زبان را شکایت فراموش شد
باو گفته ای ابر گوهر فشان / ز گوهر بود در چه بحرت نشان

انجام:

دکان جغد را چون نگردد مکان / عسس بیخود و دزد خود در دکان
گله چون نگردد ز هر سو یله / شبان خفته گر کسی شبان زد گله

۲ ـ قضا و قدر «۱۶ پ ـ ۱۷ پ» **(شعر – فارسی)**

از: قدسی کرمانی

مثنویی شامل ۹۲ بیت در قضا و قدر است.

[دانشگاه ۳۶۹۶/۱۴؛ الذریعة ۱۵۰/۱۷].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز:

شنیدم روزی از حرف آشنائی / به شهرستان معنی رهنمائی
زبانش صیقل آئینه راز / بگلزار معانی نغمه‌پرداز

۳ ـ قضا و قدر «۱۸ ر ـ ۲۰ پ»

۴ ـ گزارش قافله «۲۱ ر ـ ۲۱ پ»

۵ ـ قصه میمون و روباه «۲۲ ر»

۶ ـ جواب رقعه میرزا مهدیجان بن میرزا یوسف وزیر مازندران «۲۲ پ ـ ۲۳ ر»

۷ ـ تعریف بندر گنگ از محمد عسکر مضمون «۲۳ پ ـ ۲۴ ر»

۸ ـ اشعاری از ابونواس و کندی و نظامی «۲۴ پ ـ ۲۷ ر»

۹ - قضاو قدر رکنا«۲۷ پ ـ ۲۹ پ» [گنج بخش ۴۲۶ و ۱۷۱۸؛ منزوی ۳۰۴۳/۴]

۱۰ - رقعهٔ ملا طغرا «۳۱ ر»

۱۱ ـ قضا و قدر من کلام مولانا اشرف «۳۲ ر ـ ۴۳ ر» [منزوی ۳۰۴۲/۴؛ گنج بخش ۴۳۶ و ۱۷۱]

۱۲ ـ قعطه که ملاّعبدالرزاق‌فیّاض برای حکیم‌محمد سعید نوشته«۴۴ ر ـ ۴۹ ر»

۱۳ـ مطالب متفرقه: من کشکول شیخ الاجل بهاء الملّة و الدین؛ قطعه‌ای که نوازش خان به جهت نعمت خان نوشته؛ نصایح حضرت امام رضا علیه السلام به مأمون علیه اللعنه؛ در بیان بی وفائی زنان؛ مثنوی آقامحمد مؤمن و بعضی اشعار دیگر «۴۹ پ ـ ۵۷ ر»

۱۴ ـ سلسلة الذهب «۵۷ پ ـ ۱۵۷ پ» **(شعر - فارسی)**

از: نور الدین عبد الرحمن جامی (۸۹۸ ق)

یکی از مثنویهای «هفت اورنگ» می‌باشد که سرودن آن در اول ذی قعدهٔ ۸۷۶ ق به پایان رسیده است.

[مجلس ۳۴۶/۳ و ۲۵۴/۸؛ الذریعة ۲۱۶/۱۲؛ منزوی ۲۹۱۴/۴، مشار، فارسی ۳۰۵۴/۳].

نسخهٔ حاضر تا آخر دفتر سوم را شامل است.

آغاز:

لله الحمد قبل کلّ کلام — بصفات الجلال و الاکرام

حمد او تاج تارک سخن است — صدر هر نامه نو و کهن است

انجام نسخه:-

هـر دعـا را بقای او مضمون — بـه سعادات سرمدی مقرون
همه مقبول و مستجاب شده — همه مقرون به فتح باب شده

۱۴ ـ چند حکایت و داستان «۱۵۸ پ ـ ۱۷۷ پ»

نستعلیق؛ رسالهٔ اول بی‌کا، ذی حجهٔ ۱۲۲۶؛ جلد: روغنی.

۱۷۷ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتیمتر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۵۸۱۰].

«۷۲۰۳»

الاستبصار فیما اختلف من الاخبار (حدیث - عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

[مجلس ۱۱/۱۱ و ۳۸؛ الذریعة ۱۷/۲؛ مشار، عربی ۴۸].

آغاز: «الحمدلله ولی الحمد ... امّا بعد فانی رأیت جماعة من اصحابنا لما نظروا فی کتابنا الکبیر الموسوم بتهذیب الاحکام ...» .

انجام: «و یمکن ان یحمل هذه الرّوایات علی ضرب من التقیة لانّ ذلک مذهب کثیر من العامة و قد روی ذلک عن النبی ﷺ».

نسخ؛ عبدالعلی بن محمد علی بن جمال بن عطاء الله بن فضل الله حلّی؛ آخر محرم ۱۰۲۳ حلّه؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ مقابله شده به تاریخ ربیع‌الثانی ۱۰۷۷؛ در اول نسخه صیغهٔ وقف از ملامحمد صالح مازندرانی که نسخه را با تولیت خود بر محصلین اثنا عشریه در شیراز به تاریخ جمادی‌الآخره ۱۰۷۷ وقف نموده و چند نفر بر آن شهادت داده‌اند که عبارتند از:

علی بن عبد الکریم غروی جمادی‌الآخره ۱۰۷۷ با مهر مربعی به سجع «رب الحقنی بالصالحین» و عبدالله انصاری بن احمد شریف امامی با مهر مدور به سجع «الامامی» و تاج‌الدین حسن و حمزة بن شمس‌الدین نجفی؛ در آخر نسخه تملک عبدالجواد جهرمی به تاریخ ۱۲۶۰ به مهر مربعی به سجع «تملک عبدالحق المعینی عبدالجواد»؛ جلد؛ تیماج، زیتونی؛ پشت جلد اسلیمی.

۲۶۹ برگ؛ ۱۹/۵×۲۹/۵ سانتیمتر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۲۴].

«۷۲۰۴»

مجموعه

۱ ـ دیوان امرءالقیس کندی=دیوان مجنون عامری «۱پ - ۶۲پ» **(شعر-عربی)**

از: قیس بن حجر کندی (قرن اول ق)

[مجلس ۳۳۵/۱۷؛ کشف الظنون ۷۷۶/۱؛ سرکیس ۴۷۲؛ سزگین، ج ۲، جزء ۱۲۱/۳].

آغاز: «قال الوزیر صاحب المظالم ابوبکر عاصم بن ایوب ابقاه الله بحمدالله نستفتح و بالصلوة علی محمد نستنجح».

انجام:

اذا طعنت به مالت عمامته | کما تجمع تحت الفلکة الوبر

۲ ـ دیوان نابغه «۶۳پ - ۱۰۶پ» **(ادبیات - عربی)**

از: زیاد بن عمر بن معاویة بن جابر مشهور به نابغهٔ ذبیانی (۶۰۴ق)

[مجلس ۳۳۵/۱۷؛ الذریعه ۱۱۴۵/۹؛ سرکیس ۹۰۸ و ۱۰۹؛ سزگین، ج ۲، جزء

[۲۳۸/۲].

آغاز: «کان من حدیث النابغة و اسمه زیاد بن معاویة بن جابر بن ضباب».

انجام: إذا شاءَ منهُم ناشی دَر نَحَت لَهُ لَطیفَةَ طَیَّ الکَشیح رابِیَةَ الکَفَلِ

۳ - دیوان علقمه «۱۰۷ پ - ۱۲۹ پ» **(ادبیات - عربی)**

از: علقمة بن عبدة بن نعمان قیس تمیمی (۵۶۱ ق)

[سرکیس ۱۳۴۷/۲].

آغاز: «قال علقمَة بن عبدة بن نعمان قیس احد بنی عبیدة بن ربیعة».

انجام: «ینزل فی البئر و یستقی شبّر سرعة بسط و راعیها بذراعی ماتح یترع دلواً من بئر قد مجرّد لذلک و الله اعلم».

۴ ـ التنبیهات علی معانی السبع العلویات «۱۳۵ پ - ۲۲۳ ر» **(ادبیات - عربی)**

از: محمد بن حسن بن ابی الرضا راوندی (قرن ۸ ق)

[مجلس ۳۵/۱۶؛ الذریعه ۴۵۰/۴؛ مرعشی ۱۷/۳].

آغاز: «توکلت علی الله ربی و ربّکم بواجب الوجود ... و بعد فانّ القصائد السبع العلویّات نظم الشیخ العالم عز الدین عبد الحمید بن ابی الحدید رحمه‌الله».

انجام نسخه: «یقول هذا الذی ذکرت عذری فان لم ینفعنی تحیرت و لم اهتد لوجه یخرجنی عن غضبک و وعیدک ایّای».

۵ ـ منتخب من کتاب الغیبة «۲۲۳ پ - ۲۲۹ ر» **(تاریخ ـ عربی)**

از: سید علی بن عبدالحمید

مختصری است از «کتاب الغیبة» در حالات امام زمان علیه‌السلام و در آخر ابیاتی در مدح امام زمان علیه‌السلام نقل شده است.

[الذریعه ۷۷/۱۶ و ۱۷۳/۱۲ با عنوان «سرور ایمان»].

آغاز: «انه حضر عند ابیه و عمّه رجل قنعس فوقعت عمامته فبدت برأسه ضربة هائلة».

انجام: صلّی الاله علیکم کلّما ذکرت   اسماؤکم فیها کهف و معتصم

نسخ؛ رسالهٔ دوم ابو تراب بن محمد، ۱۲۴۵؛ رسالهٔ سوم محمدتقی بن محمدکاظم همدانی، ۱۲۴۷؛ در اول نسخه تملک فرهاد بن ولیعهد ۲۸ جمادی‌الاولی ۱۲۸۸؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۲۸ برگ؛ ۱۵×۲۴ سانتیمتر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۲۶].

«۷۲۰۵»

مجموعه

۱ ـ صیغ العقود و النکاح = عقود النکاح «۱ پ - ۴ ر»   **(فقه - فارسی)**

از: ملا محمد باقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

[مجلس ۲۹۳/۱۹؛ الذریعه ۱۰۸/۱۵ و ۱۱۱ و ۲۲۷/۲۳؛ مرعشی ۲۰۷/۱، ش ۱۸۷؛ کتابشناسی مجلسی ۲۶۸ - ۲۷۰].

آغاز: «الحمدالله الذی احل النکاح و ندب الیه و حرّم الزنا و السّفاح و توعّد علیه امّا بعد غرض از تحریر این وجیزه آنست که جمعی از برادران ...».

انجام: «و اگر طرفین خود، صیغه گویند زوجتک نفسی متعة می‌گوید و ضمیرهای غایب را به عنوان تکلم خواهند گفت و شقوق دیگر ظاهر است و الله الموفق لکلّ خیر».

۲ ـ الزاهرات الزویّة فی الروضة البهیة **(فقه - عربی)**

از: شیخ علی بن محمد بن حسن عاملی (۱۱۰۴ ق)

حاشیه‌ای بر «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» جدّش، شهید ثانی، با عناوین «قوله - قوله» است.

[الذریعه ۶۷/۱۲؛ مرعشی ۳۱۳/۱۱].

نسخهٔ حاضر از اول کتاب جهاد تا آخر جلد اول را شامل است.

آغاز نسخه: «لدعائهم ای لطلب الاسلام منهم و ارادته و هو الولیّ وجه الاولویة ظاهر، فانّ الدفاع فیه اظهر من الجهاد ...».

انجام نسخه: «لا وجه لاجرة المثل فانّما یکون مع بطلان الاجارة و نحوه من حیث الاذن فی التصرف و عدمه».

نستعلیق، عسکر بن حسن موسوی، ۱۱۹۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۵۰ برگ، ۱۷×۲۲ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۹۱].

«۷۲۰۶»

مجموعه

۱ ـ حاشیة شرح مختصر الاصول (۱ پ - ۵۴ ر) **(اصول - عربی)**

از: ؟

حاشیه‌ای مختصر بر «شرح مختصر الاصول» عضدالدین ایجی است. این حاشیه با عناوین «قوله - قوله» برگزار شده است.

[مرعشی ۲۱۵/۱۱ که مؤلف در آنجا نیز مجهول می‌باشد].

آغاز: «الحمدلله اردف التسمیة بالتحمید فی مفتتح الکلام اقتفاء لما ورد فی

الاخبار و اقتداء لطريقة للاخيار و اداء لبعض حقوق ما استقرّ فيه من ضروب الاحسان».

انجام: «و ذلک اما بأن لایکون علی تألیف الاشکال المذکورة لا بالفعل و لا بالقوة و اما بأن فقد شرط من شروط الانتاج کما تقدّم بیانه والله اعلم».

۲ - [رسالة فی الکلام] «۵۵ پ - ۷۰ ر» **(کلام - عربی)**

از: ؟

مؤلف در منزل شخصی میهمان بوده و بحثی پیرامون قرآن مجید و حادث یا قدیم بودن آن پیش می‌آید و میزبان بر قدیم بودن کلام الهی اصرار می‌ورزد. پس از آن مؤلف رسالهٔ حاضر را در ردّ پنداشت میزبان خود و اثبات حدوث قرآن و افضلیت اهل بیت علیهم‌السلام بر قرآن، نوشته است.

نسخهٔ حاضر از آخر ناتمام است.

آغاز: «الحمدلله الذی خلق الانسان علمه البیان و الصلوة و السلام علی افضل مخلوقاته محمد و آله امناء الرحمن و بعد فالباعث لتنمیق هذه الحروف بالقلم و البنان هو أنه قد اتفق لی فی بعض الاسفار، المرور علی رجل من ابناء الزمان و کنا عنده من الضیفان فاراد ابطال الضیافة و الاحسان فاحتج بالمباحثة عن حدوث کلام الملک الدیان و تفضیل اهل‌البیت علی القرآن و نحن بین جمع من الاخوان و حینئذ کان الغالب علیّ النسیان من کثرت الهموم و الاحزان و معایب الزمان فاجبته عن ذلک بکلام قلیل اللفظ کثیر المعان».

انجام نسخه: «قال یا محمد و ما کنت بجانب الطور اذ نادینا امّتک بهذه الکرامة ثم قال الله عزّوجلّ یا محمد قل الحمد لله ربّ العالمین علی ما خصّنی به من هذه الفضیلة».

۳ ـ أصالة الصحة «۷۰ پ - ۷۹ ر» **(فقه - عربی)**

از: مولی محمد باقر بن محمد اکمل مشهور به وحید بهبهانی (۱۲۰۹ ق)

در این رساله، اصل در معاملات را صحّت می‌داند و استدلال می‌کند بر این که فساد، خلاف اصل است.

[الذریعه ۲/۱۱۶؛ مرعشی ۲/۶۵].

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین ... اعلم أن الصّحة فی المعاملات عبارة عن ترّتب اثر شرعی علیها و هی حکم شرعی یتوقّف علی دلیل».

انجام: «و کذا الحال بالوفاء لاتضمّنه عقد و اقتضاه و قس علیها حال غیرها».

۴ ـ بحثی دربارهٔ مفعول و مفعول مطلق با توجیه فلسفی «۷۹ ر - ۸۳ ر»

بخشی کوتاهی است از یک کتاب.

آغاز: «قوله (او من مفعول خلقکم) المتبادر من هذا اللفظ المفعول به و هو الظاهر..».

انجام: «.. و انما اطبنا فیه الکلام لانه من مزال الاقدام و کم ضل فیه الافهام و حال فیه الاوهام و بالله الاعتصام».

۵ - [شرح بعضی عبارات قواعد الاحکام علاّمه حلّی] «۸۵ ر - ۸۷ پ»

(فقه - عربی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

آغاز: «حمداً لک یا معین و صلوة علی نبیك محمد و آله اجمعین و بعد فیقول الفقیر الی الغنی بهاء الدین محمد العاملی هذا حل لطیف بعبارة مفصلة فی قواعد الاحکام».

۶ - بحار الانوار (بخشی از کتاب الصلوة) «۸۷ پ - ۸۸ ر» **(حدیث - عربی)**

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

بخشی از کتاب الصلوة بحار الانوار است در مورد تعیین وقت نماز عصر.

آغاز: «روی محمد بن یعقوب عن علی بن ابراهیم عن ابیه عن صالح بن سعید ... عن ابی عبدالله ﷺ قال سألته عما جاء فی الحدیث ان صل العصر اذا کانت الشمس قامة و قامتین».

انجام: «هذا کله نقلته من بحار الانوار علی مؤلفه الف باب الرحمة من العزیز الجبار بمحمد و آله المختار».

۷ ـ تکرار رساله ردیف چهارم با همان خط «۸۹ ر ـ ۹۳ ر»

۸ ـ حاشیه بر بحث انشاالله «۹۳ ر ـ ۹۹ پ»

از: شیخ عبدالنبی اخباری

آغاز: «هذه الحاشیه الشریفة من افادات استادنا عبدالنبی ادام الله افادته علینا قوله و الاستثناء من النهی حاصل کلامه المذکور بقوله الا ان شاء الله».

انجام: «هکذا حقق المقام و بالله الاعتصام».

۹ - شرح الکافی «۱۰۰ ر - ۱۰۸ ر» **(شرح حدیث - عربی)**

از: ملا صدرا محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ ق)

[مجلس ۵۷۵/۹ و ۲۱۴/۱۳ و ۲۰۸/۱۷؛ الذریعه ۹۹/۱۳؛ مرعشی ۳۱۴/۱۱، ش ۴۳۲۲، مشار، عربی ۵۴۱].

نسخه حاضر خطبه و دیباچه مؤلف را فاقد است و تا اول حدیث ششم از باب العقل و الجهل را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمدلله ربّ العالمين ... و بعد فهذا الكتاب مشتمل علی سبعة عشر باباً الباب الاوّل باب العقل و الجهل و فيه اربعة و ثلاثون حديثاً».

انجام: «علی حسب قوة العقل و ضعفه و الثواب و العقاب بمقدار ما اوتی العبد من العقل الحديث قياس منطقی اقترانی شرطی من الشكل الاوّل من اعلی ضروبه لانّ المراد كلّ من كان عاقلاً».

۱۰ ـ سؤال و جواب «۱۰۹ ر - ۱۲۱ پ» **(فقه - عربی)**

از: ؟

سائل در جستجوی يافتن مجتهد و مرجعی برای اخذ احكام؛ در شيراز با شيخ عبدالنبی اخباری ملاقات و از او كسب تكليف می‌كند شيخ عبدالنبی نيز به وی دستور می‌دهد به كتاب «المختلف» علامه حلی مراجعه نموده و به اقرب آراء به احتياط عمل كند. وی نيز پس از مراجعه به «المختلف» شبهات و اشكالات خود را تحت عنوان «مسألة» يادداشت نموده؛ و به شيخ عبدالنبی ارائه می‌كند و وی با عنوان «الجواب» آنها را پاسخ داده است.

آغاز: «الحمدلله الذی انزل علی عبده الكتاب و لم يجعل له عوجاً ... و وفّقنی بتقبيل عتبة العالم الفاضل ... الشيخ عبدالنبی فأمرنی بمطالعة كتاب المختلف ... ان اكتب رؤس المسائل المختلفة ...».

انجام: «... هو حجة ابن جنيد انه محمول علی الاستحباب. قاله او التقية و امّا جوابه الثانی فلايخفی ما فيه».

۱۱- جيش اسامة «۱۲۵ پ - ۱۶۷ پ» **(تاريخ - عربی)**

از: ملا ميرزا محمد بن حسن شيروانی (۱۰۹۸ ق)

پیرامون تخلف عده‌ای از صحابه از فرمان حضرت پیامبر ﷺ مبنی بر حضور در لشکر اسامة بن زید، و حکم متخلفین از آن نگاشته شده است.

[دانشگاه ۵۶۲/۳ ـ ۵۶۳ با عنوان «رسالة فی التخلف عن جیش اسامة»؛ الذریعة ۳۰۴/۵؛ مرعشی ۱۴۷/۱۱ که آغاز هر دو با آغاز نسخهٔ ما تفاوت دارد].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله وفاءً لنعمته و جزاءً لمنّته ... قالت الامامیة انّ ابابکر کان فی جیش اسامة فتاخّره مخالفة لرسول ...».

انجام نسخه: «لایقال عدم تمکّن ابی‌بکر من الامتثال من اول الامر دلیل علی عدم کونه مأموراً بناءً علی ما تقرّر من امتناع الامر فی صورة».

نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، زیتونی.

۱۶۷ برگ؛ ۱۲×۲۱ سانتیمتر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۲۵۳۴].

«۷۲۰۷»

مجموعه

۱ ـ الفرائض «۱ پ ـ ۳۲ پ» **(اخلاق - عربی)**

منسوب به: حسن بصری (۱۱۰ ق)

پنجاه و چهار واجبی را که هر مسلمان باید رعایت و به آنها عمل نماید، بطور مختصر با استناد به آیات و روایات نبوی با عناوین «فریضة ـ فریضة» بیان نموده است.

آغاز: «حُکِیَ عَنِ الحسن البصری رحمةالله تعالی علیه انّه قال ما مِنْ یومٍ و لیلة علی المؤمن الاّ و یجب علیه اربعة و خمسون فریضة».

انجام: «... مال امرء مسلم لقی الله تعالی و هو علیه غضبان».

۲ ـ کتاب الصلوة «۳۴ پ - ۶۹ ر» **(فقه - عربی)**

از: ؟

مؤلف از عامه بوده و افعال صلوة را بطور مختصر بیان نموده است. فهرست مطالب آن چنین است:

مقدمة: فی تفسیر تعدیل الارکان و القومة و الجلسة و اقوال الفقهاء فیها و تعیین المذهب

مطلب: فی ادلته من الکتاب و السنة

تنبیه: فی آفات الترک

خاتمة: فی بیان وجوب المتابعة و سنن الصف.

مؤلف از مطرزی و دو کتاب وی «المغرب» و «التاتار خانیه» و کتاب «شرح صدر الشریعة» نقل می‌نماید.

آغاز: «الحمدلله الّذی امر عباده باقامة الصلوة و تعدیلها و جعلها رأس الدّین و عروة الاسلام و افضل اعمالها».

انجام: «هذا إذا وُجِدَ فرجة قبله و اذا لم یوجد لایکره و لایلزم فی المختار جذب رجلٍ الی جنبه من الصّف المقدّم تمّت الکتاب».

۳ ـ جلاء القلوب «۶۹ پ ـ ۱۰۹ ر» **(اخلاق - عربی)**

از: محمد بن پیرعلی معروف به بیرکلی (۹۸۱ ق)

مختصری در اصول و فروع دین و اخلاق است که از احادیث نبوی برگرفته شده و تألیف آن در سال ۹۷۱ ق به پایان رسیده است.

[کشف الظنون ۵۹۲/۱؛ قاهره، فؤاد سید ۲۱۹/۱].

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل اللّیل و النّهار لمن اراد ان یذکّر او اراد شکوراً ... أمّا بعد فقد روی مسلم رحمه الله تعالی فی صحیحه عن تمیم الدّاری رضی‌الله عنه».

انجام: «اللهم یا بدیع السموات و الارض ... انّک انت الغـفور الرّحـیم و الجـواد الکریم و البرّالرّحیم و ذو الفضل العظیم».

۴ ـ [رساله در اصول دین] «۱۱۲ ر - ۱۲۰ پ» **(کلام - ترکی)**

از: ؟

شرح رساله‌ای است در عقاید ما تریدیه که متن و شرح آن، هـر دو بـه تـرکی اسلامبولی می‌باشد و شرح به صورت مزجی برگزار شده است.

آغاز نسخه: «ایمان کتوردم الله که موجود دُر و کمال صفتلرئ ایله متصفدر اولاً معلوم اولاً که اللهُ عظیم الشّأن حقّنده هر مکلّفه ...».

انجام: «مِلّتْ دَرْ لَرْ و عمله متعلّقَه اُولان احکامه شَرِع و شـریعت دَر لر و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب اللهم صل علی محمد و آل محمد».

۵ ـ ترجمة الفرائض «۱۲۱ ر - ۱۲۶ پ» **(فقه - ترکی)**

مترجم: ؟

تلخیص و ترجمهٔ تحت اللفظی، به زبان ترکی از «کتاب الفرائض» منسوب بـه حسن بصری (۱۱۰ ق) است که در اول همین مجموعه ذکرش گذشت.

آغاز: «حسن بصری حضر تلرندن روایت در هر بر مؤمن او زرنده اللّی دورت فرض واردُر اکرار و اکر عورت ...».

انجام: «اللی دو ردنجی فرض رب العالمینه قسم اتمدن صقنمق تمت».

۶ - قصیدة ابی مدین «۱۲۶ پ - ۱۲۸» **(شعر - عربی)**

از: شعیب بن حسن مغربی تلمسانی مشهور به ابومدین (۵۸۹ ق)

آغاز:

ایا من تعالی مجده فتکبرا وجل جلالا قدره ان یقدّرا

انجام:

و اصحابه و التابعین و الهم صلاة و تسلیماً لیوم التبادرا

نسخ؛ رسالهٔ اول ولی بن محمد، سه‌شنبه سوم ربیع‌الآخر ۱۱۷۷ الجزایر؛ رسالهٔ سوم بی‌کا، ۱۲ جمادی‌الآخر ۱۱۶۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۲۸ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتیمتر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۵۸۱۳].

«۷۲۰۸»

مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب (نحو - عربی)

از: جمال الدین عبدالله بن یوسف انصاری معروف به ابن هشام (۷۶۲ ق)

به شمارهٔ [۷۱۵۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی.

۳۶۵ برگ؛ ۱۴×۲۴ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۴۶].

«۷۲۰۹»

قواعد الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام (فقه - عربی)

از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (۷۲۶ ق

[مجلس ۲۱۹/۷؛ الذریعه ۱۷۶/۱۷].

نسخهٔ حاضر جلد اول و از اول کتاب الطهارة تا پایان وصایا را شامل است.

آغاز: «الحمدلله علی سوابغ النعماء و ترادف الآلاء المتفضّل بارسال الانبیاء لارشاد الدّهماء و المتطول بنصب الاوصیاء ...».

انجام نسخه: «و لو قال ادفع الیه بعد موتی لم ینعزل الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در حواشی مطالبی به نقل از ایضاح عمیدی و محقق کرکی آمده؛ در اول نسخه، تملک عبدالمطلب حسین بن مطلب بن محمد بن میر شریف بن میر مرتضی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر؛ پشت جلد اسلیمی.

۲۲۴ برگ؛ ۱۸/۵×۲۵ سانتیمتر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۴۸].

«۷۲۱۰»

الحدائق الندّیة فی شرح الفوائد الصمدیّة (نحو - عربی)

از: صدرالدین علی بن احمد حسینی دشتکی مدنی شیرازی (۱۱۱۸ یا ۱۱۲۰ ق)

شرحی مشهور و مهم بر «الفوائد الصمدیّة» شیخ بهائی (۱۰۳۱ ق) است. مؤلف سه شرح «مختصر، متوسط و مفصل» بر این کتاب نگاشته که شرح حاضر شرح مفصل وی می‌باشد و به همین جهت به شرح کبیر مشهور است.

[الذریعه ۲۹۰/۶ و ۳۶۲/۱۳].

نسخهٔ حاضر از آغاز چند برگ افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «نبیّه صلعم من المنزلة و الزلفی ما لایؤثر فیه صلاة مصلّ و لا سلام مسلّم کما نطقت به الاخیار ...».

انجام: «اللهم اشرح صدورنا بانوار المعارف و نور قلوبنا بحقایق اللطائف و اجعل ما اوردناه فی هذه الورقات خالصاً لوجهک الکریم ...».

نسخ؛ **محمد حسین خراسانی ۱۲۸۱؛ عناوین شنگرف؛ جلد**: تیماج، مشکی.

۲۵۳ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۵۱].

«۷۲۱۱»

اختیار الرجال کشی (رجال - عربی)

از: شیخ الطایفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

[الذریعه ۳۶۵/۱ و ۱۴۱/۱۰؛ کتابخانهٔ ابن طاووس ۳۰۲].

تلخیصی از کتاب «معرفة الناقلین عن الائمة الصادقین» تألیف ابو عمرو محمد بن عمر عبدالعزیز کشی (قرن ۴ ق) است. از این کتاب فقط همین تلخیص باقی مانده و به نامهای «اختیار الرجال» و «رجال کشی» مشهور است.

آغاز: «حمدویه بن نصیر الکشی قال حدثنا محمد بن حسین ابی الخطاب عن محمد بن سنان ... عن ابی عبدالله علیه السلام قال: اعرفوا منازل الرجال منّا بقدر روایاتهم عنّا».

انجام: «سمعت احمد بن سعید الرازی یقول ان ابا الصلت الهروی ثقة مأمون علی الحدیث الا انه یحب آل رسول الله و کان دینه و مذهبه حب آل محمد».

نسخ؛ بی‌کا، **شنبه ۲۲ شعبان ۱۳۰۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد**: تیماج، قهوه‌ای، ضربی.

۲۳۰ برگ؛ ۱۴/۵ × ۲۱ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۵۴].

«۷۲۱۲»

جُنگ **(متفرقه - عربی)**

از: ؟

جنگی است شامل اشعار عربی از شعرای مختلف که در اثنای آن مطالبی به نثر نیز آمده است. اسامی شعرایی که شعرشان در این جنگ آمده عبارتند از:

ابو نصر طافر الحداد السکندی، عفیف الدین تلمسانی، تقی‌الدین بن حجة بن الجنّی، الوجیه، ابن الرومی، ابن تمیم، قیراطی، محی‌الدین بن عبدالظاهر، ابن علی بصل، الوداعی، الصفدی، البدر الدمامینی، ابن المعتز، ابن مطروح، زین‌الدین عمر بن الوردی، الصلاح الصفدی، الصفی الحلی، ابن تعاویذی، الراج الوراق، شهاب‌الدین الحاجبی، ابن قرناض، ابو نواس، محمد بن مجنون، بدرالدین حسن بن حبیب الحلبی، ابو الحسن بن سکره، ابن النقیب، ابن ابیک، قطب‌الدین بن الشاعوری، ابن مکنسه، اسحاق الموصلی، القاضی فتح‌الدین قادوس، نجم‌الدین ابن مکانس، صدرالدین بن عبدالحق، القیراطی، بدرالدین المعری، فخرالدین بن مکانس، صلاح‌الدین، شمس‌الدین الدمشقی، ابن صاحب تکریت، ابن خروف، ابن ابی حجله، عزالدین الموصلی، ضیاءالدین المناوی، کشاجم، کمال‌الدین، جلال‌الدین بن خطیب، شهاب‌الدین، النواجی، سیف‌الدین، الشریف المرادی، ابوالفضل بن وفا، ابن سناء الملک، ابن بعیس، ابو الولید هشام بن احمد، ابو نصر محمد بن مختار حلبی، ابوالصلت عبدالعزیز بن حبوس، حسام‌الدین الحاجری، ابن الرقا، ابن عباد ...».

نسخهٔ حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه:

کانما حسن قنانینا حکی مهفهف یضحک من وشی نظر

کـانما العـود حکـی متـرجـما　　　لسـانه یـنطق مـن کـل وتـر

انجام نسخه:

کم فی مجالی للهولی مـن جـوله　　　اضحت ترقص بالسماء و تطرب

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۲۲ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتیمتر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۵۵].

«۷۲۱۳»

المعتبر **(فقه ـ عربی)**

از: محقّق حلّی جعفر بن حسن بن یحیی هذلی (۶۷۶ ق)

[مجلس ۹۴/۴؛ الذریعه ۲۰۹/۲۱].

نسخهٔ حاضر جلد دوم و از بحث «صلوة الجماعة، شرائط الامام» تا پایان «کتاب الحج» را شامل است.

آغاز نسخه: «الطرف الثانی فی الامام یعتبر فیه العقل و علیه اتفاق العلماء لانّ المجنون لاصلوة له نعم لو کان الجنون یعرض له ادواراً صحّ فی الوقت الذی یـعلم افاقته».

انجام نسخه: «کل منسک علی وجهه ظانا انه احرم او جاهلاً بالاحرام حـاصله مع ایقاع کل منسک فلا وجه لما قاله».

نسخ؛ سلطان محمد بن کمال‌الدین حسین اصفهانی، یکشنبه ۲۱ محرم ۹۷۳؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملک حسام‌الدین بن غـذافـه غروی؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۵۵ برگ؛ ۱۶×۲۵ سانتیمتر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۵۷].

«۷۲۱۴»

التصریح بمضمون التوضیح (شرح اوضح المسالک) (نحو - عربی)

از: خالد بن عبدالله ازهری (۹۰۵ ق)

[مجلس ۴۷/۷؛ قاهره، فؤاد سید ۱۶۰/۱؛ کشف‌الظنون ۲۹۳/۳].

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «الغیر المطّردة نحو لبن و لبنة و الطربة النبة و من المخلوقات المطّردة نبتی و نبقه و لیس ...» .

انجام: «فی قرائة الکسائی و فی غالب النسخ وفاق التغلب و ابن الانباری و لیس بصواب کما بیّنا و الحمدلله ربّ العالمین و صلی‌الله علی محمد و آله الطیّبین الطاهرین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در آخر نسخه تملک عبدالله بن حاج ناصر السعدی ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج، مشکی.

۳۱۰ برگ؛ ۱۴×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۶۰].

«۷۲۱۵»

قواعد الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام (فقه - عربی)

از: علاّمه حسن بن یوسف بن مطهّر حلّی (۷۲۶ ق)

به شمارهٔ [۷۲۰۹] مراجعه شود.

نسخ؛ محمد بن محمد بن مطهر، جلد اول دوشنبه ۲۹ ربیع‌الثانی ۷۲۲، جلد دوم شنبه ۱۹ صفر (؟)؛ عناوین و نشانیها شنگرف، دارای حواشی؛ در اول نسخه تملک یحیی بن عمید بن یحیی الحسینی و مهر

مربعی به سجع سورهٔ توحید و نامی ناخوانا؛ جلد: تیماج، زیتونی؛ پشت جلد اسلیمی.

۱۸۱ برگ؛ ۲۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۳۶ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۶۱].

«۷۲۱۶»

المطوّل[۱] **(معانی و بیان و بدیع - عربی)**

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ق)

[مجلس ۳۵۸/۷؛ سپهسالار ۳۴۴/۲؛ قاهره، فؤاد سید ۷۱/۳].

آغاز: «الحمد لله الّذی الهمنا حقائق المعانی ...».

انجام: «و الصلوة علی نبیّه خیر البریّة و آله و اصحابه ذو النفوس الزکیة و الحمدلله ربّ العالمین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملک ابو محمد اسحق معروف به جمال‌الدین و تملک عبدالعلی و احتشام الملک، در آخر نسخه تملک محمد مدعو به علم‌الهدی در ۱۰۸۵ که در کاشان خریده؛ در آخر نسخه مهر مربعی به سجع «افوض امری الی الله عبده ابوالقاسم» و مهر بیضوی به سجع «عبدالباقی محمد بن صدرالدین

---

۱. در آخر نسخه چنین آمده است:
الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین و بعد فقد تیسرت لی مطالعة هذه النسخة الشریفة و تصحیحها کما یری من اولها الی آخرها بقدر الطاقة بعد ان مضی عمری خمسون سنة و کان ذلک فی الشهر الاول من الثلث الثانی من العام الرابع الزاید عن عاشر المأت و قد کنت شمرت ذیلی لزیارة بیت‌الله الحرام بعد ان وفقنی الله لزیارته مرتین مرضی المرام و اسئل الله تعالی ان یرزقنی مقاماً محموداً و لا یردنی خائبا بمحمد و آله و انا الراجی عفو ربّه اللطیف «ابن محمد فضل الشریف» و در زیر آن آمده: «انتقل منی الی ولدی فضل‌الله بن محمد بن فضل‌الله الشریف» و در حاشیهٔ آن نوشته شده: «تاریخ وفات جدی طاب ثراه امید فضل‌الله ۱۰۳۲».

فیضی» و مطالعه و تصحیح از فضل‌الله شریف بن محمد در دههٔ سوم محرم ۹۰۴ که از او به فرزندش فضل‌الله بن محمد منتقل شده؛ جلد: روغنی، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۵۵ برگ؛ ۱۵/۵×۲۴ سانتیمتر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۶۳].

«۷۲۱۷»

صحاح اللغة (لغت - عربی)

از: ابو نصر اسماعیل بن حمّاد جوهری (۳۹۳ ق)

به شمارهٔ [۷۱۹۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد دوم و از «فصل الواو من کتاب السین» تا آخر کتاب را شامل است.

نسخ؛ بی‌کا، سه‌شنبه ۲۹ ربیع‌الآخر ۷۳۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملک با مهر بیضوی به سجع «احتشام‌الملک»؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۶۱ برگ؛ ۱۸/۵×۲۱/۵ سانتیمتر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۶۴].

«۷۲۱۸»

حاشیة الکافی (حدیث - عربی)

از: میر محمدباقر بن محمد حسینی استرآبادی مشهور به میرداماد (۱۰۴۰ ق)

حاشیهٔ مختصر و مهمّی بر «الکافی» ثقةالاسلام کلینی است که با عناوین «قوله - قوله» برگزار و فقط بر قسمت اصول نگاشته شده است.

[الذریعه ۱۸۲/۶؛ فهرست نسخه‌های خطی مدرسهٔ نمازی خوی، ش ۴۹۲؛ مرعشی ۲۶۴/۱۱].

نسخهٔ حاضر از اول کتاب العقل و الجهل تا آخر باب ما فرض الله عزّوجلّ، از کتاب الحجة را شامل است.

آغاز: «قوله المحمود لنعمته المعبود لقدرته، اما کان انعامه باعثا لان یحمد شکراً لما وقع ...».

انجام نسخه: «و حکم بکونهم مستحقین له مستقرین فیه و دعا علیهم بقوله اللّٰهم لاتنلهم شفاعتی».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ دارای حواشی به امضاء «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، پشت جلد اسلیمی.

۱۳۴ برگ؛ ۱۳×۲۶ سانتیمتر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۶۵].

«۷۲۱۹»

مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب (نحو - عربی)

از: جمال‌الدین عبدالله بن یوسف معروف به ابن هشام نحوی (۷۶۲ ق)

به شمارهٔ [۷۱۵۵] مراجعه شود.

نسخ؛ عبدالرحیم قودجانی، شنبه ۲۹ صفر ۱۱۲۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملک محمد بن میرزا زین العابدین تبریزی با مهر مربعی به سجع «عبده محمد مهدی الحسنی الحسینی»؛ جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، شمسه با سر.

۲۱۵ برگ؛ ۱۸/۵×۲۷ سانتیمتر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۶۷].

«۷۲۲۰»

بحر الاسرار = سبع المثانی **(تفسیر منظوم - فارسی)**

از: محمدتقی مظفّر علیشاه کرمانی (۱۲۱۵ ق)

[مجلس ۲/۲۲۶ و ۴/۸ و ۱۸۴؛ الذریعه ۳/۲۹ و ۹/۱۰۶۱ و ۱۲/۱۲۹ و ۱۹/۱۲۵؛ منزوی ۱/۶ و ۴/۲۶۵۶؛ مشار، فارسی ۲۲۰].

آغاز:

بـاء بسـم الله الرحـمن الرحـیم   هست مـفتاح در گـنج حکـیم

گنج حکمت آن کتاب رحـمت است   بسمله چون باب گنج حکـمت است

انجام:

در میان چون نرد عشق آمـد درست   خـویش را در بـاخت در داو نـخست

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملک عبدالعلی متخلص به عبدی نعمت اللهی بن فرهاد میرزا بن عباس میرزا بهادرخان با مهر بیضوی «معتمد الدوله»؛ در اول نسخه خط زین‌العابدین بن اسکندر شیروانی (مستعلی شاه) به تاریخ ذی حجهٔ ۱۲۳۵ در شیراز که کتاب را معرفی نموده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۳۹ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰ سانتیمتر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۶۸].

«۷۲۲۱»

الخلاصة فی النحو = الفیة ابن مالک **(نحو - عربی)**

از: ابن مالک محمد بن عبدالله طائی جیانی (۶۷۲ ق)

[کشف‌الظنون ۱/۱۵۱؛ مجلس ۱۰/۳۷۳].

آغاز:

قال محمد هو ابـن مـالک　　　احمد ربّی الله خیر مـالک

انجام:

و آله الغــرّ الکــرام البــررة　　　و صحبه المـنتخبین الخـیرة

نسخ؛ عبدالله فاوحی، ۲۷ شعبان ۱۲۰۸؛ نشانیها شنگرف؛ مهر بیضوی به سجع «سلطان جنید»؛ در اول نسخه تاریخ فوت معتمد الدوله «شب سه‌شنبه بیستم ذی‌قعده ۱۳۰۵ چهار ساعت به طلوع فجر مانده»؛

جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۰۱ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۶۹].

«۷۲۲۲»

مختار الصحاح　　　(لغت - عربی)

از: زین‌الدین محمد بن ابی‌بکر رازی (قرن ۸ ق)

[مجلس ۱۴۸/۱۰ و ۶۳۱].

آغاز: «الحمد لله بجمیع المحامد علی جمیع النعم ... هذا مختصر فی علم اللّغة جمعته من کتاب الصّحاح للامام العلاّمة ... اسماعیل بن حمّاد الجوهری».

انجام: «و نظیره قول ذی الرّمة ... اسلمی ای دارمیّ علی البلی و لازال منهلاً. تم الکتاب».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۵۳ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۸۰].

«۷۲۲۳»

اللمعة الدمشقيّة فی فقه الامامية **(فقه - عربی)**

از: شهید اول محمد بن مکّی عاملی (۷۸۶ ق)

[مجلس ۲۱۴/۱۲؛ الذریعه ۳۵۲/۱۸].

آغاز: «الله احمد استتماماً لنعمته و الحمد فضله و ایّاه أشکر استسلاماً لعزّته».

انجام: «و امکن هذا آخر اللمعة و لم تذکر فیها سوی المهمّ و هو المشهور بين الاصحاب و الباعث علیه اقتضاء بعض الطّلاب نفعه الله و ایّانا به و الحمدلله وحده».

نسخ؛ سیف‌الله بن کمال‌الدین علی بن محمد الشریف، اول جمادی‌الآخر ۱۰۰۸ مسجد اولیاءالله؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: گالینگور، سبز، عطف وگوشه تیماج.

۱۶۴ برگ؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتیمتر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۸۴].

«۷۲۲۴»

حلبة الكميت **(ادبیات - عربی)**

از: شمس‌الدین محمد بن حسین نواجی (۸۵۹ ق)

با نثری شیوا و ادبی پیرامون مدح شراب و مجلس خمرنوشی و ساقی و آداب و شرائط آن، در بیست و پنج باب و با اشعاری در هر مورد نگاشته شده است. در پایان بابی در مورد توبه و مضرات میگساری نیز آمده است.

[کشف‌الظنون ۶۸۷/۱؛ مرعشی ۵۴/۱۲].

آغاز: «الحمد لله الّذی ادارکؤوس الادب علی اهل ذوق فمالوا طربابقهوة الانشاء.. و بعد فقد سألنی من امره مطاع و مخالفته لاتستطاع ...».

انجام:

یا ربّ انّ العبد عبدٌ مذنبٌ	و هو فقیرٌ ماله عنكَ غنا
قد قطف اللّذة فی شبابه	بجهله فاغفر له ما قد جنا

نسخ؛ محمد کاظم بن محمد صادق، ۱۲۶۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملکی به تاریخ ۱۲۷۹ با مهر بیضوی به سجع «عبده جلال الدین» و نوشته‌ای به تاریخ ۱۰ رجب ۱۲۹۹، در آخر نسخه تملک عباسعلی نوری؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۵۸ برگ؛ ۱۹×۲۹ سانتیمتر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۸۷].

«۷۲۲۵»

مراصد الاطّلاع فی اسماء الامکنة و البقاع (جغرافیا - عربی)

از: شهاب‌الدین ابو عبدالله یاقوت بن عبدالله حموی (۶۲۶ ق)

مختصری است ازکتاب «معجم‌البلدان» خود مؤلف و اضافاتی نیز دارد.

[الذریعه ۲۰/۲۹۹؛ کشف‌الظنون ۲/۱۷۳۳؛ مشار، عربی ۸۳۰].

آغاز: «الحمد لله المتفرّد بالصّفات و الاسم ... امّا بعد فقد الّفت الکتاب الکبیر المسمّی بمعجم البلدان فی معرفة المدن».

انجام: «یَیْن بالفتح ثمّ السکون و آخره نون عین بواد یقال له جوزان و قیل واد بین ضاحک و ضویحک و قیل بئر فی بلاد خزاعة و قیل موضع قرب بدر و قیل بئر فی وادی العشایر».

نسخ؛ کاظم شیرازی بن ملاّ مهدی شیرازی، پنج‌شنبه ۲۹ جمادی‌الاولی ۱۲۶۷ تهران (برای شاهزاده امامقلی میرزا نوشته شده)؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرر؛ در اول نسخه

تملک عبدالعالی میرزا احتشام‌الدوله با مهر بیضوی به سجع «احتشام‌الدوله»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی.

۲۲۷ برگ؛ ۱۵×۲۷/۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۹۰].

﴿۷۲۲۶﴾

مظفریه در علم نظام و قواعد جنگ (نظامی - فارسی)

از: ؟

مؤلف از پیاده نظام‌های مدرسهٔ نظامی دورهٔ ناصرالدین شاه قاجار بوده و به دستور وی فنون جنگ و آموزشهای نظامی را درکتاب حاضر تدوین نموده است.

فهرست مطالب کتاب در آغاز نسخه درج گردیده که شامل چهار مطلب و یک خاتمه، و هر مطلب شامل چند باب و هر باب شامل چند فصل می‌باشد.

فهرست مذکور چنین است:

مقدمه: در بیان بعضی استحضارات نافعه که علم جنگ چیست و از آن چه حاصل می‌شود

مطلب اول: در بیان ترتیب لشکر و اقسام مختلفهٔ آن

مطلب دوم: در بیان چگونگی لباس و اسلحه و پرستاری لشکر و تکالیف ایشان و ترتیب اردوهای مشق

مطلب سوم: در بیان حرکت دادن لشکر به سمت سفر و اردوی جنگ و قواعد حراست اردو و طریقهٔ راه بردن و نگاهداری لشکر و اعمال ایشان

مطلب چهارم: در بیان رسیدن لشکر به مقابل دشمن و آداب ترتیب و حرکات او به مقتضای حالات زمین و اوضاع لشکر و قواعد مستحضر شدن اینها و اقسام جنگ و اعمالی که باید بعد از فتح و شکست معمول دارند

خاتمه: در بیان بعضی اعمالی که بعد از فتح و شکست سردار لشکر باید به عمل آورد.

مؤلف در مقدمه، تاریخ ایجاد نظام «ارتش» و همچنین تاریخ ایجاد ارتش در روسیه و ایران و عثمانیه را بیان نموده و در فصول کتاب امورات نظامی مانند: تاکتیک، آموزش، نگهداری و حرکت لشکر و جنگ و ... را توضیح داده و دستورات مفصلی می‌آورد و در هر مورد که لازم دانسته نقشه‌های جغرافیایی و نظامی رسم نموده است.

نسخهٔ حاضر از انجام ناتمام مانده و به فصل هشتم از باب ششم از مطلب چهارم ختم شده و باب هفتم از مطلب چهارم و خاتمهٔ کتاب را فاقد است.

آغاز: «سپاس بی‌قیاس سلطانی را سزاست که مدبر نظام عالم و مرتّب افواج بنی‌آدم است اما بعد چون در عهد سلطان ... ناصرالدین شاه قاجار ... برای ترقی تربیت لشکر ...».

انجام نسخه: «تا ترقی کرده به مراتب اعلاء عروج نمایند والاّ فلا قاعده چهارصد و بیست و یکم».

نستعلیق؛ ظاهراً به خط مؤلف، بی‌تا؛ عناوین مذهب و شنگرف، عناوین فصول لاجوردی، تمامی صفحات تا صفحه ۱۰۸ مجدول محرر؛ دارای ۳۲۴ نقشهٔ نظامی و جغرافیایی؛ جلد: مقوایی، آبی.
۱۴۸ برگ؛ ۲۱×۳۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۱۶۲۳۶].

«۷۲۲۷»

دیوان ابی نواس و اخباره (شعر - عربی)

از: حسین بن هانی بن عبدالاوّل حکمی معروف به ابی نواس (۱۹۷ ق)

[قاهره، فؤاد سید ۳۲۷/۱؛ سزگین ۵۴۳/۲ - ۵۵۰].

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه:

اقــطع الدهـر بـالندائی الکـرام　　　ورکوب الهویٰ و شـرب المـدام

انجام:

لیتک اذا لم تکن بقیت لنا　　　لم یبق روح یحوطها بـدن

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، زرد، ضربی.

۵۶ برگ؛ ۱۵×۲۴ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۲۶۱۰].

«۷۲۲۸»

معالم‌الدین و ملاذ المجتهدین　　　(اصول فقه - عربی)

از: ابو منصور حسن بن زین‌الدین عاملی (۱۰۱۱ ق)

[الذریعه ۱۹۸/۲۱].

آغاز: «الحمدلله المتعالی فی عـزّ جـلاله عـن مـطارح الافـهام فـلایحیط بکـنهه العارفون المتقدّس بکمال ذاته عن مشابهة الانام».

انجام: «اقرب و اظهرُ لک کافٍ فی الترجیح فکلام الشیخ عندی هو الحقّ».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملک نایب‌الایاله که از پسر عبدالرحیم در کردستان خریده؛ جلد: تـیماج، قهوه‌ای، ضربی.

۱۱۷ برگ؛ ۱۱/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۱۵].

«۷۲۲۹»

مجموعه

۱ ـ الاثنی عشریة فی الصلوة «۱ پ - ۲۹ ر» **(فقه - عربی)**

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

به شمارهٔ [۷۰۷۹] مراجعه شود.

۲ - الاثنی عشریة فی الحج «۲۹ پ - ۴۴ ر» **(فقه - عربی)**

از: مؤلف پیشین

به شمارهٔ [۷۰۷۹] مراجعه شود.

۳ ـ الاثنی عشریة فی مسائل الطهارة «۴۴ پ - ۵۴ پ» **(فقه - عربی)**

از: مؤلف پیشین

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «امّا بعد حمدالله علی آلائه و الصلوة ... هذه رسالة اثنی عشریة یتلو علیک مسایل الطهارة علی نهج جدید و نمط سدید و اسلوب غیر بعید».

انجام نسخه: «و استصحاب الدراهم البیض و اطالة المکث بغیر حاجة و ادخال الخلا شیئاً».

نستعلیق؛ محمد زمان شیرازی، رسالهٔ اول ۱۲ ذی‌قعدهٔ ۱۰۹۷ بلده اورنک‌آباد هند، رسالهٔ دوم ۱۲ ذی‌حجهٔ ۱۰۹۷؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۵۴ برگ؛ ۱۳/۵×۲۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۲۶۱۷].

«۷۲۳۰»

مجالس المؤمنین (تراجم - فارسی)

از: قاضی نورالله بن محمد شریف شوشتری (۱۰۱۹ ق)

[مجلس ۲۵۷/۷ و ۳۲۶/۲؛ الذریعه ۳۷۰/۱۹].

آغاز: «نفحات دلگشای حمد و رشحات جانفزای ثنا که از ... شمال اعتقاد و مصب زلال انقیاد چمن سپهر اخضر و انجمن الازهر را ...».

انجام: «دیگر آنکه چون بعد از اتمام هفت نسخه از این مجالس در مقابله آنها با اصل مسوّدهٔ آن این فقیر مستهام به اشاعهٔ آن اقدام نموده بنابراین مأمول از الطاف اخوان کرام که از آن نسخ نقل بردارند».

نستعلیق؛ بی‌کا، ربیع‌الثانی ۱۲۸۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر؛ جلد: تیماج، سرخ.

۴۶۶ برگ؛ ۱۹×۳۱/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۲۵].

«۷۲۳۱»

شرح الكافية (نحو - عربی)

از: نجم الائمّه محمد بن حسن استرآبادی مشهور به رضی‌الدین (۶۸۶ ق)

به شمارهٔ [۷۰۹۱] مراجعه شود.

نسخ؛ اسحاق بن نوروز، محرم ۱۱۰۰؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی از علما و کتب لغت؛ جلد: تیماج دورو، مشکی.

۲۲۲ برگ؛ ۱۸/۵×۳۳ سانتی متر؛ ۳۲ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۲۸].

«۷۲۳۲»

مجموعه

۱ ـ کنز العرفان فی فقه القرآن «۱ پ - ۱۳۸ پ» **(آیـات‌الاحکـام - عـربی)**

از: فاضل مقداد بن عبدالله سیوری حلّی (۸۲۶ ق)

[مجلس ۲۹/۳؛ الذریعه ۱۵۹/۱۸].

آغاز: «الحمدلله الّذی انزل علی عبده الکتاب ... امّا بعد فان القرآن بحر لایفنی عجائبه و لجّ لاتنقضی غرائبه».

انجام: «و لنقطع الکلام حامدین لله علی جمیل احسانه شاکرین له علی توفیقه و امتنانه قائلین ربّنا لا تؤاخذنا ان نسینا او اخطأنا».

۲ ـ ارشادالطالبین‌الی‌نهج‌المسترشدین «۱۴۱پ-۱۹۸ر» **(اعتقادات - عربی)**

از: مؤلف پیشین

[مجلس ۱۲۸۹/۱۰؛ الذریعه ۱۵/۱؛ کشف‌الحجب ۳۵۹].

آغاز: «انّ اولی ما صرفت فیه قوة فحول الافکار لاقحة لفرایـد ابکـار الاذکـار مستخدمة فی اظهار ...».

انجام: «الرابع النفاق و هو لغة ابطال الشخص خلاف ما یظهر منه و منه النافقا و هو احد حجرة الیربوع یکتمها».

۳ـ النافع یوم الحشر فی شرح باب حادی عشر «۱۹۹ پ ـ۲۱۴ ر»

(کلام ـ عربی)

از: مؤلّف پیشین

[مجلس ۳۱/۵ و ۱۷۹/۹؛ الذریعه ۱۱۷/۱۳ و ۱۲۳].

آغاز: «الحمدلله الذّی دلّ علی وجوب وجوده افتقار الممکنات امّا بعد فانّ الله تعالی لم یخلق العالم عبثاً».

انجام: «الرابع امر الامر او النّاهی من الضّرر الحاصل بسبب الامر او النهی».

۴ـ [رسالة فی الکلام] «۲۱۴ پ ـ ۲۱۶ پ» **(کلام ـ عربی)**

از: ؟

رساله‌ای مختصر در علم کلام است که اعتقادات را بر مبنای معتقدات شیعهٔ اثنی عشریه بیان نموده و مشتمل بر یازده بحث به ترتیب ذیل می‌باشد:

البحث الاوّل: فی التوحید

البحث الثانی: فی ثبوت قدرته تعالی

البحث الثالث: فی أنه تعالی عالم

البحث الرابع: فی أنه تعالی حیّ

البحث الخامس: فی أنه تعالی مرید

البحث السادس: فی أنه تعالی سمیع بصیراً مدرکاً

البحث السابع: فی بیان تعریف صفات لایصح اضافتها الی الله ولا یجوز اتصافها بها

البحث الثامن: فی أنه تعالی عدل حکیم

البحث التاسع: فی اثبات النبوة

البحث العاشر: فی ثبوت الامامة

البحث الحادی عشر: فی المعاد و ما یجب اعتقاده علی عامة المکلفین.

این کتاب غیر از «الابحاث المفیدة فی تحصیل العقیدة» علاّمهٔ حلّی و «واجب الاعتقاد» وی و « الاعتقاد فی شرح واجب الاعتقاد» فاضل مقداد سیوری حلّی می‌باشد.

آغاز: «الحمدلله الذّی تعالی بقدرته عن اوصاف الواصفین و احتجب بعظمته عن

ادراک الناظرین ... امّا بعد فان المعقول لما کان متقدماً علی المنقول».

انجام: «فمن انکر ما ذکرناه خرج عن ملة الاسلام و استحق العذاب الالیم و ذلک آخر ما اردناه مختصرین غیر مطولین و الحمدلله وحده».

۵ ـ الموجز الحاوی لتحریرالفتاوی «۲۱۷ پ ـ ۲۴۳» **(فقه ـ عربی)**

از: شیخ احمد بن محمّد بن فهد حلّی (۸۴۱ ق)

رسالهٔ مختصر فتوایی است در چهار قاعده (عبادات، معاملات، عقود و ایقاعات) که هر کدام شامل چند کتاب مشتمل بر ابواب و فصول می‌باشد. مؤلّف فقط از قاعدهٔ اولی تا احکام زکات را نوشته و باقی ناتمام مانده است.

[الذریعه ۲۴۸/۲۳؛ مرعشی ۴/۱۵].

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین و بعد فقد استخرت الله سبحانه و عملت هذا المختصر و سمیته بالموجز الحاوی لتحریر الفتاوی».

انجام: «و فی الاوّل تخیراً ولو کانت شاة جاز اخذها و اعطاؤه غیرها و اعطاؤها او غیرها لغیره و للفقیر بذل القیمة».

۶ ـ قصیدة فی الضاد والظاء «۲۴۴ ر»

از: محمد بن احمد بن حسین کاتب بغدادی (قرن ۶)

آغاز:

افضل ما فاه به الانسان — و خیر ما یجری به اللسان

حمد الا له و الصلوة بعده — علی النبی فهی خیر عده

انجام:

والخط خطی عند فوزتدمی — یحضه علی استماع قدحی

و فاظل نابغ حد و الکلب — و الفاضل العالم یا مستبنی

۷ - فی الضاد و الظاء «۲۴۴ پ»

آغاز: «بسمله ایها السائل فی الضاء و الطاء لکیلا تضله الالفاظ ...».

۸ ـ منظومة فی اللحن الخفی «۲۴۴ پ»

آغاز:

اول مـــا نســتفتح المـــقالا بـــحمد رب مـــلک تـــعالا

ثـــم الصـــلوة المـــلک القـــدیم عـــلی النبی المـصطفی الکـریمی

سألتـــنی وفـــقک البـــر الوفـــی ان اکشف السر عن اللحن الخفی

نسخ؛علی بن فخر الدین بن حسن بن نجم الدین بـن ایـوب الاعـرج الحسینی، رسالهٔ اول ۲۴ جمادی الآخره ۸۵۲، رسالهٔ دوم جمعه ۲۵ شعبان ۸۵۷، رسالهٔ سوم ۳۰ ذی‌حجهٔ ۸۵۶، رسالهٔ پنجم ۵ ذی‌قعدهٔ ۸۵۲؛ عناوین و نشـانیها شـنگرف؛ مـهر بـیضوی بـه سـجع «عـبده اسماعیل ۱۱۶۲»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۴۵ برگ؛ ۱۷×۲۶/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۳۳].

«۷۲۳۳»

دستور اللغة = الخلاص (لغت ـ عربی به فارسی)

از: ابوعبدالله حسین بن ابراهیم نطنزی (۴۹۷ ق)

[مجلس ۱۵۳۹/۱۰؛ الذریعه ۱۶۵/۸؛ منزوی ۱۹۸۳/۳].

آغاز: «الحمدلله الذی ابدع العالم بقدرته و خصّ بنی آدم بکرامته و الصلوة علی خیرته محمّد مـن بـریّته و عـلی آله و ذرّیـته و بـعد فـهذا دسـتور اللـغة العـربیة المستعملة المـعتمدة المأثـورة الواردة فـی کـتاب الله تـعالی واخـبار الرسـول علیه السلام و

مصنفات الادباء».

انجام: «و الحروف التی لا تدخل الفارسیة ثمانیة یجمعها ضع حظ ثط قص و الحمدلله رب العالمین و صلواته علی سیدنا نبیه محمد سید الانبیاء و وصیه سید الاوصیاء و ابنته فاطمة سیدة النساء وسبطیه الحسن سید الاولیاء والحسین سید الشهداء و اولادهم البررة الاتقیاء صلی الله علیهم ما سبّح ملک فی الارض و السماء و سلم تسلیما کثیرا و حسبنا الله و نعم الوکیل و نعم المولی و نعم النصیر».

نسخ؛ بی‌کا، سه شنبه ۱۱ ذی‌قعدهٔ ۱۰۹۱؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج: قهوه‌ای.

۲۸۰ برگ؛ ۱۲×۲۲/۵ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۳۵].

«۷۲۳۴»

الیاقوتة = کتاب الیواقیت (علوم قرآن - عربی)

از: ابو عمرو زاهد محمّد بن عبدالواحد مطرز ابیوردی (۳۴۵ ق)

[الذریعه ۲۷۳/۲۵ و ۳۹۳ با عنوان «الیواقیت»؛ الفهرست، ابن ندیم، متن عربی، ص ۱۱۹-۱۲۰ و ترجمهٔ فارسی، ص ۱۲۷-۱۲۸؛ کشف الظنون ۲۰۵۳/۲-۲۰۵۴؛ سزگین ۲۷۶/۸ - ۲۷۹].

تفسیر مختصری از غرایب الفاظ قرآن کریم است که الفاظ قرآنی را به ترتیب سوره‌های قرآن به صورت مختصر شرح داده است. ابن ندیم پیرامون مؤلّف و چگونگی تألیف این کتاب توضیح مفصلّی آورده و مؤلّف را از نواصب می‌داند. دو نسخه از این کتاب را سزگین در «کتابخانه لاله‌لی، ش ۴/۲۵۵، کتابت ۷۸۴ ق» و «کتابخانه رشید، ش ۳/۳۴۸، کتابت قرن ۹» نشان داده که نسخهٔ ما از هر دو آنها قدیمی تر است.

آغاز: «اخبرنا الشیخ الامام العالم الثقة ابوعبدالله یحیی بن الحسن بن احمد بن عبدالله بن الناصر لفظه من اول سورة الاعراف قال اخبرنا الشیخ ابوالحسین احمد بن محمد بن احمد بن النفور البزاز قال قریء علی ابی القسم عبدالله بن احمد بن علی الصیدلانی قال اخبرنا ابو عمر محمد بن عبد الواحد الزاهد قال اخبرنا ثعلب عن ابن الاعرابی قال الصراط الطریق و من سورة البقرة اخبرنا ثعلب عن ابن الاعرابی قال الریب الشک و الهدی البیان و الهدی اخراج شیء الی شیء و الهدی الورع و الطاعة و الهدی الهادی قال و منه قوله تبارک و تعالی او اجد علی النار هدی ای هادیا و الغیب الله عزو جل و منه قوله یؤمنون بالغیب قال بالله عزّو جل و عن اسمه و الغیب ما غاب عن العین و کان محصلا فی القلوب».

انجام: «و من سورة الناس الوسواس [فی] الصدر و الوسواس الاسم علی قیاس الزلزال آخر کتاب الیاقوتة یجز بحمدالله و منه و صلواته علی سیدنا محمد النبی و آله و سلامه».

نسخ معرب، بی‌کا، در اوّل نسخه آمده که این نسخه در سنهٔ ۵۲۰ تحریر شده؛ در صفحهٔ اول تملک محمد صالح سویدی و روایت سماع نسخه توسط ابی عبدالله بن یحیی بن الحسن بن احمد بن عبدالله عن ابن النفور و سماع مسعود بن علی بن البام من ابی عبدالله النبار؛ در انجام نسخه سه سماع وجود دارد که کتاب را نزد استاد شنیده و استاد اجازه به آنها داده است ولی متأسفانه تاریخ سماعها یا از بین رفته یا قابل قرائت نیستند ولی در یکی از آنها با خط جدید تاریخ ۵۲۹ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، شمسه، لولادار.

۲۴ برگ؛ ۱۷ × ۲۲/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۶۴۳].

«۷۲۳۵»

مجالس المؤمنين **(تراجم ـ فارسی)**

از: قاضی نورالله بن محمّد شریف شوشتری (۱۰۱۹ ق)

به شمارهٔ [۷۲۳۰] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، ۱۴ ذی‌قعدهٔ ۱۰۹۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ دارای حواشی از مؤلّف ؛ جلد؛ تیماج، قهوه‌ای، ضربی، شمسه.

۵۹۸ برگ؛ ۳۰/۵×۱۷/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر، [۲۲۶۳۷].

«۷۲۳۶»

الاحتجاج على اهل اللجاج **(حديث ـ عربی)**

از: شیخ ابو منصور احمد بن علی طبرسی (قرن ۶ ق)

[الذریعه ۲۸۱/۱].

آغاز: «الحمدلله المتعالى عن صفات المخلوقين المنزّه عن نعوت الناعتين المبّرا مما لا يليق بوحدانيته».

انجام: «و هذه فضيلة تزيد على الفضايل و توفى على جميع الخصايص و المناقب و كفى بها برهانا لايحاً و ميزاناً راجحاً قطعنا هذا الكتاب على كلام السيد علم الهدى قدس الله روحه و الحمدلله رب العالمين و الصلوة على خير خلقه محمد و آله الطيبين».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک احمد بن صالح بن سالم بن طوق و تملکی به تاریخ ۱۱۹۴؛جلد:

تیماج دورو، قهوه‌ای، لولادار.

۳۳۲برگ؛ ۱۲/۵×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛[۲۲۶۳۸].

«۷۲۳۷»

مشکوة المصابیح (حدیث ـ عربی)

از: ولی الدین ابو عبدالله محمد بن عبدالله خطیب تبریزی (قرن ۸ ق)

تکمله‌ای است بر« مصابیح السنة» حسین بن مسعود فراء بغوی که نام راویان و مصدر اصل را به آن اضافه نموده و هر باب را در سه فصل تنظیم کرده است.

[مجلس ۴۴۶/۱۰؛ کشف الظنون ۱۶۹۹/۲؛ مرعشی ۲۶۱/۵، ش ۱۸۸۴؛ سرکیس ۶۲۷/۱].

آغاز: «الحمدلله و نحمده و نستعینه و نستغفره ... امّا بعد فان التمسک بهدیة لایستب الا بالاقتفاء لما صدر من مشکوته و الاعتصام بحبل الله لایتم الاّ ببیان کشفه».

انجام: «و عن ابن عباس قال قال عمر بن الخطاب سمعت رسول الله و هو بوادی العتیق یقول اتانی اللیلة آتٍ من ربی فقال فی هذه الواد المبارک و قل عمرةٌ فی حجّة».

نسخ؛ بی‌کا؛ بی‌تا [قرن ۱۳ یا ۱۴]؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرّر.

جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته.

۲۵۴ برگ؛ ۲۰×۲۹/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۳۹].

«۷۲۳۸»

التوحید (حدیث - عربی)

از: شیخ صدوق محمّد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۴ ق)

[الذریعه ۴۸۲/۴؛ مشار، عربی ۲۲۴].

آغاز: «الحمدلله الواحد الاحد الذّی لا شریک له الفرد الصمد الذی لا شبیه له الاوّل القدیم الذّی لا غایة له ... ان الذّی دعانی الی تألیف کتابی هذا انی وجدت قوما من المخالفین لنا ینسبون عصابتنا الی القول بالتشبیه و الجبر».

انجام: «حدثنا ابی رحمة الله علیه قال حدثنا احمد بن ادریس عن محمد بن احمد عن عبدالله بن محمد بن اسمعیل النیسابوری عن عبدالرحمن بن ابی هاشم عن کلیب بن معویة قال قال ابو عبدالله علیه السلام لایخاصم الا من قد ضاق بما فی صدره».

نسخ؛ بی‌کا، بی تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملکی به تاریخ محرم ۱۲۵۹ در همدان؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سربا نقش گل و بوته.

۱۶۹ برگ؛ ۱۲×۲۴ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۳۶۴۶].

«۷۲۳۹»

الفوائد الضیائیّة فی شرح الکافیة (نحو - عربی)

از: نور الدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸ ق)

[مجلس ۵/۱۵ و ۲۹۰/۱۶؛ الذریعه ۳۴۶/۱۶؛ سپهسالار ۲ /۳۵۷ - ۳۶۰؛ مرعشی ۱۰۸/۱، ش ۸۹؛ مشار، عربی ۶۸۱].

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه:«و لا یلزم من ذلک عدم الابتداء به مطلقا حتی یکون بترکه اقطع لجواز اتیانه بالحمد من غیر ان یجعله جزاءاً من کتابه و بدأ بتعریف الکلمة و الکلام لانّه یبحث فی بهذا الکتاب عن احوالهما».

انجام: «واختم لی بخیر اللهم خاتمة امورنا خیراً و لا تلحق بنا من مرتبة شرورنا و اجعلنا نونات نقایضنا خفیفة کانت او ثقیلة فی مواقف الندم».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی محمد حسین» جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۵۳برگ، ۱۲×۱۹ سانتی‌متر؛ ۱۵ـ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۵۱].

«۷۲۴۰»

شرح شواهد قطر الندی (ادبیات - عربی)

از: سید صادق بن علی فحّام اعرجی (۱۲۰۵ ق)

شرحی بر شواهد کتاب «شرح قطر الندی و بل الصدی» ابن هشام است و اقوال دو شارح دیگر این کتاب شیخ فتح‌الله بن علوان کعبی و عینی را نیز نقد نموده است.

[الذریعه ۳۳۹/۱۳؛ مرعشی ۱۷۰/۱۳، ش ۴۹۷۴].

آغاز:

اذا قالت حذام فصدّقوها	فان القول ما قالت حذام
و لو لا المزعجات من اللیالی	لما ترک القطا طیب المنام

انجام: «و یکتب فعل مضارع مبنی للمفعول و نائب فاعله ضمیر مستتر فیه یعود الی الفعل و بالالف صلة یکتب و الجملة فی محل رفع خبر هو تمت الکتاب والله اعلم بالصواب ...».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: گالینگور، قرمز، عطف و گوشه تیماج.

۹۵ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰ سانتیمتر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۶۰].

«۷۲۴۱»

الفوائد الضیائیّة فی شرح الکافیة **(نحو - عربی)**

از: نور الدین عبد الرحمن بن احمد جامی (۸۹۸ ق)

به شمارهٔ [۷۲۳۹] مراجعه شود.

نسخ؛ سید احمد بن عبدالله، دوشنبه ربیع‌الآخر ۱۰۵۱ بلدهٔ قیصریه؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، شمسه.

۲۱۶ برگ؛ ۱۴×۲۰/۵ سانتیمتر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۷۰].

«۷۲۴۲»

زبدة الاصول **(اصول فقه - عربی)**

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

[مجلس ۲۲۷/۱۱؛ الذریعه ۱۹/۱۲؛ مشار، عربی ۵۰۴].

آغاز: «بسمله و به نعستین ابهی اصل یبتنی علیه الخطاب و اولی قول فصل ینتهی الیه اولوالالباب ...».

انجام: «محمد المشتهر ببهاءالدین العاملی عامله الله بلطفه الخفیّ و الجلّی فی ثانی عشر اول شهر السّنة الثانیة من العشر الثانی بعد الالف و الحمد لله اولاً و آخراً».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۳]؛ با حواشی بسیار از علما؛ در صفحه اول تملک محمدقاسم حسینی؛ جلد: گالینگور، سرخ.

۵۰ برگ؛ ۱۳×۳۰ سانتی‌متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۷۳].

«۷۲۴۳»

مجموعه

۱ ـ کشف اللغات جوک باشست «۱ پ - ۹ پ» **(لغت - هندی به فارسی)**

از: میر ابوالقاسم بن میرزا بیک موسوی فندرسکی (۱۰۵۰ ق)

معانی لغات هندی و نامأنوسی را که در ترجمهٔ کتاب «جوک باشست» به کار رفته، به ترتیب حروف الفبا به فارسی بیان کرده است.

[منزوی ۲۰۱۵/۳؛ دانشگاه ۸۹/۸؛ مرعشی ۱۷۰/۱۸، ش ۶۹۹۹ که از مؤلف نام نبرده].

آغاز: «بسمله باب الالف، اتمان: هستی مطلق و اصل آفرینش و آنچه همه را فرا رسیده».

انجام: «باب الهاء، هماجل: نام کوهی است که محیط دور عالم است ... هرد: تا به ذوق دریافت رسیدن».

۲ ـ جوک باشست[1] «۱۰ پ - ۱۸۵ پ» **(عرفان هندی - فارسی)**

از: پندت کشمیری «انندن Anandan».

مترجم از سانسکریت به فارسی: نظام الدین پانی پیتی

[مجلس ۴۱۴/۲ و ۱۴۳/۱۳؛ الذریعه ۱۲۹/۴؛ منزوی ۷۷۸/۲ ـ ۷۸۰؛ دانشگاه ۴۲۸/۳ و ۸۹/۸].

---

1. (Yoga _ Vasishtha) Jog Bashishth.

آغاز: «شکر و سپاس بی‌قیاس سزاوار حضرت دادار آفریدگار بی‌مثل و مانند و بی‌همتاست که وحدت ذات او موجب کثرت و سبب پیدایی عالم و عالمیان گشت».

انجام: «گفت یا رسول‌الله از وقتی که آفریده شده‌ام می‌بینم که این قطار شتران با صندوقها میروند و من هیچ نمی‌دانم که این چیست و این اشاره به بی‌نهایتی ادوار است ...».

نسخ؛ رسالهٔ دوّم جمشید بن محمد زمان خان جبار دادباش، سه‌شنبه ۲۹ ذی‌قعدهٔ ۱۰۹۰ (برای میرزا نصیرالدین محمد بهبهانی ساکن مشهد نوشته شده)؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملکی به تاریخ جمعه شوال ۱۲۸۵، در آخر نسخه تملک محمد رحیم بن محمد مقیم یکشنبه ۱۲ ربیع‌الاول ۱۱۰۹ و مهر بیضوی به سجع «عبده محمد ابراهیم بن محمدتقی»؛ در اول نسخه ۴ بیت از میرفندرسکی در وصف کتاب حاضر آمده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، لولادار.

۱۸۶ برگ؛ ۱۶×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۲۲۸۹۰].

«۷۲۴۴»

تمهید القواعد الاصولیة و العربیة (فقه - عربی)

از: شهید ثانی زین‌الدین بن علی عاملی (۹۶۶ ق)

[مجلس ۱۰۶/۴ و ۵۴/۷؛ الذریعه ۴۲۲/۴؛ مشار، عربی ۲۱۸].

فهرست تمهید القواعد از خود شهید، ضمیمهٔ کتاب می‌باشد.

آغاز: «الحمد لله الذی وفقنا لتمهید قواعد الاحکام الشرعیة و تشیید أرکانها بتوطیة القوائد العربیة».

انجام: «و حیث انتهی الغرض و تم العدد الذی قصدناه فنحمد الله سبحانه و

تعالی تسهیله و توفیقه».

نسخ؛ عبدالله نصار بن محمد الحویزاوی، شنبه ۱۰ جمادی الاولی ۱۰۳۶؛ جلد: تیماج، زیتونی.

۱۹۹ برگ؛ ۱۲/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۷۵].

«۷۲۴۵»

دیوان مظهر خویی (اشعار - فارسی)

از: عباسقلی خان بن زین العابدین چاپارچی باشی خویی متخلص به مظهر (قرن ۱۳ق)

[الذریعه ۱۰۶۳/۹؛ منزوی ۲۵۳۴/۳ که در رقم ۲۶۰۳۶ از همین نسخه یاد نموده؛ دانشگاه ۳۰۵۳/۱۳؛ مشار، فارسی ۷۵۷/۱؛ فرهنگ سخنوران ۵۵۰].

آغاز:

بتی است داده به کف تیر چشم جادو را

به صید شیر برد بامداد آهو را

انجام:

پرسیدم از آن گاو که نوّاب تویی جنبید و بخنده گفت: آری، آری

نستعلیق؛ عیسی بن مهدی بن حاجی محمد صادق معین التجار، ۱۲۰۶ (به دستور حاج اسماعیل نوشته شده)؛ تمامی صفحات مجدول محرر مذهب؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، شمسه با گل و بوته، ساخت جلد ۱۳۰۶ ش.

۳۴ برگ؛ ۱۶×۲۴ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۵۷۴۴].

«۷۲۴۶»

نفحات الانس من حضرات القدس (تذکرهٔ عرفا - فارسی)

از: نور الدین عبد الرحمن بن احمد جامی (۸۹۸ ق)

[الذریعه ۲۴۷/۲۴؛ مشار، فارسی ۵۲۶۱/۵].

آغاز: «الحمدلله الذی جعل مرائی قلوب اولیائه مجالی جمال وجهه الکریم ... امّا بعد می‌گوید پای شکسته زاویهٔ خمول و کم نامی عبد الرحمن بن احمد الجامی ... که شیخ امام عارف ابو عبدالرحمن بن محمد حسن السلمی النیشابوری ... در بیان احوال مشایخ طریقت ... کتابی جمع کرده و آن را طبقات‌الصوفیة نام نهاده».

انجام: «و چون آن زن این تصرف بکرد در حال حق تعالی چندم گندم فرستاد که آن ظروف پر کرده شد و آن زن از اولیاء خدایتعالی بود به اتمام رسید و باختتام انجامید این کتاب نفحات‌الانس من حضرات القدس».

نستعلیق؛ نصوحی افندی، بی‌تا [قرن ۱۰] (صفحه آخر نونویس)؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی عبدالغفور لاری؛ در صفحهٔ اول تملک نصرالله ملقب به نصر؛ جلد: تیماج، سوخت، قهوه‌ای، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۰۳ برگ؛ ۱۸×۲۵ سانتیمتر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۵۳].

«۷۲۴۷»

حاشیة الکشاف (تفسیر - عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد گرگانی (۸۱۶ ق)

[مجلس ۱۰۰/۷ و ۱۱۰/۹؛ کشف الظنون ۱۴۷۵/۲؛ سپهسالار ۱۲۳/۱؛ سرکیس ۶۷۹].

آغاز: «قال جار الله العلاّمة احسن الله اکرامه فی دار المقامة الحمدلله الّذی انزل القرآن کلاماً ...».

انجام: « انه جعل البیانیة قسیمة للابتدائیة و انه لاقرینة علی انتزاع الرزق من الثمرة بل هی فی نفسها رزق».

نسخ؛ محمد بن محمود طبسی، ۱۰۳۱ شیراز؛ نشانیها شنگرف؛ مقابله و تصحیح شده؛ در اول نسخه تملک جعفر بن محمد طبسی و احمد کتابفروش تهرانی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۶۴ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۳۰۸۲].

«۷۲۴۸»

مجموعه

۱ ـ شرح شذور الذهب فی معرفة کلام العرب «۲ ر - ۸۱ ر» **(نحو - عربی)**

از: جمال الدین عبدالله بن یوسف انصاری معروف به ابن هشام (۷۶۱ ق)

شرح مهمّی است که ابن هشام برکتاب «شذور الذهب» خود نوشته است.

[کشف الظنون ۱۰۲۹/۲؛ ظاهریه، نحو ۲۹۱].

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «حلق جاز فیه لغة رابعة و هی اتباع الاوّل الثّانی فی الکسر نحو فَخِذٍ و شَهِدَ و اما معناها فاحدهما اصطلاحیّ و هو ما ذکرت».

انجام: «لانه قد ذکرته فی باب التمییز فلذلک اختصرت اعادته فی هذا الموضع من المقدمة و الحمدلله علی احسانه و قد ابنت علی ما اردت ایراده فی شرح هذه المقدمة ...».

۲ ـ شرح قطر الندی و بَلّ الصدی «۸۲ پ - ۱۴۲ پ» **(نحو - عربی)**

از: مؤلف پیشین

شرح مختصر مهمی است با عنوان «اصل - شرح» که مؤلّف بر کتاب خودش «قطر الندی و بلّ الصدی» نگاشته است.

[مجلس ۱۹۵/۱۷؛ کشف الظنون ۱۳۵۲/۲؛ مرعشی ۶۴/۱، ش ۵۴؛ مشار، عربی ۵۵۹].

آغاز: «الحمدلله رافع الدرجات لمن انخفض بجلاله و فاتح البرکات لمن انتصب بشکر افضاله ... امّا بعد فهذه نکت حررتها علی مقدمتی المسماة بقطر النّدی و بلّ الصدی رافعةٌ لحجابها کاشفةٌ لنقابها».

انجام: «فینبغی ان یفتحوا فی مثل اذهب لیکونوا قد راعوا بحرکة الهمزة فی حالة الوقف و منها ما یکسر لاغیر و هو الباقی و ذلک فی اصل الباب و هذا آخر ما اردت املاءه علی هذه المقدمة ...».

رسالهٔ اول نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ رسالهٔ دوم نستعلیق؛ بی‌کا، ۱۱۲۴ اصفهان؛ جلد: تیماج، سوخت، قهوه‌ای.

۱۴۲ برگ؛ ۱۳×۲۲ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۳۷].

«۷۲۴۹»

ایضاح الفوائد فی شرح مشکلات القواعد (فقه - عربی)

از: فخر الدین محمد بن حسن بن مطهّر حلّی (۷۷۱ ق)

[مجلس ۲۴/۷؛ الذریعه ۴۹۶/۲].

نسخهٔ حاضر از اول بحث جنابت تا اول «الباب الرابع فی الایلاء» را شامل است.

آغاز نسخه: «الجنابة و الا اثر الوضوء مع التنصیص علیه و هو باطل اجماعاً».

انجام نسخه: «فقیل مبنی علی القولین انه هل یتبع فی الظهار المعنی المعهود...».

نسخ؛ محمد بن علی الجوینی، جلد اول چهارشنبه ۴ ربیع‌الاول ۷۹۴ سبزوار، جلد دوم دوشنبه ۱۲ رمضان ۷۹۳ سبزوار؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملک جمال الدین بن صدرالدین با مهر بیضوی به سجع «العلم الحسن جمال الدین»؛ در آخر جلد اول مهر کروی به سجع «صاحبه الفقیر الی الله المنان حسین بن علی الجوشمردانی»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر، لولادار.

۳۶۸ برگ؛ ۱۹×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۹۲].

«۷۲۵۰»

مرآة الجنان و عبرة الیقظان (تاریخ - عربی)

از: ابو محمد عبدالله بن اسعد یافعی یمنی (۷۶۸ ق)

[کشف الظنون ۱۶۴۷/۲؛ دانشگاه ۴۲۰۴/۱۵؛ سرکیس ۱۹۵۳/۲].

آغاز: «قال العبد الفقیر الی لطف الله الکریم سیدنا الشیخ الامام العالم العلامة علم العلماء و قدوة الفقهاء ابو محمد عبدالله بن اسعد بن علی ... اما بعد حمدالله المتوحد بالالهیة و الکمال و العظمة و السلطان ممیت الاحیاء و محیی الاموات».

انجام: «... کما جاء الحدیث الصحیح عن الصادق المختار صل سلما علی روحه با عز و المدحج و لله منا الحمد قبلا و اخر انه قول الحمید».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ مهر مربعی به سجع «این کتاب از متملکات و جزو کتابخانهٔ احقر فضل‌الله نوری است ۱۳۱۱»؛ جلد: تیماج، زیتونی.

۵۳۹ برگ، ۱۶×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۰۲].

«۷۲۵۱»

مجموعه **(نحو - عربی)**

۱ ـ الموشح فی شرح الکافیة «۱ پ - ۱۴۴ ر»

از: شمس‌الدین محمد بن ابی‌بکر بن محمد خبیصی (قرن ۸ ق)

شرحی بر کافیهٔ ابن حاجب است.

[مجلس ۳۴۶/۴ و ۳۶۵؛ کشف الظنون ۱۳۷۰/۲؛ قاهره، فؤاد سید ۱۴۲/۳].

آغاز: «بسمله و احمده کما یستحق ان یُحمد ... الکلمة ای الّتی فی اصطلاح النحاة فانها تطلق علی معان اخر کالکلام قال‌الله تعالی و کلمة الله هی العلیا».

انجام: «و المفتوح ما قبلها تقلب الفا کقولک فی اضربن اضربا تشبیهاً لها بالتنوین والله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب».

۲ ـ عدّة مسائل من مسائل الخلاف فی النحو «۱۴۴پ - ۱۴۶پ» **(نحو - عربی)**

از: ؟

چند مسأله در علم نحو را که در بین بزرگان این فن مورد خلاف واقع شده، شرح و توضیح داده است.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «بسمله و قال رضی‌الله عنه مملّیا علی عدة مسایل من مسایل الخلاف فی النحو مسئلة قال سیبویه رحمه الله لایجوز دخول الفاء فی خبر انّ خلافاً للاخفش».

انجام: «مسئلة قال الخلیل رحمه الله علامة الندبة لاتلحق الصفة خلافاً لیونس و الکلام مفروض فی یا زید الطویلاه و وجه الدلیل للخلیل انه یقول اسم لیس بمندوب فلایلحقه علامة الندبة قیاسا علی قولهم».

نسخ معرب؛ عبد القادر بن ابی‌بکر بن سعید الشافعی، ۸۸۹؛ عـناوین

شنگرف، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصّع با شمسه؛ با حواشی؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۴۶ برگ؛ ۱۵×۲۲/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۱۴].

«۷۲۵۲»

إحكام الأحكام فی اصول الأَحكام (اصول فقه - عربی)

از: علی بن ابی علی محمد بن سالم بن محمد سیف‌الدین آمدی شافعی (۶۳۱ق)

متن مهمّی در اصول فقه، مشتمل بر چهار قاعده (فی مفهوم اصول‌الفقه، فی الادلة السمعیة، فی احکام المجتهدین و فی الترجیح) است. بنابر گفتهٔ علاّمه قطب‌الدین شیرازی، ابن حاجب کتاب معروف خود «المنتهی» را از این کتاب تلخیص نموده است.

[کشف الظنون ۱۷/۱].

آغاز: «و ما توفیقی الاّ بالله علیه توکلت و الیه انیب ... و بعد فانه لما کانت الاحکام الشرعیة و القضایا الفقهیة و مسائل مقاصد المکلفین ...».

انجام: «و هذا آخر ما اردناه و نهایة ما رتّبناه اللّهم فکما الهمت بانشائه و اعنت علی انهائه فاجعله نافعاً فی الدنیا و ذخیرة فی الاخری».

نسخ؛ بی‌کا، پنجشنبه ۱۶ رمضان ۱۲۴۰؛ عناوین شنگرف؛ جلد: روغنی، مشکی، ترنج با گل و بوته مرصع.

۲۷۰ برگ، ۲۱×۳۰ سانتی متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۱۶].

«۷۲۵۳»

منیة اللبیب فی شرح التهذیب (اصول فقه - عربی)

از: ضیاء الدین عبدالله بن محمد حسینی حلّی (قرن ۸ ق)

شرح مهمی با عناوین «قال - اقول» برکتاب «تهذیب الوصول الی علم الاصول» علاّمهٔ حلّی است.

[مجلس ۸۸/۹ - ۸۹؛ الذریعه ۱۶۸/۱۳ و ۲۰۷/۲۳].

آغاز: «اللّهم احمدك حمداً ... امّا بعد فان الالتفات الی علم اصول الفقه و صرف الهمّة الی عرفانه و النظر فیه و البحث عن اقسامه ...».

انجام: «و قد تقدّم ... و جوابه جواب المعارضة فی الاصل و المعارضة فی الفرع و قد عرفته و باقی الاعتراضات و اجوبتها تقدمت فنذکر و حیث انتهی کلام المصنف».

نستعلیق؛ شمس الدین بن رفیع الدین خلخالی، ۱۳ محرم ۹۸۲؛ عناوین شنگرف؛ فهرست کتاب در آغاز آمده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.
۲۷۵ برگ، ۱۲×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۲۷].

«۷۲۵۴»

المختصر فی شرح تلخیص المفتاح = مختصر المعانی

(معانی و بیان و بدیع - عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ ق)

[مجلس ۱۲۳/۱۳؛ کشف الظنون ۴۷۳/۲].

آغاز: «ما شکرالله عبد لم یحمده و به ثقتی - بسمله - نحمدک یا من شرح

صدورنا لتلخیص البیان فی ایضاح المعانی و نوّر قلوبنا بلوا مع التبیان من مطالع المثانی ...».

انجام: «انّ کلّاً من السور بالنسبة الی المعنی الّذی یتضمّنه مشتملة علی لطف الفاتحة و منطویة علی حسن الخاتمة ختم الله لنا بالحُسن و یسر لنا الفوز ...».

نسخ؛ حاجی عزیزالله بن مولانا قاسم، ۱۰۹۷؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر و لچکی با نقش گل و بوته.

۲۶۵ برگ، ۹×۱۹ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۰۳].

«۷۲۵۵»

حلبة الکمیت **(ادبیات - عربی)**

از: شمس‌الدین محمد بن حسین نواجی (۸۵۹ ق).

به شماره [۷۲۲۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مذهب؛ در اول نسخه تملک فرهاد میرزا ۹ جمادی الاولی ۱۲۹۲ با مهر مربعی به سجع «هو العلی الاکبر» و تملک سید حسین بن سید علی بن حماد به تاریخ ۱۱۷۶ با مهر مضلع به سجع «حسین منی و انا من حسین»؛ جلد: تیماج، زیتونی.

۲۲۰ برگ، ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۰۴].

«۷۲۵۶»

مجموعه

۱ ـ غنیة النزوع الی علمی الاصول و الفروع «۱ پ - ۱۱۱ ر»

(فقه و اصول ـ عربی)

از: عزّ الدین حمزة بن علی بن زهره حلبی (۵۸۵ ق)

به شمارهٔ [۷۱۲۹] مراجعه شود.

۲ ـ الانتصار «۱۱۴ پ - ۱۹۹ ر» **(فقه - عربی)**

از: علم الهدی سید مرتضی علی بن حسین موسوی (۴۳۶ ق)

[مجلس ۲۰/۱۲؛ الذریعه ۳۶۰/۲].

آغاز: «الحمدلله علی ما یسّر من حقّ متّبع و صرف من باطل مبتدع ا مّا بعد فانی ممتثل ما رسمته ... من بیان المسائل الفقهیّة الّتی شُنِّع بها علی الشیعة الامامیة و ادُّعِیَ علیهم مخالفة الاجماع».

انجام: «لانه ان منع من الوصیة للاقارب ما ذکروه منع من تفصیل بعضهم علی بعض فی الحیوة البر و الاحسان لان ذلک یدعو الی الحسد و العداوة و لا خلاف فی جوازه لذلک الاوّل».

نسخ؛ محمد رسول بن عبد العزیز، رسالهٔ اول شب شنبه ۹ جمادی‌الاولی ۱۲۳۷ کاشان، رسالهٔ دوم ذی حجهٔ ۱۲۴۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: روغنی، مشکی، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته و پرنده.

۱۹۹ برگ، ۲۱×۱۴/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۵۲].

«۷۲۵۷»

یتیمة الدهر فی محاسن اهل العصر (ادبیات - عربی)

از: ابو منصور عبدالملک بن محمد ثعالبی (۴۳۰ ق)

[کشف الظنون ۲۰۴۹/۲؛ دانشگاه ۱۶۵۷/۱۰؛ مشار، عربی ۱۰۱۲].

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب می‌باشد.

آغاز نسخه: «بسمله الباب الرابع فی ذکر ابی العبّاس احمد بن ابراهیم بن الضبی هو جذوة من نار الصّاحب و نهر من بحره و خلیفته النائب منابه فی حیاته القائم مقامه بعد وفاته ...».

انجام: «انتهی الباب العاشر و به تم الکتاب و بقی علی ذکر قوم من اهل نیسابور لم یحضرنی اشعارهم و هم ابو سلمة المؤدب و ابو حامد الحازرنجی و ابوسهل البستی و ...».

نسخ؛ اسماعیل شیرازی، ۱۲۵۱ نجف؛ عناوین شنگرف؛ مقابله شده؛ تملک شاهزاده فتح‌الله میرزا شعاع السلطنه به تاریخ ۱۲۶۰ که به نایب‌الایاله اهدا نموده؛ جلد: تیماج دورو، سوخت، قرمز، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لچکی.

۲۵۸ برگ، ۱۵×۲۶ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۲۱].

«۷۲۵۸»

کفایةالخصام فی فضایل‌الامام (امامت - فارسی)

از: شیخ محمد تقی بن علی دزفولی (قرن ۱۳ ق)

ترجمه‌ای ازکتاب «غایة المرام» سید هاشم بحرانی است.

[الذریعه ۹۱/۱۸؛ مشار، فارسی ۴۰۹۰/۴].

نسخهٔ حاضر فاقد خطبه مؤلف و مترجم می‌باشد و فهرست مطالب کتاب در آغاز نسخه آمده است.

آغاز: «باب اول در اثبات این که جمیع اشیاء به طفیل وجود خمسة النجباء علیهم‌السلام موجود شد و اگر مقصود حقتعالی وجود ایشان نبود هیچ مخلوق به وجود نمی‌آید ...».

انجام: «فرمود امّت من پس از من [هفتاد و] سه فرقه خواهند شد فرقه‌ای اهل حق که باطل با ایشان آمیخته نشود».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا (چند صفحه آخر نونویس)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول محرر مذهب مرصع؛ دارای حواشی از محمد حسن؛ جلد: مقوایی، قرمز، عطف تیماج.

۲۰۴ برگ، ۲۲/۵×۳۶/۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۴۹].

﴿۷۲۵۹﴾

الاستبصار فیما اختلف من الاخبار (حدیث - عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

به شمارهٔ [۷۲۰۳] مراجعه شود.

نسخ؛ جلد اول عسکر بن حسن موسوی، ۱۱۹۴؛ با حواشی به امضاء «منه ره»؛ در ابتدای جلد دوم وقف از عسکر بن حسن الموسوی ربیع‌الاول ۱۲۲۵؛ در پایان کتاب حج اجازهٔ روائی محمد امین بن محمد علی فرج‌الله المجاور فی مقابر قریش (کاظمین) به شیخ صالح بن سلیمان عاملی که کتاب را نزد وی مقابله نموده و آخرین جلسهٔ آن

روز پنجشنبه آخر رجب ۱۰۷۱ بوده، آمده است و خودش از استادش شیخ فخرالدین طریحی و او از شیخ محمد ولد جابر نجفی و او از شرف‌الدین علی شولستانی حسینی و او از استادش روایت می‌کند.
جلد: تیماج، قهوه‌ای.
۳۷۶ برگ، ۱۹×۲۹ سانتی متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۱۸۲۶۸].

﴿۷۲۶۰﴾

روضة المتقین فی شرح اخبار الائمة المعصومین علیهم‌السلام (فقه - عربی)

از: ملاّ محمد تقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰ ق)

شرح مزجی بر کتاب «من لایحضره الفقیه» شیخ صدوق (۳۸۱) است. شارح شرح دیگری بر این کتاب به فارسی نگاشته که به «لوامع صاحبقرانی» مشهور می باشد.

[مجلس ۱۴۴۷/۱۰ و ۲۷۸/۱۴؛ الذریعه ۳۰۲/۱۱].

آغاز: «الحمدلله المتعالی بعز جلاله عن ادراک العالمین المنزه بوجوب ذاته و قدس صفاته عن اوصاف الواصفین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه عاریت گرفتن محمد جواد عاملی از عبدالله بروجردی در نجف و تملک ریحان‌الله بن جعفر موسوی؛ جلد: تیماج دورو لولادار، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته مرصع.
۳۲۴ برگ، ۱۶/۵×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۹۷].

﴿۷۲۶۱﴾

تذکرهٔ اسحاق بیک = الفت‌نامه (شعر - فارسی)

از: اسحاق بیک عذری بیگدلی (۱۱۸۵ ق)

مؤلف اشعاری راکه برادرش حاج لطفی آذر درکتابش «آتشکدهٔ آذر» نقل نموده، در چهار دسته (قصائد، مقطعات، غزلیات و رباعیات) به ترتیب الفبائی حروف آخر ابیات مرتب نموده است.

[مجلس ۱۴۰/۳ - ۱۴۱؛ سپهسالار ۴۶۹/۲؛ دانشگاه ۳۸۱۳/۱۴؛ مرعشی ۱۴۸/۱۸].

نسخهٔ حاضر از وسط چند برگ افتادگی دارد که به جایش برگهای سفید گذاشته‌اند.

آغاز:

گوئی که بعد ما چکنند و کجا روند
فرزندکان و دخترکان یتیم ما
خود یاد نداری که چه کردند چون شدند
این مادران و این پدران قدیم ما

انجام:

گر در نظر خویش امیری مردی ور بر سر نفس خود امیری مردی
مردی نبود لگد بر افتاده زدن گر دست فتاده‌ای بگیری مردی

نستعلیق؛ بی‌کا، ۱۲۴۱ تبریز؛ نام شاعران شنگرف؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۶۹ برگ، ۱۴×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۵۰].

«۷۲۶۲»

شرح اللباب فی النحو (نحو - عربی)

از: قطب الدین محمد بن مسعود بن سیرافی فالی (قرن ۸ ق)

به شمارهٔ [۷۰۲۳] مراجعه شود.

نسخ؛ ابراهیم بن محمود بن ابراهیم بن بُندار مشهدی، ۵ شعبان ۸۳۱؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۲۳۳ برگ، ۱۵×۲۳ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۰۶].

«۷۲۶۳»

روضة المتقین فی شرح اخبار الائمة المعصومین علیهم‌السلام (فقه - عربی)

از: ملاّ محمد تقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰ ق)

به شمارهٔ [۷۲۶۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جزء سوم شرح است و از باب «القضایا و الاحکام» شروع می‌شود.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در اول نسخه مهر مربعی به سجع «و تلک حجتنا آتیناها ابراهیم»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، لولادار.

۳۲۷ برگ، ۱۹×۲۹ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۴۷].

«۷۲۶۴»

جامع عباسی (فقه - فارسی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

[مجلس ۱۹/۲ و ۱۵۶۳/۱۰؛ الذریعه ۶۲/۵].

نسخهٔ حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «و شیر می‌شود و قسم دیگر از راه ناف به شکم طفل می‌رود و خوراک او می‌شود پس چیزی زیاده نمی‌ماند که بیرون آید».

انجام نسخه: «چون هریک از این دو دعا به غایت طویل بود در این مختصر مذکور نشد».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۹۶ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۴۹۳۴۱].

«۷۲۶۵»

الصافی (تفسیر - عربی)

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

[مجلس ۱۷۴/۷؛ الذریعه ۵/۱۵].

نسخهٔ حاضر جلد اول کتاب بوده و تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ مائده را شامل است.

آغاز: «نحمدک یا من تجلّی لعباده فی کتابه فی کلّ شیء و اراهم نفسه فی خطابه».

انجام: «عن الباقر ﷺ من قرأ سورة المائدة فی کل یوم خمیس لم یلبس ایمانه بظلم و لا یشرک به ابداً».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۱۲۲ (برای عبدالله بن الصدر ابو محمد شرف‌الدین ابراهیم الشیرازی نوشته شده)؛ عناوین شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک علی‌اصغر به تاریخ ۱۱۳۵؛ جلد: تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر.

۲۳۶ برگ؛ ۱۷/۵×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۶۳].

«۷۲۶۶»

دوحةالاخبار فی ذکر اخبار الاخیار و اخیار الاخبار (اخلاق - عربی)

از: حاج مولی محمد شریف بن رضا شیروانی تبریزی (قرن ۱۳ ق)

مباحث اخلاقی را در پنجاه و شش فصل با استناد به آیات و روایات مورد بحث قرار داده و تألیف آن را در رجب ۱۲۲۶ ق به پایان برده است.

[الذریعه ۲۷۲/۸؛ مرعشی ۱۱۱/۲۶، ش ۱۰۱۵۰؛ مشکوة ۱۳۱۳/۳].

فهرست فصول کتاب چنین است:

فصل اول: فی الزهد عن الدنیا

فصل دوم: فی الخوف و الرجاء

فصل سوم: فی التقوی

فصل چهارم: فی الامر بالمعروف

فصل پنجم: فی بعض وساوس الشیطان

فصل ششم: فی الدعاء للمؤمن

فصل هفتم: فی المؤاخاة

فصل هشتم: فی مدح العلم و العلماء

فصل نهم: فی مدح التصدّق

فصل دهم: فی ذم‌الامتنان

فصل یازدهم: فی ذم الاکتساب

فصل دوازدهم: فی السؤال

فصل سیزدهم: فی الصبر علی البلایا

فصل چهاردهم: فی الاذکار

فصل پانزدهم: فی الصلوات علی النبی

فصل سی و نهم: فی العجب

فصل چهلم: فی النظر الی الاجانبة

فصل چهل و یکم: فی اکل الحرام

فصل چهل و دوم: فی الغیبة

فصل چهل و سوم: فی الکذب

فصل چهل و چهارم: فی الخمر

فصل چهل و پنجم: فی الحسد

فصل چهل و ششم: فی الربا

فصل چهل و هفتم: فی الظلم و العدل

فصل چهل و هشتم: فی بعض مسائل الناس

فصل چهل و نهم: ؟

فصل پنجاهم: فی الکسوفین

فصل پنجاه و یکم: فی المطر

فصل پنجاه و دوم: فی الریاح

فصل پنجاه و سوم: فی المحشر

فصل پنجاه و چهارم: فی الجنّة

فصل پنجاه و پنجم: فی النّار

فصل پنجاه و ششم: فی التوکّل.

آغاز: «الحمد لله الّذی امرنا متابعة سنن سیّد الانبیاء و هذبنا الی التخلق باخلاق الاجلّة من الاولیاء».

انجام: «قد جعل‌الله شریکا فی ملکه یرزقه و یدفع عنه قلت فیقول لو لا انّ الله منّ علّی بفلان لهلکت قال نعم و لا بأس بهذا او نحوه».

نستعلیق؛ احتمالاً به خط مؤلف، رجب ۱۲۲۶؛ نشانیها شنگرف؛ با

حواشی به امضاء «منه» و علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۰۱ برگ؛ ۱۴/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۳۷].

«۷۲۶۷»

الشافی فی شرح الکافی **(حدیث - عربی)**

از: ملا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ ق)

شرحی مزجی بر کتاب «الکافی» ثقةالاسلام کلینی است. مؤلف شرح دیگری به فارسی بر همین کتاب به نام «الصافی فی شرح الکافی» نگاشته است.

[الذریعه ۱۳/۶ و ۱۴/۲۷].

نسخهٔ حاضر جلد اول کتاب می‌باشد.

آغاز: «الحمدلله علی ما وفقنا للتّمسک بالثقلین و لم یجعلنا من الّذین نسوا عترة نبیهم ... امّا بعد فیقول الغنی بربّه عمّن سواه خلیل بن الغازی القزوینی ...».

انجام نسخه: «تمّ کتاب التوحید من الکتاب الکافی و یتلوه کتاب الحجة فی الجزء الثانی».

نسخ؛ علیرضا بن احمد طالقانی، شنبه ۲۰ شعبان ۱۰۹۴؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل، لولادار.

۳۶۱ برگ؛ ۱۸/۵×۲۴ سانتیمتر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۷۳].

«۷۲۶۸»

جنگ **(متفرقه ـ فارسی و عربی)**

از: تقی‌الدین قزوینی (قرن یازدهم و دوازدهم)

این جنگ دارای مطالب متفرقه‌ای به نظم و نثر به زبان فارسی و عربی می‌باشد. اغلب مطالب، کلمات حکمی است که مؤلف خود انشاد نموده و در موارد اندکی بحثهای فقهی و اعتقادی نیز آورده است. بیش از یک سوم کتاب را اشعار مؤلف تشکیل می‌دهد که اغلب آنها مثنوی و در موارد کمی غزل می‌باشد. مؤلف از شاگردان ملاخلیل قزوینی بوده و خود نیز اهل قزوین می‌باشد و به «تقی» تخلص می‌کرده است. در کتاب حاضر از تفسیرش به نام «جامع‌الفنون» در چند مورد نام برده است. در «ص ۱۳» آمده: «عتاب کرد کاتب حروف را بعضی از عظماء اصدقا سلمه‌الله تعالی، بر اینکه از رأی خود بر نمی‌گردی فقیر در جواب گفتم که این عتاب است بر کمال نه نقص زیراکه استقامت رأی و ثبات بر عزم از اعظم کمالات است».

در «ص ۱۴» آمده: «اگر گویی که چه رجحان باشد در شعر گفتن خصوصاً اشعار لهو و لعب مثلا اغراء بر بوسه و مدح محبوب و معانی ضالّیه کاذبه و تضییع اوقات نمودن در صنایع ... اما اغراء بر بوسه و مدح محبوب و مانند آنها پس قبیح نیست بلکه مطلوبست در نفس‌الامر چنانچه در تفسیر جامع‌الفنون بیان نموده‌ایم... و گفتگوی حکم شرعی آن را در تفسیر جامع‌الفنون خواهیم نمود انشاءالله تعالی».

«ص ۳۰»: (تقی)

آن سرور زمین و زمان　　　تا مگر درد او دوا بکند

«ص ۵۹»: «قال کاتب الاحرف مصداق ذلک انی کنت ذات حین اتزن فی نفسی مودتی لشیخی الجلیل الخلیل ایده‌الله ...».

«ص ۸۴»: «ان مجموعتی هذه شین لی عند الجهلة و زین عند الکملة».

«ص ۹۰»: «نقل الاستاد الجلیل الخلیل ایده‌الله قال خرجت فی سفرٍ مع اخی ...».

«ص ۱۰۹»: «رسالة من قزوین الی اصفهان حرسهما الله تعالی من المهجور الحزین تقی‌الدین الذی عاداه الجد فاناخه مناخ ... الی سید یسطع نسیم الصبا بنفحات کرمه و جوده».

«ص ۱۱۶»: «...الصدیق الالمعی والشقیق اللوذعی شیخ محمد جعفر ادام طوله».

«ص ۲۳۷»: «... لکان من قبیل عطف الشی علی نفسه و قد غفل النحاة عن هذه الدقیقة وله زیادة توضیح و تدقیق فی تفسیر جامع‌الفنون».

آغاز: مثنوی

مرا باید از این پس بی‌وفا شد — که بینم می‌توان روزی جدا شد

جگر را دسته‌ای اندر کمر زد — بریش دل گلی از نیشتر زد

انجام: «... و فیها رسول‌الله ﷺ سید طعام الدنیا و الآخرة اللحم و سید شراب الدنیا و الآخرة الماء و انا سیّد ولد آدم و لا فخر».

نستعلیق؛ به خط جامع جنگ، بی‌تا [قرن ۱۲]؛ عناوین شنگرف،در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «باقرالعلوم» و مهر دیگری به سجع «یا صادق الوعد»؛ جلد: تیماج، ضربی، قهوه‌ای، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۲۷ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی متر؛ ۱۵ ـ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۵۳].

«۷۲۶۹»

مجموعه

۱ ـ جعفریه «۱ پ - ۵۴ پ» **(فقه - عربی)**

از: نورالدین علی بن عبدالعالی کرکی (۹۴۰ ق)

به شمارهٔ [۷۱۱۸] مراجعه شود.

۲ ـ الرسالة النجفیّة فی سهو الصلاة الیومیّة «۵۵ ر - ۱۰۵ پ» **(فقه - عربی)**

از: شیخ ابراهیم بن سلیمان قطیفی [1] (قرن ۱۰ ق)

---

۱. احیاءالداثر من القرن العاشر، ص ۴ - ۵.

مؤلف چون دید که کسی از علمای شیعه پیرامون سهو در نماز رسالهٔ مستقلی ننوشته و رساله‌ای که محقق کرکی با نام «الرسالة السهوية» [الذریعه ۲۶۷/۱۲] تألیف نموده وافی به مقصود نبود، رسالهٔ حاضر را در یک مقدمه و دو باب و خاتمه‌ای تألیف نمود. [الذریعه ۲۲۷/۱۱].

جای عناوین در رسالهٔ حاضر خالی مانده است.

آغاز: «الحمدلله الذی فضل بمعرفة احکام السهو خاصة من العباد ... فانی لم اقف من اصحابنا علی مؤلفٍ یضبط السهو المتعلق بالصلوة علی الانفراد مع دعاء الضرورة الیه من جمیع العباد».

انجام: «فهو حافظ علی المأموم فیجب علیه الاتیان معه برکعة و المأموم حافظ علیه الثلاث فیسقط الاحتیاط و... هذا آخر ما اردنا ایراده فلنقطع القول حامدین مصلّین مستغفرین ...».

نسخ؛ عیسی بن ابراهیم بن عبدالله، ۹۸۶؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملک علی بن حسین بن محمد بن یوسف بن علی بلادی بحرانی به تاریخ ۱۱۶۸؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۰۶ برگ؛ ۱۳/۵×۱۹/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۵۸۳۶].

«۷۲۷۰»

عوالی اللآلی العزیزیّة فی الاحادیث الدینیّة (حدیث - عربی)

از: ابن ابی جمهور محمد بن علی احسائی (۹۰۴ ق)

[الذریعه ۳۵۸/۱۵؛ مرعشی ۸۸/۱].

آغاز: «الحمدلله الذی اعلا اعلام العلماء الاعلام ... فلما کان من لطف‌الله تعالی و عنایته بخلقه بعد خلقهم تکلیفهم ...».

انجام: «و اثباته من الاحاديث الواصلة الينا بطريق الرواية عن اهل الرواية على الشرايط المعتبرة و الروابط المرضية».

نستعليق؛ محمد بن مظفر على طالقانى ساكن قزوين، آخر رمضان ۱۱۲۴ بلدهٔ شام؛ در اول نسخه تملک محمد مدعو به جليل بن محمد، در انجام نسخه مهر مربعى به سجع «الواثق بالله الغنى عبده عبد الوهاب»؛ جلد: تيماج، سبز، سوخت، با نقش گل و بوته.

۲۶۲ برگ؛ ۱۸×۲۷ سانتيمتر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۸۲].

«۷۲۷۱»

جامع‌المعارف و الاحكام = جامع‌الاحكام (معارف و حديث - عربى)

از: سيد عبدالله بن محمد رضا حسينى شبّر كاظمى (۱۲۴۲ ق)

كتاب حديثى مهمى است كه در آن روايات اعتقادى و فقهى از جوامع روايى شيعه، در چهارده جلد جمع‌آورى شده است.

[الذريعه ۷۱/۵؛ مرعشى ۲۷۱/۵].

نسخهٔ حاضر جلد چهارم است كه «در احوالات حضرت پيامبر ﷺ مى‌باشد.

آغاز نسخه: «الحمدلله رب العالمين ... امّا بعد فهذا هو المجلد الرابع من اصول كتاب جامع‌المعارف و الاحكام».

انجام نسخه: «وكتبوا بذلک الى معاوية فكتب اليهم يعزم عليهم لما فعلوه ففعلوا ذلک».

نسخ؛ بى‌كا، بى‌تا؛ عناوين شنگرف؛ جلد: تيماج، مشكى، ضربى، ترنج با نقش گل و بوته.

۳۸۲ برگ؛ ۲۰×۲۹/۵ سانتى متر؛ ۲۸ ـ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۵۶].

﴿۷۲۷۲﴾

تحفةالاخوان فی العمل و الایمان (شعر - فارسی)

از: اسماعیل نجف‌پور سلماسی متخلّص به نالان (قرن ۱۴ ق)

منظومه‌ای مفصّل در اصول دین و اخلاق است که دارای شش باب و چهار قسم الحاقی به شرح ذیل می‌باشد:

باب اول: در بیان توحید

باب دوم: در بیان عدالت

باب سوم: در عصمت انبیا

باب چهارم: در امامت

باب پنجم: در بیان معاد

باب ششم: در اخلاق

ملحقات: چهار قسم

قسم اول: در بیان بی‌وفایی دنیا

قسم دوم: در مناجات

قسم سوم: در فضایل بعضی از ائمه و تاریخ ولادت ایشان

قسم چهارم: در تاریخ زلزلهٔ سلماس

نظم این کتاب در رمضان ۱۳۴۹ ق به پایان رسیده است.

آغاز:

سزد حمد بر داور کردگار   که بی او نباشد به عالم قرار

انجام:

بود حاوی تمامی و آنها   هر طرف را از آن خیابانها

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی‌تا [قرن ۱۴]؛ جلد: گالینگور، قهوه‌ای.

۱۲۶ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی متر؛ ۱۴ و ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۹۶].

«۷۲۷۳»

مصابیح‌السنة **(حدیث - عربی)**

از: ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی (۵۱۶ ق)

[مجلس ۵۷۷/۱۰؛ کشف الظنون ۱۶۹۸/۲؛ سرکیس ۵۷۳/۱؛ مرعشی ۱۱۵/۲].

در صفحهٔ آخر کتاب چند حدیث تحت عنوان «فصل فی اسمه احمد و محمد» ضمیمه شده است.

آغاز: «الحمدلله و سلام علی عباد الذین اصطفی ... امّا بعد فهذه الفاظ صدرت عن صدر النبیّ و سنن سادت عن معدن الرسالة».

انجام: «قال رسول الله ﷺ مثل امّتی مثل المطر لایدری اوله خیر ام آخره».

نسخ؛ عبدالرحمن بن عبدالعلی شرقی، جمعه سوم جمادی‌الاولی ۹۰۶؛ جلد: روغنی، اسلیمی.

۱۹۱ برگ؛ ۱۴/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۰۰].

«۷۲۷۴»

ارشاد الاذهان الی احکام الایمان **(فقه - عربی)**

از: علّامه حسن بن یوسف بن مطهّر حلّی (۷۲۶ ق)

به شمارهٔ [۷۰۶۰] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، ۱۲ ربیع‌الآخر ۱۰۸۶؛ عناوین شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک نقی بن ضیا و مهر مدور به سجع «شیخ علی بن نقی بن ضیا»؛ جلد: تیماج، ضربی، قهوه‌ای، ترنج با سر با نقش گل و بوته و پرنده.

۳۰۹ برگ؛ ۲۱×۱۴ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۵۰۶۳۹].

«۷۲۷۵»

ترجمهٔ حدیث کساء (چاپ سنگی) (شعر - فارسی)

از: حاج رضا قلی حکیم بن میرزا بزرگ نوری متخلّص به مشرق (قرن ۱۴ ق)

ترجمه‌ای به نظم از حدیث مشهور کساء به انضمام اشعاری در مدح و مراثی ائمه علیهم‌السلام می‌باشد. تنظیم و آماده‌سازی کتاب برای چاپ توسط خواهرزادهٔ مؤلف، ابراهیم سر تیپ بن میرزا محمود نوری مازندرانی، صورت گرفته است.

[الذریعه ۲۳/۱۳۰؛ مشار، فارسی ۱/۱۲۸۶].

آغاز: «الحمد لطلعته المحمود الّذی اطرز دیباجة الوجود بطراز دیباج الشهود

سخن سفته‌ام از نام ایزد نخست — کز او چاره بیچاره ناچار جست

نخستین پی‌افکن بنای سخن — بنام خداوند از بیخ و بن».

انجام:

بجز تو ندارد مر این بنده کس — بزرگی به فریاد خردان برس

ز رهزن چه بیمی که راهم توئی — بهر کار پشت و پناهم توئی

نستعلیق؛ محمد حسین الشریف، چاپ ۱۳۱۵ تهران؛ تمامی صفحات مجدول؛ جلد: ترمه، زرد.

۴۶ برگ؛ ۲۱/۵×۱۳ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۷۴۴۰۶].

«۷۲۷۶»

نهج‌البلاغة **(حدیث - عربی)**

از: شریف رضی محمد بن حسین موسوی (۴۰۶ ق)

به شمارهٔ [۷۰۷۵] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، رجب ۱۱۰۴؛ تمامی صفحات مجدول، سر لوح مزدوج، دو صفحهٔ اول طلا اندازی دندان موشی بین سطور با حاشیهٔ گل و بوته مذهب؛ در صفحهٔ اول تملک فرهاد بن ولیعهد ۱۲ ربیع‌الثانی ۱۳۰۵ و تملک محمد صادق بن محمد کاظم اصفهانی به تاریخ ۱۲۷۴؛ جلد: تیماج، روغنی، زرد، ترنج با سر با نقش گل و بوته مرصّع، لچکی.

۲۳۲ برگ؛ ۱۷×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۷۰].

«۷۲۷۷»

الاربعون حدیثاً **(حدیث - عربی)**

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

[مجلس ۲۰۱/۱۴؛ الذریعه ۴۲۵/۱؛ مرعشی ۷۶/۱، ش ۶۵].

آغاز: «ان احسن حدیث یحلی اللّسان بجواهر حقائقه و خیر خبر تجلّی الانسان فی زواهر حدائقه».

انجام: «... الفقیر الی الله الغنی محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی وفقه الله للعمل فی یومه لغده قبل ان یخرج الامر من یده بمحروسة اصفهان حرست عن بوایق الزّمان».

نسخ زیبا؛ حسین بن محمد، بی‌تا؛ عناوین زر، نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج، دو صفحهٔ اول طلا اندازی دندان موشی بین سطور با حاشیهٔ گل و بوته مذهب؛ در اول نسخه تملک فرهاد بن ولیعهد ۱۵ شوال ۱۲۹۹؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر و لچکی با نقش گل و بوته مذهب مرصع.

۳۰۸ برگ؛ ۱۱×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۶۶].

«۷۲۷۸»

مجموعه

۱ ـ زبدةالاخبار از احادیث سید مختار «برگ ۱ ـ ۱۴» **(حدیث - فارسی)**

از: ؟

چهل حدیث از کلمات حضرت رسول صلی الله علیه و آله و احادیث دیگری انتخاب شده و هر کدام در قالب دو بیت شعر فارسی به نظم در آمده است.

[الذریعه ۱۷/۱۲؛ مرعشی ۱۹۷/۳؛ دانشگاه ۱۳۶/۲؛ منزوی ۱۵۹۷/۲ با عنوان «چهل حدیث منظوم»؛ مشار، فارسی ۱۶۹۵/۲ با عنوان «چهل حدیث با ترجمهٔ فارسی و منظوم آن»].

آغاز:

این کتابیست زبدة الاخبار — از احادیث احمد مختار

صلوات خدای بر او باد — بر تن و جان و عترت او باد

قال النبی صلی الله علیه و آله: انما الاعمال بالنیات

گفت اعمال نیّت نیکوست — نیّتت نیک‌دار ای مهتر

زانک هر کار کو به نیّت نیست — هست آن جملگی هبا و هدر

انجام: «قال النبی صلی الله علیه و آله: من حمل من امتی اربعین حدیثاً کتب الله له یوم القیمة فقیهاً عالماً».

هرکه او چل حدیث یاد گرفت — از احادیث مهتر عالم
نام او در جریدهٔ علما — بنویسند از بنی‌آدم

۲ - نظم صدکلمه‌ازحضرت‌امیر علیه السلام «برگ ۱۵ - ۲۵» **(حدیث منظوم - فارسی)**

از: ؟

صدکلمه‌ای راکه جاحظ ازکلمات حضرت علی علیه السلام جمع‌آوری نموده، هرکدام را در قالب یک رباعی به فارسی ترجمه نموده است.

[الذریعه ۲۱۵/۲۴، ش ۸۱۱۸].

آغاز:

کلمات امام معصومست — شاه مردان علیّ بوطالب
اسدالله که روز حرب و غزا — گشت بر دشمنان دین غالب

قال علیه السلام: لو کشف الغطاء ما ازددت یقیناً

حال خلد و جحیم دانستم — به یقین آنچنان که می‌باید
گر حجاب از میانه بر دارند — آن یقین ذره‌ای نیفزاید

انجام: «المسئول حُرٌّ حتی یعد

مرد مسئول چون دهد وعده — خویشتن در مقام شک فکند
هست حر گر ره وفا سپرد — نیست حُر گر در خلاف زند».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ احادیث زر و مشکی، تمامی صفحات مجدول؛

جلد: مقوا، سبز، عطف پارچه.

۲۶ برگ؛ ۱۱×۱۷ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۵۶].

﴿۷۲۷۹﴾

غایةالوصول و ایضاح السبل (اصول فقه - عربی)

از: علّامه حسن بن یوسف بن مطهّر حلّی (۷۲۶ ق)

شرح مزجی و مفصلی بر کتاب «مختصر منتهی السؤل و الامل» ابن حاجب است.

[الذریعه ۲۴/۱۶ و ۵۶/۱۴؛ دانشگاه ۱۷۰۶/۵ - ۱۷۰۸ و ۱۶۲۸/۱۰؛ کشف الظنون ۱۱۹۴/۲؛ مکتبة العلامة الحلی، استاد سید عبدالعزیز طباطبائی قدس سره ص ۱۳۴ - ۱۳۵].

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «مجال للعقل فی ایجاب الفایدة الاخرویة لانّها فی حیّز الامکان فیجوز ترتب الثواب علیه».

انجام: «... او اکثر و الآخر علی اقل او مثله و جاز مع ذلک ان یتساویا بحسب الجنس او اختلفا فیاتی ترجیحات لاتحصی و لا تعد».

نسخ؛ بی‌کا، اول جمادی‌الآخره (؟)؛ عناوین شنگرف؛ مقابله شده؛

جلد: تیماج، سرخ.

۲۰۴ برگ؛ ۲۰/۵×۱۴/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۷۱].

﴿۷۲۸۰﴾

شرح الشافیة (صرف - عربی)

از: فخر الدین احمد بن حسن جاربردی (۷۴۶ ق)

شرح مزجی مهم و معروفی بر رسالهٔ «الشافیة» ابن حاجب در علم صرف و خط است.

[مجلس ۳۴۰/۴ و ۱۵۹/۷؛ سرکیس ۶۷۰/۱؛ مرعشی ۱۱۵/۳؛ مشار، عربی ۵۵۱].

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «ما اشبه الزاید ای ما کان من الحروف الزواید فی الجنس».

انجام: «و لم یکتب شیء من الحروف بالیاء و غیر هذه و هی بلی لامالتها و علی لقولهم علیک و الی و حتّی حملا علیها لانها بمعناها فی الغایة و الانتهاء و الله اعلم بالصواب و منه المبدأ و الیه المآب».

نسخ؛ ابراهیم بن محمد بن حمزهٔ الاردبیلی، اواسط رجب ۷۲۷ تبریز مدرسهٔ خالویه؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۱۶۹ برگ؛ ۱۲/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۶۷].

«۷۲۸۱»

ضوابط‌الاصول (اصول فقه - عربی)

از: سید ابراهیم موسوی حائری قزوینی (۱۲۵۰ ق)

[مجلس ۵۴/۹؛ الذریعه ۱۱۹/۱۵؛ مرعشی ۱۳۴/۱۵، ش ۵۷۴۱].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی اشرف خلقه محمد و آله الطاهرین و بعد فیقول العبد الراجی عفو ربّه الکریم الموسوی ابراهیم انی حین قرائتی ...».

انجام نسخه: «الی عدم ظهور الخلاف فتعین الامر لما ذکر اخیراً و لا اعتبار بتلک الاعتبارات الموجبة للافتاء بالمختار».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای تیره، سوخت، ترنج با سر، مذهب، مجدول.

۳۳۳ برگ؛ ۲۰×۲۹ سانتی متر؛ ۳۳ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۸۰].

«۷۲۸۲»

هدایة الامّة الی احکام الائمّة (حدیث - عربی)

از: شیخ محمد بن حسن حرّ عاملی (۱۱۰۴ ق)

تلخیص و مختصری است از کتاب «تفصیل وسائل الشیعة» خود مؤلف که سند احادیث و مکررات را حذف نموده است.

[مجلس ۳۹۸/۷ - ۳۹۹؛ الذریعه ۱۷۱/۲۵ - ۱۷۳].

نسخهٔ حاضر جلد اول و از کتاب العقل تا آخر کتاب الصلوة را شامل است.

آغاز: «الحمدلله علی الهدایة الی التوحید و العدل و الولایة و الصلاة و السلام علی محمد و آله المنقذین من الغوایة».

نسخ؛ بی‌کا، دوشنبه ۱۷ رمضان ۱۱۲۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه رحمه‌الله»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۵۳ برگ؛ ۱۶/۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۷۷].

«۷۲۸۳»

هدایة الامّة الی احکام الائمّة (حدیث - عربی)

از: شیخ محمد بن حسن حرّ عاملی (۱۱۰۴ ق)

به شمارهٔ [۷۲۸۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از کتاب الزکوة شروع و به کتاب الوکالة ختم می‌شود.

نسخ؛ حاجی محمد حسین خوئینی بن ایمانشاه، سه‌شنبه محرم ۱۱۲۸؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملک نظام الولایه؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۴۹ برگ؛ ۱۷/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۷۸].

﴿۷۲۸۴﴾

الاستغاثة فی بدع الثلاثة (امامت - عربی)

از: سید شریف ابوالقاسم علوی کوفی (۳۵۲ ق)

[الذریعه ۲۸/۲؛ دانشگاه ۴۰۱/۱۶، مشار، عربی ۴۹].

آغاز: «الحمدلله ذی الطول و الامتنان و العزة و السلطان و العظمة و الکبریاء و الجبروت».

انجام: «و قد شرحنا من فساده و اوضحنا من باطله ما فیه کفایة و مقنع و نهایة تم کتاب الاستغاثة فی بدع الثلاثة».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۶ رجب ۱۲۸۵؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۲۹ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۷۶].

﴿۷۲۸۵﴾

هدایةالامّة الی احکام الائمّة (حدیث - عربی)

از: شیخ محمد بن حسن حرّ عاملی (۱۱۰۴ ق)

به شمارهٔ [۷۲۸۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از کتاب الحج تا آخر را شامل است.

آغاز نسخه: «الکتاب الثامن کتاب الحجّ و فیه اثنا عشر باباً الاوّل فی المقدمات و هی اثنی عشرة الاولی وجوبه».

انجام: «لم یبق للضمیر مرجع لکن الممارسة تطلع علی انه لافرق فی التعبیر بین الظاهر و الضمیر انتهی و هو جید جداً تمّ کتاب هدایة الامّة الی احکام الائمة».

نسخ؛ محمد علی بن محمد صفی بشرویی، ۱۱۱۰؛ جلد: تیماج، قرمز، سوخت، ترنج با سر مذهب.

۲۸۳ برگ؛ ۱۸×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۷۹].

«۷۲۸۶»

عنوان الشرف الوافی فی الفقه و النحو و التاریخ و العروض والقوافی

(ادبیات - عربی)

از: شرف الدین اسماعیل بن ابی بکر یمنی مشهور به ابن مقری (۸۳۷ ق)

به شمارهٔ [۷۰۸۰] مراجعه شود.

نسخ زیبا و جلی؛ شیخ محمد حسن ادیب کرمانی، ۱۴ رجب ۱۳۲۴؛ (برای میرزا محمد حسین مستوفی کل مملکت ایران نوشته شده)؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۶۹ برگ؛ ۲۱/۵×۳۶ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۸۳].

﴿۷۲۸۷﴾

الجامع الصحیح (حدیث - عربی)

از: حافظ ابو الحسین مسلم بن حجّاج نیشابوری شافعی (۲۶۱ ق)

یکی از صحاح شش گانهٔ اهل سنت است.

[کشف الظنون ۵۵۵/۱؛ مرعشی ۳۵۴/۹].

فهرست کتاب در اول نسخهٔ حاضر آمده است.

آغاز: «بسمله ... اما بعد فانک یرحمک الله بتوفیق خالقک ذکرت انک هممت بالفحص عن تعرّف جملةالاخبار الماثور عن رسول‌الله ﷺ فی سنن الدین و احکامه».

انجام: «حدثنا ابوبکر بن ابی شبیه ... عن قیس بن عباد قال سمعت اباذرّ یقسم لنزلت هذان خصمان بمثل حدیث هشیم».

نسخ خوانا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرر مذهب مرصع، دو صفحهٔ اول طلا اندازی دندان موشی بین سطور با نقش گل و بوته در حاشیه، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مرصع مذهب؛ در صفحهٔ آخر مهر بیضوی به سجع «احتشام‌الدوله»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۷۶۶ برگ؛ ۱۷/۵×۲۷/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۹۶].

﴿۷۲۸۸﴾

تجزیةالامصار و تزجیةالاعصار = تاریخ وصّاف (تاریخ - فارسی)

از: وصّاف الحضره شهاب‌الدین عبدالله بن فضل‌الله یزدی (۷۳۰ ق)

به شمارهٔ [۷۱۷۵] مراجعه شود.

نستعلیق و نسخ؛ محمد بن ابی الحسن الشریف النائینی، ۱۲۲۳؛ عناوین شنگرف و لاجورد و زر، تمام صفحات مجدول مذهب مرصع؛ در اول نسخه تملک حسینعلی خان به تاریخ ۱۲۷۳ در صفحهٔ ۲۴۲ تملک محمد جعفر بن محمد حسین نائینی به تاریخ ۱۲۴۴ با مهر مربعی به سجع «لا اله الاّ الله الملک الحق المبین محمد جعفر بن محمد حسین»؛ جلد: روغنی دورو با نقش گل و بوته و پرنده، در اطراف جلد ابیاتی درج شده؛ پشت جلد نقش گل؛ نام مجلّد: طالب، تاریخ ساخت جلد ۱۲۳۴.

۵۶۸ برگ؛ ۲۱/۵×۳۳/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۳۲۲].

«۷۲۸۹»

المصباح فی شرح المفتاح (بلاغت - عربی)

از: سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ ق)

به شمارهٔ [۷۰۸۷] مراجعه شود.

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا، عطف تیماج.

۱۹۰ برگ؛ ۱۸×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۵۳].

«۷۲۹۰»

تقریرات درس حاج میرزا حبیب‌الله رشتی (اصول فقه - عربی)

از: محمد جعفر بن عباس گلپایگانی (قرن ۱۴ ق)

تقریرات درس اصول فقه میرزا حبیب‌الله رشتی است.

نسخهٔ حاضر مباحث الفاظ تا «مسألة الامر مع علمه بانتفاء الشرط» را شامل است و در پایان نسخه چنین آمده: «و یتلوه المجلد الرابع فی مسألة الامر مع علمه بانتفاء الشرط».

آغاز: «احسن مبادی یبتدی بها الکلام، و خیر خبر یبتنی علیها المرام حمدک اللهم یا من ابدع الاکوان ببدایع قدرته».

انجام نسخه: «... و تمام الکلام و یحتاج الی المراجعة و التأمل التام و فیما حققناهُ سابقاً و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و ...».

نسخ؛ به خط مؤلف (محمد جعفر بن عباس گلپایگانی)، ذی قعدهٔ ۱۳۰۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ مقابله شده؛ جزء کتابخانهٔ شیخ فضل‌الله نوری؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۱۹ برگ؛ ۱۷×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۲۲۲۴].

«۷۲۹۱»

دیوان محمود قاجار (شعر - فارسی)

از: محمود میرزا فرزند فتحعلی شاه (قرن ۱۳ ق)

دیوان غزلیات شاعر است که به ترتیب حروف تهجّی مرتّب شده است. محمود قاجار دیوانهای دیگری نیز دارد که به نامهای خاصی مشهورند.

[مجلس ۱۳۸/۳؛ الذریعه ۱۰۱۱/۹؛ منزوی ۲۵۱۷/۳].

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه:

پیچش زلف کشیده خط مشکین بر رخ

نرد عشق است تو رسوای بخر و هوش نباز

گشت پنهان رخ دلبر بزنم چاک به جان

تا که روحم کند از جسم نحیفم پرواز

انجام نسخه:

مرده را زنده نماید به سخن هر که چو من

زان لب روحفزا نکته‌ای آموخته است

آتشی حسن نمود ... بر مشکل محمود

زان سبب آتش اندر دلش افروخته است

شکسته نستعلیق زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تمامی صفحات مجدول مذهّب،

جلد: تیماج، مشکی.

۱۱۰ برگ؛ ۸×۱۳ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ ۶ سطر؛ [ثبت ۷۸۹۷۶].

«۷۲۹۲»

مجموعه

۱ ـ الفیهٔ‌عینکی=فسوة‌الفصیل«ص ۱ - ۲۸» **(شعر - ترکی‌وفارسی‌وعربی)**

از: محمد تقی حجة الاسلام نیّر تبریزی (۱۳۱۲ ق)

منظومه‌ای در هزل و طنز و نقد آداب و رسوم و اعیان عصر مؤلف به ترکی و فارسی و عربی است.

[الذریعه ۲۲۴/۱۶ و ۱۷۵/۱۹؛ سنا ۳۱۱/۲؛ منزوی ۲۶۴۹/۴، ملی تبریز ۹۱/۱].

آغاز:

قال التقی الهاشمی النسباء　　بقیة الماضین من طـباطبا
ابن ابی القاسم ذی النجاد　　و شـیخ الاسـلام بـاذرباد
هذا کـتاب فسـوة الفـصیل　　الفه فی عام سـچقان ثـیل

انجام:

لیکن مع هذا آخر الکـلام　　لانّــه مـن احسـن الخـتام

۲ ـ دیوان میرزا حبیب‌الله خراسانی «ص ۲۹ - ۱۵۴»　　**(شعر - فارسی)**

از: حاج میرزا حبیب‌الله بن محمد هاشم خراسانی (بعد از ۱۳۲۰ ق)

دیوان اشعار شاعر است که به «حبیب» تخلص می‌نموده و چند بار در ایران به چاپ رسیده است. در نسخهٔ حاضر ابیاتی از ناظم اضافه شده که در نسخهٔ چاپی وجود ندارد. [الذریعه ۲۳۱/۹؛ مشار، فارسی ۲۲۹۳/۲].

آغاز:

دنی بل رمی سهم اللـحاظ مسـدداً　　بقلبی و لم یقصد قـاصمی و اقـصدا

انجام:

فــانیا، هـیچ مگـو یـا بـه ادب گـوی سـخن
هست کی نیست شود نیست چسان گـردد هست

نستعلیق؛ احمد بن ابی القاسم حسینی، جـمعه ۹ مـحرم ۱۳۲۵؛ در پایان دیوان میرزا حبیب‌الله سه غزل به خط جدیدتر از حـاج مـیرزا نصر الله فانی نوشته شده و وی جد مادری ابـوالقـاسم حـبیب‌اللـهی متخلص به نوید است؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۷۸ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۵۹۲۷].

«۷۲۹۳»

آیین اکبری = اکبر نامه = تاریخ اکبری **(تاریخ هند - فارسی)**

از: ابوالفضل بن مبارک علاّمی (۱۰۱۱ ق)

[مجلس ۱۵۱۳/۱۰؛ الذریعه ۲۷۶/۲؛ منزوی ۴۵۸۰/۶؛ دانشگاه ۵۱۷/۲].

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب می‌باشد.

آغاز جلد دوم: «سلسله انتظام کارگاه آفرینش که مظاهر حقیقت نمایی شهود و شواهد قدرت واجب‌الوجود است».

انجام:

به این جنبش کلک گردد ختام به پایان برم این گرامی کلام

نستعلیق؛ غلام محی‌الدین، ۱۵ ذی‌قعدهٔ ۱۱۵۳؛ تملک شیخ محمد حسین؛ جلد: تیماج، مشکی.

۳۶۵ برگ؛ ۱۳×۲۶ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۶۱].

«۷۲۹۴»

روضة‌الانوار عباسی **(فلسفهٔ عملی - فارسی)**

از: ملا محمد باقر بن محمد مؤمن خراسانی سبزواری (۱۰۹۰ ق)

[مجلس ۴۵۴/۱۰ و ۶۶۵ و ۲۰۱/۱۳؛ الذریعه ۲۸۹/۱۱؛ دانشگاه ۱۹۳۱/۱۰؛ منزوی ۱۶۱۶/۲].

آغاز: «افتتاح کلام بنام واجب الاعظام پادشاهی سزد که به مقتضای حکمت بالغهٔ ازلیه وضع قانون [شریعت] غرّا و ملت بیضا را باعث انتظام ...».

انجام: «همیشه آفتاب سپهر دولتش که بر اکناف شرق و غرب جهان تافته بر

اوج بروج عظمت طالع و دایم انوار رأفتش را که نوربخش اطراف عـالم است بـر ساحت امید خواص و عوام لامع باد».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملک فخرالدوله به تاریخ ۱۲۹۳ با مهر بیضوی به سجع «ادع الی سبیل ربک بالحکمة».

جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته مرصّع، لچکی.

۲۴۳ برگ؛ ۱۹×۳۰ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۱۲۸۹۸].

«۷۲۹۵»

بحارالانوار **(حدیث - عربی)**

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به شمارهٔ [۷۰۶۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر کتاب «السماء و العالم» می‌باشد و فهرست کتاب در آغاز آن آمده است.

آغاز نسخه: «الحمدلله خالق الارضین و السموات و سامک المسموکات و داحی المدحوات و مخرج عباده ... اما بعد فیقول افقر العباد الی عفو ربه الغافر محمد بن محمد تقی ...».

انجام نسخه: «قد تمّ کتاب السماء و العالم علی ید مؤلّفه الحقیر المقرّ بالزلل و التقصیر محمد باقر بن محمد تقی عفی الله عن هفواتهما».

نسخ؛ محمد سعید بن حاج محمد علی ابهری اصـفهانی، جـمعه ۱۴ شعبان ۱۱۰۵ (در عصر مؤلف نوشته شده)؛ عناوین شنگرف؛ صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مـرصع، تـمامی صـفحات مـجدول مـذهب؛ بـا

حواشی به امضاء «منه دام ظله العالی»؛ جلد: تیماج، سبز تیره، سوخت.

۵۹۳ برگ؛ ۱۷×۳۰ سانتی متر؛ ۳۰ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۷۰].

«۷۲۹۶»

اسلام آوردن سلمان فارسی (تاریخ - فارسی)

از: ؟

حدیثی راکه شیخ صدوق دربارهٔ کیفیت اسلام آوردن حضرت سلمان نقل کرده، به فارسی ترجمه نموده است. احتمال دارد قسمتی از کتاب «جلاء العیون» علامهٔ مجلسی باشد.

آغاز: «باسمه سبحانه ابن بابویه علیه الرحمة بسند معتبر از حضرت موسی بن جعفر روایت نموده که شخصی از آن حضرت سؤال نمود از سبب اسلام سلمان».

انجام: «من گفتم که یک خدمت آن سرور نزد من بهتر است از تو و آنچه داری پس حضرت مرا آزاد فرمود سلمان نام نهاد».

نستعلیق؛ محمد حسینی ملقب به شمس الکتاب، ۱۳۰۳؛ عناوین شنگرف؛ صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع، دو صفحهٔ اول طلا اندازی دندان موشی بین سطور، تمامی صفحات مجدول محرر؛ جلد: تیماج، زیتونی، مجدول.

۱۱ برگ؛ ۱۶×۲۱ سانتی متر؛ ۷ سطر؛ [ثبت ۸۵۶۴۴].

«۷۲۹۷»

الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية (فقه - عربی)

از: شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶ ق)

[مجلس ۳۴۲/۱۰ و ۱۶۷/۱۷؛ الذریعه ۲۹۰/۱۱؛ مرعشی ۳۶۲/۱؛ مشار، عربی ۴۹۶].

نسخهٔ حاضر شامل جزء اول کتاب است.

آغاز: «الحمدلله الذی شرح صدورنا بلمعة من شرایع الاسلام کافية فی بيان الخطاب و نوّر قلوبنا من لوامع دروس الاحكام بما فيه تذكرة ...».

انجام نسخه: «... فی المدّة يحلف المنكر لاصالة عدم ما يدّعيه الآخر من الزيادة تمّ الجزء الاوّل من الروضة البهية».

نسخ؛ محمدمهدی بن محمدطاهر حسینی، چهارشنبه (؟)؛ در اول نسخه اجازهٔ روایتی یوسف بن احمد بن ابراهیم بحرانی به محمد ابراهیم بن میرزا محمدعلی به خط مجیز به تاریخ ۱۴ شوال ۱۱۷۴ آمده که وی از محمد رفیع مشهور به ملا رفیعا ساکن مشهد و اوهم از علامهٔ مجلسی و وی از مشایخ خود نقل روایت می‌نماید؛ جلد: تیماج، مشکی، عطف سبز رنگ، ترنج با سر.

۲۱۲ برگ؛ ۱۷×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۶۳].

«۷۲۹۸»

معالم التنزيل و حقايق التأويل (تفسير - عربی)

از: ابو محمدحسین بن مسعود بغوی شافعی (۵۱۶ ق)

تفسیر مشهوری است که اغلب اقوال صحابه و بزرگان مفسرین را می‌آورد.این تفسیر مکرراً به چاپ رسیده است.

[مجلس ۳۳۳/۹ که قسم اول این تفسیر است و ۱۹/۱۵؛ کشف الظنون ۱۷۲۶/۲؛ مرعشی ۱۵۱/۲، سرکیس ۵۷۳/۱].

نسخهٔ حاضر تفسیر نیمهٔ اول قرآن مجید بوده و تا آخر سورهٔ کهف را شامل است.

آغاز: «الحمدلله ذی العظمة و الکبریاء و العزة و البقاء ... سورة الحمد و لها ثلثة اسماء معروفة».

انجام نسخه: «فلیعمل عملاً صالحاً و لایشرک بعبادة ربه احداً ای لایرائی بعمله».

نسخ؛ محمد بن یوسف بن محمد مشهور به صادق، چهارشنبه ۲۰ شعبان ۹۵۰؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، مجدول.

۳۶۰ برگ؛ ۱۹×۲۷ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۰۱].

﴿۷۲۹۹﴾

جلاء العیون (تاریخ - عربی)

از: عبدالله بن محمد رضا شبّر حسینی حلّی کاظمی (۱۲۴۲ ق)

ترجمه‌ای از «جلاء العیون» علامه محمدباقر مجلسی در دو جلد است که سند احادیث را اضافه نموده و موارد مشکل را شرح داده است. مترجم، این کتاب را تلخیص نیز نموده که به «مختصر جلاء العیون» مشهور است.

[الذریعه ۱۲۵/۵ و ۳۹۳/۲۲؛ مشار، عربی ۲۵۱].

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب می‌باشد.

آغاز نسخه: «الحمدلله علی ماجری به قضائه فی اولیائه ... اما بعد فیقول العبد المذنب العاصی الغریق فی بحار الآثام و المعاصی ...».

انجام: «قد تمّ ما اردنا انتخابه من جلاء العیون جعله الله خالصاً لوجهه الکریم و فضله العمیم».

نسخ؛ ابراهیم سلماسی، جمعه ۶ شوال ۱۲۳۱؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۱۳ برگ؛ ۱۲/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۰۷].

﴿۷۳۰۰﴾

نهج‌البلاغة (حدیث - عربی)

از: شریف رضی محمد بن حسین موسوی (۴۰۶ ق)

به شمارهٔ [۷۰۷۵] مراجعه شود.

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله و تصحیح شده با علامت «بلغ معارضةً»؛ با حواشی توضیحی در اوائل؛ در اول نسخه تملک در حلب به تاریخ ۷۶۰ و تملک محمد بن حیدر بن سلیمان عاملی و تملک شهاب‌الدین علی بن میرزا ابوتراب و عباس بن محمد به تاریخ ۱۲۲۶؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت.

۳۰۱ برگ؛ ۱۵×۲۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۲۱۲۷].

﴿۷۳۰۱﴾

شرح الشافیة (ادبیات ـ عربی)

از: فخرالدین احمد بن حسن جاربردی (۷۴۶ ق)

به شمارهٔ [۷۲۸۰] مراجعه شود.

نسخ؛ امین المغسی، ۱۱۶۹ (برای ملا غلودی بخاری نوشته شده)؛ عناوین شنگرف و زرنگار؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر.

۳۱۵ برگ؛ ۱۶×۲۱ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۵۹].

«۷۳۰۲»

سلافة العصر فی محاسن اعیان بکل مصر (تراجم ـ عربی)

از: سید علی خان بن احمد حسینی مدنی شیرازی (۱۱۲۰ ق)

به شمارهٔ [۷۰۳۷] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه نوشته‌ای به تاریخ جمادی الاولی ۱۲۶۷ و مهر مربعی به سجع «الواثق بالله الغنی حسین علی حسینی»؛ جلد: روغنی دورو، زرد، روی جلد اسلیمی با نقش گل و بوته؛ پشت جلد نقش گل.

۳۳۸ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۵۷].

«۷۳۰۳»

ربیع‌الابرار و نصوص‌الاخبار (اخلاق ـ عربی)

از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

کلمات کوتاه عرفا و بزرگان ادب و دانشمندان سخنور را در ۹۹ باب، در موضوعات اخلاقی و اعتقادی و عرفانی جمع‌آوری نموده است.

[کشف الظنون ۸۳۲/۱؛ دانشگاه ۱۵۰/۱۷؛ مرعشی ۲۹۴/۱].

آغاز: «قال جارالله ... الحمدلله الذی استحمد الی عباده بموجبات المحامد مما اسبغ علیهم من نعمه البواری».

انجام: «و تدخل فی حجرها فتتعلق بها و یدخل فیه خوط کرّات فلا یبقی فیه عقرب الا تبعته».

نسخ؛ فضل‌الله بن اسحاق، ذی‌حجهٔ ۱۳۲۲؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی.

۲۵۲ برگ؛ ۲۱×۱۴ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۵۸].

«۷۳۰۴»

تخمیس مراثی بحرالعلوم (شعر - عربی)

از: سید حسین بن سید رضا بن سید مهدی بحرالعلوم طباطبائی (۱۳۰۶ق)

قصائد و اشعاری را که مرحوم سید مهدی بحرالعلوم طباطبائی بروجردی در رثای حضرت سیدالشهدا علیه السلام سروده، توسط نوهٔ وی تخمیس شده است. این تخمیس غیر از «تخمیس الاثنی عشریات» بحرالعلوم می‌باشد که توسط همین سید حسین تخمیس شده است. [الذریعه ۱۱۳/۱ و ۷/۴ و ۱۲۶/۹ - ۱۲۷].

آغاز:

کم فی الألی صاحبوا المختار — هم اکمدوا صِنوَهُ السامی بماجاوا

قوم بهم من شعار الانس سیما — شاء من الناس لاناس و لاشاء

هوت بهم فی مهاوی الغوی اهواء

انجام:

ما خنت یوماً صاحباً بصحبة — و لم امل لرغبة او رهبة

حاشای ان اغشی مدانی سبّة — اوان اری مختضعاً لنكبة

او لابتهاج فرحاً او مذ دهی

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ تملک فرهاد بن ولیعهد ۲۲ محرم ۱۲۸۹، تملک محمد المدعوّ بالطاهر الطبرسی رجب ۱۳۴۲؛ در صفحهٔ اول نامه‌ای که سید حسین صاحب تخمیس به معتمدالدوله فرهاد میرزا فرستاده و به دستور او فخرالعلماء کردستانی عین نامه را در سال ۱۲۸۹ در صفحهٔ اول این نسخه نوشته؛ جلد: تیماج، قرمز، مجدول.

۷۴ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۶۱].

«۷۳۰۵»

الکافی (حدیث ـ عربی)

از: ثقةالاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ ق)

به شمارهٔ [۷۲۰۱] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول کتاب العقل و الجهل تا آخر کتاب العشرة را شامل است.

نسخ؛ میر معصوم علی بن میر محمد مؤمن عقیلی، پنجشنبه شعبان ۱۰۸۰؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ تملک فرهاد میرزا ۱۲ ذی حجهٔ ۱۳۰۱ و تملکی در ذی قعدهٔ ۱۱۷۶، در اول نسخه تملک محمد ظهیرالدین حسینی به تاریخ ۱۳۰۲ و تملک حیدر قلی بن نور محمدخان (سردار کابلی) به تاریخ ۱۳۵۸؛ دستخطی از علامهٔ مجلسی در اول کتاب الایمان و الکفر «۱۶۵ پ» موجود بوده که بریده شده؛ در آخر نسخه آمده است: «بسم الله الرحمن الرحیم انهاه المولی السید الاید الفاضل الکامل التقی النقی الزکی میر محمد معصوم العقیلی ایّده‌الله تعالی سماعاً و تصحیحاً و ضبطها فی مجالس آخرها

بعض ایام شهر جمیدی الثانی من الشهور سنة ثلث و ثمانین بعد الالف و اجزت له زید توفیقه ان یروی ما اخذه عنی باسانیدی المتکثرة المتصلة الی اهل‌بیت العصمة و الطهارة من اجداده الاطهرین صلوات‌الله علیهم اجمعین و کتب بیمناه الداثرة احقر عباد الله محمدباقر بن محمدتقی عفی الله عن جرائمهما حامداً مصلیاً مسلماً سنة ۱۰۸۳»[1]. جلد: تیماج، مشکی؛ پشت جلد اسلیمی.

۳۱۵ برگ؛ ۱۸/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۴۷].

«۷۳۰۶»

مجموعه

۱ - شجره‌امامزادگان‌مدفون درکاه فشان «۱ پ - ۱۵ پ» **(انساب ـ فارسی)**

از: ؟

شجره‌نامه و احوالات امامزادگان کاه فشان (کاشان) است که از روی دستخط نائینی و آن هم از کتاب «بحر الانساب» موجود در کتابخانهٔ نجف استنساخ شده است. در شمارهٔ [۷۰۵۴] ذکر کتاب «بحر الانساب» گذشت.

آغاز: «باب اول در بیان احوال خیریت مآل فرزند ارجمند کامکار نورچشم سعادتمند نامدار اعالی و اعاظم جناب موسی کاظم شاهزاده اسماعیل است».

انجام: «و محل دفن خواجه تاج‌الدین و اولاد آن بزرگوار در سمت یسار وقوع یافته و این سواد از بحرالانساب قلمی گردید و سواد مطابق اصل است و خلافی ندارد».

---

۱. شیخ آغابزرگ در طبقات اعلام الشیعه، الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة، ص ۵۷۵ از این اجازه یاد نموده است.

۲ ـ اباذریه «۱۵ پ ـ ۵۲ ر» **(تراجم ـ فارسی)**

از: ؟

رساله‌ای در حالات ابوذر غفاری، صحابی بزرگ پیامبر ﷺ در شش باب به ترتیب ذیل است:

۱ ـ در ذکر اسم و نسبت و کنیت و لقب و سبب اسلام او

۲ ـ در ذکر بعضی از اخباری که دلالت بر مدح و منقبت وی می‌کند

۳ ـ در بعضی از احوال و مواعظ او مردم را

۴ ـ در باب خبر دادن حضرت رسول ﷺ فوت او را

۵ ـ در سبب اخراج او به بیابان ربذه

۶ ـ در عدد اولاد و مجملی از احوال ایشان.

آغاز: «الحمدلله الذی وفقنا بانتشار اخبار المصطفویة ... و بعد این رساله‌مختصری است در بیان احوال خیر مآل محرم اسرار رسول حضرت باری، ابوذر غفاری».

انجام: «اناث یک دختر بود که در ربذه همراه او بود الی یوم وفات ابی‌ذر و نام او معلوم نیست».

نستعلیق؛ رسالهٔ اول بی‌کا، چهارشنبه ۲۲ جمادی‌الاولی ۱۳۰۴؛ رسالهٔ دوم ابراهیم بن مرحوم حاجی میرزا عبدالوهاب، ۲۸ جمادی‌الاولی ۱۳۰۴؛ تملک سروان سید محمدعلی به تاریخ ۱۳۰۹؛ در بسیاری از صفحات مهر بیضوی به سجع «عبده نعمان الغفاری»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای تیره، ضربی، مجدول.

۵۵ برگ؛ ۱۳×۲۲ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۷۷].

«۷۳۰۷»

مجموعه

۱ ـ حاشیة انوار التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: سید عبد الحکیم بن شمس‌الدین سیالکوتی (۱۰۶۷ ق)

حاشیه‌ای بر تفسیر «انوار التنزیل و اسرار التأویل» قاضی بیضاوی می‌باشد ودر ضمن انوار التنزیل در سال ۱۲۷۰ ق در اسلامبول به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۴۲/۶؛ دانشگاه ۹۴/۱؛ کشف الظنون ۱۴۰/۳].

آغاز: «الحمدلله الذی انزل الفرقان شفاء لما فی الصدور و اخرج به عباده من الظلمات الی النور ... یقول العبد الضعیف المسکین عبد الحکیم بن شمس‌الدین بصّره الله ...».

انجام: «و المراد به آه ای المقصود من ایراد هذه الجملة المعترضة الحثّ علی الاکثار».

۲ ـ حاشیة انوار التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

[مجلس ۸۱/۷؛ الذریعه ۴۴/۶؛ دانشگاه ۹۳/۱].

آغاز: «ان احسن ما یفتتح به الخطاب حمدالله الذی انزل علی عبده الکتاب ... یقول الفقیر الی الله الغنی بهاء الدین محمد العاملی ...».

انجام: «و لو قال لیست اقل من ثلاث آیات لکان اولی و قد سبق لنا کلام فی هذا المقام عند تفسیر الفاتحة فتذکر تمت الکتاب».

نستعلیق؛ محمدعلی نوری مازندرانی، سه‌شنبه ۲ ذی قعدهٔ ۱۲۱۵؛ جای عناوین خالی مانده؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۲۳ برگ؛ ۲۰×۱۴/۵ سانتی متر؛ ۱۶ و ۳۰ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۰۲].

«۷۳۰۸»

الانتصار (فقه ـ عربی)

از: علم الهدی سید مرتضی علی بن حسین موسوی (۴۳۶ ق)

به شمارهٔ [۷۲۵۶] مراجعه شود.

نسخ؛ میرزا علی بن علی فتحانی، ۲۰ رجب ۹۷۷؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ با علامت بلاغ؛ تملک شیخ علی بن ملا محمد فراهی مجاور در نجف با مهر بیضوی به سجع «علی الفراهی» به تاریخ ۱۱۷۷، تملک جلال‌الدین با مهر بیضوی به سجع «عبده جلال‌الدین» ربیع‌الثانی ۱۲۸۸، تملک محمد شریف بن محمدرضا لاهیجی، تملک محمدرضا بن حاج حمزهٔ کاظمی به تاریخ ۱۲۲۱ با مهر بیضوی به سجع «محمدرضا»، تملک اسماعیل کرمانی به تاریخ ۱۱۶۰ و تملک عبدالحسین بن محمد یزدی؛ از خزانهٔ کتب ابو عبدالله الحسین بن ابی تراب الحسن بن ابی جعفر محمد الحسینی؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج.

۱۴۸ برگ؛ ۱۷/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۴۰۱۶].

«۷۳۰۹»

حاشیة الفوائد الضیائیة (نحو ـ عربی)

از: مولی عصام الدین ابراهیم بن محمد بن عربشاه اسفراینی (۹۴۳ ق)

به شمارهٔ [۷۰۸۹] مراجعه شود.

نسخ؛ محسن بن شیخ حسن دیکا سرایی، ۱۱۲۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سبز، مجدول.

۲۹۳ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۴۰۱۹].

«۷۳۱۰»

شرح القصيدة اللامية (ادبیات ـ عربی)

از: سید محمدکاظم بن قاسم رشتی (۱۲۵۹ ق)

عبدالباقی عمری افندی موصلی هنگامی که به شرف زیارت بارگاه ملکوتی علی بن موسی الرضا ﷺ نائل گشت، قصیده‌ای در ۳۲ بیت در مدح آن مقام منیع سرود. رشتی درکتاب حاضر قصیده را به طور مفصل شرح و تفسیر نموده و در سال ۱۲۵۸ ق آن را تمام کرده است. این شرح در ایران در سال ۱۲۷۰ ق به چاپ رسیده است. [الذریعه ۱۴/۴۳؛ مشار، عربی ۵۵۸].

آغاز قصیده:

وافتک یا موسی بن جعفر تحفة ... منها یلوح لنا الطراز الاول

رقمت علی العنوان من دیباجها ... دیباجة الشرف الذی لایجهل

آغاز شرح: «الحمدلله الذی طرّز دیباج الکینونة بسر البینونة بطراز النقطة البارز عنها ... اما بعد فیقول العبد الجانی محمدکاظم بن قاسم الحسینی الرشتی انه قد ورد...».

انجام شرح: «و غرائب سترتها و لو اذن لنا بالبیان لاریتکم من الاسرار المستودعة فی کینونة الانسان من عجائب المطالب و غرائب المقاصد و المآرب و فی ما ذکرنا کفایة».

نسخ زیبا؛ حاجی آقا بن عبدالله، جمعه ۷ جمادی‌الآخر ۱۲۶۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرر؛ در اول نسخه تملک علی بن نصرالله با مهر بیضوی به سجع «ولی الحق علی»؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، مجدول.

۲۲۹ برگ؛ ۱۷/۵×۲۹ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۴۰۰۶].

«۷۳۱۱»

کتابچهٔ جمع و خروج ممالک محروسه (آمار ـ فارسی)

از: ؟

مخارج و مقرّری و مواجب لشکر و ارباب جمعی و مصارف دیوانی شهرهای ایران در سال ۱۲۶۷ ق می‌باشد که به قلم سیاق تحریر شده است.

آغاز: «الملک الله تعالی شانه العزیز صورت جمع و خرج ممالک محروسه مطابق قرارداد سنه سکورئیل سنه ۱۲۶۷».

انجام: «مصارف صندوقخانه - زرگرخانه ـ بنایی ـ مهمانخانه ـ اخراجات ـ مبرورین ـ خیامخانه».

تحریری و سیاق؛ بی‌کا؛ ۱۲۶۷؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۲۳ برگ؛ ۲۰/۵×۳۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۳۸۵۴].

«۷۳۱۲»

مفتاح الکرامة (فقه ـ عربی)

از: سید محمد جواد بن محمد حسینی عاملی (۱۲۲۶ ق)

شرحی است با عناوین «قوله ـ قوله» بر کتاب «قواعد الاحکام» علامهٔ حلی (۷۲۶ ق) که در طی حدود سی سال نوشته شده و ناتمام مانده است. در شرح مذکور، ترتیب کتابهای فقهی ملحوظ نگردیده است.

[مجلس ۳۶۴/۷؛ الذریعه ۳۴۱/۲۱؛ مرعشی ۲۲۰/۴، ش ۱۴۳۵، سپهسالار ۴۷۰/۱؛ مشار، عربی ۸۸۱].

نسخهٔ حاضر از اول کتاب المتاجر تا آخر کتاب الضمان را شامل است.

آغاز نسخه: «بسمله ... کتاب المتاجر و فیه مقاصد هذا احد اقسام القسم الثانی فی الفقه لانّهم قد قسّموه الی اقسام اربعة عبادات و عقود و ایقاعات و احکام».

انجام نسخه: «قوله قدس سره و المسناة بین الملکین کالجدار ـ لو تنازعا مسناة بین نهر احدهما و ارض لآخر او بین ارضیهما او بین نهریهما تخالفا و کانت بینهما لانها حاجز بین ملکیهما کالحائط بین الملکین کما صرح به کلّه فی التذکرة و نحوه ما فی التحریر ...».

نسخ؛ قاسم بن محمد بن علی بن قاسم المشهدی، اول ربیع الاول ۱۲۲۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر و لچکی با نقش گل و بوته.

۵۳۱ برگ؛ ۲۰×۲۹/۵ سانتی متر؛ ۳۰ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۳۱].

«۷۳۱۳»

مجموعهٔ رسائل فقهی (فقه - عربی)

از: محمد علی بن محمدباقر کرمانشاهی بهبهانی (۱۲۱۶ ق)

سه رسالهٔ فقهی استدلالی است از آقا محمدعلی بهبهانی که مؤلف در آنها به صورت مفصل و مبسوط به استدلال و ایراد و رد آراء پرداخته است. مطالب طرح

شده در این کتاب عبارتند از:

۱ ـ کتاب الخیارات «۱ پ - ۱۵۸ پ»

آغاز: «احمدک اللهم علی نعمائک و اشکرک علی آلائک ... و بعده فهذه رسالة کافیة فی خیارات ثلاثة المجلس و الشرط و الحیوان قد احتوت علی ابحاث شریفة».

۲ ـ کتاب الاجارة و البیع الفضولی[1] «۱۵۹ پ - ۲۳۱ ر»

آغاز: «الحمدلله علی نعمائه و الشکر له ... و بعد فیقول ... محمد علی بن محمدباقر انی لما وفقت لاستکشاف سرایر الاحکام ... المقدمة فی بعض ما یتعلق بصیغ العقود اللازمة».

۳ ـ مسألة بدیعة «۲۳۱ ر - ۲۶۶ ر»

مسألهٔ فقهی است پیرامون غسل میت و جنابت که مولف به جهت اهمیت این مسئله آن را به صورت مستقل مورد بحث و بررسی قرار داده است.

آغاز: «الحمدلله ... فهذه رسالة شریفة فی تحقیق مسألة بدیعة منیفة قد افردناها بالذکر لعظیم ما لنا فیها من بدایع الافکار فنقول اجتمع میت و محدث و جنب ...».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۶۵ برگ؛ ۲۰/۵×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۳۲].

«۷۳۱۴»

جواهر الکلام فی شرح شرایع‌الاسلام (فقه - عربی)

از: شیخ محمد حسن بن باقر نجفی اصفهانی (۱۲۶۶ ق)

[مجلس ۷۳/۷ ـ ۷۶؛ الذریعه ۲۸۵/۵؛ دانشگاه ۱۸۴۵/۵ ـ ۱۸۵۳؛ مشار، عربی ۲۶۱ ـ ۲۶۳].

نسخهٔ حاضر از «الفصل الخامس فی احکام الاموات و کیفیة الصلوة» تا آخر کتاب طهارت را شامل است.

نسخ؛ محمدصالح بن مرحوم کربلایی آقا بصیر ساکن همدان، جمعه ۲۲ صفر ۱۲۶۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملک شیخ عبدالحسین تهرانی با مهر مضلع وی؛ جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۷۳ برگ؛ ۲۰/۵×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۲۸ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۳۴].

«۷۳۱۵»

جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام (فقه - عربی)

از: شیخ محمد حسن بن باقر نجفی اصفهانی (۱۲۶۶ ق)

به شمارهٔ [۷۳۱۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد اول کتاب را شامل است.

آغاز: «الحمدلله الذی ختم الشرایع باسمحها طریقة و اوضحها حقیقة و اظهرها برهانا».

نسخ؛ محمدصالح، ۵ رمضان ۱۲۶۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملک شیخ عبد الحسین تهرانی با مهر وی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، مجدول، ترنج با سر.

۲۶۸ برگ؛ ۱۹/۵×۳۰ سانتی متر؛ ۲۸ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۲۹].

«۷۳۱۶»

جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام (فقه ـ عربی)

از: شیخ محمد حسن بن باقر نجفی اصفهانی (۱۲۶۶ ق)

به شمارهٔ [۷۳۱۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از ابتدا تا انتهای کتاب الطلاق را شامل است.

آغاز نسخه: «کتاب الطلاق و فیه فصول ـ الفصل الاوّل فی ارکانه و هی اربعة الاول فی المطلق و فیه شروط اربعة».

انجام نسخه: «قال فی المسالک الظاهر الجواز لان المباراة تقع بلفظ الکنایات و الخلع کنایة واضحة مع اتباعه بالطلاق فتدبر».

نسخ خوانا؛ بی‌کا، بی‌تا، عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه رحمه‌الله»؛ جلد: تیماج، سوخت، مشکی، ترنج با سر و نقش گل و بوته.

۸۷ برگ؛ ۲۰/۵×۲۹/۵ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۳۰].

«۷۳۱۷»

الحدائق الناظرة فی احکام العترة الطاهرة (فقه ـ عربی)

از: شیخ یوسف بن احمد بحرانی (۱۱۸۶ ق)

[الذریعه ۲۸۹/۶؛ مشار، عربی ۳۰۵].

نسخهٔ حاضر کتاب النکاح را شامل است.

آغاز نسخه: «بسمله قد استفاضت الاخبار بل ربما بلغت حد التواتر المعنوی بالحث و الرّغبة فیه ...».

انجام نسخه: «فان مکث عندها وجب قضاء زمانه ما لم یقصر بحیث لم یعد اقامة عرفاً فیأثم خاصةً قیل هذا کله فیمن لایکون کسبه».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مهر مضلع به سجع «هو المالک بالاستحقاق من عواری الزمان لدی الاحقر الجانی عبده عبدالحسین طهرانی»؛ جلد: تیماج، ضربی، مشکی، مجدول.

۲۸۸ برگ؛ ۲۰/۵×۳۴ سانتی متر؛ ۲۸ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۳۹].

«۷۳۱۸»

مسالک الافهام فی شرح شرایع‌الاسلام (فقه ـ عربی)

از: شهید ثانی زین‌الدین بن علی عاملی (۹۶۶ ق)

[مجلس ۳۴۴/۷؛ الذریعه ۳۲۲/۱۳ و ۳۷۸/۲۰؛ مشار، عربی ۸۳۸؛ مرعشی ۶/۳، ش ۸۰۶].

نسخهٔ حاضر از اول کتاب النکاح تا آخر قسم‌العقود را شامل است.

آغاز نسخه: «کتاب النکاح قوله اعلم انّ النّکاح یستعمل لغة فی الوطی کثیراً و فی العقد بقلّة قال».

انجام نسخه: «لکن یکره ترکه اذا ادی الی الخراب و فی وجوب السقی الزرع و الشجر و حرثه مع الامکان قولان اشهر هما العدم تم قسم العقود بحمدالله و حسن توفیقه».

نسخ؛ میر اسماعیل بن حاج هادی حسینی بیرجندی قاینی، دههٔ اول جمادی‌الاولی ۱۲۱۳ (حسب‌الامر درویش غلامرضا کابلی نوشته شده)؛ درآخر نسخه مهر کتابخانهٔ شیخ‌العراقین؛ جلد: تیماج، روغنی، سرخ.

۲۵۸ برگ؛ ۱۶/۵×۲۹ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۳۸].

«۷۳۱۹»

جواهرالکلام فی شرح شرایع‌الاسلام (فقه - عربی)

از: شیخ محمد حسن بن باقر نجفی اصفهانی (۱۲۶۶ ق)

به شمارهٔ [۷۳۱۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر شامل کتاب الحج است.

آغاز نسخه: «کتاب الحج الذی هو من اعظم شعائر الاسلام و افضل ما یتقرب به الانام الی الملک ...».

انجام نسخه: «یا زرارة: بیتُ الحج قبل آدم بألفی عام، ترید، أن تفنی مسائله فی اربعین عاما».

نسخ؛ حسنعلی بن ابی الحسن، ۱۲۶۹. (حسب‌الامر شیخ عبد الحسین نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قرمز.
۲۵۶ برگ؛ ۲۱×۳۴ سانتی متر؛ ۳۰ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۳۳].

«۷۳۲۰»

خزائن‌الاصول فی‌فنون‌الادلة‌العقلیة والعقایدالدینیة (اصول‌فقه-عربی)

از: آقا بن عابد بن رمضان بن زاهد دربندی شیروانی (۱۲۸۶ ق)

مباحث مبسوطی پیرامون اصول فقه و اعتقادات، در دو جلد بدین ترتیب می‌باشد:

المجلد الاول: فی اصول الفقه.

المجلد الثانی: فی اصول العقاید و الدرایة و الرجال و غیرها.

[الذریعه ۱۵۲/۷؛ مشار، عربی ۳۲۹].

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب را شامل است.

آغاز نسخه: «بسمله فی المقصد الاشرف الاهم من مقاصد الادلّة العقلیة و هو باب الاستصحاب».

انجام: «فهذا آخر ما اردنا فی فن المباحث العقلیة و القواعد المحکمة الشرعیة و التمرینات التدقیقیة».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۲۶۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با نسخهٔ اصل مقابله شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۴۱ برگ؛ ۲۱×۳۱ سانتی متر؛ ۳۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۳۶].

«۷۳۲۱»

قواعد الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام (فقه - عربی)

از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (۷۲۶ ق)

به شمارهٔ [۷۲۰۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب است و از کتاب النکاح تا آخر کتاب قواعد را شامل می‌باشد.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۳]؛ عناوین شنگرف؛ تملک شیخ عبد الحسین تهرانی با مهر مضلع وی؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۶۴ برگ؛ ۲۰×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۳۵].

«۷۳۲۲»

شاهنامه (شعر حماسی - فارسی)

از: حکیم ابوالقاسم فردوسی (۴۱۱ ق)

[مجلس ۳۴۹/۳ و ۲۲۲/۸ ـ ۲۲۴؛ الذریعه ۱۶/۱۳؛ سپهسالار ۱۳۲/۵؛ مشار، فارسی ۳۱۷۳/۳؛ منزوی ۲۹۳۵/۴].

آغاز:

بنام خداوند جان و خرد   کزین برتر اندیشه بر نگذرد

نستعلیق؛ محمد شریف، ۷ ربیع‌الثانی ۱۰۲۳؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع؛ تملک محمد حسین بن عبدالحمید به تاریخ ۱۰۹۱؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، مجدول.

۵۲۸ برگ؛ ۲۳×۳۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۹۰۶].

«۷۳۲۳»

شرح مختصرالاصول (اصول فقه - عربی)

از: قاضی عضد الدین عبد الرحمن بن احمد ایجی (۷۵۶ ق)

به شمارهٔ [۷۱۲۱] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله الذّی بَرَءَ الانام ... و بعد فانَّ من عنایة الله تعالی به لعباد ...».

انجام: «... و مقرباً الی عفوه و رحمته و اصلح نیاتنا و اعمالنا و تقبّلها منّا و زادنا من فضله انّه المستعان و علیه التکلان».

نسخ؛ محمد بن محمود طبسی، ۱۵ ذی حجهٔ ۱۰۴۴ شیراز مدرسهٔ خانیه؛ در آخر نسخه دستخط محمد بن محمود طبسی که در ۱۵ رجب ۱۰۴۶ تسوید نموده و کتاب را نزد قوام‌الدین حمزهٔ نسابه در مدّت شش سال خوانده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۲۸۹ برگ؛ ۱۲/۵×۲۵ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۲۸].

«۷۳۲۴»

عقود الدّرر فی حل ابیات المطوّل و المختصر (معانی و بیان ـ عربی)

از: شیخ حسین بن حسین بن محمد کرکی عاملی (۱۰۷۶ ق)

شرحی بر شواهد شعری «مطول» و «مختصر» تفتازانی است. هر دو کتاب تفتازانی شرح «تلخیص المفتاح» خطیب قزوینی هستند.

[الذریعه ۳۰۲/۱۵؛ مشار، عربی ۶۲۹].

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «علی غیره فی البلاغة فی کلّ ما یصفه و یجوز ان یکون المعنی انه لایدرک الواصف وصفه و ان کان ...».

انجام: «فلنختم الکتاب سائلین من الله سبحانه ان یرزقنا حسن الخاتمة بحق محمد و احبّائه و الابرار من عترته و اصحابه صلوات الله علیهم اجمعین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ اشعار شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۵۵ برگ؛ ۱۲×۱۹ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۵۰].

«۷۳۲۵»

التنقیح الرائع لمختصر الشرایع (فقه ـ عربی)

از: فاضل مقداد بن عبدالله سیوری حلّی (۸۲۶ ق)

به شمارهٔ [۷۱۴۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد اول کتاب می‌باشد و از اول افتادگی دارد که احتمالاً یک برگ است.

آغاز نسخه: «واصطلاحاً العلم بالاحکام الشرعیة الفرعیة المکتسب من ادلتها تفصیلاً».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته و «یا فتاح».

۲۴۶ برگ؛ ۱۳×۲۲ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۳۷].

«۷۳۲۶»

مجموعه

۱ ـ حاشیة ارشاد الاذهان «۱ ـ ۶۶» **(فقه - عربی)**

از: شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶ ق)

حاشیهٔ مختصری با عناوین «قوله ـ قوله» بر کتاب «ارشاد الاذهان» علامهٔ حلّی (۷۲۶ ق) است.

[الذریعه ۲۳/۶؛ مرعشی ۱۳۱/۹، ش ۳۳۵۴].

نسخهٔ حاضر از اول کتاب تا آخر «خاتمة لباب الخلل فی الصلوة» را شامل است.

۲ - مسالک‌الافهام فی شرح شرایع‌الاسلام «۶۹ ـ ۳۴۸» **(فقه - عربی)**

از: مؤلف پیشین.

به شمارهٔ [۷۳۱۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد اول می‌باشد و از ابتدای کتاب تا پایان کتاب الوصایا را شامل است.

آغاز: «الحمدلله الذی اوضح مسالک‌الافهام الی تنقیح شرایع‌الاسلام».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملک شیخ عبد الحسین طهرانی با مهر وی؛ در ابتدای مسالک ۷ بیت در وصف «مسالک» از شیخ حسن فرزند شهید ثانی آمده که چنین است:

لو لا کــتاب مسـالک‌الافـهام
ما اتّضحت طریق شرایع‌الاسلام
کلاّ و لا کشف الحجاب مؤلّف
عن مشکلات غـوامض‌الاحکـام
قــد رتـبته حـقائق و دقـائق
خـضعت لهـن ثـواقب‌الافـهام
و حوت صحائفه نـفیس فـرایـد
قــد نـظّمت بـنهایة‌الاحکــام
تزهو کـمثل رواء احسـن روضة
ازهارها کذا خرجت مـن‌الاکـمام
ان اللسـان لعـاجز عـن نـعته
و کـذاک تـعجز السـن الاقـلام
فـجزی مـؤلفه الرحـیم بـجوده
خـیر الجـزاء و حـباه بـالاکـرام

جلد: تیماج، مشکی، پشت جلد اسلیمی.

۳۴۸ برگ؛ ۲۰×۲۵ سانتی متر؛ ۲۸ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۴۰].

﴿۷۳۲۷﴾

کشف‌الآیات **(فهرست - عربی)**

از: میرزا محمد رضا بن عبد الحسین نصیری طوسی (حدود ۱۱۰۰ ق)

به شمارهٔ [۷۱۶۰] مراجعه شود.

نسخ؛ نورالدین محمد، جمعه نهم (؟)؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه فهرست کتاب به خط شیخ محمد نوقانی به تاریخ جمعه ۲۹ رجب ۱۱۰۵؛ در اول و آخر نسخه تملک شیخ محمد نوقانی بن حاجی عاشور با مهر بیضوی به سجع «الواثق بالله الصمد عبده شیخ محمد» به تاریخ ۱۱۰۵؛ جلد: تیماج، آبی.

۲۸۰ برگ؛ ۱۶/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۲۳۹۰۳].

«۷۳۲۸»

ناسخ التواریخ (حالات امام صادق علیه‌السلام) (تاریخ - فارسی)

از: عباسقلی بن محمدتقی سپهر (۱۳۴۲ ق)

لسان‌الملک محمدتقی سپهر کاشانی (۱۲۹۷ ق) بنا داشت تاریخ مفصّلی از اول خلقت آدم تا عصر قاجاریه، مشتمل بر هیجده جلد تألیف نماید؛ ولی بعد از تألیف چند جلد دار فانی را وداع گفت و بعد از او فرزندش عباسقلی خان سپهر ثانی بقیهٔ مجلدات را تألیف نمود. مؤلف آن را در چند کتاب و هر کتاب را در چند جلد قرار داده که فهرست کتب و مجلدات آن چنین است.

کتاب اول، شامل چند جلد بدین ترتیب:

جلد اول: حوادث ما قبل هبوط آدم علیه‌السلام تا ولادت مسیح علیه‌السلام

جلد دوم: حوادث ولادت حضرت مسیح علیه‌السلام تا هجرت حضرت پیامبر علیه‌السلام

کتاب دوم: وقایع بعد از هجرت حضرت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله

جلد اول: وقایع زمان حضرت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله از هجرت تا وفات

جلد دوم: خلفا

جلد سوم: امیرالمؤمنین علیه‌السلام

جلد چهارم: فاطمه، صدیقهٔ کبری علیهاالسلام

جلد پنجم: امام حسن علیه‌السلام

جلد ششم: حضرت سید الشهدا علیه‌السلام

مؤلف موفق به تدوین حالات باقی ائمهٔ معصومین علیهم‌السلام نگردیده؛ لکن حالات قاجاریه را که جلد سیزدهم کتاب دوم است بدین ترتیب تألیف نموده:

جزء اول: از اول تأسیس قاجاریه تا خاتمهٔ سلطنت فتحعلی شاه

جزء دوم: در سلطنت محمد شاه موسوم به تاریخ محمدی

جزء سوم: در سلطنت ناصرالدین شاه موسوم به تاریخ ناصری

بعد از مؤلف، فرزندش عباسقلی سپهر ثانی باقی ناسخ‌التواریخ را بدین ترتیب تألیف نمود:

طراز المذهب در احوال حضرت زینب.

بقیهٔ مجلدات **کتاب دوم** بدین ترتیب:

جلد هفتم: حالات امام زین العابدین به نام مشکوة‌الادب ناصری.

جلد هشتم: حالات امام باقر علیه‌السلام

جلد نهم: حالات امام صادق علیه‌السلام

جلد دهم: حالات امام موسی کاظم علیه‌السلام

جلد یازدهم: حالات امام علی بن موسی الرضا علیه‌السلام

جلد دوازدهم: حالات امام محمدتقی و امام هادی علیهماالسلام

هر کدام از این جلدها خود شامل چند جزء می‌باشد.

[الذریعه ۲۴/۶ ـ ۸؛ مشار، فارسی ۵۱۱۱/۵ ـ ۵۱۱۹].

نسخهٔ حاضر جلد اول از حالات امام صادق علیه‌السلام می‌باشد.

آغاز نسخه: «بسمله بیان ولادت با سعادت حضرت مظهر الحقایق و کاشف الدقایق ابی عبدالله جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیهما».

انجام نسخه: «متمنی است که اگر در طی مطالعه این کتاب یا کتب دیگر از بنان و بیان این حقیر نمایش شده است بنظر عفو و اغماض درگذرند».

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف با مهر بیضوی به سجع «مشیر افخم عباسقلی سپهر»، بی‌تا؛ در اول نسخه دستخط پسر مؤلف محمدتقی خان ملقب به کمال‌السلطنة متخلص به نیر، مستوفی دیوان خاصّه؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۴۴۹ برگ؛ ۲۱/۵×۳۴ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۹۴].

«۷۳۲۹»

ناسخ‌التواریخ (حالات امام صادق علیه‌السلام) (تاریخ ـ فارسی)

از: عباسقلی بن محمدتقی سپهر (۱۳۴۲ ق)

به شمارهٔ [۷۳۲۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد دوم از احوالات امام صادق علیه‌السلام می‌باشد و فهرست مطالب در اول نسخه آمده است.

آغاز نسخه: «همی گوید بنده حقیر عباسقلی سپهر وزیر تألیفات و تواریخ دولت...».

انجام نسخه: «شکر خداوند بخشنده نواز بی‌نیاز کارساز را که جلد دوم این کتاب راکه حاوی شرح حال شرافت اشتمال حضرت امام جعفر صادق علیه الصلوة والسلام است ...».

نسخ؛ به خط مؤلف (عباسقلی سپهر)، ۱۳۱۸؛ در اول نسخه مهر مؤلف به سجع «مشیر افخم عباسقلی بن تقی لسان‌الملک بن محمد علی بن رفیع بن محمد علی بن محمد رضا عضد الدولة الشریف»؛ جلد: تیماج، مشکی.

۳۵۲ برگ؛ ۲۱/۵×۳۴/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۹۵].

«۷۳۳۰»

ناسخ‌التواریخ (حالات امام صادق عليه السلام) **(تاریخ ـ فارسی)**

از: عباسقلی بن محمدتقی سپهر (۱۳۴۲ ق)

به شمارهٔ [۷۳۲۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد سوم از کتاب احوالات امام صادق عليه السلام می‌باشد.

آغاز نسخه: «بسمله و الحمد لمن لایجوز حقیقة الحمد الاّ له و الصلوة علی نبیه الذی لا یحمدالله تعالی احدٌ حقیقة حمده الاّ هو العلیم».

نستعلیق؛ به خط مؤلف (عباسقلی سپهر)، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۴۳۷ برگ؛ ۲۱×۳۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۹۶].

«۷۳۳۱»

ناسخ‌التواریخ (حالات امام صادق عليه السلام) **(تاریخ ـ فارسی)**

از: عباسقلی بن محمدتقی سپهر (۱۳۴۲ ق)

به شمارهٔ [۷۳۲۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد چهارم از کتاب احوالات امام صادق عليه السلام می‌باشد.

آغاز نسخه: «بسمله و به نستغیث و نستعین و الحمد لله رب العالمین علی ما وفقنی لتحریر هذا التألیف ...».

نستعلیق؛ به خط مؤلف (عباسقلی سپهر)، بی‌تا؛ فهرست کتاب در آغاز نسخه آمده؛ جلد: تیماج، قرمز.

۳۶۹ برگ؛ ۲۱×۳۴/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۹۷].

«۷۳۳۲»

ناسخ‌التواریخ (حالات امام صادق علیه السلام) (تاریخ ـ فارسی)

از: عباسقلی بن محمدتقی سپهر (۱۳۴۲ ق)

به شمارهٔ [۷۳۲۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد پنجم از احوالات امام صادق علیه السلام می‌باشد.

آغاز نسخه: «الحمدلله الذی له العز و له الملک و له البقاء و له الکبریاء و منه التأیید و منه التوفیق و هو خیر صدیق و خیر رفیق ... و بعد همی گوید آرزومند توفیقات یزدانی ...».

تحریری؛ به خط مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، سبز، مجدول.

۹۶ برگ؛ ۲۱/۵×۳۴ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۹۸].

«۷۳۳۳»

نقد الرجال (رجال ـ عربی)

از: مصطفی بن حسین حسینی تفرشی (قرن ۱۱ ق)

به شمارهٔ [۷۱۲۸] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، صفر ۱۲۳۹؛ عناوین شنگرف؛ صفحهٔ اول سر لوح مذهب، دو صفحهٔ اول طلا اندازی دندان موشی بین سطور، تمامی صفحات مجدول؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۲۹۹ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۲۳۹۰۱].

«۷۳۳۴»

الذریعة الی اصول الشریعة (اصول فقه ـ عربی)

از: شریف مرتضی علی بن حسین موسوی معروف به علم‌الهدی (۴۳۶ ق)

اصول فقه استدلالی با عناوین «باب ـ باب» در چند فصل می‌باشد و تألیف آن در روز جمعه ۱۱ شوال ۴۳۰ ق به پایان رسیده است. این کتاب با تصحیح ابوالقاسم گرجی در دو جلد در سال ۱۳۶۳ ش در تهران در ۱۰۲۵ صفحه به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۲۶/۱۰؛ کتابشناسی اصول فقه شیعه، مهدی مهریزی، ص ۷۵ ـ ۷۶؛ مرعشی ۱۳/۹، ش ۳۲۱۰].

فهرست کتاب در اول نسخه آمده است.

آغاز: «الحمدلله حمد الشاکرین الذاکرین المعترفین بجمیل آلائه و جزیل نعمائه ... امّا بعد فانّنی رأیت ان املی کتاباً متوسطاً فی اصول الفقه ...».

انجام: «و وافق الفراغ من اتمام هذا الکتاب یوم الجمعة الحادی عشر من شهر شوال سنة ثلاثین و اربعمأة و الحمدلله وحده و صلّی الله علی محمد النبیّ بعده».

نسخ؛ ابو المظفّر خلیل‌الله بن غازی قزوینی به کمک مولا بیک ساوی با مهر کروی به سجع «الواثق بالجلیل ابو المظفر الخلیل»، عناوین شنگرف؛ با مهر بیضوی به سجع «محمد الموسوی ۱۳۴۰»؛ جلد:

تیماج، قهوه‌ای.

۱۷۷ برگ؛ ۱۶/۵×۱۴/۵ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۲۴۰۹۴].

«۷۳۳۵»

ترجمه نهج‌البلاغه (حدیث ـ فارسی)

از: محمدصالح بن محمدباقر قزوینی معروف به روغنی (قرن ۱۱ ق).

[مجلس ۱۰/۲۱۰؛ الذریعه ۱۴۵/۴؛ مشار، فارسی ۳۲۵۸/۳].

این نسخه شامل نیمهٔ اول شرح می‌باشد.

آغاز: «الحمدلله علی ما اولانا من نعمائه و انعم علینا من آلائه ... و بعد این فقیر بی‌بضاعت و حقیر بی‌استطاعت ...».

نسخ و نستعلیق (عبارات نهج‌البلاغه نسخ با نشانی شنگرف، ترجمهٔ نستعلیق)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: گالینگور، سبز.

۱۴۳ برگ؛ ۲۰×۳۴ سانتی متر؛ ۳۳ سطر؛ [ثبت ۲۴۱۰۵].

«۷۳۳۶»

طراز المصائب (مقتل ـ عربی)

از: ملا نظر علی طالقانی (۱۳۰۶ ق)

مؤلف بعد از فراغت از تألیف «کاشف‌الاسرار»، کتاب حاضر را در چند مقاله در حالات حضرت سید الشهداء علیه السلام ترتیب داده است. [الذریعه ۱۵۹/۱۵].

آغاز: «الحمدلله ... و بعد فهذا کتاب طراز المصائب صنفته بعد کتاب کاشف‌الاسرار و رتبته علی مقالات المقالة الاولی فی المقدمات و فیها مطالب مهمّة

المقدمات المقدمة الاولی».

انجام: «نعالجهم ساعة ثم نعالق الحور العین اللهم ارزقنا بمحمد و آله الطاهرین».

نستعلیق؛ محمدکاظم بن محمد علی رشتی اشکوری رودبارکی طهرانی، سه‌شنبه ۲۳ ربیع الاول ۱۳۰۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۶۲ برگ؛ ۱۹×۲۸ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۲۴۱۰۷].

«۷۳۳۷»

الحبل المتین (فقه ـ عربی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

[مجلس ۷۲/۴؛ الذریعه ۲۴۰/۶؛ مرعشی ۲/۳، ش ۸۰۲؛ مشار، عربی ۳۰۲].

آغاز: «الحمدلله الّذی دلّنا علی الطّریق القویم و مَنَّ علینا بالهدایة ... و بعد فانّ الفقیر الی الله الغنی محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی و فقه الله للعمل فی یومه...».

انجام: «و ان تطیل عمری فی طاعتک و مرضاتک فی صحّة و سلامة بدنیّة و نفسیّة برحمتک یا ارحم الرّاحمین».

نسخ؛ سلطان محمد بن رفیع الدین محمد اصفهانی، دوشنبه سوم رمضان ۱۰۶۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملک مقرّب الخاقان حاجی علیقلی بیکا؛ در اول نسخه مهر مربعی به سجع «یا لیتنی کنت ترابا ۱۲۴۰»؛ جلد: تیماج، زرد، عطف تیماج قرمز، پشت جلد اسلیمی.

۳۲۷ برگ؛ ۱۳×۲۳ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۲۱۸۴].

«۷۳۳۸»

حدیقة السعداء (مقتل ـ ترکی)

از: محمد بن سلیمان فضولی بغدادی (۹۶۳ ق)

ترجمه‌ای به زبان ترکی از کتاب «روضة الشهداء» ملاحسین کاشفی است. این کتاب در سال ۱۲۷۱ ق در بولاق و در سال ۱۳۷۳ ش در تهران به چاپ رسیده است.

[مجلس ۱۰۵/۷؛ الذریعه ۳۸۴/۶؛ سپهسالار ۳۰۸/۴ ـ ۳۰۹؛ مرعشی ۲۷۹/۷؛ ش ۲۷۰۸].

آغاز:

یا ربّ ره عشقکدهٔ بنی شیدا قیل   احکام عبادتک بکا اجرا قیل

انجام:

گل ای حال تکلّمدن خبردار   ترحّم قیل تعرض قیلمه زنهار

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و مطالب عربی زر و شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع؛ در آخر نسخه تملکی به تاریخ ۱۰۴۷ و تملک دیگری به تاریخ ۱۰۵۰؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای تیره، سوخت، ترنج با سر ترنج گل و بوته‌ای مذهّب، لچکی.

۲۹۰ برگ؛ ۱۴×۲۳ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۴۱۱۵].

«۷۳۳۹»

الطرائف فی معرفة مذاهب الطوائف (اعتقادات ـ عربی)

از: رضی‌الدین علی بن موسی بن طاووس حلّی (۶۶۴ ق)

[مجلس ۱۳۷/۴؛ الذریعه ۱۵۴/۱۵؛ سپهسالار ۳۰۰/۵ - ۳۰۱؛ مرعشی ۷۹/۱، ش ۶۷؛ مشار، عربی ۶۰۷].

آغاز: «الحمدلله کما یستحقه لذاته و یستوجبه باحسانه الی مخلوقاته ... و بعد فانی رجل».

انجام: «و حسبنا العالم بالسرائر الموجود فی الاوائل و الاواخر و صلوات علی من یوصی بالصلوة علیهم و یوجب الاقتداء بهم و المیل الیهم».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا (صفحاتی از آخر نونویس)؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه تملک حسین بن محمدتقی نوری طبرسی ۱۲۸۸، مهر بیضوی به سجع «جزو کتابخانهٔ ضیاء الدین النوری»؛ جلد: تیماج، قرمز.

۳۴۰ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۷۷].

﴿۷۳۴۰﴾

ریاض‌السالکین‌فی‌شرح‌صحیفة‌سیدالساجدین (شرح دعا - عربی)

از: سید علی خان بن احمد حسینی مدنی شیرازی (۱۱۱۸ ق)

[مجلس ۲۵/۴ - ۲۸؛ الذریعه ۳۲۵/۱۱؛ سپهسالار ۲۸/۲ - ۳۰؛ مرعشی ۴۰/۳، ش ۱۴۵؛ مشار، عربی ۵۰۰].

نسخهٔ حاضر از روضهٔ بیست و چهارم تا آخر کتاب را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمدلله الذی کتب علی عباده الصیام و فضّل شهره و ایامه علی الشهور و الایام و شرّفه بالذکر فی محکم الفرقان».

انجام: «و اذا کان لکل امرئ ما نوی، فلایعبأ بمن ینطق عن الهوی و الله یقول الحق و یهدی السبیل و علیه توکلت و هو علی کل شیء وکیل».

نسخ؛ محمدباقر بن محمدقاسم خوانساری، اوائل شعبان ۱۱۳۴؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملک سمیعا به تاریخ ۱۱۹۵ با مهر بیضوی به سجع «المتوکل علی الله الغنی عبده محمد» و مهر بیضوی «جزو کتابخانهٔ ضیاء الدین النوری ۱۳۳۱» و تملک حاجی شجاع؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۳۲ برگ؛ ۱۸×۲۴ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۶۶].

«۷۳۴۱»

کتاب الخمس (فقه ـ عربی)

از: شیخ مرتضی بن محمد امین انصاری (۱۲۸۱ ق)

شرحی بر قسم خمس از کتاب «ارشاد الاذهان» علامهٔ حلّی است. این کتاب توسط کنگره شیخ انصاری ضمن «سلسلة تراث الشیخ الاعظم» در ۳۸۸ صفحه، سال ۱۴۱۵ ق در قم به چاپ رسیده است. [الذریعه ۲۵۶/۷].

آغاز: «الحمدلله رب العالمین ... القول فی الخمس و هو لغة رابع الکسور و شرعاً اسم لحقّ فی المال».

انجام: «و الزوجیة من الامور المضافة الی الاشخاص دون مثل الطهارة و النجاسة فی الاعیان».

تحریری؛ شیخ فضل‌الله بن عباس طبرسی نوری، جمعه (؟) نجف (از روی نسخهٔ مستنسخه از نسخهٔ اصل نوشته شده)؛ در سر صفحهٔ تمامی صفحات بسمله و «اللهم وفقنی بحق محمد و آله علیهم‌السلام» نوشته شده؛ در اول و آخر نسخه مهر کتابخانهٔ شیخ فضل‌الله نوری؛ جلد: تیماج، سرخ.

۵۹ برگ؛ ۱۵/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۲۵].

﴿۷۳۴۲﴾

مکارم‌الاخلاق (اخلاق ـ عربی)

از: ابو نصر حسن بن فضل بن حسن طبرسی (قرن ۶ ق)

[مجلس ۱۴۳۷/۱۰؛ الذریعه ۱۴۸/۲۲؛ سپهسالار ۳۱۱/۱ ـ ۳۱۳؛ مرعشی ۲۷۸/۵، ش ۱۹۰۹؛ مشار، عربی ۸۹۸].

آغاز: «الحمدلله الواحد الاحد الفرد الصمد ... و بعد فان الله سبحانه و تعالی لما جعل التأسی بنبیه مفتاحاً لرضوانه و طریقاً الی جنانه یقول عزّوجلّ لقد کان لکم فی رسول‌الله اسوة حسنة».

انجام: «و موجباً لرضوانه و مغفرته و موصلاً الی جنّاته و کرامته بمنّه و فضله و جوده و رحمته».

• نسخ؛ بی‌کا، دوشنبه ۲۵ جمادی‌الآخر ۱۲۳۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ مهر بیضوی به سجع «جزو کتابخانهٔ ضیاء الدین النوری ۱۳۲۴»؛ جلد: پارچه، قهوه‌ای.

۲۸۰ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۶۸].

﴿۷۳۴۳﴾

المعتبر (فقه ـ عربی)

از: محقق حلّی جعفر بن حسن بن یحیی هذلی (۶۷۶ ق)

به شمارهٔ [۷۲۱۳] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله ذی القوّة الباهرة و السطوة القاهرة و النعمة».

نسخ؛ محمد زمان بن محمد اصفهانی، ذی قعدهٔ ۱۰۷۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملک عبد الحی با مهر بیضوی و تملک حسین بن محمد بن جعفر الماحوزی ذی حجهٔ ۱۱۵۲ و تملک محمد بن حسین بن محمد الماحوزی؛ جلد: تیماج، سبز.

۳۱۵ برگ؛ ۱۹×۲۶ سانتی متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۷۹].

«۷۳۴۴»

الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة (نحو ـ عربی)

از: نور الدین عبد الرحمن بن احمد جامی (۸۹۸ ق)

به شمارهٔ [۷۲۳۹] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لولیّه و الصلوة علی نبیّه و علی آله و اصحابه المتأدبین بآدابه».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مرصع، تمامی صفحات مجدول مذهب، جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، نام مجلّد «ابراهیم بن محمدباقر ۱۲۲۸» داخل سر ترنج.

۱۳۳ برگ؛ ۱۵/۵×۲۳ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۱۳].

«۷۳۴۵»

المهذب البارع فی شرح المختصر النافع (فقه ـ عربی)

از: شیخ احمد بن محمد بن فهد حلّی (۸۴۱ ق)

به شمارهٔ [۷۱۳۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول تا آخر کتاب الطلاق را شامل است.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف (جای تعدادی از عناوین خالی مانده)؛ جلد: تیماج، سبز.
۱۴۶ برگ؛ ۱۸×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۵۵].

«۷۳۴۶»

کشف الآیات **(فهرست - عربی)**

از: میرزا محمدرضا بن عبد الحسین نصیری طوسی (حدود ۱۱۰۰ ق)

به شمارهٔ [۷۱۶۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد اول کتاب می‌باشد.

نسخ؛ محمد مؤمن جرفادقانی، رمضان ۱۰۷۵؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملک محمد بدیع خادم با مهر بیضوی به سجع «یا بدیع السموات و الارض» و تملک محمد رضوی رمضان ۱۱۴۲ با مهر مربعی به سجع «افوض امری الی الله بن محمد ابراهیم محمد الرضوی» و مهر مربعی به سجع «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده حسن»؛ در اول نسخه وقف بر طلاب علوم دینی از طرف مرحوم حاج محمدحسن خراسانی و تولیت آن به ولدش ملا محمدقاسم و ملا محمدابراهیم تفویض شده به تاریخ ۱۱۹۲؛ جلد: تیماج، قرمز.
۲۰۴ برگ؛ ۱۶/۵×۲۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۷۶].

«۷۳۴۷»

لوامع صاحبقرانی = لوامع قدسیه = شرح من لایحضره الفقیه

(شرح حدیث فقهی - فارسی)

از: ملا محمدتقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰ ق)

شرحی است بر کتاب «من لایحضره الفقیه» شیخ صدوق که در سالهای ۱۰۶۵ - ۱۰۶۶ ق برای شاه عباس صفوی نگاشته شده است. این شرح را مؤلف بعد از شرح عربی خود به نام «روضةالمتقین» نگاشته است.

[مجلس ۵۷۵/۱۰؛ الذریعه ۳۶۹/۱۸؛ مشار، فارسی ۴۴۰۶].

نسخهٔ حاضر جلد اول شرح می‌باشد.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... ابواب الصلوة و حدودها قال الرضا علیه السلام الصلوة لها اربعة آلاف باب و قال الصادق علیه السلام لها اربعة آلاف حدّ، به اسانید متکثّره منقول است از ذکریا بن آدم به ...».

انجام نسخه: «و در کافی بعضی از آن هست و در مصباح کبیر شیخ و سایر مصابیح و سایر کتب دعا مذکور است و چون ذکر آن سبب طول بود اکتفا به همین شد و هر که خواهد رجوع به آن کتب کند و الحمدلله رب العالمین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، سبز.

۲۶۸ برگ؛ ۱۴/۵×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۱۹].

«۷۳۴۸»

مجموعه

۱ ـ الدروع الواقیة من الاخطار فیما یعمل کل شهر علی التکرار «۱ پ ـ ۱۰۶ پ»

(دعا – عربی)

از: ابوالقاسم علی بن موسی بن طاووس حلّی (۶۶۴ ق)

جزء پنجم از تتمّات «مصباح المتهجد» است که به «المهمّات و التتمّات» موسوم است. این کتاب دارای بیست فصل می‌باشد و شامل ادعیه‌ای است که انسان را از بلاها و اخطارگوناگون حفظ می‌نماید.

[الذریعه ۱۴۶/۸؛ مرعشی ۴۴/۲، ش ۴۴۲؛ سپهسالار ۴۱۸/۴].

آغاز: «الحمدلله جل جلاله بما وهب لی من القدرة علی حمده و اثنی علیه بلسان الاعتراف علی توفیقی لتقدیس مجده».

انجام:

جزت الملوک و من یؤمل رفده و وقفت حیث اری الندی و یرانی

۲ـ الامان من اخطار الاسفار و الازمان «۱۰۸ پ ـ ۲۳۱ پ» **(حدیث - عربی)**

از: مؤلف پیشین.

دارای چهارده باب پیرامون آنچه از ادعیه و اعمال مستحبی در سفر باید به جا آورد، می‌باشد.

[مجلس ۶۴۰/۹؛ الذریعه ۳۴۳/۲؛ سپهسالار ۱۹۳/۳؛ مرعشی ۱۴۰/۱، ش ۱۱۶؛ مشار، عربی ۹۰].

آغاز: «بسمله الحمدلله رب العالمین ... یقول مولانا الافضل ... الحمدلله الذی استجارت به الارواح بلسان الحال فی اخراجها من العدم فأجارها».

انجام: «... و رحمته و حکمته من اقوای الوسائل الی اجابته و عنایته و عافیته و صلی الله علی محمد سیّد المرسلین و آله الطاهرین».

نسخ؛ رسالهٔ اول محمد الحسنی، یکشنبه ۱۵ جمادی‌الآخر ۱۲۰۴؛ رسالهٔ دوم سید ابو القاسم موسوی اصفهانی، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ تملک محمد حسینی مشکوة و مهر بیضوی به سجع «جزو کتابخانهٔ ضیاءالدین النوری» ۱۳۲۴؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۳۱ برگ؛ ۱۲×۲۹ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۶۵].

«۷۳۴۹»

حبیب السِیَر فی أخبار افراد البشر **(تاریخ ـ فارسی)**

از: غیاث‌الدین محمد بن همام‌الدین شیرازی معروف به خواند میر (۹۴۱ یا ۹۴۲ ق)،

به شمارهٔ [۷۰۸۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «یافته بدار الملک خود شناخت حکم فرمود که هیچکس دیگر از ممالک ...».

انجام:

بـهر فـراغ دل اهـل سخن — سیر فلک باد به کامش مدام

نستعلیق؛ عبد الملک بن عماد الدیـن کـرمانی، بـی‌تا؛ جـلد: تـیماج، مشکی.

۲۴۳ برگ؛ ۱۷×۳۰ سانتی متر؛ ۳۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۵۸].

«۷۳۵۰»

التمثیل و المحاضرة **(ادبیات ـ عربی)**

از: ابو منصور عبد الملک بن محمد بن اسماعیل ثعالبی نیشابوری (۴۳۰ ق)

کلماتی را ازکتب آسمانی وکلام انبیاعلیهم‌السلام و بزرگان عرب و نیز از امثال رایجهٔ در بین عربها در چهار فصل جمع‌آوری نموده است.

[کشـف الظـنون ۴۸۳/۱؛ سـرکیس ۶۵۷/۱ «مـنتخبات کـتاب التـمثیل و المحاضرة»].

آغاز: «کتب ابو المنصور عبدالملک بن محمد بن اسماعیل الثّعالبی الی حضرة الامیر شمس المعالی امّا بعد علی اثر حمدالله تعالی و الثناء علیه الّذی هو اول کتابه و آخر دعوی ...».

انجام: «و الجوهر لا من الابدال و الدّواء للاحتیاط و الطیب للصیانة».

نسخ؛ علی‌اکبر، ۱۲۸۶ دارالسلطنهٔ تبریز (برای نادر میرزا نوشته شده)؛ تملک محمد طبرسی شعبان ۱۳۴۴، در اول نسخه دستخط و تملک نادر میرزا با مهر وی به سجع «بدیع الزمان نادر»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۱۶۸ برگ؛ ۱۸×۲۶/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۵۰].

«۷۳۵۱»

کلیات ظهوری ترشیزی (شعر - فارسی)

از: نورالدین محمد ظهوری ترشیزی (۱۰۲۵ یا ۱۰۲۶ ق)

شامل گلزار ابراهیم، غزلیات، ترکیب بندها و رباعیات وی می‌باشد.

[مجلس ۲۴۵/۲؛ الذریعه ۶۵۶/۹؛ منزوی ۱۸۸۰/۳؛ مرعشی ۸۶/۲، ش ۴۸۱].

آغاز: «خرمن چمن سخن طراوت حمد بهار پیرایی است که گلزار ابراهیم در رخسار یوسف طلعتان نمرود و نخوت رسانیده».

انجام:

بر دل شدگان طعن گران جانی چند   غیر از سر کوی خویش جان بنمایی

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در آخر نسخه تملک محمد اشرف بن حاجی محمدحسین به تاریخ ۱۰۶۳؛ جلد: تیماج، قرمز، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته؛ پشت جلد اسلیمی.

۳۰۴ برگ؛ ۱۳/۵×۲۳ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۶۱۲۶۱].

«۷۳۵۲»

مجموعه

۱ ـ جواهر الاسرار «۱ ر - ۶۶ پ» **(عرفان - فارسی)**

از: عبداللطیف عرف شاه بهکهارتی بن بدرالدین بن جلال حسینی (قرن ۱۱ ق)

مباحثی است کوتاه در عرفان که برای مبتدیان نگاشته شده و تألیف آن در بیستم جمادی‌الآخره ۱۰۶۰ به پایان رسیده است. این کتاب مشتمل بر ده باب می‌باشد و فهرست عناوین ابواب آن چنین است:

باب اول: در بیان تحصیل علم ظاهری و باطنی و مرید شدن.

باب دوم: در بیان صلوة مجازی و صلوة حقیقی و صوم مجازی و صوم حقیقی و حج مجازی و حج حقیقی.

باب سوم: در بیان مذهب مجازی و مذهب حقیقی.

باب چهارم: در بیان عشق و محبت الهی ورزیدن.

باب پنجم: در بیان جذبهٔ حق تعالی و فضیلت سالک مجذوب بر مجذوب فقط.

باب ششم: در بیان شناختن مرشد کامل و گفتهٔ وی کردن.

باب هفتم: در بیان بیعت کردن با پیر و مرابطه با او داشتن.

باب هشتم: در بیان ذکر و فکر و مراقب بودن و اربعین نشستن و از خلق عزلتی گرفتن.

باب نهم: در بیان سماع و رقص و در آداب سماع.

باب دهم: در بیان تجرید و تفرید و توکل و ابتدای خواجگان چشت قدس‌الله اسرارهم العزیز.

آغاز: «بعد از حمد حضرت الهی و درود رسالت پناهی صلی الله علیه و آله و سلّم آن که فقیر حقیر عبداللطیف ...».

انجام: «و حجاب از دیدهٔ او بردارند و مطلوب او بدو نمایند و مقبول خالق گردد و مشهور عالم شود و از این عالم فیض الهی برد و کارش به اتمام رسد بعون‌الله الولی القدیر الحکیم تمت».

۲ ـ راحة الانفاس «۶۷ ر ـ ۷۴ ر» **(تصوف - فارسی)**

از: محمد رفیع‌الدین بن محمد شمس‌الدین بن محمد تاج‌الدین (قرن ۱۲ ق)

رسالهٔ مختصری است در بیان دستوراتی که برای مبتدیان راه سیر و سلوک لازم می‌باشد. تألیف آن در سال ۱۱۹۵ق در حیدرآباد دکن صورت گرفته است.

آغاز: «الحمدلله الذی علم الانسان ما لم یعلم و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله و اصحابه و سلّم امّا بعد معروض می‌دارد کمترین خاکپای سالکان طریق مبین فقیر حقیر محمد رفیع‌الدین بن محمد شمس‌الدین بن محمد تاج‌الدین عفی‌الله عنهم اجمعین ...».

انجام: «و نام هر که از طرف دم بسته اول گیرد آن کس را هزیمت بود انتهی کلامه و الله اعلم بالصواب ... در دم بوجه اختصار گفته شد باقی موقوف بر ارشاد است و الله الهادی الی سبیل الرشاد».

۳ ـ سیر و سلوک «۷۵ ر ـ ۷۹ ر»

رساله‌ای است در بیان آداب سیر و سلوک مبتدیان به طریق نقش‌بندی و بیان اقسام ذکر.

آغاز: «بدان که شروع در سلوک طریقهٔ نقش‌بندیه اول از ذکر قلبی است».

۴ ـ شرح ابیاتی از مثنوی «۸۱ پ ـ ۹۰ پ»

شرحی است کوتاه و عرفانی بر ابیاتی از مثنوی معنوی مولوی رومی.

آغاز:

گــر بـپرسندم ز حـال زنـدگی — نه صد و هـفتاد قـالب دیـده‌ام
ور بگویم شرح حال خـویش را — هــمچو سـبزه بـارها روئـیده‌ام
آمــــده اول ز اقـــلیم جـــماد — وز جمادی در نـبات اوفـتاده‌ام

یعنی چون ذات مطلق احدیت از صفت علیم گفت ...».

نستعلیق؛ رسالهٔ اول بی‌کا، بی‌تا؛ رسالهٔ دوم فتح‌الله، بـی‌تا؛ عـناوین و نشانیها شنگرف؛ رسالهٔ اول مجدول؛ جلد: تیماج، سرخ.

۹۰ برگ؛ ۹×۱۷ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۱۸]

«۷۳۵۳»

جنگ **(اشعار - فارسی)**

از: محمد شریف عطّار بخاری نعمت‌اللّهی (بعد از ۱۲۹۷ ق)

جنگی است شامل اشعارگوناگون، جامع جنگ، اشعار و مثنوی‌هایی از شعرای معاصر خود آورده که حائز اهمیّت هستند.

فهرست مطالب این جنگ عبارتند از:

۱ ـ غزلیات صدرالعرفا نعمت‌خان عالی با تخلص عالی[۱] «۱۹ پ - ۲۶ پ»

۲ ـ مثنوی عین الیقین «۲۷ ر - ۳۶ ر»

از: محمد فضل کریم نیازی عظیم‌آبادی هندی

۱. دیوان نعمت خان عالی، میکرو فیلم‌های دانشگاه تهران، فیلم ش ۱۲۵۲، فـهرست مـیکرو فیلم‌ها ۱/۱۰۰.

آغاز:

مـرحـبا ای رهـبر نـام خـدا — مرحـبا ای هـدهد شـهر صـبا
مـرحـبا ای واقـف اسـرار دل — مرحبا اصل‌الاصول آب و گل

۳ ـ مثنوی «۳۶ پ ـ ۱۴۶ ر»

از: نعمت خان عالی

آغاز:

«حمد و شکر او را که هرچـه هست از اوست — دام هســـتی حـــلقه‌دار از هـــای اوست
لا و اِلاّ مــــــایهٔ هــــــر قــــید شـــد — تـــار و پـــوت از بـــهر دام صـید شـد»

۴ ـ اشعار ملاهادی سبزواری متخلص به اسرار «۲۲۵ ر ـ ۲۲۷ پ»

۵ ـ اشعار ظفر «۲۵۰ ر ـ ۲۷۳ ر»

۶ ـ اشعار نور علیشاه «۲۷۳ ر ـ ۲۸۰ ر»

۷ ـ اشعار هاتف «۲۸۴ پ ـ ۲۸۹ پ»

اسامی شاعرانی که شعرشان در این مجموعه ذکرگردیده چنین است:

کشفی، نیازی، مشفقی، میرزا سلیمان، سعدی، مولوی، عـراقـی، نـعمت‌خان عالی، شیخ بهائی، عطار، خاقانی، مولوی، محمد فضل کریم نیازی عـظیم‌آبادی هندی، وصال شیرازی، نشاط، یغما، محمود پیشاوری، صائب، نظامی، شاه نـیاز احراری کشمیری، شاه نیاز احمد بریلوی هندی، حیرتی، طبیب اصفهانی، شرف، بهجت، بیدل، عرفی شیرازی، نسیمی نیشابوری، خواجوی‌کرمانی، قاسمی، دیوانه بلخی، میرزا ازل هروی، آملی، نظیری نیشابوری، ملا شوقی بخارایی، ابـوطالب

همدانی، عصمت بخارایی، شانی تکلو، نویدی، امیر خسرو دهلوی تُرک، فروغی، جامی، ظهور کابلی، عزلت، فخری، کمال خجندی، عارف سبزواری، میرزا مشرب، رحمت بخاری، میرزا طاهر وحید، عبدالعظیم بخارایی، دوستی سمرقندی، سعید شیرازی، عاشق اصفهانی، قصاب آملی، مشتاق، فیض، یغمای جندقی، حسرت، مؤمن، سودا، شاه فرحةالله هندی، سامی، میرزا قاسم، عارف علیشاه سبزواری، سلیم طهرانی، محمود نیشابوری، ظهوری ترشیزی، آصفی، میرزا جنید هروی، ناصر علی سر هندی، مجنون یزدی، طوفان، امیر عمرخان، بی‌نوا، ناظم هروی، مسیح، مجمر، قانع کشمیری، املای بخاری، مطلب، هلالی هروی، میرزا محمود پریشان طهرانی، وحشی بافقی، امیر، مولانا عیسی مخدوم بخاری، ابن یمین، میرزا فریدون، بیخود کشمیری، وحدت، میرزا ملهم، عرشی خجندی، سلمان ساوجی، میرزا عبداللطیف پیشاوری، امیر مضراب شاه کولابی، حاجی، شوکت بخاری، میرزا حاذق، کشوری، میرزا حامد مراغی، نرگسی، کمال‌الدین اصفهانی خلاّق المعانی، هاتفی، سیدانی بخاری، سیّدا، طالب بخاری، مولانا ذاکر، هاتف تهرانی، میرنجات، وصال شیرازی، زین‌العابدین شیرازی، ناصرالدین شاه قاجار، ناظم هروی، رمی بخارایی، استاد فطرت، محوی کشمیری، حشمت کاتب، مغربی، میرزا فروغی، روشن، ظهیر، بوعلی سینا، شاه نعمت‌الله، نجم‌الدّین کبری، پوریای ولی، ناصر بخارایی، عبید زاکانی، شاه موحّد بدخشانی، باباطاهر عریان.

نستعلیق؛ حاجی ملاّ محمد نعمت‌اللّهی، ۱۲۹۷؛ نشانیها و عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۹۷ برگ؛ ۲۵×۱۴/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۵۷۰۵].

«۷۳۵۴»

مجموعه

۱ ـ جُنگ «۱ پ ـ ۱۰۲ ر» **(متفرقه - فارسی)**

از: ؟

جنگی شامل مطالب متفرقه، از جمله تاریخ سلاطین صفویه و عثمانیه، جغرافیای اقالیم و اشعار و حکایات مختلف می‌باشد که از نویسندگان گوناگون جمع‌آوری شده است.

آغاز: «امیر ولایت و طریقت و میر بلاد حقیقت و معرفت را از کوچک ابدالان حلقه به گوش و از چپلاقان غاشیه بر دوش ...».

انجام: «قمر و زهره مؤنّث‌اند از برای رطوبت شمس و زحل و مریخ مذکّرند به سبب چسبان و پیوست و عطارد با مذکر مذکر و با مؤنث مؤنث است. برای آن که پیوست و رطوبت در او مساوی است».

۲ ـ جواهرنامه «۱۰۳ پ ـ ۱۶۰ ر» **(طبیعیات - فارسی)**

از: محمد بن منصور (قرن ۹ ق)

رساله‌ای است مختصر پیرامون خواص سنگها و جواهرات قیمتی و فلزات که برای سلطان ابونصر حسن بهادرخان آق قویونلو ساخته شده است و دارای یک مقدمه و دو مقاله و یک خاتمه به ترتیب ذیل می‌باشد:

مقدمه: در مواد اجسام معدنی.

مقاله اول: در جواهر.

مقاله دوم: در خارچین

خاتمه: در مرکبات و نسبت فلزات با یکدیگر.

[مجلس ۴۵۱/۲ و ۱۳۵/۶؛ الذریعه ۲۸۳/۵ که مؤلف را سید ابونصر صدرالدین

محمد بن الامیر غیاث‌الدین منصور حسینی دشتکی شیرازی دانسته است؛ منزوی ۴۱۰/۱ - ۴۱۱؛ فرهنگ ایران زمین دفتر سوم جلد چهارم سال ۱۳۳۵ ش که این رساله در آن به چاپ رسیده است؛ دانشگاه ۲۸۷۰/۱۲ و ۳۰۴۳/۱۳].

آغاز: «سپاس و ستایش بی‌اندازه و قیاس صانعی را که جوهری صنعتش بازار کاینات را به جواهر ثوابت و سیارات بیاراست».

انجام: «... و پنج مثقال و از آهن چهل مثقال و نیم و سه طوج و از قلعی سی و هفت مثقال و نیم باشد والله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهّب؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۶۳ برگ؛ ۱۶/۵×۲۶ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۵۷۰۶].

«۷۳۵۵»

روضة‌الانوار عباسی (فلسفهٔ عملی - فارسی)

از: علامه محمدباقر بن محمد مؤمن خراسانی سبزواری (۱۰۹۰ ق)

به شمارهٔ [۷۲۹۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز یک برگ افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «ساکنان اقبالش عتبهٔ اجلالش، روایح اخلاق عنبرینش، نسیم عنبر شمیم عالم قدس.مآثر الطاف عطوفت تزیینش نکهت ازهار گلستان انس نسیم لطفش ...».

انجام: «همیشه آفتاب سپهر دولتش که بر اکناف شرق و غرب جهان تافته بر اوج بروج عظمت طالع و دایم انوار درازی رأفتش که نوربخش اطراف عالم است بر ساحت امید خواصّ و عوام لامع باد».

نسخ زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۶۶ برگ؛ ۱۹×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۲۳].

«۷۳۵۶»

منهج الشیعة فی فضائل وصیّ خاتم‌الشریعة (مناقب - عربی)

از: سید جلال‌الدین عبدالله بن شرفشاه حسینی (بعد از ۹۵۷ ق)

فضایل حضرت علی‌علیه‌السلام را در یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه بیان نموده و تألیف آن در ۲۴ صفر ۹۵۷ ق به پایان رسیده است.

مؤلف در مقدمهٔ کتاب از شیخ اویس بهادرخان که سید حسن مجتهد کرکی (۱۰۴۱ ق) کتاب «رفع البدعة» [الذریعه ۲۴۲/۱۱] را به نام وی تألیف نموده، یاد می‌کند.

شیخ حرّ عاملی در امل‌الآمل ۵۶/۲ نیز وی را از دانشمندان متأخّر از شهید اول دانسته؛ و می‌دانیم که شهید اول در سال ۷۸۶ ق وفات نموده است. این کتاب شامل سه فصل می‌باشد و در فصول آن از فضایل حضرت علی علیه‌السلام و محل قبر آن حضرت و لزوم دوستی با دوستانش و دشمنی با دشمنانش بحث شده است.

در خاتمهٔ رساله چنین گوید: «اِن الّذی ذکرناه فی هذه الرسالة من فضائل امیرالمؤمنین ـ صلّی الله علیه ـ اِنّما هو البعض القلیل الیسیر من الشیء العزیز الکثیر الذی ورد من طرق اهل السنة دون ماورد من طریق الشیعة فانّا لم نتعرض لشیء من ذلک لیکون آکد فی الحجّة و اتمّ فی الالزام».

[الذریعه ۱۹۳/۲۳؛ رضوی ۹۴/۱؛ ذیل کشف الظنون ۵۹۲/۲؛ دانشگاه ۱۵۸۱/۳ - ۱۵۸۴].

آغاز: «الحمدلله الذی عجزت عن ادراک صفاته حقایق الانظار و امتنعت عن تصور ذاته دقایق الافکار و رجعت مغلوبة عن رؤیته الانظار ... و بعد فهذه رسالة شریفة و مقالة لطیفة مشتملة علی النزر القلیل من فضائل الوصی الجلیل مولانا و سیدنا و امامنا و مسدّدنا امیرالمؤمنین و سید الوصیین صلوات‌الله ... خدمت بها خزانة السلطان الاعظم مالک رقاب الامم ضل الله فی العالم ... معزّ الدین و الایمان المخصوص بعنایة الرحمن السلطان شیخ اویس بهادرخان ... و سمّیتها بمنهج الشیعة فی فضائل وصی خاتم الشریعة و رتّبتها علی مقدمة و فصول و خاتمة ... امّا المقدمة فاعلم ان فضائله علیه‌السلام کلّها و حاله فی الشرف و الکمال و العظمة و الجلال کما هو علیه لایعرفه الاّ الله.

الفصل الاول: فی ذکر فضائله علی سبیل الاجمال.

الفصل الثانی: فی ذکر فضائله علی سبیل التفصیل.

الفصل الثالث: فی ذکر مشهده الشریف.

انجام: «و رأیت رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله و هو یقول الی القیصر لک و لاهلک بما فعلت مع العلویة و انت من اهل الجنة جعلکم الله عزّوجلّ مؤمنین فی القدم، آخر ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة حسب ما شرطناه من ترک الاکثار و الاطالة نجزت الرسالة و الله المحمود علی کلّ حال فی الرابع و العشرین من صفر ۹۵۷».

نسخ؛ محمدحسین بن حاجی محمد معصوم خراسانی، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملک کاتب به تاریخ ۱۱۷۰؛ جلد: تیماج، مشکی.

۷۹ برگ؛ ۱۲×۱۹ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۵۸].

«۷۳۵۷»

کلیات عطّار نیشابوری (اشعار ـ فارسی)

از: فریدالدین ابراهیم بن اسحاق عطّار نیشابوری (۶۲۷ ق)

چند مثنوی از عطّار نیشابوری به ترتیب ذیل است:

۱ ـ الهی‌نامه «۱ پ ـ ۶۳ ر» **(شعر ـ فارسی)**

[مجلس ۴۱۱/۳؛ منزوی ۲۶۴۷/۴؛ مشار، فارسی ۴۸۶/۱].

آغاز:

هست بسم الله الرحمن الرحیم   مطلع دیباچهٔ فرد قدیم

به نام آن که نامش بی‌زوالست   به وصفش عقل صاحب نطق لالست

۲ ـ اسرارنامه «۶۳ پ ـ ۹۷ پ» **(شعر ـ فارسی)**

[مجلس ۴۱۲/۳؛ الذریعه ۵۶/۲؛ منزوی ۲۶۲۸/۴؛ مشار، فارسی ۲۹۹/۱].

آغاز:

به نام آن که جان را نور دین داد   خرد را در خدادانی یقین داد

۳ ـ منطق‌الطیر «۹۸ ر ـ ۱۴۶ ر» **(شعر ـ فارسی)**

[مجلس ۴۱۹/۳؛ مرعشی ۳۱۳/۴؛ منزوی ۳۲۳۶/۴؛ مشار، فارسی ۵۰۲۳/۴].

آغاز:

آفرین جان آفرین پاک را   آنکه جان بخشید و ایمان خاک را

۴ ـ مصیبت‌نامه «۱۴۷ ر ـ ۲۳۱ ر» **(شعر ـ فارسی)**

[مجلس ۴۱۷/۳؛ منزوی ۳۲۰۷/۴؛ مشار، فارسی ۴۷۸۳/۴].

آغاز:

مهر پاک از جان جـان پـاک را　　کو خلافت داد مشتی خـاک را.

۵ ـ گل وخسرو = خسرونامه = خسرووگل «۲۳۱پ ـ ۳۱۲ر» **(شعر ـ فارسی)**

[مجلس ۵۶۸/۳؛ الذریعه ۱۶۱/۷ با عنوان «خسرو و گل» و ۲۳۲/۱۸ با عنوان «گل و خسرو»؛ منزوی ۳۰۸۴/۴].

آغاز:

به نام آن که گنج جسم جـان سـاخت　　طلسم گنج جان هر دو جهان سـاخت

۶ ـ مختارنامه «۳۱۲ ر ـ ۳۵۱ پ» **(شعر ـ فارسی)**

[مـجلس ۴۱۷/۳؛ الذریـعه ۱۷۲/۲۰؛ مـنزوی ۳۱۸۲/۴؛ مشـار، فـارسی ۴۶۳۴/۴].

آغاز:

ای پاکی تو منزه از هر پاکی　　قدوسی تـو مـنزه از ادراکـی

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین زرد و لاجورد، تمامی صفحات مجدول مذهّب، در اول کتابها کتیبهٔ مذهّب مرصّع؛ جلد: روغنی، زرد، عطف تیماج.

۳۵۲ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۴۹].

«۷۳۵۸»

دیوان امیر سید احمد اتابکی (شعر - فارسی)

از: سید امیر احمدخان معروف به اتابکی و مشیر اعظم[1] (۱۳۵۶ ق)

دیوان شاعر می‌باشد که به امیر تخلص می‌کرده و دارای دو بخش است:

بخش اول: شامل اشعاری که در مسائل سیاسی و اجتماعی و در انتقاد از زمان خود سروده.

بخش دوم: غزلیات شاعر به ترتیب حروف تهجی آخر ابیات.

فهرست عناوین قصائد بخش اول چنین است:

در هجو و قدح مرحوم حاج میرزا علیخان امین‌الدوله «ص ۲».

در شکایت از نصب شاهزاده عین‌الدوله و عزل مرحوم علی‌اصغرخان اتابک اعظم از صدارت و تبعید به فرنگ، خطاب به مرحوم مظفّرالدین شاه قاجار «ص ۶».

در شکایت از عدم تناسب شغل صدارت با عین‌الدوله و شکایت از مظالم وارده از مشارالیه، خطاب به مرحوم مظفّرالدین شاه «ص ۱۱».

در طعن و نکوهش شاهزاده سلطان عبدالمجید میرزا عین‌الدوله که به طریق نفرین سروده شده.

در توصیف انجمن آل محمد که از سادات تشکیل شده بوده و به تاریخ ۱۳۲۵ ق سروده شده «ص ۲۴».

در شکایت از مظالم و اجحافات وارده از وزارت عدلیّه در سنهٔ ۱۳۲۹ ق «ص ۳۳».

در تهنیت ورود ستارخان، سردار ملی و باقرخان، سالار ملی به طهران.

در نکوهش اخلاق و افکار و شکایت از زشتی افعال و اطوار ناهنجار محمد

---

۱. برای شرح حال مؤلف به «رجال بامداد ۱/۷۵ - ۷۶» رجوع نمایید.

ولیخان نصرالسلطنه سپهدار اعظم تنکابنی که به تاریخ ۱۳۳۳ ق سروده شده «ص ۳۹»

در شکایت از بی‌حسّی ابناء زمان و جمودت آنان و اظهار مواعظ و نصایح «ص ۴۳».

در توصیف و تهنیت مجلس شورای ملی (اولین دورهٔ تقنینیّه) که در شب جشن سال اول افتتاح پارلمان انشاء فرموده «ص ۴۸»

در مقام یأس و نکوهش از تشکیل کابینهٔ فعّال که از فرقهٔ دست چپ انتخاب شده بودند «ص ۵۲»

در مدح و ستایش اعلیحضرت قیصر ویلهم امپراطور کلّ ممالک و دول متحدة‌المآل به مناسبت وقوع جنگ بین‌الملل و محاربهٔ عمومی دنیا که در سال ۱۹۱۵ میلادی موافق با هفتم رمضان ۱۳۳۲ ق شروع شده، که در ربیع‌الاوّل انشاء فرموده است «ص ۵۴»

زبان حال سلطان مخلوع محمدعلی شاه قاجار در موقع استبداد صغیر «ص ۵۵»

استقبال از قصیدهٔ معروفهٔ ابوحنیفهٔ اسکافی که ابوالفضل بیهقی در تاریخ خود نقل کرده است «ص ۵۸»

در هجو نورالدّین نامی که ظاهراً ملبّس به لباس اهل علم بوده، به تاریخ ۱۳۳۰

در هجو و قدح میرزا ابوالقاسم خان ناصرالملک همدانی در موقعی که مقام نیابت سلطنت را اشغال کرده «ص ۷۰»

غزل زشت و زیبا «ص ۷۵».

آغاز:

چو بدبختی نماید رو به عالم   امین‌الدوله گردد صدر اعظم

وجودی را که شخصی بود مهمل مزاجی را کـه فـعلش بـود مـبهم

انجام:

و اندر سر هـر بـرگ سـتخوانـی بکشـیده

اما ستخوانهایش نه سختست و نه هموار

آغاز غزلیات:

بـــیا ای ســـاقی مســـتان بـیاور جـام صـهبا را

بـهل افسـانه گـردون کـه کـرد افسـرده دل، مـا را

چو گشت از عشق مجنون را به جز دیوانگی حـاصل

به غیر از صرف بد نامی چه بـود از حسـن لیـلی را

امـیدا کـی کـند پـندت اثـر در گـوش بـی‌علمان (۱)

دهـد کـحل سلیمانی چـه سـودی چشـم اعـمی را

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، مشکی.

۴۵ برگ؛ ۱۸×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۵۷۵۴].

۱. امیرا

«۷۳۵۹»

نامهٔ نامی **(نامه‌نگاری - فارسی)**

از: محمدصادق بن میرزا حسین شیرازی [۱] (قرن ۱۳ ـ ۱۴ق)

شرح حال آقا میرزا محمد بن عبدالوهّاب همدانی (۱۳۰۳ ق) مشهور به امام‌الحرمین است. مؤلف این شرح حال را به درخواست یکی از فضلا نوشته و در چهار فصل قرار داده است. در فصل چهارم، مکاتبات صاحب ترجمه‌رابه معاصرین

۱. در جلد ۳ فهرست مجلس ص ۱۶۱ از مثنوی خسرو و شیرین میرزا صادق نامی یاد می‌کند که ظاهراً همین مؤلف باشد. به «الذریعه ۱۱۶۵/۹» رجوع نمایید.

خود آورده و تألیف کتاب در ۱۹ رجب ۱۳۰۱ درکاظمین به پایان رسیده است.

فهرست مطالب کتاب بدین قرار می‌باشد:

فصل اول: در نام نامی ایشان.

فصل دوم: در نسب ایشان.

فصل سوم: در حسب عالی وی.

فصل چهارم: در آثار وی که در آن نامه‌های زیر آمده است:

نامه به: میرزا سعیدخان وزیر دول خارجه، حاج سید محمدتقی شیرازی، میرسید علی طباطبایی، ابراهیم‌خان ایلچی، مشکوةالملک، شیخ جعفر شوشتری، میرزا هاشم امام جمعه اصفهان، شیخ مرتضی انصاری، میرزا محمودخان قمی، میرزا حسین‌خان بن بنی‌خان قزوینی، حسام‌السلطنه سلطان مراد میرزا والی کرمانشاه و کردستان، ملا علی بن خلیل طبیب، میرزا باقر طبیب نجفی، ملا علی کنی و چند نامهٔ دیگر.

آغاز: «سپاس بی‌قیاس معبودی را سزاست که لسان انسان از انشاء محامدش لال و بر خامه دو زبان افشاء لآلی مکارمش محال و عقل و شعور از معرفتش معترف به قصور و درود نامعدود ...».

انجام: «هیچکس از مترسلان سلف و خلف معانی جلیله را در الفاظ قلیله و مطالب دقیقه را در قوالب رقیقه ببیانی به این روانی ایراد نکرده شعر کلامش روشن‌بخش دل و جان نظامش در صفا چون مهر رخشان».

نستعلیق؛ به خط مؤلف و جامع، ۱۹ رجب ۱۳۰۱ کاظمین؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملک محمدباقر بن محمدحسین نجل شیخ؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۳۴ برگ؛ ۱۶×۲۱ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۵۵].

﴿۷۳۶۰﴾

مجموعه

۱ ـ فقه‌اللغة «۱ ر ـ ۴۷ پ» **(لغت - عربی به عربی)**

از: ؟

معانی لغات مترادف را طی چند باب نظیر فقه‌اللغة ثعالبی گزارش نموده است؛ لکن مختصرتر از آن می‌باشد.

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه:

«ان قلت اعطانی کذبت و ان اقل بخل الجواد بماله لم تجمل
فاختر لنفسک ما اقول فأنّنی لابدّ اخبرهم و ان لم اسأل»

انجام: «وظیف و الوظیف عظم الشأن من فوق الرسغ الی الرکبه. تمّ ولله الحمد».

۲ ـ مختصرفی الغین والراء و الضاد والظاء«۴۸ پ ـ ۶۳ پ» **(ادبیات- عربی)**

از: ؟

مؤلف چون کتب تألیف شده در این موضوع را برای ادای مقصود کافی ندیده، کتاب حاضر را در شش باب تألیف نموده و ترتیب ابواب چنین است:

الباب الاول: المقدمة علی الغین عند اجتماعها فی الکلمة فی الکتاب.

الباب الثانی: الغین المقدمة علی الراء عند اجتماع الحرفین فی الکلمة.

الباب الثالث: مایشکل کتابته و هو بالراء.

الباب الرابع: مایشکل کتابته و هو بالغین.

الباب الخامس: مایشکل کتابته و هو بالضاد.

الباب السادس: مایشکل کتابته و هو بالظاء.

[الذریعه ۱۶/۱۷۶، مشار، عربی ۶۶۳].

آغاز: «هذا کتاب مختصر جمعنا فیه الالفاظ المستعملة فی کلام النّاس من الغین و الراء و الضاد و الظاء الّتی یتداولها البلغاء فی کتبهم».

انجام: «و یرسخ فی الصدور و بالله عصمتنا .. و ایاه نسئل ان یوفقنا لمراضیه .. انه فعال لما یرید سامع الدعاء مجیب و الحمدلله علی کل حال و حسبنا الله و نعم الوکیل».

۳ ـ فضل الشبّان و تقدمهم علی کثیر من ذوی الاسنان «۶۴ر-۷۲پ» (آداب - عربی)

از: ؟

در وصف جوانان و اثبات برتری آنان بر سایر مردمان است. مؤلف در مورد مناصبی که به جوانان واگذار شده و خوب از عهدهٔ آن بر آمده‌اند، سخن گفته است. او جوانانی را که از طرف حضرت پیامبرﷺ به حکومت استانها یا سایر مناصب، برگزیده شده‌اند نام برده و سمت هریک و چگونگی انجام وظیفهٔ هر کدام را به صورت مختصر شرح داده است.

در این کتاب از شعرای متقدم ابیاتی نقل شده که اسامی آنها چنین است:

ابی نواس، شماخ بن ضرار، حسّان بن ثابت، موسی الشهوات، ابو عباد البختری، زیاد الاعجم، حمزة بن بیض حنفی و طرفة بن العبد اشعاری.

این کتاب برای خلیفه المقتدر بالله و وزیر او ابوالحسن نگاشته شده است. کتاب فاقد فصل‌بندی است و در آن فقط دو عنوان بدین ترتیب آورده: «من ولاّه رسول‌اللهﷺ من الاحداث» که در آن نام حضرت علی؈ و امام حسین؈ را آورده و «من نال الریاسة».

آغاز: «الحمدلله حمداً یوجب مزیده و یبلغ رضاه و صلواته علی سیدنا محمد عبده و رسوله و بعد فهذا کتاب ألفناه فی فضل الشبّان و تقدم اکثرهم علی ذوی

الاسنان فرّقنا فیه بین الصغر و الکبر و الحداثة و الرجلة و ذکرنا من قدّمه رسول‌اللهﷺ و ولّاه لکفایته و الفضیلة فیه علی الکبراء من اصحابه».

انجام: «ففحر علیه و علیه. والحمدلله وحده و الشکر و الثناء الحسن الجمیل کما هو اهله و صلواته و سلامه علی سیدنا .. و حسبنا الله و نعم الوکیل».

۴ ـ وصایای ابوحنیفه به ابو یوسف «۷۳ پ ـ ۷۶ ر».

۵ ـ ذکر ما روی فی نسب ابی حنیفه و نبذة من اخباره «۷۶ ر ـ ۸۰ ر».

۶ ـ مطالب متفرّقه «۸۱ ر ـ ۱۳۴ ر»

۷ ـ رسالةفی القوی‌الانسانیةو ادارکاتها«۱۳۴پ ـ ۱۳۸ پ» **(فلسفه - عربی)**

از: شیخ الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸ ق)

[مشار، عربی ۴۷۱].

آغاز: «بسمله ان قوی النفس تنقسم الی ثلاثة اقسام احدها القوی التی تکون بها الفکر و التمییز».

انجام: «... بل افعالاً کما سبق من البیان فی ذکرها فی علم ذلك».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۴۶ برگ؛ ۱۸×۲۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۵۷].

«۷۳۶۱»

قواعدالاحکام فی معرفة الحلال و الحرام **(فقه - عربی)**

از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (۷۲۶ ق)

به شمارهٔ [۷۲۰۹] مراجعه شود.

نسخ؛ حسن بن علی بن محمد بن مسلم المقابی البحرانی، پنجشنبه ۶ جمادی‌الآخر ۱۰۷۵؛ عناوین شنگرف و مشکی؛ با علامت بلاغ در چند برگ اول؛ در اول نسخه تملک سید محمد ولد مرحوم آقا سید هاشم با مهر بیضوی به سجع «محمد الحسینی ۱۳۵۱» و تملک ابراهیم بن سید عمران بن سید حسین حسینی موسوی بحرانی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش پرنده و گل و بوته، مجدول.
۲۹۸ برگ؛ ۱۹/۵×۲۹ سانتی متر؛ ۲۸ ـ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۶۵۰۵۶].

«۷۳۶۲»

مجموعه

۱ ـ کفایة التعلیم فی صناعة التنجیم «۱ ـ ۱۳۰ ر» **(نجوم - فارسی)**

از: ابو حامد محمد مسعود غزنوی بخارائی (قرن ۶ ق)

[مجلس ۱۱۱/۲ و ۲۷۶/۱۰؛ دانشگاه ۳۳۳۸/۱۳؛ مرعشی ۲۶۱/۱۵، ش ۵۸۱۷۹؛ مشار، فارسی ۴۰۸۹/۴].

آغاز: «بدان که این کتاب علم نجومست و نام کتاب کفایت تعلیم در صناعت تنجیم و نام مصنف محمد بن مسعود العزنوی بن محمد بن زکی لقاه‌الله الخیر».

انجام نسخه: «... و او را آنجا حظّی نبود و بیهوش گردد زود خراب شود و اگر شری باشد و او را حظی بود دیر آبادان ماند و استوار گردد و اگر چهارم».

۲ ـ احکام‌الاعوام «۱۳۱ پ ـ ۲۴۱ پ» **(نجوم - فارسی)**

از: علاء نجم، علیشاه بن محمد قاسم خوارزمی بخاری (قرن ۷ ق)

گفتارکوتاهی در ستاره‌شناسی، مشتمل بر دو مقاله و هر مقاله شامل چند باب و

چند فصل می‌باشد. ترتیب مقالات چنین است:

مقالهٔ اول: در کیفیت تسییرات.

مقالهٔ دوم: در احکام طالع تحویل.

تألیف این کتاب پس از سال ۶۹۰ ق صورت گرفته است.

[منزوی ۲۰۷/۱؛ مرعشی ۹۸/۱۸، ش ۶۹۰۵].

آغاز: «الحمدلله العلیم الحکیم و الصلوة علی نبیّنا محمد المصطفی الحلیم العظیم و علی آله و اصحابه و سلّم تسلیما کثیرا عظیما».

انجام: «پس این جدول بیاوردیم تا در وقت این اعمال آسانتر باشد و در یافتن سهل‌تر بود و الله اعلم و احکم».

۳ـ بیست باب در اسطرلاب «۲۴۲ ر ـ ۲۵۷ پ» **(ستاره‌شناسی ـ فارسی)**

از: خواجه نصیرالدین محمد بن محمد طوسی (۶۷۲ ق)

چگونگی استخراج ارتفاع سیارات و مطالع و عرض بلدان و سایر احکام نجومی را از اسطرلاب، در بیست باب به طور مختصر بیان نموده است. این کتاب را مصنّف از کتاب دیگر خود در همین موضوع که دارای صد باب بوده، برگزیده است.

[مجلس ۴۴/۱۵ و ۲۹۸/۱۶؛ الذریعه ۱۸۷/۳؛ منزوی ۲۴۳/۱؛ مشار، فارسی ۸۴۱/۱].

نسخهٔ حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «مدار رأس الحمل و المیزان باشد و آنچه بیرون بود مدار رأس الجدی و آنچه در اندرون بود ...».

انجام نسخه: «باب بیستم در معرفت سیّاره‌ای چند ثابت که بر اسطرلاب‌ها ثبت کنند».

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملک عطاءالله بن نظام‌الدین بن حیدر العسلی؛ جلد: تیماج، آبی.

۲۵۸ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۷۸۷۷].

«۷۳۶۳»

الدمعة الساکبة فی المصیبة الراتبة (مقتل ـ عربی)

از: محمدباقر بن عبدالکریم دهدشتی بهبهانی (۱۲۸۵ ق)

مؤلف در پنج جلد که شامل ۱۴ باب می‌باشد، مصائب ائمه معصومین علیهم‌السلام را با شرح و بسط فراوان گزارش داده است.

[الذریعه ۲۶۴/۸؛ مشار، عربی ۳۶۸؛ فهرست نسخ خطی مدرسهٔ نمازی خوی، ش ۱۱۳ و ۴۲۸].

نسخهٔ حاضر جلد اول کتاب است.

آغاز: «احمدك اللّهم حمد عبد فضّلت موالیه الامناء علی من فی الارض و السماء...».

انجام نسخه: «و ما نالهم من عظیم المصاب و بعض مثالب اعدائهم الملعونین بنص الکتاب فتم ما اردنا فی الجزء الاوّل».

نسخ؛ به خط مؤلف، ۱۲۷۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه»؛ در اول نسخه تملک محمدعلی بن علی بن لطفعلی بن احمد بن لطفعلی بن محمد صادق التبریزی به تاریخ ۱۲۹۸ با مهر بیضوی به سجع «عبده محمد علی بن علی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر. ۳۳۶ برگ؛ ۱۶×۲۷/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۱۲].

«۷۳۶۴»

الدّمعة الساكبة فی المصیبة الراتبة (مقتل ـ عربی)

از: محمدباقر بن عبدالکریم دهدشتی بهبهانی (۱۲۸۵ ق)

به شمارهٔ [۷۳۶۳] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد سوم کتاب می‌باشد.

آغاز نسخه: «الحمدلله علی ماخصّ المخلصین باخصّ مصاب و وفّی الصابرین اجرهم بغیر حساب».

انجام نسخه: «و تأخذ الثّارات من اجناد ولد الاصغر».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ دههٔ آخر صفر ۱۲۸۲؛ با حواشی به امضاء «منه عفی عنه»؛ جلد: تیماج، قرمز، ترنج با سر، مجدول.

۲۷۳ برگ؛ ۲۰/۵×۲۹/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۱۳].

«۷۳۶۵»

دیوان حشمت یا نقّاش (شعر ـ فارسی)

از: حشمت یا نقّاش (قرن ۱۳ ق)

دیوان غزلیات شاعر است که به ترتیب حروف آخر ابیات تنظیم شده و شاعر در برخی غزلیات به «نقاش» و در بعضی به «حشمت» تخلّص نموده است. در جلد ۲۶۴/۸ فهرست مجلس دو مثنوی و دیوان قصاید همایون میرزا قاجار متخلص به حشمت (۱۲۷۳ ق) ذکر شده که احتمالاً نسخهٔ حاضر دیوان غزلیات وی می‌باشد. [مجلس ۲۶۴/۸؛ الذریعه ۲۵۶/۹؛ مجمع‌الفصحا ۲۲/۱؛ ریحانة‌الادب ۳۲۸/۱؛ مرعشی ۱۶۶/۸؛ منزوی ۱۸۵۵/۳ و ۲۳۰۰].

نسخهٔ حاضر از اول غزلیات تا قسمتهایی از حرف نون را شامل است.

آغاز:

ای نام خوش تو اندر جانها — افتاده چو روح در روانها

ای آنکه تو بودی و دگر هیچ — در مخزن گوهر نهانها

بودی و نبود هیچ شیئی — بل کون و مکان و لامکانها

ای آنکه بکنه ذات تو کس — نایافته ره به صد زمنها

به ذات تو کس نبرد چون پی — در وهم نیاید این بیانها

شاها نظری نما به «حشمت»

کافتاده بدام ناکسانها

انجام:

گنجد تو را کجا ز کریمی که در ابد

در قعر دوزخ تو شود جایگاه من

«حشمت» که روز و شب به درت التجا کند

دوزخ دگر مباد زیاده ز جاه من

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۳]؛ صفحه اول سر لوح مزدوج مذهّب؛

جلد: گالینگور، قرمز، عطف تیماج.

۱۰۲ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۰۴].

﴿۷۳۶۶﴾

مجموعه

۱ ـ دُرر البُحور فی مدایح الملک المنصور «۳ پ ـ ۲۱ ر» **(شعر ـ عربی)**

از: صفی‌الدین عبدالعزیز بن سرایا حلّی (قرن ۷ ق)

۲۹ قصیده است به ترتیب حروف معجم که مؤلف در مدح ملک منصور ناصرالدین ابوالفتح (۶۳۶ ق) سروده است. این اشعار در ضمن دیوان اشعار شاعر و همچنین مستقلاً به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۱۲۰/۸؛ سرکیس ۷۸۹/۱].

آغاز:

ابت الوصال مخافة الرقباء — و أتتک تحت مدارع الظلماء

انجام:

کم هدّ هُدهُد واشینا بنا وفا — غداة عنعن عن اعدائنا الکلما

۲ ـ داستانهای عشقی «۲۱ ر ـ ۴۵ ر» **(داستان - عربی)**

۳ ـ مفاتیح کنوز الودایع من‌رموزالعلوم والصنایع «۴۵ر-۷۰ پ»

(دایرةالمعارف - عربی)

از: محمد بن حسن بن سباغ معروف به ابن صائغ (۷۲۲ ق)

اشعاری است در دو هزار بیت که مؤلف در آن علوم مختلف را تعریف نموده است. این کتاب به «الفیة فی الصنایع و الفنون» و «الصنایع و الفنون» نیز مشهور می‌باشد.

[فرهنگ زندگی‌نامه‌ها ۵۱۵/۱؛ هدیةالعارفین ۱۴۵/۲].

آغاز:

لئن ضاق بی‌الوقت فطعماه لقد زقت

و قد ابلیت توبیه و للحالین جرّبت

کذا السراء و الضراء فیما عشت مارست

و قبل نزولها النکبات فی الخارج مثّلث

انجام:

و انظر لزهر لباقلاء و قد غدا   بین الریاض یمیس فی ابراده

۴ ـ شرح اشعار الستة «۷۶ پ ـ ۱۷۳ پ»   **(ادبیات - عربی)**

از: ابوبکر عاصم بن ایوب بطلمیوسی (۴۹۴ ق)

شرحی لغوی و مهم بر اشعار شش نفر از شعرای بزرگ عرب (امرؤالقیس، نابغه، زهیر، علقمه و ...) است. در نسخهٔ حاضر شرح دیوان امرؤالقیس، نابغه و علقمه آمده و هرکدام از این شروح مقدمهٔ جداگانه‌ای دارد. [سزگین ۵۱/۲ و ۷۰ و ۱۰۹ و ۱۱۰ و ۱۲۲ و ۱۲۵؛ کشف الظنون ۱۰۴۱/۲].

آغاز شرح دیوان امرؤالقیس: «بحمدالله نستفتح و بالصلوة علی محمد رسوله...».

آغاز شرح دیوان نابغه: «قال النابغة بمدح النعمان بن المنذر و یعتذر الیه مما بلغه عنه».

آغاز شرح دیوان علقمه: «قال علقمة بن عبدة بن النعمان بن قیس احد بنی عبید بن ربیعة و هی ربیعة الجوع ...».

انجام:

کأنَّ ذراعیها علی الخل بعد ما   ونین ذراعاً ماتح متجرّد

نسخ؛ جامع این مجموعه (مهدی بن علی النقی التبریزی)، پنجشنبه رمضان ۱۲۷۲؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، ترنج.

۱۷۴ برگ؛ ۱۸×۳۲ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۲۸].

«۷۳۶۷»

مجموعه

۱ ـ الفرائض = الارث «۱ ر ـ ۸۹ پ» **(فقه – عربی)**

از: شیخ زین‌الدین ابوالحسن بن حسن خطی (قرن ۸ ق)

مؤلف بعد از آنکه مدتی در نزد استادش شیخ فخرالدین احمد بن عبدالله بن محمد بن متوّج تحصیل نمود و به وطن خود بازگشت، به درخواست شیخ قوام‌الدین عبدالله بن شبیب بن عباس کتاب حاضر را در مسائل ارث در سه باب و یک خاتمه به ترتیب ذیل تألیف نمود:

الباب الاول: فی المقدمات و هی ستّ

الباب الثانی: فی حساب الفرائض

الباب الثالث: فی المناسخات

الخاتمة: فی نکت متفرّقة.

[الذریعه ۱/۴۴۰، ش ۲۲۱۵؛ مرعشی ۸/۶، ش ۲۰۰۵].

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «الاعلی الاعملی الانوری المتوجی خلاصة هذا الدهر و الاوانی وحید هذا العصر و الزمان ... احمد بن عبدالله بن محمد بن متوج ... فاقتبست من مصابح مشکاته المضیة ...».

انجام: «... تعدد عشرین فالشیء للامّ و هو احد القسمین و الآخر سبعة».

۲ ـ رسالة‌فی‌الحساب والجبر و المقابلة «۹۰ پ ـ ۱۱۲ پ» **(حساب – عربی)**

از: ابوالعلی محمد بن محمد بهشتی اسفراینی (قرن ۸ ق)

مسائلی از علم حساب و مقابله را که برای فقها لازم می‌باشد، شرح و توضیح

داده و آن را در یک مقدمه و چند مقام قرار داده و در زوال روز ۱۴ ربیع‌الاول ۷۵۹ق از تألیف آن فارغ شده است.

[مجلس ۵۶۵/۱۹؛ الذریعه ۸۶/۵، ش ۳۴۹ و ۱۷۶/۱۱، ش ۱۰۹۶؛ سپهسالار ۶۱۹/۱ و ۳۱۷/۴؛ دانشگاه ۸۷۴/۴].

آغاز: «الحمدالله مبدع الآحاد و مؤلف الاعداد و مقسمها علی الازواج ... فهذه رسالة مشتملة علی ما لابد فیه الفقه الحساب و الجبر ...».

انجام: «و هو الذی مضی من اللیل و الباقی ست ساعات و ست اسباع ساعة و هو المطلوب و هذا آخر ما اردنا ایراده».

۳ ـ قاطعة اللجاج فی حلّ الخراج «۱۱۹ ر ـ ۱۵۳ ر» **(فقه - عربی)**

از: نورالدین علی بن عبدالعالی کرکی عاملی (۹۴۰ق)

بحثی استدلالی در مورد خراج (مالیات) که از زمین گرفته میشود، در یک مقدمه و پنج مقاله و یک خاتمه به شرح ذیل می‌باشد:

مقدمه: در اقسام زمینها

مقالهٔ اول: در حکم زمینهای مفتوح عنوةً

مقالهٔ دوم: در حکم زمینهای انفال

مقالهٔ سوم: در تعیین زمینهای مفتوح عنوةً

مقالهٔ چهارم: در معنی خراج.

مقالهٔ پنجم: در حلّیت خراج.

خاتمه: در توابع و لواحق.

[مجلس ۴۱۴/۱۰؛ الذریعه ۷/۱۷؛ دانشگاه ۱۹۶۴/۶؛ مرعشی ۳۴۷/۳؛ ش ۱۱۷۶؛ مشار، عربی ۶۹۳].

آغاز: «الحمدلله الّذی ایّد کلمة الحق بالبراهین القاطعة ... و بعد فانی لما توالی

علی سمعی تصدی جماعة من المسمّین بسمة اهل الصلاح ...».

انجام: «و غالب ظنی انه بغیر واسطة بل بالمشافهة انه لایجوز لمن علیه الخراج و المقاسمة سرقته و لاجحوده و لامنعه و لاشیئا منه لانّ ذلک حق علیه ...».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: گالینگور.

۱۵۳ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۰۱].

«۷۳۶۸»

ریاض‌المسائل = شرح کبیر **(فقه - عربی)**

از: سید علی بن محمدعلی طباطبایی حائری (۱۲۳۱ ق)

شرحی مزجی مفصّل مشهوری بر کتاب «المختصر النافع» محقّق حلّی است. شارح چون شرح کوتاه دیگری بر همین کتاب دارد، این کتاب به نام «الشرح الکبیر» نیز مشهور شده است.

[مجلس ۱۸/۱۵؛ الذریعه ۳۳۶/۱۱؛ مرعشی ۲۸۱/۶، ش ۲۲۹۶، مشار، عربی ۵۰۱].

نسخهٔ حاضر از کتاب العتق تا آخر را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین کتاب العتق و لغة الخلوص و منه سمی البیت عتیقا لخلوصه من ایدی الجبابرة و شرعاً خلوص الملوک الآدمی او بعضه من الرقّ».

انجام: «... و علی هذا التعلیق و یری فیه خطاء او خللا ان یصلحه و ینبه علیه و یوضحه و یشیر الیه جایزاً بذلک».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی.

۲۰۰ برگ؛ ۲۱×۳۱ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۴۱].

«۷۳۶۹»

مشکوةالادب ناصری = ترجمهٔ وفیات‌الاعیان (تراجم - فارسی)

مترجم: لسان‌الملک عباسقلی خان بن‌محمدتقی، سپهرثانی کاشانی (۱۳۴۲ ق)

ترجمهٔ کتاب «وفیات‌الاعیان» ابن خلکان است. سپهر دوبار این کتاب را ترجمه نموده است.

بار اول در سال ۱۲۸۷ ق آن را ترجمه نموده و در سال ۱۲۹۷ ق، در دربار ناصرالدین شاه به میرزا ابوالقاسم آشتیانی جهت هدیه به شاه تحویل می‌دهد ولی این ترجمه مفقود می‌گردد. سپس شروع به ترجمهٔ مجدد آن می‌نماید و بعد از اتمام ترجمهٔ مجدد، در سال ۱۳۳۱ ق نسخهٔ ترجمهٔ اول به دست وی می‌رسد. نسخهٔ هر دو ترجمه درکتابخانهٔ مجلس موجود است.

ترجمهٔ اول، در ضمن شماره [۷۵۸۳] در جلد بعدی فهرست معرفی خواهد شد.

ترجمهٔ دوم، بخشی از آن در جلد دوم فهرست مجلس صفحه ۳۲۹ معرفی شده و بخشی از آن در نسخهٔ حاضر و بخش دیگر آن در ضمن شمارهٔ [۷۵۸۴] در جلد بعدی فهرست معرفی خواهد شد.

نسخهٔ حاضر که ترجمهٔ دوم مؤلف می‌باشد ربع سوم کتاب است و از حرف میم تا حرف یاء را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمدلله الذی جعل اخبار المتقدمین تبصرة للمتأخرین و صیّر آثار الماضین تذکرة للمستقبلین».

انجام نسخه: «... در این کتاب ذکر آن می‌شود متمنی است که بر هر خطا و زللی بگذرند چشم اغماض بنگرند».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، مشکی، ضربی، مجدول مذهّب.

۳۲۴ برگ؛ ۲۲×۳۵ سانتی متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۲۶۲۵۳].

﴾۷۳۷۰﴿

لوامع صاحبقرانی=لوامع قدسیه=شرح من لا یحضره الفقیه(فقه-فارسی)

از: ملا محمد تقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰ ق)

به شمارهٔ [۷۳۴۷] مراجعه شود.

آغاز نسخه: «انّ الله عزّوجلّ فَرَضَ للفقراء فی اموال الاغنیاء ما یکتفونَ به».

انجام نسخه:

و یکی تعظیم لامر الله است و شفقت نیز تعظیم امرالله است

نستعلیق؛ مهدی حسینی لنگرودی، ۱۰۴۶؛ تمامی صفحات مجدول مذهّب؛ جلد: تیماج، مشکی، ترنج با سر، مذهب.

۳۷۲ برگ؛ ۱۸/۵×۳۱/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۲۱].

﴾۷۳۷۱﴿

رساله در سلطنت (فلسفهٔ عملی - فارسی)

از: محمدیوسف ناجی (قرن ۱۲ ق)

عده‌ای از مردم در عصر مؤلف عقیده‌شان بر این بود که پادشاهی و سلطنت خدادادی نیست؛ بلکه هرکس به زور و قدرت آن را به دست آورد پادشاه است. مؤلف در ردّ عقیدهٔ این عدّه رسالهٔ حاضر را پرداخته و در آن با استناد به آیات و

روایات اثبات می‌کند که ولایت و سلطنت مخصوص حضرت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله و ائمهٔ معصومین علیهم‌السلام و مؤمنان می‌باشد.

نثر رساله، مغشوش و از لحاظ ادبی در سطح خیلی پایینی است.

مؤلف در اواخر دورهٔ سلطنت صفویان این رساله را نوشته و در آن نام هیچ شاهی را نیاورده و در پایان رساله فقط به دعا نمودن به شاه، بدون آوردن نامش اکتفا نموده است. تألیف کتاب در دوازدهم محرم سال ۱۱۲۷ ق به پایان رسیده است.

آغاز: «الحمدلله المالک الملک و مجری الفلک للعالمین و صلی‌الله علی محمد المصطفی و علیّ المرتضی و آلهما الطاهرین و بعد بر ضمائر اولی‌الالباب و ابصار و صاحبان فطرت و افکار مخفی نماند که چون از بعضی اخوان دین شنید مکرر که پادشاهی را خدا نمی‌دهد و خدا را دخلی نیست بلکه محض جبر و غلبه است بنابر به خاطر حقیر کثیرالتقصیر محمدیوسف ملقب به ناجی وسع سعی نمود که شاید این معلوم شود از قول خدا و رسول و ائمهٔ هدی علیهم‌السلام و لهذا مبادرت نموده عرض می‌نماید ...».

انجام: «... به تاریخ دوازدهم شهر محرم‌الحرام سنهٔ ۱۱۲۷ از هجرت اتمام پذیرفت از دست مؤلف و الحمدلله علی اتمامه اولاً و آخراً».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ **عناوین شنگرف؛ جلد:** گالینگور.

۱۱۴ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۳۹].

«۷۳۷۲»

شرح البدیعیّة (بدیع - عربی)

از: ابوالعباس تقی‌الدین ابوبکربن علی حموی معروف به ابن حجت حنفی (۸۳۷ ق)

این کتاب شرح بر قصیدهٔ بدیعیه می‌باشد که خود مؤلف سروده است. این

بدیعیه نیز مانند بیشتر قصائدی که در این موضوع و به این سبک گفته شده، میمیه و در مدح حضرت رسول (ص) است.

[مجلس ۳۳۷/۴؛ مرعشی ۲۴۶/۱۳، ش ۵۰۴۷که با عنوان «تقدیم ابی بکر» یاد نموده، کشف الظنون ۲۳۳/۱].

آغاز:« قال شیخنا الامام العلّامة فرید دهره و وحید عصره ابوالعبّاس تقی الدین ... و بعد هذه البدیعیة التی سنجتها بمدحه صلی الله علیه وسلّم علی. منوال...».

انجام:«قال المؤلف تغمّده الله برحمته هذا المصنّف المبارک اعنی البدیعیة و شرحها... شرف نفسه عن النظر فی غیره من تذاکر الادات فانی ما ترکت نوعاً من انواع البدیع».

نسخ؛ محمّد بن ملّا سلیمان بن ملّا احمد بن ملّاحسین بن ملّاعلی، ظهر پنجشنبه ۲۷ جمادی الاخر ۱۰۴۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک فرهاد میرزا به تاریخ ۱۲۵۲ با مهر وی و تملکی به تاریخ ۱۱۸۵؛ جلد: تیماج، آبی.

۲۶۹ برگ؛ ۲۰×۲۹ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[ثبت ۲۶۴۱۰].

«۷۳۷۳»

زبدة الاسرار و خلاصة الاذکار (علوم غریبه - فارسی)

از: ابو محمّد محمود بن محمد دهدار شیرازی متلخص به عیانی(قرن ۱۱ ق)

اسرار حروف و رموزات آنها را برای تحصیل مطالب، همراه با مقدمه‌ای به نظم بیان نموده است. این کتاب به نام شاه اسماعیل صفوی تألیف شده است.

آغاز:

فتح این نسخهٔ همایون فال   شد بنام مهیمن متعال

آنکه قاضیّ اهل حاجات است	عـالم السّـر و الخـفیّات است

انجام:

بـه کـرمهای خـود از آن بگـذر	بـه سـرش نـه ز مـغفرت مـغفر
گر چه تقصیر او شمارش نیست	لجّـه عـفو تـو کـنارش نـیست

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۵۰ برگ؛ ۱۰×۱۵ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛[ثبت ۸۵۸۸۷].

﴿۷۳۷۴﴾

ناسخ التواریخ (زندگانی امام رضاؑ) (تاریخ - فارسی)

از: عباسقلی خان محمّد تقی سپهرثانی (۱۳۴۲ ق)

به شمارهٔ [۷۳۲۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد چهارم از احوال امام رضاؑ می‌باشد.

آغاز نسخه:« ایّاه نعبده و ایّاه نستعین مالک یوم الدین خالق الخلایق اجمعین... همی گوید یزدان را سپاس که در این عهد... اساس این بندهٔ حقیر و ستایندهٔ کثیر التقصیر».

انجام نسخه:«و این کمتر چاکر پیشگاه را به وفور دولتخواهی و سعادت اتمام این کتب مبارکه و تقویت شرع مبین موفق و مباهی و والدین... و جملهٔ مسلمانان را در بحار غفران مستغرق و با رسول مختار و ائمه اطهار محشور بگرداند».

تحریری؛ به خط مؤلّف (عباسقلی سپهر) بـا مـهر وی، بـی‌تا؛ جـلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۴۸۹ برگ؛۲۲×۳۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۲۶۲۵۰].

«۷۳۷۵»

عین الحیاة **(مواعظ ـ فارسی)**

از: ملّا محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

[مجلس ۲۷۳/۲۱؛ الذریعه ۳۷۰/۱۵؛ مشار، فارسی ۳۶۰۱/۳؛ مرعشی ۱۸۷/۲، ش ۵۹۵ که با عنوان «شرح حدیث ابی ذر» ذکر شده].

آغاز:«لآلی حمد و جواهر ثنا تحفه بارگاه جلال کبریاء حکیمی که الواح ارواح قابله نوع بشر که مظهر غریب...».

انجام:«در حیات و ممات این فقیر خاکسار و ذرّه بی‌مقدار را از دعای طلب مغفرت سیئات و رفع درجات محروم نگرداند».

نسخ؛ بی‌کا، چهارشنبه ۱۲ جمادی الاولی ۱۲۳۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ چندین تاریخ تولد از قرن سیزدهم در اول و آخر نسخه آمده؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۵۶ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[ثبت ۲۴۳۳۹].

«۷۳۷۶»

الکشکول **(کشکول ـ عربی)**

از: شیخ بهاء الدین محمّد بن حسین عاملی(۱۰۳۰ ق)

[الذریعه ۷۷/۱۸؛ مرعشی ۲۴۸/۲۰، ش ۷۹۱۹؛ مشار، عربی ۷۴۴].

آغاز:«الحمد لله الواحد المعین... و بعد فانّی لمّا فرغت من تألیف کتابی المسمّی بالمخلاة الّذی حوت من کل شی احسنه و اجلاه... ».

انجام:«من کلام جالینوس رؤساء الشیاطین ثلثة شوایب الطبیعة و وساوس العانة و نواسیب العادة هذا آخر ما وجدمن مجلد الثالث من الکشکول».

نسخ؛ بی‌کا، جمعه ۲۵ جمادی الاولی ۱۰۰۶؛ نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهّب؛ مهر مربعی به سجع«ادرکنی یا محمد»؛ جلد: تیماج، مشکی.

۳۸۹ برگ؛ ۱۴/۵×۲۴ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۲۶۴۰۷]

«۷۳۷۷»

مجموعه

۱ - مقدمة الواجب«۱ پ - ۲۳ ر» **(اصول فقه ـ عربی)**

از: آقا حسین بن جمال الدین محمّد خوانساری(۱۰۹۹ ق)

[مجلس ۱۱۸/۴؛ الذریعه ۱۰۶/۲۲؛ مرعشی ۱۶۱/۱، ش ۱۴۲].

آغاز:«الحمد لله الذی جعل امتثال اوامره سبباً لاقتناص الثّواب... فیقول المفتقر الی عفو ربّه الباری حسین بن جمال الدین محمد الخوانساری...».

انجام:« فی ثبوت الحکم الی الغایة هذا مجمل القول فی هذا المقام و علیک بالتأمّل فی خصوصیات المواد و استنباط احکامها عن هذا الاصل و رعایة جمیع ما یجب رعایته عند تعارض المعارض».

۲ - الاستصحاب «۲۳ ر - ۲۳ پ» **(اصول فقه ـ عربی)**

از: مؤلّف پیشین

بحثی کوتاه و استدلالی پیرامون استصحاب می‌باشد.

آغاز: «بسمله اعلم ان القوم ذکروا ان الاستصحاب اثبات حکم فی زمان موجودة

سابق علیه و هو ینقسم الی قسمین باعتبار انقسام الحکم المأخوذ فیه».

۳ - حاشیة معالم الاصول«۲۵ پ - ۷۸ ر» **(اصول فقه - عربی)**

از: مولی میرزا محمّدبن حسن شیروانی(۱۰۹۸ ق)

[الذریعه ۲۱۰/۶؛ مرعشی ۳۸/۱؛ ش ۲۶].

آغاز: «قوله الفقه فی اللغة الفهم انّما ابتدأ بتعریف الفقه دون اصول الفقه کما هوالمعروف فی کتب الاصول لانّ وضع الکتاب انّما هو فی الفقه و التعرّض لبعض المباحث الاصولیة...».

انجام: «یقتضی الغاء الخاصّ هذا مبنّی علی عدم جواز النسخ قبل حضور وقت العجل بالمنسوخ و الّا یکون... علی التقدیرین کذا قیل و لعلّ اجلّ اعتماداً».

۴ - شرح الوافیة«۷۹ پ - ۲۱۱ ر» **(اصول فقه - عربی)**

از: صدرالدین محمّد بن میر محمّد باقر رضوی قمی (قرن ۱۲ ق)

شرحی استدلالی بر «الوافیه» مولی عبدالله بشروی تونی(۱۰۷۱ ق) است.

[الذریعه ۱۶۶/۱۴].

آغاز: الحمد لله الّذی اوضح لنا منهاج الدّین بمصباح الحقّ من مشکوة الیقین و الصلوة علی رسوله المبعوث لارشاد الخلایق و علی آله الکرام مفاتیح الحقایق...».

انجام:«من نظر الی هذا التعلیق ان یمنّ علی هذا الضّعیف المعترف بالقصور باصلاح الفاسد و ترویج الکاسد نفع الله به کما نفع باصله و غفرلنا ولوالدینا و من علّمنا و لمن تعلّم منّا...».

تحریری؛ عبد الله بن خان بابا زنوزی ساکن اصفهان، رسالهٔ سوّم ۹ شعبان ۱۲۲۰، رسالهٔ چهارم شنبه ۱۲ رمضان ۱۲۱۹؛ در اوّل نسخه تملک کاتب با مهر بیضوی«بابی انت و امی و نفسی یا ابا عبدالله

۱۲۲۱» و مهر بیضوی«حسن بن علی حکیم ۱۳۲۰» و مهر بیضوی «هوالعلی »؛ جلد: تیماج، مشکی، ضربی، ترنج باسر.

۲۱۰ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۴ سطر؛[ثبت ۲۷۷۷۳].

«۷۳۷۸»

شرح الفية ابن مالك **(نحو - عربی)**

از: بدرالدین محمّد بن محمّدبن مالک طائی، ابن ناظم (۶۸۶ق)

به شمارهٔ[۷۰۵۹] مراجعه شود.

آغاز:«قال الشیخ الامام العالم الصّدر الکامل المتقن بدرالدین ابو عبدالله بن محمّد بن عبدالله بن مالک الطائی عفی الله عنه امّا بعد حمد الله سبحانه بما له من المحامد علی ما اسبغ...».

انجام:

و ما بجمعه عنیت قد کمل   نظما جُلّ المهمات اشتمل
احصی من الکافیة الخلاصة   کما اقتضی غنی بلا خصاصة
فاحمد الله مصلّیا علی   محمّد خیر نبیّ اُرسلا

نسخ؛ بی‌کا، صفر ۱۱۰۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک محمّد حسن بن محمّد علی هروی شعبان ۱۱۷۲ و تملک محمّد بن الحسن الطبرسی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر لچکی.

۲۹۵ برگ؛ ۱۲/۵×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۲۶۶۴۵].

«۷۳۷۹»

بحارالانوار (حدیث ـ عربی)

از: ملاّ محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی(۱۱۱۱ ق)

به شمارهٔ[۷۰۶۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر کتاب الاحتجاجات را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمدلله الذی خلق الانسان و علّمه البیان و سلک به سبیل الهدی بعَلَم الدلیل».

انجام: «اقول احتجاجات اصحابنا و مناظراتهم رضوان الله علیهم علی مخالفین اکثر من ان یحصی و لنکتف فی هذا المجلد بما اوردناه».

نسخ؛ بی‌کا، شنبه ذیحجّه ۱۲۶۷؛ در اول نسخه مهر کتابخانهٔ شیخ فضل‌الله نوری و فهرست کتاب به خط وی و دستخطی از او و تملک محمد خلیل قزوینی به تاریخ ۱۲۶۸؛ جلد تیماج، سرخ.

۲۳۶ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۵۷]

«۷۳۸۰»

المستقصی فی امثال العرب (امثال و حکم ـ عربی)

از: جار اللّه محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

به شمارهٔ[۷۰۷۲] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله علی ما اثلج به صدورنا من برد الیقین و کساه اعطافنا من تشریف الاسلام و اثبت علیه اقدامنا من صراط المستقیم».

انجام:«و قال بکربن النّطاح التغلبی قومنا بعضهم یقتّل بعضا لا یَقلّ الحـدید الّا الحدید».

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۱۲۱ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛[ثبت ۲۶۳۵۰].

﴿۷۳۸۱﴾

نهایة الاحکام فی معرفة الاحکام (فقه - عربی)

از: علّامه حسن بن یوسف بن مطهّر حلّی(۷۲۶ ق)

[مجلس ۳۸۵/۱۶؛ مرعشی ۲۷۸/۱۷؛ ش ۶۷۲۸؛ کشف الظنون ۶۹۰/۴].

نسخهٔ حاضر جلد اوّل می‌باشد و از اوّل طهارت تا اوّل زکات را شامل است.

آغاز:«الحمد لله المتقدس عن مشارکة الممکنات بوجوب مـاهیّته المـتنزّه عـن مشابهة المخلوقات بجلال صمدیته المتعالی عن التنزیل...».

انجام نسخه:«فاطمةعليها السلام کانت تأتی قبور الشهداء فی غداة السبت فـتأتی قـبر حمزهعليه السلام وترحم علیه و تستغفرله تمّ الجزء الاول من کتاب نهایة الاحکام فی معرفة الاحکام».

نسخ؛ محمد بن حسن بن محمّد الغروی، چهارشنبه ۱۲ شعبان ۷۴۱ عناوین شنگرف؛ (دو برگ اوّل نـو نـویس)؛ جـلد: تـیماج، قـهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۳۹ برگ؛ ۱۵×۲۳ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛[ثبت ۲۶۸۸۴].

«۷۳۸۲»

جهانگشای نادری (تاریخ - فارسی)

از: میرزا مهدی خان منشی نوری استرآبادی (قرن ۱۲ ق)

[مجلس ۱۳۳/۲؛ الذریعه ۲۴۸/۳ و ۲۸۹ و ۱۱۱/۸؛ مشار، فارسی ۲۱۱۱/۲؛ منزوی ۴۳۰۹/۶].

آغاز:« بر دانایان رموز آگاهی و دقیق یابان حکمتهای الهی واضح است...».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در حاشیه لغات معنی و شرح داده شده؛ در آخر نسخه تملک محمّد سلیم موصلی عبدالله افندی زاده به تاریخ ۱۲۲۶ و تملک محمد الکرکوکی شهیر به صباغزاده با مهر کروی« محمد» و تملك محمّد صالح به تاریخ ۱۲۱۵؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج باسر.

۱۴۸ برگ؛ ۱۶×۲۸ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۲۶۸۷۶].

«۷۳۸۳»

لوامع صاحبقرانی = لوامع قدسیه = شرح من لایحضره الفقیه (شرح حدیث - فارسی)

از: ملّا محمّد تقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰ ق)

به شمارهٔ[۷۳۴۷] مراجعه شود. در آخر نسخهٔ حاضر نام مؤلّف چنین آمده است: «محمّد تقی بن مجلسی اصفهانی نطنزی عاملی».

نسخهٔ حاضر از اوّل کتاب تا آخر کتاب الطهارة را شامل است.

آغاز:«حمدی که باقلام اشجار و مداد بحار بر صفحات لیل و نهار...».

نستعلیق؛ حسین بن احمد تفریشی، رمضان المبارک ۱۰۸۵؛ عناوین شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک درویش علی سالک با مهر مربعی به سجع «العبد محمّد علی» و تملک عبدالرحیم بن رمضان به تاریخ ۱۱۴۷؛ جلد: تیماج لولادار، مشکی، سوخت، ترنج باسر.

۴۸۸ برگ؛ ۱۷/۵×۳۱ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۲۶۴۲۰].

«۷۳۸۴»

لوامع صاحبقرانی = لوامع قدسیه = شرح من لایحضره الفقیه (شرح حدیث - فارسی)

از: ملّا محمّد تقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰ ق)

به شمارهٔ [۷۳۴۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جزء دوم و از «باب علل وجوب الحج» تا «آخر باب الحقوق» را شامل است.

تحریری؛ محمّدمعین بن محمّد فصیح، صفر ۱۱۲۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک محمّد بن محمّد مقیم با مهر بیضوی به سجع «عبده سیّد محمّد الرضوی» و مهر مربعی به سجع «لا اله الاّ اللّه الملک الحقّ المبین»؛ وقف عام شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۹۶ برگ؛ ۱۸×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۲۶۴۲۲].

«۷۳۸۵»

شرح مختصر الأصول (اصول فقه - عربی)

از: قاضی عضدالدین عبدالرحمن بن احمد ایجی (۷۵۶ ق)

به شمارهٔ [۷۱۲۱] مراجعه شود.

نسخ؛ محمّد علی بن عزّالدین، دوشنبه ۱۲ جمادی الاولی ۹۹۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در آخر نسخه تملک محمّد علی بن عبدالنبی تبریزی با مهر بیضوی به سجع«عبده علی» و تملک محمّد افجه‌ای الحسینی الطهرانی ۱۶ رجب ۱۳۲۹؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای. **سوخت، ترنج.**

۲۷۴ برگ؛ ۵/۱۱×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[۲۶۴۳۳].

«۷۳۸۶»

تذکرهٔ شعرای کرمانشاه (تذکره - فارسی)

از: میرزا اللّٰه دوست بن شیخ مراد متخلص به سالک[۱] (۱۳۵۷ ق)

عباسقلی خان سپهر بنا داشت که تذکره‌ای به نام «تذکرهٔ ناصری» مشتمل بر شرح حال و اشعار شعرای عصر ناصرالدین شاه قاجار تألیف نماید. بنابراین از صاحبان فضل در شهرهای مختلف درخواست نمود که شرح حال و اشعار شاعران شهر خود را تنظیم نموده و برای وی ارسال دارند. از جمله افرادی که عباسقلی خان از آنها درخواست شرح حال شعرا را نموده، سالک کرمانشاهی می‌باشد که از شعرای کرمانشاه بوده است. سالک نیز در پاسخ وی کتاب حاضر را در شرح حال شعرای کرمانشاهی هم عصر خویش تألیف نموده است.

در این تذکره اغلب شعرا شرح حال و اشعار خویش را به خط خود درج نموده‌اند. مؤلّف این تذکره را در سال ۱۳۱۸ ق به عباسقلی خان سپهر اهدا نموده

---

۱. تذکرهٔ شعرای کرمانشاه، تألیف باقر شاکری ۵۷؛ حدیقة الشعراء، دیوان بیگی ۹۶ و ۲۵۱ - ۲۵۲؛ فرهنگ سخنوران ۲۵۶.

است.

اسامی شعرایی که شرح حال و اشعارشان در این تذکره آمده عبارتند از:

۱ - شهاب الدین محمّد بن مرحوم موسی العراقی

۲ - لقاء موسی بن محمّد جعفرخان مافی قزوینهی

۳ - رضوان، میرزا نصر اللّه

۴ - عطا، میرزا حسین خان فرزند میرزا حسن خان نایب الحکومهٔ کرمانشاهان

۵ - شباب کرمانشاهی، آقا محمّد جواد بن محمّد صالح مقلّب به نظام العلماء

۶ - سروری، کربلائی علی بن محمّد باقر نهاوندی الاصل کرمانشاهانی

۷ - میرزا ابراهیم حیرت ملقّب به اقبال بن حسین خان به نقل از تذکرهٔ همایونی مرحوم سلطانی.

آغاز:« شهاب الدین اسمش محمّد بن مرحوم موسی العراقی مخاطب شیخ اشراق لازالت شموس فضایله، همانا این شخص نبیل جلیل مجرب مهذب را تمامت مکارم اخلاق یزدان پاک در هیکل شریف و عنصر لطیف به ودیعت نهاده».

انجام:

گفتم که مهر و ماه تو را گفت مهر
عقل گفتا مهمّ غلام بود مهر چاکر است

گفتم که خورد چشم سیاه تو خون خلق
گفتا چند کینه که مست است و کافر است

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در اوّل نسخه تملک عباسقلی سپهر که کتاب از طرف میرزا سالک به وی اهدا شده به تاریخ ۱۳۱۸؛ جلد: تیماج، قرمز.

۱۱۵ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛[ثبت ۷۶۴۳۰].

﴿۷۳۸۷﴾

لامیّة العجم = قصیدهٔ لامیّه (شعر - عربی)

از: مؤید الدین ابو اسماعیل حسین بن علی بن محمّد اصفهانی مشهور به طغرایی (۵۱۵ ق)

قصیده‌ای لامیّه در ۲۹ بیت در اخلاق است.

[کشف الظنون ۱۵۳۷/۲].

مطلع قصیده:

اصـالة الرأی صـانتنی عـن الخـطل و حـیلة الفـضل زانـتنی لدی العـطل

مـجدی خـیراً و مـجدی اوّلاً شـرع الشمس رادالضحی کالشمس فی الطـفل

مقطع:

قـدر شـحول لامـر لو فـطنت له فاربی بنفسک ان تزعی مع الهـمل

ثلث جلی معرب؛ علی اکبر خوشنویس تفریشی متولی باشی مقبره فتحلی شاه، رجب سال (؟)[1] (برای آقاخان نوری صدر اعظم نوشته شده)؛ تمامی صفحات مجدول؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۸ برگ؛ ۲۱/۵×۱۷ سانتی‌متر؛ ۴ سطر؛[ثبت ۸۵۷۵۸].

﴿۷۳۸۸﴾

صحاح اللغة (لغت - عربی به عربی)

از: ابو نصر اسماعیل بن حمّاد نیشابوری مشهور به جوهری(۳۹۳ ق)

به شمارهٔ[۷۱۹۴] مراجعه شود.

---

۱. سال کتابت محو شده است.

نسخ؛ بی‌کا، چهارشنبه ۱۴ رجب ۱۰۹۵؛ عناوین شنگرف و مشکی، تمامی صفحات مجدول مذهّب، صفحه اوّل سرلوح مزدوج مذهّب، حاشیهٔ دو صفحهٔ اوّل گل و بوته مذهّب؛ در اوّل نسخه تملکی به تاریخ ۱۱۲۷ و تملکی با مهر مربعی به سجع« یا لطیف الرحمن عبده کنعان» و مهر مربعی دیگر به سجع«المتوکل علی الله عبده اسد اللّه»؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر، مذهّب، لچکی.

۴۴۴ برگ؛ ۱۹/۵×۳۴ سانتی‌متر؛ ۳۱ سطر؛[ثبت ۸۵۷۶۰].

«۷۳۸۹»

دیوان ناطق بروجردی (شعر ـ فارسی)

از: ناطق بروجردی (قرن ۱۴ ق)

کلیات اشعار شاعر با تخلّص «ناطق» است. این نسخه شامل قصاید و غزلیات وی می‌باشد. در آغاز نسخهٔ حاضر در معرفی شاعر چنین نوشته است:

نسخهٔ حاضر که به وسیلهٔ آن به شناسایی و آشنایی با شاعر نائل می‌شویم ۱۹۰ برگ؛ و قریب ۵۷۰۰ بیت و غزلیات به حروف تهجی از الف تا یاء مرتب شده‌اند. شرح حال شاعر در تذکره‌های عصری مانند مجمع الفصحاء نیامده و فقط به وسیلهٔ همین اوراق و محتویات آن روشن می‌شود که زمان تقریبی حیاتش از اواسط عصر ناصرالدین شاه تا اوائل سلطنت محمّدعلی شاه بوده است. به طوری که از اشعار دیوان حاضر به دست می‌آید مولانا ناطق صاحب طبع و قریحهٔ شیوا و در انسجام لفظ و معنی بسیار توانا بوده و علاوه بر مراثی و مدایحی که دربارهٔ حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم و ائمّهٔ طاهرین علیهم السلام به مناسبت تولد و اعیاد مذهبی سروده و در نهایت فصاحت و بلاغت می‌باشند. قصایدی در مدح صدور و وزرا و امرا گفته که حکایت

از بعضی وقایع تاریخی و اتفاقات روزمره دارد. همچنین چندین نفر از علما و مجتهدین بزرگ تهران و بروجرد را مدح کرده که به شناسایی آنان کمک می‌کند و در واقع تذکرهٔ مستند و مفیدی است. در این دیوان ۱۵۶ قصیده است که چند مسمّط و مستزاد و ترجیع‌بند و ترکیب‌بند جزو آنهاست.

فهرست عناوین قصاید در آغاز نسخه آمده است.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «در معراج حضرت نبوی ﷺ عرض شد:

شبی بُد روح پرور نکهتش همچون دم عیسی

شبی بُد نور افشان اخترش همچون کف موسیٰ».

انجام نسخه:

... آتش عیان شقایق از رخ براغ — زآتش چهره گل فکنده آتش بباغ

... افروخته دو چشم نرگس چراغ — نموده لاله جبین زآتش حجر داغ

... درخت باغ زاغ — چو گشت آتش فشان ز گل ...عبقری

تحریری؛ به خط مؤلّف، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۹۰ برگ؛ ۱۸×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۷۸۹۸۰].

«۷۳۹۰»

ابواب الجنان (اخلاق - فارسی)

از: میرزا رفیع الدین محمّد بن فتح اللّه واعظ قزوینی(۱۰۸۹ ق)

[مجلس ۴۶۵/۱۰؛ الذریعه ۷۶/۱؛ سپهسالار ۳۵۱/۱؛ مشار، فارسی ۱۴۵/۱؛ مرعشی ۱۷۰/۲، ش ۵۷۴].

نسخهٔ حاضر شامل جلد اوّل کتاب می‌باشد.

آغاز:« بهترین مقالی که سرخیل کاروان فنون محاورات تواند بود و خوش‌ترین کلامی که به شاداب لآلی...».

انجام نسخه:

یا ربّ ز قناعتم توانگر گردان وز نور خودت دلم منوّر گردان

کار دنیِ بیچارهٔ سر گردان را بی‌منّت مخلوق میسّر گردان

نستعلیق؛ زین العابدین بن ملّا حاجی محمّد رودشتی، ۱۲۴۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۷۵ برگ؛ ۱۹×۲۹ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۸۳۷۳۶].

﴿۷۳۹۱﴾

القوانین المحکمة (اصول فقه - عربی)

از: میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی(۱۲۳۱ ق)

[الذریعه ۲۰۲/۱۷؛ مرعشی ۱۴۷/۱، ش ۱۲۴؛ مشار، عربی ۷۱۷].

مقدمهٔ نسخهٔ حاضر با مقدمهٔ سایر نسخ این کتاب فرق دارد.

آغاز:« الحمد لله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی محمّد و آله اجمعین فهذه عجالة و الاشارة الی بعض القواعد الاصولیة و رسالة فی بیان جملة من مبانی المسائل الفقهیة ... امّا المقدمة ففی رسم هذا العلم».

انجام:«وقد فرغ مؤلفه الفقیر الی الله الغنی الدایم ابن الحسن الجیلانی ابوالقاسم فی بلدة المؤمنین قم فی سلخ الربیع الثانی من شهور سنة الف و ماتین و خمس حامدا مصلیا مسلما و الحمد لله ربّ العالمین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ با حواشی به امضاء«منه دام ظله العالی» و «کاظم»؛ جلد: روغنی، مشکی، سوخت، ترنج باسربا نقش گل و بوته، مجدول.

۳۱۹ برگ، ۱۴/۵×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[ثبت ۲۶۳۴۵].

«۷۳۹۲»

المناهل فی الفقه = المصابیح فی الفقه (فقه - عربی)

از: سیّد محمّد بن علی طباطبائی معروف به مجاهد(۱۲۴۲ ق)

مؤلّف نام این کتاب را در ابتدا«المصابیح» و فصول آن را«مصباح - مصباح» قرار داد؛ ولی پس از آن نامش را به «المناهل» و فصولش را به « منهل - منهل» تغییر داد.

[الذریعه ۸۰/۲۱ و ۳۵۲/۲۲؛ مرعشی ۱۹۲/۱۳،ش ۴۹۹۸].

نسخهٔ حاضر کتاب الجهاد را شامل است.

آغاز نسخه:«کتاب المصابیح مصابیح الجهاد مقدمة قد اختلف کلمات الاصحاب و اهل اللغة فی بیان...».

انجام نسخه:«... بل یختص الحکم بالامام علیه السلام یظهر الاوّل من الریاض و... من الکتب المتقدمة مقصور علی الامام علیه السلام و للّه الحمد اوّلاً و آخراً ظاهراً و باطناً ارجوا منه جل جلاله و عظم شأنه ان یجعله خالصاً لوجهه الکریم و ذخراً لی...».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها مشکی؛ در آخر نسخه تملک حسین بن محمّد علی شفتی به تاریخ ۱۲۶۶؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر.

۱۹۲ برگ؛ ۲۱/۵×۱۷ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۲۶۸۸۳].

«۷۳۹۳»

الارشاد فی معرفة حجج الله علی العباد (تاریخ - عربی)

از: شیخ مفید محمد بن محمد بن نعمان بغدادی (۴۱۳ ق)

[مجلس ۱۳۶/۱۴؛الذریعه ۵۰۹/۱؛مرعشی ۲۴۳/۳؛ش ۱۰۵۵؛مشار،عربی ۴۱].

آغاز:« الحمد لله علی ما انعم من معرفته و هدی الیه من سبیل طاعته».

نسخ؛ صادق بن محمّد بن حمدان الجزایری،اواخر رمضان المبارک ۱۰۸۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر، لولادار.

۱۷۶ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛[ثبت ۲۶۳۴۴].

«۷۳۹۴»

نامهٔ باستان (شعر تاریخی سیاسی - فارسی)

از: میرزا عبدالحسین بن عبدالرحیم معروف به آقاخان کرمانی(۱۳۱۴ ق)

تاریخ منظوم یازده سلسلهٔ ایران باستان است. در پایان از شُکوه از دست رفتهٔ ایران باستان شِکوه می‌کند و به هجو ناصرالدین شاه و درباریان می‌پردازد و سرگذشت خود را نیز می‌آورد. این کتاب با حذف قسمت‌هایی با نام «سالارنامه» به چاپ رسیده است.

[منزوی ۴۳۹۵/۶؛ مشار، فارسی ۵۱۳۲/۵].

آغاز: «در یگانگی خداوند

سر نامه بر نام ذروان پاک — که رخشید ازو هرمز تابناک».

انجام:

یکی پس برون رفت و گفتا بکام — شهان را ز سالار شد زنده نام

تو هم گو چو ساغر ز می پر بود — به سالار نامه سخن دُر بود

نسخ؛ محمّد علی بن عبدالخالق مصاحبی نائینی(عبرت)، سه شنبه ۱۷ جمادی الاولی ۱۳۵۹؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، سبز.

۱۹۹ برگ؛ ۱۴×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛[ثبت ۲۶۸۷۹].

﴿۷۳۹۵﴾

فرهنگ وفایی (لغت ـ فارسی به فارسی)

از: حسین وفایی(قرن ۱۰ ق)

فرهنگی است فارسی به فارسی که در سال ۹۳۳ ق در عصر شاه طهماسب صفوی نوشته شده است.

[الذریعه ۲۲۰/۱۶؛ منزوی ۱۹۳۸/۳؛ دانشگاه ۱۶۶۱/۱۰ و ۳۱۵۸/۱۳].

آغاز:«حمد و ثنای فراوان و شکر و سپاس بی‌پایان مر آفریدگار بی‌چون و چند و مبدع صنایع کن فیکون جلّ جلاله و عم نواله».

انجام:«یکی بسی به معنی یکبارگی بود، بو شکور گفته:

به جنگی ممکن[۴]جاودان یک بسی بدین آرزو چون منم خور بسی»

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۹۴ برگ، ۱۶/۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛[ثبت ۲۷۶۹۳].

﴿۷۳۹۶﴾

مهذّب الأسماء فی مرتّب الاشیاء (لغت ـ عربی به فارسی)

از: محمود بن عمر بن محمود بن منصور قاضی سجزی

فرهنگی عربی به فارسی، در بیست و هشت کتاب به عدد حروف و منازل قمر است و هر کتاب دارای سه باب به عدد حرکات فتحه و ضمه و کسره می‌باشد و در آغاز کتاب بابی در اسماء و صفات الهی و در پایان باب دیگری در اسماء گوناگون آمده است. این کتاب به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۲۹۱/۲۳؛ منزوی ۲۰۳۴/۳؛ مرعشی ۱۷۵/۱۰، ش ۳۷۹۰].

آغاز:«الحمد لله الّذى خلق الخلايق... امّا بعد فانّى رأيت النّاس زاهدين فى العلم و العقبى راغبين فى الجهل والدنيا قانعين بما فيها...».

انجام:«و يوح نامى است آفتاب را، يوسف و يونس اسم نبيّين صلوات الله عليهما، اليسار لغة اليسار و هو لغة... جمعه اليسارة تمّت كتاب المهذّب الأسماء».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا (صفحهٔ آخر نو نويس)؛ عناوين و نشانيها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک موسى بن محمّد حسن بن ابراهيم بن محمّد بن ابراهيم الجيلانى، در آخر نسخه تملک صفر على بن محمّد ربيع اصفهانى نجفى به تاريخ ۱۲۲۳؛ مهر مربعى به سجع «عبده محمّد حسن»؛ جلد: تيماج، قهوه‌اى.

۲۰۴ برگ؛ ۱۹×۲۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۲۶۸۸۷].

«۷۳۹۷»

شرح ديوان انورى (ادبيات ـ فارسى)

از: محمد بن عبدالرزاق دنبلى تبريزى (قرن ۱۳ ق)

شرح مختصرى بر ديوان انورى است. در ابتدا بيت را ذكر مى‌كند، سپس آن را ترجمه مى‌كند و بعد از آن توضيح مختصرى پيرامون آن مى‌آورد. تأليف اين شرح در سال ۱۲۴۷ ق صورت گرفته است.

[منزوى ۳۴۶۳/۵؛ فهرست نسخ خطى كتابخانهٔ ملّى تبريز ۸۷۹/۲].

آغاز:«براعت استهلال حمد و ستايش، بيت القصيدهٔ ثنا و نيايش، تسبيح و تقديس خالقى است كه طفل يک روزه را لب روح پرور بإنّى عبد الله آتانى الكتاب گشايد».

انجام:

هم بگذرد مدار غم ای جان که عاقبت   بگذارم این سرای مجازی و بگذرم

هم می‌گذرد محل دور نمودن غم و اندوه جان که آخرالامر می‌گذارم این سرا و دنیا مجاز را و بگذارم این جهان به جهان باقی یعنی آن وقت مدار غم هم می‌گذرد».

نستعلیق؛ محمّد جعفر بن رستمعلی، جمعه ذی حجه ۱۲۸۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۲۷ برگ؛ ۱۶×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۲۷۶۹۴].

«۷۳۹۸»

شرح شافیه (صرف ـ فارسی)

از: آقا محمّد هادی بن ملاّ محمّد صالح مازندرانی (۱۱۲۰ ق)

شرح مزجی مفصّلی است بر رسالهٔ« الشافیه» ابن حاجب که به دستور نوّاب حسین علی خان نگاشته شده است.

[الذریعه ۳۱۴/۱۳؛ مرعشی ۳۷۶/۴، ش ۱۵۶۵؛ مشار، فارسی ۳۲۳۸/۳].

آغاز:« الحمد لله... چنین گوید ذرّهٔ بی‌مقدار تراب اقدام شیعیان ائمّه اطهار علیهم صلوات الله الملک الجبار محمّد هادی بن محمّد صالح مازندرانی...».

انجام:«... و حتّی از جهت حمل او بر الی چه با او شریک است در معنی انتهاء غایت».

نستعلیق؛ محمّد معین بن محمّد فصیح، رجب ۱۱۰۸؛ نشانیها شنگرف و مشکی؛ مقابله و تصحیح شده در دارالسلطنه به تاریخ ۱۱۰۹؛ با حواشی به امضاء«منه ره»؛ تملک حسن بن محمّد الحسینی

با مهر مربعی به سجع«انا الفقیر الی الله الغنی محمّد حسن الحسنی الحسینی» و تملکی در دارالسلطنهٔ اصفهان به تاریخ ۱۱۸۹ با مهر مربعی به سجع «یا من رفع الرفیع ۱۱۸۸» و مهر بیضوی به سجع «عبده محمّد هادی الحسینی»؛ جلد: تیماج، سبز.

۲۴۸ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۸۵۷۶۴].

«۷۳۹۹»

انوار سهیلی **(ادبیات - فارسی)**

از : ملاّ حسین بن علی واعظ کاشفی(قرن ۹ ق)

[مجلس ۱۷۹/۶ و ۱۷۵/۷؛ الذریعه ۴۳۰/۲؛ مشار، فارسی ۳۲۸۷/۳؛ منزوی ۳۵۲۳/۵].

آغاز:

این نسخه که انوار سهیل است به نام مقبول بود به خاطر خاصّ و عام

حرفی که در آن حشو بودنتوان یافت ز آغاز اگر بخوانیش تا انجام

انجام:

گر بد و گر نیک فکندم به پیش پوش بد من به نکویی خویش

چونکه بدین پایه رساندم کلام به که کنم ختم سخن والسّلام

تحریری؛ طهماسب قلی طالقانی زیدشتی، ۱۱۷۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرّر؛ جلد: پارچه، سبز.

۳۵۵ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۲۷۷۰۳].

﴿۷۴۰۰﴾

شرح قواعد الاحکام = شرح کتاب البیع **(فقه ـ عربی)**

از : شیخ جعفربن شیخ خضر نجفی مشهور به کاشف الغطاء(۱۲۲۷ق)

شرحی بر قسمت معاملات از کتاب «قواعد الاحکام» علاّمه حلّی است. این شرح فقط تا اواسط بیع صرف ادامه یافته است.

[مجلس ۸۰/۴؛ الذریعه ۱۳۱/۱۳ با عنوان «شرح کتاب البیع» و ۱۸/۱۴ با عنوان «شرح قواعد الاحکام»].

آغاز:«الحمد لله الذی اشتق نور الوجود من ظلم العدم... امّا بعد فانه کان یختلج فی خاطری برهة من الزمان السابق ان اشرح قواعد العلامة شرحاً بها لائق».

انجام:«... و المنضم مالم تخرج بالانضمام عن اسم الصرف و حکم الغرر هذا کله اذا کان مجهول القدر و الا یجهل قدره جازبیعه بجنسه».

نسخ؛ حسین علی قزوینی، چهارشنبه ۲۸ ذی قعدهٔ ۱۲۵۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج، آبی.

۲۲۴ برگ؛ ۲۱/۵×۱۲/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۸۵۸۴۶].

﴿۷۴۰۱﴾

بحار الانوار **(حدیث ـ عربی)**

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به شمارهٔ [۷۰۶۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد اوّل کتاب می‌باشد و تا آخر «باب غرایب العلوم» را شامل است. فهرست ابواب کتاب در آخر نسخه آمده است.

آغاز: «الحمدلله الذی سمک سماء العلم وزیّنها ببروجها للناظرین و علّق علیها قنادیل الانوار بشموس النبوّة».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ با حواشی به امضاء «منه مدظله العالی»؛ در اوّل نسخه تملک مفید موسوی استرآبادی به تاریخ ۱۲۱۷ با مهر بیضوی به سجع «عبده مفید الموسوی»؛ جلد: تیماج، سبز، شمسه.

۱۳۶ برگ؛ ۱۵/۵×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۱۴].

«۷۴۰۲»

روزنامه خاطرات (تاریخ ـ فارسی)

از: خسرو خان برهان (قرن ۱۴ق)

خاطرات روزنامهٔ مؤلف می‌باشد که از روز شنبه ۲۲ ذی حجه سال ۱۳۲۰ ق تا شنبه غرّه محرم الحرام سال ۱۳۲۲ ق را شامل است.

مؤلّف پیشامدهای هر روز خود را از صبح تا شب به صورت منظّم و مختصر گزارش نموده است. او در آغاز کتاب در وقایع شب شنبه ۲۲ ذی‌حجه ۱۳۲۰ ق که مصادف با آغاز سال شمسی می‌باشد از همشیره‌زاده‌هایش سلطان محمّد خان و سلطان احمد خان نام می‌برد که هنگام تحویل سال نزد وی بوده‌اند و همچنین نام ثقة الاسلام ابوالفضل وابوالفتح را آورده است. او خود از درباریان سلطنتی بوده و با دربار و درباریان حشر و نشر داشته و در این روزنامه مأموریتها و مذاکرات خود را در دربار با رجال دولتی بطور مختصر گزارش می‌کند.

مؤلف در اثنای کتاب اشعاری از خود با تخلّص برهان می‌آورد. در آغاز نسخه نیز مهر بیضوی به سجع «خسرو» به چشم می‌خورد. با توجه به تخلص شاعر و سجع

مهر اوّل کتاب می‌توان یقین کرد که مؤلف این روزنامه خسرو برهان می‌باشد.

در الذریعه ۱۳۳/۹ از دیوان برهان نام می‌برد که نام شاعر برهان بوده و دیوانش در ۹۵ صفحه به چاپ رسیده است. در کتابشناسی ده سالهٔ کتابهای ایران ص ۳۱۳ از کتاب «برگزیدهٔ دیوان غزلیات» خسرو برهان السلطنهٔ زنجانی نام می‌برد که در سال ۱۳۳۴ ش به قطع رقعی در ۹۵ صفحه به چاپ رسیده است و این ظاهراً همان است که در الذریعه.ذکر شده است.

آغاز: «بسمله الحمدلله رب العالمین مجدد می‌شود سال عالم از قدوم بهار مسیحا دم و رسیدن خرم نیراعظم به اولین اعتدال ربیعی در شب شنبه ۲۲ ذی حجة الحرام ۱۳۲۰ بعد از گذشتن».

انجام: «امروز خرگوش ئیل تمام شد خداوند سال نو را نیکو و خرم کند بالنبی و آله الامجاد».

نستعلیق؛ به خط مؤلّف، یکشنبه دوّم محرم الحرام ۱۳۲۲؛ در اوّل نسخه تملک مجدالحکماء و مهر بیضوی به سجع «خسرو»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۲۰۵ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۵۷۹۱].

«۷۴۰۳»

البیان **(فقه ـ عربی)**

از: شهید اوّل محمّد بن مکّی عاملی (۷۸۶ ق)

به شمارهٔ [۷۱۱۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از ابتدای کتاب تا بحث «الرکن الثانی فی الامساک» ازکتاب الصوم را شامل است.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جزو کتابخانهٔ شیخ فضل الله نوری با مهر کتابخانهٔ وی و تملک محمّد جعفر بن صفر خان قراگوزلو در اصفهان به تاریخ ۱۲۰۱؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر، لولادار.

۱۲۹ برگ؛ ۱۴/۵ × ۲۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۲۸].

«۷۴۰۴»

مجموعه

۱ـ الرسالة المحمدية فی احکام المیراث الابدیة «۱ پ ـ ۳۶ پ» **(فقه ـ عربی)**

از: شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم بحرانی (۱۱۸۶ ق)

مسائل و احکام ارث را بصورت فتوائی دریک مقدمه و شش فصل و یک خاتمه بیان نموده است. این رساله را مؤلّف برای برادرش شیخ محمّد بن احمد بحرانی تألیف نموده و در سلخ رمضان سال ۱۱۵۵ ق از نگارش آن فارغ شده است.

[الذریعه ۲۲۴/۱۱؛ مرعشی ۶۷/۵، ش ۱۶۷۰].

نسخهٔ حاضر خطبهٔ مؤلّف را فاقد است.

آغاز نسخه: «المقدمه ففیها مباحث الاولی موجبات الارث علی ما ذکره اصحابنا رضوان الله علیهم و عضدته اخبارنا».

انجام: «فیکون حاصل الضرب ثلثه فی اثنی عشر و هو ربعها و هذا آخر ما جری به القلم فی جملة المسائل ذخراً فی یوم لا تغنی الوسائل».

۲ـ [رسالة فی تعارض الادلة] «۳۷ پ ـ ۴۸ پ» **(اصول فقه ـ عربی)**

از: ؟

چگونگی جمع بین دو دلیل متعارض و وجوه آن را با شرح و استدلال بیان نموده است. این نسخه بخشی از یک کتاب اصولی می‌باشد.

آغاز: «نور فی الجمع اذا تعارض الدلیلان امکن الجمع بینهما فهو علی وجوه ادنیها ان یکون الجمع منحصرا فیما علم انه غیر مراد منها و غیر مطابق للحکم».

انجام: «من جهتها فی المصلحة البتة و بعد رعایة الاحتیاط لادراک الواقع مع عدم حصول العلم بادراکه فتدبر جداً».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ تملک شیخ فضل الله نوری با مهر کتابخانهٔ وی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۴۸ برگ؛ ۱۵/۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۲۷].

«۷۴۰۵»

مجموعه

۱ـ دیوان طرزی افشار «ص ۱ ـ ۴۴» **(شعر ـ فارسی)**

از: طرزی افشار (قرن ۱۱ ق)

غزلیات شاعر به ترتیب حروف تهجی اواخر ابیات است و تخلّص وی در اشعارش «طرزی» می‌باشد.

[مجلس ۴۵۳/۸؛ الذریعه ۶۴۷/۹؛ منزوی ۲۴۱۵/۳؛ مشار، فارسی ۲۳۳۴/۲].

آغاز:

ابتدی بسم ربی الاعلی — آنکه هستیده هر دو عالمرا

وانکه ابناء آدم از کرمش — خلعتیده قبای کرّمنا را

انجام:

مگر آن زمان ایمن از غیر گردم — که در منزل ما حلولیده باشی

۲ـ همیان «ص ۴۵ـ ۲۰۴» **(شعر ـ فارسی)**

از: میرزا ابوالقاسم بن میرزا علی اکبر بیدآبادی اصفهانی (۱۳۰۱ ق)

انتقادی است سیاسی به نظم که مؤلّف از زبان موش و گربه برای فرزندش «حسین» سروده است. وی مؤلّف «حقائق ناصری» و «علاج الامراض» است و کتاب حاضر را در تاریخ ۱۲۸۵ ق موافق مصراع «رفته موشان بجوف همیانا» سروده است.

[الذریعه ۳۶/۷ و ۲۴۵/۲۵؛ منزوی ۳۳۲۷/۴؛ سپهسالار ۷۶۵/۵].

فهرست مطالب کتاب در آخر نسخه آمده است.

آغاز:

ای خــردمند عــاقل و دانــا | قصه موش و گربه بر خــوانـا
قصه موش و گربه را نور مـن | بشـنو ای عـاقل سخن دانـا

انجام:

رحمت حق به آن کسانی باد | کـه کـنند ایـن کـتاب چـاپانا
خواست تـاریخ او خـرد گـفتا | رفـته مـوشان بـجوف هـمیانا

نستعلیق؛ رسالهٔ اوّل داود متطبّب، پنجشنبه ۸ ذی قعده ۱۳۰۷؛ جلد: تیماج، سبز.

۱۱۵ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۴۵].

﴿۷۴۰۶﴾

بدائع الافکار= بدائع الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: میرزا جبیب الله بن محمد علی گیلانی رشتی (۱۳۱۲ ق)

مسائل اصول فقه را به صورت استدلالی در پنج مقصد بیان نموده است.

[الذریعه ۶۳/۳؛مرعشی ۱۰/ ۳۳۳، ش ۳۹۴۹؛ مشار، عربی ۱۲۰].

نسخهٔ حاضر جلد اوّل کتاب می‌باشد.

آغاز: «نحمدک یا من بحکمته ابدع الاکوان و اودع فیها مراد مایکون و ماکان و شرف نوع ...».

انجام نسخه: «لایستلزم اشتهار کون الوضع منه لا من الله تعالی لا مکان ان یکون مرادهم به فی تعریف الحقیقة الشرعیة معنی عاماً شاملاً لله تعالی و للنبی صلی الله علیه و آله و ربما یجعل اطلاق کلامهم فی الثمرة قرینة علی ذلک فافهم و الله الهادی».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جزو کتابخانهٔ شیخ فضل الله نوری با مهر کتابخانهٔ وی؛ جلد: تیماج، قرمز.

۱۴۱برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۲۴].

«۷۴۰۷»

زبدهالبیان فی براهین احکام القرآن=آیات الاحکام (فقه القرآن- عربی)

از: ملا احمد بن محمّد اردبیلی مشهور به مقدّس اردبیلی (۹۹۳ ق)

[مجلس ۱۲۹/۱۲؛ الذریعه ۲۱/۱۲؛ مرعشی ۲۷۶/۸، ش ۳۱۴۵؛ مشار، عربی ۶؛ سرکیس ۴۲۳/۱ با عنوان «درة البیان فی احکام القرآن»].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «بسمله اعلم ان هنا فایدة لابد قبل الشروع فی المقصد من الاشارة الیها و هی ان المشهور بین الطلبة انّه لایجوز تفسیر القرآن بغیرنص».

انجام نسخه: «... کما بین فی الاصول و لهذا حملناها علی العموم کما فعله فی ن ایضاً فیخرج الاحکام المذکورة فکانّ سبب ترک».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا (در عصر مؤلّف نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «ف» (احتمالاً از فضل الله دستغیب حسینی)؛ در اول نسخه تملک فضل الله بن محب الله دستغیب الحسینی و تملک دیگر به تاریخ ۱۱۹۳ و تملک ابوالقاسم طالقانی با مهر مربعی به سجع «افوض امری الی الله ابوالقاسم» و تملک حسن بن سید ماجد موسوی بحرانی به تاریخ ۱۲۲۷ و تملک احمد بن علی جرجیسی الدورقی نجفی به تاریخ ۱۲۳۹؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای، سوخت.

۳۴۷ برگ؛ ۱۸/۵×۲۸ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۲۹].

﴿۷۴۰۸﴾

مدائح الائمة (مناقب منظوم ـ فارسی)

از: حاجی عبدالغنی کاشی[1] (قرن ۱۳ ق)

اشعار و غزلیات مختلفی است که از شعرای گوناگون جمع آوری شده‌است. در آن قصائد زیادی که شعرا در استقبال از قصیدهٔ «بال مرصع» ابوالمفاخر رازی سروده‌اند، آمده است. اسامی شعرایی که شعرشان در آن آمده عبارتند از:

ابن حسام، نظامی، نظام، میرزا محمد اسماعیل جندقی متخلص به هنر، طوفان، عرفی، احمد هاتف اصفهانی، عاصی، فضولی، محتشم، جوهری، ذبیحی، فخررازی، خواجوی کرمانی، انوری، ملاشوقی، میرزا معصوم خاوری، رسول کاشی، ملک الشعرا، میرزا داود، شاه طاهر دکنی، مرتضی قلیخان سعدلو، حاجی

---

۱. احتمالاً همان «سید عبدالغنی کاشانی» می‌باشد که شیخ آغا بزرگ در «کرام البررة» ۷۵۵/۲ رقم ۱۳۹۳ از وی یاد نموده است.

سلیمان صباحی، گلشن، فردوسی، امیری، محمد قلی سلیم، خلیلی، بلبل، سلمان ساوجی، ملا محمد مداح، خاقان، میرزارضی سمنانی (سهیل)، سید کاظم، میرزا علی قهوه رخی، خاور شراری، نواب عبدالله، معتمدالدوله، حاذق تونی، عرفی شیرازی، محمد حسن خان زند (فرخ)، محمدشریف کاشی، میرزا محمد تقی علی آبادی، نواب علیرضا میرزا، اهلی شیرازی، مجرم، جوهری (میرزا ابراهیم)، سید مبارک خان، ملا حسین کافی، آذری، سرور، کاتبی، ملا حسین کاشفی، امیر سجودی، میرزا علیرضا تجلی، ملکی، ملا محتشم، گلچین، حافظ شیرازی، عزلتی، ابن مهدی، خالص، ترابی، جامی، عندلیب، ثاقب، طغرافی، آتشی، والهی القمّی، شیخ سعدی، حکیم، محمد حسین تویه درواری، میرزا رحیم سمنانی، رهبر، لطیف نیشابوری، امیرثمین الدین فریومدی، امیر حاج حسینی، بابافغانی، لسانی، الهی قمی، وفا، حمزه بیک، محرم، کشوری، چاوش، هفت جنگی.

آغاز: «الحمدلله الذی نوّر بانوار معرفته صدور العارفین و جذب الی ساحة عشقه و حبه بجذبات عنایاته قلوب المخبتین».

انجام:

ای شرف نام نظامی بتو — خواجگی اوست غلامی بتو

نزل تحیت بروانش رسان — معرفت خویش بکامش رسان

نستعلیق؛ محمد رحیم بن محمد باقر سمنانی، ۱۲ رمضان المبارک ۱۲۷۳ (کاتب برادر مؤلّف بوده و کتاب را برای مؤلّف نوشته)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه وقف از مؤلّف به تاریخ ۱۲۷۳؛ جلد تیماج، قهوه‌ای.

۲۵۵ برگ؛ ۱۶/۶×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۹۶].

«۷۴۰۹»

[جواهر الاحادیث] **(حدیث ـ عربی)**

از: محّمد نصیر بن محّمد معصوم بار فروشی [۱] (قرن ۱۲ ق)

احادیثی را از کتب روائی شیعه بدون هیچ توضیحی جمع آوری نموده و در فصولی با نام سنگهای قیمتی (جواهرات) مرتب نموده است. کتاب بدون موضوع بندی و ترتیب می‌باشد. نمونهٔ عناوین آن چنین است: عتیق، یاقوت، دُرّ، زبرجد، فیروزج، زمرد، لؤلؤ، فضة، مرجان، لعل، ذهب، سبیکه و لجین.

[سپهسالار ۱۱۵/۴ که نسخه‌ای تحت عنوان «جواهر الاحادیث» ذکر شده و احتمالاً غیر از نسخهٔ حاضر می‌باشد؛ فهرست نسخ خطی مدرسهٔ صدر بابل، ص ۵۶، ش ۷۰ دو رساله از همین مؤلّف ذکر شده که رسالهٔ اوّلی با نسخهٔ حاضر مشابهت دارد؛ مرعشی ۳۹۰/۴، ش ۱۵۸۵ کتاب دیگری از همو در اثبات وجوب نماز جمعه که عنوان بابهایش «جوهر-جوهر» می‌باشد را نشان داده].

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغازنسخه: «عتیق و عنه ﷺ اعظم الناس همّا المؤمن الذی یهتمّ لدنیاه و آخرته».

انجام نسخه: «مااحتاج الی مسائلتکم عن ذلک و لأقام فی کثیر منکم من اهل النفاق حدّ الله».

نسخ جلی، بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۲]؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج درور، مشکی.

۱۹۷ برگ؛ ۱۴×۱۹/۵ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۶۲].

---

۱. طبقات اعلام الشیعة، الکواکب المنتشرة، ص ۷۷۹.

﴿۷۴۱۰﴾

ناسخ التواریخ (احوال امام رضا علیه السلام) (تاریخ ـ فارسی)

از: عباسقلی خان بن محمد تقی سپهرثانی (۱۳۴۲ ق)

به شمارهٔ [۷۳۲۸] مراجعه شود. نسخهٔ حاضر جلد سوّم از حالات امام رضا (ع) را شامل است.

آغاز نسخه: «شکر و سپاس بیرون از اندازهٔ وهم و قیاس آفرینندهٔ این نه رواق بلند اساس را می‌نماید این کمتر خانزاد دولت».

انجام نسخه: «و حدودش به ترکستان و بلوچستان و ایروان و هندوستان پیوستگی دارد».

تحریری؛ به خط مؤلّف (عباسقلی سپهر) با مهر وی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، مشکی.

۴۰۸ برگ؛ ۲۲×۳۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۲۴۹].

﴿۷۴۱۱﴾

مجموعه

۱ـ اوضح المسالک الی الفیة ابن مالک (۱ پ ـ ۱۶۵ ر) (نحو ـ عربی)

از: جمال الدین عبدالله بن یوسف معروف به ابن هشام (۷۴۲ ق)

شرحی مختصر و مهم برکتاب «الخلاصة فی النحو» مشهور به «الالفیة» ابن مالک نحوی است.

[مجلس ۳۲۵/۴؛ کشف الظنون ۲۰۲/۱].

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین امّا بعد نحمدالله مستحق الحمد و ملهمه و منشی

الخلق و معدمه ... فان کتاب الخلاصة الالفية فی علم العربية ...».

انجام: «کقوله:

الحـــــمدلله العــــلی الاجـــلل		الواسع الفضل الوهوب المـجزل».

۲ـ ارشاد العمودی الی شواهد المکودی «۱۶۷ پ - ۲۲۲ پ» **(نحو - عربی)**

از: عبدالرحمن بن محمد بن عبدالرحمن بن محمّد بن ابی بکر العیاشی[۱] (قرن ۱۲ ق)

ابیاتی که به عنوان شاهد درکتاب «شرح الفیه» ابوزید عبدالرحمن بن علی بن صالح المکودی (۸۰۷ ق) [کشف الظنون ۱۵۲/۱] آمده را شرح نموده است. ابتدا شعر را به ترتیب وارده درکتاب می‌آورد و بعد از شرح دادن، مورد شاهد را یادآوری می‌کند. تألیف آن در سال ۱۱۲۱ ق پایان یافته است.

آغاز: «الحمدلله الذی شواهد وجوده باهرة و آلاؤه علی کرمه تباهی و الصلاة و السلام علی صاحب الکلام البلیغ، المشهود له و علیه بالرسالة و التبلیغ».

انجام: «یستغنی به وجهه فتعرض فیه رضوانه مأموناً معه سخطه مدخراً عنده غفرانه»

خط مغربی، رسالهٔ اوّل محمد ابوعبدالله تلمسانی، رسالهٔ دوم بی‌کا، شهر قرطبه در اندلس؛ تاریخ کتابت تصحیف و تحریف شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای: ترنج، مجدول.

۲۲ برگ؛ ۱۷/۵×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [۸۵۷۷۱].

---

۱. هدیة العارفین ۵۵۸/۱.

«۷۴۱۲»

شرح الکافی (حدیث ـ عربی)

از: مولی صدرالدین محمّد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ ق)

به شمارهٔ [۷۲۰۶] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اوّل و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «الحمدلله المحمود بالفتح و المحمدة بکسر المیم الثانیه و فتحها... لنعمة النعمة بالکسر مصدر نعم کقولهم عالم نحریر و جواد فیاض غیر متّجه انتهی و وجه التقدیم مع کون الرحمن صفة انه ...».

انجام نسخه: «لا حارک مثل الدیاج المضبب، ای: منضماً الی حارک و قال».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی «میرزا رفیع»؛

جلد: تیماج، سبز.

۱۹۰ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۶۳].

«۷۴۱۳»

الابحاث المفیدة فی تحصیل العقیدة (کلام ـ عربی)

از: علاّمه حسن بن یوسف بن مطهّر حلّی (۷۲۶ ق)

مباحث اصول دین را به صورت فشرده در هشت فصل و هر فصل در چند مبحث بیان نموده است. فهرست فصول آن چنین است:

الفصل الاوّل: فی الامور العامة

الفصل الثانی: فی الجواهر

الفصل الثالث: فی الاعراض

الفصل الرابع: فی اثبات واجب الوجود

الفصل الخامس: فی العدل

الفصل السادس: فی النبوة

الفصل السابع: فی الامامة

الفصل الثامن: فی المعاد.

[الذریعه ۶۳/۱؛ مکتبة العلامة الحلّی، سید عبدالعزیز طباطبائی ۲۵-۲۶؛ ملّی، تهران ۶۳۰/۱۰؛ و در ضمن مجلهٔ کلام (وابسته به مؤسسهٔ تحقیقاتی و تعلیماتی امام صادق علیه السلام حوزهٔ علمیهٔ قم) ش ۳، سال ۱۳۷۱، ص ۲۲- ۴۰ به چاپ رسیده است.].

آغاز: «الحمدلله المتوحد بالجلال المتفرد بالکمال المؤید عباده بخلق العقل».

انجام: «و ابوعلی اوجب بهما معاً لبرهان ابی هاشم و هو الحق ولیکن هذا آخر ما اردنا ذکره».

نسخ، بی‌کا،بی‌تا؛ عناوین و نشانیهاشنگرف؛ مهر بیضوی به سجع «محمد جواد»؛ جلد: مقوا، آبی.

۱۰ برگ؛ ۱۴×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۶۰۵۴].

﴿۷۴۱۴﴾

حیاة القلوب (تاریخ ـ فارسی)

از: ملا محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

[الذریعه ۱۲۱/۷؛ مرعشی ۷۶/۸، ش ۲۸۸۱؛ مشار، فارسی ۱۸۲۸/۲].

نسخهٔ حاضر جلد آخر کتاب است.

آغاز نسخهٔ: «باب بیست و نهم دربیان جوامع و نوادر غزوات آن حضرت است

و بیان غزواتی که تا بدر کبری واقع شده وبسنده‌های صحیح و حسن و ...».

انجام: «و از ملامت حق ناشناسان پروا ندارم و هو حسبی و نعم الوکیل و کان ذلک فی الخامس فالعشر من شهر ذی الحجة الحرام من شهور سنة سبع و ثمانین بعد الالف الهجریّة».

نستعلیق، بی‌کا، جمعه ۱۱۴۸؛ در اول نسخه تملک شیخ فضل الله نوری و تملک علی نقی و تملکی به تاریخ ۱۱۷۸، درآخر نسخه تملک محمد عسکری؛ جلد: تیماج، قرمز، مجدول.

۳۰۴ برگ؛ ۱۲×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛[ثبت ۲۶۳۷۵].

«۷۴۱۵»

اخلاق سلطنت (اخلاق ـ فارسی)

از: ؟

آداب ملک داری و حکومت را به صورت کوتاه و با عباراتی روان و مسجع برای سلطان محمّد خدا بنده بیان نموده است.

[مجلس ۳۳۳/۲ و ۲۸/۱۱؛ منزوی ۱۵۳۰/۲].

در نسخهٔ حاضر، این کتاب به فضل الله بن عبدالله شیرازی صاحب «تجزیةالاعصار» مشهور به «تاریخ وصّاف» نسبت داده شده است.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «شکر و منّت بی‌نهایت خدای را عمّ نواله و جمّ افضاله که افکار ما را بعزّ دولت زمان مدّت و یمن سلطنت دوران ...».

انجام نسخه: «و اگر خلاف آن ندانی که از تو فرا نموده‌اند عین تکذیب باشد و الله لایحب المکذّبین پس»

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهّب محرّر؛ در اوّل نسخه، تملک بدر الملوک[1] به تاریخ ۱۳۴۱؛ جلد: روغنی، فرسوده.

۲۸ برگ؛ ۱۰×۱۷ سانتی‌متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۸۸].

﴿۷۴۱۶﴾

بهجة الراغب الی شرح بغية الطالب (فقه ـ عربی)

از: ابوجعفر محمد بن یونس بن راضی بن شویهی حمیدی نجفی حلّی[2] (قرن ۱۳ ق)

شرحی مزجی و استدلالی بر کتاب «بغية الطالب فی معرفة المفروض و الواجب» شیخ جعفر کاشف الغطاء است. این شرح با عناوین «قال ـ اقول» برگزار گردیده و در زمان حیات کاشف الغطاء نگاشته شده و از آخر ناتمام مانده است.

درصفحهٔ اول نسخهٔ حاضر مرحوم کاشف الغطاء تقریظی به این عبارت نگاشته‌اند:

---

۱. بدر الملوک دختر شیخ الرئیس قاجار می‌باشد و در اشعارش به فخری تخلص می‌کند. نسخه‌ای از دیوان وی درکتابخانهٔ آستانهٔ حضرت معصومه (س) موجود است.

۲. در صفحهٔ اوّل نسخهٔ حاضر، این مطالب پیرامون مؤلّف نوشته شده است: «للمؤلّف من الکتب مناهج الاحکام فی شرح الدرة المنظومة الفقیهة للعلامة الطباطبائی و البحر المحیط فی اصول الفقه ثلاث مجلدات رایت جزئه الاول و فرغ منه سنه ۱۲۰۰ و الثانی و قد فرغ منه ۱۲۰۱ و شرح تشریح الافلاک فی الهیئة و شرح التهذیب فی المنطق نسخة منه فی المکتبه الحسینیه التستریة و حدثنی المرحوم الخطیب الشیخ حسن حلو (ره) ان عنده من مؤلفات الرجل کتاب الحجر الدامغ للعصاة سیما تارک الصلوة و مانع الزکاة و له الجمانة البحرنة فی اللغة وله مناظرات المجتهدین فی مدارک الاحکام سید المرسلین و له العروة الوثقی التی لیس لها انفصام فی شرح شرایع الاسلام».

«لقد اجاد و افاد و جاء بما فوق المراد السالک اوضح سبیل الرشاد الموفق للتأیید و السداد الطاهر المطهر صاحب المحل الازهر والمقام الانور فی شرحه لرسالة الاقل الاحقر الجنیجاوی المسمی لصغر قدره بجعفر فیا له من شرح قد اوضح مبهماتها و ابرز غوامض مشکلاتها مع لفظ کالدر النضید و جواهر معانٍ وقعت موقع القلادة من الجید نفع الله به الطالبین و عمم نفعه بجمیع المؤمنین آمین».

آغاز: «الحمدلله الذّی جعل الکتاب حجة للانام و مرجعاً للخاص و العام».

انجام: «قال المنصف فالمتّصل بالکرّ بمجرد زوال التغیّر لانّه متی زال التغیّر حکمت المادّة».

تحریری؛ به خط مؤلّف، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا.

۴۱ برگ؛ ۲۱/۵×۱۵/۵ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۳۳].

«۷۴۱۷»

نهایة الاحکام فی معرفة الاحکام (فقه ـ عربی)

از: علامه حسن بن یوسف بن مطّهر حلّی (۷۲۶ ق)

به شمارهٔ [۷۳۸۱]مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر شامل کتاب الزکاة است.

آغاز نسخه: «کتاب الزکوة و فیه مقاصد الاول فی زکوة المال و فیه فصول الاوّل فی الشرایط العامة مقدمة الزکوة لغة النمو».

انجام نسخه: «... فی غیر الجنس و تخیّر المشتری لتفرّق الصفقة».

نسخ؛ بی‌کا، ۲۸ رجب ۱۳۰۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قرمز.

۹۸ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۲۶۸۸۵].

«۷۴۱۸»

المطول **(معانی و بیان ـ عربی)**

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ق)

به شمارهٔ [۷۲۱۶] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با علامت بلاغ به تاریخ ۱۱۴۹؛ جلد: تیماج، سبز.

۶۸۹ برگ؛ ۱۵×۲۷ سانتی‌متر؛ ۱۳ سطر؛[ثبت ۱۰۷].

«۷۴۱۹»

نشر الایادی فی شرح المبادی **(اصول فقه ـ عربی)**

از: عبدالواحد بن علی شوشتری (قرن ۱۲ ق)

شرح مزجی مختصری بر «مبادی الوصول الی علم الاصول» علّامه حلّی است. این شرح به نام شاه طهماسب صفوی نگاشته شده است.

[الذریعه ۵۲/۱۴؛ دانشگاه ۲۰۱۴/۱۱، ش ۳۰۷۰؛ رضویه ۱۹۹/۲، ش ۴۶].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله الذّی صیّر متون قلوب العارفین مبادی لتهذیب معالم اصول الدین و جعل شروح صدور العالمین مناهج لتنقیح محصول فصول الیقین».

انجام نسخه: «امّا بطلان العمل بهما فلانّه یلزم اجتماع الضدین و امّا بطلان ترکهما فلانّه».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک عبدالله بن نجم الدین قندهاری با مهر بیضوی به سجع «عبدالله

۱۲۰۰»؛ جلد: گالینگور، قرمز، عطف تیماج.

۹۵ برگ؛ ۱۸/۵×۱۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۶۴۲].

«۷۴۲۰»

مجموعه

۱ـ دیوان سلمان ساوجی **(شعر ـ فارسی)**

از: جمال الدین سلمان بن محمد ساوجی (۷۷۸ ق)

دیوان اشعار شاعر است و شامل غزلیات، رباعیات و مراثی می‌باشد.

[مجلس ۲۴۱/۳؛ الذریعه ۴۶۲/۹؛ منزوی ۱۸۷۰/۳ و ۲۳۵۶].

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه:

ای ذروهٔ لا مکان مکانت معراج ملایک آسمانت

انجام نسخه:

پادشاهی خاصّ کارتست و بر درگاه تو کار دیگر پادشاهان بندگی و چاکری

۲ـ دیوان حافظ «حاشیه ص ۱۴۹ـ ۵۳۴» **(شعر ـ فارسی)**

از: شمس الدین محمّد حافظ شیرازی (قرن ۷ ق)

[مجلس ۱۲۴/۷؛الذریعه ۲۲۲/۹؛ منزوی ۲۲۷۶/۳؛ مشار، فارسی ۲۲۹۲/۲].

آغاز:

الا یا ایها الساقی ادرکأساً وناولها

که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها

انجام نسخه:

بیار می‌که چو حافظ هزارم استظهار بگریهٔ سحریّ و نیاز نیم شبیست

نسخ قدیم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها زر، تمامی صفحات مجدول مذهّب محرّر، سرفصلها کتیبهٔ مذّهب؛ جلد: تیماج، زیتونی، (عمل محمد شریف صحّاف).

۲۶۸ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۰۸].

«۷۴۲۱»

بحار الانوار **(حدیث ـ عربی)**

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به شمارهٔ [۷۰۶۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد دوّم (کتاب التوحید) را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمدلله ... کتاب التوحید و هو المجلّد الثانی من کتاب بحار الانوار تألیف المذنب الخاطی الخاسر محمّد المدعوّ بباقر ابن مروّج اخبار الائمة الطاهرین و محیی آثار اهل بیت».

انجام نسخه: «و قال هشام انّ النفی شیء مخلوق فقال لی قل فی هذا بقول هشام و لا تقل بقول زرارة قدتمّ المجلّد الثانی».

نسخ؛ سیّد محمّد حسینی خلخالی بن محمد قاسم، ربیع الثانی ۱۰۸۸ دارالسلطنهٔ اصفهان؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با علامت بلاغ؛ با حواشی به امضاء «منه مدظله العالی» که کاتب از کلاس درس مؤلّف تقریر نموده است، در آخر نسخه خط علامه مجلسی در جدولی مذهب به تاریخ ۱۰۷۷ آمده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۴۵ برگ؛ ۱۶/۵×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۲۶۶۳۰].

«۷۴۲۲»

یاقوتة العلم **(فقه اهل سنت ـ عربی)**

از: ؟

مختصری فتوائی در احکام فقهی و برخی آداب مستخرجه از احادیث نبوی است.عناوین کتاب «فصل ـ فصل» می‌باشد ودر آخر کتاب نوشته شده: «کملت العقیدة المقدمة». فهرست کتاب چنین است:

فصل: فی معرفة الله تعالی

فصل: فی ماجاء فی العقل و فضائله

فصل: ماجاء فی النیة والکلام علیها

فصل: فی ذکر الحدود و الشروط

فصل: فی ذکر خصائص

فصل: فی اشتقاق الوضوء

فصل: فیما لا یفسد الوضوء

فصل: ماجاء فی الصلاة علی سیدنا جبریل علیه السلام

فصل: ماجاء فی الاوضمیة التی یصلی بها الفرض

فصل: فی الاوضیة التي لا یصلی بها الفرض

فصل: فی المیاه

فصل: ماجاء فی التیمم

فصل: ماجاء فی الغسل من الجنابة

فصل: ما جاء فی الاذهان

فصل: ما جاء فی الصلاة

فصل: ماجاء فی فرائض الصلاة

فصل: ماجاء فی ارکان الصلاة

فصل: ماجاء فی الجمعة

فصل: فی السنن

فصل: ماجاء فی الامامة

فصل: ماجاء فی ام القرآن

فصل: فی حفظ الجار

فصل: فی شارب الخمر

فصل: فی اثم الزّنا.

آغاز: «جاء فی فنون الحدیث و الصلاة کافة مختصرة للمشایخ و الرواة ... فاوّل یاقوتة المذکورة معرفة الله تعالی بالقلب و الجوارح و الاقرار بقول ...».

انجام: «والباطنة من التلبس بمنهی عنه نهی تحریم او کراهة والخیانة عدم حفظها من ذلک بالله تعالی التوفیق».

خط مغربی؛ محمّد بن محمّد بن علی بن محمد بن علی بن سعید صناحبی، بی‌تا؛ جلد: مقوا، قهوه‌ای.

۳۵ برگ؛ ۱۳×۱۸ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۱۹].

‹۷۴۲۳›

مجموعه

۱ـ دلائل الخیرات و شوارق الانوار فی ذکر الصلاة علی النبی المختار

(صلواتیه ـ عربی)

از: ابوعبدالله محمد بن سلیمان جزولی حسنی (۸۵۴ ق)

دستور صلوات و درودبر پیغمبر اکرم ﷺ را چنانچه از احادیث فهمیده

می‌شود، گردآوری کرده است. در آغاز فصلی در فضیلت صلوات آمده و پس از آن نامهای پیغمبر اکرم(ص) و بعد از آن چند صلوات را می‌آورد.

[مرعشی ۸۸/۵، ش ۱۶۹۳؛ کشف الظنون ۷۵۹/۱؛ مشار، عربی ۳۶۶ با عنوان «دلائل الخیرات فی الأدعیة والاوراد»].

آغاز: «الحمدلله الذی هدانا للایمان و الاسلام و الصلاة و السلام علی محمّد ... و بعد فالغرض فی هذا الکتاب ذکر الصلاة علی النبی ﷺ».

انجام: «واتقواالله لعلّکم ترحمون سبحان ربک ربّ العزة عما یصفون و سلام علی المرسلین والحمدلله ربّ العالمین».

۲ـ تهلیلیّة **(عرفان ـ عربی)**

از:؟

شرح کوتاهی بر کلمهٔ طیّبهٔ «لا اله الاّ الله» است.

آغاز: «روی عن ابن عباس رضی الله عنه قال رسول الله ﷺ انّ فی القرآن سبعة و ثلاثون موضعاً قول لا اله الاّ الله».

انجام: «وهی ورقة وجدت فی خزائن سیّدنا نوح ؑ فانحلت من انسان الی انسان حتّی وحلت».

خط مغربی معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف و لاجورد؛ وقف از مسعودبن محمد؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، شمسه.

۷۸ برگ؛ ۱۳×۱۸ سانتی‌متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۱۴].

«۷۴۲۴»

تحفة‌العلماء‌العاملین‌بشرح‌اسماء‌ربّ‌العالمین(شرح اسماء حسنی ـ عربی)

از: یوسف بن ابوقیر زکریّا انصاری خزرجی شافعی

شرح کوتاهی بر اسماء الهی است. مؤلّف ابتدا روایتی را از ابوهریره که مشتمل بر نود و نه نام از اسماء باری تعالی است ذکر کرده، سپس اسماءالهی را به ترتیب وارده در حدیث شرح وتوضیح داده است. آغاز حدیث چنین است:

«هو الله الّذی لا اله الاّ هو الرّحمن الرّحیم الملک القدوس السلام المؤمن ...».

آغاز: «قال الفقیه ... اکمل الحمد واتقنه علی کلّ حال واشهد ان لا اله الاّ الله وحده... اشهد انّ سیّدنا المنقذ من الضلال ...».

انجام: «وان الشیخ ابوالحسن الشاذلی وفّقه الله ... ویقول ان یشأ یذهبکم و یأت بآخرین و ما ذلک علی الله بعزیز».

خط مغربی، بنجد بن ابوالقاسم بن احد الخماسی مالکی اشعری، اوّل رجب ۱۱۷۰؛ عناوین ونشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا، زرد.

۲۵ برگ؛ ۱۴×۱۹ سانتی‌متر؛ ۲۴ سطر؛[ثبت ۸۵۸۲۰].

«۷۴۲۵»

شمس المعارف و لطائف العوارف (علوم غربیه ـ عربی)

از: احمد بن حسن بن علی بن یوسف بونی (۶۲۲ ق)

کتاب معتبر و مهمّی پیرامون ادعیه و حرزهای گوناگون می‌باشد که برای حصول مطالب و مآرب مفید است.

[الذریعه ۲۲۶/۱۴؛ کشف الظنون ۱۰۶۲/۲؛ مشار، عربی ۵۷۵].

آغاز: «قال الشیخ الامام العالم العلامة القدوة المعارف المحقق ابوالعباس احمد بن الحسن بن علی بن یوسف البونی رحمه الله الحمدلله الذی اطلع شمس المعرفة من غیب الغیب ...».

انجام: «و فرّج فی کلّ کرب یا فارج المکروبین یا برّ و یا غیاث نجّنی واکفنی ممّا

اخاف و احذر و من كلّ كرب عظيم يا غياث المستغيثين اغثنى و الحمدلله ربّ العالمين».

نسخ، محمّد، چهارشنبه ۲۰ ذی قعدهٔ ۱۱۱۸ شهر بدليس مدرسه حاجبكيه؛ عناوين شنگرف؛ جلد: تيماج، مشكى.

۱۱۵ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۶۸۸].

«۷۴۲۶»

شرح قواعد الاسلام و ذكر الحقوق و المظالم من قبل الانام

(فقه اهل سنت ـ عربى)

از: شيخ اسماعيل بن موسى جيطالى اباضى

واجبات و مستحبات وآداب را در هفت ركن و هر ركن در چند فصل، با استناد به احاديث عامّه جمع آورى و شرح نموده است.

[قاهره، فؤاد سيّد ۵۹/۲].

آغاز: «الحمدلله الذى اخترع الاشياء على غير مثال و دبر الامور على غير تمثال ... امّا بعد فانّه لما كانت السعادة الابدية منوطة بالعلم و العبادة وجب على المكلف اتقان هذين نوعين على التحقيق و هما العلم بكيفية امتثال الاوامرالمحتومة ...».

انجام: «لان جمعناه من كتب مختلفة وذكرنا فيه جل ما يلزم الانسان من الحقوق و عبادة الابدان رغبة فى ثواب ...».

خط مغربى، سليمان بن الحاج احمد بن الحاج ماجد بن الحاج سليمان الشماخى، شب دوشنبه ۲۷ ذی قعدهٔ ۱۲۷۸؛ جلد: تيماج، مشكى.

۱۹۱ برگ؛ ۱۵/۵×۲۲/۵ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۱۵].

﴿۷۴۲۷﴾

شرح رسالة ابن ابی زید (فقه مالکی ـ عربی)

از:؟

شرحی با عناوین «قوله ـ قوله» بر رسالهٔ ابو محمد عبدالله بن ابی زید مالکی (۳۸۹ ق) است. [کشف الظنون ۱/۸۴۱].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «بسمله ... الحمدلله علی قسمین مطلق و مقید و المطلق لا ینقسم والمقید علی قسمین مقید بالنفی و مقید بالاثبات».

انجام نسخه: «قوله و من اسلم الی ثلاثة ایام بقبضه او فی البلد الذی اسلم فیه...».

خط مغربی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای .
۱۱۰ برگ؛ ۱۶/۵×۲۲/۵ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۵۷۹۵].

﴿۷۴۲۸﴾

ضوء المصباح (نحو ـ عربی)

از: تاج الدین محمّد بن محمّد اسفراینی (۶۸۴ ق)

شرحی برکتاب «المصباح» ناصر بن عبدالسیّد مطرزی نحوی (۶۱۰ ق) است. شارح نخست شرحی بر این کتاب به نام «المفتاح فی شرح المصباح» نوشت و سپس به جهت طولانی بودن آن به دستور استادش برهان الدین نسفی آن را در این کتاب تلخیص نمود.

[مرعشی ۱/۲۹۳، ش ۱۷۷، سپهسالار ۲/۳۷۲].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «انّ احقّ ما یتوشّح بذکره صدور الکتب والدفاتر و یتوفّر علی نشره السنة البادی والحاضر ...».

انجام نسخه: «قوله تعالی بل مکّة ابراهیم متقدّم علیه و هو قوله تعالی کونوا».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی؛ در اوّل نسخه تملک عبدالرحیم حسینی نجفی با مهر مربعی به سجع «بسمله»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۳۰ برگ؛۱۳×۱۷/۵ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر؛[ثبت ۸۵۷۶۵].

«۷۴۲۹»

مجموعه

۱ـ دیوان نوای کاشانی «۱ ر ـ ۱۲۱ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از: درویش حسین کاشانی متخلص به نوا (قرن ۱۳ ق)

غزلیات و قطعاتی به صورت هجو در انتقاد از اوضاع زمان خود می‌باشد. شاعر در اشعارش به «نوا» تخلص می‌کند و از شاعران عصر فتحعلی شاه قاجار است و اشعاری در مدح قائم مقام فراهانی و هجو علی اصغر و هجو مازندرانی‌ها آورده است.

[الذریعه ۱۲۲۶/۹؛ منزوی ۲۵۸۶/۳ که همین نسخه را ذکر نموده؛ فرهنگ سخنوران ۶۱۶؛ مجمع الفصحا ۵۲۷/۲].

آغاز نسخه:

دانی که میبرد غم و شادی که آورد

باد صبا که رنج برد راحت‌آور است

از چـیست گـرنه بـاد بـهاری مسـیح دم

گلزار روح بخش و چمن روح پرور است

انجام نسخه:

صید مرغان حرم گر بایدت ز آن طرف بـام

دام در هم چـین و زاغـی چـند رو پـرواز ده

می‌کشان را گر حجاب از دلق رنگین تـواست

سـاقی اوّل سـاغری پـرکن مـرا آواز ده

۲ـ دیوان علی آبادی «۱۲۱ پ - ۱۸۸ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از: میرزا محمّد تقی علی آبادی صاحب دیوان متخلص به صاحب (۱۲۵۶ ق)

منتخباتی از غزلیات و رباعیات شاعر می‌باشد در عنوان رباعیات، عبارت «منه دام عزه العالی» و «منه دام ظله العالی» آمده است.

[مجلس ۱۵۰/۸؛ الذریعه ۵۷۵/۹؛ منزوی ۲۳۹۸/۳؛ کتابنامهٔ مازندران، ص ۴۵۵-۴۵۹].

آغاز:

هـزار شکـر کـه بـفزود قـدر مسـندگاه

زیـمن مـعدلت شـاهزاده عـبدالله

نشست شاه بر اورنگ شخص عدل بـیان

فـراشت رایت انـصاف جـان ظـلم بکـاه

انجام:

سامان چو بکار ملک سلطان کـردند　　از خـازن و از دبـیر سـامان کـردند

بـا روبـهکی صـولت سـلطان دادنـد　　هـم کـافرکی تـازه مسـلمان کـردند

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تملکی به تاریخ ۱۳۱۷، در رسالهٔ دوم در آغاز رباعیات آمده: «منه دام عزه العالی» و «منه دام ظله العالی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۸۸ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛[ثبت ۸۵۷۴۵].

﴿۷۴۳۰﴾

حاشیة البهجة المرضیة (نحو ـ عربی)

از: محمّد صالح بن ابراهیم بن حسین احسائی مشهور به حکیم

حاشیه‌ای مبسوط بر «البهجة المرضیة» سیوطی با عناوین «قوله ـ قوله» می‌باشد. نام مؤلّف در مقدّمه ذکر شده است.[الذریعه ۲۹/۶].

آغاز: «نحمدک یا من رفع انخفض لعزّ جنابه و میّزه بأن جعله من جملة احبّائه ... و بعد فیقول الفقیر الی مولاه الکریم محمّد صالح».

انجام: «انّ هذا القدیم کان حدیثاً و سیبقی هذا الحدیث قدیماً و الحمدلله الذی هدانا لهذا و ماکنّا لنهتدی لو لا ان هدانا الله ربّ اوزعنی ان اشکر نعمتک الّتی انعمت علیّ».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ د ر حاشیه تصحیح شده؛ در اوّل نسخه تملک عمر بن رافع با مهر مدور به سجع «عبده عمر ۱۲۲۰»؛ جلد: تیماج، مشکی، ضربی، ترنج باسر، مجدول، لولادار.

۲۹۵ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۶۳].

«۷۴۳۱»

فقه حنفی (فقه ـ فارسی)

از: ابوالمجد شیخ عبدالحق بن سیف الدین ترک دهلوی بخاری (۱۰۵۲ ق)

مسائل فقهی را به صورت فتوایی مطابق مذهب حنفی بیان نموده است. این ترجمه احتمالاً ترجمهٔ «لمعات التنقیح فی شرح مشکاة المصابیح» مؤلّف می‌باشد.

[کحاله ۵۸/۲؛ گنج بخش ۴۹۴/۲ و ۵۱۹ و ۵۶۷ و ۷۴۱].

فهرست کتاب در اوّل نسخه آمده است. نسخهٔ حاضر جلد دوم بوده و از اوّل کتاب الزکوة تا آخر کتاب المناسک را شامل است.

آغاز نسخه: «کتاب الزّکوة زکات در لغت به معنی نما و تطهیر آید و زکات موجب نما و زیاد و طیب و تطهیر مال و سبب نما و اجر صاحب آن و طهارت او از ذنوب است».

انجام نسخه: «مقصود بیان فضیلت نماز است دراین رقعه شریفه که حکم عمره و حج دارد رواه البخاری کتاب المناسک تمام شد به عون الله و توفیقه تمام شد».

نستعلیق؛ غمزده محمّد علی، دوشنبه رمضان ۱۰۸۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملک عالی بن محمّد غزنین خان در ربیع الثانی ۱۲۰۲ در کابل با مهر مربعی «لا اله الاّ الله الملک الحقّ المبین غزنین سنه ۱۱۸۶»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر، مجدول.

۲۱۴ برگ؛ ۲۰/۵×۲۹ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۳۷].

«۷۴۳۲»

تتمهٔ مجموع خانی فی عین المعانی (فقه ـ فارسی)

از: کمال الدین ناکوری مشهور به زاهد

مؤلّف بعد از آنکه کتاب «مجموع خانی فی عین المعانی» را در عبادات تألیف نمود، کتاب حاضر را در تتمهٔ آن به درخواست شیخ فریدالدین خوجو و والی بهرام‌خان تألیف کرد. این کتاب با عنوان جلد دوم «مجموع خانی» به چاپ رسیده است.

[گنج بخش ۲۲۸۹/۴ ـ ۲۲۹۴؛ فهرستوارهٔ فقه هزار و چهار صد سالهٔ اسلامی در زبان فارسی ۴۹].

نسخهٔ حاضر از آغاز کتاب تا کتاب ارث را شامل است.

آغاز: «حمد احمد مر مبدئی را که بدایت او حامد را به مقام محمود رسانید عارف را از معرفت تتمهٔ آن به عجز مغرق گردانیده کما حمده احمد الانبیاء المرسلین ... وشکر بیحد مر مشکوری را که سعی جمیل عباد به انعام تمام مشکور گردانیده اوست».

انجام نسخه: «پس دوازده را هفده کند تا مادر را سدس دهند واین دو است و زن را ربع دهند و آن سه است مسئله را که از بیست و چهار گیرند آن مسئله یک عول افتد تا بیست اگر مردی نقل کردزن و مادر و پدر».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: گالینگور، مشکی.

۲۶۵ برگ؛ ۱۳×۲۳/۵ سانتی‌متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۳۹].

«۷۴۳۳»

الدرر الفخرية (اعتقادات ـ عربی)

از: محمّد تبریزی گیلانی مشهور به عرب و عربی (قرن ۱۳ ق)

مؤلّف چند حدیث را از مجامع روایی شیعه نقل کرده وشرح وتوضیح داده است و آن را برای فخرالدوله حاجی محمّد حسین خان پرداخته و درآن از شیخ احمد نقل قول کرده است.

آغاز: «الحمد للوحید الذّی ارشد الخواص الی معرفة الدقایق و الشکر للفرید الذّی خلق الانسان العارف بالحقایق».

انجام: «فیا قومنا اعجبوا عجباً هو یستقیلها فی بحبوحة حیوته اذا عقدها لآخر بعد بین تقارن حیوته ووفاته قد تمت الرسالة».

نسخ، بی‌کا، چهارشنبه ۱۲۳۳؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، زیتونی.

۴۵ برگ؛ ۸×۱۳/۵ سانتی‌متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۲۷].

«۷۴۳۴»

ترغیب الصلاة (فقه اهل سنت ـ فارسی)

از: عین الدین محمّد بن احمد زاهد

در فضائل وآداب و احکام فقهی نماز طبق مذاهب اهل سنت، به نام ابوالمظفر محمّد شاه تألیف شده و دارای سه قسم و هرکدام دارای چند فصل کوتاه می‌باشد.

اقسام سه گانهٔ آن چنین است:

قسم اوّل: در آداب نماز، دارای شصت ویک فصل

قسم دوم: در بیان انواع طهارت، دارای بیست و یک فصل

قسم سوم: در بیان احداث وانجاس، دارای چهل فصل.

[مرعشی ۸۱/۲۰، ش ۷۷۰۱؛ فهرستوارهٔ فقه هزار و چهارصد سالهٔ اسلامی در زبان فارسی ۶۴؛ گنج بخش ۲۲۰۱/۳؛ نسخه‌های خطی، دفتر یازدهم و دوازدهم ۱۹].

آغاز: «الحمدلله الذّی جعل الصلوات وسیلة الی النجاة و سبباً لرفع الدرجات و الصلوة و السلام ... پس از حمد خدا و درود مصطفی ﷺ همی گوید بنده ضعیف راجی رحمة الواحد محمّد بن احمد الزاهد».

انجام: «و این نزدیک علماء ما است رضوان الله علیهم اجمعین امّا نزدیک امام شافعی رحمة الله علیه آب منی پاک است خواه‌تر و خواه خشک و این روایت در منظومه است».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: گالینگور، عطف تیماج.

۳۹۸ برگ؛ ۱۳/۵×۲۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۳۸].

«۷۴۳۵»

جنگ اشعار **(شعر ـ فارسی)**

از: ؟

شامل شعرهایی از شعرای مختلف است. این جنگ به چند خط وتوسط چند شخص نوشته شده و قسمتی از آن از صفحات «۴-۲۷» و «۱۱۷-۱۴۵» به خط قاآنی است. در صفحهٔ ۱۴۵ آن آمده: «اعتقاد بنده که قاآنیم این است». در این بخش قاآنی از شعرای متقدّم، نام شاعران را به صورت الفبائی تخلّص آنها آورده وبعد شرح حال کوتاهی ذکر می‌کند و سپس اشعاری را از شاعر می‌آورد. در باقی صفحات که به خط دیگران است، عبدالوهاب معتمدالدوله نشاط به دستخط خود اشعاری را

نوشته است. در این بخش اشعار زیادی از قاآنی نقل شده است.

شعرایی که شعرشان دراین جنگ آمده عبارتنداز:

حکیم سنائی، رابعهٔ قزداری بلخی، رشید وطواط، عنصری، رضی الدین نیشابوری، رشیدالدین محمد بن محمود اسفرازی، رفیع الدین نیشابوری، رفیع الدین لبنانی، رفیع الدین ابهری، رضی الدین خشاب، رکن الدین دعوی دار قمی، رودکی بخارائی، خاقانی، انوری، عطارد، وصال، آقا عبدالله هراتی، طراز یزدی، قاآنی، شیخ طاهر، اختر تبریزی، قائم مقام، عبدالواسع جبلی، ذوالفقارشیروانی، قوام الدین حسین بن صدرالدین علی معاصر خاقانی، حمیدی اختیاری، خسرو دهلوی، دقیقی خراسانی و دقیقی مروزی.

آغاز:

ای باد اگر به اهل بخارا گذر کنی　　زنهار عرضه ده بر ایشان پیام ما

انجام:

هشت بستان راکجا هرگز توانی یافتن

جز به حب حیدر و شبیر و شبر داشتن

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ با دستخطی از قاآنی در برگ ۶۴ که در شب دوشنبه بیست و هشتم شوال ۱۲۶۴ نوشته؛ در برگ ۲۹ مهر مربعی به سجع «افوض امری الی الله عبده ابوالقاسم»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.
۱۲۶ برگ؛ ۱۱×۲۰ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۷۸۹۷۹].

﴿۷۴۳۶﴾

مجموعه

۱ـ شرایع الاسلام «۱ پ ـ ۳۸۵ پ» **(فقه ـ عربی)**

از: محقق حلّی جعفر بن حسن بن یحیی (۶۷۶ ق)

از کتب مهم فقهی شیعه، شامل چهار قسم: عبادات، عقود، ایقاعات و احکام است و هر قسم دارای چند کتاب بوده و مجموعاً پنجاه ودو کتاب فقهی را شامل می‌باشد.

[الذریعه ۴۷/۱۳؛ مرعشی ۲۳۲/۱؛ ش ۲۰۲؛ مشار، عربی ۵۳۵؛ سرکیس ۷۹۰/۱].

آغاز: «اللهم انی أحمدک حمداً یقل فی انتشاره حمد کل حامد و بعد فان وعایة الایمان توجب قضاء حق الاخوان و الرغبة فی الثواب تبعث علی مقابلة السؤال والجواب».

انجام: «و لو قیل یعقل عنه عصبته المسلمون کان حسناً لان میراثه لهم علی الاصح، و حیث اتینا بما قصدناه و وفینا بما وعدناه فلنحمدالله».

۲ـ سؤال و جواب « ۳۸۶ پ ـ ۳۸۹ پ» **(فقه ـ عربی)**

از: محقّق کرکی نورالدین علی بن عبدالعالی (۹۴۰ ق)

چند سؤال و جواب فقهی و فتوائی است که یکی از اهل جزایر از محقّق کرکی نموده و وی پاسخ داده است.

آغاز: «هذه سؤالات لرجل من الجزائر سأل الشیخ الاجل الاعلم الاعظم علیّ بن عبد العالی فأجابه بهذه الاجوبة. سؤال: ما قول سیدنا ادام الله فضله و فضائله و تقبل منه فرایضه و نوافله فی رجل غصب منه اموال هل الاحسن له الهبة ام لا...؟ جواب: لا ریب ان کان الغاصب مؤمناً فالهبة اولی».

انجام: «الجواب: الولایة له فیقبل قوله و یجوز له».

۳ـ سؤال و جواب « ۳۹۰ پ ـ ۳۹۵ ر» **(فقه ـ عربی)**

از:؟

سؤال و جواب کوتاه فقهی است به صورت فتوایی و در بعضی موارد استدلالی؛ سائل فتوایی را از علاّمه حلّی و شهید ثانی ذکر کرده و مواردی راکه مشکل بوده سؤال نموده است. اولین سؤال پیرامون استصحاب می‌باشد.

آغاز: «الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمّد و آله اجمعین سؤال: العلامة فی النهایة من القواعد التی یبنی علیها اکثر الاحکام استصحاب الیقین و الاعراض ... اذاوقع الانسان فعلا و شک بعد».

انجام: «زوال التغیر فی الطهارة اذا کان التغیر بالنجاسة ...».

۴ـ [رساله‌ای در ارث]«۳۹۵ پ ـ ۳۹۹ ر» **(فقه ـ عربی)**

از: ؟

رسالهٔ مختصری در ارث و بیان احکام آن، همراه با آوردن مثالهایی برای آنها می‌باشد.

آغاز: «بسمله مثلاً لومات شخص و خلف احد الابوین و بنتا، نصیب احد الابوین السدس و نصیب البنت النصف».

انجام: «فیحصل للخنثی ثلثة عشر و للانثی تسعة و للمذکر ثمانیة عشر».

نسخ؛ بی‌کا، ۹۷۴؛ عناوین شنگرف، نشانیها مشکی؛ با حواشی به امضاء «ع،ل»؛ در حاشیه تصحیح شده؛ وقف گردیده؛ جلد: روغنی، با نقش گل و بوته.

۴۰۰ برگ؛ ۱۹×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۶۱۱].

«۷۴۳۷»

مدارک الاحکام فی شرح شرایع الاسلام (فقه ـ عربی)

از: سید محمّد بن علی موسوی عاملی (۱۰۰۹ ق)

شرح مفصّل بسیار مشهوری برکتاب «شرایع الاسلام» محقّق حلّی است.

[مجلس ۳۳۶/۷؛ الذریعه ۳۲۸/۱۳ و ۲۳۹/۲۰؛ مرعشی ۳۳۵/۱۰، ش ۳۹۵۱؛ مشار، عربی ۸۲۰].

آغاز: «الحمدلله ... و بعد فأن احقّ الفضایل بالتعظیم و احراها باستحقاق التقدیم واتمّها فی استجلاب ثوابه الجسیم هوالعلم بالاحکام الشرعیة و الوظایف الدینیّه».

انجام: «... بیت قبل آدم بالفی عام، یرید ان تفنی مسائله فی اربعین عاما ... تمّ الجلد الثالث من کتاب مدارک الاحکام فی شرح شرایع الاسلام علی ید مؤلفه العبد المفتقر الی عفو الله تعالی و رحمته محمّد بن علی العاملی».

نسخ، محمّد رضا بن درویش محمّد حاجی، سه شنبه ۲۱ شعبان ۱۰۷۵؛ عناوین شنگرف؛ در آغاز نسخه تملک عبدالباقی حسینی با مهر مربعی به سجع «عبدالباقی ۱۱۱۷»؛ در اوّل نسخه وقف به تاریخ ۱۲۴۳؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، لولادار؛ پشت جلد اسلیمی.

۴۷۳ برگ؛ ۱۹ × ۳۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۶۵].

«۷۴۳۸»

المختصر فی شرح تخلیص المفتاح = مختصر المعانی (معانی و بیان ـ عربی)

از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ ق)

به شمارهٔ [۷۲۵۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین ونشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول؛ در آخر نسخه تملک نصیر بن حاجی شیخ بنیاد؛ جلد: تیماج، قرمز، مجدول.

۱۸۷ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۴۴].

«۷۴۳۹»

الشافية **(صرف ـ عربی)**

از: ابو عمرو عثمان بن عمر مشهور به ابن حاجب (۷۸۶ ق)

[مجلس ۲۴۰/۱۴؛ کشف الظنون ۱۰۲۰/۲؛ مرعشی ۱۲۸/۱؛ ش ۱۰۷؛ سرکیس ۷۱/۱].

آغاز: «الحمدلله رب العالمين ... امّا بعد فقد التمس منّى من لا يسعنى مخالفته ان الحق بمقدّمتى فى الاعراب مقدّمة فى التصريف على نحوها و مقدّمة فى الخطّ».

نسخ؛ محمد على بن محمّد بن دادالله، ۱۱۷۳ نوشاباد؛ عناوين و نشانيها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک حسين بن عبدالله زنوزى ۱۲۳۷؛ جلد: تيماج، مشکى.

۷۶ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتى‌متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۷۹].

«۷۴۴۰»

مجموعه

۱ـ فائق المقال فى علم الحديث و الرجال «۱ پ ـ ۹۶ ر» **(رجال ـ عربى)**

از: مهذّب الدين احمد بن عبدالرضا بصرى[1] (قرن ۱۱)

مباحثى پيرامون علم رجال در چند فصل است و در اثنا بعضى از اسانيد روايات را بررسى نموده و شرح حال برخى راويان راتوضيح داده است. [الذيعه ۹۱/۱۶].

آغاز: «امّا بعد الحمد لوليّه واهله والصلّوة على نبيّه و آله فيقول الجانى الراجى عفو ربّه العفوّ و الرضا احوج خليقته اليه المشتهر بمهذّب الدين احمد بن عبدالرضا».

۱.طبقات اعلام الشيعة، الروضة النضرة فى علماء المأة الحادى عشرة ص ۶۰۰ـ ۶۰۱.

انجام: «علی بن بابویه القمی اعلی الله درجته و رفع رتبته عن احمد بن محمّد عن ابیه عن علی بن اسماعیل عن عبیدالله بن عبدالله عن موسی بن ابراهیم المروزی عن الامام الحجة الهمام الکاظم موسی بن جعفر علیهما السلام والتحیة و الاکرام».

۲ـ حاشیة معالم الاصول «۹۷ ر ـ ۱۳۹ پ» **(اصول فقه ـ عربی)**

از: آقا عبدالحسین بن محمّد باقر بهبهانی کرمانشاهی (زنده در ۱۲۲۲ ق)

حاشیه‌ای استدلالی با عناوین «قوله ـ قوله» با استفاده از درس پدرش وحید بهبهانی و نوشته‌های وی و آنچه از تفکر و تدبر در بحثها به دست آورده می‌باشد.

[الذریعه ۲۰۷/۶؛ مرعشی ۱۴۰/۱۷، ش ۶۵۵۷].

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «وبالافعال آه ان قلت من جملة الافعال فعل المعصوم علیه السلام و هو حجّة کقوله و العلم به فی الاحکام الشرعیة».

انجام: «من الشرع بلا شبهة نعم فی الموقت او الآن الذی مثل الموقت لیس کذلک و وجهه واضح تمت الکتاب».

۳ـ الاستصحاب «۱۴۱ پ ـ ۱۴۸ ر» **(اصول فقه ـ عربی)**

از: مولی محمّد باقر بن محمّد اکمل مشهور به وحید بهبهانی (۱۲۰۶ ق)

[مجلس ۱۱/۷؛ الذریعه ۲۴/۲؛ مرعشی ۶۳/۲، ش ۴۵۸].

آغاز: «الحمدلله رب العالمین ... الاستصحاب عبارة عن الحکم باستمرار امر کان یقینی الحصول فی الوقت او حال و مشکوک البقاء بعد ذلک الوقت».

انجام: «والظاهر من جهة مصادمة ما هو اقوی منه او اضعف و لابّد للمجتهد من ملاحظة ذلک».

۴ـ ایضاح الاشتباه فی اسماء الرواة «۱۴۸ پ ـ ۱۷۰ پ» **(رجال ـ عربی)**

از: علاّمه حلّی حسن بن یوسف بن مطهّر (۷۲۶ ق)

[مجلس ۲۳/۷؛ الذریعه ۴۹۳/۲؛ مرعشی ۱۳۰/۱، ش ۱۰۸؛ مشار،عربی ۱۰۷].

آغاز: «الحمدلله ... یقول العبد الفقیر الی الله تعالی حسن بن یوسف بن المطهّر الحلّی ... اننی مثبت فی هذه الاوراق تحقیق اسماء جماعة من رواتها».

انجام: «و من اراد التطویل و الاستقصاء فی معرفة الرّجال و احوالهم و تعدیلهم و جرحهم فعلیه بکتابنا الکبیر الموسوم بکشف المقال فی معرفة الرجال».

۵ـ رسالة فی حجیة المظنة «۱۷۳ پ ـ ۲۲۶ ر» **(اصول فقه ـ عربی)**

از: سیّد مجاهد محمّد بن علی طباطبایی (۱۲۴۲ ق)

رساله‌ای در اثبات حجیت ظنون است. این رساله، «المقلاد»، «مفتاح الاحکام» و «حجیة المظنة» نیز نامیده شده است. [الذریعه ۲۷۸/۶ باعنوان «حجیة المظنة» و ۳۱۵/۲۱ با عنوان «مفتاح الاحکام» و ۱۱۸/۲۲ با عنوان «المقلاد»؛دانشگاه ۱۶۷۶/۵؛ این رساله در ضمن مفاتیح الاصول مؤلف به چاپ رسیده].

آغاز: «اذا علم المجتهد بحکم من الاحکام الشرعیة الفرعیّة بعد استفراغ وسعه و بذل جهده فیه و لا اشکال و لاشبهة فی اعتبار علمه».

انجام: « ولیست الادلة الدالة علی اصالة حجیة الظنّ فی نفس الاحکام شاملة لمحلّ الحدیث بوجه من الوجوه کما لا یخفی».

نسخ؛ رسالهٔ اوّل مهدی بن محمد طاهر خوانساری، اوّل شعبان ۱۲۳۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه مهر بیضوی به سجع «حسن بن علی الحکیم»؛ در برگ «۹۷ ر» صیغهٔ وقف از محمد حسین طهرانی ۲۰ شوال ۱۲۴۳؛ جلد:تیماج، قرمز، سوخت، ترنج با سر، مذهب، مجدول.

۲۲۷ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۸۰۵۸].

«۷۴۴۱»

تقریرات الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از:؟

تقریرات مفصلی از مباحث علم اصول با ردّ واستدلال‌های فراوان است. مقرّر از وحید بهبهانی و سید علی طباطبایی (صاحب ریاض المسائل) نام می‌برد.

نسخهٔ حاضر شامل مباحث استصحاب والفاظ است و از آغاز وانجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «لو علم بوجود شیءو شک فی بقائه فهل یجوز الحکم ببقائه ام لا کما اذا علم بوجود زید مثلاً فی زمان السابق و شککنا فی بقائه فی اللاحق ...».

انجام نسخه: «عن بعض الباقی بفهم العرف و اقتصاراً فیما خالف الاصل بقدر الضرورة وان کان مقتضی الاصل عدم التکلیف».

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها مشکی؛ در اوّل نسخه مهر بیضوی به سجع «حسن بن علی حکیم ۱۳۲۰» که احتمالاً همان مؤلّف کتاب است؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۳۷۲ برگ، ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۰ و ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۶۵].

«۷۴۴۲»

حاشیة الروضة البهیة (فقه ـ عربی)

از: آقا جمال الدین محمّد بن حسین خوانساری (۱۱۲۵ ق)

حاشیه مفصلی با عناوین «قوله ـ قوله» بر کتاب «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» شهید ثانی است.

[مجلس ۱۳۸/۱۲؛ الذریعه ۹۳/۶؛ مرعشی ۳۳۷/۱۵، ش ۵۹۵۷؛ مشار، عربی ۲۷۸].

نسخهٔ حاضر از اواسط کتاب الصلاة تا کتاب المیراث را شامل است.

آغاز نسخه: «فی کتاب الصلوة فی الفصل الثالث، فیفتقر فی الثواب علیهما الی النیّة الاّ ماشذّ و هو النظر المعروف لوجوب معرفة الله تعالی».

انجام نسخه: «مایصل الیه من الغذاء فلا تمتلی قط فتدبر ثمّ نقول للمناقشة فی امتناع حمله علی امتلاء البطن مجال».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در اوّل نسخه مهر بیضوی به سجع «هو العلی ۱۲۶۷»؛ جلد: تیماج، زرد، مجدول.

۲۰۸ برگ؛ ۱۴/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۶۹].

«۷۴۴۳»

الفوائد الضیائیّة فی شرح الکافیة (نحو ـ عربی)

از: نور الدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸ ق)

به شمارهٔ [۷۲۳۹] مراجعه شود.

تحریری، محمّد قاسم بن (؟)، ۱۲ محرم ۱۰۷۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی؛ مهر مربعی به سجع «افوض امری الی الله عبده حسینعلی» و مهر مربعی دیگر به سجع «افوض امری‌الی الله عبده محمد علی»، جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۲۵۸ برگ؛ ۱۲×۱۹سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۲۸۰۶۳].

﴿۷۴۴۴﴾

عناوین الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: سید عبدالفتّاح بن علی حسینی مراغی (قرن ۱۳ ق)

نود و سه عنوان در قواعد کلیّه اصول فقه است که از آنها فروعِ فقهی بسیاری استنباط می‌شودِ و دارای بحثهای تحقیقی مفصّل و رد و ایرادهای بسیار است. تألیف آن در روز ۲۸ رمضان ۱۲۴۶ ق در نجف اشرف به پایان رسیده است.

[الذریعه ۱۵/۳۵۰ با عنوان «العناوین»؛ مرعشی ۲۲۳/۱۱، ش ۴۲۲۰؛ مشار، عربی ۶۳۹].

آغاز: «اللهم انیٔ احمدک علی ما علمتنی سبل السعادة و اصلی و اسلم علی نبیک محمد خیر من نهض بالرسالة و استقام فی العبادة».

انجام: «والحاصل انّ هذه القاعدة انّما هی فیما یتعلّق بالابدان فی کل مقام بحسبه فتدبر و فی هذه القاعدة ابحاث من حیث الشرائط و غیرها».

نسخ، نجفقلی، ۱۲۸۰؛ نشانیها مشکی؛ جلد: تیماج، زرشکی.

۳۲۱ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۱۱].

﴿۷۴۴۵﴾

مطارح الانظار (اصول فقه ـ عربی)

از: میرزا ابوالقاسم بن محمّد علی کلانتر نوری مشهور به تهرانی (۱۲۹۲ ق)

تقریرات بحثهای درس خارج اصول شیخ انصاری است و عناوین فصول آن «هدایة ـ هدایة» می‌باشد. قسمتی از مباحث الفاظ آن چاپ شده است.

[الذریعه ۳۶۹/۴ و ۲۸۲/۱۶، ش ۱۲۲۱ و ۱۳۶/۲۱؛ مرعشی ۹/۹، ش ۳۲۰۶؛

مشار، عربی ۸۵۷].

نسخهٔ حاضر شامل مباحث مشتق، ضد و مقدمهٔ واجب است.

نسخ؛ دستخط مؤلّف، ۱۲۶۷؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۳۱۵ برگ؛ ۱۶×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۲۹].

«۷۴۴۶»

مطارح الانظار (اصول فقه ـ عربی)

از: میرزا ابوالقاسم بن محمّد علی کلانتر نوری مشهور به تهرانی (۱۲۹۲ ق)

به شمارهٔ [۷۴۴۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از «القول فی الادلة العقلیة» تا آخر کتاب را شامل است.

آغاز نسخه: «القول فی الادلة العقلیة و یتم الکلام فیه فی طی اصول تحدید عرف دلیل العقلی بانه حکم عقلی یتوسل به الی حکم شرعی و قسموه الی ما یتوقف...».

انجام: «و یجب علیه التقلید او یحتاط و ذلک امر ظاهر فی الغایة لاحاجة الی اطالة الکلام فیه اطال الله اعمارنا هذا آخر ما افاده الاستاد المحقق نور الله شمس سماء تحقیقه و اکمل بدر فلک تدقیقه علی ید اقل الطلبه ابوالقاسم بن مرحوم حاج محمد علی طهرانی».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، پنجشنبه ۱۱ جمادی الاولی ۱۲۷۹؛ در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «حسن بن علی حکیم ۱۳۲۰»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۹۴ برگ؛ ۱۷×۲۳ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۲۸].

«۷۴۴۷»

مطارح الانظار (اصول فقه ـ عربی)

از: میرزا ابوالقاسم بن محمّد علی کلانتر نوری مشهور به تهرانی (۱۲۹۲ ق)

به شمارهٔ [۷۴۴۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر مبحث استصحاب را شامل است و تألیف این جلد در ذی‌قعدهٔ سال ۱۲۴۶ ق به پایان رسیده است.

آغاز نسخه: «القول فی الاستصحاب و تحقیق المقصود فیه فی طیّ هدایات تحدید الاستصحاب لغة اخذ الشیء مصاحباً واصطلاحاً علی ما عرّفه فی المشارق ناسباً له للاصولیین اثبات حکم فی زمان سابق لوجود سابق علیه».

انجام نسخه: «و هذا آخر ما افاد الاستاذ المحقق النحریر و نظمناه فی سلک التحریر مستقبلاً فی ذلک من الحلیم القدیر فالحمد لله علی ما انعمنا».

نستعلیق؛ به خط مؤلّف، چهارشنبه ۲۸ محرم ۱۲۸۰، جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۷۰ برگ؛ ۱۶/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۳۰].

«۷۴۴۸»

اصل الاصول فی شرح معالم الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: ملا رفیع بن محمّد رفیع گیلانی اصفهانی (قرن ۱۳ ق)

شرح مفصلی با عناوین «قوله ـ قوله» برکتاب «معالم الاصول» شیخ حسن عاملی است و تألیف آن در سال ۱۲۴۳ ق به پایان رسیده است.

[الذریعه ۱۶۸/۲؛ مرعشی ۱۵۷/۱۷، ش ۶۵۸۱؛ سپهسالار ۵۵۷/۱ - ۵۵۸].

نسخهٔ حاضر جلد دوم واز مبحث عام و خاص تا آخر مرجحات (آخر کتاب) را شامل است. تألیف این جلد در دهه آخر رمضان ۱۲۴۰ ق به پایان رسیده است.

آغاز نسخه: «بسم الله و الحمدلله و ... الکلام فیما لمباحث العموم والخصوص من الاحکام مقدّمة لمّا فرغ المصنّف من مباحث الاوامر والنواهی شرع فی مباحث العام والخاص».

انجام: «و امّا ترجیح احدهما با عتضاده بمثله من دلیل تعبدی آخر فمحلّ اشکال وانٖ کان لا یخلو من قوّة».

نسخ؛ محمد علی الزربدستی، ۱۲۸۱ مدرسة المصر و الحضرة العامه؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با نسخهٔ مصنف مقابله شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۳۲۲ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۳۱].

«۷۴۴۹»

حاشیة المختصر فی شرح تلخیص المفتاح (معانی و بیان ـ عربی)

از: نظام الدین عثمان بن عبدالله خطائی (قرن ۱۰ ق)

حاشیهٔ مختصری با عناوین «قوله ـ قوله» برکتاب «المختصر فی شرح تلخیص المفتاح» سعدالدین تفتازانی (۷۹۳ ق) می‌باشد. این حاشیه فقط تا بحث «تعریف مسندالیه بضمیر» نوشته شده است. [مرعشی ۱/۱۱۳، ش ۹۴].

آغاز: «نحمدک اللهم علی ما اعطیتنامن سوابغ النعم و بوالغ الحکم و نصلی علی نبیک الهادی للعرب و العجم علی وجه اکمل».

انجام: «والاولی ان یقال المتروک بالمتروک الیه فیقال بترک المعیّن الی غیر المعیّن او الخطاب قد حصل الفراغ من تحریر تلک الحاشیة».

نسخ؛ محمد حسین بن غلام حسین تبریزی، ۱۴ شعبان ۱۰۷۸؛ عناوین ونشانیها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «عب» و «م ح»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج.

۹۵ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۲۶۶۴۶].

«۷۴۵۰»

مصادر **(لغت ـ عربی به فارسی)**

از: ابو عبدالله حسین بن احمد زوزنی (۴۸۶ ق)

فرهنگ عربی به فارسی در دو بخش می‌باشد:

بخش اوّل: مصدرهای ثلاثی مجرد شامل شش باب

بخش دوّم: مصدرهای ثلاثی مزید

در هر باب نخست مصدرهای صحیح و سالم را به ترتیب حرف پایان آورده و سپس مصدرهای مضاعف، اجوف، ناقص، مثال، مهموز را نیز به ترتیب ذکر نموده است. در نسخهٔ حاضر بخش دوّم مقدّم بر بخش اوّل شده و بخش دوّم از برگ ۱ تا ۱۰۰ و بخش اوّل از برگ ۱۰۱ تا ۱۷۱ کتابت شده است.

[منزوی ۲۰۲۶/۳؛ فرهنگنامه‌های عربی به فارسی، ص ۹].

آغاز بخش اوّل: «الحمدلله علی سوابغ آلائه المتسابقة افواجاً و سوابغ نعمه المتلائمة رواجاً هذه مصادر ترجمها و نقحتها و جوّدتها عن الشوارد ...».

آغاز بخش دوّم که آغاز نسخهٔ حاضر نیز می‌باشد: «الحمدلله رب العالمین حقّ حمده والصلوة علی خیر خلقه محمد وآله اجمعین باب الافعال من المنشعبتی الثلاثی بالاتراب توانگر شدن و خاک آلوده کردن».

انجام: «... و من المعتل الیائی س الیائس نومید شدن و الغابر ییاس، الیبس

خشک شدن و الغابر ییئس تمت».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک میرزا علیرضا مستوفی؛ مهر بیضوی به سجع «افوض امری الی الله عبده حسین ۱۲۴۴» و مهر مربعی به سجع «لا اله الّا الله الملک الحق المبین عبده الحسین» و مهر بیضوی به سجع «عبده رضا»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۷۱ برگ؛ ۱۲×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۷۶۸۹].

«۷۴۵۱»

المحجة البیضاء فی احیاء الاحیاء (اخلاق ـ عربی)

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

[مجلس ۲۰۱/۱۳؛ الذریعه ۱۴۵/۲۰؛ مرعشی ۱۵۳/۲، ش ۵۵۲؛ مشار، عربی ۸۱۱]. نسخهٔ حاضر «ربع المهلکات» را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمدلله الذی تتحیّر دون ادراک جلاله القلوب و الخواطر، و تدهش فی مبادی اشراق انواره الاحداق و النواظر».

انجام نسخه: «هذا آخر الکلام فی کتاب الغرور و بتمامه تم ربع المهلکات من المحجة البیضاء فی احیاء الاحیاء».

نسخ، بی‌کا، ۱۰۴۷ (به دستور علم الهدی از روی نسخهٔ اصل نوشته شده)، عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، با علامت بلاغ و تصحیح؛ د راوّل وآخر نسخه دستخط علم الهدی پسر فیض ؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۱۷ برگ؛ ۱۸×۲۸ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۴۸۸].

«۷۴۵۲»

المحجّة البیضاء فی احیاء الاحیاء **(اخلاق ـ عربی)**

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

به شمارهٔ [۷۴۵۱]مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر «ربع العادات» را شامل است.

نسخ؛ بی‌کا، ۱۱۰۱ (به دستور علم الهدی و تصحیح وی از روی نسخهٔ اصل نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ د راول نسخه دستخط علم الهدی با مهر وی؛ وقف از ابو تراب فیضی (ازاولاد فیض)؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۲۶ برگ؛ ۱۸×۲۸ سانتی‌متر؛۲۵ سطر؛[ثبت ۶۲۴۸۷].

«۷۴۵۳»

المحجّة البیضاء فی احیاء الاحیاء **(اخلاق ـ عربی)**

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

به شمارهٔ [۷۴۵۱] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر «ربع العبادات» را شامل است.

آغاز: «الحمدلله تعالی اوّلاً حمداً دائماً متوالیاً و ان کان یتضاءل دون حق جلاله».

انجام نسخه: «هذا آخر الکلام فی کتاب ترتیب الاوراد و تفصیل احیاء اللیل و بتمامه تم ربع العبادات من المحجة البیضاء فی تهذیب الاحیاء».

نسخ، بی‌کا، ۱۱۰۰ کاشان (به دستور علم الهدی از روی نسخهٔ اصل نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ با علامت بلاغ و تصحیح؛ دراوّل وآخر نسخه دستخط علم

الهدی و مهر وی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۲۹ برگ؛ ۱۸×۲۷/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۴۸۶].

«۷۴۵۴»

المحجة البیضاء فی احیاء الاحیاء (اخلاق ـ عربی)

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

به شمارهٔ [۷۴۵۱] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر «ربع العادات» را شامل است.

تحریری؛ احتمالاً به خط مؤلّف ، بی‌تا؛ تملکاتی از علم الهدی و نوادهٔ فیض؛در اوّل نسخه مهر بیضوی به سجع «جمال الدین بن اسحاق» و مهر مربعی به سجع «افوض امری الی الله عبده ابوالقاسم»؛ وقف از ابوتراب فیضی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۵۳ برگ؛ ۱۹×۲۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛[ثبت ۶۲۴۸۴].

«۷۴۵۵»

المحجة البیضاء فی احیاء الاحیاء (اخلاق ـ عربی)

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

به شمارهٔ [۷۴۵۱] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر «ربع المنجیات» از «باب توبه» تا آخر «کتاب التوحید و التوکّل» را شامل است.

آغازنسخه: «الحمدلله الذی بتحمیده یستفتح کل کتاب و بذکره یصدّر کل خطاب

و بحمده یتنعّم اهل النعیم فی دار الثواب و باسمه یتسلّی الاشقیاء وان ارخی ...».

انجام نسخه: «تمّ کتاب التوحید و التوکّل من المحجّة البیضاء فی احیاء الاحیاءو یتلوه کتاب المحبّة».

تحریری؛ به خط مؤلّف، بی‌تا (روی بعضی از سطور خط کشیده شده)؛ عناوین ونشانیها شنگرف؛ دراوّل نسخه تملکاتی از علم الهدی و کمال الدین اسحق با مهرشان؛جلد: تیماج، قرمز.

۲۱۸ برگ؛ ۱۸/۵×۱۲ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۶۲۴۸۵].

«۷۴۵۶»

المحجة البیضاء فی احیاء الاحیاء (اخلاق ـ عربی)

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

به شمارهٔ [۷۴۵۱] مراجعه شود.

تحریری؛ به خط مؤلّف، نیمه جمادی الآخرة ۱۰۴۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملکاتی از علم الهدی و نوادگان فیض؛ وقف از ابوتراب فیضی؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای.

۲۵۰ برگ؛ ۲۵×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۶۲۴۸۳].

«۷۴۵۷»

المحجّة البیضاء فی احیاء الاحیاء (اخلاق ـ عربی)

از: ملّا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

به شمارهٔ [۷۴۵۱] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر «ربع المنجیات» از «باب توبه» تا آخر «کتاب ذکر الموت» را شامل است.

آغاز: «نحمدالله الّذی بتحمیده یستفتح کل کتاب ...».

انجام نسخه: «تمّ کتاب ذکر الموت و ما بعده من المحجّة البیضاء فی احیاء الاحیاء و هو الکتاب العاشر من الربع الرابع الذی فی المنجیات».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا (به دستور علم الهدی نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با علامت بلاغ و تصحیح؛ در اوّل و آخر نسخه خط علم الهدی پسر فیض، در اوّل نسخه نوشته‌ای از محمد جعفر بن ابراهیم فیضی به تاریخ ۱۲۶۸ و وقف یکی از نودگان فیض با مهر بیضوی به سجع «ابوتراب فیضی»؛ در آخر نسخه مطالعهٔ محمد باقر کمره‌ای ۱۶ ذی حجهٔ ۱۳۳۸؛ جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۵۹ برگ؛ ۱۷/۵×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۴۸۹]

«۷۴۵۸»

کتاب الطهارة (فقه ـ عربی)

از: ؟

مباحثی مبسوط و استدلالی پیرامون احکام طهارت است. مؤلّف از معاصرین خود نقل قول نمی‌کند و دراغلب موارد به آیات و روایات تمسک و استدلال نموده است. عناوین آن «فصل ـ فصل» می‌باشد و هر فصل شامل چند مسأله است. این کتاب غیر ازکتاب الطهارة شیخ انصاری می‌باشد. [الذریعه ۱۸۳/۱۵ ـ ۱۹۳ و ۲۸۱/۱۶ ـ ۲۹۱].

نسخهٔ حاضر از اوّل طهارت تا آخر احکام وضو را شامل است.

آغاز: «کتاب الطهارة وفیه مباحث الاوّل فی المیاه و قبل الکلام فیما لها من الاقسام و ما لاقسامها من الاحکام المختلفة ...».

انجام نسخه: «فی الاثناء ام لا لظهور الادلّة باطلاقها فی اناطة الحکم بالشک الفعلی الطاری بعد الفراغ وان کان له منشأ مغفول حین العمل».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با نقش گل و بوته، مجدول.

۱۵۳ برگ؛ ۲۰/۵×۱۴/۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۶۲۳۵۳].

«۷۴۵۹»

الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة (فقه ـ عربی)

از: شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶ ق)

به شمارهٔ [۷۲۹۷] مراجعه شود.

نستعلیق؛ عبدالله زنوزی بن خان بابا ساکن اصفهان، جمعه ۱۰ شوال ۱۲۷۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی با امضاء «شیخ علی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۳۴۱ برگ؛ ۳۰×۲۰ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۹۶].

«۷۴۶۰»

مصابیح الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: ملاّ احمد بن عبدالله خوانساری ملایری (قرن ۱۳ ق)

[مجلس ۶۲/۱۲؛ الذریعه ۸۳/۲۱؛ مرعشی ۲۹۸/۶، ش ۲۳۱۹].

نسخهٔ حاضر از «القول فی الاجماع» تاآخر کتاب را شامل است.

آغاز نسخه: «القول فی الاجماع مقدمة، الاجماع فی الغة علی معنیین احدهما العزم و منه قوله تعالی فاجمعوا امرکم ای اعزموا و قوله تعالی لا صیام لمن لم یجمع الصیام من اللیل و ثانیهما الاتفاق کما یقال ...».

انجام: «یستبعد صدوره عن غیرهم کالخطب و الادعیه المأثورة منهم فیمکن الترجیح بذلک لمکان الظّن بالصّدور عنهم».

نستعلیق؛ بی‌کا؛ بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لچکی، مجدول.

۲۹۷ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۶۳].

«۷۴۶۱»

جامع عباسی (فقه ـ فارسی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

به شمارهٔ [۷۲۶۴] مراجعه شود.

نستعلیق؛ بی‌کا، ۱۲۹۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، آبی.

۱۲۸ برگ؛ ۱۴ × ۱۹/۵ سانتی‌متر؛ ۱۴ـ۱۳ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۲۱].

«۷۴۶۲»

رضوان الآملین فی حاشیة القوانین (اصول فقه ـ عربی)

از: محمّد بن عبدالصمد حسینی شهشهانی اصفهانی (۱۲۸۷ ق)

حاشیه‌ای با عناوین «قوله ـ قوله» در دو جلد، بر کتاب «قوانین الاصول» میرزای قمی (۱۲۳۱ ق) می‌باشد. خطبهٔ این کتاب را یکی از شاگردان مؤلّف انشاء نموده است. [الذریعه ۱۱/۲۴۰؛ مرعشی ۱۱۱/۵، ش ۱۷۲۳].

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب می‌باشد.

آغاز نسخه: «الحمدلله الذی ارشدنا الی قواعد الدین و قوانین الاسلام فهذا مجلد الثانی من رضوان الآملین فی تعلیقات القوانین من مصنفات شیخنا و مولانا الاعظم ... السید محمد بن عبد الصمد الحسینی الشهشهانی الاصفهانی زید مجده العالی ... قانون اختلف الاصولیون فی ان الامر بالشیء هذا هو القانون السابع من القوانین السبعة عشر ...».

انجام: «فسئل عن اجتماع احدهما کلیهما و فقد الآخر فی احدهما دون الآخر و بعبارة اخری الجزان مشترکان فی احد الشرطین و مفترقان فی الآخر و الحمدلله اولاً و آخراً».

نستعلیق؛ محمد علی الخوانساری، چهارشنبه ۲۴ رجب ۱۲۸۸ دارالسلطنهٔ اصفهان مدرسهٔ حاجی؛ جلد: تیماج، زیتونی.

۲۴۰ برگ؛ ۱۴/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۸۰۳۶].

«۷۴۶۳»

آینهٔ اسکندری (تاریخ ـ فارسی)

از: عبدالحسین میرزا آقاخان کرمانی (۱۳۱۴ ق)

[مجلس ۲۲۳/۶؛ الذریعه ۵۳/۱؛ منزوی ۴۰۹۰/۶ و ۴۲۱۵؛ مشار، فارسی ۲۱/۱].

آغاز: «هوالمستعان، در سال هزار و سیصد و هفت هجری که حقیر کتابی در ادبیات پارسی موسوم به آئین سخنوری ساخته و پرداخته بودم و بر یکی از

بزرگان عرضه نمودم ... و بمناسبت آئین سخنوری این کتاب را نام نـهادم آئـینهٔ اسکندری تا بر تو عرضه دارد احوال ملک دارا ...».

انجام: «... در یازدهم شهر ربیع الاول که ارتحال آن حضرت بدار بـقا بـوقوع پیوست بمحض استماع این خبر لشکر اسامة بـن زیـد از راه بـرگشته در مسـجد مدینه مشغول سوگواری حضرت سید المرسلین گشتند».

نستعلیق؛ تا برگ ۱۹۱ به خط مؤلّف و بقیه به خط حاج شیخ احـمد روحی، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در برگ ۱۹۲ و در برگ آخر نوشته‌ای از روحی نماینده سنا به تاریخ ۱۶ خرداد ۱۳۲۹ ش، جلد: تـیماج، مشکی.

۳۱۲ برگ؛۱۵/۵×۲۴سانتی‌متر؛سطورمختلف ؛[ثبت ۳۵۵۹۹].

«۷۴۶۴»

الزاهرات الذويّة فی الروضة البهيّة (فقه ـ عربی)

از: شیخ علی بن محمد بن حسن عاملی (۱۱۰۴ ق)

به شمارهٔ [۷۲۰۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از کتاب جهاد تا اجاره را شامل است.

آغاز نسخه: «بسمله کتاب الجهاد قوله لدعائهم الخ ای طلب الاسلام مـنهم و ارادته قوله و هو اولیٰ وجه الاولوية ظاهر فان الدفاع فيه اظهر من الجهاد».

انجام: «... و بيع صحة الاجارة لا وجه لاجرة المثل فانّها تكون مع بطلان الاجارة و نحوه من حيث الاذن فی التصرف و عدمه».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه»؛ وقف از شیخ جعفر طهرانی ۲۳شـعبان ۱۲۷۱؛ جـلد: تـیماج

دورو، مشکی، سوخت ، ترنج با سر.

۲۶۲ برگ؛ ۱۵×۲۱سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۲۸۰۴۰].

«۷۴۶۵»

مختلف الشیعة فی احکام الشریعة (فقه ـ عربی)

از: علاّمهٔ حلّی حسن بن یوسف بن مطهّر (۷۲۶ ق)

[مجلس ۲۵۳/۱۱؛ الذریعه ۲۱۸/۲۰ـ ۲۲۱؛مرعشی ۱۵۵/۳، ش ۹۶۴؛ مشار، عربی ۸۱۸؛ مکتبهٔ علامهٔ حلّی ۱۷۴ ـ ۱۸۴].

نسخهٔ حاضر از اوّل کتاب تا اول «کتاب الجهاد» را شامل است.

آغاز: «الحمد لله محقّق الحقّ و مظهره و قامع الباطل و مدمره مميّز الانسان عن غيره من انواع الحيوان بقوّة العرفان ليفرق المكلّف بين الامور المتشابة و غير الصحيحة من الفاسدة».

انجام نسخه: «و الاقرب عندی التفصیل و هو عدم اعتبار رضاهما ان عمّت الحاجة او استقرّه».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک علی بن نواب با مهر بیضوی وی به تاریخ جمعه ذی قعدهٔ ۱۲۶۳؛ در آخر نسخه مهر مضلع به سجع «عبده شمس الدین علی الحسینی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، پشت جلد اسلیمی.

۳۰۹ برگ؛ ۱۹×۳۱/۵ سانتی‌متر؛ ۲۸ سطر؛[ثبت ۲۸۴۸۷].

«۷۴۶۶»

آیین اکبری = اکبر نامه = تاریخ اکبری (تاریخ هند ـ فارسی)

از: ابوالفضل بن مبارک علاّمی (۱۰۱۱ ق)

به شمارهٔ [۷۲۹۳] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر هر دو جلد را شامل است.

آغاز: «بسمله، الله اکبر این چه دریافتیست ژرف و شناختی شگرف که حقیقت پذیران دقیقه رس و روشن ضمیران صبح نفس که باریک بینان جدول آفرینش و پرگار گشایان لوحهٔ دانش و بینش‌اند».

انجام:

باین جنبش کلک گردد ختام   بپایان برم این گرامی کلام

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، صفحات مجدول مذهّب مرصّع، صفحهٔ اوّل سرلوح مزدوج مذهّب مرصّع؛ در اوّل نسخه مهر بیضوی به سجع «بسم الله الرحمن الرحیم امام محمد مهدی» و مهر کروی به سجع «الله محمد علی ۱۰۳۰»؛ جلد: تیماج دورو، سوخت، شمسه.

۳۴۲ برگ؛ ۱۸×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۸۴۸۴].

«۷۴۶۷»

الروضة البهيّة فی شرح اللمعة الدمشقيّة (فقه ـ عربی)

از: شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶ ق)

به شمارهٔ [۷۲۹۷] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، ۱۱۰۰؛ در اوّل نسخه تملکی به تاریخ ۱۴ ذی قعدة ۱۱۸۷؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۳۲۰ برگ؛ ۱۴×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۸ سطر؛[ثبت ۲۸۰۵۲].

«۷۴۶۸»

المطوّل **(معانی و بیان و بدیع ـ عربی)**

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ق).

به شمارهٔ [۷۲۱۶] مراجعه شود.

در آخر نسخه شروع تألیف روز دو شنبه ماه رمضان ۷۴۲ق و تاریخ اتمام روز چهارشنبه ۱۱ صفر ۷۴۸ق ذکر شده است.

آغاز: «الحمد لله الذی الهمنا حقایق المعانی و دقایق البیان».

انجام: «و هذا معنی قوله یظهر ذلک بالتأمل مع التذکر لما تقدم من الاصول المذکورة فی الفنون الثلثة ...».

نسخ؛ بی‌کا، ذی‌حجهٔ ۱۲۳۹؛ نشانیها شنگرف و مشکی؛ با حواشی؛ در آخر نسخه ملاّ محمّد امین هزار جریبی ۵ بیت به یادگار نوشته به تاریخ ۱۲۴۰؛ اهدایی دکتر رضازاده شفق به کتابخانهٔ مجلس؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۲۵ برگ؛ ۱۸/۵×۲۹ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۷۶۳۱].

«۷۴۶۹»

حاشیة المطوّل **(معانی و بیان ـ عربی)**

از: محیی الدین حسن بن محمّد چلبی فناری (۸۸۶ ق)

[مجلس ۱۰۲/۷؛ کشف الظنون ۳۲۴/۱؛ مرعشی ۴۰/۹، ش ۳۲۴۸؛ مشار، عربی ۲۹۶].

آغاز: «الهمنا حقایق المعانی و دقایق البیان» الاقرب الی الفهم ان المراد بالالهام فی هذا المقام معناه اللغوی ...».

انجام: «والتذکرة للاحکام المذکورة فی عملی المعانی و البیان انّما لم یتعرّض للبدیع لکونه خارجاً عن البلاغة تم الکتاب».

نسخ؛ ظاهراً شمس الدّین خضر بن حسین، دوشنبه ۱۰ شعبان ۱۰۸۵ شیراز مدرسهٔ منصوریه، تمامی صفحات مجدول مذهّب مرصّع؛ مقابله شده؛ با حواشی؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته؛ مجدول.

۲۶۷ برگ؛ ۱۶×۲۶/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۷۷].

﴿۷۴۷۰﴾

روضة الصفا فی سیرة الانبیاء و الملوک و الخلفا (تاریخ ـ فارسی)

از: میر خواند محمّد بن خاوند شاه بن محمود خوارزمشاهی (۹۰۳ ق)

[مجلس ۲۵۷/۶؛ الذریعه ۲۹۶/۱۱؛ مرعشی ۴/۷، ش ۴۱۵۲؛ منزوی ۴۱۵۳/۶؛ مشار، فارسی ۲۷۰۶].

نسخهٔ حاضر جلد پنجم تا آخر را شامل است.

آغازنسخه: «آرایش دیباچه مناقب و مآثر سلاطین رفیع مقدار و نمایش روزنامجه خصایص و مفاخر خواتین گردون اقتدار به ثنا و ستایش پادشاهی تواند بود».

انجام: «حضرت باری سبحانه نفیس و ذات بی‌بدیل امیر روشن ضمیر را بر

سریر کامرانی تا قیام قیامت معزّز و ممکن دارد و بمطالبه اخروی این صاحب مکنت برساناد».

نسخ؛ فتح الله بن سلام الله معلم جهرمی، ربیع الاوّل ۹۹۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهّب مرصّع، صفحهٔ اوّل هر جلد سر لوح مزدوج مذهّب مرصّع؛ در اول نسخه تملک فرهاد میرزا با مهر وی ۱۰ جمادی الاولی ۱۲۹۰ و هموهبه نمود به میرزا حسن هانی دوشنبه ۲۶ ربیع الاول ۱۳۰۰؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر.

۴۷۴ برگ؛ ۲۲/۵×۳۳ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۲۸۶۴۰].

«۷۴۷۱»

نهج البلاغة (حدیث - عربی)

از: شریف رضی محمّد بن حسین موسوی (۴۰۶ ق)

به شمارهٔ [۷۰۷۵] مراجعه شود.

نسخ معرب؛ محمّد بن محمّد بن احمد بن ابراهیم الزّواری، پنج شنبه ۲۸ ربیع الاول ۷۱۷ (صفحهٔ اوّل نونویس)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۵۷ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۳۸۳].

«۷۴۷۲»

محاضرات الادباء و محاورات الشعراء (اخلاق - عربی)

از: ابوالقاسم حسین بن محمّد راغب اصفهانی (۵۰۲ ق)

[کشف الظنون ۱۶۰۹/۲؛ سزگین ۱۳۳/۲؛ سرکیس ۹۲۳/۱؛ همچنین در بیروت در چهار جلد در سال ۱۹۶۱ م به چاپ رسیده است].

آغاز: «الحمد لله الذی تقصر الاقطار ان تحویه و تعجز الاستار ان تخفیه حمداً یقتضی تضاعف نعمائه».

انجام: «رکب هو و اصحابه وان اصاب حول وجهه ویصرهوا لبابل و الحمد لله وحده و الصلوة علی نبیه محمّد و آله».

نسخ، مهدی بن علی نقی التبریزی، دوشنبه ۱۴ جمادی الاولی ۱۲۸۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۳۰۵ برگ؛ ۲۱×۳۵ سانتی‌متر؛ ۳۵ سطر؛ [ثبت ۲۸۴۸۳].

«۷۴۷۳»

الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة (نحو ـ عربی)

از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸ ق)

به شمارهٔ [۷۲۳۹] مراجعه شود.

نسخ؛ قطب الدین احمد اسفرازی، ۲۶ ربیع الاوّل ۹۷۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۸۱ برگ؛ ۱۰/۵×۲۰ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۲۸۱۰۴].

«۷۴۷۴»

دساتیر آسمانی (آئین زرتشت ـ فارسی)

از: فیروز بن ملاکاووس شیروانی بهی کیش فارسی (۱۲۴۲ ق)

نامه‌هایی است آسمانی و دینی که به تقلید از «اوستا» ساخته شده است. دساتیر را ملاکاووس که از هندیان فارسی زبان بود، در سال ۱۱۹۲ ق در اصفهان یافت و با خود به هند برد. سپس پسرش ملا فیروز بر آن فرهنگ نوشت و لغات آن را به فارسی ترجمه‌نمود. این‌کتاب همراه‌واژه‌نامهٔ آن‌درسال ۱۳۰۵ق به‌چاپ‌رسیده‌است.

[منزوی ۱۹۴۴/۳؛ دانشگاه ۴۱۴۲/۱۵؛ مرعشی ۱۸۰/۱، ش ۱۶۱؛ مشار، فارسی ۲۱۲۳/۲].

آغاز: «پناهیم بیزدان از منش و خوی بد و زشت گمراه کننده براه ناخوب برنده رنج دهنده وآزار رساننده».

انجام: «یوز به معنی تفحص است و الحاق‌های هوز در آخر بجهة حرکت حرف آخر است چه پیوسته آخر کلمات فارسی ساکن می‌باشد و الله اعلم».

نستعلیق، محمّد باقرقزوینی، ۱۲۷۸؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۰۸ برگ؛ ۱۳/۵×۲۲/۵ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۲۸].

«۷۴۷۵»

الدرر النجفیّة من الملتقطات الیوسفیّة (فقه و اصول ـ عربی)

از: شیخ یوسف بن احمد بحرانی (۱۱۸۶ ق)

شصت و دو فایدهٔ فقهی و اصولی است که در آنها مؤلّف مسائل مشکل فقه واصول را مورد بررسی قرار داده است. عناوین فصلهای آن «درّة ـ درّة» می‌باشد و در سال ۱۱۷۷ ق به پایان رسیده است.

[الذریعه ۱۴۰/۸؛ مرعشی ۲۰۹/۹، ش ۳۴۲۳؛ فهرست نسخ خطی مدرسهٔ نمازی خوی، ش ۱۳؛ مشار، عربی ۳۶۱].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله الذی هدی ابصار بصائرنا بانوار الولایة ... درّة نجفیة روی المشایخ الثلاثة عطّر الله مراقدهم باسانیدهم عن الصادق (ع) انه قال الماء کلّه طاهر حتّی تعلم انّه قذر».

انجام نسخه: «للتعسف و الاعتساف من صحة ما ذکرناه من ان مرادهم علیهم‌السلام هم الائمة من ولده صلی‌الله‌علیه‌وآله».

نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج دورو، شمسه.

۱۸۳ برگ؛ ۱۴/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۷۰].

«۷۴۷۶»

غنیةالنزوع الی علمی الاصول والفروع «۱پ- ۱۵۰پ» **(فقه‌واصول- عربی)**

از: عزالدین حمزة بن علی بن زهره حلبی (۵۸۵ ق)

به شمارهٔ [۷۱۲۹] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در اول نسخه تملک شیخ محمد بن شیخ ابراهیم مشهدی و تملک محسن بن شیخ ضیاء الدین الطریحی به تاریخ ۱۲۳۲ و تملک محسن بن شیخ حبیب؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج.

۱۱۲ برگ؛ ۱۸×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۲۶].

«۷۴۷۷»

فقه الرضا علیه‌السلام = فقه الرضوی **(احادیث فقهی - عربی)**

منسوب به: امام علی بن موسی الرضا علیهماالسلام

کتاب فقه مشهوری است که به حضرت امام رضا علیه السلام نسبت داده شده است. عده‌ای آن را رسالهٔ عملیّه علی بن حسین قمی مشهور به ابن بابویه، پدر شیخ صدوق می‌دانند.

[الذریعه ۲۹۲/۱۶؛ سپهسالار ۴۹۱/۱-۴۹۴؛ مشار، عربی ۶۷۴؛ مقدمهٔ فقه الرضا چاپ آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۶۴ ش].

آغاز: «بسمله، ... وصلی الله علی محمد خاتم النبیین و علی آله الطاهرین الطیبین الفاضلین الاخیار و سلّم تسلیما یقول عبدالله علی بن موسی الرضا امّا بعد ان اوّل ما افترض الله علی عباده و اوجب علی خلقه معرفة الوحدانیة».

انجام: «یعنی علم من عباده المعصیة و لم یأمرهم بها فهذا من عدل الله تبارک و تعالی فی عباده جل جلاله و اعظم شأنه برحمتک یا ارحم الراحمین».

نسخ، بی‌کا، رجب ۱۱۸۵؛ عناوین شنگرف؛ جزو کتابخانهٔ ضیاءالدین نوری با مهر کتابخانهٔ وی به تاریخ ۱۳۲۴؛ جلد: تیماج، آبی.
۱۴۱ برگ؛ ۱۱×۲۲ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۶۳۹۸].

﴿۷۴۷۸﴾

جنگ **(شعر ـ عربی)**

از:؟

جنگ اشعار از شعرای عرب است و از هر شاعری یک یا دو بیت به ترتیب الفبائی حروف اوّل بیت آورده است. د ر حاشیهٔ نسخهٔ حاضر اشعار ما قبل و ما بعد ابیات منتخبه نوشته شده ودر اندک مواردی شرح و توضیح نیز داده شده است. نام شعرا در وسط ابیات ذکر گردیده است. نام کتاب در نسخهٔ حاضر «منتخب اشعار عرب» ذکر شده است و کاتب در اوّل نسخه متذکر شده که آن را از روی نسخهٔ موجود درکتابخانهٔ آستان قدس رضوی مشهد با کسب اجازه از میرزا فضل الله وزیر

نظام و متولی باشی سرکار فیض آثار، استنساخ نموده است.

نسخهٔ حاضر از حرف لام «لولم» تا حرف یاء «ینسی» را شامل است.

آغاز نسخه:

لولم اهم شوقاً الی وجهکم   بأیّ وجه کنت القاکم

انجام نسخه:

ینسی التجلّد قلبی حین اذکره   ویهجر النوم عینی حین اهجره

اسامی شعرایی که شعرشان در جنگ حاضر آمده را به ترتیب حروف الفبا در ذیل می‌آوریم:

ابراهیم بن عرف، ابراهیم صولی، ابراهیم‌غزّی، ابراهیم مهری، ابطر خزمی، ابله، ابن ابی جمعه، ابن ابی عیینه، ابن ابی غطام، ابن ابی قنن، ابن اعرابی، ابن بابک تغلبی، ابن البغل، ابن تعاویذی، ابن جعّانی، ابن جوهری جرجانی، ابن جیّا، ابن حبّا، ابن حجّاج، ابن حذّاق، ابن حسّان حضرمی، ابن حلاوی، ابن حیّا، ابن حیّوس، ابن خیّاط، ابن درست، ابن درید، ابن الرومی، ابن زباده، ابن زریق کاتب، ابن سکره، ابن سکره هاشمی، ابن سنان خفّاجی، ابن سمیعه، ابن شیرمه، ابن شرف، ابن شمس خلافه، ابن طباطبا، ابن طباطبا علوی، ابن طوسی صقلی، ابن عبدل، ابن العلاّف، ابن العمید، ابن عیّاش، ابن الفارض، ابن کناسه، ابن کیغلغ، ابن لبانه، ابن لکت، ابن اللیانه، ابن المدبّر، ابن مسهر، ابن المعیّر، ابن المعتزّ بالله، ابن المعلّم، ابن مقبل، ابن مقله، ابن منادی قزوینی، ابن الموصلایا، ابن المولی، ابن میّاده، ابن نجد، ابن نکک بصری، ابن الهبّاریّه، ابن هرمه، ابن هندو، ابن الهیاریّه، ابوالاسد تمیمی، ابوالاسود دئلی، ابوبکر بن درید، ابوبکر خالدی، ابو دفافهٔ مصری، ابوبکر عنبری، ابوتمام، ابوالجوائز، ابوحازم، ابوحکیمه، ابوالحتجاء نصیب، ابودلف، ابودمینه، ابوذویب، ابوروح هروی، ابوزید طائی، ابوسعد مخزومی، ابوسعد همدانی، ابوسلیمان خطاب، ابو شمشق، ابوشمقق، ابوالشیص، ابوعبدالله بن حجّاج،

ابوالعتاهیه، ابوعثمان، ابو عثمان خالدی، ابو عثمان نیشابوری، ابوالعریان، ابوعلی بن مقلهٔ وزیر، ابوعلی رسته، ابوعلی کاتب، ابوالغمرر رازی، ابوعینیه مهلبی، ابوالفتح بستی، ابوالفتح قائد، ابوفراس، ابوالفرج علی بن حسین بن هندو، ابوالفضل انطاکی، ابوالفضل مروزی، ابوکدراء عجلی، ابوالکوکیع تبیسی، ابوالمرجا مرجانی، ابومسلم، صاحب الدعوة، ابوالمکارم، ابونصر نباته، ابونصر بن نباة، ابونواس، ابوالهدهد اصفهانی، ابوهفّان ، ابوهلال عسکری، ابوالهول، ابویعقوب حزیمی، ابیوردی، احمدبن صبیح، احمد بن ابی طاهر، احنف عکبری، احوس، احوص، احوض بن محمد انصاری، اخطل، اسحاق موصلی، اسماءبن خارجه، اسماعیل الشّاشی، اشجع سلّمی، اعشی، اقوع بن معاذ قشیری، اکتم بن صیفی، امام شافعی،امرؤالقیس، امیّةبن صلت، انس بن اسید، اوس بن حجر، اوس بن علفاء، ایاس بن قایف.

بحتری، بحرانی، بدیهی، بدیع الزمان همدانی، البرقعی، بشّار، بشیرین، بصروی، بطلوس، بکرین نطّاح، بهلول، بیغاء.

تمیم بن ابی مقبل، تنوخی، توبة المحیر، تهامی.

جحدراللّص، جریر، جعفر بن شمس، جعفر بن شمس الخلافه، جمّاز، جمال الملک علی بن افلح، جمیل بیشنّه، جندح مرّی، جنید.

حابس، حاتم الطائی، جاجب بن زرارة، حریری، حریز، حسّان بن ثابت، حسن بن وهب، حسین بن ضحّاک، حسین بن مطیر، حشعم، حصکفی، حطیئه، حکم‌بن عبدل، حکیم بن عبدل، حکیم بن قنبر، حماد بن ربیع، حمادالروایه، حمّانی، حمّانی علوی، حمدونی، حمید بن ثور هلالی، الحیص بیص.

خبر زرزی، خثمعی، حزیمی، خسرو فیروز، خیار بن نجاح، خلف الاحمر، خلیل بن احمل، خنساء، خوارزمی، خوافی، خیاط کوفی.

دریدبن صمه، دعبل، دیک الجنّ.

ذوالاصبع عروانی، ذوالرمه.

ربیع بن ابی الحقیق، رسمی، رضاح، تمیمی، رضیع موسوی، رماح بن میاده‌مری.

زبیر بکار، زهیر، زهیرمصری، زهیره، زیادالاعجم، زیادبن جندر، زید بن علی بن الحسین علیه السلام، زینب بن اسحاق نصرانی.

سابق بربری، سابق بریری، سالم بن صالح، سحیم بن و شیل، سری رفا، سعد بن ناشب، سلم الخاسر، سلیم، سلیمان بن عبدالملک مروان، سمسار هروی، سمول، سوار بن مضرب، سهل بن هارون، سیف الدولة بن حمدان.

شار، شریح، شماخ، شمخی فزاری، شمشاطی، شمعله.

صابی، صاحب بن عبّاد، صالح بن عبدالعروس، صُرَّدُرّ، صفران، صقلی، صلتان عبدی، صنوبری، ضخربن عمرو.

طالقانی، طبری، طرفه، طرفة بن عبد، طِرماح، طریح، طریح بن اسماعیل، طغرایی.

عائذ کلبی، عاصم، عباس بن احنف، عبدان، عتّابی، عتبی، عبدالسّلام بن برزعیان، عبدالصمد بن یشم، عبدالعزیز بن عبداللّه، عبدالغافر بن اسماعیل، عبدالقدوس، عبداللّه باجی، عبداللّه بن ابیّ، عبد اللّه بن اسحاق بن سلام، عبداللّه بن دُمیته، عبداللّه بن رواحه، عبداللّه بن طاهر بن حسین، عبداللّه بن ظبیان، عبداللّه بن عباس صولی، عدی بن زید عبادی، عروة بن اذینه، عزّالدین بن ابی الحدید، عصابه، عطرای، عطوی، عقیل بن عرندس، امام علی علیه السلام، علی بن افلح، علی بن جراده، علی بن جبله، علی بن جَهم، علی بن حسین اسکافی، علی بن علی علوی، عمارة بن عقیل، عمرو بن ایهم، عمرو بن کلثوم، عمر بن لجاء، عمرو بن معدیکرب، عنترهٔ عبسی، عوام بن عقبه، عیدی.

الغنوی، غدّهٔ اصفهانی، غزّی، غسّانی.

فرزدق، فضاله، فیض بن صالح.

قابوس بن وشمگیر، قاضی ارجانی، قاضی جرجانی، قاضی حماء، قاضی نیشابوری، قاضی هروی، قرمطی، قرمطی خارجی، قضای ماوردی، قُطّامی، قطران عبشمی، قوام الدین احمد بن زیاده، قهستانی، قیس بن حطیم، قیس بن حطیم، قیس بن معاذ.

کثیر، کرّوس بن کشاجم، کُشیّر، کعب بن زهیر، کعب بن مالک، کعب بن معدان، کلیب، کُمیت، لبید.

مازنی، ماموتی، مانی، مبارک مستوفی ازلی، متنبّی، متوکل یشی، مثقال، مجاعه، مجد شابی اربلی، مجنون، محمّد بن ابی زرعه، محمّد بن بشیر، محمّد بن خاذم، محمّد بن خازم، محمّد بن داود اصفهانی، ابوبکر محمّد بن داود فقیه، محمّد بن شبل، محمّد بن عبدالملک زیّات، محمّد بن وهیب، محمّد بن یزید مهلّبی، شیخ محمّد عُلیمانی، شیخ محمّد واعظ، محمود ورّاق، المخبّل اسعدی، مار فقعشی، سیّد مرتضی، مروان بن ابی حفصه، مسبی، مسعود بن علی سراج، مسکوبه، مسلم بن ولید، معرّی، معطّل هذلی، معن بن اوس، معیث رافقی، معین بن زایده، مغلس بن عقبه، مفجّع، مُقنَّع کندی، مقیل بن علقمه، مسخل بن حرث، مندغانی، منصور فقیه، منصور نمری، مُهلهِل بن ربیعه، مهیار.

نابغه، ناجم، نصر اللّه بن عنین، نمیری، نویفع بن لقیط، نهشل بن حرّی.

ورد بن حلیم، وزیر طغرایی، وطواط، وهب بن عبد مناف.

هارون الرشید، هدیة بن خثرم، هرّادی، همّام بن عمرو.

یحمدی، یحیی بن زیاده، یزد بن خذّاق، یزید بن حوراء، یزید بن مضرّع حمیری، یزید بن معاویه، یعقوبی، یوسف بن درّة بغدادی.

نسخ زیبا معرب؛ حسینعلی، بی تا؛ جلد: تیماج، سبز، پشت جلد اسلیمی.

۲۶۴ برگ؛ ۲۵/۵×۳۰ سانتی‌متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۲۸۸۷۴].

«۷۴۷۹»

مختلف الشیعة فی احکام الشریعة (فقه ـ عربی)

از: علّامه حلّی حسن بن یوسف بن مطهّر(۷۲۶ ق)

به شمارهٔ [۷۴۶۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد دوّم و شامل کتاب الودیعه تا کتاب الدیات می‌باشد.

آغاز: «بسمله، کتاب الودیعة... المشهور انه اذا سلم الودیعة بیده الی الظالم خوفا علی نفسه من قتل او ضرب لم یکن علیه ضمان».

انجام: «والوجه ان نقول ان کان للسحر حقیقة یصح باعتبارها التاثیر وجب القود و الّا فلا...».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا(دو صفحهٔ آخر نو نویس در پنج شنبه جمادی الآخره ۱۱۹۳)؛ عناوین شنگرف، در حواشی تصحیح شده؛ در اوّل نسخه‌ابتیاع علی بن نواب از میرزا محمد تقی محرر جمعه ۲۰ ذی‌قعدهٔ ۱۲۶۳ با مهر بیضوی به سجع «یا علی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۹۰ برگ؛ ۲۲/۵×۳۳/۵سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛[ثبت ۲۸۴۸۸].

«۷۴۸۰»

تهذیب الاحکام (حدیث ـ عربی)

از: شیخ الطائفة محمد بن حسن طوسی(۴۶۰ ق)

به شمارهٔ [۷۰۸۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد اوّل و شامل کتاب الطهارة و الصلوة و الزکاة می‌باشد.

نسخ؛ محمد بن اسد الله، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با علامت بلاغ؛ در اوّل نسخه تملک احمد بن حاج خسرو بیک و تملک شیخ موسی بحرانی که عاریه داده به مهدی بن سید حسن و تملک شیخ محمد علی بن شیخ موسی بن محمد بن مطلب که امانت داده به عبدالله الحسینی؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۹۸ برگ؛ ۱۸×۳۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛[ثبت ۲۷۸۳۰].

﴿۷۴۸۱﴾

العوامل **(نحو ـ عربی)**

از: ملامحسن بن محمّد طاهر قزوینی(قرن ۱۲ ق)

حروف و عواملی که در الفاظ عربی عمل اعرابی انجام می‌دهند در چند نوع به طور بسیار مختصر ذکر نموده است.

[مجلس ۱۲۴۷/۱۰؛ الذریعه ۳۵۹/۱۵؛ مرعشی ۲۸۵/۲، ش ۶۹۰؛ مشار، عربی ۶۴۱].

آغاز: «احمدک یا من یرفع صالح العمل و اصلّی علی نبیّک محمّد و آله المبنی لهم کرامة المحلّ امّا بعد النحو علم باصول یعرف به احوال اواخر الکلم اعراباً و بناءً».

انجام: «هذا خلاصة ما اردنا و هی خیر ممّا یدّخرون الیوم لاینفع مال و لابنون و لمثل هذا فلیعمل العاملون».

نسخ؛ حاجی آقا بن مهدی، دوشنبه هشتم جمادی الاولی(؟) (برای سید علی نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی؛ جلد: تیماج، سبز، مجدول.

۴۱ برگ؛ ۱۲×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۸ سطر؛[ثبت ۲۷۹۵۰].

﴿۷۴۸۲﴾

ترجمه و شرح گلستان (ادبیات ـ عربی)

از: یعقوب بن سیّد علی (۹۳۱ ق)

ترجمه و شرح «گلستان» سعدی است. شارح در ابتدای قسمتی از متن فارسی را می‌آورد و بعد به عربی شرح می‌دهد. این شرح بسیار مختصر برگزار شده است و فقط به ترجمهٔ لغات مشکله به عربی اکتفا نموده است و در بعضی موارد توضیحاتی نیز داده است.

[کشف الظنون ۱۵۰۴/۲].

آغاز: «الحمد لله علی ما اولانا من النّعم و بعد فیقول العبد الضعیف و المذنب النحیف المحتاج... یعقوب بن سید علی».

انجام: «... برسولان و خبر باشد بس، نظم یا ناظراً فیه سل لله مرحمة... فالمرجوّ من الناظرین ان یدعوابکرمهم الخطیر لمؤلف هذا الحروف الفقیر یعقوب بن سید علی».

تحریری؛ احتمالاً به خط مؤلف، اوّل محرم ۹۰۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ مهر بیضوی به سجع «هو العلی ۱۲۰۰» و مهر بیضوی به سجع «عبده محمد باقر»؛ جلد: تیماج، سبز، مجدول.

۱۲۳ برگ؛ ۱۲×۱۷ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۱۶].

﴿۷۴۸۳﴾

حاشیة الفوائد الضیائیة (نحو ـ عربی)

از: سید نعمت الله بن عبدالله موسوی جزائری (۱۱۱۲ ق)

حاشیهٔ مختصری با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة» مولی عبدالرحمن جامی است. این شرح فقط تا آخر بحث اسم نگاشته شده است.

[مجلس ۲۳۵/۹؛ الذریعه ۵۶/۶ با عنوان «حاشیة الجامی»؛ مرعشی ۹۵/۱۹، ش ۷۳۰۳؛ مشار، عربی ۲۷۶ با عنوان «حاشیة الجامی»].

آغاز: «الحمد لله الّذی جعل علم النّحو نوراً یهتدی به الی فهم القرآن المبین... و بعد فیقول الغریب فی البلدان المبعد عن الاهل و الاوطان نعمة الله الموسوی الحسینی الجزایری».

انجام: «اسم جماعة الرکبان اشار لی انه لیس بجمع لیصح جعل سارياً صفة رکبان لان اسم الجمع لایجب تأنیث المسند الی ضمیره ولا جمع صفته تمّت».

تحریری؛ علی اکبر حسینی بن محمّد رضا، جمعه ۲۷ ذی حجه ۱۲۸۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک علی المدرس با مهر وی به سجع «هوالعلی ۱۲۶۷»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۱۱۸ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۲۸۰۰۶].

«۷۴۸۴»

البهجة المرضیة فی شرح الالفیة (نحو ـ عربی)

از: جلال الدین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی (۹۱۰ ق)

شرحی مزجی مختصر مشهوری است بر «الفیه» ابن مالک محمّد بن عبدالله جیانی طائی.

[مجلس ۳۵۳/۱۷؛ کشف الظنون ۱۵۲/۱؛ مرعشی ۱۵۵/۱، ش ۱۳۵؛ مشار،

عربی ۱۳۴].

آغاز: «احمدک اللهم علی نعمک و آلائک و اصلّی و اسلّم علی محمّد... امّا بعد فهذا شرح لطیف مزّجته بالفیّة ابن مالک مهذّب المقاصد».

انجام: «و بارک علی محمّد و آله و اصحابه و ازواجه و ذرّیاته کما بارکت علی ابراهیم و علی آل ابراهیم».

نسخ؛ میرزا آقا ولد میرزا احمد قراباغی، ۱۲۵۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ مهر بیضوی به سجع «حسن بن علی»؛ جلد: تیماج، قرمز.

۱۵۴ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۶۲].

«۷۴۸۵»

الفوائدالمدنیّةفی الردعلی من قال بالاجتهادوالتقلیدفی الاحکام الالهیة

(اخباریگری - عربی)

از: میرزا محمّد امین بن محمّد شریف استرآبادی (۱۰۳۳ یا ۱۰۳۶ ق)

به شمارهٔ [۷۱۰۲] مراجعه شود.

تحریری؛ محمد شفیع بن مولا محمد حسین استرآبادی با مهر بیضوی به سجع «ما من شفیع الا من بعد اذنه»، شنبه ۲۱ رجب ۱۰۶۸ (از روی نسخهٔ مستنسخه از نسخهٔ مصنف نوشته شده)؛ تملک محمد ابراهیم بن زین العابدین نصیری طوسی با مهر مربعی به سجع «محمد ابراهیم را علی بس است ظهیر ۱۰۸۷»؛ در اوّل نسخه یک صفحه شعر در مدح امام رضا علیه السلام از کاتب که در شوال ۱۰۶۸ سروده؛ جلد: تیماج، قرمز، مجدول.

۱۹۵ برگ؛ ۱۲/۵×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۲۷۸۹۸].

«۷۴۸۶»

مجموعه

۱ ـ تتمیم الفوائد بسرد ابیات الشواهد = شرح شواهد قطرالندی«ص ۱-۱۲۴»

(نحو ـ عربی)

از: جمال‌الدین ابومحمد عبدالله‌بن یوسف انصاری معروف به ابن هشام (۷۶۱ق)

ابیاتی را که مؤلّف به عنوان شاهد در کتاب «شرح قطر الندی و بل الصدی» خود آورده، در کتاب حاضر شرح و توضیح داده است. این کتاب در سال ۱۲۸۲ و ۱۳۳۰ ق در مصر به چاپ رسیده است.

[سرکیس ۲۷۵/۱؛ دایرةالمعارف بزرگ اسلامی ۱۱۶/۵].

آغاز: « قال الشیخ الامام العالم العلّامة جمال المتصدّرین و تاج القرّاء، تذکرة ابی‌عمر و سیبویه و الفرّاء جمال الدین ابو محمد عبدالله بن یوسف بن عبدالله بن هشام الانصاری... امّا بعد فهذه نکت حررتها علی مقدمتی لشواهدها».

انجام:

«انا الذی یجدونی فی صدورهم لا ارتقی صدراً هنا و لا اردوا

و الی الله العظیم ارغب ان یجعل ذلک لوجهه الکریم».

۲ ـ شرح الشافیة = شرح نظام«ص ۱۲۷ - ۳۷۳» **(صرف ـ عربی)**

از: نظام الدین حسن بن محمّد قمی نیشابوری (۷۲۸ ق)

به شمارهٔ [۷۱۸۶] مراجعه شود.

نستعلیق؛ محمد علی بن ابراهیم، رسالهٔ اوّل پنجشنبه ۷ شوال ۱۱۱۰، رساله دوم بی‌تا، عناوین و نشانیها شنگرف؛ مهر بیضوی به سجع «عبده‌ابوالقاسم بن محمد تقی»؛ وقف ازعلویه سیدبیگم خانم بر طلاب

علوم دینیه؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۱۸۷ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛[ثبت ۲۸۰۶۴].

«۷۴۸۷»

شرح قصیدة بانت سعاد (ادبیات ـ عربی)

از: جمال الدین ابو محمد عبدالله بن یوسف انصاری معروف به ابن هشام(۷۶۱ق)

شرحی بر قصیدهٔ معروف کعب بن زهیر است که در مدح حضرت پیامبر ﷺ سروده و به «قصیدهٔ بانت سعاد» معروف می‌باشد. مطلع قصیده چنین است:

بانت سعاد فقلبی الیوم مبتول   متیم اثرها لم یفد مکبول

این شرح در قاهره در سال ۱۳۰۴ و ۱۳۰۷ و ۱۳۴۵ ق به چاپ رسیده است.

[سزگین ۲۳۱/۲؛ سرکیس ۲۷۵/۱؛ دایرة المعارف بزرگ اسلامی ۱۱۷/۵].

آغاز: «و صلّی الله علی سیدنّا محمّد و آله و صحبه و سلّم حسبنا الله... و بعد حمد الله المنعم بالهام العبد العبید حمداً موفیاً لنعمه و مکافیاً لمزیده».

انجام: «هذا آخر ما لخصته فی شرح القصیدة المبارکة و قد تطفّلت بشرحها علی کرم الممدوح فیها صلّی الله علیه و آله».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۷ جمادی الاولی ۱۲۵۱؛ جلد: تیماج، مشکی.

۶۲ برگ؛ ۱۵×۱۹/۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛[ثبت ۲۸۶۸۵].

«۷۴۸۸»

الزاهرات الزویّة فی الروضة البهیّة (فقه ـ عربی)

از: شیخ علی بن محمد بن حسن عاملی(۱۱۰۴ ق)

به شمارهٔ [۷۲۰۵] مراجعه شود.

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سبز.

۲۹۵ برگ؛ ۲۰/۵×۱۴/۵ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر؛[ثبت ۲۷۸۷۴].

«۷۴۸۹»

حاشیة الاربعون حدیثاً (شرح حدیث ـ عربی)

از: مولی اسماعیل (محمد) بن حسین مازندرانی خواجوئی اصفهانی(۱۱۷۳ق)

حاشیه‌ای مفصل بر کتاب «الاربعون حدیثاً» شیخ بهائی(۱۰۳۱ ق) است. این شرح با عناوین «قوله - قوله» و به صورت فلسفی برگزار شده است.

[الذریعه ۱۳/۶].

آغاز: «بسم الله جلّ جلاله و عمّ نواله و عظم شانه بعد حمد الله علی نعمته و الصلوة علی اشرف بریّته محمد و آله و عترته... هذه حروف و کلمات و الفاظ و عبارات لها دلالات و اشارات الی جمل ما اجله».

انجام: «... عند تعلقها بآلة اخری صورة خط الشریف المبارک المحشی ره».

نسخ؛ محمد علی بن محمد مهدی، دوشنبه ۱۳ صفر ۱۲۶۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج،قهوه‌ای.

۱۳۶ برگ؛ ۲۱/۵×۱۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛[ثبت ۲۷۸۶۹].

«۷۴۹۰»

شرح مفاتیح الشرایع (فقه ـ عربی)

از: آقا محمد هادی بن مرتضی کاشانی(قرن ۱۲ ق)

شرح استدلالی مفصلی با عناوین «قال - اقوال» بر کتاب «مفاتیح الشرایع» فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق) در دو جلد، با چند مقدمه در آغاز آن است. در این شرح متون اخبار را که در مسائل به آنها اشاره شده آورده و مشکلات را توضیح داده و به اقوال بزرگان فقها نیز اشاره کرده است.

[الذریعه ۷۹/۱۴؛ مرعشی ۲۸/۱۴، ش ۵۵۰۴؛ سپهسالار ۲۳۶/۵].

نسخهٔ حاضر بخشی از کتاب طهارت را شامل است.

آغاز نسخه: «تستیقن انّه نجّسه و لیس من هذا القبیل ما اذا علمنا بنجاسة ثوب مثلاً لا یلزم ان لا یحکم بطهارته الّا بالیقین».

انجام نسخه: « ما دلّ علی نفی الاضرار و علی جواز الاحیاء من غیر تحدید لضعف تلک الاخبار و للصحیح فی رجل کانت له قناة فی قریة فاراد رجل ان یحفرکم».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قرمز، مجدول.

۲۲۹ برگ؛ ۲۱×۳۵ سانتی‌متر؛ ۳۸ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۰۲].

«۷۴۹۱»

تلخیص المفتاح «۲۶ پ - ۹۹ ر» **(معانی و بیان - عربی)**

از: جلال‌الدین محمّد بن عبدالله قزوینی معروف به خطیب دمشقی (۷۳۹ ق)

به شمارهٔ [۷۱۸۵] مراجعه شود.

نسخ؛ محمود بن الحاجی نبی، پنج شنبه هفتم جمادی الآخر ۹۷۱ مدرسهٔ غازی سلیمان باشادر ازنیق؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرّر؛ مهر بیضوی به سجع «عبده محمّد بن فتحعلی»؛ جلد: تیماج، زرد.

۶۴ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۶۲۴۹۵].

﴿۷۴۹۲﴾

حدود و دیات و قصاص (فقه ـ فارسی)

از: ملاّ محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی(۱۱۱۱ ق)

[مجلس ۱۰۲/۱۷؛ الذریعه ۲۹۷/۶، مرعشی ۱۰۵/۲، ش ۴۹۶؛ کتابشناسی مجلسی ۲۱۳].

آغاز: «الحمد لله الذی شرع الدیات و القصاص و الحدود لرفع الفساد بین العباد.. چون حق تعالی نوع بشر را مدنی بالطبع و محتاج به یکدیگر آفریده...».

انجام: «و چون در چند روزی بر وجه استعجال با وفور اشغال متنوعه نوشته شده اگر منصفان روزگار بر خطایی و زللی مطّلع گردند زبان طعن نگشایند و بدون تأمل بسیار مبادرت برو ننمایند...».

نسخ؛ زین العابدین، ۱۱۲۳(به دستور استادش از روی نسخهٔ استاد نوشته شده)؛ از روی نسخهٔ مؤلّف مقابله شده و محمّد جعفر اصفهانی بن محمّد شفیع نائینی در آخر نسخه به مقابله شهادت داده؛ در اوّل نسخه تملک محمود شریف موسوی بن محمّد مهدی با مهر بیضوی به سجع«یا محمود» و تملک سیّد محمّد بن محمّد باقر حسینی شهیر به میرزا بابا به تاریخ ۱۱۸۱ در ماربین اصفهان و مهر مربعی به سجع «عبده محمّد علی بن محمّد الحسینی ۱۲۹۱»؛ جلد: تیماج.

۱۲۲ برگ؛ ۲۱×۱۳/۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛[ثبت ۶۲۴۹۴].

﴿۷۴۹۳﴾

غایة الوصول و ایضاح السبل=شرح مختصر ابن حاجب(اصول فقه ـ عربی)

از: علاّمه حسن بن یوسف بن مطهّر حلّی(۷۲۶ ق)

به شمارهٔ [۷۲۷۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضراز اوّل افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «و ذلك هوالفن الموسوم باصول الفقه و لما لطف الله لنا باملاء كتابى الاسرار و المناهج فى المباحث العقلية و تحصيل العقايد اليقينة توجهنا بالطلب نحو املاء شىء فى هذا العلم... وسميناه لغاية الوصول وايضاح السبل فى شرح مختصر السؤال و الامل... بسم الله امّا بعد فانى لما رايت قصور الهمم عن الاكثار و ميلها الى الايجاز...».

انجام: «و قد تركّب من هذه الترجيحات الواقعة فى المركبات و فى الحدود ترجيحات كثيرة لاينحصر و اصولها ما ذكرناه فهذا آخر ما اردنا ايراده على هذا الكتاب و الحمد لله ربّ العالمين».

نسخ؛ بی‌کا، شنبه اوّل رجب(؟)؛ عناوین شنگرف؛ در اوّل نسخه مهر بیضوی به سجع «رضویخان ۱۱۱۹»؛ جلد: روغنی با نقوش اسلیمی. ۴۶۸ برگ؛ ۱۶×۲۷ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۴۹۰].

«۷۴۹۴»

شرح مفاتيح الشرايع (فقه ـ عربی)

از: آقا محمّد هادی بن مرتضی کاشانی (قرن ۱۲ ق)

به شمارهٔ [۷۴۹۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از کتاب «مفاتيح المعايش و المكاسب» تا کتاب «الوصايا» را شامل است.

آغاز نسخه: «بسمله، قال الله تعالى و لقد مكناكم فى الارض وجعلنا لكم فيها معايش قليلا ما تشكرون و قال هو الذى جعل لكم الارض ذلولا فامشوا فى مناكبها و كلوا من رزقه».

انجام نسخه: «انما وردت فی الشهادة بالمال فلایتجاوز الی غیره و اکثر العامة علی ثبوتها بشهادتهما و العلم عند الله و عند اهله».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف و نشانیها مشکی؛ در اوّل نسخه تاریخ تولد احمد ملّقب به حسن ۱۲۴۲؛ مهر بیضوی به سجع «عبده محمّد سعید بن محمّد مهدی رضوی»؛ جلد: گالینگور، سبز.

۳۴۳ برگ؛ ۱۷×۲۴ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۶۲۴۶۳].

«۷۴۹۵»

مجموعه

۱ ـ المسائل الشامیة فی فقه الامامیة « ۱ ر ـ ۴۳ پ» **(فقه ـ عربی)**

از: جمال الدین احمد بن محمّد بن فهد حلّی (۸۴۱ ق)

سؤالاتی است که بعضی از فضلای شام از ابن فهد حلّی نموده‌اند و وی به آنها پاسخ گفته و سپس جمع‌آوری و به ترتیب از طهارت تا دیات تنظیم گردیده است. این کتاب به «جوابات المسائل الشامیة الاولی» نیز مشهور است. تنظیم آن در ۲۰ صفر ۸۳۴ ق پایان یافته است.

[الذریعه ۲۲۳/۵، ش ۱۰۶۳].

آغاز: «الحمد لله الذی اتانا من کلّ ما سألناه و حبانا ما طلبناه المعبود الذی لا یعبد الا ایاه المحمود الذی من توکل علیه کفاه باب الطهارة لوتفی بما دون الثلاث وجب الثلاث...».

انجام: «الثلاثة یحب ان یقصد فی الصلوة علی محمّد و آله المعصومین قال الشیخ فی المبسوط و لو قصد الذریّة بطلت صلوته قال فخر المحققین عن یمینه و شماله فینوی به علی ذلك لجانب من الملائکة و مسلمی الجن و الانس و الحمدلله وحده».

۲ - جوابات المسائل البحرانية(البحرية) «۴۳پ - ۱۲۵ر» **(فقه ـ عربی)**

از: مؤلف پیشین

شامل مسائل فقهی است که یکی از شاگردان ابن فهد حلّی از وی نموده و وی هم پاسخ داده است. اولین سؤال در مورد «قضای صلاة فائت» می‌باشد.

[الذریعه ۲۱۵/۵، ش ۱۰۱۰].

آغاز: «بسمله اخص من السلام باوفر الاقسام و اجزل السهام و استدیم لله مدته مدی اللیالی و الایام جناب الشیخ العالم العامل الفاضل ... ابو عباس احمد بن السعید المرحوم محمد بن فهد ...».

انجام: «مسألة ما یقول مولانا ابقاه ... من کانت فی ذمته صلوة متعددة ... منها حمدان و اخوه الهان قبیلة بالشام منهم خویشب بن یزید قتل بصفین مع معاویة».

۳ ـ الاسئلة المقدادية «۱۲۵ر ـ ۱۴۳ر» **(فقه ـ عربی)**

از: فاضل مقداد بن عبدالله سیوری حلّی (۸۲۶ ق)

بیست و هفت سؤالی است که فاضل مقداد از استاد خود، شهید محمّد بن مکی عاملی مشهور به شهید اوّل نموده و شهید به آنها پاسخ گفته است. سؤال اوّل آن در مورد خمس مال هبه‌ای می‌باشد.

[الذریعه ۹۲/۲، ش ۳۶۵].

آغاز: «اللّهم سهّل یا کریم الحمد لله المحمود علی آلائه و المشکور علی نواله و الصلوة و السّلام علی خیر خلقه محمّد و آله وبعد فان هذه المسایل الجلیلة و الاجوبة الجمیلة».

انجام: «و اذا نظرها بمجاری عن انفاسه بحقّ الحق و اهله صلّی الله علیهم و صلّی الله علی محمد و آله اجمعین الطاهرین».

نستعلیق؛ ابوالحسن بن محمّد رضوی طوسی مشهدی سبزواری، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در آخر نسخه تملک محمّد رضا؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج.

۱۴۳ برگ؛ ۲۰×۱۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۳۰].

«۷۴۹۶»

جنگ **(شعر ـ فارسی)**

از: مهدی بن محمّد شیرازی متخلّص به صابر (بعد از ۱۲۸۰ ق)

مؤلّف که خود شاعر بوده و به «صابر» تخلّص می‌نموده، در سن کهولت(۷۲ سالگی) اشعاری از رباعیات عمر خیام و گلستان و بوستان و مقطعات سعدی انتخاب و تحریر کرده و در خاتمه در ۸ برگ، چند غزل از خود نیز درج نموده است.

[الذریعه ۵۷۳/۹، ش ۳۱۶۴؛ منزوی ۲۳۹۸/۳؛ فارسنامهٔ ناصری، ص ۱۴۹].

آغاز:

آمد سحری ندا ز میخانهٔ ما کای رند خراباتی دیوانهٔ ما

برخیز که پر کنیم پیمانه ز می زان پیش که پر کنند پیمانهٔ ما

انجام:

(صابر) رسد چو وقت صبوحی دِگر مَخُسبْ

رفع خمار را دو سه پیمانه می بیار

نستعلیق؛ جامع جنگ(صابر شیرازی)، شنبه ۲۹ ربیع الثانی ۱۲۸۹ شیراز؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ مهر بیضوی به سجع«شعاع» متعلّق به شعاع الملک شیرازی؛ جلد: تیماج، مشکی.

۹۴ برگ؛ ۲۱×۱۴ سانتی‌متر؛ ۱۲ سطر؛[ثبت ۶۲۳۸۴].

«۷۴۹۷»

خلاصهٔ عباسی **(لغت ـ ترکی به فارسی)**

از: محمّد بن عبد الصبور خوئی مشهور به حکیم قبلی (قرن ۱۳ ق)

[مجلس ۸۵/۳؛ الذریعه ۲۲۹/۷؛ منزوی ۱۹۸۳/۳؛ سپهسالار ۱۷۴/۲].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله الّذی جعل النّاس شعوباً و قبائل لتعارفوا و خصّ کلّ طائفة بلغة نبیّهم آلفة لتألفوا فاوحی انبیائه کلا بلسان وردت منهم الی انواع الانسان».

انجام نسخه: «... منها یادورغان که در سدّ سکندری در وصف لشکر روس گوید شعر ولی باد پالارنمه سالعان کچیم سقرلات».

نسخ و تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: گالینگور، قرمز، عطف تیماج سبز.

۸۸ برگ؛ ۲۰×۱۴ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۲۱].

«۷۴۹۸»

مجموعه

۱ ـ جوابات المسائل المهنّائیة الاولی «ص ۱ - ۷۷» **(فقه ـ عربی)**

از: علاّمه حلّی حسن بن یوسف بن مطهّر (۷۲۶ ق)

به شمارهٔ [۷۱۳۴] مراجعه شود.

۲ ـ حاشیة انوار التنزیل «ص ۸۱ - ۲۴۶» **(تفسیر ـ عربی)**

از: شیخ بهاءالدین محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

به شمارهٔ [۷۳۰۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر، آغازش با آغاز نسخهٔ [۷۳۰۷] تفاوت دارد.

آغاز: «الحمد لله الذی جعل نسخة عالم الامکان شرحاً لآیات قدرته و تفسیراً و صیّر نقوش صحیفة الاکوان بیاناً...».

انجام: «ولو قال لیست اقلّ من ثلاث آیات لکان اولی و قد سبق لنا الکلام فی هذا المقام عند اوّل تفسیر الفاتحة فتذکره».

نستعلیق؛ رسالهٔ دوم محمّد صادق بن زین العابدین قریشی، بی‌تا؛ در اوّل نسخه تمک محمّد سعید بن علی و تملکی به تاریخ ۱۲۲۰؛ جلد: تیماج، آبی.

۱۲۳ برگ؛ ۱۲×۱۹/۵ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛[ثبت ۲۶۲۷۳].

«۷۴۹۹»

الفوائد الحائریة الجدیدة (اصول فقه ـ عربی)

از: مولی محمّد باقر بن محمّد اکمل مشهور به وحید بهبهانی(۱۲۰۶ ق)

به شمارهٔ[۷۰۵۱] مراجعه شود.

آغاز: «بسمله، قدجرت عادة الاصولیین بتعریف اصول الفقه بکلا معنییه الاضافی و العلمی».

انجام: «مع انّ الادلة الفقهیة ربما یکون بعضها غیر واف بجمیع المطلوب بل لابد من ثبوت الحکم بالادلّة کیف کان».

نسخ، بی‌کا، ۱۲۲۸؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۲۴ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛[ثبت ۲۷۹۱۷].

«۷۵۰۰»

جامع الرّضوی = ترجمه و شرح شرایع الاسلام (فقه ـ فارسی)

از: ملاّ عبد الغنی بن ابی طالب کشمیری(قرن ۱۱ ق)

ترجمه و شرحی از کتاب «شرایع الاسلام» محقق حلّی است. این کتاب در لکهنو سه بار به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۵۴/۵؛ مشار، فارسی ۱۴۹۶/۲].

نسخهٔ حاضر جلد اوّل و دوم را شامل است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «اللّهم اوصلنا الی غایة المنی و الامل و جنّبنا علی الخطاء و الخلل فی القول و العمل که روایت کتاب مستطاب به توسط آنها رضوان الله علیهم به مترجم رسیده مخفی نماند که کتاب شرایع الاسلام در فقه...».

انجام نسخه: «در این صورت آیا مهر مثل لازم می‌شود بر ناکح یا نه در آن تردّد است و بنا بر قول دیگر که منجزّات مریض از اصلِ ترکه بر می‌آید عتق و مهر و نکاح و وراثت صحیح است».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن ۱۱ یا ۱۲]؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی «محمّد باقر بن محمّد رضا شاه عبدالعظیمی» و تملک همو با مهر وی به تاریخ ۱۱۸۷؛ جلد: گالینگور، قرمز، عطف تیماج.

۳۲۰ برگ؛ ۱۶/۵×۲۸ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛[ثبت ۸۵۹۰۴].

فهرست راهنما

عناوین کتابهای معرفی شده

پدید آورندگان (مؤلفان ومترجمان)

خوشنویسان «کاتبان»

منابع و مآخذ

احیاء الداثر فی القرن العاشر (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ادبیات فارسی بر مبنای تألیف استوری (فارسی)

یو.ا. برگل، مترجم یحیی آرین پور و سیروس ایزدی و کریم کشاورز، تحریر احمد منزوی، تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۶۲ ش، ۲ جلد.

ازاحة الحلک الدامس بالشموس المضیئة فی القرن الخامس (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

الانوار الساطعة فی المائة السابعة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ایضاح المکنون فی الذیل علی کشف الظنون (عربی)

اسماعیل پاشا بن محمد امین بغدادی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، بدون تاریخ، ۲ جلد.

تاریخ الادب العربی (عربی)

کارل بروکلمان، ترجمه به عربی دکتر عبدالحلیم نجار، چاپ دوم [افست]، قم، دار الکتاب الاسلامی، بدون تاریخ، ۶ جلد در سه مجلد.

تاریخ تذکره‌های فارسی (فارسی)

احمد گلچین معانی، چاپ دوم، تهران، انتشارات سنائی، ۱۳۶۳ ش، ۲ جلد.

تاریخ التراث العربی (عربی)

فؤاد سزگین، ترجمه به عربی محمود فهمی حجازی، چاپ دوم [افست]، قم، کتابخانهٔ حضرت آیت الله مرعشی نجفی، ۱۴۱۲ ق، شامل این جلدها:

جلد اول چهار جزء: جزء اول علوم قرآن، جزء دوم: تدوین تاریخی جزء سوم: فقه، چهارم عقائد و تصوف.

جلد دوم: شعر (پنج جلد)

جلد چهارم: سیمیاء، کیمیاء، و گیاهان و کشاورزی (۱ جلد).

جلد هشتم: علم لغت (۱ جلد)

مجموعات المخطوطات العربیة فی مکتبات العالم (۱ جلد).

تذکره نویسی در هند و پاکستان (عربی)

سید علیرضا تقوی، تهران، موسسهٔ مطبوعات علمی، ۱۳۴۳ ش.

التراث العربی (عربی)

سید احمد حسینی، قم، کتابخانهٔ حضرت آیت الله مرعشی نجفی، ۱۴۱۴ ق، ۶ جلد.

تراثنا ـ مجله (عربی)

فصلنامه، موسسهٔ آل البیت لاحیاء التراث، قم.

التفسیر و المفسرون (عربی)

محمد حسین ذهبی، قاهره، دار الکتب الحدیثه، ۲ جلد.

الثقات العیون فی سادس القرون (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

الحقائق الراهنة فی المائة الثامنة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

دایرة المعارف بزرگ اسلامی (فارسی)

زیر نظر: کاظم موسوی بجنوردی، تهران، مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی چاپ اول ۱۳۶۷ ـ ۱۳۷۴ ش، جلد ۱ تا ۶.

دایرة المعارف تشیع (فارسی)

زیر نظر: احمد صدر حاج سید جوادی، چاپ اول، تهران ۱۳۶۹ - ۱۳۷۴ ش، چهار جلد.

الذریعة الی تصانیف الشیعة (عربی)

شیخ آغا بزرگ تهرانی، چاپ سوم، بیروت دار الاضواء، ۱۴۰۳ ق، ۲۶ جلد.

الذهب الخالص فی القرن الخامس

= طبقات اعلام الشیعه

الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ریحانة الادب (فارسی)

محمدعلی مدرس تبریزی، چاپ چهارم، تبریز، انتشارات خیام، ۱۳۷۴ش، ۸جلد در چهار مجلد.

سلسلة فهارس المکتبات الخطیة النادرة (به زبانهای گوناگون)

مجموعۀ فهرستهایی است شامل نسخه‌های خطی در کشورهای گوناگون، این مجموعه در ۲۴ شماره و هر شماره در چند جلد (مجموعاً ۹۷ جلد) منتشر شده است. بدین ترتیب:
شمارۀ ۱، ۲، ۳ اسپانیا، ۴ ـ افغانستان، ۵ ـ آلمان، ۶ ـ انگلیس، ۷ ـ واتیکان، ۸ ـ بولندا، ۹ ـ ترکیه، ۱۰ ـ تونس، ۱۱ ـ الازهر، ۱۲ ـ سوئد، ۱۳ ـ (مجموعه ما این شماره را ندارد) ۱۴ ـ فرانسه، ۱۵ ـ مراکش، ۱۶ ـ وین (اتریش)، ۱۷ ـ هند، ۱۸ ـ هلند، ۱۹ ـ اروپا و امریکای شمالی، ۲۰ ـ برخی نسخه‌های خطی از نقاط مختلف دنیا، ۲۱ ـ آمریکای شمالی، ۲۲ ـ آمریکا، ۲۳ ـ نیجر، ۲۴ ـ تانزانیا

شرح حال رجال ایران در قرن ۱۲ ، ۱۳ و ۱۴ هجری

مهدی بامداد، تهران، کتابفروشی زوار، ۱۳۵۷ ش، ۶ جلد.

الضیاء اللامع فی القرن العاشر

= طبقات اعلام الشیعه

طبقات اعلام الشیعه

شیخ آغا بزرگ تهرانی، تحقیق علی نقی منزوی، چاپ دوم [افست]، قم انتشارات اسماعیلیان، بدون تاریخ، ۱۱ جلد با این نامها:

۱ – نوابع الرواة فی رابعة المئات

۲ ـ ازاحة الحلک بالشموس المضیئة فی القرن الخامس

۳ ـ الثقات العیون فی سادس القرون

۴ ـ الانوار الساطعة فی المائة السابعة

۵ ـ الحقائق الراهنة فی المائة الثامنة

۶ ـ الضیاء اللامع فی القرن التاسع

۷ ـ احیاء الداثر فی القرن العاشر

٨ ـ الروضة النضرة فی علماء المائة الحادية عشرة

٩ ـ الكواكب المنتشرة

١٠ ـ الكرام البرره

١١ ـ نقباء البشر

طبقات مفسران شیعه (فارسی)

عقیقی بخشایشی، قم، دفتر نشر نوید اسلام، جلد اول ۱۳۷۱ ، جلد دوم ۱۳۷۲ ش، جلد سوم ۱۳۷۳ ش.

طبقات المفسرین (عربی)

شمس الدین محمد بن علی داوودی، بیروت، دار الکتب العلمیة، بدون تاریخ، ۲ جلد.

فرهنگ ایران زمین (فارسی)

زیر نظر ایرج افشار، چاپ دوم، ۱۳۵۴ ش، ۲۰ جلد در ۱۰ مجلد.

فرهنگ بزرگان اسلام و ایران از قرن اول تا چهاردهم هجری (فارسی)

آذر تفضلی و مهین فضائلی جوان، مشهد بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ اول، آبان ۱۳۷۲ ش.

فرهنگ زندگی نامه‌ها (فارسی)

حسن انوشه با همکاران، تهران، مرکز نشر فرهنگی رجا، جلد اول، ۱۳۶۹ ش.

فرهنگ سخنوران (فارسی)

ع. خیامپور، تبریز، چاپخانهٔ شرکت سهامی چاپ آذربایجان، آبان ۱۳۴۰ ش.

فهارس اعلام هدیة العارفین (عربی)

احمد شمس الدین، بیروت، دار الکتب العلمیة، چاپ اول ۱۴۱۳ ق.

فهرس الخزانة التیموریة (عربی)

دار الکتب مصر، ۳ جلد، جلد اول تفسیر، قاهره ۱۳۶۷ ق، جلد دوم مصطلح الحدیث و الحدیث، قاهره ۱۳۶۶، جلد سوم: اسامی مؤلفین، قاهره ۱۳۶۷ ق.

الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (عربی)

المجمع الملکی لبحوث الحضارة الاسلامی، موسسه آل البیت، علوم القرآن مخطوطات التفسیر و علومه، اردن، ۱۹۸۹، ۲ جلد.

الفهرست (عربی)

محمد بن اسحاق وراق مشهور به ابن ندیم، قاهره، مطبعة الاستقامه، بدون تاریخ.

فهرست کتابخانه اهدایی آقای سید محمد مشکوة به دانشگاه تهران

= فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی (فارسی)

۲۲ جلد ناشر کتابخانه مجلس شورای اسلامی، بدین ترتیب:

۱ - یوسف اعتصامی (اعتصام الملک)، ۱۳۰۵ ش

۲ ـ یوسف اعتصامی، ۱۳۱۱ ش

۳ ـ ابن یوسف شیرازی، چاپ اول ۱۳۱۸ ش، چاپ دوم با تصحیح و اضافات از عبدالحسین حائری، ۱۳۵۳

۴ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳۳۵ ش

۵ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳۴۵ ش

۶ ـ سعید نفیسی، ۱۳۴۴ ش

۷ ـ مجموعه اهدائی امام جمعه خوئی، عبدالحسین حائری، ۱۳۴۶ ش

۸ ـ فخری رستکار، ۱۳۴۷ ش

۹ ـ عبدالحسین حائری، بخش اول ۱۳۴۶ ش، بخش سوم ۱۳۴۷ ش

۱۰ ـ عبدالحسین حائری، بخش اول و دوم ۱۳۴۷ ش، بخش سوم ۱۳۴۸ ش، بخش چهارم ۱۳۵۲ ش

۱۱ تا ۱۶ ـ زیر نظر ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه و علی نقی منزوی، نگارش احمد منزوی، ج ۱۱، ۱۳۴۵ ش، ج ۱۲ و ۱۳، ۱۳۴۶ ش، ج ۱۴، ۱۵، ۱۳۴۷ ش، ج ۱۶، ۱۳۴۸ ش.

۱۷ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳۴۸ ش

۱۸ ـ مجموعه اهدائی رهی معیری، فخری رستکار، ۱۳۴۸ ش

۱۹ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳۵۰ ش

۲۰ ـ هنوز چاپ نشده است

۲۱ ـ عبدالحسین حائری، کتب اهدائی مجید فیروز، ۱۳۵۷ ش

۲۲ ـ عبدالحسین حائری، مجموعه طباطبائی، ۱۳۷۴ ش

فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار سابق (مدرسه عالی شهید مطهری)

پنج جلد: ج ۱ و ۲ ابن یوسف شیرازی، چاپخانه مجلس، ج ۱، ۱۳۱۵ ش، ج ۲، ۱۳۱۸ ش، ج ۳ و ۴ و ۵ محمدتقی دانش پژوه و علی نقی منزوی، چاپخانه دانشگاه تهران، ج ۳، ۱۳۴۰

ش، ج ۴، ۱۳۴۶ ش، ج ۵، ۱۳۵۶ ش.

فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران (فارسی)

هیجده جلد، انتشارات دانشگاه تهران؛

ج ۱ و ۲ علی نقی منزوی، جلد ۱ (۱۳۳۰ ش)، جلد ۲ (۱۳۳۲ ش)

بقیه مجلدات، محمدتقی دانش پژوه، جلد ۳ و ۴ (۱۳۳۲ ش)، جلد ۵ و ۶ (۱۳۳۵ ش)، جلد ۷ (۱۳۳۵ ش)، جلد ۸ (۱۳۳۹ ش)، جلد ۹ تا ۱۵ (۱۳۴۰ ش)، جلد ۱۶ (۱۳۵۷ ش)، جلد ۱۷ و ۱۸ (۱۳۶۴ ش)

فهرست کتابهای چاپی عربی

خان بابا مشار، تهران، چاپخانه رنگین، شهریور ۱۳۴۴ ش

فهرست کتابهای چاپی فارسی از آغاز تا آخر سال ۱۳۴۵ ش بر اساس فهرست خان بابا مشار و فهارس انجمن کتاب

از سلسله مجموعه ایران شناسی، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۵۲ ش، ۳ جلد.

فهرست کتابهای چاپی فارسی

خان بابا مشار، تهران، چاپخانه ارژنگ، ۱۳۵۰ ش، ۵ جلد.

فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملک وابسته به آستان قدس رضوی علیه‌السلام

نگارش محمدباقر حجتی و احمد منزوی زیر نظر ایرج افشار، محمدتقی دانش پژوه، ۱۰ جلد جلد ۱ (۱۳۵۲ ش)، ۲ (۱۳۵۴ ش)، ۳ (۱۳۶۱ ش)، ۴ (۱۳۶۴ ش)، ۵ (۱۳۶۳ ش)، ۶ (۱۳۶۶ ش)، ۷ (۱۳۶۹ ش)، ۸ (۱۳۶۹ ش)، ۹ (۱۳۷۱ ش)، ۱۰ (۱۳۷۲ ش)

فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

فهرست جدید، انتشارات کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی علیه‌السلام، مجلداتی که تاکنون چاپ شده:

جلد ۱ ـ علی اردلان جوان، ۱۳۶۵ ش.

جلد ۷ ـ احمد گلچین معانی بخش اول ۱۳۴۶ ش، بخش دوم ۱۳۴۶ ش.

جلد ۸ ـ احمد گلچین معانی، ۱۳۵۰ ش.

جلد ۹ ـ نجیب مایل هروی و سید علی اردلان، ۱۳۶۱ ش.

جلد ۱۰ ـ غلامعلی عرفانیان، ۱۳۶۲ ش.

جلد ۱۱ ـ مهدی دلائی، ۱۳۶۴ ش.

جلد ۱۲ ـ غلامعلی عرفانیان، ۱۳۷۰ ش.

جلد ۱۳ ـ احمد گلچین معانی و غلامعلی عرفانیان، ۱۳۷۲ ش.

فهرست کتب خطی کتابخانه مجلس شورا (سنای سابق)

محمدتقی دانش پژوه و بهاء الدین علمی انواری، کتابخانه مجلس، ۱۳۵۹ ش، ۲ جلد.

فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان (فارسی)

سید محمد علی روضاتی، اصفهان، جلد اول، موسسه نشر نفائس مخطوطات، ۱۳۴۱ ش.

فهرست کتب مشایخ (فارسی)

ابوالقاسم زین العابدین کرمانی، کرمان چاپخانه سعادت، بدون تاریخ.

فهرس مخطوطات دارالکتب الظاهرية (دمشق) (عربی)

مجلدات موجود: التاريخ و ملحقاته، خالد الرّيان، دمشق، ۱۳۹۳ ق.

التصوف، محمد رياض المالح، دمشق، ۱۳۹۸ ق.

الطب و الصيدلة، صلاح محمد الخيمی، دمشق ۱۴۰۱ ق.

علوم‌القرآن‌الكريم، صلاح محمدالخيمی جزءاول: مصاحف، تجويد، قرائت، دمشق ۱۴۰۴ق.

جزء دوم علوم قرآن، دمشق ۱۴۰۴ ق، جزء سوم: التفسير، دمشق ۱۴۰۵ ق.

علوم اللغة العربية، اسماء الحمصی، دمشق، ۱۳۹۳ ق.

النحو، اسماء الحمصی، دمشق ۱۳۹۳ ق.

علم الهيئة و ملحقاته، ابراهيم خوری، دمشق ۱۳۸۹ ق.

الفلسفة و المنطق و آداب البحث، عبدالحميد الحسن، ۱۳۹۰ ق.

الرياضيات، محمد صلاح عايدی، دمشق ۱۳۹۳ ق.

الجغرافية و ملحقاتها، ابراهيم خوری، دمشق ۱۳۸۹ ق.

فهرس المخطوطات الفارسية التی تقتنيها الدار الكتب عام ۱۹۶۳ م (عربی)

(فهرست کتب فارسی دار الكتب مصر)

سید نصر الله مبشر طرازی، قاهره، مطبعه دار الکتب ۱۹۶۶ م، ۲ جلد.

فهرس المخطوطات نشره بالمخطوطات التی اقتنتها الدار من سنة ۱۹۳۶ـ۱۹۵۵م (عربی)

(فهرست دار الكتب مصر)

فواد سید، قاهره، مطبعه دار الکتب، ۱۳۸۰ ق، ۳ جلد.

فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی پاکستان (فارسی)

احمدمنزوی،اسلام‌آباد،انتشارات‌مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ۱۳۷۰ ش، ۱۳ جلد.

فهرست مشروح بعض کتب نفیسه قلمیه مخزونه کتب خانه آصفیه سرکار عالی (فارسی)

میر عثمان علی خان بهادر، هند، حیدر آباد دکن، ۱۳۵۴ ق، دو حصه.

فهرست میکرو فیلمهای کتابخانه دانشگاه تهران (فارسی)

محمدتقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، ج ۱ (۱۳۴۸ ش)، ج ۲ (۱۳۵۳ ش) ۳ (۱۳۶۳ ش).

فهرست نسخه‌های خطی فارسی

احمد منزوی، تهران، مؤسسه فرهنگی منطقه‌ئی، ۱۳۴۸ ش، ۶ جلد.

فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه دانشگاه استانبول

توفیق هاشم پور سبحانی و حسام الدین آقاسو، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۴ ش.

فهرست‌نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی (فارسی)

سید محمدباقر حجتی، زیر نظر محمدتقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۴۵ ش.

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی تهران (فارسی)

محمدتقی دانش پژوه، چاپخانه دانشگاه، بدون تاریخ.

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ جامع گوهرشاد ـ مشهد (فارسی)

محمد فاضل، انتشارات کتابخانهٔ گوهرشاد، ۱ (۱۳۶۳ ق)، ۲ (۱۳۶۵ ق)، ۳ (۱۳۶۷ ش)، ۴ (۱۳۷۱ ش).

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی اصفهان (فارسی)

جلد اول، جواد مقصور، تهران، وزارت فرهنگ و هنر، آبان ۱۳۶۹ ش.

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی نجفی مرعشی (فارسی)

سید احمد حسینی، قم، کتابخانه حضرت آیت الله نجفی مرعشی، ۲۵ جلد.

۱ تا ۱۰ (بدون تاریخ)، ۱۱ تا ۱۳ (۱۳۶۵ ش)، ۱۴ (۱۳۶۶ ش)، ۱۵ و ۱۶ (۱۳۶۷ ش)، ۱۷

و ۱۸ (۱۳۶۸ ش)، ۱۹ (۱۳۶۹ ش)، ۲۰ (۱۳۷۰ ش)، ۲۱ (۱۳۷۲ ش)، ۲۲ و ۲۳ (۱۳۷۳ ش)، ۲۴ و ۲۵ (۱۳۷۴ ش).

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ گنج بخش (فارسی)

احمد منزوی، اسلام آباد، مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، بهمن ۱۳۵۹ ش، ۴ جلد.

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران (فارسی)

سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی ایران، ۱ (۱۳۴۵ ش)، ۲ (۱۳۴۷ ش)، ۳ (۱۳۵۱ ش)، ۴ (۱۳۵۳ ش)، ۵ (۱۳۶۵ ش)، ۶ (۱۳۵۴ ش)، ۷ (۱۳۵۶ ش)، ۸ (۱۳۵۶ ش)، ۹ (۱۳۵۷ ش)، ۱۰ (۱۳۵۸ ش).

فهرست نسخه‌های خطی مدرسه خاتم الانبیاء (صدر بابل) فارسی

علی صدرائی خوئی و محمود طیار مراغی و ابوالفضل حافظیان بابلی، زیر چاپ (۱۳۷۵ ش).

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه نمازی شهرستان خوی (فارسی)

علی صدرائی خوئی، زیر چاپ (۱۳۷۵ ش).

فهرست نسخه‌های کتابخانه وزیری یزد وابسته به آستان قدس رضوی (۵ جلد)

محمد شیروانی، ج ۱، چاپخانه تابان (۱۳۵۰ ش)؛ ج ۲ (بدون تاریخ و محل چاپ)؛ ۳ (چاپ تابان ۱۳۵۳ ش)؛ ۴ (چاپ میهن ۱۳۵۷ ش)؛ ۵ (۱۳۵۸ ش).

فهرستواره فقه هزار و چهار صد ساله اسلامی در زبان فارسی (فارسی)

محمدتقی دانش پژوه، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ اول ۱۳۶۷ ش.

قاموس الاعلام (ترکی)

شمس الدین سامی، استانبول، مطبعه مهران، ۱۳۱۶ ق، ۶ جلد.

کتابخانه ابن طاووس و احوال و آثار او (فارسی)

اتان گلبرگ، مترجمان سید علی قرائی و رسول جعفریان، قم، کتابخانه عمومی آیت الله مرعشی نجفی، بهمن ۱۳۷۱ ش.

کتابشناسی اصول فقه شیعه (فارسی)

مهدی مهریزی، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، زمستان ۱۳۷۱ ش.

کتابشناسی مجلسی (فارسی)

حسین درگاهی و علی اکبر تلافی داریانی، تهران، بنیاد فرهنگی امام رضاعليه السلام، ۱۳۷۰ ش

الکرام البررة فی القرن الثالث بعد العشرة (عربی)

شیخ آغا بزرگ تهرانی، نجف، مطبعهٔ علمیه، ۱۳۷۴ ش، ۲ جلد.

کشاف الفهارس و وصاف المخطوطات العربية فی مکتبات الفارسی (فارسی)

(فهرست موضوعی نسخه‌های خطی کتابخانه‌های جمهوری اسلامی ایران)، سید محمدباقر حجتی، تهران، سازمان مدارک‌فرهنگی انقلاب اسلامی وانتشارات‌سروش، جلداول ۱۳۷۰ش.

کشف الحجب و الاستار عن اسماء الکتب و الاسفار (عربی)

سید اعجاز حسین نیشابوری کنتوری، قم، کتابخانه آیت الله نجفی مرعشی، ۱۴۰۹ ق.

کشف الظنون عن اسامی الکتب و الفنون (عربی)

مصطفی بن عبدالله مشهور به حاجی خلیفه و کاتب چلبی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، بدون تاریخ، ۲ جلد.

الکواکب المنتشرة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعة

لغت نامه دهخدا (فارسی)

علی‌اکبردهخدا، چاپ‌اول از دورهٔ جدید، انتشارات دانشگاه تهران، پائیز ۱۳۷۳ ش، ۱۴ جلد.

معجم مصنفات قرآن کریم (عربی)

دکتر علی شواخ اسحاق، چاپ اول، ریاض منشورات رفاعی، ۱۴۰۳ ق، ۴ جلد.

معجم المطبوعات العربية و المعربة (عربی)

یوسف الیان سرکیس، [چاپ افست]، قم، کتابخانه حضرت آیت الله نجفی مرعشی، ۱۴۱۰ق، ۲ جلد.

معجم المفسرین من صدر الاسلام حتی العصر الحاضر (عربی)

عادل نویهض، بیروت، موسسه نویهض الثقافیة للتألیف و الترجمة و النشر، ۱۴۰۹ ق، ۲ جلد.

معجم مؤلفی الشیعة (عربی)

علی فاضل قائینی نجفی، چاپ اول، تهران، وزارت ارشاد اسلامی، ۱۴۰۵ ق.

معجم المؤلفین (عربی)

عمر رضا کحاله، بیروت، موسسة الرساله، چاپ اول ۱۴۱۴ ق، ۴ جلد.

مكتبة العلامة الحلی (عربی)

سید عبدالعزیز طباطبائی، قم، موسسهٔ آل البیت لاحیاء التراث، چاپ اول ۱۴۱۶ ق.

مؤلفات الزیدیة (عربی)

سید احمد حسینی، چاپ اول، قم، کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی، ۱۴۱۳ ق، ۳ جلد.

میراث اسلامی (فارسی و عربی) سالنامه

به کوشش رسول جعفریان و دیگران، قم کتابخانه حضرت آیت الله مرعشی نجفی، دفتر اول (۱۳۷۳ ش)، دفتر دوم (۱۳۷۴ ش)، دفتر سوم (۱۳۷۵ ش)

النابس فی القرن الخامس = طبقات اعلام الشیعة

نسخه‌های خطی (نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران) فارسی

زیر نظر محمدتقی دانش پژوه و ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۲ دفتر، دفتر اول (۱۳۴۰ ش)، دفتر دوم (۱۳۴۱ ش)، دفتر سوم (۱۳۴۲ ش)، دفتر چهارم (۱۳۴۴ ش)، دفتر پنجم (۱۳۴۶ ش)، دفتر ششم (۱۳۴۸ ش)، دفتر هفتم (۱۳۵۳ ش)، دفتر هشتم (۱۳۵۸ ش)، دفتر نهم (۱۳۵۸ ش)، دفتر دهم (۱۳۵۸ ش)، دفتر یازدهم و دوازدهم (۱۳۶۲ ش).

نقباء البشر فی القرن الرابع عشر (عربی)

شیخ آغا بزرگ تهرانی، نجف، مطبعه علمیه، ۱۳۷۳ ش، ۲ جلد.

نوابغ الرواة فی رابعة المئات (عربی)

= طبقات اعلام الشیعة

هدیة العارفین (عربی)

اسماعیل پاشا بن محمد امین بغدادی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، بدون تاریخ، ۲ جلد.

هزار سال تفسیر فارسی

سید حسن سادات ناصری، منوچهر دانش پژوه، تهران، نشر البرز، ۱۳۶۹ ش.

رموز و اصطلاحات

آصفیه	فهرست مشروح بعض کتب نفیسهٔ قلمیهٔ مخزونهٔ کتب خانه آصفیه سرکار عالی
الهیات تهران	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی
برگل	ادبیات فارسی بر مبنای تألیف استوری
بروکلمان	تاریخ الادب العربی
پ	پشت برگ
ثبت	شمارهٔ ثبت نسخه در دفتر ثبت کتابخانهٔ مجلس
حقوق	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ دانشکدهٔ حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دانشگاه تهران
دانشگاه	فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
الذریعه	الذریعة الی تصانیف الشیعة
ذیل کشف الظنون	هدیة العارفین
ر	روی برگ
رجال بامداد	شرح حال رجال ایران در قرن ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ هجری
رضوی	فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی
سپهسالار	فهرست کتابخانهٔ مدرسهٔ عالی سپهسالار سابق (مدرسهٔ عالی شهید مطهری)

سرکیس	معجم المطبوعات العربية والمعربة
سزگین	تاريخ التراث العربی
سلسله فهارس	سلسلة فهارس المكتبات الخطية النادرة (۲۴ شماره، ۹۷ جلد)
سنا	فهرست کتب خطی کتابخانه مجلس سنای سابق
ص	صفحه
ظاهریه	فهرس مخطوطات دار الكتب الظاهرية (دمشق)
فهرست برلین	شمارهٔ پنجم از سلسلة فهارس المكتبات الخطية النادرة
قاهره، فواد سید	فهرس المخطوطات نشره بالمخطوطات التى اقتنتها الدار من سنة ۱۹۳۶ - ۱۹۵۵ م
قاهره، فارسی	فهرس المخطوطات الفارسية التى تقتينها الدار الكتب عام ۱۹۶۳ م.
کحاله	معجم المؤلفين، عمر رضا كحاله
گنج بخش	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه گنج بخش
گوهر شاد	فهرست نسخه‌های کتابخانهٔ جامع گوهر شاد
مجلس	فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی
مرعشی	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت‌الله مرعشی نجفی
مشار، عربی	فهرست کتابهای چاپی عربی
مشار، فارسی	فهرست کتابهای چاپی فارسی
مشترک	فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی ایران پاکستان
مشکوة	فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران (۷ جلد اول)
ملک	فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملی ملک وابسته به آستان قدس رضوی
ملی	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران
منزوی	فهرست نسخه‌های خطی فارسی
نشریه	نسخه‌های خطی (نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران)
وزیری یزد	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری یزد

Fehrest Newisi-ye Noskhehā-ye Khaṭṭi-ye Ketabkhāne-ye Majles-e Shūrā-ye Islāmi

[Listing the handwritings of the Library of the Islamic Cosultative Assembly]

The center of publication of the office of Islamic Propagation of the Islamic Seminary of Qum.

P. O. Box: 37185. 917

Qum, I.R. IRAN. phon no: 742155 - 7 Fax: 742154

ناشر برگزیده نهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۱۳۷۵

Fehrest Newisi-ye Noskhehā-ye Khaṭṭi-ye Ketabkhāne-ye Majles-e Shūrā-ye Islāmi

[Listing the handwritings of the Library of the Islamic Cosultative Assembly]

The center of publication of the office of Islamic Propagation of the Islamic Seminary of Qum.

P. O. Box: 37185. 917

Qum, I.R. IRAN. phon no: 742155 - 7 Fax: 742154

شابک ۹ ـ ۲۴۵ ـ ۴۲۴ ـ ۹۶۴

ISBN 964 - 424 - 245 - 9